STATISTISKA MEDDELANDEN
Ser. F. Band 42

Arkivexemplar

SOCIALA MEDDELANDEN

UTGIVNA AV

K. SOCIALSTYRELSEN

ÅRG. 1932

HÄFTEN 7—12

STOCKHOLM
P. A. NORSTEDT & SÖNER

INLEDNING

TILL

Sociala meddelanden / utgifna af K. Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik. – Stockholm, 1912-1967. Ingår 1912-1953 i: Statistiska meddelanden. Ser. F, Sociala meddelanden. – Fr. o. m. 1913 utgiven av Socialstyrelsen.
Kumulerade sakregister för 1903-1922, 1923-1932, 1933-1942 och 1943-1947.
1915-1944 även med innehållsförteckning på franska, 1945-1957 med sammanfattningar på franska och engelska, 1958 med sammanfattningar på engelska och 1959-1962 vissa nummer med sammanfattningar på engelska.
1959-1962: "Tidskriften Sociala meddelanden utges med åtta artikelnummer (Allmänna häftet) och tolv separata häften med statistiskt informationsmaterial (Statistisk information)".

Föregångare:

Meddelanden från K. Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik. – Stockholm : 1903-1911.

Efterföljare:

Socialnytt : sociala meddelanden / Socialstyrelsen. – Stockholm : Socialstyrelsen, 1968-1990.

Sociala meddelanden. 1932: 7-12.
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2009.

urn:nbn:scb:se-socmed-19322

STATISTISKA MEDDELANDEN
Ser. F. Band 42

Arkivexemplar

SOCIALA MEDDELANDEN

UTGIVNA AV

K. SOCIALSTYRELSEN

ÅRG. 1932

HÄFTEN 7—12

STOCKHOLM
P. A. NORSTEDT & SÖNER

STOCKHOLM 1932
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
318214

INNEHÅLL — INDEX

N:r 7.

Arbetsmarknaden under juni månad 1932 . .	505	Le marché du travail en juin 1932.
Offentliga anordningar i Sverige för hjälp åt arbetslösa, särskilt medelst allmänna arbeten	507	L'organisation des travaux publics et l'assistance chômage en Suède.
De offentliga arbetsförmedlingsanstalternas inkomster och utgifter år 1931	525	Recettes et dépenses des bureaux de placement publics en Suède en 1931.
Statistik över bostadsproduktionen i vissa främmande länder	528	Statistique de la production d'habitations dans certains pays étrangers.
Kortare meddelanden	535	Courtes notices.
Nationernas förbunds ekonomiska kommitté om läget på världsmarknaden	535	*Rapport du comité financier de la Société des Nations sur la situation sur le marché mondial.*
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under maj 1932	536	La commission de chômage pendant le mois de mai 1932.
Arbetslöshetsförsäkringen i Österrike	537	L'assurance-chômage en Autriche.
En amerikansk arbetslöshetsförsäkringskommission	538	Commission pour l'assurance-chômage aux Etats-Unis.
Prisbildningen på brödmarknaden	539	Les prix au marché du pain.
Eksem och neuros — ett socialförsäkringsproblem	539	Eczèmes et névrose — un problème de l'assurance-sociale.
Sveriges offentliga arbetsförmedling Juni 1932	541	Les bureaux de placement publics en Suède. Juin 1932.
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 31 maj 1932	546	Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 31 mai 1932.
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet .	547	Marché du travail et chômage à l'étranger.
Levnadskostnader under andra kvartalet 1932	548	Coût de la vie pendant le 2e trimestre 1932.
Litteraturöversikt	562	Bibliographie.
Författningar rörande sociala frågor	568	Lois concernant les questions sociales.

N:r 8.

Arbetsmarknaden under juli månad 1932 . .	569	Le marché du travail en juillet 1932.
Arbetstillgången under andra kvartalet 1932	571	L'offre et la demande du travail pendant le 2e trimestre 1932.
Fylleriförseelser och spritsmuggling under andra kvartalet 1932	577	Délits d'ivresse et contrebande de spiritueux pendant le 2e trimestre 1932.
Utredning och förslag angående obligatoriska läkarundersökningar av arbetare i hälsofarliga arbeten	582	Recherche et projet concernant des examens de médecin obligatoires des ouvriers dans les travaux insalubres.
Sociala frågor vid 1932 års riksdag	588	Questions sociales au Riksdag de 1932.
Världskrisen i ut- och invandringsstatistikens belysning	599	La crise mondiale et la statistique de migration.

Kortare meddelanden	604	Courtes notices.	
Maskinskrivningsarbetet ur yrkeshygienisk synpunkt	604	Le travail dactylographique au point de vue de l'hygiène professionelle.	
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under juni 1932	604	La commission de chômage pendant le mois de juin 1932.	
Lag om nykterhetsnämnder och behandling av alkoholister i Norge	605	Loi norvégienne sur les commissions de tempérance et sur le traitement des alcooliques.	
Registrerade sjukkassor år 1931	606	L'activité des caisses de maladie enregistrées pendant l'année 1931.	
Utvandringen till främmande världsdelar under andra kvartalet 1932	607	L'émigration transatlantique pendant le 2e trimestre 1932.	
Yrkesinspektionens verksamhet under andra kvartalet 1932	608	L'inspection du travail pendant le 2e trimestre 1932.	
Rapporter från yrkesinspektörerna angående mera beaktansvärda olycksfall eller olycksfallstillbud	609	Rapports des inspecteurs du travail concernant les accidents graves du travail.	
Sveriges offentliga arbetsförmedling Juli 1932	617	Les bureaux de placement publics en Suède. Juillet 1932.	
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 30 juni 1932	622	Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 30 juin 1932.	
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet	623	Marché du travail et chômage à l'étranger.	
Livsmedelspriser och levnadskostnader Juli 1932	624	Prix des denrées alimentaires et coût de la vie. Juillet 1932.	
Levnadskostnadernas förändringar i Sverige och utlandet	626	Les fluctuations du coût de la vie en Suède et à l'étranger.	
Litteraturöversikt	627	Bibliographie.	
Författningar rörande sociala frågor	632	Lois concernant les questions sociales.	

N:r 9.

Arbetsmarknaden under augusti månad 1932	633	Le marché du travail en août 1932.	
Kollektivavtal i Sverige år 1931	635	Conventions collectives en Suède en 1931.	
Arbetarfrågan inom det svenska jordbruket	639	La question ouvrière dans l'agriculture suédoise.	
Olycksfall inom sjömansyrket år 1931	641	Les accidents du travail parmi les marins en 1931.	
Socialförsäkringen i Ryssland	643	Les assurances sociales en Russie.	
Löneutvecklingen i olika länder under 1931	654	Les fluctuations de salaires dans différents pays en 1931.	
In- och utvandringen i Förenta staterna under fiskalåret 1931/32	659	La migration aux Etats-Unis pendant l'année 1931/32.	
Tyska nödförordningen den 14 juni 1932	662	Décret-loi extraordinaire allemand du 14 juin 1932.	
Den frivilliga arbetstjänsten i Tyskland	666	Le service volontaire de travail en Allemagne.	
Internationella arbetsorganisationen	672	L'organisation internationale du travail.	
Internationella arbetsbyråns styrelsesammanträde den 30 juni—2 juli 1932	672	Session du conseil d'administration du bureau international du travail le 30 juin—2 juillet 1932.	
Kommittén för löne- och levnadskostnadsstatistik	672	Commission des statistiques sur le coût de la vie et les salaires.	
Kortare meddelanden	673	Courtes notices.	
Reorganisationen av den engelska kolindustrien	673	Réorganisation de l'industrie charbonnière en Angleterre.	
Ny arbetslöshetslagstiftning i Danmark	673	Loi sur le placement et l'assurance-chômage au Danemark.	
Amerikansk nödhjälpslag	675	Législation fédérale d'assistance aux Etats-Unis.	
Åtgärder mot arbetslösheten i Lettland	676	Mesures contre le chômage en Lettonie.	
Nya bestämmelser om statens åtgärder mot arbetslösheten i Finland	677	Nouveaux règlements concernant les mesures contre le chômage en Finlande.	
Förslag om beredskapsarbeten i Finland	677	Rapport de la commission du chômage en Finlande.	
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under juli 1932	678	La commission de chômage pendant le mois de juillet 1932.	
Amerikansk lag till skydd för föreningsrätten	679	Loi contre les injonctions aux Etats-Unis.	
Ut- och invandring under år 1931	679	La migration en Suède en 1931.	
Sveriges offentliga arbetsförmedling Augusti 1932	681	Les bureaux de placement publics en Suède. Août 1932.	

Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 31 juli 1932	686	Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 31 juillet 1932.
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet	687	Marché du travail et chômage à l'étranger.
Livsmedelspriser och levnadskostnader Augusti 1932	688	Prix des denrées alimentaires et coût de la vie. Août 1932.
Litteraturöversikt	690	Bibliographie.
Författningar rörande sociala frågor	696	Lois concernant les questions sociales.

N:r 10.

Arbetsmarknaden under september månad 1932	697	Le marché du travail en septembre 1932.
Byggnadsverksamheten år 1931	699	La construction de bâtiments en 1931.
Arbetsförtjänster vid vägunderhållsarbete sommaren 1932	720	Salaires des ouvriers dans les travaux pour l'entretien des routes en 1932.
Kollektivavtalen under andra och tredje kvartalen 1932	725	Les conventions collectives pendant les 2e et 3e trimestres 1932.
Övergång till fakultativ skiljedom i Nya Zeeland	726	Introduction de l'arbitrage facultatif en Nouvelle Zélande.
Internationella arbetsorganisationen	731	L'organisation internationale du travail.
Internationella arbetsbyråns styrelsesammanträde i september 1932	731	Session du conseil d'administration du bureau international du travail en septembre 1932.
Kortare meddelanden	732	Courtes notices.
Ny publikation angående de sociala förhållandena i Sverige	732	Nouvelle publication concernant l'œuvre sociale en Suède.
Löneutvecklingen i Schweiz under 1931	732	Les fluctuations des salaires en Suisse en 1931.
Förlängd understödsperiod i arbetslöshetskassor i Frankrike	732	Extension de la période d'indemnisation par les fonds publics en France.
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under augusti 1932	733	La commission de chômage pendant le mois d'août 1932.
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet	734	Marché du travail et chômage à l'étranger.
Sveriges offentliga arbetsförmedling September 1932	735	Les bureaux de placement publics en Suède. Septembre 1932.
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 31 augusti 1932	740	Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 31 août 1932.
Levnadskostnader under tredje kvartalet 1932	741	Coût de la vie pendant le 3e trimestre 1932.
Litteraturöversikt	753	Bibliographie.

N:r 11.

Arbetsmarknaden under oktober månad 1932	761	Le marché du travail en octobre 1932.
Arbetstillgången under tredje kvartalet 1932	763	L'offre et la demande du travail pendant le 3e trimestre 1932.
Fylleriförseelser och spritsmuggling under tredje kvartalet 1932	769	Délits d'ivresse et contrebande de spiritueux pendant le 3e trimestre 1932.
Olycksfall i arbete år 1929	774	Les accidents du travail en 1929.
Bostadsmarknaden i rikets städer vid oktoberflyttningen 1932	777	L'offre et la demande des appartements dans les villes de la Suède le 1er octobre 1932.
Tyska nödförordningen den 4 september 1932	782	Décret-loi extraordinaire allemand du 4 septembre 1932.

Kortare meddelanden . . . . . 793 Courtes notices.
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under september 1932 . . . . . 793 La commission de chômage pendant le mois de septembre 1932.
Rusdrycksförsäljningen under år 1931 . . . . . 793 La vente des boissons alcooliques en 1931.
Internationell konferens för vandringsstatistik . . 794 Conférence internationale des statisticiens des migrations.
Utvandringen till främmande världsdelar under tredje kvartalet 1932 . . . . . 795 L'émigration intercontinentale pendant le 3e trimestre 1932.
Yrkesinspektionens verksamhet under tredje kvartalet 1932 . . . . . 796 L'inspection du travail au cours du 3e trimestre 1932.
Rapporter från yrkesinspektörerna angående mera beaktansvärda olycksfall eller olycks-tillbud . . . . . 797 Rapports des inspecteurs du travail concernant les accidents graves du travail ou les dangers imminents.
Sveriges offentliga arbetsförmedling under oktober 1932 . . . . . 805 Les bureaux de placement publics en Suède en octobre 1932.
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 30 september 1932 . . . . . 810 Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 30 septembre 1932.
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet . 811 Marché du travail et chômage à l'étranger.
Livsmedelspriser och levnadskostnader Oktober 1932 . . . . . 812 Prix des denrées alimentaires et coût de la vie. Octobre 1932.
Levnadskostnadernas förändringar i Sverige och utlandet . . . . . 814 Les fluctuations du coût de la vie en Suède et à l'étranger.
Litteraturöversikt . . . . . 815 Bibliographie.
Författningar rörande sociala frågor . . . . 824 Lois concernant les questions sociales.

N:r 12.

Arbetsmarknaden under november månad 1932 825 Le marché du travail en novembre 1932.
Arbetstidsförhållandena för personal å sinnessjukhus och därmed jämförliga anstalter . 827 Durée du travail du personnel des asiles d'aliénés.
Statens förlikningsmäns verksamhet år 1931 839 Les conciliateurs officiels en 1931.
Arbetsinställelser i Sverige år 1931 . . . . 841 Grèves et lockouts en Suède en 1931.
De tyska hushållskostnadsundersökningarna 1927/28 . . . . . 844 Les enquêtes sur les budgets de ménage en Allemagne en 1927/28.
Underhusets arbetslöshetsdebatt i november 1932 . . . . . 852 Débat sur le chômage à la chambre des communes en novembre 1932.
Internationella arbetsorganisationen . . . . 856 L'organisation internationale du travail.
Internationella arbetsbyråns styrelsesammanträde i oktober 1932 . . . . . 856 Session du conseil d'administration du bureau international du travail en octobre 1932.
Kommittén för automatisk koppling av järnvägsvagnar . . . . . 858 Commission de l'attelage automatique.
Sammanträde för hälsovårdsfrågor i samband med socialförsäkringen . . . . . 859 Réunion d'experts pour les questions médicales de l'assurance- invalidité- vieillesse-décès.
Kommittén för infödingsarbete . . . . . 860 Commission d'experts pour le travail indigène.
Kortare meddelanden . . . . . 861 Courtes notices.
Lönestatistisk årsbok för Sverige 1931 . . . . . 861 Annuaire des salaires de la Suède en 1931.
Frågan om internationella allmänna arbeten . . . 861 Les travaux publics internationaux.
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under oktober 1932 . . . . . 862 La commission de chômage pendant le mois d'octobre 1932.
Arbetsinställelser i utlandet under 1931 . . . . . 862 Grèves et lockouts à l'étranger en 1931.
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet . 864 Marché du travail et chômage à l'étranger.
Rapporter från yrkesinspektörerna angående mera beaktansvärda olycksfall eller olycks-tillbud . . . . . 865 Rapports des inspecteurs du travail concernant les accidents graves du travail ou les dangers imminents.
Sveriges offentliga arbetsförmedling under november 1932 . . . . . 873 Les bureaux de placement publics en Suède en novembre 1932.
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 31 oktober 1932 . . . . . 878 Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 31 octobre 1932.
Livsmedelspriser och levnadskostnader . . . November 1932 . . . . . 879 Prix des denrées alimentaires et coût de la vie. Novembre 1932.
Litteraturöversikt . . . . . 881 Bibliographie.
Författningar rörande sociala frågor . . . . 888 Lois concernant les questions sociales.

Sakregister till årgångarna 1923—1932 889 *Table des matières pour les années 1923—1932.*

Arbetsmarknaden under juni månad 1932.

Läget å arbetsmarknaden undergick under den gångna månaden icke några större förändringar. I de inkomna rapporterna från arbetsförmedlingsanstalterna betecknades sålunda läget i jämförelse med maj månad såsom i stort sett oförändrat. I vissa fall noterades dock en försämring. Antalet arbetsansökningar per 100 lediga platser steg även från 339 för maj månad till 351 för juni. Den inträffade stegringen är dock ingalunda märklig, då i allmänhet juni månad brukar medföra någon höjning av antalet arbetsansökningar i förhållande till lediganmälda platser. Om sålunda i jämförelse med den föregående månaden ingen annan förändring inträffat än som kan hänföras till normala säsongvariationer, får dock läget å arbetsmarknaden alltjämt betraktas såsom tryckt, även om på sina håll inträffade förbättringar åstadkommit någon om ock ringa ljusning.

Efterfrågan på b e t f o l k var i jämförelse med föregående år förhållandevis liten. Den vid månadens utgång på sina håll avslutade betskötseln medförde även för jordbrukets vidkommande ökad tillgång på tillfällighetsarbetare. Endast från Gotland rapporteras särskilda svårigheter att för betskötseln anskaffa arbetskraft i tillräcklig omfattning. I allmänhet torde jordbrukets behov av arbetskraft kunnat täckas, ehuru liksom tidigare brist förelegat å ladugårdspersonal och å lämplig kvinnlig arbetskraft. Den under rapportmånaden påbörjade höskörden medförde icke den stegring av lediganmälda platser, som hade kunnat förväntas. Detta förhållande får huvudsakligen anses bero på dels den rådande jämna väderleken, som möjliggjort ett bättre utnyttjande av den ordinarie arbetskraften, dels den i landskommunerna nu rådande arbetslösheten, som medfört, att arbetsgivare utan särskild hänvändelse till arbetsförmedlingen kunnat anskaffa erforderlig arbetskraft.

M e t a l l - o c h m a s k i n i n d u s t r i e n uppvisar för juni månad någon förbättring. Arbetslösheten inom detta fack får dock alltjämt anses betydande. Vid rapportmånadens ingång var, enligt föreliggande uppgifter, omkring en fjärdedel av de organiserade arbetarna anmälda såsom arbetslösa. På sina håll ha även nya permitteringar och avskedanden förekommit. Inom s t e n i n d u s t r i e n ha statsbeställningarna å gatsten fortsatt. Läget inom b y g g n a d s i n d u s t r i e n kännetecknas alltjämt av överskott på arbetskraft, ehuru vissa arbetsförmedlingsanstalter rapportera att läget med juni månad något ljusnat. Vad b y g g n a d s ä m n e s i n d u s t r i e n beträffar rapporteras bland annat, att tegelbruksdriften å ön Hven nedlagts; en betydande del av öns arbetsföra befolkning har härigenom blivit arbetslös.

För s j ö f o l k e t rapporterades en med hänsyn till årstiden naturlig minskning av antalet lediga platser. Från sjömanshusen redovisas 3 305 påmönstringar mot 2 350 avmönstringar.

Gruppen h a n d e l o c h s a m f ä r d s e l kunde även under juni månad uppvisa sjunkande arbetslöshetssiffror. Enda undantaget utgjorde b u t i k s - o c h m a g a s i n s p e r s o n a l e n, där arbetskraftsöverskottet var betydande.

För arbetssökande kontorister medförde de med juni månad började semestrarna en ej obetydlig förbättring.

Inom de kvinnliga yrkesområdena noterades för flertalet grupper överflöd på icke yrkeskunnig arbetskraft. Däremot förelåg flerstädes brist på yrkeskunnigt folk. Behovet av vana sömmerskor kunde sålunda ej tillgodoses. Vad det husliga arbetet beträffar noterades flerstädes svårigheter att besätta lediganmälda platser till följd av de platssökandes ovillighet att medfölja å landsvistelse.

Antalet vid arbetslöshetskommissionens reservarbeten sysselsatta arbetare steg under redogörelsemånaden från 13 725 till 14 996. Vid utgången av juni månad 1931 var siffran cirka 6 620. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa var vid början av juni 104 094 mot 111 333 en månad tidigare. Junisiffran för år 1931 var 34 550.

Antalet ansökningar om arbete *på 100 lediga platser* vid de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna under juni 1932 samt under föregående månader och år framgår av efterföljande sammanställning.

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Med.
1921	246	301	240	203	213	258	261	235	223	263	384	473	**282**
1922	482	479	381	368	257	215	203	172	155	177	269	321	**296**
1923	346	308	231	165	135	146	141	140	126	129	191	195	**186**
1924	239	214	177	151	131	132	141	135	128	148	220	225	**171**
1925	296	256	207	166	157	159	162	156	154	172	246	226	**198**
1926	273	247	191	163	162	166	161	151	158	186	273	268	**201**
1927	293	258	208	171	168	161	150	148	143	170	242	243	**198**
1928	279	260	201	165	146	157	167	160	142	156	230	220	**192**
1929	241	215	174	150	134	135	137	135	127	148	202	203	**169**
1930	241	211	171	140	129	127	140	144	146	175	254	238	**178**
1931	222	232	191	194	164	187	198	201	197	257	413	343	**236**
1932	*368*	*412*	*343*	*341*	*339*	*351*	—	—	—	—	—	—	—
Därav inom jord- och skogsbruk:													
1930	169	128	100	78	73	65	81	99	110	119	169	212	**115**
1931	165	131	109	96	78	91	111	125	131	182	365	551	**154**
1932	*320*	*255*	*210*	*190*	*209*	*201*	—	—	—	—	—	—	—
Övriga näringsgrupper:													
1930	255	233	200	166	148	145	157	161	160	202	274	240	**197**
1931	229	254	214	233	193	212	224	228	222	286	422	327	**257**
1932	*375*	*449*	*381*	*398*	*374*	*386*	—	—	—	—	—	—	—

Växlingarna på arbetsmarknaden under de senaste åren framgå även av efterföljande tablå, avseende antalet *arbetslösa inom fackföreningarna* i procent av hela det redovisade medlemsantalet:

	31/1	29/2	31/3	30/4	31/5	30/6	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12	Med.
1921	20·1	20·7	24·5	24·2	25·1	27·7	27·9	27·4	27·3	27·1	28·8	33·2	**26·6**
1922	34·3	31·9	30·5	28·3	22·9	20·9	18·2	16·7	15·1	15·5	17·2	21·3	**22·9**
1923	20·5	19·4	18·0	14·9	10·7	9·8	9·1	8·6	8·0	8·2	9·3	14·1	**12·5**
1924	13·6	13·4	13·9	11·6	7·6	7·4	6·2	6·6	7·0	8·4	10·5	15·6	**10·1**
1925	14·8	13·6	12·0	10·8	8·2	8·2	7·6	7·7	8·5	10·1	11·8	19·5	**11·0**
1926	15·7	14·8	14·7	12·3	9·9	9·6	8·6	8·3	9·1	11·4	13·0	19·1	**12·2**
1927	16·3	15·6	14·1	12·3	9·9	9·4	8·3	7·9	8·4	10·4	12·8	18·6	**12·0**
1928	14·3	13·3	13·2	11·7	8·2	7·6	7·4	6·9	7·8	9·0	10·9	17·3	**10·6**
1929	14·8	14·6	13·7	11·4	7·7	6·8	6·3	6·1	6·7	8·2	10·1	16·3	**10·2**
1930	13·9	13·2	12·3	10·8	8·0	8·0	8·0	8·1	9·5	12·3	15·3	22·9	**11·9**
1931	20·2	18·7	19·4	17·1	13·2	12·4	11·8	12·8	13·4	16·4	19·3	26·5	**16·8**
1932	*24·1*	*23·6*	*23·9*	*20·6*	*18·5*	—	—	—	—	—	—	—	—

Offentliga anordningar i Sverige för hjälp åt arbetslösa, särskilt medelst allmänna arbeten.[1]

Sedan århundraden tillbaka har i Sverige omvårdnaden om ekonomiskt nödställda påvilat kommunerna, vilka haft att lämna hjälp genom fattigvården i enlighet med fattigvårdslagstiftningens bestämmelser.

Dessa stadga skyldighet för kommunen att taga vård om sådana personer, vilkas hjälpbehov härflyter ur oförmåga att försörja sig. Genom obligatorisk, allmän ålderdoms- och invaliditetsförsäkring, genom obligatorisk försäkring för olycksfall i arbete, genom statsunderstödd frivillig sjukförsäkring samt genom andra statligt reglerade hjälpanordningar har emellertid en väsentlig del av denna understödsbörda avlyfts från kommunerna.

Beträffande arbetsdugliga gäller den urgamla principen om deras plikt till självförsörjning. Men fattigvårdslagstiftningen tillerkänner kommunerna rättighet att, i den mån så finnes lämpligt samt efter prövning i varje särskilt fall, bereda hjälp även åt sådana, när de äro nödställda till följd av arbetslöshet. Denna hjälp kan lämnas genom direkt understöd, kontant eller in natura, eller genom beredande av tillfälle till försörjning genom eget arbete. Ansvaret och kostnaden för denna hjälpverksamhet vila helt på kommunerna.

Den arbetslöshet, som inträdde vid världskrigets utbrott 1914, ansågs emellertid med hänsyn till sitt ursprung och sin omfattning vara av sådan natur, att staten icke kunde underlåta att organisera och medverka vid strävandena att bringa hjälp. För detta ändamål upprättades ett särskilt statsorgan, *statens arbetslöshetskommission*, med uppgift att ordna *hjälpverksamhet för de arbetslösa*. Det lokala handhavandet av denna verksamhet uppdrogs åt *kommunala arbetslöshetskommittéer*, vilka hade att verka för och själva vidtaga de åtgärder, som kunde tjäna till att förebygga arbetslöshet eller mildra verkningarna av sådan.

I syfte att *förebygga arbetslöshet* vidtog arbetslöshetskommissionen omedelbart åtgärder för att *dels* påverka arbetsgivar- och arbetarorganisationerna till att undvika arbetskonflikter, *dels* förmå arbetsgivarna att genom ransonering av arbetstillfällen (korttidsarbete) samt genom diverse tillfälliga arbeten sörja för sina arbetare, *dels* stärka den offentliga arbetsförmedlingens organisation för tillvaratagande av arbetstillfällena särskilt inom jordbruket, *dels* intressera kommunerna för att genom utvidgning av ordinarie arbeten eller genom anordnande av särskilda nödhjälpsarbeten bereda ökade arbetstillfällen *samt dels* utvidga statens egen anläggningsverksamhet.

[1] Efter en i International Labour Review (juli 1932) publicerad redogörelse av generaldirektör Gunnar Huss.

Då emellertid dylika åtgärder icke voro tillräckliga för att förhindra uppkomsten av en omfattande arbetslöshet, beslöto statsmakterna även att organisera utlämnande av *direkt understöd åt arbetslösa* (i penningar eller — någon gång — in natura). Enligt de, i huvudsak oförändrade bestämmelser, som gälla för denna verksamhet, vilar ansvaret för densamma närmast på kommunerna. Dessa kunna emellertid efter framställning hos arbetslöshetskommissionen för ändamålet erhålla statsbidrag under förutsättning, att de ställa sig till efterrättelse vissa av staten meddelade bestämmelser samt underkasta sig arbetslöshetskommissionens anvisningar och kontroll. Kommissionen bestämmer sålunda bl. a. understödens maximibelopp, varvid hänsyn tages till löneläget inom kommunen, samt de kategorier av arbetslösa, som må erhålla understöd. I vissa fall begränsas understödjandet till endast familjeförsörjare, i andra fall undantagas vissa yrkesgrupper, t. ex. säsongarbetare särskilt under tiden för yrkets högsäsong.

De arbetslösa äro icke tillerkända någon rätt till understöd; deras ansökningar därom prövas individuellt ur behovssynpunkt. Understöd kan utgå endast till arbetsföra personer, som fyllt 15 år och som icke erhållit stadigvarande hjälp av fattigvården. Till understödet bidrager staten med högst 1·50 kr. pr dag för man och hustru tillhopa, 1 kr. pr dag för ensam person, som fyllt 18 år, 0·60 kr. pr dag för ensam person, som fyllt 15 men ej 18 år; härtill kommer 0·30 kr. pr dag för varje barn, som understödstagare underhåller. Statsbidraget får (efter en karenstid av 6 dagar) ej utgå för mer än 6 dagar i veckan samt icke med högre belopp än kommunen tillskjuter. För kommuner med svag ekonomi och stor arbetslöshet kan dock regeringen medgiva, att mer än hälften av kostnaden för understödet bestrides av statsmedel.

Understödstagare kan av arbetslöshetskommittén åläggas att under högst två dagar pr understödsvecka utan särskild ersättning utföra lämpligt kommunalt arbete eller att deltaga i lämplig kurs, som anordnats för arbetslösas utbildning.

Vid hjälpverksamhetens anordnande 1914 fastställdes bl. a.:

att hjälp endast får lämnas personer, som på grund av oförvållad arbetslöshet äro i behov av hjälp och som hos den offentliga arbetsförmedlingen sökt, men ej erhållit arbete,

att arbetslöshetskommitté är förpliktad att i första hand söka bereda den hjälpsökande utkomst genom eget arbete

samt att understödstagare har att regelbundet anmäla sig hos den offentliga arbetsförmedlingen samt är pliktig mottaga arbete, som av denna anvisas honom.

Enligt dessa bestämmelser, som fortfarande äro grundläggande för den svenska hjälpverksamheten för arbetslösa, skola det allmännas åtgärder i främsta rummet inriktas på tillvaratagandet och beredandet av arbetstillfällen. Endast för så vitt sådana ej finnas, kan direkt understöd med bidrag av statsmedel tilldelas arbetslösa. Den direkta understödsverksamheten är alltså endast avsedd att supplementärt anlitas vid tider och på orter med svårare arbetslöshet.

I enlighet härmed har också hjälppolitiken i Sverige bedrivits. Endast un-

der krisåren 1914/15, 1921/22 samt 1931/32 har understödsverksamhet behövt bedrivas i större omfattning. De samhälleliga åtgärderna ha huvudsakligen inriktats på de arbetslösas hänvisande till försörjning vid offentliga arbeten, den s. k. arbetslinjen.

Under världskrigets första år sökte man att utvidga statens och kommunernas anläggningsarbeten för att därigenom bereda arbetstillfällen på den öppna arbetsmarknaden. Det visade sig emellertid snart, att sådana ej i erforderlig omfattning kunde anordnas på de orter, där behovet därav gjorde sig starkast gällande. Då vidare särskilt industriarbetarna i stadssamhällena ej voro benägna för att av egen drift söka sig till anläggningsarbeten på landsbygden och ej heller kunde konkurrera med den vid dylika arbeten vana landsbefolkningen, kunde arbetslinjen ej i längden baseras på de arbetslösas fria omflyttning till arbeten på den öppna arbetsmarknaden. För arbetslinjens vidhållande blev det därför nödvändigt att anordna särskilda nödhjälpsarbeten, som förbehöllos de arbetslösa och till vilka dessa överflyttades genom arbetslöshetsorganens försorg. Under loppet av åren 1916—1917, då arbetslösheten var ringa, gjordes åtskilliga försök i denna riktning. Med ledning av de därunder vunna erfarenheterna kunde under åren 1918—1919 nödhjälpsarbeten igångsättas i större skala, och när deflationskrisen åren 1921—1923 åstadkom en verklig massarbetslöshet, visade sig det småningom utexperimenterade systemet kunna i huvudsak fylla sin uppgift. Visserligen måste arbetslöshetens spetsbelastning temporärt mötas med direkt understödsverksamhet, men denna kunde dock hållas inom rimliga gränser, ej minst genom den prövning av de hjälpsökandes arbetsvillighet och behov av hjälp, som kunde åstadkommas genom deras hänvisande till nödhjälpsarbeten. Under de av bättre konjunkturer kännetecknade åren 1924—1930 voro nödhjälpsarbetena i stort sett tillräckliga för att möta det föreliggande hjälpbehovet. Då den nu pågående allmänna världskrisen efter hand framkallat stor arbetslöshet även i Sverige, har den statligt reglerade understödsverksamheten från vintern 1930/31 ånyo måst träda i funktion. Men arbetslinjen är fortfarande ryggraden i hjälpsystemet, och man hyser förväntningar att kunna under sommaren 1932 begränsa understödslämnandet och väsentligen tillgodose de arbetslösas hjälpbehov genom nödhjälpsarbeten. Formerna för dessa arbeten, vilka numera benämnas *reservarbeten*, ha under årens lopp successivt utvecklats och systematiserats på grundval av gjorda erfarenheter. För huvuddragen i det nuvarande arbetssystemet, som sedan 1925 endast i obetydlig mån undergått förändringar, skall i det följande lämnas närmare redogörelse.

Statens reservarbeten för arbetslösa.

Urvalet av arbetsföretag. Arbetslöshetskommissionen, som intager en mycket självständig ställning och erhållit stor handlingsfrihet, besluter och leder i egen regi utförandet av statliga reservarbeten. Vid urvalet av därför lämpade arbetsobjekt tillämpar kommissionen följande principer:

1:o Arbetet skall komma staten, kommun eller annat allmänt rättssubjekt till godo samt vara ekonomiskt eller kulturellt berättigat, men dock ej av den art, att det kan väntas inom den närmaste framtiden komma till utförande på den öppna arbetsmarknaden.

2:o Arbetet bör vara sådant, att arbetslönen utgör en jämförelsevis stor del av totalkostnaden.

3:o Arbetet bör vara av sådan art, att varje arbetare med normal arbetsförmåga lämpligen kan hänvisas till detsamma.

4:o Arbetet bör kunna bedrivas under vintern.

5:o Arbetet bör kunna upptagas, nedläggas, utökas eller inskränkas allt efter arbetslöshetens växlande omfattning.

Olika slag av anläggnings- och grundförbättringsarbeten — såsom väg- och järnvägsbyggnader, kanal-, hamn-, kraftverks- och flottledsanläggningar samt torrläggnings- och skogsvårdsarbeten — motsvara i regel bäst de nu angivna förutsättningarna och ifrågakomma därför vanligast såsom reservarbeten. Förutom sådana ekonomiskt motiverade företag förekomma därjämte olika arbeten, som anses vara ur allmänt kulturell synpunkt betydelsefulla, bl. a. anläggning av idrottsplatser samt konservering av historiska minnesmärken.

Beträffande samtliga slag av nu åsyftade arbeten gäller, att de icke upptagas såsom reservarbeten, med mindre vederbörande kontrollerande fackmyndighet konstaterat, att de icke kunna komma att såsom ordinarie arbeten utföras inom de närmaste tre åren. Beträffande väganläggningar, vilka utgöra huvudparten av reservarbetena, finnas alltid genom vederbörande myndigheters försorg uppgjorda treårsplaner för de ordinarie arbetena, varför på detta område någon tvekan ej behöver förekomma, huruvida ett arbete ur här berörda synpunkt kan ifrågakomma såsom reservarbete. Såsom sådant antages vidare endast företag, för vilket föreligga ritningar och kostnadsförslag, granskade av vederbörande kontrollmyndigheter, samt mot vars utförande inga hinder ur rättslig synpunkt eller eljest föreligga.

Tidigare sökte man så vitt möjligt ordna reservarbeten i eller i närheten av de orter, där arbetslösheten påkallade sådana. Härav blev följden, att dessa arbetsföretag blevo relativt talrika och små samt att strängare krav på det lämpliga urvalet ej kunde upprätthållas, något som medförde olägenheter ur organisations- och kostnadssynpunkt. Numera har man därför inriktat sig på ett strängare urval av huvudsakligen större arbetsföretag.

Någon brist på sådana föreligger icke heller i ett så vidsträckt och glest befolkat land som Sverige (14 inv. pr kvkm., mot England med 180, Tyskland med 136 och Frankrike med 75 inv. pr kvkm.), där enbart kommunikationsväsendets utveckling och särskilt vägarnas utbyggande och ombyggande efter biltrafikens fordringar erbjuder arbetsobjekt för långa tider framåt. Erinras må också, att staten samt kommuner och andra samfälligheter äga stora domäner (därav 1 milj. kvkm. skogar), där grundförbättrings- och vägarbeten äro behövliga i stor omfattning, samt att mycket återstår att göra för torrläggning av sjöar för odlingsändamål samt för reglering av vattendrag för tillvaratagande av vattenkraften eller underlättande av virkesflottning. Även under sådana tider som

den nuvarande, då på grund av arbetslöshetens starka tillväxt 75 nya statliga reservarbeten satts igång under månaderna oktober 1931—februari 1932, har någon svårighet att finna lämpliga arbetsföretag icke yppat sig, utan har arbetslöshetskommissionen kunnat välja bland ett stort antal arbeten, som från olika håll erbjudits.

Uppgörelse om reservarbete. När arbetslöshetskommissionen funnit visst erbjudet arbetsföretag behövligt och lämpligt såsom reservarbete, träffas därom juridiskt bindande avtal med den för företaget ansvariga motparten (»uppdragsgivaren»). Genom detta kontrakt förbinder sig uppdragsgivaren bl. a.:

att tillhandahålla erforderliga tekniska utredningar, arbetsritningar m. m. samt att verkställa renstakningar och vissa andra förberedelsearbeten,

att utan kostnad för arbetslöshetskommissionen tillhandahålla erforderlig mark, behövliga sten- och grustäkter m. m.,

att ansvara för ersättning åt markägare för intrång genom transportvägar o. dyl.,

att kostnadsfritt tillhandahålla behövliga arbetsmaskiner, över vilka han förfogar,

att bekosta erforderlig kontroll,

att ombesörja och bekosta de juridiska och andra förarbeten, som erfordras för arbetets igångsättande,

att för arbetet, i den mån det utföres, kontant betala viss bestämd ersättning.

Arbetslöshetskommissionen åter förbinder sig bl. a.:

att utföra det kontraherade arbetet i enlighet med överenskommet tekniskt förslag och att därvid ställa sig vederbörande kontrollants föreskrifter till efterrättelse,

att väl vårda av uppdragsgivaren tillhandahållna arbetsmaskiner,

att fullgöra arbetet i den mån så behöves för arbetslöshetens bekämpande.

Till dessa för alla reservarbetsföretag gällande kontraktsbestämmelser fogas speciella villkor, avpassade efter arten av de särskilda företag, som komma till utförande.

Av stor betydelse har det visat sig vara att tillförsäkra arbetslöshetskommissionen rätt att efter omständigheterna tillfälligt avbryta eller helt nedlägga arbetet. Härigenom kan omfattningen av reservarbetena nära anpassas efter arbetslöshetens ofta hastigt skeende förändringar. Då uppdragsgivaren är förpliktad att vid reservarbetes nedläggande fullborda detsamma samt att sörja för ett utfört arbetes underhåll, finnas garantier för att reservarbetena fylla sin avsedda produktiva uppgift.

De nu angivna kontraktsbestämmelserna, som ålägga uppdragsgivaren vissa ekonomiska förpliktelser, medföra givetvis den verkan, att icke andra arbeten än sådana, som äro ur allmän synpunkt nyttiga, erbjudas arbetslöshetskommissionen. Beträffande *arbeten för statliga institutioner* krävas i allmänhet ej heller ytterligare ekonomiska bidrag, utan bestridas *kostnaderna för arbetenas ut-*

förande väsentligen av de statsmedel, som ställas till arbetslöshetskommissionens förfogande för arbetslöshetens bekämpande.

När arbeten utföras för *andra offentliga rättssubjekt* än staten, betingar sig arbetslöshetskommissionen av uppdragsgivaren den *gottgörelse*, som med hänsyn till arbetets betydelse ur allmän synpunkt anses skälig. Den återstående kostnaden bestrides av arbetslöshetsmedlen.

En särställning intaga härvid sådana arbeten, vilka i normala fall till större eller mindre del bekostas av särskilda för ändamålet anvisade statsmedel. För exempelvis väganläggningar och brobyggnader uppgår det reguljära statsbidraget till 75 % av kostnaden; återstående 25 % tillskjutas av väghållningsdistrikten (i regel omfattande ett flertal kommuner). När sådana arbeten utföras såsom reservarbeten, bibehålles i regel samma kostnadsfördelning, så att 25 % betalas av väghållningsdistrikten samt återstående 75 % av statens arbetslöshetsanslag. På detta sätt kommer det statsbidrag, som senare (efter minst 3 år) skulle utgått ur ordinarie anslag för väg- och brobyggnadsändamål, att lämnas vid en tidigare tidpunkt och att tagas från arbetslöshetsanslaget. I trakter, där arbetslösheten är omfattande, behovet av vägar stort och väghållningsdistriktets ekonomi svag, kan staten bestrida upp till 90 % av kostnaden och väghållningsdistriktets andel sålunda begränsas ända ned till 10 %.

När ett arbete erbjudits arbetslöshetskommissionen till utförande såsom reservarbete, undersökes detsamma av kommissionens tekniska avdelning, som därvid med ledning av ritningar och kostnadsförslag samt vederbörande kontrollmyndighets yttrande — och eventuellt efter besiktning på platsen — bildar sig en uppfattning om dess lämplighet. Frågan förelägges därefter arbetslöshetskommissionen, som fattar beslut, varvid hänsyn jämväl tages till den utredning, som kommissionens sociala avdelning förebragt rörande arbetets behövlighet ur arbetslöshetssynpunkt.

Antages arbetet till utförande såsom reservarbete, har den sociala avdelningen att ordna uttagningen av arbetslösa till arbetet, medan den tekniska avdelningen organiserar och leder dess utförande samt centralt anskaffar erforderliga arbetsmaskiner, redskap, materialier och vissa utrustningsartiklar, vilka distribueras till de olika arbetsplatserna.

Anordningar på arbetsplatsen. Varje reservarbete står under ledning av en tekniskt och praktiskt kompetent ingenjör, biträdd av erforderligt antal underordnade fackmän samt redogörare för den ekonomiska förvaltningen. Arbetsplatserna äro utrustade med den maskinella utrustning (décauvilleanläggning, grävmaskiner, stenkrossar, mudderverk o. dyl.), som betingas av arbetenas art och omfattning samt av angelägenheten att fullborda arbetena på ett ur ekonomisk synpunkt ändamålsenligt sätt. Åt arbetarna tillhandahållas kostnadsfritt bostad med därtill hörande nödig utrustning samt erforderliga arbetsredskap.

Arbetslösas uttagning till reservarbeten. Såsom redan angivits, har staten med sin hjälpverksamhet för arbetslösa icke tillerkänt dem någon rätt till arbets-

löshetshjälp. Ej heller har kommun rätt att erhålla statsbidrag till sina hjälpanordningar. När sålunda inom en kommun arbetslöshet uppkommer och de arbetslösa hos arbetslöshetskommittén anmäla sig för erhållande av hjälp, har kommittén att pröva, huruvida deras behov av hjälp är sådant, att det påkallar särskilda anordningar. Kommittén har därvid att i första hand undersöka, huruvida ej de arbetslösa kunna genom arbetsförmedlingen eller på annat sätt erhålla arbete på öppna marknaden, eventuellt genom utökning av kommunala företag.

Är arbetslösheten av sådan omfattning och det kommunalfinansiella läget sådant, att hjälp till de behövande ej på detta sätt kan lämnas i erforderlig utsträckning, kan kommittén vända sig till arbetslöshetskommissionen med anhållan om dess medgivande till att anordna särskild hjälpverksamhet för de arbetslösa i enlighet med av staten fastställda grunder samt med bidrag av statsmedel.

I sin framställning härom till kommissionen har kommittén att lämna vissa uppgifter rörande de arbetslösas antal samt fördelning på civilstånd, kön och yrken, rörande kommunens egna åtgärder för de arbetslösa, rörande arbetsmarknadsläget och kommunens ekonomiska ställning m. m. Vidare skall angivas, vilken form av hjälp — direkt understöd, statliga eller statskommunala reservarbeten (härom i det följande) eller undervisningskurser för ungdom — enligt dess mening i det förevarande fallet är mest ändamålsenlig.

Om kommittén föreslår anordnande av kommunala reservarbeten eller undervisningskurser, böra utarbetade planer till dessa medfölja framställningen. Kommittén kan även lämna uppgift på något arbetsföretag, som enligt dess mening lämpar sig som statligt reservarbete. För detta ändamål plägar kommittén sätta sig i förbindelse med väghållningsdistrikt eller annan offentlig institution i orten, genom vars förmedling något såsom reservarbete lämpligt arbetsföretag kan anordnas.

Inkommen framställning om hjälpåtgärder prövas av arbetslöshetskommissionen med ledning av de lämnade uppgifterna samt den kännedom om förhållandena, som kommissionen genom tidigare beröring med kommunen förvärvat. Rörande behovet av åtgärder verkställes i vissa fall närmare undersökning på platsen genom tjänsteman från kommissionens sociala avdelning. Befinnes statlig medverkan behövlig, har arbetslöshetskommissionen att avgöra, i vilken form den lämpligen bör lämnas. I kommuner, där arbetslösheten är stor, kunna alla de nyss angivna hjälpåtgärderna komma till samtidig användning. I allmänhet tillämpas i avseende å de arbetslösa den fördelningsgrunden, att familjeförsörjare för att kunna kvarbo i hemmen givas anställning vid kommunala reservarbeten i orten eller tilldelas direkt understöd, medan yngre arbetare sändas till statliga reservarbeten. För ungdom upp till 20, stundom 25 år anordnas undervisningskurser av facklig eller allmänt utbildande karaktär; då kurserna pågå under 5—8 timmar pr dag, anses deltagarna utföra en om arbetsvillighet vittnande prestation, som motiverar att direkt understöd tilldelas dem (kontant eller in natura).

När arbetslöshetskommissionen finner en kommuns framställning om arbets-

lösas placering vid statligt reservarbete befogad, bestämmer den till vilket antal — med hänsyn tagen till å ena sidan arbetslöshetens omfattning och arbetsmarknaden i orten, å andra sidan tillgången till platser vid reservarbeten — samt vid vilket reservarbete de arbetslösa från kommunen få anställas. Arbetslöshetskommittén underrättas härom, varvid angives den tid, inom vilken arbetsplatserna skola besättas, de förpliktelser och arbetsvillkor, som äro förknippade med anställningen, samt den resplan, enligt vilken de arbetslösa skola överföras till arbetsstället.

Då det antal platser vid statligt reservarbete, som ställes till en kommuns förfogande, praktiskt taget alltid är mindre än antalet inom kommunen anmälda arbetslösa, har kommunens arbetslöshetskommitté att verkställa urvalet bland dessa. Den utgår därvid från en individuell prövning av de anmälda arbetslösas behov av hjälp och utgallrar sålunda de minst behövande. Av de återstående anvisas i första hand de mest hjälpbehövande till reservarbetet. Vägran att antaga det erbjudna arbetet anses — där ej den arbetslösa genom läkarintyg eller eljest kan styrka giltigt förhinder — tyda på arbetsovillighet eller mindre trängande behov av hjälp, varför den vägrande åtminstone för någon tid (i regel minst 4 veckor) diskvalificeras från åtnjutande av offentlig arbetslöshetshjälp.

Arbetslöshetskommittén föranstaltar om att de uttagna arbetslösa på bestämd tid avresa till arbetsorten, där de mottagas av vederbörande arbetsbefäl. Nominativa uppgifter om de uttagna arbetarna insändas till arbetslöshetskommissionen, hos vilken föras anteckningar på individuella arbetskort rörande anställningstider, arbetsinkomster, förhållande i arbetet m. m. Hos arbetslöshetskommittén samt på arbetsplatsen föras vissa motsvarande anteckningar.

Om arbetslöshetskommittén icke inom fastställd tid tagit de beviljade platserna i anspråk, förverkas kommunens rätt till dem och måste, om kommunen senare vill utnyttja dem, arbetslöshetskommissionens medgivande till deras besättande ånyo inhämtas. Vid förändringar i arbetslöshetsläget inom kommunen prövar kommissionen, huruvida ett större eller mindre antal platser skall ställas till kommunens förfogande eller huruvida det lämnade medgivandet skall helt indragas. För de individuella arbetarnas anställning fastställes ingen maximitid, utan äger arbetslöshetskommittén låta arbetaren kvarstanna vid reservarbetet, så länge han behöver hjälp och kommunen får disponera platser.

Arbetslön vid reservarbete. Rörande lönen vid reservarbetena ha statsmakterna principiellt fastställt, att densamma skall understiga den lägsta grovarbetarlön, för vilken arbete i större omfattning kan beredas på den öppna arbetsmarknaden, med skälig hänsyn därvid tagen till arbetarnas möjligheter att bereda sig uppehälle på den fastställda lönen.

Till arbetslönen komma emellertid vissa socialt betingade förmåner, såsom fria resor, bostad och — i vissa fall — s. k. ortstillägg, vilka förmåner beröras i det följande.

För fastställande av den direkta *reservarbetslönen* inhämtar arbetslöshetskommissionen från vederbörande orter uppgifter om där på den öppna arbetsmarkna-

den gällande löner för olika slag av grovarbete. Det lägsta för varje ort konstaterade löneläge, som tillämpas för ett större antal grovarbetare, betecknas såsom »ortens grovarbetarlön». Med utgångspunkt från denna fastställes ortens reservarbetslön på sådant sätt, att den för kommuner med de högsta lönerna ligger c:a 20 % under grovarbetarlönen men för andra kommuner närmar sig grovarbetarlönen i samma mån som denna är lägre.

De kommuner i riket, för vilka reservarbetslön för närvarande (mars 1932) är fastställd, fördela sig efter reservarbetslönens höjd på följande sätt:

Grovarbetarlön, kr. per dag . . .	9:—	8:50	8:—	7:50	7:—	6:50	6:—	5:50	5:—	4:50	4:—	3:50
Reservarbetarlön, kr. per dag . . .	7:—	6:75	6:40	6:10	5:75	5:40	5:05	4:70	4:30	4:—	3:70	3:45
Antal kommuner . .	2	—	3	1	5	17	45	54	156	98	101	10

Tablån utvisar, att reservarbetslönerna i anslutning till de olika faktiska grovarbetarlönerna — samt levnadskostnaderna — äro av mycket olika höjd; den lägsta reservarbetslönen är sålunda ej fullt hälften av den högsta. De lägsta reservarbetslönerna förekomma naturligen på landsbygden, där de statliga reservarbetena nästan undantagslöst äro förlagda; de högsta reservarbetslönerna gälla i industrisamhällen och större städer, från vilka ett stort antal arbetslösa skola överföras till reservarbeten. Då de ortstillägg, för vilka redogöres i det följande, bestämmas med ledning av dels hemortens och dels arbetsortens reservarbetslön, måste sådan fastställas jämväl för orter, där reservarbeten visserligen ej pågå, men därifrån arbetslösa överföras till reservarbete på annan ort.

Enär reservarbetslönerna skola smidigt anpassas efter den öppna arbetsmarknadens lönenivå, har arbetslöshetskommissionen att noga följa dennas förskjutningar och vidtaga därav påkallade förändringar i tidigare fastställda reservarbetslöner. När på den öppna marknaden inträda mera omfattande löneförhöjningar eller lönesänkningar, insamlar arbetslöshetskommissionen från vederbörande kommuner aktuella löneuppgifter, som läggas till grund för en allmän revision av reservarbetslönerna.

Vid reservarbetena utföres arbetet nästan undantagslöst på ackord, vid vilkas bestämmande den för orten fastställda reservarbetslönen tjänar som utgångspunkt. Ackorden skola sålunda sättas så, att en arbetare med normal arbetsprestation skall kunna nå upp till reservarbetslönen. I det ackordspris, som bestämts för viss arbetskvantitet, göres icke ändring, även om den genomsnittliga arbetsförtjänsten skulle bli väsentligt högre än reservarbetslönen. Om ackordet genom felsättning blivit för högt, sker rättelse vid nästa ackordssättning. Skulle däremot på grund av oförutsedda förhållanden ett ackord ha blivit för lågt beräknat, vidtages omedelbart lämplig höjning av detsamma. Arbetslöshetskommissionen övervakar kontinuerligt arbetsförtjänstens höjd på varje arbetsplats och dess förhållande till den för platsen fastställda reservarbetslönen. I praktiken ligger den genomsnittliga faktiska löne-

inkomsten vid samtliga arbetsplatser vanligen 10 à 12 % över de fastställda beloppen.

Då reservarbetslönen tjänar som utgångspunkt för bestämmandet av ackordsnivån vid arbetsplatsen i dess helhet, komma de faktiska arbetsförtjänsterna för de särskilda arbetslagen och de individuella arbetarna att växla efter dessas olika arbetsprestationer. Verkställda undersökningar ha visat, att vid varje arbetsplats de högsta individuella förtjänsterna i regel ligga 100 à 150 % över de lägsta. Det har också konstaterats, att högre arbetsförtjänster uppnås icke blott av dugliga grovarbetare utan även, efter kortare tids träning, av dugliga yrkesarbetare från olika industriområden.

Även arbetare, som äro helt ovana vid det arbete, som anvisas dem vid reservarbetena, kunna vanligen efter kort tid ernå den för arbetsplatsen beräknade arbetsförtjänsten.

Enär principen, att lönerna vid reservarbeten skola vara lägre än den öppna arbetsmarknadens, är konstitutiv för dessa arbeten, torde några upplysningar böra lämnas rörande motiven för denna lönesättning.

Löneförhållandena på den öppna arbetsmarknaden i Sverige förete synnerligen stora ojämnheter. Dessa bero icke blott på yrkenas olika karaktär och ekonomiska förutsättningar, utan även på skiljaktigheter i levnadskostnaderna samt på det fackliga organisationsväsendets olika utveckling inom olika yrken och orter. I Stockholm växla de faktiska arbetsförtjänsterna för yrkesutbildade manliga arbetare från 2 à 4 kr. i timmen inom byggnadsfacken till 1 à 1·75 kr. i timmen inom exempelvis textil- och konfektionsindustrierna. En grovarbetare inom byggnadsindustrien i Stockholm förtjänar 2 à 3 kr., en grovarbetare inom textilindustrien 0·84 kr. pr timme. I andra stadssamhällen förekomma likartade ehuru ej lika stora löneskillnader. I en del landskommuner betalas yrkeskunniga byggnadsarbetare med 0·75 à 1 kr. i timmen, deras medhjälpare med 0·50 à 0·70 kr. i timmen. Vid sockerbruken på landsbygden förtjäna grovarbetarna c:a 0·90 kr., medan de jordbruksarbetare, som vid sockerbruken avlasta betorna, erhålla 0·45 kr. i timmen. Det sistnämnda beloppet är den vanliga avlöningen för jordbrukets daglönare i egen kost. I landsbygdskommuner, där industri eller skogsbruk förekommer i större utsträckning, kan dock lönen för jordbruksarbetare uppgå till 0·50 à 0·65 kr. i timmen.

Då till reservarbetena måste sammanföras arbetare från olika yrken och orter, är det omöjligt att bereda de olika arbetargrupperna tillfälle att bibehålla sina mycket olikartade lönelägen. Ett sådant lönesystem skulle nämligen dels vid varje arbetsplats framkalla löneskillnader, som måste te sig lika orättvisa ur arbetarnas som ur arbetsledningens synpunkt, dels bidraga till bibehållandet av den starka avgränsning mellan yrkena, som är ägnad att framkalla och vidmakthålla arbetslöshet, dels också strida mot hjälpverksamhetens syfte att på ett opartiskt sätt erbjuda den hjälp, som i ett nödläge kan anses skälig.

Det är sålunda nödvändigt att för samtliga till ett reservarbete hänvisade

arbetslösa tillämpa enahanda lönenormer.[1] Och därvid har man uppenbarligen att utgå från de löner, som i respektive orter betalas för likartat arbete, väsentligen jordschaktning och annat grovarbete. Men även på detta arbetsområde förete lönerna stora skiljaktigheter på samma ort. De statliga ämbetsverk, som i större utsträckning utföra anläggningsarbeten, äro genom kollektivavtal förpliktade att tillämpa lönenormer, som ej helt överensstämma med varandra. Enskilda entreprenadfirmors kollektivavtal innehålla åter andra lönebestämmelser, och vid de i vägdistriktens regi bedrivna arbetena tillämpas löner, som visserligen närmast ansluta sig till jordbrukets, men som vanligen äro mer eller mindre påverkade av andra arbetargruppers ofta tillfälliga organisationsrörelser. Den alldeles övervägande delen av det grovarbete, som förekommer på landsbygden, utföres emellertid av jordbrukets arbetskraft, för vilken arbetslönerna äro lägst.

Då man nu tagit den lägsta, inom orten i större omfattning tillämpade grovarbetarlönen såsom utgångspunkt och vidare bestämt, att reservarbetslönen skall sättas något lägre än denna grovarbetarlön, har man därtill föranletts av i främsta rummet socialpolitiska men även ekonomiska skäl.

Såsom reservarbeten kunna endast antagas sådana arbetsföretag, som icke nödvändigt behöva genast utföras. Då de måste bekostas av skattemedel, kommer den ökade beskattningen och det ökade ianspråktagandet av tillgängligt kapital att försvåra näringslivets återhämtning och minska dess möjligheter att bereda arbetstillfällen på den öppna marknaden. Dessa med kapitalförbrukningen förenade olägenheter göra det angeläget tillse, att arbetena bliva så billiga, som låter sig förena med hjälpverksamhetens sociala syfte.

Detta syfte påkallar därjämte anordningar, som äro ägnade att fördyra reservarbetena. I ett land med Sveriges starkt säsongbetonade klimat är den allmänna aktiviteten inom näringslivet — särskilt jordbruket och kommunikationsväsendet — mycket starkare under sommaren än under vintern. Sommarhalvåret erbjuder därför en mängd arbetstillfällen, som saknas under vinterhalvåret, då arbetslösheten regelbundet — under såväl goda som dåliga konjunkturer — är långt mera omfattande och även socialt skadligare än under sommarhalvåret. Reservarbetena ha därför sin största uppgift att fylla under vintrarna; de måste då bedrivas i en omfattning, som av ekonomiska skäl icke förekommer vid motsvarande arbeten på den öppna arbetsmarknaden, och bliva till följd härav relativt kostnadskrävande.

Såsom i det föregående framhållits, har vidare erfarenheten visat, att vid ifrågavarande slag av arbeten i öppna marknaden industriarbetare icke kunna konkurrera med grov- och lantarbetare samt att man därför måste för de arbetslösa skapa en företrädesrätt till reservarbetena samt ordna deras överflyttning till och vistelse vid dem. De därav nödvändiggjorda anordningarna — fria resor, ortstillägg och särskilda sociala förmåner — innebära tillskott till den egentliga arbetslönen och medföra avsevärda kostnader.

[1] Anmärkas bör dock, att det fåtal s. k. specialarbetare — c:a 5 % av samtliga vid reservarbeten anställda — som där erfordras för utförande av kvalificerat yrkesarbete, erhålla den lön, som för sådant arbete betalas på den öppna arbetsmarknaden i orten.

Då sålunda arbetenas bedrivande under vintern samt de särskilda anordningarna för arbetarna medföra en kostnadsbelastning, som icke förekommer vid arbeten på den öppna marknaden, ha *ekonomiska skäl* ansetts tala för, att den direkta arbetslönen lägges på en något lägre nivå än den i orten förhärskande grovarbetarlönen.

Denna ståndpunkt har emellertid framför allt motiverats av *arbetslöshetspolitiska skäl.* Hjälpverksamheten för de arbetslösa bereder dem en förmån, som i likhet med varje annat understöd stärker deras ekonomiska motståndskraft och därigenom minskar tvånget till självhjälp genom frivillig anpassning efter de möjligheter, som arbetsmarknaden erbjuder under växlande konjunkturer. Då denna anpassning är en viktig förutsättning för arbetslöshetens förebyggande, är det angeläget att så ordna hjälpverksamheten, att densamma icke mer än oundvikligt är försvagar de arbetslösas känsla av ansvar för självförsörjning, deras intresse av att inom eller utom eget yrke förskaffa sig arbete och utkomst. Härav följer, att lönen vid reservarbetena icke bör tillmätas så, att den avhåller de vid sådana arbeten anställda från att utnyttja den öppna arbetsmarknadens arbetstillfällen, även inom lägre betalda yrken, och än mindre så, att reservarbetet ter sig eftersträvansvärt för arbetare, som redan hava annat arbete.

Dessa syften skulle icke ernås, därest lönenivån sattes i jämnhöjd med den gängse ortslönen. Med den ringa arbetstillgång, som under vintrarna föreligger inom jordbruket, skulle då en mängd av dess arbetskraft föranledas att anmäla arbetslöshet och göra anspråk på dessa arbetstillfällen i stället för att, såsom av ålder varit vanligt, sysselsätta sig med varjehanda i och för sig nyttiga göromål hemma på gården eller åtnöja sig med de tillfälliga arbetsinkomster, som stå till buds på den öppna arbetsmarknaden. Skulle därtill lönen sättas i överensstämmelse med något i orten gällande kollektivavtal för anläggningsarbeten, där jämförelsevis höga säsonglöner tillämpas, komme reservarbetena att bli direkt lockande icke blott för jordbrukets utan även för andra näringsområdens arbetare.

Erfarenheten har för övrigt visat, att i fråga om arbetsföretag på öppna arbetsmarknaden större anspråk ställas på staten och kommuner än på andra företagare. Särskilt från arbetarnas sida göres sålunda gällande, att offentliga institutioner skola uppträda såsom »mönsterarbetsgivare», som icke få ställa sina arbetare inför risken av arbetslöshet. När sålunda ett offentligt anläggningsarbete avslutats, framträda starka krav på att de där använda arbetarna skola beredas fortsatt anställning vid ett annat företag. Genom att vid offentliga arbeten för arbetslösa tillämpa den öppna arbetsmarknadens löner riskerade man sålunda att från lägre betalda yrken locka arbetare, som ansåge sig ha grundade anspråk på försörjning vid varandra successivt avlösande arbetsföretag och vilka icke ens vid goda konjunkturer självmant skulle vilja söka sig tillbaka till den öppna arbetsmarknaden.

De lägre löner, som tillämpas vid reservarbetena, utöva däremot ingen dragningskraft på personer, som hava utsikter att själva skaffa sig arbete eller som eljest hava försörjningsmöjligheter. Om sådana personer anmäla sig till

erhållande av direkt understöd men bliva hänvisade till reservarbeten, föredraga de vanligen att avstå från hjälp i stället för att lämna hemorten och taga reservarbete med relativt låg inkomst. Än mindre lockande ter sig denna eventualitet för de arbetsovilliga element, som eljest alltid äro angelägna att begagna sig av förefintliga möjligheter till understöd. De lägre lönerna vid reservarbetena åstadkomma sålunda en automatiskt verkande gallring bland de arbetslösa, så att det allmännas hjälp kommer att begränsas till de arbetsvilliga och verkligt hjälpbehövande. Hos dessa framkalla de lägre lönerna vidare ett klart ekonomiskt intresse av att begagna varje tillfälle att åter söka sig ut på den öppna arbetsmarknaden med dess bättre lönevillkor. Erfarenheten från reservarbetena visar också att, så snart en förbättring inträder på den öppna arbetsmarknaden, såsom fallet alltid är under den varmare årstiden, en stark avströmning (5—15 % i månaden) äger rum av arbetare, som själva förskaffat sig arbete. De lägre lönerna vid reservarbetena äro sålunda ägnade att bevara arbetarnas intresse för självförsörjning samt deras yrkes- och platsrörlighet.

Då reservarbetet i varje fall ger betydligt högre inkomst än det belopp, som kan lämnas såsom direkt understöd, bereder det verksammare hjälp åt de behövande. Systemet med reservarbeten torde dock ej för det allmänna bliva mer kostnadskrävande än ren understödsverksamhet, vilken lockar till sig även sådana personer, som ej vilja ha arbete eller ej nödvändigt behöva det allmännas hjälp. Reservarbetena skapa därjämte ekonomiska och kulturella värden, vidmakthålla arbetarnas fysiska kondition samt befria dem från känslan av att vara understödstagare.

Ortstillägg. Såsom redan framhållits måste vid varje särskilt reservarbete samma lönenormer gälla för alla arbetare, oavsett de olika lönenivåer, som råda inom deras olika hemorter och yrken. Flertalet reservarbetare komma från städer och industrisamhällen med jämförelsevis höga lönenivåer, medan reservarbetena äro förlagda till landsortskommuner med i allmänhet låga löner. Då den lägre lönenivån på arbetsorten i huvudsak kompenseras av dess lägre levnadskostnader, anses reservarbetslönen jämte de sociala förmånerna giva skälig utkomst åt ensamstående arbetare.

Annorlunda är förhållandet med en sådan arbetare, som har familj att försörja. Reservarbetslönen på den merendels billiga arbetsorten kan icke räcka till för att bestrida även familjens uppehälle på den dyrare hemorten. Med hänsyn härtill utgår för familjeförsörjare, som arbetar vid reservarbete på ort med lägre reservarbetslön än den för hemorten fastställda, ett ortstillägg, uppgående till skillnaden mellan arbetsortens och hemortens reservarbetslön. Om sålunda en arbetare från ort med högsta reservarbetslönen 7 kr. placeras i reservarbete i ort med en reservarbetslön av 5·05 kr., utgår ortstillägget med skillnaden mellan de båda beloppen eller med 1·95 kr. pr dag. Genom ortstilläggen utjämnas de olikheter i fråga om utkomstmöjligheterna, som eljest skulle för familjeförsörjare uppkomma allt efter den högre eller lägre reservarbetslönen. Då ortstillägget icke är egentlig arbetslön, utan är avsett att ut-

jämna orternas olika lönelägen, utgår detsamma i regel ej av statens utan av vederbörande kommuns medel. Det utbetalas icke på arbetsplatsen, utan direkt till familjen i hemorten.

Särskilda sociala förmåner. De vid reservarbetena sysselsatta arbetarna komma självfallet i åtnjutande av de sociala förmåner, som arbetare på den öppna arbetsmarknaden enligt lagstiftning eller eljest pläga erhålla. Noggrann kontroll övas sålunda vid arbetsplatserna över att gällande bestämmelser rörande *skydd mot yrkesfara* iakttagas samt att i övrigt lämpliga anordningar i detta syfte vidtagas. För *ersättning åt arbetare, som drabbas av olycksfall*, är sörjt genom försäkring enligt normerna i gällande lag. Vid *sjukdoms- eller olycksfall*, som kan behandlas på arbetsplatsen, erhåller arbetaren kostnadsfri vård samt därjämte *sjukersättning*. Nu angivna förmåner bekostas av statsmedel. Om emellertid sjukdomen eller olycksfallet är av sådan beskaffenhet, att den påkallar arbetarens återsändande till hemorten, tillkommer det vederbörande kommunala myndighet att omhändertaga honom.

Då arbetarna icke efter egen omprövning taga anställning vid reservarbetena, utan till dem uttagas av vederbörande arbetslöshetskommitté i enlighet med arbetslöshetskommissionens beslut och anvisningar, anses därav följa, att särskilda anordningar böra från det allmännas sida vidtagas för arbetarnas överflyttning till och vistelse vid arbetsplatsen. Genom arbetslöshetskommitténs försorg förses arbetarna sålunda med *järnvägsbiljetter m. m. för resan* till arbetsplatsen. Kostnaden härför, liksom i vissa fall kostnaden för hemresan från arbetsstället, bestrides av statens arbetslöshetsmedel. Arbetslöshetskommittén tillhandahåller vidare lämplig *klädesutrustning* för arbete i det fria åt de arbetare, som ej själva förfoga över sådan. I vissa fall, då kommittén därom träffat avtal med arbetarna, erhåller den ersättning härför genom successiva avdrag å den del av arbetarnas avlöning, som månadsvis utbetalas såsom ackordsöverskott.

Före arbetarnas ankomst till arbetsplatsen vidtagas av arbetsbefälet åtgärder för deras *inkvartering*. I många fall kunna bostäder förhyras hos befolkningen i orten. Där emellertid tillräckliga bostadsutrymmen ej kunna beredas på detta sätt, förläggas arbetarna i flyttbara, med uppvärmnings- och matlagningsanordningar försedda, mindre byggnader, som med stöd av vunna erfarenheter utexperimenterats. Kostnaderna för förläggningsanordningarna bestridas av statens arbetslöshetsmedel. Däremot få arbetarna själva bekosta och genom självhushållning eller genom kooperativa matlag ombesörja sin mathållning, en anordning som befunnits lämpligare än andra tidigare försökta. För reservarbetarnas del har arbetslöshetskommissionen låtit utarbeta praktiska anvisningar rörande lämpliga maträtter samt födoämnenas behandling, förvaring och tillredning. Genom avtal med handlande i orten sörjer arbetsledningen för att arbetarna tillhandahållas matvaror till skäliga priser.

Kostnad pr dagsverke. Den genomsnittliga kostnaden pr dagsverke för statens reservarbeten under budgetåret juli 1930—juni 1931 samt kostnadens fördelning på olika huvudposter framgår av följande tablå:

	Kostnad per dagsverke kr.	%
I. *Centralförvaltningen*	0·33	4·7
II. *Arbetsplatserna:*		
a) Arbetarnas förmåner	5·36	75·8
Arbetslöner	4·42	62·5
Ortstillägg	0·23	3·3
Sociala förmåner	0·71	10·0
b) Arbetsledning	0·45	6·3
c) Övriga utgifter (redskap, materialier, transporter, diverse)	0·93	13·2
Tillhopa	7·07	100·0

Beträffande det här angivna kostnadsbeloppet för centralledningen bör anmärkas, att detsamma omfattar hela kostnaden för arbetslöshetskommissionen och sålunda innesluter kostnaderna för den centrala ledningen av alla de åtgärder för arbetslöshetens bekämpande, jämväl understöds- och kursverksamhet m. m., för vilka statens arbetslöshetsmedel tagas i anspråk.

De statliga reservarbetenas omfattning åren 1921—1931 framgår av följande tablå:

År	Antal arbetsföretag min.	Antal arbetsföretag max.	Antal sysselsatta arbetare min.	Antal sysselsatta arbetare max.	Bruttokostnad kronor
1921	20	446	550	21 000	27 782 088
1922	331	663	13 500	31 100	45 919 120
1923	67	329	1 400	14 700	27 023 886
1924	5	59	240	2 900	3 616 787
1925	20	40	1 685	3 576	3 470 398
1/1— 30/6 1926	24	46	1 600	4 400	2 452 034
1/7 1926— » 1927	28	56	1 772	4 497	4 232 727
» 1927— » 1928	45	66	2 085	4 410	5 614 267
» 1928— » 1929	29	73	1 040	4 877	4 505 503
» 1929— » 1930	25	67	847	3 878	3 890 296
» 1930— » 1931	24	92	1 395	6 767	7 094 717
1/7—31/12 1931	92	126	6 805	9 256	7 683 478

Maximisiffrorna för antalet bedrivna reservarbeten resp. sysselsatta arbetare hänföra sig till vintermånader, minimisiffrorna avse sommarmånader. Bruttokostnaden för hela tiden 1921—31 uppgick till över 143 milj. kronor.

Vid mitten av februari 1932 pågingo inom olika delar av landet statliga reservarbeten, kostnadsberäknade till sammanlagt 41 618 000 kronor.

Statskommunala reservarbeten.

Med hänsyn till kommunernas primära skyldighet att taga vård om sina nödställda upprätthåller arbetslöshetskommissionen det kravet på kommunerna, att de skola vid uppkommande arbetslöshet söka själva avhjälpa densamma genom anordnande av arbeten. De omedelbart aktuella kommunalarbetena kunna emellertid i många fall icke väsentligt utökas, och även finansiella skäl lägga ofta hinder i vägen härför. För att uppmuntra kommunerna till att upptaga och bedriva offentliga arbeten, som väl icke äro omedelbart nödvändiga, men som likväl på längre sikt äro behövliga för kommunens utveckling, beredes dem möjlighet att av statens arbetslöshetsmedel erhålla visst bidrag till sådana

arbeten. Genom detta bidrag får kommunen ersättning för de räntekostnader, som åsamkas den genom arbetets tidigare utförande; staten å sin sida besparas de kostnader, som eljest skulle komma att påvila densamma för direkt understöd åt de arbetslösa eller för dessas mottagande vid statliga reservarbeten.

För kommunernas reservarbeten gälla i tillämpliga delar samma regler som för statens. Ansökan om statsbidrag för sådant arbete skall, innan arbetet igångsättes, av kommunen ingivas till arbetslöshetskommissionen. I ansökningen skall angivas arbetets beskaffenhet och omfattning (medelst ritningar och kostnadsförslag), planen för dess bedrivande och finansiering, dess betydelse för orten samt för arbetslösas sysselsättande, den tidpunkt, när det kan ifrågakomma såsom ordinarie arbete, kommunens ekonomiska ställning m. m. Godkänner arbetslöshetskommissionen arbetet såsom statskommunalt reservarbete, fastställer den statsbidragets storlek, antalet arbetare, som där må sysselsättas, samt den lön, som må tillerkännas arbetarna. Statsbidraget utgår med högst hälften av det belopp, som utbetalas till de vid företaget sysselsatta arbetarna, och får för varje arbetare och arbetsdag icke överstiga hälften av den för statliga reservarbeten i orten fastställda lönen; statsbidraget får i intet fall uppgå till mer än 3 kronor per arbetare och arbetsdag. Kommuner med stor arbetslöshet och svag ekonomi kunna dock av regeringen tillerkännas högre statsbidrag än 50 % av den fastställda reservarbetslönen.

Då arbetsföretagen äro förlagda till arbetarnas hemort, och dessa sålunda kunna bo i sina hem, erhålla de i allmänhet inga särskilda förmåner utöver dem, som förekomma vid arbeten på den öppna arbetsmarknaden.

De arbetsföretag, som vanligast utföras såsom statskommunala reservarbeten, äro i stadssamhällen: planeringar samt väg-, gatu- och vattenledningsanläggningar å icke stadsplanelagda områden; i landskommuner: väg- och grundförbättringsarbeten, ordnandet av kyrkogårdar och andra offentliga platser.

Vid mitten av mars 1932 pågingo inom 110 kommuner statskommunala reservarbeten, kostnadsberäknade till 6 550 000 kronor, vari arbetslöner beräknas ingå med 4 740 000 kronor. Statsbidragets andel i lönerna växlar för olika kommuner mellan 30 och 90 %.

Andra speciella arbetsföretag.

I budgeten för de senaste åren har upptagits ett anslag för anordnande av s. k. *beredskapsarbeten*. Dessa medel äro ställda till regeringens förfogande för att i orter, där arbetslösheten är stor, bereda arbetstillfällen vid offentliga arbetsföretag. Då de utföras på den öppna arbetsmarknaden, stå de öppna för arbetssökande i allmänhet, dock med visst företräde för arbetslösa, som lämpa sig för arbetet. I mars 1932 voro anvisade medel till utförande av 62 beredskapsarbeten, kostnadsberäknade till 2 580 000 kronor.

När viss näring eller visst företag, som ägt avgörande betydelse för en orts befolkning, råkat i ett ekonomiskt läge, som framkallat svår arbetslöshet, har vidare undantagsvis förekommit, att staten (samt några kommuner) genom särskilt ingripande sökt undanröja arbetslösheten. Såsom exempel på sådan

extraordinär åtgärd må nämnas, att staten vid några tillfällen hos stenindustrien gjort *beställningar av gatsten*, vilken sedan på förmånliga ekonomiska villkor tillhandahållits åt vägdistrikt och kommuner för permanentbeläggning av vägar och gator. Beställningarna hava fördelats på stenhuggerifirmorna med hänsyn till arbetslösheten inom olika orter samt utföras till gällande löner, men med sådan begränsning av kvantitet per arbetare och månad, att en viss ransonering av arbetstiden och arbetsförtjänsten uppkommer. De stenbeställningar, som under vintern 1931—32 utföras för ett belopp av 3·5 milj. kronor, bereda arbete åt 5 000 arbetare.

Det torde böra tilläggas, att ehuru ett stort antal arbetsföretag utförts såsom reservarbeten eller beredskapsarbeten, de *reguljära offentliga arbetena* hittills successivt utvidgats. Denna ökning har givetvis närmast föranletts av de aktuella behov, som den ekonomiska och kulturella utvecklingen framkallat. Men hänsyn har även tagits till önskvärdheten av att genom beredande av arbetstillfällen förebygga arbetslöshet.

Hjälpverksamhetens omfattning september 1930—mars 1932.

I efterföljande tablå angives för vissa månader åren 1930—32 dels samtliga hos arbetslöshetskommittéerna anmälda hjälpsökande arbetslösa och dels antalet sådana, som erhållit hjälp vid statliga eller statskommunala reservarbeten, genom statligt reglerat understöd eller genom kommunernas egna hjälpåtgärder (offentliga arbeten eller direkt understöd).[1]

	År 1930		År 1931				År 1932
	sept.	dec.	mars	juni	sept.	dec.	mars
Antalet hjälpsökande	**8 589**	**31 901**	**41 885**	**31 057**	**40 877**	**88 761**	**109 674**
Antalet hjälpta:							
I. under statens medverkan:							
a) statliga reservarbeten	1 395	3 521	6 544	6 620	6 980	9 256	14 245
b) statskommunala reservarbeten	13	381	1 502	1 199	863	2 415	4 516
c) direkt understöd[2]	—	234	3 422	2 772	3 887	11 869	25 003
Tillhopa	**1 408**	**4 136**	**11 468**	**10 591**	**11 730**	**23 540**	**43 764**
I % av antalet hjälpsökande	16·3	13·0	27·3	34·1	29·1	26·5	39·9
II. av kommunerna enbart:							
a) kommunala arbeten	743	3 135	6 587	4 078	4 522	8 723	11 384
b) kommunalt understöd	671	3 769	4 037	1 394	1 477	6 045	7 047
Tillhopa	**1 414**	**6 904**	**10 624**	**5 472**	**5 999**	**14 768**	**18 431**
I % av antalet hjälpsökande	16·5	21·6	25·4	17·6	14·8	16·6	16·8
Samtliga hjälpta:							
Antal	**2 822**	**11 040**	**22 092**	**16 063**	**17 729**	**38 308**	**62 195**
I % av antalet hjälpsökande	32·8	34·6	52·7	51·7	43·9	43·1	56·7

[1] Däremot äro här icke upptagna de 5 000 arbetare, som beretts arbete vid utförandet av statens stenbeställningar, ej heller de vid beredskapsarbeten anställda.

[2] Av de 4 700 yngre arbetslösa, som i mars 1932 deltogo i särskilt anordnade utbildningskurser, åtnjöto de flesta arbetslöshetsunderstöd.

Av tablån framgår, att i september 1930 hjälpverksamheten var i huvudsak begränsad till bedrivandet av statliga reservarbeten. Dessa måste under den följande vintern utökas samt kompletteras med dels statligt reglerat understöd, dels enbart kommunala åtgärder. Till följd av den allmänna krisens verkningar medförde sommarens inträde endast ringa minskning av hjälpbehovet, så att endast den direkta understödsverksamheten kunde begränsas. Under vintern 1931—32, då världskrisen jämte säsongförhållandena framkallat stor arbetslöshet, har en stark ansvällning ägt rum beträffande alla hjälpformer, särskilt det direkta understödet. Man planerar emellertid för vårmånaderna sådan utvidgning av reservarbetena, att därigenom skall möjliggöras en väsentlig begränsning av understödslämnandet.

Under den i tablån behandlade perioden bereddes genom de olika anordningarna — oavsett statens stenbeställningar samt beredskapsarbetena — hjälp åt 33 à 57 % av de hos arbetslöshetskommittéerna anmälda hjälpsökande. Av de övriga torde många ha erhållit tillfällig eller mera stadigvarande hjälp genom fattigvården eller enskilda hjälpinstitutioner. Vidare ha fackorganisationernas arbetslöshetskassor utövat en omfattande understödsverksamhet för sina medlemmar, vilka i allmänhet icke hos arbetslöshetskommittéerna anmäla sig såsom hjälpsökande under den tid kassorna lämna dem understöd.

De offentliga arbetsförmedlingsanstalternas inkomster och utgifter år 1931.

Inkomster och utgifter under år 1931 för de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna, vilka uppgingo till ett antal av 36 med 263 585 tillsatta platser under året, framgå av tabellerna å nästföljande sidor.[1]

Statsanslaget till den offentliga arbetsförmedlingen utgår enligt bestämmelserna i k. kungörelserna den 30 juni 1916 (nr 320), den 16 maj 1918 (nr 278) samt den 15 maj 1931 (nr 99) och avser i främsta rummet att täcka anstalternas utgifter för postporto, abonnemang å rikstelefon, telegram och interurbana telefonsamtal samt tryckning av formulär och blanketter. Dessutom kan efter prövning i varje särskilt fall understöd erhållas till bestridande av kostnaderna dels för avlöning av sådan personal, som särskilt anställts för förmedling av arbete inom vissa yrkesspecialiteter, dels ock för de särskilda anordningar, som vidtagits för arbetsförmedling för landsbygdens behov, för samarbetet mellan anstalterna, för anställande i arbete av värnpliktiga och fast anställt manskap i armén och marinen efter avslutad militärtjänstgöring, för underlättande av yrkesval och för arbetsanvisning åt ungdom samt till bestridande av kostnader för rese- och traktamentsersättning, som i anledning av företagen tjänsteresa utbetalats till tjänsteman vid arbetsförmedlingsanstalt.

Av tabellen framgår, huru stor del av det varje anstalt tilldelade statsanslaget, som avsetts för dessa senare ändamål. I dessa statsbidragsbelopp ingingo således även de understöd, som från statens sida lämnats för sjömansförmedlingsverksamhetens bedrivande i de kustorter, där särskilda organ för ifrågavarande förmedlingsgren upprättats på socialstyrelsens initiativ i enlighet med den vid andra internationella arbetskonferensen i Genua år 1920 framlagda och av Sverige sedermera ratificerade konventionen angående arbetsförmedling för sjömän.

Samtliga anstalter utom Stockholm och Göteborg åtnjöto anslag från landsting. Dessa anslag härrörde helt från resp. läns landsting utom beträffande anstalten i Kristianstads län, som åtnjöt ett årsanslag från Malmöhus läns landsting å 1 500 kr. för upprätthållande av avdelningskontoren i Åstorp och Tomelilla, vilkas verksamhet i viss mån kommer sistnämnda län till godo. Utöver dessa inkomster tillkommo vid sex anstalter anslag från hushållningssällskap.

Kommunala anslag till arbetsförmedlingsverksamheten anvisades av icke mindre än 157 kommuner. Dessa anslag voro mestadels kontanta, men utgingo stundom i form av upplåtelse av fria lokaler.

Vid angivande av anstalternas utgifter har socialstyrelsen icke medräknat verksamhetsberättelsernas siffror för »balans från föregående år» samt »balans till nästföljande år», vilket förklarar, att inkomst- och utgiftssidorna för flertalet anstalter icke sluta på samma belopp.

[1] Angående arbetsförmedlingens verksamhetsresultat år 1931 se Soc. Medd. årg. 1932, sid. 132 ff.

Tab. 1. De offentliga arbetsförmedlingsanstalternas inkomster (i kr.) under år 1931.

Arbetsförmedlingen i	Anslag från staten		landsting	hushållningssällskap	kommuner	Övriga inkomster, upplupen ränta, upptagna lån m. m.	Summa inkomster
	inalles	därav för interlokal verksamhet m. m.					
Stockholm	39 302·28	24 400·00	—	—	237 300·00	1 096·45	**277 698·73**
Stockholms län	12 776·17	8 630·00	35 000·00	—	6 800·00	50·10	**54 626·27**
Uppsala län	3 675·39	1 800·00	12 065·00	1 000·00	4 200·00	64·83	**21 005·22**
Södermanlands län	6 372·95	3 245·00	27 170·00	—	2 400·00	30·75	**35 973·70**
Östergötlands län	10 318·81	4 800·00	35 285·83	—	1 550·00	—	**47 154·64**
Norrköping	5 882·53	4 556·50	2 000·00	—	24 523·06	30·01	**32 435·60**
Jönköpings län	3 659·73	1 200·00	14 000·00	—	3 500·00	70·57	**21 230·30**
Kronobergs län	4 802·74	2 750·00	3 630·00	—	1 300·00	447·39	**10 180·13**
Norra Kalmar län	1 817·15	1 300·00	2 000·00	—	1 500·00	9·50	**5 326·65**
Södra Kalmar län	5 311·13	3 996·00	5 425·00	—	1 550·00	148·30	**12 434·43**
Gotlands län	1 965·60	987·00	5 375·00	—	900·00	119·96	**8 360·56**
Blekinge län	8 115·53	5 247·50	12 400·00	—	4 825·00	160·01	**25 500·54**
Kristianstads län	5 454·59	1 812·00	18 938·49	—	200·00	123·80	**24 716·88**
Malmö	17 544·67	11 900·00	4 000·00	—	45 827·34	4 832·71	**72 204·72**
Lund	1 565·88	700·00	1 500·00	—	5 544·09	—	**8 609·97**
Landskrona	4 726·95	3 729·00	1 500·00	—	9 730·42	—	**15 957·37**
Hälsingborg	16 929·56	14 200·00	1 500·00	—	21 455·28	—	**39 884·84**
Ystad	1 161·38	604·50	1 500·00	—	3 412·21	—	**6 073·59**
Trälleborg	2 144·49	1 500·00	1 500·00	—	6 165·74	—	**9 810·23**
Eslöv	1 538·62	800·00	1 500·00	—	4 772·71	—	**7 811·33**
Skurup	790·81	300·00	1 500·00	—	815·00	—	**3 105·81**
Vellinge	930·06	400·00	1 500·00	—	1 540·00	53·80	**4 023·86**
Hallands län	4 005·33	2 446·00	7 960·67	—	1 750·00	356·09	**14 072·09**
Göteb. o. Bohus län	5 287·59	2 684·00	9 230·00	—	1 800·00	216·78	**16 534·37**
Göteborg	34 393·92	26 900·00	—	—	86 637·17	132·48	**121 163·57**
Älvsborgs län	3 167·01	1 500·00	12 653·30	—	4 500·00	393·14	**20 713·45**
Skaraborgs län	5 140·37	1 800·00	13 550·00	—	6 255·00	146·84	**25 092·21**
Värmlands län	2 221·44	1 200·00	8 469·40	—	3 000·00	325·15	**14 015·99**
Örebro län	4 085·90	2 300·00	20 201·64	500·00	3 360·00	175·62	**28 323·16**
Västmanlands län	3 430·65	1 700·00	14 000·00	—	5 000·00	70·34	**22 500·99**
Kopparbergs län	2 507·05	800·00	10 450·00	1 000·00	1 775·00	—	**15 732·05**
Gävleborgs län	6 282·71	3 811·50	6 070·84	—	11 699·67	18·97	**24 072·19**
Västernorrlands län	4 456·23	3 362·00	1 814·00	600·00	4 550·00	6·07	**11 426·30**
Jämtlands län	5 324·40	1 000·00	5 025·00	1 500·00	2 175·00	690·44	**14 714·84**
Västerbottens län	3 091·25	1 550·00	5 550·00	500·00	2 080·00	907·64	**12 128·89**
Norrbottens län	9 670·68	8 501·00	5 500·00	—	3 000·00	5 428·80	**23 599·48**
Tillsammans	**249 851·55**	**158 412·00**	**309 764·17**	**5 100·00**	**527 392·69**	**16 106·54**	**1 108 214·95**

Tab. 2. De offentliga arbetsförmedlingsanstalternas utgifter (i kr.) under år 1931.

Arbetsförmedlingen i	Kostnader för styrelsen och avlöning för personal	Postporto, telegramavgifter, abonnemang å rikstelefon, avgift för telefonsamtal	Tryckning av formulär och blanketter	Tryckning av årsberättelse, skrivmaterial o. dyl.	Lokalhyra, ved och lyse, städning och renhållning av lokal	Annonser, reklamskyltar o. dyl.	Övriga utgifter (däribl. bidrag till arbetares resekostnader)	Summa utgifter
Stockholm	175 103·48	10 789·99	4 484·85	2 732·74	51 658·25	3 493·89	16 931·27	**265 194·47**
Stockholms län . .	39 615·05	3 099·17	240·00	200·58	14 325·11	404·87	1 790·84	**59 675·62**
Uppsala län . . .	12 756·87	1 508·91	467·35	256·45	4 517·06	227·88	569·42	**20 303·94**
Södermanlands län	24 533·11	2 802·80	60·00	204·80	4 043·11	394·63	1 500·54	**33 538·99**
Östergötlands län .	30 670·80	4 488·58	1 464·01	797·17	6 546·54	647·30	2 792·47	**47 406·87**
Norrköping	21 765·00	977·22	426·00	354·10	5 691·50	189·93	2 083·24	**31 486·99**
Jönköpings län . .	13 874·50	2 118·00	281·25	597·00	2 399·02	414·75	1 481·92	**21 166·44**
Kronobergs län . .	5 766·15	1 646·00	202·00	187·76	1 922·15	277·45	615·06	**10 616·57**
Norra Kalmar län .	3 350·00	411·95	38·00	54·45	761·50	551·28	39·57	**5 206·75**
Södra Kalmar län .	8 942·00	1 158·80	172·00	233·10	1 473·80	227·95	131·44	**12 339·09**
Gotlands län . . .	4 472·95	827·90	93·50	43·67	1 775·00	182·90	52·90	**7 448·82**
Blekinge län . . .	16 591·88	2 713·98	350·00	566·95	3 107·55	149·10	1 690·22	**25 169·68**
Kristianstads län .	15 941·20	3 103·30	401·00	167·94	3 457·84	396·18	176·46	**23 643·92**
Malmö	51 371·44	3 678·30	2 207·55	1 593·94	6 282·16	1 774·10	5 297·23	**72 204·72**
Lund	6 229·48	568·54	270·00	254·85	1 104·28	110·47	72·35	**8 609·97**
Landskrona	11 451·44	756·75	226·00	135·80	3 230·15	77·00	80·23	**15 957·37**
Hälsingborg . . .	31 629·46	2 140·57	350·50	156·99	4 638·05	57·09	912·18	**39 884·84**
Ystad	4 461·12	390·57	113·50	88·05	879·40	120·25	20·70	**6 073·59**
Trälleborg	6 136·50	525·46	262·28	164·55	2 541·05	66·32	114·07	**9 810·23**
Eslöv	4 983·00	468·50	212·40	59·91	1 990·47	31·35	65·70	**7 811·33**
Skurup	1 800·00	367·84	186·50	101·80	641·90	20·00	13·40	**3 131·44**
Vellinge	2 004·80	349·56	174·25	72·05	953·95	82·23	—	**3 636·84**
Hallands län . . .	11 433·50	1 484·47	186·00	284·74	1 843·81	83·75	279·73	**15 596·00**
Göteb. o. Bohus län	10 738·42	2 557·31	146·10	255·06	1 995·09	534·72	271·79	**16 498·49**
Göteborg	88 116·57	5 502·27	1 830·75	2 471·90	23 188·49	964·68	5 415·77	**127 490·43**
Älvsborgs län . .	13 403·32	1 502·88	200·50	272·57	4 294·85	61·95	708·59	**20 444·66**
Skaraborgs län . .	16 824·35	3 302·28	96·00	370·48	4 322·40	218·32	2 100·99	**27 234·82**
Värmlands län . .	9 742·50	984·73	186·00	230·75	2 422·00	367·03	388·73	**14 321·74**
Örebro län	19 516·46	1 470·80	338·50	371·56	5 184·00	314·39	711·87	**27 907·58**
Västmanlands län .	17 127·50	1 724·95	126·00	61·26	3 678·04	138·16	104·60	**22 960·51**
Kopparbergs län .	11 172·89	1 832·70	—	261·55	1 918·42	73·10	53·15	**15 311·81**
Gävleborgs län . .	18 258·94	1 666·86	724·00	359·45	2 061·81	670·79	330·34	**24 072·19**
Västernorrlands län	7 771·00	857·63	399·00	292·28	1 000·00	33·40	241·25	**10 594·56**
Jämtlands län . .	6 682·25	4 273·00	226·00	199·54	2 060·64	263·45	1 636·84	**15 341·72**
Västerbottens län .	6 426·00	1 467·19	186·00	274·67	1 900·21	634·25	1 243·90	**12 132·22**
Norrbottens län . .	15 092·20	1 214·52	72·00	932·06	1 667·82	5·25	4 604·13	**23 587·98**
Tillsammans	**745 756·13**	**74 734·28**	**17 399·79**	**15 662·52**	**181 477·42**	**14 260·16**	**54 522·89**	**1 103 813·19**

Statistik över bostadsproduktionen i vissa främmande länder.

I syfte att vinna närmare inblick i byggnadsverksamhetsstatistikens anordning samt bostadsproduktionens utveckling lämnas här nedan, till komplettering av tidigare uppgifter[1], vissa sammanställningar ur den officiella statistiken rörande bostadsproduktionen inom vissa främmande länder, nämligen Danmark, Holland, Tyskland och Schweiz.

Danmark.

Uppgifter rörande bostadsproduktionen i huvudstaden ha under en följd av år utarbetats av Köpenhamns statistiska kontor. År 1916 organiserades en dylik statistik omfattande samtliga städer, sedermera även viktigare förorter till dessa samt en del tättbebyggda samhällen på landsbygden (»stationsbyer»). Denna statistik utarbetas numera av Det Statistiske Departement och publiceras i dess tidskrift Statistiske Efterretninger. Redogörelsen avser dels antalet under näst föregående år (tidigare hyresår räknat från 1 okt., fr. o. m 1929 kalenderår) fullbordade och avgångna lägenheter, dels antalet lägenheter under byggnad vissa tidpunkter.

Följande tablå återger utvecklingen i städerna sedan år 1916 (resp. 1914):

Antal i Danmarks städer tillkomna bostadslägenheter.

År	Huvudstaden	Landsortsstäderna	Samtliga städer	År	Huvudstaden	Landsortsstäderna	Samtliga städer
1914	[2] 3 201	·	·	1925/26	4 566	3 700	**8 266**
1916/21 (med.) .	[2] 2 875	[3] 2 579	**5 454**	1926/27	5 725	2 790	**8 515**
1921/22	3 186	2 279	**5 465**	1927/28	4 926	3 334	**8 260**
1922/23	4 872	2 574	**7 446**	1929	5 491	4 004	**9 495**
1923/24	3 631	2 370	**6 001**	1930	6 154	4 981	**11 135**
1924/25	4 820	2 634	**7 454**	1931	8 522	5 101	**13 623**

En fullständigare överblick för de tre senaste åren erbjuder följande sammanställning, vilken även inbegriper vissa orter å landsbygden:

Antal tillkomna bostadsläg. i städer och stadsliknande samhällen	Bruttotillskott av bostadslägenheter					Nettotillskott	
	Huvudstaden med förstäder	Landsortsstäderna m. förstäder	Stationssamhällen o. d.	Samtliga orter antal	Samtliga orter pr 10 000 inv.	Samtliga orter antal	Samtliga orter i % av brutto
1929	6 319	4 942	608	**11 869**	64	11 326	95·4
1930	7 525	6 056	729	**14 310**	77	13 771	96·2
1931	9 777	6 089	767	**16 633**	90	15 937	95·8

[1] Jfr Soc. Medd. årg. 1926, sid. 285 o. f. Här berördes även förhållandena i Norge, Finland, Storbritannien och Förenta staterna.

[2] Dessa siffror avse endast Köpenhamn och Frederiksberg, medan de följande även inbegripa Gjentofte.

[3] För åren 1916—1920 exkl. städerna i Sönderjylland.

Nedgången under krigsåren synes ha varit svagare än i Sverige. Från år 1923 inträdde en betydande återhämtning, vilken var särskilt utpräglad under de tre senaste åren, då bostadsproduktionen i stadssamhällena i förhållande till folkmängden var i det närmaste lika stor som i Sverige, där antalet tillkomna lägenheter per 10 000 invånare utgjorde resp. 70, 95 och 94[1]. Anmärkningsvärt är emellertid, att antalet avgångna lägenheter under de senaste åren endast utgjort 4 à 5 % av antalet fullbordade mot omkring 10 % i Sverige.

Av intresse för bostadsproduktionens utveckling äro även följande siffror, vilka hämtats ur »Statistisk Aarbog for København, Frederiksberg og Gjentofte Kommune» och återge våningsarealens (golvytans) nettoökning i huvudstaden under senare år:

Våningsarealens tillväxt i huvudstaden 1922/29	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929
I 1 000 kvm	347	500	480	520	459	448	378	533
I % av arealen vid årets början	1·7	2·4	2·3	2·4	2·1	2·0	1·7	1·8

I Danmark är byggnadsverksamheten företrädesvis inriktad på lägenheter om två och tre rum och kök, vilket framgår av följande tablå, varvid är att märka, att kök i c k e räknats som rum:

Proc. fördelning efter rumsantal (kök oberäkn.)[2]	1916/21 (årsmed.)	1921/26 (årsmed.)	1926/27	1927/28	1929	1930	1931
1 rum	4·5	4·1	4·9	4·5	5·7	5·6	3·9
2 »	47·9	37·0	48·5	41·5	36·0	35·0	39·4
3 »	37·4	40·7	30·5	29·3	28·0	32·6	32·0
4 »	6·0	11·2	9·6	11·9	14·6	15·9	14·4
5 o. fl. rum	4·2	7·0	6·5	12·8	15·7	10·9	10·3

Av följande översikt framgår, hur stor del av bostadstillskotten i samtliga städer, som åstadkommits genom kommunal och bostadskooperativ byggnadsverksamhet:

	Antal					Procentuell fördelning				
Lägenheter uppförda av	1916/21 (årsmed.)	1921/26 (årsmed.)	1929	1930	1931	1916/21	1921/26	1929	1930	1931
Kommun (el. stat.)	1 554	980	772	1 117	559	28·5	14·1	8·1	10·0	4·1
Bostadsföreningar	1 646	2 477	869	433	1 158	30·2	35·8	9·2	4·0	8·5
Enskilda	2 254	3 470	7 854	9 585	11 906	41·3	50·1	82·7	86·0	87·4

Som synes, har den »icke-spekulativa» bostadsproduktionen, vilken till övervägande del är förlagd till huvudstaden, nedgått såväl absolut som relativt i jämförelse med åren under och närmast efter världskriget. År 1931 svarade den för sammanlagt 12·6 % av lägenhetstillskottet i samtliga städerna och för 19·1 %, om man ser enbart på huvudstaden. Anmärkas må emellertid, att kommunerna nämnda år voro finansiellt engagerade i 5·5 % av den enskilda

[1] Beräknad siffra. — [2] Dessa uppgifter avse endast städerna.

byggnadsverksamheten och 88·9 % av den bostadskooperativa. Kommunernas hela insats både i form av direkt produktion och finansiellt understöd beräknas ha berört 16·5 % av lägenhetstillskottet under år 1931 i samtliga städer och 24·5 % i Köpenhamn m. m.

Nederländerna.

Fr. o. m. år 1921 utvidgades den holländska byggnadsverksamhetsstatistiken, vilken tidigare endast berört vissa större städer, till att omfatta hela landet, även landsbygden. Den publiceras i form av månads- och årsöversikter i »Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek» samt avser antalet lägenheter, vilkas uppförande under månadens lopp påbörjats, antalet lägenheter under byggnad vid månadens slut samt antalet under månaden eller året fullbordade och avgångna bostäder.

Följande tablå återger utvecklingen i de större städerna under åren 1914—1931:

Antal (på ny grund) tillkomna bostadslägenheter i Nederländernas större städer åren 1914—1931.[1]

År	Antal läg.	Index-tal	År	Antal läg.	Index-tal	År	Antal läg.	Index-tal
1914	7 236	100	1920	6 490	90	1926	22 301	308
1915	5 139	71	1921	13 491	186	1927	21 603	299
1916	5 205	72	1922	21 461	297	1928	15 899	220
1917	4 777	66	1923	17 203	238	1929	17 073	236
1918	5 455	75	1924	20 039	277	1930	16 880	233
1919	6 706	93	1925	20 676	286	1931	19 113	264

Icke heller i Nederländerna synes bostadsproduktionens nedgång under krigsåren ha varit alltför betydande. Åren 1921 och 1922 medförde emellertid en avsevärd stegring utöver förkrigsnivån, varefter förändringarna varit jämförelsevis obetydliga. Samma intryck får man av tabellen å sid. 531, vilken återger utvecklingen inom hela riket åren 1921—1931.

Sedd i relation till folkmängden synes byggnadsverksamheten i Nederländerna ha varit betydligt intensivare än i Sverige under den tidigare delen av det senaste decenniet, men därefter något svagare än i vårt land. Anmärkningsvärd är den höga avgångsprocenten, vilken under senare år motsvarat 15—20 % av de nybyggda bostäderna. Detta sammanhänger med det i landet brukliga byggnadssättet. Även ledes uppges, att bland avgångna bostäder även medräknats sådana, som av myndigheterna blivit utdömda såsom obeboeliga. — Den kommunala och kooperativa byggnadsverksamheten, vilken såväl ab-

[1] Siffrorna för åren 1914—1918 avse 9 städer, men för följande år 10 städer, i det Groningen ingår fr. o. m. år 1919.

Antal tillkomna bostadslägenheter inom samtliga kommuner i Nederländerna åren 1921—1931.

År	Bruttotillskott av läg.[1]		Därav (i %) i byggn. på ny grund	Procentuellt antal läg.,[2] uppförda av			Nettotillskott av läg.		Därav i kommuner m. följ. antal inv. (1 000)		
	antal	pr 10 000 inv.		stat o. kommun	bostadsföreningar	enskilda	antal	i % av bruttot[3]	över 50[4]	20—50	under 20
1921	40 364	58·3	·	15·7	47·8	36·5	38 469	95·3	19 792	5 233	13 444
1922	45 496	65·2	·	15·3	29·9	54·8	43 461	95·5	27 169	3 489	12 803
1923	43 132	60·9	·	12·9	22·2	64·9	40 503	93·9	22 973	4 955	12 575
1924	46 712	64·8	·	7·9	18·7	73·4	43 096	92·3	24 780	4 292	14 024
1925	47 190	64·5	·	8·7	18·1	73·2	42 713	90·5	24 458	4 271	13 984
1926	51 289	69·2	95·2	6·2	9·7	84·1	44 363	86·5	26 048	4 011	14 304
1927	52 358	69·6	96·0	5·6	9·6	84·8	44 690	85·4	25 110	5 416	14 164
1928	50 063	65·6	94·6	2·6	11·7	85·7	40 692	81·3	21 415	5 021	14 256
1929	49 823	64·4	95·0	4·9	11·0	84·1	41 154	82·6	22 228	5 331	13 595
1930	53 741	68·6	95·8	4·7	9·8	85·5	44 531	82·9	23 010	6 556	14 965
1931	53 069	66·7	95·3	6·7	11·8	81·5	43 076	81·2	23 713	5 222	14 141

solut som relativt minskats i jämförelse med åren 1921 och 1922, har under senare år svarat för 15 à 20 % av det totala bostadstillskottet.

Tyskland.

Före kriget utarbetades statistik rörande byggnadsverksamheten i ett antal större städer dels inom vissa kommunalstatistiska kontor, dels inom Kaiserliches Statistisches Amt (nuv. Statistisches Reichsamt). Fr. o. m. år 1919 företogs emellertid en utvidgning av riksstatistiken, i syfte att denna skulle återge byggnadsverksamheten i samtliga kommuner, även landsbygden. Denna statistik publiceras dels i tidskriften »Wirtschaft und Statistik» i form av månads-, kvartals- och årsöversikter, huvudsakligen berörande städer med över 50 000 invånare och avseende såväl beviljade som påbörjade och färdigställda byggnader, dels i »Vierteljahrshefte zur Statistik des Deutschen Reichs» i form av kvartals- (för städer med över 50 000 invånare) och årsöversikter, vilka endast beröra de fullbordade och avgångna byggnaderna.

Utvecklingen sedan förkrigstiden framgår av följande sammanställning, vilken återger nettotillskottet lägenheter i 32 städer med över 100 000 invånare (inkl. Berlin):

[1] På grund av en omläggning i statistiken äro siffrorna före år 1926 något för låga i jämförelse med dem för senare år.

[2] Dessa procenttal äro för åren före 1926 beräknade på samtliga lägenheter men därefter utesluta nde på lägenheter i byggnader »uppförda på ny grund».

[3] Siffrorna före 1926 äro något för höga i jämförelse med dem för senare år. Jfr not 1.

[4] Inkl. förortskommuner till dessa städer.

Nettotillskott av bostadslägenheter i 32 tyska städer med över 100 000 inv.

	Antal	Index-tal		Antal	Index-tal		Antal	Index-tal
1913	59 903	100	1923	28 731	48	1928	94 285	157
1919	8 212	14	1924	19 480	33	1929	104 723	175
1920	18 791	31	1925	37 269	62	1930	127 299	213
1921	21 273	36	1926	58 714	98	1931	92 208	154
1922	23 540	39	1927	79 592	133			

Återhämtningen efter kriget synes ha varit betydligt svagare än i Sverige och förbyttes år 1931 i en ny, av den allmänna depressionen betingad nedgång. Även sistnämnda år företer visserligen ett betydligt större lägenhetstillskott än 1913, men denna jämförelse blir delvis missvisande, emedan städernas arealer (genom inkorporeringar) och folkmängd starkt ökats under mellantiden. Om bostadsproduktionen sättes i relation till folkmängden, torde knappast någon större ökning framträda vid jämförelse mellan nyssnämnda båda år.

I efterföljande tabell belyses utvecklingen sedan år 1919 inom samtliga kommuner. Man finner här, hurusom nettotillskottet lägenheter mer än 5-dubblats — i städer med över 100 000 invånare 14-dubblats — mellan åren 1919 och 1930. Utmärkande för lågkonjunkturen på den tyska bostadsmarknaden under de första efterkrigsåren var, att ända till $^2/_5$ av lägenhetstillskottet åstadkoms genom ändrings- och ombyggnadsarbeten. Anmärkningsvärt är vidare, att antalet avgångna lägenheter under hela perioden endast uppgått till 6 à 7 % av bruttotillskottet.

Tillkomna bostadslägenheter inom samtliga kommuner i Tyskland åren 1919—1931.

År	Brutto-till-skott	Därav (i %) gm ändring o. ombyggnad	Nettotillskott			Därav i kommuner m. följ. antal inv. (1 000)				
			antal	i % av brutto	pr 10 000 inv.	under 2	2—10	10—50	50—100	100 o. däröver
1919	60 861	41·5	56 714	93·2	9	17 797	13 983	12 051	3 023	9 860
1920/23 (årsmed.)	132 679	23·3	125 566	94·6	20	37 320	29 060	24 126	7 909	27 151
1924	115 376	17·8	106 502	92·3	17	34 396	25 171	18 381	6 136	22 418
1925	191 812	14·3	178 930	93·3	29	55 044	41 116	30 408	10 885	41 477
1926	220 529	9·7	205 793	93·3	33	51 866	42 208	36 015	12 923	62 781
1927	306 834	7·3	288 635	94·1	46	66 557	61 203	53 845	19 068	87 962
1928	330 442	7·1	309 762	93·7	50	70 620	62 260	54 110	18 175	104 597
1929	338 802	6·8	317 682	93·8	51	67 439	59 763	51 130	20 340	119 010
1930	330 260	6·8	310 971	94·2	50	62 871	49 934	41 421	15 707	141 038
1931	.	.	.	.	.	.	.	.	13 934	101 544

Nettotillskottet av lägenheter per 10 000 invånare utgjorde för hela Tyskland 30, om man räknar i medeltal per år under perioden 1919—1930, medan mot-

svarande jämförelsetal för de svenska stadssamhällena uppgick till 49, men detta tal skulle sannolikt sänkas, om man även för Sverige hade tillgång till byggnadssiffror för landsbygden. I fråga om kommuner resp. städer med över 10 000 invånare (resp. 39 och 52 lägenheter per 100 000 invånare) framträder också en något mindre skillnad mellan de båda länderna. Härvid är att märka, att den tyska bostadsproduktionen i högre grad än den svenska är inriktad på något större lägenhetstyper, även om tendensen under senare år gått mot relativt ökad produktion av smålägenheter. Förhållandet belyses närmare i följande tablå (vari köken räknats som rum):

Lägenheter i nybyggda boningshus fördelade (i %) efter antal rum (inkl. kök)[1]	1927	1928	1929	1930	1931
Smålägenheter (1—3 rum)	34·2	35·6	43·0	49·4	57·0
Medelstora lägenheter (4—6 rum)	62·6	60·4	53·8	48·2	41·1
Större lägenheter (7 o. fl. rum)	3·2	4·0	3·2	2·4	1·9

Medan den s. k. icke-spekulativa bostadsproduktionens andel av den totala i Sverige under senare år utgjort omkring 15 à 20 %, har densamma i Tyskland uppgått till 40 à 50 %, något som närmare framgår av följande sammanställning:

Lägenheter i nybyggda boningshus uppförda av	Samtliga kommuner								Städer med över 100 000 inv. (1930)	
	Antal				Procent				Antal	Procent
	1927	1928	1929	1930	1927	1928	1929	1930		
Stat, kommuner, off. korporat. o. d.	33 269	31 538	30 010	27 148	11·8	10·4	9·6	8·9	10 711	7·6
Allmännyttiga bostadsföreningar	78 426	90 889	109 121	121 394	27·9	30·0	34·9	39·8	83 388	59·1
Enskilda byggherrar	169 395	180 900	173 139	156 754	60·3	59·6	55·5	51·3	46 934	33·3

Nämnas må även, att nära fyra femtedelar (79·4 %) av lägenheterna i under åren 1929 och 1930 nybyggda boningshus tillkommit med understöd av offentliga medel. Lägst var relativtalet i kommuner med under 2 000 invånare (år 1930 52·5 %) och högst i kommuner med över 10 000 invånare (90·5 %).

Schweiz.

I Schweiz utarbetades statistik rörande byggnadsverksamheten tidigare endast för vissa större städer dels av kommunala, dels (från år 1920) av statliga organ. Dessa undersökningar utvidgades emellertid från år 1926 till att avse såväl beviljade som fullbordade boningshus och andra byggnader inom samtliga städer och kommuner med över 2 000 invånare samt verkställas numera inom Bundesamt für Industrie, Gewerbe und Arbeit. Uppgifterna publiceras månadsvis i fråga om städer med över 10 000 invånare samt årsvis och halvårsvis för samtliga orter i »Wirtschaftliche und Sozialstatistische Mitteilungen» (utg. av Eidgenössisches Volkswirtschaftsdepartement).[2]

[1] Uppgifterna avse städer med över 50 000 inv. För samtliga kommuner voro siffrorna år 1930 resp. 47·7 (småläg.) 49·4 och 2·9 (större läg.) %.

[2] Från början av år 1932 utkommer denna publikation under titeln »Die Volkswirtschaft».

I följande tablå återges utvecklingen inom 26 större städer under åren 1910/13—1930:

Lägenhetstillskott i 26 schweiziska städer 1910/13—1930.

År	Tillk. läg.	Index-tal	År	Tillk. läg.	Index-tal	År	Tillk. läg.	Index-tal
1910/13[1] . .	6 089	100	1919	1 306	21	1925	5 029	83
1914	2 431	40	1920	2 163	36	1926	5 473	90
1915	1 617	27	1921	2 971	49	1927	6 516	107
1916	1 231	20	1922	2 344	38	1928	7 765	128
1917	993	16	1923	3 663	60	1929	8 130	134
1918	909	15	1924	5 458	90	1930	8 447	139

Utvecklingen har i stort sett varit ganska likartad med den svenska. Dock synes nedgången under krigsåren ha varit något starkare och återhämtningen därefter betydligt svagare än i Sverige. — Utvecklingen under de senaste åren belyses närmare i följande sammanställning, vilken avser samtliga orter, som numera ingå i statistiken:

Antal tillkomna lägenheter i schweiziska kommuner m. över 2 000 inv.	1926	1927	1928	1929	1930	1931
Bruttotillskott (i nyb. hus):						
Städer m. över 100 000 inv.	3 971	4 948	5 429	6 488	6 736	8 133
» » 10 000—100 000 inv.	1 678	1 805	2 591	2 272	2 980	3 796
Övr. kommuner m. över 2 000 inv. . . .	3 870	3 698	3 993	4 152	4 784	·
Tillhopa	**9 519**	**10 451**	**12 013**	**12 912**	**14 500**	·
Pr 10 000 inv. (större städer[2])	50	59	69	74	82	[3] 101
Hela bruttotillskottet	**10 123**	**10 987**	**12 495**	**13 464**	**15 134**	·
Därav (i %) genom ändr. o. ombyggn. . . .	6·0	4·9	3·9	4·1	4·2	·
Nettotillskott (i % av brutto)	96·0	96·2	96·3	96·2	96·4	·

Härav framgår bl. a., att byggnadsintensiteten under senare år varit något svagare än i Sverige, där bruttotillskottet av lägenheter (exkl. genom ändringar tillkomna lägenheter) inom de större städerna under åren 1930 och 1931 uppgick till resp. 104 och 103 per 10 000 invånare.

Fördelningen på lägenhetskategorier åskådliggöres av följande tablå:

Tillkomna lägenheter fördelade (i %) efter rumsantal (kök räknat som rum).

Läg. med	1926	1927	1928	1929	1930	Läg. med	1926	1927	1928	1929	1930
1 rum	0·7	1·3	1·0	0·9	2·5	4 rum	24·5	23·4	23·8	27·1	24·4
2 »	11·0	10·9	13·4	13·0	15·8	5 »	13·8	11·3	12·2	11·0	9·7
3 »	42·4	46·8	42·9	41·6	42·0	6 o. fl. rum .	7·6	6·3	6·7	6·4	5·6

Av intresse är även efterföljande sammanställning, som belyser bostadsproduktionens byggnadstekniska inriktning, den icke spekulativa byggnadsverksamhetens relativa betydelse samt finansieringsmetoderna:

[1] Årsmedeltal. — [2] Städer med över 10 000 invånare. — [3] Approximativ siffra.

De nytillkomna lägenheternas procentuella fördelning efter byggnadstyp, byggherre och finansiering.

	1928	1929	1930
a) Byggnadstyp:			
Enfamiljshus	19·6	19·2	16·0
Flerfamiljshus	60·6	61·9	62·9
Bostads- o. affärshus	18·6	17·8	19·7
Andra byggn. m. bostäder	1·2	1·1	1·4
b) Byggherre:			
Kommuner	2·2	0·8	0·4
Allmännyttiga bost.-för.	12·8	14·1	12·2
Andra bost.-för.	9·8	11·4	10·3
Andra juridiska pers.	18·5	22·6	26·7
Enskilda	56·7	51·1	50·4
c) Finansiering:			
I kommunal regi	2·2	0·8	0·4
I annan regi m. off. understöd	16·7	17·9	13·4
I annan regi utan off. understöd	81·1	81·3	86·2

Bostadsföreningarnas tillskott har sålunda under senare år uppgått till nära $^1/_4$ av det totala, medan däremot den kommunala byggnadsverksamheten varit jämförelsevis obetydlig. Härtill bör emellertid anmärkas, att offentlig finanshjälp i större eller mindre utsträckning utgått för 16·9 % av de under perioden 1926—1930 tillkomna lägenheterna. Det allmänna har sålunda direkt eller indirekt medverkat beträffande 18·2 % av bostadsproduktionen under denna tid.

Kortare meddelanden.

— Allmänna sociala frågor —

Nationernas förbunds ekonomiska kommitté om läget på världsmarknaden. Nationernas förbunds ekonomiska kommitté sammanträdde i Genève den 2—4 juni 1932, varvid den i anknytning till ett uttalande vid sitt sammanträde i januari behandlade den världsekonomiska situationen och rörande denna fråga avgav en rapport av stort intresse, som här nedan i vissa viktigare delar återgives in extenso.

Till en början konstateras att de farhågor, som i januari uttalades för krisens skärpning, överträffats av verkligheten.

»Fyra månader ha knappast förflutit, sedan ekonomiska kommittén utsände sin första alarmsignal, och redan hava de då uttalade farhågorna bekräftats och t. o. m. överträffats av händelserna.

Värdet av det internationella handelsutbytet är i närvarande stund icke mer än hälften, och kanske mindre än hälften, av vad det var under första kvartalet 1929. Samtidigt har antalet helt arbetslösa mer än fördubblats. Enligt Internationella arbetsbyråns uppgifter befinna sig för närvarande 20 à 25 milj. personer utan sysselsättning. Läget försämras med varje dag som går, och med oro frågar man sig, vad morgondagen skall bära i sitt sköte.

Och likväl finnes det icke något land i världen och med säkerhet intet land i Europa, som icke bragt i användning alla de medel, som suveräniteten ställer till dess förfogande eller som erfarenheten anvisar till förhindrande av att dess eget ekonomiska liv drabbas av den allmänna farsoten. Tvärtom, de direkta och indirekta försvars- och restriktionsåtgärderna, som mångdubblats genom den för dem utmärkande fortplantningsförmågan, kan man icke längre hålla räkning på. Varje dag och i varje land uppfinner man nya sådana, och om deras helande förmåga är mer än tvivelaktig, så är deras sam-

lade verkan endast alltför viss. Denna består i 'den internationella handelns strypning', för att begagna finanskommitténs kraftiga uttryck.

Ännu mer än i januari har ekonomiska kommittén intrycket av att staternas enskilda åtgärder — vilka nödvändigtvis hålla sig på defensiven och oundvikligen framkalla motåtgärder från andra stater — i det att de hopa sig på varandra, endast bidraga till att förvärra läget.

Var och en av dessa åtgärder är förklarlig, kanske t. o. m. oundviklig ur nationell synpunkt, men i sin helhet äro de icke desto mindre olycksdigra ur internationell synpunkt.»

I fortsättningen av rapporten konstateras, att t. o. m. gällande handelsavtal försättas ur kraft. Därefter framställas följande frågor:

»Vad är nyttan av en bunden tullsats, när den ersättes av en extra valutatull? Vad betyder en i traktat fastställd handelsfrihet, som i verkligheten annulleras genom prohibitiva åtgärder? Vad blir av alla garantier i den bästa av traktater, när köparna icke kunna erhålla den valuta, som fordras för att betala sina räkningar? Vad blir det till slut kvar av denna lika behandling, som mest-gynnad-nations-klausulen hade till syfte att trygga?»

Kommittén uppehåller sig därefter speciellt vid de svårigheter, som förorsakas av restriktionerna i valutahandeln »och hälsar med särskild tillfredsställelse de på sista tiden framkomna planerna på internationell samverkan för reglering av de monetära problemen genom internationell överenskommelse».

Kommittén ställer sig klart på den ståndpunkten, att de monetära företeelserna äro en av de förnämsta orsakerna till krisen och att det monetära problemets lösning i avsevärd mån skulle kunna bidraga till krisens hävande.

Därefter fördömer kommittén kontingenteringssystemet och begär, att tillämpningen därav måtte begränsas. I princip uttalar den sig för bibehållandet av mest-gynnad-nationsklausulen men medger dock, att i kristider undantag måste medgivas från klausulen. Härom uttalar sig kommittén på följande sätt:

»Sålunda har kommittén kommit att omfatta tanken på kollektivfördrag avslutade under Nationernas förbunds auspicier, vilka, under förbehåll av ömsesidighet, stå öppna för alla stater, som vilja ansluta sig till dem, och vilka den tänker sig som eventuella undantag från klausulen. Vissa handelstraktater innehålla redan särskilda bestämmelser härom.

Dessa kollektivfördrag kunna alltefter omständigheterna tänkas under formen av regionalfördrag, då det gäller länder som befinna sig i särskilt geografiskt läge eller uppnått ungefär samma ekonomiska utvecklingsnivå eller som fullfölja en liknande handelspolitik. Vidare kunna de tänkas såsom sträckande sig över ett visst antal länder men med tillämpning endast å viss produktionsgren.»

Slutligen upprepar kommittén, att endast en planmässig aktion från samtliga staters sida kan rädda världsekonomien »på villkor — och detta gäller i ännu högre grad numera än i januari, då kommittén uttalade det för första gången — att en varaktig sanering kan komma till stånd på det finansiella och på det monetära området.

Av en sådan planmässig aktion, varav länderna måhända icke förstått hela värdet under välståndets dagar — erinras må om nationernas förbunds oavlåtliga strävanden mellan 1927 och 1930 — visa sig redan några visserligen osäkra och sporadiska tecken vid horisonten, som i trots av allt tillåta oss att tro på möjligheten av en snart stundande förbättring.»

— Arbetsmarknad och arbetslöshet —

Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under maj 1932. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid slutet av maj till 104 094, varav 25 100 hänförda till det s. k. lokala arbetskraftsöverskottet. Yrkesfördelningen och ökningen (resp. minskningen) under månaden framgår av följande sammandrag:

	Antal arbetslösa	Ökning (minskn.)
Jordbruk	6 137	+ 182
Skogshushållning	13 854	— 515
Gruvdrift och malmförädling	7 286	+ 250
Jord-, sten- och glasindustri	7 360	— 1 460
Metall- och maskinindustri	8 624	+ 166
Trävaruindustri	9 835	— 1 511
Byggnadsverksamhet	5 457	— 676
Läder-, hår-, gummi- o. d. ind.	369	— 24
Textilindustri	339	+ 16
Beklädnadsindustri	417	— 28
Närings- o. njutningsmedelsind.	837	— 64
Kemisk-tekn. o. belysningsind.	397	+ 14
Trämasse- och pappersindustri	1 394	— 172
Grafisk industri	173	+ 2
Industri och hantverk, ej spec.	1 332	— 131
Sjöfart och fiske	1 368	— 159
Handel och samfärdsel m. m.	4 608	— 371
Husligt arbete	98	± 0
Arbete, ej hänf. till annan grupp	34 209	— 2 758
Summa	**104 094**	**— 7 239**

Vid arbetslöshetskommissionens reservarbeten sysselsattes vid månadens utgång 14 308 arbetare. Antalet i gång varande arbetsföretag utgjorde 177 mot 169 vid månadens ingång.

Vid kommunala reservarbeten (utan statsbidrag) sysselsattes 9 405 arbetare samt vid s. k. statskommunala arbeten (kommunal regi med statsbidrag) 4 900 arbetare. Härförutom uppburo 4 948 personer kommunalt arbetslöshetsunderstöd och 23 476 personer kontant understöd med statsbidrag.

Statens bruttoutgifter för arbetslöshetens bekämpande uppgingo under maj till 3 537 635 kronor och under årets fem första månader till sammanlagt 14·6 miljoner kronor.

Arbetslöshetsförsäkringen i Österrike. Arbetslöshetsförsäkringen i Österrike har för närvarande att kämpa med allvarliga finansiella svårigheter, rörande vilka en del detaljer meddelas i internationella arbetsbyråns tidskrift Industrial and Labour Information.

Det genomsnittliga ordinarie understödet för en arbetslös inom Wien-distriktet uppgår för närvarande till c:a 80 skilling i månaden, medan det extraordinarie krisunderstödet inom samma distrikt uppgår till 55, 60 eller 70 skilling och understödet till arbetslösa över 60 år till högst 58 skilling. De från arbetsgivare och arbetare utgående avgifterna representera vardera mer än 7 % av lönen (i Tyskland utgör sammanlagda avgiften från arbetsgivare och arbetare 6·2 % av lönen). Säsongarbetare, som äro anställda inom kalk- och tegelindustrien samt byggnadsverksamheten, ha sedan 15 juli 1931 betalat extra tilläggsavgift å 50 %, men de erhålla endast 90 % av normalt understöd under den döda säsongen (1 dec.—31 mars), därest de under säsongen förtjänat minst 3 000 skilling som yrkesskickliga eller 2 400 skilling som icke-yrkesskickliga. Den normala avgiften uppgår till samma belopp som sjukförsäkringsavgiften. Tilläggsavgiften för krisunderstöd varierar i olika distrikt mellan 40 och 45 % av sjukförsäkringsavgiften.

Eftersom krisförsäkringens finansiella ställning blivit ytterligt prekär, har staten funnit sig nödsakad att i oktober 1931 bevilja ett understöd av 12 milj. skilling till distrikt, som uppvisa underskott, varigenom krisunderstödet kunnat förlängas till 31 oktober 1932.

Kostnaderna för den ordinarie arbetslöshetsförsäkringen bäras f. n. av arbetsgivare och arbetare till lika delar. Staten bidrager under vanliga förhållanden till administrationskostnaderna, vilka uppgå till omkring 3 milj. sk., varjämte den bestrider uppkommet deficit under kristider. Under 1931 uppgick bristen till c:a 30 milj. sk.

Kostnaderna för krisunderstöd bäras till tre sjättedelar av arbetsgivare och arbetare lika, till en sjättedel av staten och till två sjättedelar av provinserna.

I statsbudgeten för 1932 räknas med en sammanlagd utgift för arbetslöshetsförsäkringen å 285·1 milj. sk., därav för den ordinarie arbetslöshetsförsäkringen 160·1 milj. sk., för krisarbetslöshetsförsäkringen 78·6 milj. sk. samt såsom understöd åt äldre arbetslösa 46·4 milj. sk.

Härvid har man utgått från, att genomsnittligen 152 000 personer under året komma att draga ordinarie arbetslöshetsunderstöd, 98 000 personer krisunderstöd och 77 300 personer det särskilda understödet åt äldre. Allmänt anses emellertid, att dessa beräkningar äro för låga och att antalet personer i besittning av ordinarie arbetslöshetsunderstöd kommer att utgöra inemot 180 000 samt antalet personer i besittning av krisunderstöd c:a 100 000, så att totalkostnaden kommer att överstiga 300 milj. sk.

Hittills tillgängliga uppgifter om arbetslöshetens storlek under den förflutna delen av 1932 angiva ett högre antal arbetslösa än under motsvarande tid i fjol. Den sedvanliga säsongförbättringen har även varit något svagare i år, utan att man dock kan tala om någon mera akut tillspetsning av läget. I det följande meddelas uppgifter om antalet arbetslösa i besittning av understöd under årets första månader i jämförelse med fjolåret:

1931		1932	
31 januari	331 239	31 januari	358 104
28 februari	334 044	29 februari	361 948
31 mars	304 082	31 mars	352 444
30 april	246 795	30 april	303 888
31 maj	208 852	15 maj	284 350

Regeringen har ställt i utsikt, att arbetslöshetsförsäkringen skulle ställas på självförsörjande basis, varemot fackföreningsrörelsen opponerat sig.

En amerikansk arbetslöshetsförsäkringskommission. En i Förenta staterna tillsatt kommission för utredning av frågan om arbetslöshetsförsäkring, bestående av representanter för regeringarna i ett antal delstater (The interstate commission on unemployment insurance), avgav i februari 1932 sitt betänkande.

Kommissionen har sökt finna ett system, som förutom att bereda de arbetslösa hjälp skulle såvitt möjligt motverka de för den amerikanska industrien karakteristiska växlingarna i arbetstillgång och produktion. Systemet skulle därför vara ytterst enkelt i princip och praktik och på samma gång vara ägnat att medföra ökad stabilitet å arbetsmarknaden. Det skulle i huvudsak konstrueras på följande sätt.

1. Ett landsomfattande system av arbetslöshetsreserver upprättas.
2. Varje arbetsgivare betalar arbetslöshetsbidrag, svarande mot 2 % av hans lönekostnader.
3. Arbetsgivarens bidrag utgör en särskild arbetslöshetsreserv för hans företag och skall därför föras å särskilt konto.
4. Arbetsgivarens ekonomiska ansvar skall strängt begränsas till hans egen arbetslöshetsreserv.
5. Arbetslöshetsunderstöd skall utgå med högst 50 % av lönen, dock ej mer än 10 dollars per vecka, under högst 10 veckor per år. Personer, som arbeta med förkortad arbetstid, äga rätt till understöd, för såvitt veckolönen understiger 60 % av genomsnittslönen. Dock må sådant understöd icke överstiga skillnaden mellan den faktiska lönen och 60 % av den genomsnittliga veckolönen.
6. När arbetslöshetsreserven överstiger 50 dollars per arbetare, skall arbetsgivarens avgift reduceras till 1 % av lönen, och då reserven stiger till 75 dollars, behöver ytterligare avsättningar till fonden ej ske, så länge reserven icke sjunker under 75 dollars per arbetare.
7. Arbetslöshetsreserverna skola administreras genom statens försorg.
8. Arbetslöshetsadministrationen skall skapa organ för arbetsmarknadens reglering.

Kommissionen föreslår vidare, att arbetslöshetsförsäkringen skall omfatta alla företag, som sysselsätta mer än sex personer med en månatlig arbetsförtjänst understigande 200 dollars. Jordbruket skall dock vara undantaget.

Det framhålles i betänkandet, att effektiva åtgärder för sysselsättningens reglering icke kunna vidtagas genom isolerade försök av enskilda arbetsgivare. Den statliga arbetslöshetsadministrationen bör därför stimulera samarbete mellan företagen. I detta syfte skall administrationen tillsätta rådgivande kommittéer av arbetare och arbetsgivare samt låta experter utarbeta planer för sysselsättningens reglering inom särskilda företag, områden, industrigrenar och stater.

(Socialt Tidsskrift.)

— Levnadskostnader —

Prisbildningen på brödmarknaden. I tidskriften Svenskt land 1932, nr 12 har agronomen S. O. Rodhe genom att för ett antal år uträkna den relativa prisskillnaden mellan brödsäd och mjöl samt mellan mjöl och bröd sökt belysa prisutvecklingen å brödmarknaden. Relationstalen, som hänföra sig till kilogrampris i Stockholm, äro i fråga om brödsäd (råg och vete) baserade på partipriser enligt svensk spannmålsnotering och beträffande mjöl och bröd på socialstyrelsens detaljhandelsnoteringar. Till 1 kg bröd har antagits åtgå i medeltal 1 kg mjöl. Beräkningarna ha givit följande resultat:

År	Rågmjöl		Vetemjöl		Mjukt rågbröd (söt limpa)		Hårt rågbröd (grovt spisbröd)		Mjukt vetebröd (bakat m. vatten)	
	Råg	Övrig kostnad	Vete	Övrig kostnad	Mjöl	Övrig kostnad	Mjöl	Övrig kostnad	Mjöl	Övrig kostnad
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
1913 . . .	54	46	41	59	54	46	62	38	59	41
1921 . . .	61	39	41	59	41	59	46	54	50	50
1922 . . .	59	41	42	58	34	66	42	58	50	50
1923 . . .	57	43	44	56	35	65	43	57	56	44
1924 . . .	61	39	49	51	37	63	48	52	53	47
1925 . . .	68	32	45	55	39	61	48	52	53	47
1926 . . .	68	32	43	57	29	71	43	57	58	42
1927 . . .	72	28	50	50	44	56	47	53	62	38
1928 . . .	59	41	50	50	43	57	43	57	57	43
1929 . . .	63	37	46	54	39	61	41	59	54	46
1930 . . .	65	35	47	53	33	67	35	65	52	48
1931 . . .	70	30	52	48	35	65	37	63	50	50

Under framhållande av undersökningens relativt ytliga karaktär kommenterar författaren denna tabell på i huvudsak följande sätt.

För framställning och distribution av vete- och rågmjöl spela numera råvarukostnaderna (spannmål) en betydligt *större* roll än tidigare. För bröd spela mjölkostnaderna en avsevärt *mindre* roll än förut. Skillnaden mellan bröd- och mjölpris har sålunda, särskilt i fråga om rågbröd, stigit i betydande grad. Då det synes sannolikt, att i denna skillnad ingående framställnings- och distributionskostnader icke ökats i samma grad som skillnaden själv, skulle siffrorna ge vid handen, att den i skillnaden jämväl ingående företagarvinsten (mellanhandsvinsten) stigit under senare år.

I framställningen erinras om att i Tyskland under senare år utförts ingående undersökningar rörande prisbildningen på brödmarknaden i syfte att utröna möjligheter att förbilliga såväl framställning som distribution av bröd. Dessa undersökningar lära ha ådagalagt, att skillnaden mellan bröd- och mjölpris avsevärt stigit sedan 1926 och nu är alltför hög i förhållande till gällande brödpriser. I den mån ovan anförda beräkningar för Sverige förtjäna vitsord, ha de sålunda antytt en prisutveckling å brödmarknaden av samma slag som i Tyskland kunnat konstateras. För de tyska brödprisernas nedbringande ha förslag framlagts om officiell priskontroll i syfte att minska differensen mellan bröd- och mjölpris samt om genomförande av stordrift vid brödframställning med kombinerat avsättningssystem (brödproducent-föreningar).

— Socialförsäkring —

Eksem och neuros — ett socialförsäkringsproblem. I marshäftet av den tyska tidskriften Zentralblatt für Gewerbehygiene und Unfallverhütung återfinnes en uppsats om

»Das psychogene Ekzem des Sozialneurotikers», författad av dr Georg Rodenacker, chefläkare vid sjukvårdsinrättningarna i industriföretaget Farbenindustrie, Wolfen. Uppsatsen, som väckt stort uppseende inom fackföreningsvärlden, har i det sista aprilhäftet av Gewerkschafts-Zeitung blivit strängt bedömd i en av dr Meyer-Brodnitz utförd granskning.

Innehållet i den socialpolitiska kontrovers, som här uppstått, är i korthet följande.

Dr Rodenacker betonar i sin uppsats särdeles starkt vissa demoraliserande verkningar av det sociala försäkringsväsendet. Han synes taga för givet, att sjuk- och olycksfallsförsäkringsinrättningar — i likhet med brandförsäkringsväsendet — i en högst avsevärd utsträckning bli tagna orättmätigt i anspråk. Och han riktar nu särskilt invändningar mot en i februari 1929 utfärdad tysk förordning, som betecknar vissa av kemiska ämnen framkallade hudeksem hos industriarbetare såsom yrkessjukdomar och ger de insjuknade rätt till ersättning som vid olycksfall. Han konstaterar, att eksem (liksom t. ex. astma) är ett sjukdomstillstånd, som påverkas av psykiska faktorer lika väl som av fysiska. Den psykiska influensen kan ibland vara synnerligen verksam som sjukdomsalstrare. Om en människa försatts i hypnos, kan man lägga ett stycke papper på hennes hud och inbilla henne, att det är glödande järn, med påföljd att brännblåsor framkallas. Likaså kan hudeksem hos industriarbetare i vissa fall förorsakas eller åtminstone förvärras och hindras att gå tillbaka genom inbillningens makt. Den avgörande faktorn blir här självsuggestionen, patientens hemliga önskan att vara sjuk, varvid tanken på olycksfallsersättningen inverkar. (Även allmän arbetsolust eller känsla av otrevnad på arbetsplatsen kan få liknande verkan.) Sådant eksem kallar Rodenacker »psykogent» eksem, till åtskillnad från »exogent» eksem, vars utveckling och förlopp icke bestämmes av de psykiska momenten. Han drar fram exempel på inträffade sjukdomsfall, där enligt hans mening »psykogent» eksem förelegat. Med från England hämtad statistik anser han sig också kunna visa, att förekomsten av eksem bland industriarbetare påverkas av möjligheten att för sådan sjukdom erhålla understöd. Redan år 1927 hade Rodenacker i en uppsats i ovan nämnda tidskrift varnat för upptagandet av eksem bland yrkessjukdomar berättigande till understöd.

Dr Meyer-Brodnitz finner emellertid Rodenackers framställning icke nöjaktigt bevisande. Han påpekar, att åtskilliga arter av eksem i relativt stor utsträckning förekomma bland industriarbetare utan att rätt till understöd för dem medgivits i 1929 års förordning; i denna avses endast eksem framkallat av vissa särskilt uppräknade retningsämnen. Meyer-Brodnitz förnekar icke, att det psykiska kan spela en roll vid hudsjukdomars och för övrigt vid alla sjukdomars utveckling, men av detta allbekanta faktum får man icke enligt hans förmenande draga sådana slutsatser som dr Rodenacker gjort. Bevisvärdet i de av denne anförda exemplen ter sig tvivelaktigt. Vidare erinras om att de, som utsättas för den plågsamma sjukdomen, i allmänhet äro högt kvalificerade, relativt väl betalda grupper av arbetare och anställda. Det vore orimligt, att den tämligen blygsamma ersättning, som kommer dem till del i händelse att de insjukna i eksem, skulle förefalla dem så lockande, att den kunde göra sjukdomen önskvärd och rentav framkalla den. Till sist protesterar artikelförfattaren i Gewerkschafts-Zeitung mot den efter hans uppfattning för en del samhällsgrupper kränkande tonen i vissa av Rodenackers uttalanden.

Måhända har granskaren i någon mån underskattat betydelsen av det socialhygieniska och socialpolitiska problem, som dock har framställts av dr Rodenacker, även om framställningen kan ha blivit ensidigt färgad och särskilt statistiskt sett icke förefaller uttömmande. — Någon betänksamhet väcker t. ex. den av Rodenacker lämnade uppgiften, att brandförsäkringsväsendet skulle räkna med 75 % mordbrandsanläggningar, en siffra som åtminstone av svenska brandförsäkringsexperter betecknats som orimligt hög.

Sveriges offentliga arbetsförmedling under juni 1932.

Översikt av verksamheten vid de särskilda anstalterna.

Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.	Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Stockholms stad .	15 291	4 188	3 364	365	Malmöhus län: Eslöv	225	166	143	136
Stockholms län .	3 797	1 578	1 275	241	Skurup . . .	65	66	36	98
Uppsala län . . .	924	399	294	232	Vellinge . . .	62	60	47	103
Södermanlands län	1 169	667	511	175	Ortsombud . .	628	127	127	494
Östergötlands län	2 079	809	656	257	Hallands län . .	691	244	184	283
Norrköping . . .	1 558	342	287	456	Göteborgs o. Boh. l.	2 916	533	413	547
Jönköpings län .	937	360	230	260	Göteborg	11 132	2 857	2 509	390
Kronobergs län .	626	235	165	266	Älvsborgs län . .	1 409	449	376	314
Norra Kalmar län	928	109	92	851	Skaraborgs län .	1 480	613	374	241
Södra Kalmar län	1 527	501	487	305	Värmlands län .	2 933	617	532	475
Gotlands län . .	376	235	156	160	Örebro län . . .	2 437	708	467	344
Blekinge län . .	2 598	681	553	381	Västmanlands län	2 357	579	486	407
Kristianstads län .	1 144	861	629	133	Kopparbergs län .	2 143	480	415	446
Malmöhus län: Malmö	5 871	1 381	1 129	425	Gävleborgs län .	1 747	365	346	479
Lund	493	117	114	421	Västernorrlands l.	3 942	837	835	471
Landskrona . .	1 370	374	362	366	Jämtlands län . .	3 042	463	448	657
Hälsingborg .	2 424	651	588	372	Västerbottens län	1 043	248	218	421
Ystad	430	103	83	417	Norrbottens län .	1 237	609	568	203
Trälleborg . .	670	237	228	283	Tillsammans	**83 701**	**23 849**	**19 727**	**351**

Översikt av verksamheten för huvudgrupper av arbete.

	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans				
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Arbetssökande personer	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Jordbr. o. skogshush.	8 637	3 548	2 969	429	970	369	8 799	9 066	4 518	3 338	201
Industri o. hantverk	29 261	1 396	1 361	1 046	465	350	29 791	30 307	1 861	1 711	1 629
Sjöfart och fiske .	7 742	1 827	1 803	365	185	178	8 012	8 107	2 012	1 981	403
Handel o. samfärdsel	6 563	1 172	1 108	2 721	2 307	1 762	8 961	9 284	3 479	2 870	267
Husligt arbete . .	14	3	2	7 813	7 225	5 080	5 912	7 827	7 228	5 082	108
Annat arbete . . .	17 924	4 744	4 738	1 186	7	7	18 456	19 110	4 751	4 745	402
Summa	**70 141**	**12 690**	**11 981**	**13 560**	**11 159**	**7 746**	**79 931**	**83 701**	**23 849**	**19 727**	**351**
Därav under 18 år	3 965	1 314	1 213	2 721	1 592	1 240	6 506	6 686	2 906	2 453	230
Tills. maj 1932	77 524	13 890	13 103	15 973	13 652	9 492	88 024	93 497	27 542	22 595	339
» juni 1931	35 264	12 008	10 563	12 898	13 816	8 694	44 057	48 162	25 824	19 257	187
» » 1930	22 771	12 622	10 326	11 664	14 413	8 861	30 098	34 435	27 035	19 187	127
» » 1929	21 233	11 311	9 451	11 233	12 683	7 960	28 659	32 466	23 994	17 411	135

Utanför resp. länsförmedlingsanstalters rapporteringsområden tillsattes under månaden 1 869 platser, varav 1 428 manliga och 441 kvinnliga; motsvarande tal under samma månad föregående år voro resp. 2 248, 1 863 och 385 samt under nästlidna månad resp. 2 487, 1 869 och 618.

	Arbetsförmedlings-anstalter	Hela antalet			Jordbruk m. m.			Skogshus-hållning			Gruvdrift o. malmförädling			Jord-, sten- o. glasindustri		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdeln.	**70 141**	**12 690**	**11 981**	**5 110**	**3 108**	**2 534**	**3 527**	**440**	**435**	**2 896**	**124**	**124**	**3 229**	**65**	**65**
1	Stockholms stad	11 143	1 060	996	132	5	5	2	—	—	3	—	—	37	1	1
2	Stockholms län	3 278	966	941	892	548	528	29	4	4	342	110	110	28	1	1
3	Uppsala län	774	246	194	260	160	112	3	6	2	1	—	—	21	—	—
4	Södermanlands län	869	360	300	164	187	127	3	—	—	—	—	—	5	—	—
5	Östergötlands län	1 576	427	388	433	252	214	18	—	—	12	—	—	50	4	4
6	Norrköping	1 470	248	232	70	62	50	—	—	—	—	—	—	2	—	—
7	Jönköpings län	648	136	100	104	80	45	6	1	1	11	—	—	15	10	10
8	Kronobergs län	472	73	65	68	53	45	10	—	—	—	—	—	46	2	2
9	Kalmar län	2 290	500	489	155	51	42	73	2	2	14	—	—	55	—	—
10	Gotlands län	253	119	86	71	77	44	—	—	—	—	—	—	1	—	—
11	Blekinge län	2 273	360	332	194	92	65	4	—	—	1	—	—	664	2	2
12	Kristianstads län	707	361	309	340	280	231	16	—	—	34	—	—	55	17	17
13	Malmöhus län: Malmö	4 419	451	448	85	40	39	—	—	—	—	—	—	98	—	—
14	Hälsingborg	2 046	396	394	53	22	21	—	—	—	56	—	—	11	—	—
15	Övriga anstalter	3 611	1 001	961	327	332	295	—	—	—	58	—	—	111	13	13
16	Hallands län	596	154	135	83	40	22	—	—	—	—	—	—	27	—	—
17	Göteborgs o. Boh. län	2 657	325	295	111	70	42	—	—	—	—	—	—	1 766	12	12
18	Göteborgs stad	9 495	1 660	1 632	125	164	161	—	—	—	—	—	—	17	—	—
19	Älvsborgs län	1 296	330	314	100	49	34	1	—	—	104	1	1	5	—	—
20	Skaraborgs län	1 127	259	209	275	162	118	2	—	—	—	—	—	30	2	2
21	Värmlands län	2 795	445	433	226	53	41	928	94	94	9	—	—	121	—	—
22	Örebro län	2 105	284	239	168	141	98	167	5	4	629	—	—	13	—	—
23	Västmanlands län	2 033	311	278	170	135	103	90	14	14	829	12	12	15	—	—
24	Kopparbergs län	1 876	265	265	56	9	9	428	137	137	662	1	1	7	1	1
25	Gävleborgs län	1 502	203	203	50	3	3	72	12	12	37	—	—	4	—	—
26	Västernorrlands län	3 896	814	812	186	1	1	633	62	62	—	—	—	10	—	—
27	Jämtlands län	2 900	324	324	131	23	23	952	42	42	—	—	—	15	—	—
28	Västerbottens län	895	104	103	41	15	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län	1 139	508	504	40	2	2	90	61	61	94	—	—	—	—	—
	Kvinnliga avdeln.	**13 560**	**11 159**	**7 746**	**429**	**970**	**369**	—	—	—	—	—	—	**6**	—	—
1	Stockholms stad	4 148	3 128	2 368	7	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
2	Stockholms län	519	612	334	29	49	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Uppsala län	150	153	100	16	25	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län	300	307	211	33	75	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län	503	382	268	33	62	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Norrköping	88	94	55	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Jönköpings län	289	224	130	13	26	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län	154	162	100	13	29	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	165	110	90	7	13	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gotlands län	123	116	70	4	15	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Blekinge län	325	321	221	17	58	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län	437	500	320	58	108	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	1 452	930	681	7	34	22	—	—	—	—	—	—	5	—	—
14	Hälsingborg	378	255	194	11	10	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Övriga anstalter	332	249	179	21	39	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Hallands län	95	90	49	10	15	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs o. Boh. län	259	208	118	31	30	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Göteborgs stad	1 637	1 197	877	5	17	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Älvsborgs län	113	119	62	1	12	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län	353	354	165	21	90	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län	138	172	99	11	26	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	332	424	228	22	110	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län	324	268	208	24	54	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län	267	215	150	6	17	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län	245	162	143	7	15	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Västernorrlands län	46	23	23	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län	142	139	124	4	14	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län	148	144	115	15	23	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län	98	101	64	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Metall- o. maskin-industri			Trävaru-industri			Byggnads-verksamhet			Läder-, hår- o. gummi-industri			Textil-industri			Beklädnads-industri			Närings- o. njut-ningsmedels-industri			
Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
8 427	**228**	**216**	**3 362**	**207**	**204**	**6 597**	**537**	**529**	**370**	**15**	**15**	**351**	—	—	**507**	**13**	**10**	**842**	**53**	**48**	
2 113	57	48	205	5	3	2 415	54	50	94	2	2	15	—	—	101	3	3	128	4	4	1
458	45	45	37	5	5	323	44	42	8	—	—	2	—	—	9	—	—	26	2	2	2
84	2	2	18	—	—	33	2	2	4	—	—	1	—	—	6	—	—	12	—	—	3
276	16	16	50	11	11	36	4	4	2	—	—	—	—	—	1	—	—	11	3	3	4
150	5	5	91	3	3	149	13	13	1	—	—	—	—	—	6	—	—	14	—	—	5
231	1	—	128	4	4	330	30	30	8	—	—	81	—	—	5	—	—	15	—	—	6
78	2	2	38	—	—	73	3	3	4	—	—	8	—	—	4	—	—	13	1	1	7
17	—	—	25	—	—	17	3	3	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	8
400	1	1	198	5	5	144	—	—	10	—	—	6	—	—	3	2	2	86	—	—	9
1	1	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	2	10
30	1	1	14	—	—	31	1	1	3	—	—	1	—	—	2	—	—	12	—	—	11
26	1	1	17	1	—	52	29	29	1	—	—	1	—	—	—	—	—	10	2	2	12
914	4	4	142	1	1	783	12	12	73	11	11	18	—	—	59	—	—	83	—	—	13
148	—	—	15	—	—	245	2	2	41	—	—	2	—	—	10	—	—	20	—	—	14
571	9	8	51	1	1	259	19	19	73	—	—	15	—	—	11	—	—	209	14	14	15
70	—	—	32	—	—	55	15	15	5	—	—	8	—	—	11	—	—	6	—	—	16
85	—	—	38	—	—	44	4	2	2	—	—	4	—	—	1	—	—	25	2	2	17
683	47	47	584	2	2	698	86	86	28	2	2	138	—	—	58	7	4	91	8	7	18
223	21	21	27	1	1	85	10	10	3	—	—	36	—	—	8	—	—	5	2	2	19
77	2	2	32	—	—	40	4	4	4	—	—	1	—	—	4	—	—	25	10	6	20
188	—	—	110	9	9	67	—	—	—	—	—	11	—	—	7	—	—	2	—	—	21
92	1	1	31	—	—	89	36	36	6	—	—	—	—	—	177	—	—	11	—	—	22
257	1	1	48	4	4	130	8	8	—	—	—	2	—	—	2	—	—	8	—	—	23
43	4	4	95	1	1	115	38	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
129	—	—	277	1	1	73	48	48	—	—	—	2	—	—	5	—	—	17	—	—	25
35	3	2	610	61	61	125	16	16	—	—	—	—	—	—	6	—	—	5	1	1	26
12	1	1	84	3	3	37	10	10	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	2	2	27
6	—	—	—	—	—	61	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
30	3	3	365	89	89	85	43	43	—	—	—	—	—	—	8	1	1	3	—	—	29
103	**8**	**8**	**2**	**1**	**1**	—	—	—	**71**	**31**	**30**	**101**	**6**	**4**	**274**	**184**	**120**	**178**	**156**	**118**	
94	8	8	1	—	—	—	—	—	8	2	1	16	3	1	89	92	62	62	23	17	1
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	4	4	4	5	3	3	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—	—	—	1	—	—	4	8	7	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	2	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	1	1	4	4	1	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	2	1	3	1	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	1	2	6	2	12
5	—	—	—	—	—	—	—	—	48	25	25	11	3	3	66	47	26	39	16	13	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	3	—	—	3	7	7	4	—	—	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	1	1	4	—	—	1	—	—	8	—	—	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	3	2	2	17
3	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	—	55	—	—	76	26	15	35	68	60	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	4	10	2	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	13	1	1	2	6	5	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	2	2	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29

	Arbetsförmedlings-anstalter	Kem. - tekn. o. belysnings-industri			Trämasse- o. pappers-industri			Grafisk industri			Industri o. hant-verk, ej specific.			Sjöfart och fiske		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdeln. .	**331**	**65**	**65**	**446**	**3**	**3**	**216**	**6**	**5**	**1 687**	**80**	**77**	**7 742**	**1 827**	**1 803**
1	Stockholms stad . .	12	—	—	41	1	1	110	3	2	600	34	32	596	176	171
2	Stockholms län . . .	—	1	1	12	—	—	11	—	—	60	3	3	88	21	21
3	Uppsala län	1	—	—	1	—	—	2	—	—	16	6	6	5	—	—
4	Södermanlands län .	—	—	—	5	—	—	1	—	—	4	—	—	58	30	30
5	Östergötlands län . .	1	—	—	—	—	—	2	—	—	83	2	2	17	6	6
6	Norrköping	2	—	—	26	—	—	7	—	—	39	1	1	109	37	37
7	Jönköpings län . . .	39	—	—	—	—	—	4	—	—	12	—	—	3	—	—
8	Kronobergs län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	10	—	—	3	—	—	1	—	—	46	—	—	471	101	99
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	113	10	10
11	Blekinge län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	—	—	501	56	56
12	Kristianstads län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	22	6	6
13	Malmöhus län: Malmö	133	—	—	37	—	—	9	—	—	252	7	7	344	71	69
14	Hälsingborg . .	14	—	—	2	—	—	3	—	—	15	2	2	984	332	331
15	Övriga anstalter	17	5	5	6	—	—	4	—	—	48	—	—	453	160	160
16	Hallands län	1	—	—	2	—	—	1	—	—	2	—	—	114	17	16
17	Göteborgs o. Boh. län	23	—	—	2	—	—	4	—	—	8	—	—	170	46	46
18	Göteborgs stad . . .	58	42	42	43	—	—	45	3	3	216	23	22	2 652	609	600
19	Älvsborgs län . . .	3	—	—	27	—	—	—	—	—	31	—	—	11	—	—
20	Skaraborgs län . . .	1	—	—	1	—	—	2	—	—	127	—	—	3	—	—
21	Värmlands län . . .	—	—	—	8	—	—	1	—	—	15	—	—	34	10	10
22	Örebro län	6	2	2	4	—	—	4	—	—	13	—	—	6	1	1
23	Västmanlands län . .	—	—	—	1	—	—	2	—	—	16	1	1	9	4	4
24	Kopparbergs län . .	—	—	—	3	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län . . .	—	—	—	7	—	—	—	—	—	22	—	—	310	47	47
26	Västernorrlands län .	10	15	15	77	2	2	—	—	—	34	—	—	525	48	48
27	Jämtlands län . . .	—	—	—	138	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	72	19	19
29	Norrbottens län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	72	20	16
	Kvinnliga avdeln.	**43**	**8**	**6**	**175**	**21**	**20**	**7**	—	—	**86**	**50**	**43**	**365**	**185**	**178**
1	Stockholms stad . .	21	6	4	48	20	19	4	—	—	13	26	23	204	117	116
2	Stockholms län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	2	—	—
3	Uppsala län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	1	—	—
5	Östergötlands län . .	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
6	Norrköping	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	1
7	Jönköpings län . . .	8	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
8	Kronobergs län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	2	2
11	Blekinge län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	4	1	1	83	1	1	1	—	—	39	11	8	4	1	1
14	Hälsingborg . .	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4	—	—	15	12	12
15	Övriga anstalter	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	5	3	2
16	Hallands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs o. Boh. län	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
18	Göteborgs stad . . .	8	—	—	31	—	—	—	—	—	1	12	11	99	47	42
19	Älvsborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län . . .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	17	—	—	—	—	—
21	Värmlands län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län . . .	—	1	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1	1
26	Västernorrlands län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	—
27	Jämtlands län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Kontors-, bank- o. d. personal			Butiks- o. magasinspersonal			Hotell- o. restaurangpersonal			Transportarbetare			Allmän o. litterär verksamhet			Husligt arbete			Annat arbete			
Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
854	**126**	**116**	**1 893**	**171**	**157**	**320**	**42**	**41**	**3 308**	**760**	**736**	**188**	**73**	**58**	**14**	**3**	**2**	**17 924**	**4 744**	**4 738**	
402	55	49	898	86	78	179	10	10	1 158	233	221	134	41	26	9	1	1	1 759	289	289	1
13	8	8	48	4	3	21	8	8	176	37	36	7	1	1	3	—	—	685	124	123	2
3	—	—	17	1	1	6	—	—	48	6	6	—	—	—	—	—	—	232	63	63	3
—	—	—	6	—	—	2	2	2	22	10	10	—	—	—	—	—	—	223	97	97	4
10	2	2	30	2	2	5	2	2	72	17	17	1	—	—	1	—	—	430	119	118	5
17	4	4	45	—	—	2	—	—	119	24	21	—	1	1	—	—	—	234	84	84	6
4	—	—	5	—	—	5	1	1	27	2	2	—	—	—	—	—	—	195	36	35	7
1	—	—	—	—	—	1	—	—	6	1	1	1	1	1	—	—	—	277	13	13	8
12	—	—	21	—	—	1	—	—	74	4	4	1	—	—	—	—	—	506	334	334	9
—	—	—	—	—	—	6	1	1	17	4	4	—	—	—	—	—	—	36	23	23	10
3	1	1	10	—	—	2	—	—	46	10	9	1	—	—	—	—	—	739	197	197	11
1	—	—	16	—	—	2	1	—	21	5	5	—	—	—	—	—	—	89	19	18	12
94	5	5	163	1	1	20	—	—	302	43	43	21	—	—	—	—	—	789	256	256	13
14	5	5	33	—	—	4	1	1	115	9	9	—	—	—	—	—	—	261	23	23	14
13	1	1	78	1	1	7	1	1	79	11	9	2	—	—	—	—	—	1 219	434	434	15
5	—	—	15	—	—	4	—	—	29	7	7	1	—	—	—	—	—	125	75	75	16
1	1	1	6	—	—	3	1	1	62	4	4	—	—	—	—	—	—	302	185	185	17
230	41	38	419	74	69	27	5	5	460	271	269	13	27	27	—	2	1	1 910	247	247	18
6	—	—	9	—	—	2	1	1	56	8	7	—	1	1	—	—	—	554	236	236	19
3	—	—	6	—	—	3	1	1	43	6	4	2	1	1	—	—	—	446	71	71	20
1	—	—	6	—	—	3	—	—	43	1	1	—	—	—	—	—	—	1 015	278	278	21
2	—	—	13	—	—	4	—	—	55	7	7	3	—	—	—	—	—	612	91	90	22
5	2	1	17	—	—	2	1	1	56	12	12	—	—	—	1	—	—	373	117	117	23
—	—	—	—	—	—	3	1	1	19	3	3	—	—	—	—	—	—	442	70	70	24
3	1	1	13	—	—	3	1	1	63	5	5	1	—	—	—	—	—	414	85	85	25
5	—	—	8	1	1	—	—	—	40	1	1	—	—	—	—	—	—	1 587	603	602	26
—	—	—	5	—	—	3	4	4	24	4	4	—	—	—	—	—	—	1 495	235	235	27
2	—	—	4	1	1	—	—	—	25	3	3	—	—	—	—	—	—	681	63	63	28
4	—	—	2	—	—	—	—	—	51	12	12	—	—	—	—	—	—	294	277	277	29
263	**81**	**72**	**473**	**173**	**123**	**1 576**	**1 547**	**1 183**	**129**	**245**	**191**	**280**	**261**	**193**	**7 813**	**7 225**	**5 080**	**1 186**	**7**	**7**	
108	31	27	201	76	50	601	409	335	57	121	93	134	114	82	2 120	2 076	1 526	359	4	4	1
2	—	—	12	7	5	96	106	70	—	—	—	3	6	3	360	437	224	—	—	—	2
1	1	1	1	1	1	7	9	6	—	—	—	—	2	1	123	114	79	1	—	—	3
1	1	1	—	—	—	20	23	22	—	1	1	2	7	5	191	197	146	48	2	2	4
3	—	—	8	3	3	28	46	39	6	6	5	9	14	14	363	240	170	46	—	—	5
—	—	—	—	—	—	3	8	2	—	2	2	1	4	3	62	78	47	12	—	—	6
1	—	—	2	1	1	23	34	21	2	2	2	9	7	6	203	149	90	17	—	—	7
—	—	—	1	1	1	10	16	9	—	—	—	2	2	2	127	113	78	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	15	13	12	2	1	1	—	4	2	127	78	69	14	—	1	9
—	—	—	4	—	—	31	35	26	—	—	—	3	3	2	63	60	36	—	—	—	10
—	1	1	—	1	1	22	56	47	5	9	8	—	—	—	277	191	147	—	—	—	11
—	—	—	8	3	3	81	128	81	—	1	—	1	3	2	272	248	183	13	—	—	12
64	20	18	117	23	19	104	83	68	3	34	21	2	8	4	675	623	451	175	—	—	13
—	—	—	4	10	10	39	44	32	3	11	10	1	5	5	185	156	113	97	—	—	14
—	—	—	5	3	3	15	20	19	6	7	7	3	4	4	196	171	131	62	—	—	15
—	1	1	1	2	1	4	13	9	—	2	2	1	—	—	62	57	33	13	—	—	16
—	—	—	8	1	1	53	49	34	—	—	—	3	3	2	147	121	70	11	—	—	17
74	25	22	82	37	21	119	123	88	34	35	27	79	31	27	717	775	558	217	—	—	18
—	—	—	1	—	—	22	18	12	—	—	—	—	3	3	86	86	46	—	—	—	19
—	—	—	3	1	1	25	38	22	1	—	—	3	8	2	233	207	115	44	—	—	20
—	—	—	—	—	—	20	24	16	—	—	—	—	3	3	107	119	73	—	—	—	21
—	—	—	3	1	—	28	46	35	3	6	5	8	12	7	210	242	141	33	—	—	22
6	—	—	6	1	1	25	48	40	1	4	4	2	4	1	244	155	130	11	—	—	23
—	—	—	—	—	—	66	58	44	2	1	1	7	4	4	185	135	95	—	—	—	24
1	—	—	2	1	1	34	24	22	3	2	2	3	8	7	175	110	96	13	—	—	25
1	1	1	3	—	—	5	5	5	—	—	—	—	—	—	22	15	15	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	51	48	48	1	—	—	4	2	2	82	74	72	—	—	—	27
—	—	—	1	—	—	24	20	17	—	—	—	—	—	—	108	101	85	—	—	—	28
1	—	—	—	—	—	5	3	2	—	—	—	—	—	—	91	97	61	—	—	—	29

Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna

den 31 maj 1932.

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar			Arbetslösa				Föregående månads %
		Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	%	
Beklädnadsarbetareförb. . .	78	2 784	10 623	**13 407**	181	760	**941**	7·0	7·4
Bleck- o. plåtslagareförb. .	47	2 360	—	**2 360**	593	—	**593**	25·1	37·9
Bokbindareförbundet . . .	37	1 753	3 569	**5 322**	300	361	**661**	12·4	11·7
Bryggeriindustriarb.-förb. .	61	3 938	918	**4 856**	169	51	**220**	4·5	5·0
Byggnadsträarbetareförb. .	165	16 260	—	**16 260**	5 643	—	**5 643**	34·7	41·0
De förenade förbunden . .	36	2 544	1 201	**3 745**	245	99	**344**	9·2	8·7
Elektriska arbetareförb. . .	82	4 332	—	**4 332**	904	—	**904**	20·9	22·9
Gjutareförbundet	98	5 813	2	**5 815**	1 473	—	**1 473**	25·3	25·5
Grov- o. fabriksarb.-förb. .	349	32 775	4 939	**37 714**	8 965	884	**9 849**	26·1	27·3
Gruvindustriarbetareförb. .	33	3 725	12	**3 737**	1 349	3	**1 352**	36·2	38·0
Handelsarbetareförb. . . .	224	14 738	7 070	**21 808**	1 892	497	**2 389**	11·0	10·5
Hatt- o. pälsindustriarb.-f. .	21	466	1 334	**1 800**	70	151	**221**	12·3	12·4
Hattarbetare	13	230	885	**1 115**	40	111	**151**	13·5	13·1
Pälsvaruarbetare	8	236	449	**685**	30	40	**70**	10·2	11·7
Kommunalarbetareförb. . .	169	21 220	4 244	**25 464**	924	82	**1 006**	4·0	6·6
Litografförbundet	14	1 969	110	**2 079**	115	4	**119**	5·7	5·5
Livsmedelsarbetareförb. . .	90	8 351	2 996	**11 347**	1 027	312	**1 339**	11·8	13·1
Metallindustriarb.-förb. . .	229	89 820	4 414	**94 234**	21 027	618	**21 645**	23·0	23·3
Järnbruksarbetare . . .	56	19 606	34	**19 640**	4 079	1	**4 080**	20·8	21·4
Verkstadsarbetare . . .	173	70 214	4 380	**74 594**	16 948	617	**17 565**	23·5	23·7
Murareförbundet	61	6 062	—	**6 062**	1 375	—	**1 375**	22·7	32·9
Målareförbundet	104	6 140	1	**6 141**	1 956	—	**1 956**	31·9	39·5
Pappersindustriarb.-förb. .	116	22 834	1 136	**23 970**	2 221	88	**2 309**	9·6	9·5
Sadelm.- o. tapetseraref. .	42	1 779	249	**2 028**	403	81	**484**	23·9	21·0
Sko- o. läderindustriarb.-f. .	50	6 418	3 805	**10 223**	848	219	**1 067**	10·4	10·3
Stenindustriarbetareförb. .	84	5 065	—	**5 065**	1 658	—	**1 658**	32·7	41·7
Sågverksindustriarb.-förb. .	311	25 007	7	**25 014**	7 604	5	**7 609**	30·4	41·9
Sågverks- o. brädgårdsarb.	178	16 242	6	**16 248**	4 239	5	**4 244**	26·1	33·4
Flottnings- o. skogsarb.	133	8 765	1	**8 766**	3 365	—	**3 365**	38·4	58·3
Textilarbetareförbundet . .	88	7 702	14 748	**22 450**	694	1 117	**1 811**	8·1	5·5
Tobaksindustriarb.-förb. .	10	531	2 017	**2 548**	13	41	**54**	2·1	2·0
Transportarbetareförb. . .	86	11 702	26	**11 728**	1 262	19	**1 281**	10·9	13·9
Träindustriarbetareförb. . .	170	11 357	106	**11 463**	2 994	31	**3 025**	26·4	27·0
Tunnbinderiarbetareförb. .	13	211	—	**211**	44	—	**44**	20·9	35·6
Typografförbundet	103	8 863	502	**9 365**	761	42	**803**	8·6	9·0
Väg- o. vattenb.-arb.-förb. .	108	5 450	—	**5 450**	1 263	—	**1 263**	23·2	30·3
Tillsammans	3 079	331 969	64 029	**395 998**	67 973	5 465	**73 438**	18·5	20·6
Skogs- o. flottningsarb.-förb.	94	4 171	—	**4 171**	2 212	—	**2 212**	53·0	64·1
Summa	3 173	336 140	64 029	**400 169**	70 185	5 465	**75 650**	18·9	21·1

Antalet *arbetslöshetsveckor* (d. v. s. på grund av arbetslöshet fristämplade veckor) har under maj uppgivits till inalles 394 753, vilket i genomsnitt motsvarar 5·2 veckor per varje å månadens sista dag arbetslös medlem.

Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet.

	1931								1932				
	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mars	april	maj
Sverige. Arbetslöshet, i % . .	13·2	12·4	11·8	12·8	13·4	16·4	19·3	26·5	24·1	23·5	23·9	[1] 20·6	18·5
Ansökn. per 100 lediga platser .	164	187	198	201	197	257	413	343	368	412	343	341	339
Arbetstillgång (medelgod = 3·00)	·	2·66	·	·	2·61	·	·	2·65	·	·	2·46	·	·
Norge. Arbetslöshet, i % . . .	[2] ·	[2] ·	[2] ·	[2] ·	17·7	17·1	19·0	20·8	23·9	24·8	[1] 25·5	24·9	—
Danmark. Arbetslöshet, i % .	12·3	11·3	11·8	11·8	12·1	15·8	22·1	32·2	34·1	35·9	35·8	[1] 28·4	26·1
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	39	35	37	38	38	49	82	128	139	148	145	111	85
Finland. Registr. arbetslösa .	7 454	6 320	6 766	9 160	11 758	14 824	18 095	16 144	20 944	18 542	16 723	16 885	13 189
Ansökn. per 100 led. platser (manl.)	427	547	543	525	483	387	494	426	396	470	593	518	479
Storbritannien. Arbetslöshet, i %	[1] 20·8	21·2	22·0	22·0	22·6	21·9	21·4	20·9	22·4	22·0	20·8	21·4	22·1
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	2 702	2 736	2 783	2 834	2 897	2 792	2 688	2 574	2 794	2 764	2 627	2 712	2 805
Sysselsättningsindex (1924 = 100)	98·6	97·4	96·4	96·7	98·0	99·2	100·0	100·8	98·4	98·8	100·4	99·7	—
Irland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	24	23	21	22	22	23	26	31	[1] 32	31	31	32	—
Nederländerna. Arbetslöshet, i %	12·2	11·7	13·3	15·3	15·7	18·0	22·1	27·8	33·7	32·7	[1] 28·8	27·4	—
Arbetslöshetsindex	10·7	10·3	11·7	12·2	12·8	14·8	18·4	22·6	27·1	25·9	23·9	—	—
Belgien. Arbetslöshet, i % . .	21·7	23·5	25·4	26·7	26·7	28·3	30·7	38·5	43·2	[1] 45·8	42·7	—	—
Tyskland. Arbetslöshet, i %. .	29·9	29·7	31·0	33·6	35·0	36·6	38·9	42·2	43·6	44·1	44·6	43·9	43·3
Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	2 508	2 354	2 232	2 377	2 484	2 535	2 772	3 148	3 481	3 525	3 323	2 907	2 658
Sysselsatta löntagare (i milj.)[3] .	15·2	15·3	15·1	14·6	14·4	14·0	13·4	12·4	12·1	11·9	12·0	12·5	12·7
Sysselsättn:index (1 jan. 1925 = 100)	96·8	97·1	96·0	94·1	92·9	91·0	88·3	83·0	—	—	—	—	—
Österrike. Underst. arbetsl. (1 000)	209	191	194	196	202	228	274	330	358	362	352	304	271
Schweiz. Arbetslöshet, i % . .	13·4	13·5	14·6	16·0	16·3	18·0	21·0	26·1	[1] 25·4	26·3	22·5	20·3	—
Arbetstillgång (medelgod = 100)	·	84	·	·	81	·	·	76	·	·	· —	·	·
Frankrike. Underst. arbetsl. (1 000)	41	36	36	38	39	56	92	147	241	293	303	290	270
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	57	51	51	54	56	80	124	177	279	337	[1] 347	341	—
Italien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	635	574	638	693	748	800	878	982	1 051	1 148	1 053	1 000	—
Sysselsättn:index (sept. 1926 = 100)	74·9	73·1	78·0	77·4	77·6	76·8	75·3	74·2	70·5	73·2	68·7	—	—
Estland. Oplac. arbetssökande	1 368	981	684	933	2 096	5 425	7 554	9 055	9 318	9 096	8 595	6 029	—
Lettland. Oplac. arbetssökande	1 871	1 584	2 169	4 827	7 470	13 705	18 377	21 965	[1] 26 885	[1] 22 222	22 912	13 048	—
Polen. Arbetslöshet, i % . . .	13·7	11·8	11·2	10·6	10·9	10·9	11·2	13·4	14·0	14·8	15·3	—	—
Tjeckoslovakien. Arbetslösh., i %	7·6	6·6	6·6	6·9	6·7	6·9	8·2	11·3	14·0	14·8	—	—	—
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	250	220	211	215	228	254	338	486	[1] 583	[1] 632	[1] 635	448	—
Ungern. Arbetslösa (i 1 000-tal)	27	24	27	29	30	30	31	33	34	34	32	31	—
Ansökn. per 100 lediga platser .	278	322	385	402	486	603	466	447	439	419	346	—	—
Rumänien. Oplac. arbetss. (1 000)	33	28	29	23	23	29	44	49	[1] 57	58	—	—	—
Jugoslavien. Registr. arbetslösa	6 929	6 182	6 672	7 466	7 753	10 070	10 349	14 502	19 665	21 435	—	—	—
Kanada. Arbetslöshet, i % . .	16·2	16·3	16·2	15·8	18·1	18·3	18·6	21·1	22·0	20·6	20·4	23·0	—
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	103·6	103·8	105·2	107·1	103·9	103·0	99·1	91·6	89·7	88·7	87·5	87·5	—
Förenta st. Sysselsättningsindex:													
Bur. of Lab. Statist. (1926 = 100)[4]	75·2	73·4	71·7	71·2	70·9	68·9	67·1	66·7	64·8	65·6	64·5	—	—
Fed. Res. Board (1923—25 = 100)	77·1	75·0	73·8	74·2	74·7	71·4	68·7	67·9	66·3	67·3	66·3	64·0	—
Arbetslöshet, i %	17·1	18·2	18·8	19·2	19·4	19·5	20·0	21·8	23·1	23·0	22·6	22·9	—
Australien. Arbetslöshet, i % .	·	27·6	·	·	28·3	·	·	28·0	·	·	28·3	·	·
Nya S. Wales. Arbetslösa (1000-tal)	125	130	125	125	115	110	110	105	105	—	—	—	—
Nya Zeeland. » »	41	44	48	50	51	51	48	46	46	45	—	—	—

[1] Reviderade siffror. — [2] På grund av storkonflikt ha inga arbetslöshetssiffror publicerats. — [3] Med hänsyn till pågående utredningar om ny metod för beräknande av sysselsättningsindex ha inga indextal uträknats fr. o. m. januari 1932, utan publiceras endast absoluta tal rörande antalet inom näringslivet sysselsatta löntagare (enligt sjukförsäkringsstatistiken). — [4] Ny serie, baserad på uppgifter från 89 industrigrenar (förut endast 54).

Levnadskostnader under andra kvartalet 1932.

Prisstatistik och indexberäkningar.

På grundval av från 49 ombudsorter inhämtade prisuppgifter har socialstyrelsen verkställt beräkningar rörande levnadskostnadernas förskjutningar sedan kvartalsskiftet mars—april 1932 och därpå grundade indexberäkningar.

I syfte att nedbringa tryckningskostnaderna för dessa periodiska berättelser, ha från och med föreliggande kvartalsredogörelse följande inskränkningar vidtagits i tabellbilagan.

De förut publicerade sammanställningarna angående prisutvecklingen å beklädnadsartiklar och »övriga utgifter» ha helt uteslutits. Tabellen angående livsmedelspriser å olika orter under senast tilländalupna kvartal har beskurits och avser endast kvartalets sista månad mot förut alla tre månaderna. Tabellen rörande kreaturspriser samt tillförsel och konsumtion å vissa orter har uteslutits, men i stället har den sammanfattande tabellen rörande kreaturspriser utvidgats bland annat med uppgifter om köttpriser.

Tabellen rörande fiskpriser saknas även i föreliggande redogörelse. Den kommer dock att framdeles ånyo publiceras, fast mindre detaljerad och med längre mellantid än förut.

I indexberäkningen ingående huvudposter.

Livsmedel, bränsle och lyse. De prisuppgifter, som beträffande livsmedel, bränsle och lyse användas vid indexberäkningen, avse samtliga kvartalets sista månad. För livsmedel insamlas uppgifter varje vecka å färskvaror (smör, ägg, kött, fläsk och fisk), varefter medeltal tagas för samtliga veckor under månaden; övriga varor noteras en gång i månaden, omkring den 15. Vid sistnämnda tidpunkt inhämtas jämväl noteringar å bränsle- och lyseartiklar. Under hänvisning till sammandragstabellen för livsmedelspriserna (sid. 554—555) och tabellerna över kreaturspriser i vissa större städer (sid. 560—561) må följande anföras rörande de under kvartalet iakttagna prisväxlingarna å de särskilda varuslagen.

Medelpriset å oskummad *mjölk*, som varit stillastående ända sedan april 1930, har under det nu gångna kvartalet undergått sänkning med 1 öre per liter, från 21 till 20 öre, och separerad vara har sjunkit från 8 till 7 öre. De lägsta noterade priserna å oskummad mjölk uppvisas för närvarande av de rapporterande orterna Tidaholm och Jönköping med resp. 14 och 15 öre och de högsta Malmberget och Kiruna med 27 och 28 öre per liter.

Smörpriserna sjunkande tendens under årets första kvartal har fortsatt även under det nu gångna. De alltjämt skärpta exportsvårigheterna ha förorsakat, att den i Malmö utgivna partinoteringen å mejerismör, som utgjorde 1·70 kr.

per kg vid förra kvartalsskiftet, vid senaste kvartalets slut gått ned till 1·53 kr. Detaljpriserna ha i stort sett hållit jämna steg med partinoteringarna; för sista veckan i juni noterades ett genomsnittligt detaljpris av 2·12 kr. per kg för mejerismör och 2·03 kr. för landssmör mot resp. 2·31 och 2·18 kr. i mars. Detaljpriset å både mejeri- och landssmör låg vid kvartalets slut ungefär vid förkrigsnivån. Även *ostpriserna* ha sjunkit rätt kraftigt under kvartalet. Sveriges allmänna lantbrukssällskaps partinotering t. ex. för helfet västgötaost med c:a fyra månaders lagring utgjorde i juni 1 kr. per kg mot 1·25 kr. i mars. Nedgången av detaljpriserna har som vanligt ifråga om ost gått långsammare, och prissättningen är för närvarande mycket olika å skilda orter. De högsta noteringarna å helfet ost med intill fyra månaders lagring uppvisa för närvarande Malmö med 2·17 kr. samt Stockholm och Landskrona med 2·06 kr. per kg, de lägsta Örebro och Västerås med 1·40 kr. Priserna å såväl helfet som halvfet ost ligga numera c:a 9 % över förkrigsnivån.

Priserna å *färska ägg* ha starkt påverkats av den rådande lågkonjunkturen. Lantbrukssällskapets partinotering stod vid kvartalets slut i 60 öre per kg mot 1·16 kr. vid samma tid för tre år sedan och 76 öre förra året. I detalj har prisfallet i öre räknat varit ungefär lika stort.

Mjölnoteringarna ha icke undergått någon förändring under kvartalet, och *brödpriserna* förete endast en del obetydliga fluktuationer.

Priserna å *slaktdjur* visa under kvartalet nedgång för kalvar med c:a 8 %, under det att noteringarna å får stigit med c:a 9 %. Nötkreaturspriserna ha däremot icke undergått någon nämnvärd förändring. För *kött* ha prisfluktuationerna i detaljhandeln varit relativt obetydliga. Mest anmärkningsvärt är, att *svin-* och *fläskpriserna*, som alltsedan mitten av år 1929 varit stadda i synnerligen kraftigt sjunkande, nu utvisa stegring, som på sina håll varit rätt betydande. Sedan förra kvartalsskiftet ha svinpriserna sålunda stigit med icke mindre än c:a 40 %, medan uppgången för fläsk ännu vid kvartalsskiftet stannade vid i genomsnitt 7 %. Denna uppgång torde i främsta rummet bero på den omsvängning å världsmarknaden, som kunde konstateras redan i början av innevarande år till följd av svinstockens minskning i de mest betydande svinproducerande länderna. En bidragande orsak torde jämväl ha varit den danska slakterilockouten, som hade till följd att svinslaktningarna i Danmark för tillfället upphörde, vilket i sin ordning medförde ökad export.

Beträffande *färsk fisk* har prissänkning ägt rum för alla noterade sorter, utom för färsk sill, som vid denna årstid saluföres endast å enstaka orter och då i regeln till tämligen höga priser.

Kaffepriserna, som alltsedan förra hösten varit stadda i stigande till följd av den svenska valutans försämrade läge samt höjda tullsatser, ha undergått ytterligare stegringar, särskilt under kvartalets sista månad. Medelpriset å rostad Santosblandning, som i mars utgjorde 3·11 kr. per kg, hade i juni stigit till 3·27 kr.

De av styrelsen noterade olika slagen av frukt och grönsaker ha som vanligt vid denna årstid stigit i pris, *äpplen* och *bananer* med i genomsnitt resp. 20 och 22 öre per kg, *apelsiner* med 27 öre per dussin och *vitkål* med 9 öre per kg.

Livsmedelskostnadernas (inkl. bränsle och lyse) förändringar 1931—juni 1932.
Indextal (1931 = 100).

År	Mejeriprod. o. ägg (7 varuslag)	Mjöl (3 varuslag)	Bröd (8 varuslag)	Kött (8 varuslag)	Fisk (7 varuslag)	Rotsaker, frukt o. grönsaker (6 varuslag)	Specerier (7 varuslag)	Maltdrycker o. tobak (3 varuslag)	Bränsle o. lyse (9 varuslag)	Samtliga varuslag[1]
1931	100	100	100	100	100	100	100	100	100	**100**
1932 1:a kv.	96	95	99	89	91	105	105	100	97	**97**
2:a kv.	93	93	99	87	84	113	109	101	96	**96**
april	96	93	99	87	86	110	109	101	97	**97**
maj	92	93	99	86	83	114	109	101	96	**96**
juni	90	93	99	89	84	116	110	101	95	**96**

Vad slutligen *bränsle* och *lyse* beträffar, ha samtliga artiklar utom fotogen och gas undergått en del prisförskjutningar i nedåtgående riktning, som medfört sänkning av indextalet för denna post från 149 till 146.

Sammanfattning av livsmedelsprisernas förändringar. Till belysande av de allmänna förändringar, som med avseende å livsmedelspriserna (inberäknat bränsle och lyse) ägt rum i detaljhandeln från och med 1931 till och med juni 1932, meddelas i tabellen här ovan en serie »vägda» indextal, vilka utarbetats med användande av samma kvantitetstal för de särskilda varuslagen som vid uträknandet av levnadskostnadsindex. Beträffande prisutvecklingen för tiden före 1931 hänvisas till Soc. Medd. årg. 1932, sid. 72 samt efterföljande serie av indextal för livsmedel, bränsle och lyse, som beräknats på liknande sätt som indextalen för samtliga levnadskostnader.

	Juli	Årsmedeltal								1931				1932		
	1914	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1:a kv.	2:a kv.	3:e kv.	4:e kv.	1:a kv.	2:a kv.	juni
Indextal .	100	164	168	158	153	154	150	140	131	133	131	130	129	127	127	127

Bostads- och skatteposterna ha vid detta tillfälle icke blivit föremål för omräkning.

Beklädnad. Uppgifterna avse de priser, som gällde omkring den 15 i kvartalets sista månad. I fråga om insamlingsförfarandet hänvisas till Soc. Medd. årg. 1920, sid. 549, årg. 1922, sid. 155 samt årg. 1932 sid. 321.

Den nu slutförda undersökningen visar, att den genomsnittliga prisnivån inom detaljhandeln icke undergått någon nämnvärd förändring sedan förra kvartalsskiftet, och det särskilda indextalet för beklädnadsposten kvarstår därför oförändrat i 168. Av de noterade varuslagen utvisa några en ringa sänkning, men de flesta kvarstå oförändrade sedan föregående kvartalsskifte.

Övriga utgifter. Beräkningarna avse dels priser omkring den 15 i kvartalets sista månad, dels taxor såvitt möjligt fr. o. m. kvartalsskiftet. Den nu av-

[1] Beträffande grupperingen av de olika varuslagen hänvisas till Soc. Medd. årg. 1932, sid. 326.

Socialstyrelsens levnadskostnadsindex 1914—1932.

	Livsmedel	Bostad	Bränsle och lyse	Beklädnad	Skatter	Övriga utg.	Summa utg.
1914 juli	100	100	100	100	100	100	**100**
1916 dec.	152	108	168	160	109	125	**139**
1917 maj	174	108	190	170	109	130	**152**
sept.	180	112	240	210	109	150	**166**
1918 1 jan.	214	112	275	250	109	175	**192**
1 april	229	112	280	270	114	185	**206**
1 juli	258	112	286	285	114	195	**219**
1 okt.	281	112	305	350	114	220	**242**
1919 1 jan.	323	120	381	350	114	225	**267**
1 april	327	120	367	320	160	215	**265**
1 juli	318	120	326	310	160	210	**257**
1 okt.	311	130	294	330	160	215	**257**
1920 1 jan.	307	130	307	345	160	220	**259**
1 april	287	130	333	370	290	230	**265**
1 juli	287	130	372	390	290	235	**270**
1 okt.	298	155	400	390	290	245	**281**
1921 1 jan.	286	155	380	355	290	245	**271**
1 april	247	155	316	295	372	235	**249**
1 juli	231	155	264	270	372	225	**236**
1 okt.	228	163	231	250	372	220	**231**
1922 1 jan.	202	163	207	240	372	210	**216**
1 april	184	163	196	225	264	200	**195**
1 juli	178	163	188	210	264	195	**190**
1 okt.	180	163	183	205	263	195	**190**
1923 1 jan.	166	163	188	203	263	190	**188**
1 april	164	163	188	199	211	188	**177**
1 juli	158	163	185	196	211	188	**174**
1 okt.	163	178	183	194	201	187	**177**
1924 1 jan.	162	178	181	192	201	187	**176**
1 april	160	178	183	192	173	185	**178**
1924 1 juli	155	178	182	192	173	183	**171**
1 okt.	164	178	180	191	170	183	**174**
1925 1 jan.	171	186	181	192	170	183	**178**
1 april	171	186	179	192	162	182	**177**
1 juli	168	186	177	191	162	181	**176**
1 okt.	167	186	172	190	168	180	**175**
1926 1 jan.	163	188	171	190	168	180	**174**
1 april	158	188	170	188	185	179	**173**
1 juli	156	188	168	187	185	180	**172**
1 okt.	156	188	166	184	183	180	**171**
1927 1 jan.	155	188	186	182	183	179	**171**
1 april	149	198	180	181	184	179	**170**
1 juli	148	198	176	180	184	179	**169**
1 okt.	154	198	171	181	184	180	**172**
1928 1 jan.	152	198	168	182	184	179	**171**
1 april	152	199	166	184	183	179	**171**
1 juli	156	199	164	185	183	179	**173**
1 okt.	154	199	162	186	184	179	**172**
1929 1 jan.	150	199	159	186	184	179	**170**
1 april	151	200	165	185	187	178	**171**
1 juli	148	200	161	184	187	178	**169**
1 okt.	150	200	160	183	183	178	**170**
1930 1 jan.	145	200	160	183	183	178	**167**
1 april	140	205	160	181	176	178	**165**
1 juli	138	205	159	180	176	178	**164**
1 okt.	137	205	156	178	176	176	**163**
1931 1 jan.	132	205	155	177	176	177	**161**
1 april	130	206	155	175	173	177	**160**
1 juli	127	206	153	173	173	176	**158**
1 okt.	128	206	150	170	173	175	**158**
1932 1 jan.	127	206	149	169	173	175	**157**

1931 = 100

1932 1 april	97	100	97	97	99	100	**98**
1 juli	96	100	95	97	99	101	**98**

Juli 1914 = 100

1932 1 april	125	206	149	168	172	177	**157**
1 juli	124	206	146	168	172	177	**156**

slutade undersökningen visar, att den genomsnittliga prisnivån icke undergått någon förändring sedan förra kvartalet. Vissa importartiklar, såsom film och leksaker, ävensom omnibustaxor ha visserligen undergått prisstegringar, men dessa ha ej varit tillräckliga för att åstadkomma någon förändring av indextalet för hela utgiftsgruppen, som kvarstår oförändrat i 177.

Sammanfattning. Levnadskostnadsindex.

Under det att de å sid. 550 angivna indextalen, vilka framräknas månatligen, endast gälla de förändringar, som drabbat priserna å livsmedel, bränsle och lyse, avser socialstyrelsens vid varje kvartalsskifte meddelade levnadskostnadsindex förutom nyssnämnda poster jämväl

kostnaderna för bostad, beklädnad, skatter och »övriga utgifter» samt åsyftar närmast att belysa förhållandena inom städer och stadsliknande samhällen.

Den nu senast utförda beräkningen rörande levnadskostnadernas förskjutningar avser prisläget omkring den 1 juli 1932 och hänför sig närmast till förhållandena inom arbetar- och lägre tjänstemannafamiljer samt därmed jämställda samhällsklasser med en utgiftsstat före kriget av cirka 2 000 kr. och 1931 av omkring 3 500 kr. Beträffande tillvägagångssättet vid framräknandet av denna indexserie hänvisas till Soc. Medd. årg. 1932, sid. 318.

Förhållandet mellan utgifterna för *årsbudgetens särskilda huvudposter*, beräknade enligt prisläget dels vid mitten av år 1914 och dels vid tidpunkten för resp. indexberäkningar, belyses genom översikten å sid 551.

Som av sammanställningen framgår, utgör den allmänna stegringen av levnadskostnaderna från juli 1914 till det senaste undersökningstillfället, den 1 juli 1932, 56 %, och kan sålunda betecknas med indextalet 156. I jämförelse med indextalet vid närmast föregående kvartalsskifte visar det nu framräknade en nedgång med 1 enhet. Nedgången av livsmedelspriserna sedan föregående kvartalsskifte har medfört en sänkning av indextalet för denna post med 1 enhet, varjämte bränsle- och lyseposten sjunkit med 3 enheter.

En jämförelse mellan parti- och minutprisernas utveckling lämnas i nedanstående tablå:

Indextal för levnadskostnader och partipriser i Sverige.

Tid	Socialstyrelsens index för		Kommerskollegii partiprisindex											Sv. finanstidn. partiprisindex
	samtl. levnadskostnader	livsmedel, bränsle, lyse	Samtliga varor	Råvaror	Halvfabrikat	Helfabrikat	Produktionsförn.	Konsumtionsvaror	Vegetabiliska livsm.	Animaliska livsm.	Bränsle	Textilvaror	Läder-varor	
juni/juli 1920	270	294	375	385	363	375	415	341	271	285	664	471	311	366
» 1922	190	179	174	148	156	197	153	191	183	157	140	216	133	164
» 1924	171	158	158	141	144	174	144	170	138	146	136	227	126	149
» 1926	172	157	150	140	150	155	138	160	146	144	118	189	120	143
» 1927	169	151	146	138	151	148	137	153	151	128	117	176	119	140
» 1928	173	157	151	146	155	150	143	157	148	140	111	185	146	149
» 1929	169	149	139	134	139	142	133	144	125	137	120	175	128	132
» 1930	164	140	123	116	128	123	121	124	108	122	112	140	114	113
» 1931	158	130	110	107	115	109	109	111	104	106	101	119	98	105
dec./jan. 1932	157	129	111	108	114	111	106	114	105	110	99	119	96	103
jan./febr. »	·	127	109	107	111	110	106	112	104	103	99	120	96	101
febr./mars »	·	127	110	107	109	111	106	113	104	105	98	120	96	101
mars/apr. »	157	127	109	108	109	110	106	112	105	101	98	120	95	101
apr./maj »	·	125	109	109	108	110	106	112	106	100	100	120	90	101
maj/juni »	·	124	109	110	107	109	106	112	107	98	100	119	87	101
juni/juli »	156	124	108	109	107	108	104	111	107	99	96	119	86	·

* * *

I detta sammanhang torde även de uppgifter rörande *inackorderingspriser för arbetare*, som årligen (under månaderna februari, mars och april) införskaffas från socialstyrelsens ombudsorter, förtjäna att anföras till ytterligare belysning av levnadskostnadernas förändringar. Medelpriset per vecka för privat inackordering för arbetare utgjorde för samtliga orter:

	1913	1914	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
Absoluta tal:														
Endast måltider kr.	8·98	9·47	25·07	20·26	18·27	17·62	17·69	17·47	17·12	17·06	16·89	16·73	16·87	16·08
Måltider o. husrum »	12·21	12·55	32·22	26·75	24·64	24·46	24·68	24·58	24·10	24·35	24·23	24·09	23·48	22·65
Indextal:														
Endast måltider . . .	*100*	*105*	*279*	*226*	*203*	*196*	*197*	*195*	*191*	*190*	*188*	*186*	*182*	*179*
Måltider o. husrum .	*100*	*103*	*264*	*219*	*202*	*200*	*202*	*201*	*197*	*199*	*198*	*197*	*192*	*186*

Från år 1913 till år 1932 ha, som man finner, inackorderingspriserna stigit i genomsnitt med 79 % för endast måltider och med 86 % för måltider och husrum, vilket innebär en fortgående ehuru relativt långsam anpassning av priserna jämväl på detta område efter den sjunkande allmänna prisnivån och den försvagade köpkraften.

	Varuslag	Kvantitet	1913	1914	1920	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931
			öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre
1	Mjölk: oskummad	l	14	15	44	23	24	24	22	21	22	22	21	21
2	separerad	»	6	6	19	9	9	9	8	8	8	8	8	8
3	Smör: borde- (mejeri-)	kg	236	239	657	366	374	384	337	339	351	339	284	255
4	mat- (lands-)	»	213	218	651	350	350	353	311	306	322	305	265	240
5	Ost: helfet, småpipig, okryddad	»	164	162	524	275	289	266	248	236	237	231	195	190
6	halvfet, » »	»	121	119	374	187	203	182	174	171	172	167	144	141
7	Margarin: växt-, ej smörblandat	»	135	144	376	184	178	178	166	148	140	133	138	129
8	Ägg: svenska, färska	tjog	159	171	578	271	274	265	247	232	241	241	211	193
9	Potatis: gammal	5 l	28	30	60	50	61	58	45	51	64	47	42	44
10	»	hl	—	—	963	771	986	937	672	783	1061	734	640	679
11	Gula ärter, svenska	kg	31	35	69	50	51	50	48	57	62	54	36	32
12	Bruna bönor, holländska	»	48	49	130	72	88	72	58	58	84	87	52	43
13	Mjöl: vete-, kärn-, svensk förmaln.	»	31	33	91	45	44	48	48	48	45	43	41	39
14	råg-, samm. el. toppat, svenskt	»	22	23	56	27	30	33	28	31	32	29	25	24
15	rågsikt-, svenskt, märket 000	»	27	29	73	38	40	42	38	43	43	39	35	35
16	Gryn: havre- (ångpreparerade)	»	36	42	101	50	48	50	46	47	51	46	38	36
17	ris-, Burma- el. svenska prima	»	41	41	176	53	54	53	53	53	54	54	52	46
18	Rågbröd: hårt, grovt spisbröd	»	41	43	111	75	73	77	72	73	75	71	66	64
19	Rågbröd: hårt, knäckebröd	»	—	—	139	97	95	99	93	95	97	95	89	88
20	sötlimpa eller siktbröd	»	38	40	105	65	64	70	66	65	65	64	62	61
21	grovbröd (grov hålkaka, ankarst.)	»	30	31	71	44	46	52	48	48	48	48	46	46
22	Vetebröd: skorpor, ordinära	»	76	78	254	157	156	161	156	154	153	150	145	141
23	mjukt matbröd, bakat med vatten	»	43	46	128	77	77	85	79	77	77	76	75	75
24	billigaste sort » » mjölk	»	60	61	145	90	91	99	94	94	94	93	90	89
25	mjukt kaffebröd, billigaste sort	»	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
26	Nötkött, färskt: stek	»	122	116	398	209	204	212	210	197	190	189	189	181
27	soppkött	»	100	95	333	169	167	175	174	164	158	156	155	150
28	Kalvkött, stek: gödkalv	»	131	130	493	256	247	255	253	240	238	239	238	225
29	spädkalv	»	72	70	274	149	144	152	152	144	140	144	145	138
30	Fårkött: färskt, stek	»	133	130	431	225	223	241	238	225	225	230	231	218
31	Malet nötkött (köttfärs)	»	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
32	Fläsk: färskt, (sidfläsk)	»	133	129	449	214	197	249	238	191	205	226	210	147
33	salt, svenskt (sidfläsk)	»	140	137	470	227	204	256	248	199	210	232	217	153
34	» amerikanskt »	»	—	—	364	192	189	236	243	223	213	228	227	195
35	Fisk, färsk: abborre	»	75	76	191	132	135	132	129	124	122	127	127	121
36	gädda	»	108	110	312	209	212	204	191	185	179	191	190	182
37	sill	»	34	35	102	67	72	78	75	67	66	68	70	68
38	strömming	»	38	39	106	61	66	74	75	69	66	67	67	68
39	torsk	»	55	57	139	94	100	101	97	95	92	100	100	97
40	rödspotta (spätta)	»	79	81	219	154	154	155	154	151	152	157	155	154
41	kolja	»	—	—	152	111	120	120	116	118	117	126	124	124
42	Salt sill, prima Islands-	»	45	45	120	59	70	86	66	66	57	61	68	56
43	Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	56	58	156	83	90	98	105	96	95	96	96	85
44	Kaffe, rostat, Santosblandning	»	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
45	Socker, bit-	»	67	65	168	107	96	78	71	72	64	54	45	42
46	Salt, matsalt	»	—	10	31	20	19	19	19	19	18	17	17	16
47	Äpplen, ät-	»	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
48	Apelsiner, medelstora	dussin	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
49	Bananer, prima	kg	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
50	Katrinplommon, amer., storl. 40/50	»	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
51	Vitkål, svensk	»	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
52	Pilsner, klass II, utan glas	1/3 l	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
53	Svagdricka	l	6	6	16	14	14	15	15	15	15	15	16	16
54	Elektrisk ström	kWh	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
55	Fotogen, Water White	l	20	21	60	32	31	30	31	31	29	29	29	24
56	Kokgas	kbm	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
57	Ved: björk-, osågad, hemkörd	»	720	740	2895	1475	1450	1400	1310	1330	1300	1260	1220	1165
58	barr- » »	»	575	595	2310	1075	1080	1055	995	1010	980	945	920	890
59	Kol: antracit- (»valnöt»), hemkört	hl	401	411	2069	840	782	737	787	794	718	703	688	651
60	hushålls-(fyrkol), prima, »	»	234	242	1664	414	389	344	404	383	331	340	323	300
61	Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	100 kg	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
62	c:a 40-60 el. 60-80 mm, »	»	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Juni 1931	Juli 1931	Aug. 1931	Sept. 1931	Okt. 1931	Nov. 1931	Dec. 1931	Jan. 1932	Febr. 1932	Mars 1932	April 1932	Maj 1932	Juni 1932	Höjn. eller sänkn. i %		
öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	juni 1914—juni 1932	juni 1931—juni 1932	
21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	20	20	+ 42·9	— 4·8	1
8	8	7	7	8	7	7	8	8	8	8	7	7	+ 16·7	— 12·5	2
243	238	245	253	248	257	268	243	257	236	235	226	216	— 4·4	— 11·1	3
232	224	229	239	235	240	247	229	233	220	220	214	207	+ 1·0	— 10·8	4
192	192	191	191	192	193	193	194	190	188	186	182	175	+ 8·7	— 8·9	5
142	142	142	143	144	144	144	145	144	142	141	137	130	+ 9·2	— 8·5	6
130	130	130	130	118	118	118	118	118	126	126	126	126	— 8·7	— 3·1	7
136	136	148	198	232	267	258	202	169	151	129	121	119	— 9·2	— 12·5	8
44	47	48	47	44	45	45	46	47	47	48	48	47	+ 62·1	+ 6·8	9
658	732	726	733	684	684	687	696	729	741	748	748	732	—	+ 11·2	10
32	32	32	32	32	32	32	32	32	31	31	31	31	+ 3·3	— 3·1	11
41	41	41	41	43	45	47	47	48	46	46	45	46	0·0	+ 12·2	12
39	39	39	39	39	39	39	38	37	36	36	36	36	+ 16·1	— 7·7	13
24	24	25	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	+ 14·3	0·0	14
34	35	35	35	34	34	35	34	33	33	53	33	33	+ 26·9	— 2·9	15
35	35	35	35	35	37	39	40	41	40	40	39	39	+ 8·3	+ 11·4	16
46	46	45	45	44	43	43	43	43	43	43	43	43	+ 10·3	— 6·5	17
64	63	63	63	63	63	63	63	63	63	63	63	62	+ 51·2	— 3·1	18
88	88	88	88	88	88	88	88	87	87	87	87	87	—	— 1·1	19
61	61	61	61	61	61	61	60	60	60	60	60	60	+ 57·9	— 1·6	20
46	46	46	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	+ 51·6	+ 2·2	21
141	140	140	141	139	139	139	139	138	138	138	138	138	+ 84·0	— 2·1	22
74	74	74	75	75	75	75	74	74	75	75	75	74	+ 72·1	0·0	23
90	89	89	89	89	89	89	88	87	87	88	88	88	+ 46·7	— 2·2	24
.	.	.	.	.	.	.	103	102	101	101	101	101	.	.	25
182	181	182	181	179	177	175	173	168	165	164	163	163	+ 35·8	— 10·4	26
150	150	149	149	148	146	143	141	136	133	131	130	130	+ 34·0	— 13·3	27
228	227	225	223	220	216	213	213	211	209	209	209	209	+ 58·3	— 8·3	28
138	137	137	138	137	135	134	133	129	129	128	127	125	+ 76·1	— 9·4	29
228	228	225	217	206	199	197	199	200	201	204	206	209	+ 51·4	— 8·3	30
.	.	.	.	.	.	.	168	165	162	161	158	157	.	.	31
143	142	144	146	146	145	141	136	128	127	126	126	135	+ 5·5	— 5·6	32
149	148	150	151	151	149	145	143	134	133	132	131	143	+ 5·9	— 4·0	33
195	194	190	188	184	182	180	182	183	177	178	175	171	—	— 12·3	34
108	111	116	121	123	124	124	124	126	126	119	108	104	+ 44·4	— 3·7	35
163	176	185	189	191	187	186	186	188	190	167	153	154	+ 42·6	— 5·5	36
72	82	76	73	68	67	66	60	57	57	62	64	70	+ 112·1	— 2·8	37
61	62	61	66	72	72	73	70	69	69	64	59	60	+ 66·7	— 1·6	38
95	97	97	100	100	96	96	96	94	93	91	90	90	+ 63·6	— 5·3	39
148	150	152	152	151	150	153	155	156	153	148	146	144	+ 77·8	— 2·7	40
119	119	116	122	126	123	126	130	130	126	124	120	121	—	+ 1·7	41
63	62	55	47	43	43	42	42	40	36	35	35	34	— 19·0	— 46·0	42
85	84	83	81	78	75	75	74	74	75	74	73	74	+ 32·1	— 12·9	43
.	.	.	.	.	.	.	289	309	311	313	318	327	.	.	44
42	42	41	41	44	43	43	43	45	47	47	47	47	— 26·6	+ 11·9	45
16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	—	0·0	46
.	.	.	.	.	.	.	115	121	122	124	131	142	.	.	47
.	.	.	.	.	.	.	108	110	113	116	123	140	.	.	48
.	.	.	.	.	.	.	150	161	157	159	179	179	.	.	49
.	.	.	.	.	.	.	109	111	110	110	108	107	.	.	50
.	.	.	.	.	.	.	28	30	33	37	43	42	.	.	51
.	.	.	.	.	.	.	22	22	22	22	22	22	.	.	52
16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	+ 166·7	0·0	53
.	.	.	.	.	.	.	36	36	36	36	35	35	.	.	54
25	25	24	22	21	21	21	21	21	21	21	21	21	+ 5·0	— 16·0	55
.	.	.	.	.	.	.	.	.	17	17	17	17	.	.	56
1170	1165	1155	1155	1140	1135	1135	1135	1130	1125	1120	1110	1095	+ 50·0	— 6·4	57
895	885	880	880	880	875	875	875	865	865	850	845	830	+ 41·9	— 7·3	58
658	657	647	633	630	629	634	630	632	630	634	634	636	+ 62·2	— 3·3	59
304	301	292	288	289	291	292	292	293	293	294	293	292	+ 29·2	— 3·9	60
.	.	.	.	.	.	.	447	449	450	449	448	448	.	.	61
.	.	.	.	.	.	.	427	429	431	429	429	430	.	.	62

	Varuslag	Kvantitet	Stockholm	Södertälje	Uppsala	Nyköping	Eskilstuna	Linköping	Norrköping	Motala	Jönköping
1	Mjölk: oskummad	l	23	21	23	20	21	19	20	19	15
2	separerad	»	8	7	9	7	6	8	8	6	6
3	Smör: bords- (mejeri-)	kg	206	204	216	204	204	199	199	199	221
4	mat- (lands-)	»	187	198	225	203	203	197	190	193	213
5	Ost: helfet, småpipig, okryddad	»	206	194	170	192	188	180	173	191	166
6	halvfet, » »	»	140	148	144	133	118	125	140	153	134
7	Margarin, växt-, ej smörblandat	»	128	126	128	127	126	128	128	127	128
8	Ägg, svenska, färska	tjog	124	127	123	118	117	110	113	110	106
9	Potatis: gammal	5 l	50	49	47	45	51	49	51	42	41
10	»	hl	852	857	725	714	829	645	756	643	617
11	färsk, svensk	5 l	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Gula ärter, svenska	kg	28	25	28	25	25	30	26	25	34
13	Bruna bönor, holländska	»	46	45	45	48	45	41	44	44	50
14	Mjöl: vete-, kärn-, svensk förmaln.	»	34	35	35	37	35	34	34	35	35
15	råg-, samm. el. toppat, svenskt	»	24	25	22	25	25	25	25	24	24
16	rågsikt-, svenskt, märket 000	»	32	32	32	34	33	31	32	31	33
17	Gryn: havre-, ångpreparerade	»	41	35	37	39	35	41	38	37	40
18	ris-, Burma- el. svenska prima	»	48	43	39	42	40	46	36	40	40
19	Rågbröd: hårt grovt spisbröd	»	64	62	57	55	56	68	55	65	69
20	Rågbröd: hårt knäckebröd	»	93	95	80	73	80	95	95	87	93
21	sötlimpa eller siktbröd	»	65	67	64	62	70	61	62	50	61
22	grovbröd (grov hålkaka, ankarst.)	»	56	42	51	46	35	46	49	44	46
23	Vetebröd: skorpor, ordinära	»	148	121	156	134	141	148	122	120	137
24	mjukt matbröd, bakat med vatten	»	70	68	85	74	67	67	93	63	77
25	billigaste sort » » mjölk	»	112	100	100	84	94	92	119	76	87
26	mjukt kaffebröd, billigaste sort	»	126	92	114	110	94	105	98	95	90
27	Nötkött, färskt: stek	»	170	186	186	175	179	142	170	148	147
28	soppkött	»	111	140	145	143	144	128	137	134	135
29	Kalvkött, stek: gödkalv	»	209	189	239	202	223	200	232	194	184
30	spädkalv	»	—	108	117	—	127	—	—	88	129
31	Fårkött, färskt, stek	»	254	—	275	264	250	247	260	235	190
32	Malet nötkött (köttfärs)	»	168	180	168	170	150	133	150	145	147
33	Fläsk: färskt (sidfläsk)	»	176	149	165	144	140	141	156	137	134
34	salt, svenskt (sidfläsk)	»	182	156	169	150	144	151	180	137	137
35	» amerikanskt »	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	Fisk, färsk: abborre	»	122	93	116	90	116	128	102	111	122
37	gädda	»	161	172	170	169	146	153	150	150	164
38	sill	»	65	—	—	—	—	—	55	—	75
39	strömming	»	56	65	63	41	68	57	43	60	74
40	torsk	»	135	135	122	150	100	124	80	—	95
41	rödspotta (spätta)	»	152	151	144	153	153	135	157	149	153
42	kolja	»	141	134	119	128	130	134	130	115	125
43	Salt sill, prima Islands-	»	40	35	30	30	25	32	30	25	25
44	Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	65	63	70	87	—	91	74	76	70
45	Kaffe, rostat, Santosblandning	»	369	347	296	332	334	343	323	338	335
46	Socker, bit-	»	44	45	48	47	45	46	46	47	47
47	Salt, matsalt	»	17	15	20	17	15	15	15	15	15
48	Äpplen, ät-	»	140	140	138	143	127	148	136	140	147
49	Apelsiner, medelstora	dussin	141	140	153	124	126	144	171	162	124
50	Bananer, prima	kg	170	170	170	180	180	180	180	178	180
51	Katrinplommon, amer., storl. 40/50	»	114	116	108	110	100	103	110	100	117
52	Vitkål, svensk	»	45	30	25	—	—	—	60	—	—
53	Pilsner, klass II, utan glas	1/8 l	19	23	23	19	19	25	22	20	20
54	Svagdricka	l	23	15	15	15	16	20	15	15	15
55	Elektrisk ström	kWh	25	35	23	38	30	34	36	34	39
56	Fotogen, Water White	l	19	17	20	17	17	18	20	18	20
57	Kokgas	kbm	10	20	15	19	20	18	15	—	20
58	Ved: björk-, osågad, hemkörd	»	1175	1225	1100	970	1185	960	1075	1000	1125
59	barr-, » »	»	890	750	735	700	865	810	910	800	875
60	Kol: antracit- (»valnöt»), hemkört	hl	650	750	700	650	600	575	550	550	550
61	hushålls- (fyrkol), prima, »	»	270	320	330	300	—	325	250	240	325
62	Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	100 kg	447	525	550	481	387	465	395	412	453
63	c:a 40-60 el. 60-80 mm, »	»	407	396	500	490	409	402	365	423	443

Värnamo	Växjö	Kalmar	Västervik	Visby	Karlskrona	Kristianstad	Malmö	Lund	Landskrona	Hälsingborg	Ystad	Halmstad	Varberg	Göteborg	Lysekil	
18	20	22	20	20	22	18	17	17	17	16	18	18	18	18	20	1
6	8	8	5	6	7	6	7	7	6	6	5	8	6	10	5	2
212	213	210	204	193	213	193	193	193	203	203	211	202	208	222	224	3
199	221	199	192	192	198	183	178	—	—	—	—	192	189	219	211	4
194	195	192	200	186	205	143	217	175	206	167	180	196	150	158	175	5
138	—	—	140	142	139	—	140	141	—	—	120	144	123	123	100	6
127	126	127	125	128	126	126	128	127	128	125	120	123	128	128	127	7
111	98	98	102	98	106	96	112	118	114	111	106	117	105	117	97	8
40	45	47	42	50	45	37	39	45	38	38	43	46	50	45	48	9
525	675	650	714	571	810	550	—	550	500	546	500	700	825	688	727	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
35	35	25	29	35	30	33	34	34	33	35	35	33	35	35	38	12
47	49	40	48	45	41	44	40	40	43	46	45	45	45	45	41	13
36	37	34	36	38	40	34	35	35	37	37	35	35	36	34	35	14
23	24	20	23	21	25	22	26	25	22	24	22	24	23	23	24	15
33	34	31	32	34	35	31	32	32	32	33	32	32	34	31	32	16
42	40	35	39	40	44	39	38	35	38	40	40	39	45	38	39	17
45	52	45	48	41	48	49	50	50	45	47	45	38	45	40	35	18
68	65	61	60	65	65	63	68	68	70	65	70	69	65	60	60	19
85	88	90	91	100	95	90	112	103	100	90	105	97	100	70	83	20
46	50	51	50	58	55	40	44	42	42	53	39	49	53	66	58	21
39	45	37	41	48	39	34	33	32	31	38	33	40	41	50	53	22
142	140	101	125	125	146	140	147	140	122	108	130	123	125	131	150	23
63	60	69	90	79	79	—	75	—	—	—	65	—	75	94	82	24
68	80	76	83	95	86	86	74	71	78	69	85	81	90	103	83	25
82	100	83	80	110	112	93	89	123	98	103	95	92	79	136	118	26
148	178	139	167	135	169	154	187	155	178	148	160	152	115	171	158	27
134	148	128	140	114	142	129	139	132	142	128	110	129	96	128	148	28
176	179	205	200	154	211	210	246	180	221	198	180	187	—	209	183	29
124	139	135	150	—	137	139	137	117	123	120	100	138	118	118	140	30
192	182	180	205	166	233	230	225	247	225	209	172	195	171	207	200	31
146	150	141	187	133	180	149	154	154	143	133	173	152	123	149	140	32
136	114	138	137	120	131	102	120	100	111	112	105	136	116	156	141	33
147	118	142	150	128	138	110	135	137	126	126	130	165	129	162	150	34
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35
125	113	116	65	120	87	148	116	125	—	132	—	150	—	147	—	36
150	138	193	149	160	160	165	198	195	200	199	200	150	—	185	130	37
—	60	—	—	—	—	60	98	93	68	77	—	79	—	—	—	38
60	56	57	49	60	47	49	76	80	—	77	53	78	—	99	—	39
90	119	73	58	108	41	50	60	60	50	53	48	47	25	48	40	40
138	140	—	—	153	90	116	175	121	125	131	114	132	115	171	118	41
115	130	113	—	131	—	150	143	125	—	125	138	103	80	115	77	42
30	25	26	30	30	25	32	32	30	29	30	35	37	35	42	25	43
—	—	—	85	70	90	—	—	—	—	—	—	—	63	72	65	44
272	282	360	353	376	365	307	292	340	331	275	325	360	343	340	307	45
45	46	46	46	49	48	43	45	45	45	46	46	46	47	45	46	46
15	20	15	15	16	15	15	15	15	15	15	15	16	13	15	15	47
142	140	139	160	150	145	123	141	142	150	143	150	143	146	148	143	48
145	140	154	157	149	150	160	134	118	128	137	150	123	146	158	113	49
180	180	180	180	180	180	180	170	170	180	180	175	180	175	170	170	50
100	120	99	120	114	120	94	100	100	100	96	100	107	100	124	96	51
—	—	—	—	—	—	—	—	25	19	—	18	—	—	—	—	52
20	20	23	20	25	22	20	21	22	24	22	22	24	20	22	19	53
15	15	15	12	11	14	12	12	11	11	12	9	13	12	18	15	54
42	44	37	46	44	45	24	41	36	40	30	35	35	37	25	41	55
22	23	19	17	18	22	18	18	18	18	18	18	17	20	19	20	56
—	—	20	17	18	18	16	15	15	18	13	18	—	—	12	—	57
825	850	825	900	1250	1085	1200	1940	1200	1600	1500	1500	1200	1300	1595	1400	58
575	650	640	700	750	750	900	1740	1000	1500	1400	1300	900	—	1295	1100	59
625	650	675	650	750	700	500	575	550	625	650	623	675	550	562	475	60
300	375	—	250	350	300	200	210	190	224	265	212	224	235	248	225	61
450	510	436	427	413	427	340	362	380	364	383	355	360	440	416	345	62
425	480	420	415	423	447	353	295	360	358	359	370	365	433	387	286	63

	Varuslag	Kvantitet	Vänersborg	Borås	Lidköping	Tidaholm	Karlstad	Filipstad	Arvika	Örebro	Västerås
1	Mjölk: oskummad	l	18	20	16	14	22	22	22	20	19
2	separerad	»	9	8	7	5	8	6	7	8	8
3	Smör: bords- (*mejeri-*)	kg	223	211	213	213	205	218	219	214	204
4	mat- (lands-)	»	212	212	203	202	210	197	189	199	202
5	Ost: helfet, småpipig, okryddad	»	178	157	152	170	184	160	150	140	140
6	halvfet, » »	»	—	113	100	—	140	128	120	113	125
7	Margarin, växt-, ej smörblandat	»	127	127	126	125	125	126	126	120	128
8	Ägg, svenska, färska	tjog	104	117	105	100	121	132	115	114	134
9	Potatis: gammal	5 l	50	45	36	35	47	43	42	42	45
10	»	hl	938	700	730	600	668	757	688	772	813
11	färsk, svensk	5 l	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Gula ärter, svenska	kg	36	34	30	33	31	27	34	25	25
13	Bruna bönor, holländska	»	49	45	45	49	49	49	48	40	44
14	Mjöl: vete-, kärn-, svensk förmaln.	»	36	35	36	36	36	36	36	33	34
15	råg-, samm. el. toppat, svenskt	»	25	23	22	24	23	24	23	24	24
16	rågsikt-, svenskt, märket 000	»	33	31	31	33	32	33	32	31	32
17	Gryn: havre-, ångpreparerade	»	42	40	40	39	41	40	39	35	39
18	ris-, Burma-el. svenska prima	»	50	50	38	45	38	45	35	37	43
19	Rågbröd: hårt grovt spisbröd	»	80	65	60	63	63	57	58	59	52
20	hårt knäckebröd	»	99	84	81	90	89	80	90	85	79
21	sötlimpa eller siktbröd	»	61	64	71	73	72	65	69	60	55
22	grovbröd (grov hålkaka, ankarst.)	»	47	51	50	50	52	50	59	54	47
23	Vetebröd: skorpor, ordinära	»	140	132	121	140	152	160	150	125	115
24	mjukt mathröd, bakat med vatten	»	59	62	59	65	82	67	62	69	61
25	billigaste sort » » mjölk	»	74	70	71	85	100	77	86	102	66
26	mjukt kaffebröd, billigaste sort	»	85	78	80	67	91	80	102	102	118
27	Nötkött, färskt: stek	»	165	176	165	154	167	170	148	173	162
28	soppkött	»	120	149	125	120	130	152	115	127	113
29	Kalvkött, stek: gödkalv	»	190	196	190	183	209	200	169	207	205
30	spädkalv	»	100	131	97	120	98	125	110	100	140
31	Fårkött, färskt, stek	»	200	195	175	180	219	196	180	213	238
32	Malet nötkött (*köttfärs*)	»	140	—	177	158	160	160	130	140	170
33	Fläsk: färskt (sidfläsk)	»	134	149	123	122	146	139	145	143	150
34	salt, svenskt (sidfläsk)	»	157	160	128	125	153	135	150	145	160
35	» amerikanskt »	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	Fisk, färsk: abborre	»	100	127	59	113	112	105	84	111	97
37	gädda	»	125	186	100	150	152	146	105	157	152
38	sill	»	—	78	55	—	—	—	50	—	—
39	strömming	»	80	77	65	60	73	64	67	71	58
40	torsk	»	—	66	—	100	111	100	119	93	120
41	rödspotta (spätta)	»	150	153	158	138	157	135	—	158	150
42	kolja	»	100	114	114	95	127	119	137	119	124
43	Salt sill, prima Islands-	»	42	30	31	36	32	32	35	30	29
44	Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	66	68	80	68	80	90	55	83	75
45	Kaffe, rostat, Santosblandning	»	334	328	314	300	319	318	326	290	301
46	Socker, bit-	»	47	47	46	48	49	47	47	45	46
47	Salt, matsalt	»	15	15	20	15	18	18	15	15	15
48	Äpplen, ät-	»	150	128	140	135	141	144	135	141	143
49	Apelsiner, medelstora	dussin	123	110	146	140	138	139	124	148	133
50	Bananer, prima	kg	170	175	180	180	180	180	180	180	180
51	Katrinplommon, amer., storl. 40/50	»	108	99	120	98	91	114	106	88	110
52	Vitkål, svensk	»	—	—	17	—	—	—	—	40	—
53	Pilsner, klass II, utan glas	1/3 l	25	23	19	19	22	19	19	19	20
54	Svagdricka	l	15	15	15	14	20	15	15	15	13
55	Elektrisk ström	kWh	35	33	25	35	39	39	29	34	34
56	*Fotogen, Water White*	l	20	19	19	20	20	22	20	18	17
57	Kokgas	kbm	20	—	19	—	19	—	—	16	18
58	Ved: björk-, osågad, hemkörd	»	1175	1420	1050	950	1250	1000	1150	1135	1180
59	barr-, » »	»	875	1000	715	625	950	650	800	885	855
60	Kol: antracit- (»valnöt»), hemkört	hl	500	650	575	650	600	600	625	533	650
61	hushålls- (fyrkol), prima, »	»	275	288	300	300	300	375	350	300	275
62	Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	100 kg	362	388	497	513	465	460	550	401	480
63	c:a 40–60 el. 60–80 mm, »	»	412	416	493	466	463	460	550	397	471

Falun	Ludvika	Avesta	Mora	Gävle	Söderhamn	Sundsvall: staden	Sundsvall: sågv.-distr.	Kramfors	Östersund	Umeå	Vilhelmina	Luleå	Malmberget o. Gällivare	Kiruna	Samtliga orter	
22	22	20	22	23	23	25	25	20	23	20	20	25	27	28	**20**	1
—	—	6	7	10	10	10	10	9	8	10	—	7	—	—	**7**	2
210	213	220	233	216	250	238	241	250	236	216	260	230	240	245	**216**	3
198	197	225	205	219	220	230	228	229	218	210	221	221	231	236	**207**	4
164	150	190	147	141	180	184	181	157	181	180	163	185	150	184	**175**	5
124	127	150	—	130	125	140	135	120	130	130	133	120	—	—	**130**	6
128	123	125	123	120	118	125	126	127	128	126	127	128	121	120	**126**	7
119	134	126	132	126	144	144	141	144	132	132	146	150	139	144	**119**	8
52	44	46	42	49	47	49	46	47	45	50	88	62	56	62	**47**	9
911	845	805	786	675	—	976	857	767	—	857	800	900	935	—	**732**	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
32	25	29	28	30	33	37	34	31	27	34	39	39	30	35	**31**	12
46	43	46	47	41	47	49	48	45	50	50	49	46	51	50	**46**	13
36	37	36	37	34	36	40	39	38	37	37	38	40	39	42	**36**	14
24	23	25	25	25	24	25	25	24	26	25	25	25	28	27	**24**	15
33	32	33	34	34	33	35	35	34	35	35	35	35	36	37	**33**	16
38	37	35	39	38	42	43	40	40	39	38	41	40	40	41	**39**	17
43	34	39	38	48	35	45	46	50	36	40	41	35	41	46	**43**	18
52	55	53	55	55	63	70	68	58	59	70	61	65	57	65	**62**	19
75	75	73	75	75	83	78	79	80	82	80	78	85	77	83	**87**	20
70	61	61	66	61	56	65	65	55	65	62	75	62	77	86	**60**	21
—	55	—	—	48	52	58	59	—	52	54	65	50	67	—	**47**	22
130	125	148	151	157	157	126	125	127	146	150	150	196	145	162	**138**	23
80	70	61	77	88	66	82	82	77	82	86	70	90	—	103	**74**	24
87	—	—	—	102	91	100	99	110	99	—	—	—	—	—	**88**	25
106	118	88	100	104	122	122	122	80	100	113	—	150	80	114	**101**	26
170	166	171	180	153	163	178	174	160	165	176	145	159	157	165	**163**	27
150	131	144	120	113	127	132	125	130	129	120	113	128	116	123	**130**	28
221	223	185	225	229	213	236	227	220	241	250	—	300	238	255	**209**	29
147	—	119	125	133	144	143	124	130	128	126	125	140	131	142	**125**	30
220	—	210	190	205	195	226	190	200	193	190	—	224	162	186	**209**	31
150	155	160	150	151	170	174	166	160	186	200	158	160	160	160	**157**	32
120	144	134	145	137	140	148	131	120	151	148	123	150	133	123	**135**	33
119	140	130	140	134	150	155	146	121	152	150	134	160	134	146	**143**	34
—	—	—	150	—	—	—	168	173	169	180	157	198	166	177	**171**	35
125	107	99	125	83	75	100	83	117	96	50	100	58	59	70	**104**	36
150	150	163	165	197	150	169	151	175	149	100	100	125	92	90	**154**	37
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**70**	38
60	54	54	61	60	36	40	38	37	60	26	50	68	53	63	**60**	39
113	125	121	100	141	125	—	—	95	100	—	—	75	—	—	**90**	40
150	175	149	125	175	150	—	—	—	156	—	—	150	—	—	**144**	41
116	147	126	111	150	125	—	—	95	100	—	—	—	—	—	**121**	42
31	32	35	30	30	34	48	44	25	40	35	65	34	50	60	**34**	43
53	75	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**74**	44
319	315	350	350	330	315	343	322	300	336	310	353	342	315	359	**327**	45
45	47	47	48	46	48	47	47	49	49	48	49	47	49	50	**47**	46
15	12	15	15	15	15	19	16	15	15	15	19	20	19	15	**16**	47
105	142	140	150	134	140	167	154	130	145	150	140	140	141	148	**142**	48
89	162	175	150	107	143	165	169	120	142	155	144	156	136	116	**140**	49
170	180	180	185	179	180	180	180	190	190	185	195	185	195	195	**179**	50
104	97	115	100	106	105	118	110	112	113	110	107	117	112	110	**107**	51
40	50	—	45	45	45	60	—	—	60	—	70	—	51	50	**42**	52
20	20	20	23	21	21	20	22	24	21	22	28	23	26	26	**22**	53
15	15	15	18	12	15	18	18	20	21	16	25	20	20	20	**16**	54
28	39	35	45	39	35	40	40	31	10	34	55	35	28	28	**35**	55
20	18	20	25	18	23	21	23	25	24	25	25	30	35	39	**21**	56
18	—	—	—	18	—	21	—	—	18	—	—	—	—	—	**17**	57
1035	925	900	950	920	975	855	665	700	900	750	500	950	1100	1350	**1095**	58
800	600	700	635	740	750	650	515	550	600	650	400	750	900	800	**830**	59
633	650	600	750	625	600	700	—	850	775	650	—	725	—	900	**636**	60
350	—	—	350	260	300	350	—	450	375	325	—	300	—	—	**292**	61
533	409	550	625	437	471	450	—	489	612	491	—	455	—	—	**448**	62
523	375	500	521	448	458	450	—	—	587	490	—	434	—	—	**430**	63

Kreaturs- och köttpriser för Stockholm, Linköping, Norr-

	1913	1929	1930	1931	Jan. 1931	Febr. 1931	Mars 1931	April 1931
Kreaturspriser [1] (öre per kg levande vikt).								
Kor:								
Extra prima	61	68	65	55	63	58	57	56
Kl. 1	55	58	58	48	56	52	51	49
» 2	50	50	50	41	49	46	44	43
» 3	41	35	38	31	37	35	33	32
Kvigor (o. stutar):								
Extra prima	66	74	71	62	70	66	65	64
Kl. 1	60	67	65	56	64	60	59	57
» 2	50	53	54	46	53	50	48	47
Tjurar:								
Extra prima	65	69	71	54	68	62	58	57
Kl. 1	62	65	66	51	64	58	54	54
» 2	58	61	63	48	62	56	52	51
» 3	50	49	55	45	55	52	48	47
Oxar:								
Extra prima	63	68	66	55	64	59	57	55
Kl. 1	57	60	60	50	58	54	53	50
» 2	48	44	48	38	46	42	41	39
Kalvar:								
Sötmjölks-	70	90	85	73	85	79	75	76
Skummjölks-	57	64	61	52	59	56	53	55
Får:								
Yngre	58	78	76	66	62	65	75	77
Äldre, feta	53	51	49	41	40	42	47	49
Svin:								
Slakterisvin	82	113	94	59	64	56	58	59
Rena, större	81	108	87	54	59	52	54	54
Suggor	68	79	60	34	42	36	38	37
Köttpriser (öre per kg hel kropp).								
Ox-, kvig- och kokött: Kl. 1	·	115	113	99	111	105	101	101
» 2	·	92	97	82	95	89	85	84
» 3	·	67	75	64	75	71	68	66
Tjurkött: Kl. 1	·	108	111	91	110	103	97	95
» 2	·	95	102	83	102	96	89	87
Gödkalvkött: Sötmjölkskalvar Kl. 1	·	155	145	126	148	136	128	135
» 2	·	134	129	112	131	121	112	113
Skummjölkskalvar » 1	·	119	116	94	118	108	100	101
Lamm	·	187	445	133	—	—	—	—
Får: fullt feta	·	147	146	128	125	125	140	147
Svin: Kl. 1 (50— 75 kg) slakterifläsk	·	154	129	85	93	80	83	86
» 2 (75—100 ») »	·	147	121	79	85	73	77	79
Suggor, feta	·	112	82	48	59	49	52	52
» mindre feta	·	97	74	42	54	47	47	46

[1] För 1913 föreligga inga uppgifter från Linköping och Norrköping. — För vissa varuslag

köping, Malmö och Göteborg 1913 samt 1929—juni 1932.

Maj 1931	Juni 1931	Juli 1931	Aug. 1931	Sept. 1931	Okt. 1931	Nov. 1931	Dec. 1931	Jan. 1932	Febr. 1932	Mars 1932	April 1932	Maj 1932	Juni 1932
55	54	56	55	55	52	49	47	46	43	43	42	44	43
49	48	49	48	47	45	43	41	39	37	38	37	38	37
41	40	41	41	40	39	36	35	34	31	32	31	32	32
31	31	32	31	31	29	26	24	23	21	22	22	23	23
63	63	64	64	62	60	56	55	53	51	51	49	51	50
57	56	57	57	56	54	50	49	47	45	45	43	45	45
46	45	46	46	46	45	41	39	38	36	36	35	37	37
55	54	55	54	52	49	47	46	43	40	39	39	40	41
51	49	50	49	47	45	43	42	39	35	34	34	35	37
49	47	47	47	45	43	41	39	38	34	34	32	33	35
46	44	45	44	43	40	38	36	34	31	30	29	29	31
55	54	57	55	54	52	49	47	46	43	43	42	44	43
49	49	51	49	49	47	44	42	40	38	38	37	39	40
38	37	39	38	38	35	33	31	30	28	28	27	29	29
80	81	71	70	66	63	63	71	73	71	71	69	69	65
58	58	50	50	47	44	42	50	52	48	48	45	45	42
72	72	69	64	61	60	57	58	58	60	65	66	72	70
45	45	42	39	37	35	34	35	35	37	39	40	45	42
59	56	58	63	61	61	57	52	48	48	51	50	54	71
52	50	52	57	56	56	53	48	44	44	47	46	50	65
32	29	28	30	32	36	36	33	29	28	29	29	28	36
99	96	100	99	99	95	91	87	86	81	79	79	81	80
82	80	82	83	82	79	75	71	70	64	64	63	64	63
65	63	69	69	64	59	52	49	47	43	43	43	44	43
91	88	90	89	89	85	81	78	76	67	65	64	66	67
84	81	83	82	81	76	72	69	66	59	54	54	56	56
139	144	125	116	115	107	107	118	126	124	121	117	119	113
118	125	111	106	106	96	96	110	116	112	108	106	106	101
101	105	92	86	85	78	75	85	90	88	85	81	80	74
—	—	—	—	—	141	133	128	134	140	145	150	163	162
144	141	133	124	121	118	112	109	113	115	125	127	134	133
84	82	85	91	87	88	81	76	71	67	71	72	77	96
76	75	78	86	84	85	79	72	68	65	70	70	74	92
46	42	39	41	45	51	53	47	43	39	44	44	43	49
39	36	34	34	37	43	44	39	36	33	37	38	36	42

saknas uppgifter tillfälligtvis eller under längre perioder för en eller flera av orterna.

Litteraturöversikt.

(Juni 1932.)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen.

Allmänna sociala frågor.

EHRENSTRÖM, N. Från socialetiska forskningsinstitutets arbetsfält. Kristen gemenskap 1932, nr 2.

EISERHARDT, HILDE. »Familie und Fürsorge». 2. Internationale Konferenz für soziale Arbeit. Soziale Praxis 1932, nr 23.

LINDHOLM, E. Katolsk samhällsuppfattning i våra dagar. [Encyklikan »Quadragesimo anno»]. Svensk tidskrift 1932, nr 4.

TUMLIRZ, O. Die Berufsnot der studierenden Jugend. Arbeit und Beruf 1932, nr 11.

WARMING, J. International difficulties arising out of the financing of public works during depression. The economic journal juni 1932.

WAUTERS, A. L'Evolution de la technique agricole et la main-d'œuvre. Revue du travail 1932, nr 4.

ÅKERMAN, J. Prisstegringens problem. Det ekonomiska läget 1932, nr 3.

Sverige.

CARLSSON, GUNNAR. Statsingripandet hindret mot normala tider. (Tal.) Sv. sjöfartstidning 1932, nr 23.

OHLON, S. E. Examinerat proletariat. Sunt förnuft 1932, nr 4.

Italien.

BOTTAI, S. E. Die Gesetzvorlage für die Industrie-Konsortien. Nachrichtenblatt über die fascistischen Korporationen 1932, nr 4/5.

Kanada.

General review of the industrial situation. The labour gazette 1932, nr 5.

Ryssland.

ZIENAU, O. Das kollektive Kind. Soziale Arbeit 1932, nr 4/6.

Storbritannien.

HAND, F. H. Among the whitley councils. Unity juni 1932.

Tyskland.

BÜLOW, A. v. Die Weiterentwickelung der deutschen Sozialaufwendungen im Jahre 1931. Der Arbeitgeber 1932, nr 11.

HERMES, ELISABETH. Straffälligenfürsorge in Notzeiten. Berliner Wohlfahrtsblatt 1932, nr 6.

STEGERWALD. Wirtschaftskrise und Sozialpolitik. Soziale Praxis 1932, nr 22.

Österrike.

FISCHER, J. Die österreichische Sozialpolitik in der Krise. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 16.

Arbetarskydd.

BAKER, J. S. What can we do for high-accident drivers? National safety news juni 1932.

BAUMANN, A. Stummer oder sprechender Film für die Unfallverhütungspropaganda? Reichsarbeitsblatt 1932, nr 17.

BRIGGS, G. M. More than a place to work. National safety news juni 1932.

C[ARLBORG], E. Splitterfritt glas. Olycksfallsskyddet 1932, nr 2.

DANA, E. Experience points the way to traffic safety. National safety news juni 1932.

FEIG, [H.] Das internationale Übereinkommen über das Mindestalter für die Zulassung von Kindern zu nichtgewerblichen Arbeiten. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 17.

FORBES, J. J. & ANKENY, M. J. First aid saves hundreds of lives. National safety news juni 1932.

GRÖNROS, Y. Försiktighetsåtgärder vid bergsprängning. Olycksfallsskyddet 1932, nr 2.

HOFBAUER-FLATZECK, A. Die Staublungengefährdung der einzelnen Arbeitergattungen in den Porzellanfabriken. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1932, nr 5.

LIEBERMANN, B. Seltenere Wege der Bleivergiftung. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1932, nr 6.

POST, G. v. Yrkesrisker vid förkromning. Verkstäderna 1932, nr 6.

PRALLE, A. Auswirkungen der Ferngasleitungstechnik. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1932, nr 5.

RITZER. Beleuchtungsmessung mit photographischem Lichtmessgerät. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 17.

ROSENGREN, A. Utsugning av vid pendelslipmaskiner alstrat damm. Arbetarskyddet 1932, nr 5.

SATTERFIELD, C. D. Unguarded presses cause numerous injuries. National safety news juni 1932.

STILLER. Internationales Übereinkommen über den Schutz der Hafenarbeiter. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 17.

TELEKY, L. Wirtschaftliche und gesundheitliche Wandlungen in Mühlenindustrie und Bäckergewerbe. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 17.

WOODS, R. J. Accident prevention in industry. Industrial safety survey 1932, nr 3.
ZITZKE, ERNA. Klinische Untersuchungen über die Ursache des Bäckerekzems. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 17.

Amerikas förenta stater.

HALLDIN, C. H. Safety first-rörelsen inom amerikansk byggnadsindustri. Byggmästaren 1932, nr 16.
Accidents in manufacturing industries, 1926 to 1930. Monthly labor review maj 1932.

Danmark.

INGERSLEV, J. Om Ulykkestilfælde ved Landbrugsmaskineri samt Bidrag til Spörgsmaalet om deres Forebyggelse. Socialt Tidsskrift 1932, nr 5.

Finland.

BRANDER, K. Väderleks- och nederbördsförhållandenas inverkan på olycksfallen i skogsarbetet. Olycksfallsskyddet 1932, nr 2.

Norge.

LIDEMARK, E. Arbeidervernutstillingen i Norsk teknisk museum. Socialt arbeid 1932, nr 4.

Tyskland.

BANIK, H. Zerknall einer Heisswasserumlaufheizung. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 17.
MENDE, KÄTHE. Unfallgefährdung der Landkinder. Soziale Praxis 1932, nr 23.
ROSENTHAL-DEUSSEN, ERIKA. Gesundheitlicher Arbeiterschutz in der Zeit der Not. Soziale Praxis 1932, nr 24.

Arbetslön och arbetstid.

FISCHER, A. G. B. Education and relative wage rates. International labour review juni 1932.

Sverige.

SEVERIN, F. Lönesänkningarna och depressionen. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 25.
WISTRAND, K K:SON. Kommunalarbetarlönerna och kristiden. Sunt förnuft 1932, nr 4.

Amerikas förenta stater.

Salary and wage policy in the depression, January, 1930—April, 1932. The service letter on industrial relations 30 maj 1932.
Wages and the cost of living. The service letter on industrial relations 30 maj 1932.

Australien.

COPLAND, D. B. & FOENANDER, O. DE R. Agricultural wages in Australia. International labour review juni 1932.

Tyskland.

BRAUNTHAL, A. Die Legende von den überhöhten Löhnen. Die Arbeit 1932, nr 6.
Hauptergebnisse der 2. amtlichen Lohnerhebung in der eisen- und stahlerzeugenden Industrie. Wirtschaft und Statistik 1932, nr 12.

Arbetsmarknad och arbetslöshet.

Sverige.

SWAN, H. Till frågan om arbetaretillgången inom Lappmarken. Skogen 1932, nr 11.

Amerikas förenta stater.

D[ICH], J. S. Den amerikanske Arbejdslöshedsforsikringskommissions Betænkning. Socialt Tidsskrift 1932, nr 5.

Frankrike.

Arbeidslösheten og arbeidslöshetsunderstöttelser i Frankrike. Arbeidsgiveren (Norge) 1932, nr 13.

Kanada.

Unemployment relief in Canada. The labour gazette 1932, nr 5.

Storbritannien.

BETTERTON, H. Recent developments in unemployment insurance in Great Britain. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1932, nr 2.
COHAUSZ, MARGARETE. Kostenlose englische Kurse für Erwerbslose. Der öffentliche Arbeitsnachweis Jahrg. 9, nr 6.
WERNEKKE. Arbeit, Arbeitslosigkeit und Arbeitslöhne in England im Jahre 1931. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 16.

Tyskland.

D[ICH], J. S. Det tyske Rigsökonomiraads Arbejdslöshedsprogram. Socialt Tidsskrift 1932, nr 5.
FUNCKE, v. Erfahrungen und Aussichten des freiwilligen Arbeitsdienstes. Arbeit und Beruf 1932, nr 11.
HESSLER, O. Ein weiteres Schuljahr als soziale Hilfsmassnahme. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 24.
HÜTTENRAUCH, H. Die Entwicklung der Werkstätten (Jugendwerkstätten) für jugendliche Arbeitslose. Jugend und Beruf 1932, nr 5.
LÜDERS, ELSE. Verlängerung der Kindheit als eins der Mittel zur Bekämpfung der Arbeitslosigkeit. Soziale Praxis 1932, nr 22.
SYRUP. Die Arbeitslosigkeit der Jugendlichen. Der Arbeitgeber 1932, nr 11.
—. Ursachen und Wirkungen der gegenwärtigen Arbeitslosigkeit, insbesondere Arbeitsmarkt und Bauwirtschaft. Der öffentliche Arbeitsnachweis Jahrg. 9, nr 6 Beilage.
TORMIN, H. Die Zukunft des freiwilligen Arbeitsdienstes. Arbeit und Beruf 1932, nr 10.
ZSCHUCKE. Ein halbes Jahr Krümpersystem. [*Krümpersystem*: Anställning avstås åt en arbetslös för viss tid mot arbetslöshetsunderstöd.] Reichsarbeitsblatt 1932, nr 16.

Österrike.

KLEZL, F. Die arbeitslosen Angestellten. Soziale Arbeit 1932, nr 4/6.

Befolkningsfrågan.

CONDLIFFE, J. B. The pressure of population in the Far east. The economic journal juni 1932.

JANKO, J. Le chômage et la morbidité. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1932, nr 2.

Frankrike.

BOUIS, L. Le mouvement de dépopulation en France. Journal de la Société de statistique de Paris 1932, nr 6.

Bostadsförhållanden.

Sverige.

ENGSTRAND, G. Väggohyran bör bekämpas lika energiskt som en smittosam sjukdom. Socialmedicinsk tidskrift 1932, nr 6.

S[JÄLANDER], V. Undersökning av smålägenheter i Stockholm. (Katarina församling.) Statistisk månadsskrift 1932, nr 4.

STARK, J. A. Bostadsplanens utveckling under senare år. (Föredrag med diskussion.) Byggmästaren 1932, nr 16.

Stockholms bostadsfråga. En utredning utförd inom Stockholms H. S. B. med anledning av de motioner i saken, som väckts i Stockholms stadsfullmäktige. Vår bostad 1932, nr 10/11.

Danmark.

De danske boligselskaper og kommunene. Bolig og bygg 1932, nr 5/6.

Finland.

KYTÖMAA, E. Byggnadslagstiftningen i Finland. Social tidskrift 1932, nr 6.

Tyskland.

FUNCKE, v. Der Landarbeiterwohnungsbau in der Krise. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 18.

Fattigvård, barnavård och annan hjälpverksamhet.

ST[ÉENHOFF], G. Vilsegående ungdom. Tidskrift för barnavård och ungdomsskydd 1932, nr 3.

Sverige.

BERGLUND, F. Skrubba. Stockholms stads skyddshem för gossar. Sunt förnuft 1932, nr 4.

FRITZELL, Y. Statistiska centralbyråns första berättelse rörande den offentliga barnavården. Tidskrift för barnavård och ungdomsskydd 1932, nr 3.

HÖJER, SIGRID. Social kuratorsverksamhet ur sjukvårdssynpunkt. (Föredrag.) Sveriges landstings tidskrift 1932, nr 3.

JOHNSSON, P. Från Skåne i fars och farfars tid. Tidskrift för barnavård och ungdomsskydd 1932, nr 3.

— En skånesockens fattigvårdshistoria. Några anteckningar om Vinslöv. Tidskrift för fattigvård 1932, nr 3.

Fattigvården och den kommunala beskattningen. Tidskrift för fattigvård 1932, nr 3.

Förteckning över enskilda förlossningshem, upprättad 1 juni 1932. Tidskrift för barnavård och ungdomsskydd 1932, nr 3.

Österrike.

Fattigvårdsväsen och fattigvårdslagstiftning i Republiken Österrike. Sv. fattigvårds och barnavårds tidning 1932, nr 10.

Föreningsväsen.

Internationale Übersichten der gewerkschaftlich organisierten Arbeitnehmer in den Jahren 1927 und 1928. Mitteilungen des statistischen Staatsamtes der Čechoslovakischen Republik 1932, nr 5.

Jugoslavien.

SENGHOFER, F. Von den Gewerkschaften Jugoslawiens. Arbeit und Wirtschaft 1932, nr 12.

Ryssland.

FÜRBRINGER, G. Fagforeningsbevegelsen i Russland. Arbeidsgiveren (Norge) 1932, nr 13.

SCHWARZ, S. Den nionde ryska fackföreningskongressen. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 24.

Tyskland.

BALLUFF, H. Die jüngere Generation in den Gewerkschaften. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 24.

Hälso- och sjukvård.

SIWE, S. Tuberkulosen i barnaåldern och dess bekämpande. Sveriges landstings tidskrift 1932, nr 3.

Sverige.

BUNNE, E. Den nya sjukkasselagstiftningen och sjukhusväsendet. Sv. sjukkasse-tidning 1932, nr 6.

Finland.

SÄRKIJÄRVI, TYYNE. Vården av de sinnesslöa och samhället. Social tidskrift 1932, nr 6.

Jord- och egnahemsfrågan.

WIELGOLASKI, S. Grunnverdiskatt. Socialt arbeid 1932, nr 4.

Spanien.

SUNDÉN, R. Kring den spanska jordfrågan. Ekonomen 1932, nr 2.

Kollektivavtal och arbetskonflikter.

Norge.

TORSVIK, HJ. Rättsstatens ordningsvärn. Industria 1932, nr 13.

Kooperation.

MAY, H. J. Consumers' co-operation and the world crisis. Review of international cooperation juni 1932.

TCHERKINSKY, M. N. The international institute of agriculture and agricultural co-operation. Review of international cooperation juni 1932.

Sverige.

PERSSON, ERNST. [Konsumtions-] Föreningarnas ekonomi år 1931. Kooperatören 1932, nr 9/10.

Kooperationens beskattning. K. F:s utlåtande om bolagsskatteberedningens betänkande. Kooperatören 1932, nr 9/10.

Kooperativa förbundets verksamhet 1931. Kooperatören 1932, nr 9/10.

Danmark.

GODSK, L. A. Den danske Andelsskole. (Föredrag.) Andelsbladet 1932, nr 25.

Norge.

STANG, E. Kooperative byggeselskapers beskatning. Bolig og bygg 1932, nr 5/6.

Den forbrukerkooperative handelsbeskatning. Handelsstandens maanedsskrift 1932, nr 5.

Levnadskostnader.

Sverige.

CARLSSON, E. Den inhemska brödsädesmarknaden. Svenskt land 1932, nr 12.

RODHE, S. O. Prisbildningen på brödmarknaden. Svenskt land 1932, nr 12.

Belgien.

GOTTSCHALK, M. The purchasing power and the consumption of Belgian workers at different periods. International labour review juni 1932.

Lärlingsväsen och yrkesrådgivning.

Sverige.

BARCK-LAGERGREN, KAJSA. Till frågan om yrkesrådgivning. Hertha 1932, nr 6.

BRAG-PETERSON, B. Hemslöjden som yrke. Hertha 1932, nr 6.

MARCUS, M. Ett förbisett kvinnoyrke. [Restaurangpersonalen.] Hertha 1932, nr 6.

Amerikas förenta stater.

SALOMON, ALICE. Amerikanische Gesichtspunkte zur sozialen Berufsbildung. Soziale Praxis 1932, nr 24.

Tyskland.

BÄUMER, P. C. Ist planvolle Berufsgliederung künftig möglich? Jugend und Beruf 1932, nr 5.

LAKEIT, A. Der Hilfsschüler in der Berufsberatung. Jugend und Beruf 1932, nr 5.

LOEWE, EMMA. Kombinierte Frauenberufe. Jugend und Beruf 1932, nr 5.

MATHEUS, J. Nachwuchsfragen und Arbeitslosigkeit. Soziale Praxis 1932, nr 22.

WÜRTH, J. Berufsberatung im Rundfunk. Jugend und Beruf 1932, nr 5.

Nykterhetsfrågan.

GABRIEL, E. Heilungsaussichten bei Trinkern. Revue internationale contre l'alcoolisme 1932, nr 3.

GAEDICKE, H. Alkohol und Verkehrsunfälle. Deutsches statistisches Zentralblatt 1932, nr 3.

HERCOD, R. Zur Verbotsfrage. Revue internationale contre l'alcoolisme 1932, nr 3.

KOLLER, A. Internationale Alkoholverbrauchs-Statistik. Revue internationale contre l'alcoolisme 1932, nr 3.

KOROLANYI, H. TH. Die sozialen Wurzeln des Alkoholismus. Soziale Arbeit 1932, nr 4/6.

Sverige.

G[RÄSLUND], G. Systembolagen och körkortskontrollen. Tidskrift för systembolagen 1932, nr 6.

T[HULIN], E. Lagstiftningen mot nattklubbarna. Tidskrift för systembolagen 1932, nr 6.

Danmark.

RÖGIND, S. Alkoholsygdomme paa Kjöbenhavns Kommunehospital för og efter Forhöjelsen af Spiritusbeskatningen. Tidskrift för systembolagen 1932, nr 6.

Finland.

BENGTSSON, H. Finlands nya alkohollagstiftning. Tidskrift för systembolagen 1932, nr 5.

HERCOD, R. The new era in Finland. Revue internationale contre l'alcoolisme 1932, nr 3.

VIRKKUNEN, P. Kyrkan och nykterhetsarbetet. Tankar från finsk synpunkt. Kristen gemenskap 1932, nr 2.

Storbritannien.

BENGTSSON, H. Reformlinjer i brittisk alkohollagstiftning. Tirfing 1932, nr 3.

Tyskland.

KOBELT, R. Trunksucht als Ehescheidungsgrund im deutschen Rechte. Revue internationale contre l'alcoolisme 1932, nr 3.

Socialförsäkring.

SIPILÄ, A. Om arbetareolycksfallsförsäkringens rättsliga natur. Nordisk försäkringstidskrift 1932, nr 3.

Sverige.

ASKELÖF, T. Pensionsförsäkringslagens revision. Utredningsarbetets nuvarande läge. Pensionsförsäkringen 1932, nr 6.

BOSTRÖM, C. G. Läkarna, försäkringsföretagen, poliklinikerna och allmänheten. Sv. läkartidningen 1932, nr 23.

EISEN, A. Om arbetsgivares självrisk för olycksfallsersättningar. Teknisk tidskrift 1932, nr 23.

Belgien.

EBEL. Die neue Regelung der Altersversicherung in Belgien. Die Reichsversicherung 1932, nr 5.

Italien.

FABBRI, S. L'assistance de la maternité et de l'enfance en Italie. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1932, nr 2.

GARBASSO, A. L'assurance obligatoire des ouvriers agricoles en Italie. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1932, nr 2.

Die Reform der italienischen Arbeiterunfallversicherung. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1932, nr 6.

Storbritannien.

Den engelska socialförsäkringen 20 år. Pensionsförsäkringen 1932, nr 6.

Tyskland.

BRAETSCH, H. Die deutsche Sozialversicherung und die Notverordnung vom 14. Juni 1932. Der Arbeitgeber 1932, nr 12.

POERSCHKE. Die finanzielle Lage der Invalidenversicherung und ihre Auswirkungen. Soziale Praxis 1932, nr 23.

ROTHE, F. Organisationsfragen der Reichsunfallversicherung. Die Reichsversicherung 1932, nr 5.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur.

ARBEJDSLÖSHEDSLOVGIVNINGEN i Danmark gennem 25 Aar 1907—32. Red.: *A. Vater*. Khvn 1932. (Direktoratet for Arbejdsanvisningen og Arbejdslöshedsforsikringen.)

BOKBINDAREFÖRBUNDET, Svenska.
Verksamhetsberättelse år 1931. Sthlm 1932.

BRUNNSVIK. Landsorganisationens skola.
Förvaltningsnämndens berättelse över verksamheten år 1931. Sthlm 1932.

CENTRALFÖRBUNDET FÖR SOCIALT ARBETE.
Berättelse rörande verksamheten under år 1931 jämte revisionsberättelse. Sthlm 1932.

DANMARK. Arbejds- og Fabriktilsynet.
Beretning. 1929—31. Khvn 1932.

— Det statistiske Departement.
Statistiske Meddelelser. Række 4. Khvn 1932.
Bd 89:
4. Landbrugsarealet, Hösten og Kreaturholdet i 1931.
5. Husleje og Boligforhold November 1930.
Bd 90:
2. Ansættelserne til Indkomst- og Formueskatten for Skatteaaret 1931/32. Afd. 1: Hovedoversigt.

Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger.
Regnskabsaaret 1931. Khvn [1932].

DE FÖRENADE FÖRBUNDEN.
Verksamhets- och revisionsberättelser för åren 1928—31. Sthlm 1932.

FAKTA beträffande statstjänstemännens löneförhållanden. [Utg. av Trafiktjänstemännens riksförbund.] Södertälje 1932.

FINLAND.
Finlands officiella statistik. Hfors 1932.
26. Arbetsstatistik.
B. Understödskassor. 26 (1929).

GRUVINDUSTRIARBETAREFÖRBUNDET, Svenska.
Berättelse. 1931. Falun 1932.

GÖTEBORGSSYSTEMET, Aktiebolaget.
Berättelser om bolagets förvaltning under försäljningsåret 1931. Gbg 1932.

HAMBURG. Konsum-, Bau- und Sparverein »Produktion».
Bericht. 33 (1931). [Hamb. 1932.]

HANDELSKAMMARE, Smålands och Blekinge, åren 1907—1931. Minnesskrift. Utg. i anledning av handelskammarens tjugufemåriga tillvaro. Jönköping 1932.

HANSSON, S. Svenska murareförbundet 1890—1930. Minnesskrift. På uppdrag av förbundets styrelse utarb. [Sthlm 1931.]

HOTELL- OCH RESTAURANGPERSONALS FÖRBUND, Sverges.
Berättelse. 1931. Sthlm 1932.

INFORMATIONSBYRÅN FÖR FREDSFRÅGOR OCH MELLANFOLKLIGT SAMARBETE.
Skrifter. Sthlm 1932.
10. *Coudenhove-Kalergi, R. N.* Paneuropa A. B. C.
11. Fakta om Nationernas förbund.

INTERNATIONELLA ARBETSBYRÅN.
The I. L. O. year-book. 2 (1931). Geneva 1932.
Studies and reports. Geneva 1932.
Ser. A. (Industrial relations.)
35. Studies on industrial relations. 2. The Zeiss works. — The F. I. A. T. establishments. — The Philips works. — The Sandvik steel works.
Ser. N. (Statistics.)
18. Statistics of migration. Definitions, methods, classifications.

INTERNATIONELLA ARBETSKONFERENSEN.
17th session, Geneva, 1933. Questionnaire 1—2. Geneva 1932.
1. Abolition of fee-charging employment agencies.
2. Invalidity, old-age and widows' and orphans' insurance.

LUNDQVIST, E. J. »Bleck- och plåt.» En fackförenings 50-årshistoria. Minnesskrift, utg. vid Sv. bleck- och plåtslagareförbundets avd. 6 50-årsjubileum 1931. Sthlm 1931.

NATIONERNAS FÖRBUND. Commission of enquiry into the control of opium-smoking in the Far east.
Report to the council. Vol. 3. Geneva 1932. (Publ. 1930: 11. 10/3.)

— Economic committee.
The coal problem. Geneva 1932. (Publ. 1932: 2 B. 4.)
The timber problem. Its international aspects. Geneva 1932. (Publ. 1932: 2 B. 6.)
Report to the council of the work of the 38th session, held at Geneva, June 2d to 4th, 1932. Geneva 1932. (Publ. 1932: 2 B. 8.)

NORGE.
Norges offisielle statistikk. Rekke 8. Oslo 1932.
184. Norges telegrafvesen 1930/31.
185. Norges kommunale finanser i regnskapsåret 1929/30.
188. Jordbrukstellingen i Norge 20 juni 1929. H. 4. Oversikt.

— Statens inspektorat for arbeidsformidling [&] arbeidsledighetsforsikring. Årsberetning. 1930—31. (1929—31.) Oslo 1932.

RIKSFÖRENINGEN FÖR SVENSKHETENS BEVARANDE I UTLANDET.
Årsbok. 1932. Gbg 1932.

RÖDA KORSET, Svenska.
Årsberättelse. Avg. till allmänna årsmötet 1932. Sthlm 1932.

SALARY AND WAGE POLICY in the depression. New York 1932. (National industrial conference board.)

SALES TAXES: general, selective, and retail. New York 1932. (National industrial conference board.)

SCHWEIZ. Schweizerischer Verein von Dampfkessel-Besitzern.
Jahresbericht. 63 (1931). Anhang: Über den Dampfbetrieb in Käsereien. Einsiedeln 1932.

SEYMOUR, J. B. The Whitley councils scheme. Lond. 1932.

SKYDDSFÖRBUNDET, Svenska.
Redogörelse för år 1931 jämte översikt över till förbundet anslutna föreningar och deras verksamhet under år 1931. Sthlm 1932.

STATISTIK, Sveriges officiella. Sthlm 1932.
[Domänverket.]
Domänverket år 1930. Av K. domänstyrelsen.

STOCKHOLMSSYSTEMET, Aktiebolaget.
Förvaltningsberättelse jämte revisionsberättelse. 18 (1931). Sthlm 1932.

STORBRITANNIEN. Chief inspector of factories and workshops.
Annual report. 1931. Lond. 1932.

STÅLHANE, B. Om träkonservering. Sthlm 1932. (Ingeniörsvetenskapsakademiens handlingar 118.)

SVARTSJÖ. Statens tvångsarbetsanstalt och statens vårdanstalt för alkoholister.
Berättelse. 1931. Sthlm 1932.

UNGERN. Office central de statistique.
Statistique des étudiants des écoles supérieures hongroises en 1930/31. Budap. 1932.

WAGES in the United States in 1931. New York 1932. (National industrial conference board.)

VÄGKALENDER, Svensk. Uppslagsbok för det svenska vägväsendet. Årg. 4 (1932). Sthlm 1932.

YEAR-BOOK, The statesman's . . . 69 (1932). Lond. 1932.

Författningar rörande sociala frågor.

I Svensk författningssamling ha under tiden 11 juni—10 juli 1932 bl. a. publicerats:

N:r		Daterad
183.	Lag om ändring i vissa delar av lagen den 18 juni 1925 (nr 219) ang. förbud i vissa fall för bolag och förening att förvärva fast egendom	3 juni
184.	K. kung. med föreskrifter rörande den utredning, som erfordras för prövning i vissa fall av bolags, förenings eller stiftelses ansökning i fråga om förvärv av fast egendom	10 »
215.	K. kung. med närmare bestämmelser rörande alkoholistvården	27 maj
216.	K. kung. om understöd av statsmedel till nykterhetsnämndernas verksamhet	27 »
217.	K. kung. om statsbidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter	27 »
218.	K. kung. om statsbidrag till driftskostnader vid vissa alkoholistanstalter m. m.	27 »
219.	K. kung. om gottgörelse av statsmedel för vissa kostnader för vård av alkoholister	27 »
220.	K. kung. om ersättning av statsmedel för vissa resekostnader för tvångsintagning av alkoholister	27 »
221.	K. kung. om bestridande med statsmedel av vissa kostnader för tillfälligt omhändertagande av alkoholister m. m.	27 »
222.	K. kung. om ändrad lydelse av § 10 i instruktionen den 30 juni 1920 (nr 544) för socialstyrelsen	27 »
247.	K. kung. om nedsättning av räntan å vissa lån från egnahemslånefonden	17 juni
248.	K. kung. ang. anstånd med erläggande av ränte- och kapitalavbetalningar till egnahemslånefonden	17 »
250.	K. kung. ang. nedsättning av räntan å köpeskillingen för vissa från kronoegendomar upplåtna lägenheter	17 »
256.	Lag om ändrad lydelse av §§ 2, 3, 4, 5 och 6 lagen den 29 maj 1896 (nr 34) ang. blindundervisningen	17 »
258.	Lag om ändrad lydelse av 5 och 6 §§ lagen den 11 oktober 1907 (nr 85) ang. civila tjänsteinnehavares rätt till pension	17 »
276.	K. förordn. om ändrad lydelse av § 3 mom. 1 och 2 i förordn. den 31 mars 1922 (nr 130) ang. uppbörd av avgifter för försäljningar i riksförsäkringsanstalten jämlikt lagen om försäkring för olycksfall i arbete	17 »
294.	K. kung. om ändring i mom. 1 kung. den 20 juni 1918 (nr 448) ang. tilläggsbidrag till vissa innehavare av odlingslägenheter och skogstorp å kronomark i de sex nordligaste länen	17 »
295.	K. kung. om ändrad lydelse av 35 § kung. den 14 juni 1929 (nr 170) ang. upplåtande av kronotorp å vissa kronoparker m. m.	17 »
296.	K. kung. om stödlån till egnahemslåntagare	17 »
304.	K. förordn. om ändrad lydelse av 1 och 2 §§ förordn. den 18 juli 1913 (nr 199) ang. statsverkets fond av rusdrycksmedel	22 »
307.	K. kung. om ändring i vissa delar av kung. den 8 november 1912 (nr 304) ang. tillsyn å understödsföreningar m. m.	22 »
318.	Stadga för statens alkoholistanstalt å Venngarn	22 »
319.	K. kung. om ändrad lydelse av 2 och 3 kap. i stadgan den 23 december 1920 (nr 945) för statens tvångsarbetsanstalter och i samband med dem anordnade alkoholistanstalter	22 »
324.	Lag ang. ändrad lydelse av 9, 16 och 22 §§ lagen den 16 oktober 1914 (nr 349) om tillsyn å fartyg	30 »
347.	K. stadga för statens läroanstalter för blinda	17 »

Arbetsmarknaden under juli månad 1932.

Antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser vid den offentliga arbetsförmedlingen i riket steg från 351 i juni till 370 i juli. Motsvarande siffror för år 1931 voro 187 och 198. Att döma av dessa siffror är läget på den svenska arbetsmarknaden ytterligare försämrat sedan föregående månad och ter sig i jämförelse med i fjol synnerligen mörkt. Visserligen har sedan sistlidne april en fortgående minskning ägt rum i det månatliga antalet arbetsansökningar, men antalet lediga platser har samtidigt visat en ännu mer utpräglad nedgång, vadan relationen mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft alltjämt är mycket ogynnsam. Som vanligt är det den manliga arbetsmarknaden, som träffats av försämringen, under det att ställningen för kvinnornas vidkommande i stort sett varit oförändrad.

Samtliga huvudgrupper av yrken med undantag av jordbruket ha redovisat försämrade relationstal. Särskilt ofördelaktig har utvecklingen varit inom gruppen gruvdrift och malmförädling, där avskedanden och permitteringar i stor utsträckning förekommit. Med hänsyn till att arbetet med statsbeställningarna å gatsten vid juli månads utgång skulle komma att upphöra, enär inga nya order influtit, och ökad arbetslöshet härav bli följden, stego arbetssökandesiffrorna raskt i stendistrikten, särskilt under månadens senare del. Maskin- och verkstadsindustrien har uppvisat ungefär samma tryckta läge som förut, och tillgången på såväl fackmän som hantlangare och verkstadsgrovarbetare var mycket stor, men dock något mindre än föregående månad. Inom trävaruindustrien har en påtaglig försämring konstaterats, och de tillsatta platsernas antal var väsentligt reducerat, under det att ansökningsfrekvensen ökat. Byggnadsverksamheten var på vissa håll rätt livlig, och en del yrkesmän ha fått återgå i arbetet, vilket gjort, att antalet ansökningar minskat något. Motsvarande ökning i antalet tillsatta platser har emellertid uteblivit, då rekryteringen av hithörande arbetskraft i stor utsträckning sker oberoende av arbetsförmedlingen. Tändsticksindustrien kämpar med ökade svårigheter, och vid vissa företag har inskränkning i driften ägt rum ända därhän, att arbetarna endast ha arbete tre dagar varannan vecka.

Inom jordbruket var förmedlingsverksamheten livligare än under föregående månad, och en viss förbättring kunde noteras, tack vare de tillfällighetsarbeten, som stodo till buds i samband med skörden. Om man bortser från den konstanta bristen å mjölkningsvilliga yngre drängar, kunde behovet i fråga om samtliga slag av manliga lantarbetare lätt fyllas. På den kvinnliga arbetsmarknaden däremot var bristen på lämplig arbetskraft för jordbrukets vidkommande så stor, att knappast mera än en tredjedel av de lediga platserna kunde besättas.

Arbetsmarknadsläget för de sjöanställda har i genomsnitt försämrats även om goda arbetstillfällen här och var funnits för maskinbefäl. — Från sjömanshusen redovisades 2 625 påmönstringar mot 2 479 avmönstringar.

Inom de kvinnliga arbetsområdena rådde sedvanlig knapphet på kunnig arbetskraft inom det husliga arbetet. Behovet av rengöringskvinnor i städerna var nu under sommarflyttningen betydligt reducerat. Till hotell, pensionat och restauranger var efterfrågan på diskerskor och köksbiträden fortfarande livlig.

På ungdomsförmedlingen har helt naturligt förmärkts en viss avmattning i jämförelse med juni månad, då i samband med skolavslutningen ökad livlighet plägar råda. Emellertid har det varit god tillgång på platser för passflickor, men brist på villiga sökande.

Antalet vid arbetslöshetskommissionens reservarbeten sysselsatta arbetare steg under redogörelsemånaden från 14 996 till 15 389. Vid utgången av juli månad 1931 var siffran 6 805. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa var vid början av juli 97 370 mot 104 094 en månad tidigare. Julisiffran för år 1931 var 31 057.

Antalet ansökningar om arbete *på 100 lediga platser* vid de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna under juli 1932 samt under föregående månader och år framgår av efterföljande sammanställning.

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Med.
1921	246	301	240	203	213	258	261	235	223	263	384	473	282
1922	482	479	381	368	257	215	203	172	155	177	269	321	296
1923	346	308	231	165	135	146	141	140	126	129	191	195	186
1924	239	214	177	151	131	132	141	135	128	148	220	225	171
1925	296	256	207	166	157	159	162	156	154	172	246	226	198
1926	273	247	191	163	162	166	161	151	158	186	273	268	201
1927	293	258	208	171	168	161	150	148	143	170	242	243	198
1928	279	260	201	165	146	157	167	160	142	156	230	220	192
1929	241	215	174	150	134	135	137	135	127	148	202	203	169
1930	241	211	171	140	129	127	140	144	146	175	254	238	178
1931	222	232	191	194	164	187	198	201	197	257	413	343	236
1932	*368*	*412*	*343*	*341*	*339*	*351*	*370*	—	—	—	—	—	—
Därav inom jord- och skogsbruk:													
1930	169	128	100	78	73	65	81	99	110	119	169	212	115
1931	165	131	109	96	78	91	111	125	131	182	365	551	154
1932	*320*	*255*	*210*	*190*	*209*	*201*	*193*	—	—	—	—	—	—
Övriga näringsgrupper:													
1930	255	233	200	166	148	145	157	161	160	202	274	240	197
1931	229	254	214	233	193	212	224	228	222	286	422	327	257
1932	*375*	*449*	*381*	*398*	*374*	*386*	*421*	—	—	—	—	—	—

Växlingarna på arbetsmarknaden under de senaste åren framgå även av efterföljande tablå, avseende antalet *arbetslösa inom fackföreningarna* i procent av hela det redovisade medlemsantalet:

	31/1	28/2	31/3	30/4	31/5	30/6	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12	Med.
1921	20·1	20·7	24·5	24·2	25·1	27·7	27·9	27·4	27·3	27·1	28·8	33·2	26·6
1922	34·3	31·9	30·5	28·3	22·9	20·9	18·2	16·7	15·1	15·5	17·2	21·3	22·9
1923	20·5	19·4	18·0	14·9	10·7	9·8	9·1	8·6	8·0	8·2	9·3	14·1	12·5
1924	13·6	13·4	13·9	11·6	7·6	7·4	6·2	6·6	7·0	8·4	10·5	15·6	10·1
1925	14·8	13·6	12·9	10·8	8·2	8·2	7·6	7·7	8·5	10·1	11·8	19·5	11·0
1926	15·7	14·8	14·7	12·3	9·9	9·6	8·6	8·3	9·1	11·4	13·0	19·1	12·2
1927	16·3	15·6	14·1	12·3	9·9	9·4	8·3	7·9	8·4	10·4	12·8	18·6	12·0
1928	14·3	13·3	13·2	11·7	8·2	7·6	7·4	6·9	7·8	9·0	10·9	17·3	10·6
1929	14·8	14·6	13·7	11·4	7·7	6·8	6·3	6·1	6·7	8·2	10·1	16·3	10·2
1930	13·9	13·2	12·3	10·8	8·0	8·0	8·0	8·1	9·5	12·3	15·3	22·9	11·9
1931	20·2	18·7	19·4	17·1	13·2	12·4	11·8	12·8	13·4	16·4	19·3	26·5	16·8
1932	[1]*24·0*	[1]*23·6*	*23·9*	*20·6*	[1]*18·8*	*19·1*	—	—	—	—	—	—	—

[1] Reviderade siffror.

Arbetstillgången under andra kvartalet 1932

enligt uppgifter från industriidkare m. fl.

Följande översikt över arbetstillgång m. m. inom olika yrken och näringsgrenar under andra kvartalet år 1932 är, på sedvanligt sätt, huvudsakligen grundad på uppgifter, som å särskilda frågeformulär inhämtats från arbetsgivare inom olika näringsgrenar. Frågeformulären ha till största delen insamlats genom socialstyrelsens ombud i orterna. Av ombuden, vilka för närvarande uppgå till ett antal av 47, äro 21 föreståndare för arbetsförmedlingskontor, tillhörande Sveriges offentliga arbetsförmedling. Direkt av socialstyrelsen ha dylika uppgifter insamlats från arbetsgivare i Stockholm med närmaste omnejd ävensom från sådana större arbetsgivare i landsorten, som i regel sysselsätta minst 200 arbetare.

För andra kvartalet ha besvarade formulär inkommit från 1 900 arbetsgivare med 240 789 arbetare inom industri och hantverk samt transportarbete, vartill kommer ett mindre antal uppgiftslämnare från jordbruk och andra näringsgrenar. Ett femtiotal arbetsgivare, sysselsättande under normala förhållanden c:a 3 000 arbetare, ha meddelat, att de på grund av depression eller arbetskonflikt för tillfället helt nedlagt driften och därför icke kunna lämna några uppgifter. En bearbetning av de inkomna svaren har givit vid handen, att arbetstillgången under andra kvartalet 1932, i jämförelse med samma kvartal föregående år, ansågs:

såsom *bättre* av 105 arbetsgivare med 16 522 arbetare (7 %),
såsom *oförändrad* av 730 arbetsgivare med 85 976 arbetare (36 %) och
såsom *sämre* av 1 065 arbetsgivare med 138 291 arbetare (57 %).

Av de redovisade arbetarna ha 17 % varit anställda hos arbetsgivare, vilka angivit arbetstillgången såsom mer än medelgod, medan 26 % haft medelgod och 57 % mindre än medelgod arbetstillgång. Motsvarande siffror närmast föregående kvartal voro resp. 20, 26 och 54 samt för andra kvartalet 1931 resp. 24, 31 och 45.

Arbetstillgångens växlingar under den senaste tioårsperioden framgå av efterföljande tablå, i vilken mycket god arbetstillgång motsvarar poängsiffran 5 och siffrorna 4, 3, 2 och 1 i tur och ordning beteckna god, medelgod, mindre god och dålig arbetstillgång.

Kvartal	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
I	1·80	2·12	2·96	3·03	2·91	3·01	3·04	3·22	3·25	3·26	2·51	2·46
II	1·87	2·62	3·19	3·12	3·11	3·09	3·25	3·40	3·47	3·22	2·66	2·39
III	2·11	2·89	3·24	3·04	3·07	3·06	3·24	3·33	3·51	2·94	2·61	—
IV	2·14	2·87	3·17	2·98	3·08	3·07	3·21	3·28	3·43	2·77	2·65	—
Medeltal . . .	1·98	2·63	3·14	3·04	3·04	3·06	3·19	3·31	3·42	3·05	2·61	—

Den för det andra kvartalet framräknade konjunktursiffran visar i jämförelse med årets första kvartal en sänkning från 2·46 till 2·39. I och för sig är tillbakagången ringa, men är såtillvida anmärkningsvärd som andra kvartalet i regel brukar karakteriseras av konjunktursiffrans uppgång. Denna sedvanliga stegring har sålunda innevarande år helt uteblivit, och i stället har siffran fortsatt att sjunka. Av olika anledningar torde det emellertid vara ovisst, huruvida den noterade sänkningen verkligen motsvarar en å arbetsmarknaden under kvartalet inträffad ytterligare försämring av arbetstillgången. Den i Sociala Meddelanden innevarande år, häfte 5, sid. 364, omnämnda sysselsättningsindex[1] steg nämligen från 84·7 för första kvartalet till 86·6 för det andra. Denna index angiver sålunda i stället en mindre förbättring. Att dessa båda indextal kunna giva i viss mån motsägande utslag får emellertid anses ligga i sakens natur. Medan inom vissa områden av näringslivet det föreliggande materialet antyder förbättringar, noteras åter inom andra försämringar. I viss mån uppväga förskjutningarna varandra. De väsentligt olikartade grunder, efter vilka den vanliga konjunktursiffran och den ovan omnämnda sysselsättningsindex beräknas, torde vara orsaken till att enligt den förra försämringarna och enligt den senare förbättringarna vägt över. Det förebragta materialet rörande arbetstillgången under andra kvartalet lärer därför böra tolkas så, att läget i jämförelse med första kvartalet får anses i genomsnitt oförändrat. Den sedvanliga säsongförbättringen har däremot i år i stort sett uteblivit. En bidragande orsak till den låga konjunktursiffran äro de från textil- och beklädnadsindustrierna inkomna ogynnsamma rapporterna. — I jämförelse med motsvarande tid föregående år har läget i någon mån förskjutits i ogynnsam riktning.

De här berörda konjunktursiffrorna återspegla huvudsakligen den ena faktorn på arbetsmarknaden, nämligen tillgången å arbete. Frågan om arbetstillgångens storlek i förhållande till utbudet av arbetskraft får däremot icke sin belysning ur detta material. För att åskådliggöra relationen mellan tillgång och efterfrågan å arbetskraft meddelas här följande siffror ur de månatliga redogörelserna för den offentliga arbetsförmedlingens verksamhet.

På 100 *lediga platser* kommo å arbetsförmedlingskontoren i genomsnitt följande antal *ansökningar om arbete:*

	2:a kvartalet 1932			1:a kvartalet 1932			2:a kvartalet 1931		
	juni	maj	april	mars	febr.	jan.	juni	maj	april
Jordbruk och skogshushållning . . .	201	209	190	210	255	320	91	78	96
Övriga näringsgrenar	386	374	398	381	449	375	212	193	233
Samtliga »	**351**	**339**	**341**	**343**	**412**	**368**	**187**	**164**	**194**

Jämförda med de tre första månaderna innevarande år, uppvisa dessa siffror genomsnittligt en mindre förbättring. Detta förhållande beror emellertid

[1] Med »sysselsättningsindex» förstås ett relationstal, som anger antalet vid en viss tidpunkt sysselsatta arbetare i förhållande till motsvarande arbetarantal under någon tidigare period, basperiod. Den av socialstyrelsen här beräknade sysselsättningsindexen angiver antalet under rapportkvartalet sysselsatta arbetare i procent av det antal arbetare, som, vad samma företag beträffar, vore i medeltal anställda under år 1930. För företagsgrupper, vilka år 1930 uppvisade en påtaglig nedgång i arbetarantalet i jämförelse med de närmast föregående åren, har till basperiod valts år 1929.

väsentligen därpå, att jordbruk och skogsbruk jämväl ingå i arbetssökandesiffrorna. Dessa näringsgrenar uppvisa nämligen för de senaste tre månaderna påtagliga förbättringar. Antalet arbetsansökningar per 100 lediga platser inom gruppen »övriga näringsgrenar» har även undergått förhållandevis obetydliga förändringar.

För ett tydligare åskådliggörande av konjunkturväxlingarna inom de olika industrigrenarna under senaste året ha i tabellen å sid 574—575, som utgör en sammanfattning av de lämnade uppgifterna från arbetsgivare inom olika industrigrenar, angivits konjunktursiffrorna för redogörelsekvartalet ävensom jämförelsetal för närmast föregående kvartal och för andra kvartalet år 1931. Sammanföras de i tabellen återgivna siffrorna för vissa större industrigrupper, erhållas följande konjunktursiffror:

	Konjunktursiffror				
	2:a kvart. 1932	1:a kvart. 1932	4:e kvart. 1931	3:e kvart. 1931	2:a kvart. 1931
Malmbrytning och metallindustri	2·03	2·05	2·14	2·17	2·28
Jord- och stenindustri	2·14	1·90	2·05	2·33	2·50
Trävaruindustri	2·43	2·15	2·72	2·52	2·77
Pappers- och grafisk industri	2·70	2·83	2·84	2·81	2·87
Livsmedelsindustri	3·18	3·09	3·31	3·36	3·22
Textil- och beklädnadsindustri	2·71	3·14	3·87	2·96	2·91
Läder-, hår- och gummivaruindustri	2·28	2·20	2·78	3·08	2·87
Kemisk-teknisk industri	2·00	2·46	2·48	2·48	2·54

Inom gruppen *malmbrytning och metallindustri* uppvisade malmgruvorna även det senaste kvartalet en mycket låg konjunktursiffra. Från flera håll rapporteras nya permitteringar och inskränkningar i driften. Exporten av järnmalm var alltjämt liksom tidigare under året mycket ringa och uppgick under andra kvartalet till mindre än $^4/_{10}$ av exporten under samma tid förra året. Läget inom verkstadsindustrien är alltjämt tryckt. Nya driftsinskränkningar ha företagits.

För företagen inom stenindustrien, vilkas verksamhet sedan ett år tillbaka huvudsakligen uppehållits tack vare statsbeställningar, noteras en ny sänkning av konjunktursiffran, antagligen beroende på det motsedda uppehållet i statsbeställningarna under några av sommarmånaderna. — Under kvartalet ha statsbeställningarna fortsatts, ehuru i något mindre omfattning. I genomsnitt ha omkring 3 000 man beretts arbete. I övrigt har läget inom *jord- och stenindustrien* undergått ej obetydliga förbättringar. Exporten av cement uppgick under andra kvartalet till närmare 24 tusen ton; motsvarande siffra för samma tid föregående år var 17 tusen ton. Det bekymmersamma läget för tegelbruken sammanhänger naturligen i viss mån med de företagna inskränkningarna inom byggnadsverksamheten. Emellertid visar läget för närvarande vissa tecken till ljusning. Byggnadsverksamheten tyckes nämligen åter visa tendens att komma i gång, och ett ej obetydligt antal tegelbruk rapporterar förbättringar sedan det föregående kvartalet. Sysselsättningsindex undergick även en anmärkningsvärd stegring från 63·5 till 102·0.

	Näringsgrenar	Hela antalet		Tillgång å arbete									
				Mycket god		God		Medelgod		Mindre god		Dålig	
		Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.
	Malmbrytn. o. metallind.												
1	Malmgruvor	30	5 964	—	—	1	64	2	207	8	525	19	5 168
2	Malmförädlingsverk	51	21 122	—	—	3	1 428	10	3 838	14	5 842	24	10 014
3	Järn- och stålmanufaktur	62	7 420	1	13	4	500	9	1 298	28	4 183	20	1 426
4	Mekaniska verkstäder	212	28 663	3	334	26	2 783	42	6 210	59	10 261	82	9 075
5	Skeppsvarv	13	5 138	—	—	2	922	3	383	5	2 758	3	1 075
6	Elektromekanisk industri	21	7 610	1	997	2	159	4	967	10	5 241	4	246
7	Annan metallindustri	44	3 470	—	—	4	405	11	1 013	14	999	15	1 053
	Jord- och stenindustri												
8	Kolgruvor	6	935	—	—	—	—	—	—	4	738	2	197
9	Torvindustri	11	371	2	99	2	61	3	176	2	14	2	21
10	Stenbrott o. -huggerier	38	4 456	1	11	4	184	7	331	9	337	17	3 593
11	Kakel- o. porslinsind.	10	2 278	—	—	2	553	5	1 195	2	233	1	297
12	Tegelbruk	71	3 423	—	—	12	600	18	940	29	1 077	12	806
13	Glasbruk	12	1 481	—	—	2	545	1	52	5	317	4	567
14	Cementfabriker, kalkbruk	28	3 557	—	—	5	483	6	440	12	2 150	5	484
	Trävaruindustri												
15	Sågverk	142	15 843	4	238	21	2 537	42	5 198	48	5 964	27	1 906
16	Snickeri- o. möbelfabr.	135	5 440	2	170	7	277	24	775	49	2 364	53	1 854
17	Annan trävarufabrikation	14	586	—	—	2	94	4	273	4	136	4	83
	Pappers- o. grafisk ind.												
18	Trämassefabriker	42	8 701	—	—	12	2 490	11	1 611	12	2 978	7	1 622
19	Pappersbruk	31	9 205	1	946	4	1 643	9	2 802	11	2 641	6	1 173
20	Bokbinderier m. m.	40	2 434	2	118	1	44	15	704	14	1 320	8	248
21	Boktryckerier o. graf. anst.	83	5 662	5	122	18	905	33	2 770	20	1 535	7	330
	Livsmedelsindustri												
22	Kvarnindustri	19	1 233	—	—	3	429	11	670	2	35	3	99
23	Bagerier	42	2 306	—	—	13	1 049	16	595	10	592	3	70
24	Sockerindustri	23	2 783	—	—	4	732	12	1 357	4	568	3	126
25	Choklad- o. konfektfabr.	21	2 432	—	—	3	511	8	875	9	1 039	1	7
26	Bryggerier och bränn erier	60	3 645	—	—	16	1 508	27	1 439	15	623	2	75
27	Tobaksfabriker	11	2 541	1	152	5	1 246	4	948	1	195	—	—
28	Annan livsmedelsindustri	47	2 491	2	70	20	1 428	14	605	10	368	1	20
	Textil- o. beklädnadsind.												
29	Bomullsindustri	42	14 301	1	451	8	3 245	10	4 168	17	5 330	6	1 107
30	Jute- och linneindustri	9	2 697	—	—	—	—	2	823	2	549	5	1 325
31	Ylleindustri	46	7 329	—	—	6	709	14	3 531	18	2 647	8	442
32	Trikåfabriker	25	4 681	—	—	4	566	10	2 532	8	1 388	3	195
33	Skrädderi- o. sömnadsyrket	58	7 281	2	288	15	2 928	17	2 009	16	1 421	8	635
34	Annan hithör. industri	54	3 783	1	23	9	680	19	1 256	13	1 114	12	710
	Läder-, hår- o. gummiind.												
35	Garverier o. läderfabriker	13	1 330	1	17	3	163	3	234	3	332	3	584
36	Skofabriker	49	5 596	1	84	3	531	5	648	27	2 929	13	1 404
37	Gummivarufabriker	5	3 822	—	—	3	1 117	—	—	2	2 705	—	—
38	Annan hithör. industri	28	1 179	1	105	2	90	7	322	7	318	11	344
	Kemisk-teknisk industri												
39	Ljus-, tvål- o. oljefabriker	26	1 434	—	—	7	503	11	646	5	200	3	85
40	Konstgödningsfabriker	8	740	—	—	5	457	3	283	—	—	—	—
41	Tändsticksfabriker	10	4 393	—	—	—	—	—	—	—	—	10	4 393
42	Annan hithör. industri	28	2 409	—	—	6	278	14	1 253	6	720	2	158
43	**Byggnadsverksamhet**	84	3 191	1	24	6	257	29	1 155	32	1 426	16	329
44	**Kraft-, belysn.- o. vattenv.**	37	6 584	—	—	11	1 168	14	2 149	9	2 867	3	400
45	**Handel och varulager**	33	2 709	1	50	8	782	12	1 620	8	230	4	27
46	**Land- och sjötransport**	26	6 140	—	—	3	148	9	2 169	8	2 552	6	1271
47	*Summa* 2:a kv. 1932	**1 900**	**240 789**	**34**	**4 312**	**297**	**37 202**	**530**	**62 470**	**591**	**81 761**	**448**	**55 044**
48	» 1:a » »	1 942	245 173	26	4 836	335	44 121	480	62 767	604	81 803	497	51 646
49	» 4:e » 1931	1 875	249 232	41	6 607	418	57 128	541	69 821	542	73 579	333	42 097
50	» 3:e » »	1 959	266 565	44	5 954	451	53 609	628	83 290	525	79 156	311	44 556
51	» 2:a » »	1 918	257 071	47	4 798	479	56 013	651	79 921	493	79 319	248	37 020

Arbetstillgången i jämförelse med samma kvartal föregående år						Tillgång å arbetskraft						Konjunktur-siffror			Sysselsättningsindex		
Bättre		Oförändrad		Sämre		Brist		Normal tillgång		Överflöd		2 kv. 1932	1 kv. 1932	2 kv. 1931	2 kv. 1932	1 kv. 1932	
Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.						
1	64	12	604	17	5 296	—	—	3	283	27	5 681	1·19	1·17	1·94	71·1	75·5	1
3	1 428	17	3 856	31	15 838	—	—	16	4 495	35	16 627	1·84	1·95	1·79	88·5	90·3	2
2	429	22	2 192	38	4 799	—	—	20	2 387	42	5 033	2·12	2·34	2·24	92·8	93·8	3
9	1 765	55	8 149	148	18 749	3	351	88	6 743	121	21 569	2·13	2·07	2·38	76·3	78·7	4
1	104	3	383	9	4 651	—	—	4	1 189	9	3 949	2·22	2·39	2·73	58·7	60·9	5
1	25	8	2 253	12	5 332	—	—	9	723	12	6 887	2·53	2·48	2·81	82·1	83·6	6
4	490	8	455	32	2 525	—	—	18	998	26	2 472	2·22	1·94	2·47	84·3	85·6	7
—	—	1	178	5	757	—	—	—	—	6	935	1·79	2·17	1·58	66·9	67·6	8
2	36	7	322	2	13	—	—	6	196	5	175	3·55	1·98	3·20	162·5	35·8	9
1	40	12	667	25	3 749	—	—	10	410	28	4 046	1·36	1·58	1·91	49·3	60·1	10
1	298	6	1 386	3	594	—	—	6	1 390	4	888	2·88	2·40	2·52	93·5	89·5	11
2	66	26	1 898	43	1 459	—	—	17	739	54	2 684	2·39	1·89	3·10	102·0	63·5	12
—	—	2	145	10	1 336	—	—	4	638	8	843	2·39	2·02	2·48	78·9	86·9	13
3	395	9	634	16	2 528	—	—	8	727	20	2 830	2·26	1·98	2·62	91·1	85·6	14
10	655	59	7 935	73	7 253	—	—	37	3 433	105	12 410	2·57	2·21	2·85	88·3	59·9	15
5	143	27	1 154	103	4 143	—	—	56	2 411	79	3 029	2·00	1·92	2·46	85·1	85·1	16
—	—	5	187	9	399	—	—	9	352	5	234	2·65	2·85	3·08	96·4	82·7	17
5	1 188	19	3 140	18	4 373	—	—	13	2 584	29	6 117	2·57	2·63	2·50	91·1	83·5	18
1	83	13	3 945	17	5 177	—	—	12	2 746	19	6 459	2·84	2·95	3·16	96·0	94·8	19
1	109	12	655	27	1 670	—	—	20	1 312	20	1 122	2·37	2·48	2·66	85·7	87·1	20
5	147	43	2 931	35	3 084	—	—	50	3 659	33	2 003	2·82	3·16	3·43	95·7	95·9	21
3	429	15	775	1	29	—	—	8	332	11	901	3·16	2·86	2·52	102·5	94·9	22
3	79	24	1 437	15	790	—	—	27	1 726	15	580	3·14	3·06	3·22	103·4	101·6	23
1	65	17	2 490	5	228	—	—	5	642	18	2 141	2·97	2·61	2·87	87·0	81·9	24
—	—	6	671	15	1 761	—	—	14	1 867	7	565	2·78	3·01	3·23	87·2	95·9	25
3	85	38	2 580	19	980	—	—	32	1 286	28	2 359	3·20	3·11	3·29	99·6	93·4	26
5	1 582	6	959	—	—	—	—	10	2 346	1	195	3·53	3·49	3·62	95·4	94·7	27
2	123	34	2 011	11	357	—	—	31	1 344	16	1 147	3·47	3·40	3·36	96·9	98·2	28
4	3 827	16	5 924	22	4 550	—	—	28	10 961	14	3 340	2·76	3·15	2·59	101·9	105·4	29
—	—	1	330	8	2 367	—	—	1	538	8	2 159	1·81	2·87	2·64	92·3	99·6	30
2	128	17	2 175	27	5 026	1	162	26	4 993	19	2 174	2·61	3·22	3·20	91·8	95·1	31
1	40	13	1 767	11	2 874	—	—	18	4 168	7	513	2·74	3·28	2·91	96·9	102·1	32
6	1 052	18	3 683	34	2 546	1	80	35	5 609	22	1 592	3·11	3·23	3·18	99·6	94·3	33
1	34	19	1 442	34	2 307	—	—	35	2 247	19	1 536	2·52	2·77	3·19	90·8	98·3	34
2	60	4	329	7	941	—	—	6	417	7	913	2·02	2·54	2·88	102·1	105·9	35
1	154	21	1 830	27	3 612	—	—	36	4 135	13	1 461	2·10	1·97	2·58	97·0	99·0	36
—	—	5	3 822	—	—	—	—	3	1 584	2	2 238	2·58	2·43	3·45	85·7	80·3	37
2	125	11	405	15	649	—	—	14	612	14	567	2·40	2·30	2·64	91·2	93·0	38
2	27	15	819	9	588	—	—	11	548	15	886	3·09	3·10	3·60	95·1	92·1	39
1	100	5	470	2	170	—	—	2	33	6	707	3·62	3·17	3·19	84·1	71·4	40
—	—	—	—	10	4 393	—	—	—	—	10	4 393	1·00	2·00	2·00	78·8	80·8	41
1	6	13	1 101	14	1 302	—	—	10	588	18	1 821	2·69	2·74	2·83	77·4	79·0	42
3	160	16	666	65	2 365	1	2	25	1 094	58	2 095	2·44	2·12	3·36	81·9	61·2	43
3	873	21	3 613	13	2 098	—	—	6	237	31	6 347	2·62	2·62	3·51	109·3	94·6	44
1	60	23	2 217	9	432	—	—	17	1 457	16	1 252	3·22	2·89	3·33	101·8	96·3	45
1	48	6	1 891	19	4 201	—	—	6	4 057	20	2 085	2·19	2·31	2·50	91·5	86·3	46
105	**16 522**	**730**	**85 976**	**1065**	**138291**	**6**	**595**	**812**	**90 236**	**1 082**	**149 958**	**2·39**	—	—	86·6	—	47
141	20 967	790	104 357	1011	119849	10	1 172	842	90 829	1090	153 172	2·46	—	—	—	84·7	48
168	26 999	842	97 669	865	124564	11	1 461	907	105 150	957	142 621	2·65	—	—	—	—	49
139	21 040	925	97 656	895	147869	19	1 983	1 056	118 450	884	146 132	2·61	—	—	—	—	50
136	15 645	926	106 730	856	134696	8	434	1 093	122 714	817	133 923	2·66	—	—	—	—	51

Inom *trävaruindustrien* noterades, vad sågverken beträffar, en med hänsyn till årstiden naturlig säsongförbättring. Läget är dock alltjämt tryckt på grund av låga priser. Utskeppningarna ha emellertid kvantitativt sett varit av tillfredsställande omfattning och uppgivas i vissa fall även ha överträffat förväntningarna. Den under större delen av kvartalet pågående massakonflikten har på sina håll orsakat svårigheter, som haft driftsinskränkningar till följd. — Läget å pappersmassemarknaden präglades naturligen av massakonflikten. Ej heller å pappersmarknaden har någon större livaktighet kunnat spåras. Dock kan noteras, att exporten av tidningspapper stigit avsevärt sedan föregående år. Medan de utförda kvantiteterna under första halvåret 1931 uppgingo till 72 milj. kg, steg exporten för motsvarande tid innevarande år till något över 100 milj. kg.

Livsmedelsindustrien har väl hållit sin ställning och uppvisar till och med en höjd konjunktursiffra. Kvarnarna rapportera i allmänhet ökad sysselsättning; en av de rapporterande arbetsgivarna uppgiver såsom orsak härtill den numera sänkta inmalningsprocenten. Endast choklad- och konfektfabrikerna visa inom denna huvudgrupp en anmärkningsvärd nedgång.

För *textil- och beklädnadsindustrien* noteras en påtaglig försämring. Medan konjunktursiffran för årets första kvartal var ej obetydligt högre än förra årets, ligga siffrorna för andra kvartalet betydligt under fjolårets. En orsak till det försämrade läget torde vara den till följd av den långvariga depressionen allmänt minskade köpkraften, vilken tvingat till en långsammare nyanskaffning av kläder än tidigare. Från flera håll påtalas även den utländska konkurrensen.

Skofabrikerna, vilka i början av året kämpade med betydande svårigheter, synas under kvartalet ha förbättrat sin ställning, ehuru naturligen driftsinskränkningar och permitteringar alltjämt förekomma. En bidragande orsak till de svårigheter, som skofabrikerna haft och hava att kämpa med, uppgives vara den konkurrens, som uppkommit med gummivarufabrikerna till följd av dessas ökade produktion av gummiskodon.

Fylleriförseelser och spritsmuggling under andra kvartalet 1932.

Fylleriförseelser under andra kvartalet 1932. Enligt en inom kontrollstyrelsen verkställd preliminär sammanräkning, vars resultat delgivits socialstyrelsen och i sammandrag återges i tab. A, utgjorde antalet fylleriförseelser, för vilka personer blivit sakfällda under andra kvartalet 1932, tillhopa 7 517, av vilka 7 354 begåtts av män och 163 av kvinnor. Antalet avdömda fylleriförseelser per kvartal dels under år 1913, såsom representerande förhållandena före världskriget och det individuella kontrollsystemets mera allmänna tillämpning, dels för tiden fr. o. m. år 1925 har utgjort som följer:

	Medeltal per kvartal under år								2 kv.	1 kv.	2 kv.
	1913	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1931	1932	1932
Antal förseelser	14 727	8 130	7 425	7 196	6 929	7 375	7 759	7 492	7 407	6 874[1]	7 517[2]
Per 100 000 inv.	262	134	123	118	114	121	127	122	121	112[1]	122[2]

Dessa siffror återge emellertid icke hela den faktiska fyllerifrekvensen å offentliga platser. Man får nämligen i allmänhet räkna med, att för varje kvartal något eller några hundratal personer, som blivit anhållna för fylleri, sedermera icke sakfällas, merendels av det skäl att de icke kunnat med stämning anträffas och inställas inför rätta. Påpekas bör därjämte, att å ena sidan en del av de förseelser, som avdömts under en redovisningsperiod, begåtts under en tidigare, medan å andra sidan en del under perioden begångna förseelser avdömas först under ett följande redovisningsskede. Vad beträffar den preliminära siffran för andra kvartalet 1932, tyder densamma på en högre fyllerifrekvens än under första kvartalet 1932 (6 874 förseelser). Enär redovisningen för redogörelsekvartalet ännu icke är alldeles fullständig, torde ökningen i verkligheten vara något större, än vad de anförda siffrorna ange. Även jämfört med andra kvartalet 1931 (7 407 förseelser) framträder en viss stegring, vilken på grund av efterredovisning torde komma att ytterligare accentueras.

Fylleriförseelsernas fördelning på årets olika månader fr. o. m. 1929 ter sig som följande tablå utvisar:

År	jan.	febr.	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.
1929	2 189	1 702	1 846	2 535	2 554	2 321	2 361	3 068	3 393	2 920	2 645	1 964
1930	2 505	1 960	2 321	2 644	2 541	2 562	2 204	2 919	3 469	2 925	2 786	2 198
1931	2 215	1 989	2 230	2 547	2 376	2 484	2 067	2 572	3 619	2 991	2 871	2 008
1932	2 231	2 341	2 302	2 563[2]	2 784[2]	2 170[2]	—	—	—	—	—	—

Som synes, är det egentligen under april och maj, som stegring gör sig gällande, under det att juni synes förete sjunkande fyllerifrekvens. Denna

[1] De tidigare meddelade siffrorna för första kvartalet 1932 ha ökats med 185 senare rapporterade förseelser.
[2] Preliminär siffra.

nedgång torde emellertid vara mindre, än vad som här kommer till synes, i det att de ännu icke redovisade fyllerifallen till övervägande del torde ha inträffat mot slutet av kvartalet.

Hur fylleriförseelserna under redovisningskvartalet fördelade sig på vissa ortsgrupper och på olika delar av landet åskådliggöres av följande tablå, varuti för Stockholm meddelas tvenne sifferserier, nämligen a) antalet sakfällda enligt den officiella statistiken och b) antalet för fylleri anhållna enligt Statistisk Månadsskrift, utgiven av Stockholms stads statistiska kontor:

Antal fylleriförseelser under 2 kv. 1932	Stockholms stad a	Stockholms stad b	Östra Sverige	Småland och öarna	Södra Sverige	Västra Sverige	Norra Sverige	Hela riket 2 kv. 1932	Hela riket 1 kv. 1932	Hela riket 2 kv. 1931
i städer med mer än 10 000 inv.	1 530	1 540	507	205	599	1 580	563	4 984	4 463	4 960
i övriga städer .	—	—	191	158	112	425	214	1 100	957	1 138
å landsbygden . .	—	—	189	150	184	332	578	1 433	1 454	1 309
tillhopa	**1 530**	**1 540**	**887**	**513**	**895**	**2 337**	**1 355**	**7 517**	—	—
1 kvart. 1932 . .	1 447	1 546	712	402	804	2 337	1 172	—	6 874	—
2 kvart. 1931 . .	1 408	1 732	862	563	832	2 536	1 206	—	—	7 407

Om hänsyn tages till kommande efterredovisningar, vill det synas, som om ökning gentemot första kvartalet 1932 skulle ha gjort sig gällande inom samtliga landsdelar, låt vara, att densamma huvudsakligen varit begränsad till städerna. Stegringen gentemot andra kvartalet 1931 har i första hand berört landsbygden, men synes ha varit mindre enhetlig, i det att särskilt västra Sverige företer sjunkande fyllerifrekvens.

Fylleriförseelsernas fördelning efter de sakfälldas kön och ålder. Av samtliga fylleriförseelser, för vilka personer sakfälldes under 1932 års andra kvartal, begingos, som ovan nämnts, 163 eller 2·2 % av kvinnor, därav, som omstående tab. A visar, 118 i Stockholm, 21 i Göteborg, 2 i Malmö, 21 i övriga städer och 1 på landsbygden. — Huvudtabellen ger även möjlighet att fastställa, i vilken utsträckning fylleriförseelserna begåtts av yngre och av äldre personer, varvid åldersgränsen dragits vid 25 år.[1] Av hela antalet under andra och första kvartalen 1932 sakfällda fyllerister tillhörde 1 680 eller 22·4 %, resp. 1 679 eller 24·5 % den yngre åldersgruppen. Motsvarande relativtal i genomsnitt för åren 1927—1931 utgjorde resp. 22·6, 24·4, 25·3, 25·5 och 24·4 %.

Fylleriförseelsernas fördelning efter de sakfälldas inköpsrätt till spritdrycker. På grundval av systembolagens uppgifter ha i tab. A förseelserna vidare uppdelats med hänsyn till om de sakfällda innehaft motbok (med full eller begränsad inköpsrätt) eller varit avstängda från laglig spritdryckstilldelning. Av samtliga manliga fyllerister voro 5 833 eller 79·3 % personer utan motbok. Fördelningen härvidlag var sålunda ungefär densamma som närmast föregående kvartal (79·4 %). Av de kvinnliga fylleristerna uppgives endast 1 ha varit

[1] Härvid ha personer, som äro födda före 1907, hänförts till den äldre åldersgruppen, och sådana, som äro födda 1907 eller senare, till den yngre.

Orter	Antal fylleriförseelser, för vilka personer sakfällts under				Förseelser, begångna av *män*						Förs., beg. av *kvinnor*		
					med motbok		*utan* motbok	Summa	Därav		Hela antalet	Därav	
	april	maj	juni	hela kvartalet	full inköpsrätt	begr. inköpsrätt			25 år eller däröver[1]	under 25 år[2]		25 år eller däröver[1]	under 25 år[2]
Stockholms stad	648	497	385	**1 530**	77	369	966	**1 412**	1 235	177	118	104	14
Östra Sverige: Södertälje	7	10	14	**31**	—	2	29	**31**	26	5	—	—	—
Östra Sverige: Lidingö	3	2	3	**8**	—	1	7	**8**	4	4	—	—	—
Östra Sverige: Uppsala	26	53	25	**104**	1	17	86	**104**	81	23	—	—	—
Östra Sverige: Västerås	29	22	23	**74**	—	12	62	**74**	55	19	—	—	—
Östra Sverige: Nyköping	6	10	10	**26**	—	3	23	**26**	21	5	—	—	—
Östra Sverige: Eskilstuna	33	17	36	**86**	1	20	63	**84**	66	18	2	—	2
Östra Sverige: Linköping	19	11	8	**38**	—	5	33	**38**	33	5	—	—	—
Östra Sverige: Norrköping	42	57	41	**140**	2	31	104	**137**	119	18	3	—	3
Östra Sverige: Övriga städer	52	78	61	**191**	3	36	152	**191**	148	43	—	—	—
Östra Sverige: Landsbygden	42	86	61	**189**	2	28	159	**189**	124	64	—	—	—
Smål. m. m.: Jönköping	24	29	18	**71**	2	10	59	**71**	57	14	—	—	—
Smål. m. m.: Kalmar	30	28	20	**78**	2	7	69	**78**	60	18	—	—	—
Smål. m. m.: Västervik	9	9	5	**23**	—	3	20	**23**	19	4	—	—	—
Smål. m. m.: Visby	6	7	20	**33**	2	2	29	**33**	27	6	—	—	—
Smål. m. m.: Övriga städer	40	92	26	**158**	2	23	133	**158**	120	37	—	—	—
Smål. m. m.: Landsbygden	47	62	41	**150**	2	21	127	**150**	84	66	—	—	—
Södra Sverige: Karlskrona	23	11	19	**53**	—	8	45	**53**	45	8	—	—	—
Södra Sverige: Kristianstad	14	15	25	**54**	2	14	38	**54**	46	8	—	—	—
Södra Sverige: Malmö	58	71	66	**195**	6	34	153	**193**	166	27	2	2	—
Södra Sverige: Lund	16	24	9	**49**	4	7	38	**49**	42	7	—	—	—
Södra Sverige: Landskrona	22	32	18	**72**	5	16	50	**71**	57	14	1	1	—
Södra Sverige: Hälsingborg	61	36	51	**148**	—	26	118	**144**	127	17	4	4	—
Södra Sverige: Ystad	6	2	2	**10**	—	2	8	**10**	7	3	—	—	—
Södra Sverige: Trälleborg	9	6	3	**18**	—	4	14	**18**	10	8	—	—	—
Södra Sverige: Övriga städer	37	46	29	**112**	3	12	97	**112**	90	22	—	—	—
Södra Sverige: *Landsbygden*	71	76	37	**184**	5	42	137	**184**	115	66	—	—	—
Västra Sverige: Halmstad	13	13	17	**43**	—	13	30	**43**	32	11	—	—	—
Västra Sverige: Göteborg	353	385	327	**1 065**	11	223	810	**1 044**	856	188	21	18	3
Västra Sverige: Mölndal	3	18	5	**26**	—	4	22	**26**	18	8	—	—	—
Västra Sverige: Uddevalla	18	11	13	**42**	2	8	31	**41**	35	6	1	1	—
Västra Sverige: Trollhättan	25	11	10	**46**	—	7	39	**46**	22	24	—	—	—
Västra Sverige: Borås	29	35	39	**103**	3	15	85	**103**	77	26	—	—	—
Västra Sverige: Skövde	16	18	5	**39**	1	5	33	**39**	32	7	—	—	—
Västra Sverige: Karlstad	15	37	30	**82**	—	16	66	**82**	69	13	—	—	—
Västra Sverige: Kristinehamn	10	9	5	**24**	—	6	18	**24**	19	5	—	—	—
Västra Sverige: Örebro	55	39	16	**110**	5	15	89	**109**	93	16	1	1	—
Västra Sverige: Övriga städer	145	169	111	**425**	5	60	359	**424**	312	112	1	1	—
Västra Sverige: Landsbygden	101	152	79	**332**	3	60	269	**332**	170	160	—	—	—
Norra Sverige: Falun	2	9	6	**17**	—	3	14	**17**	13	4	—	—	—
Norra Sverige: Gävle	54	54	78	**186**	—	27	159	**186**	162	24	—	—	—
Norra Sverige: Söderhamn	21	8	3	**32**	—	5	27	**32**	25	7	—	—	—
Norra Sverige: Härnösand	16	14	29	**59**	—	6	53	**59**	45	14	—	—	—
Norra Sverige: Sundsvall	64	62	48	**174**	1	24	141	**166**	135	31	8	6	2
Norra Sverige: Östersund	11	15	8	**34**	—	3	31	**34**	28	6	—	—	—
Norra Sverige: Umeå	13	13	14	**40**	—	5	35	**40**	37	3	—	—	—
Norra Sverige: Luleå	4	11	6	**21**	—	1	20	**21**	13	8	—	—	—
Norra Sverige: Övriga städer	61	90	63	**214**	—	38	176	**214**	167	47	—	—	—
Norra Sverige: Landsbygden	154	222	202	**578**	—	70	507	**577**	347	229	1	—	1
Hela riket: städerna	**2 148**	**2 186**	**1 750**	**6 084**	140	**1 148**	**4 634**	**5 922**	**4 851**	**1 070**	**162**	**138**	**24**
Hela riket: landsb.	**415**	**598**	**420**	**1 433**	12	**221**	**1 199**	**1 432**	**840**	**585**	**1**	—	**1**
Summa	**2 563**	**2 784**	**2 170**	**7 517**	**152**	**1 369**	**5 833**	[3]**7 354**	**5 691**	**1 655**	**163**	**138**	**25**

[1] Härmed avses personer födda före år 1907. — [2] Härmed avses personer födda år 1907 eller senare. — [3] Därav 8 personer med okänd ålder.

innehavare av motbok. Dessa siffror giva även en antydan om omfattningen av den olagliga rusdryckshandelns och särskilt spritsmugglingens inverkan på nykterhetstillståndet.

Jämförelse mellan fylleriförseelserna i Sverige och dess grannländer. Liksom i föregående kvartalsredogörelser må slutligen i jämförelsesyfte en sammanställning göras mellan den svenska fylleristatistiken och f. n. tillgängliga uppgifter för Norge enligt Statistiske Meddelelser, samt för Finland enligt Social Tidskrift:

	Medeltal per kvartal								2 kv.	1 kv.	2 kv.
	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1931	1932	1932
Sverige . . .	8 171	8 130	7 425	7 196	6 929	7 375	7 753	7 492	7 407	6 874	7 517
Norge	10 797	9 611	9 003	9 012	9 434	9 570	9 202	7 807	8 501	7 325	·
Finland[1] . . .	15 851	17 576	18 457	23 976	25 268	25 375	25 397	22 155	18 785	20 181	·

Av intresse är jämväl att sammanställa fylleriförseelserna i respektive huvudstäder, såsom skett i nedanstående tablå:

Antal fylleriförseelser i	År 1913	År 1925	År 1926	År 1927	År 1928	År 1929	År 1930	År 1931	2 kv. 1931	1 kv. 1932	2 kv. 1932
Stockholm[2]	17 696	7 275	6 689	6 452	5 465	5 356	6 436	6 771	1 732	1 546	1 540
Oslo	20 293	16 518	15 197	14 709	14 688	14 853	14 104	11 947	2 994	3 065	·
därav anhållna	16 455	13 516	12 879	12 722	12 039	12 332	11 489	10 064	2 484	2 491	·
Helsingfors[1]	23 266	18 630	18 602	22 003	21 876	23 962	25 612	25 390	4 935	6 466	·

Det framgår härav, att antalet fylleriförseelser, särskilt om hänsyn tages till vederbörande städers folkmängd,[3] ställer sig väsentligt lägre i Stockholm än i Helsingfors och Oslo. Då emellertid av gatufylleriet blott en viss efter lagstiftning och praxis växlande del blir föremål för polisingripande och sålunda redovisad i statistiken, kunna tablåns siffror mindre göra anspråk på att giva en inbördes fullt jämförbar bild av nykterhetstillståndet i resp. städer vid en och samma tidpunkt än av utvecklingens gång i berörda avseende i de särskilda orterna under den redovisade tidsperioden.

Uppgifter rörande spritsmugglingen. Som komplement till fylleriförseelsestatistiken meddelas i tab. B vissa uppgifter från generaltullstyrelsens statistiska avdelning för åren 1930—1932 rörande antalet beslag, som helt eller delvis avsett sprit (eller brännvin), samt beslagtagna kvantiteter av sådana varor. Vissa i tabellen upptagna beslag lära sedermera ha upphävts av vederbörande domstol.

Mängden beslagtagen sprit har efter år 1928 (31 891 liter) företett en fortgående stegring (år 1929 beslagtogos 52 207 liter), vilken emellertid särskilt under år 1931 i huvudsak var att tillskriva några enstaka mycket betydande spritbeslag. Under första halvåret 1932 (beslagskvantitet 20 703 liter) fram-

[1] Siffrorna för de olika åren ej fullt jämförbara (jfr sid. 150 not 1).
[2] Siffrorna avse antalet anhållna personer enligt polisstatistiken.
[3] Folkmängdssiffrorna äro för Stockholm 514 333, för Oslo 249 688 och för Helsingfors 234 096.

Tab. B. Gjorda beslag och beslagtagna kvantiteter av spritdrycker åren 1930—1932.

Månad	Stockholms tullkammardistrikt						Samtliga tullkammardistrikt					
	Antal beslagsmål			Kvantitet, liter			Antal beslagsmål			Kvantitet, liter		
	1930	1931	1932	1930	1931	1932	1930	1931	1932	1930	1931	1932
januari	145	77	123	3 788	1 487	5 057	212	136	177	7 205	1 931	5 246
februari	90	88	105	1 230	5 242	2 198	138	139	149	1 401	5 537	2 366
mars	98	89	114	20 975	742	1 005	149	126	138	21 196	864	1 042
april	124	100	96	1 202	828	1 198	188	144	127	1 361	1 689	3 325
maj	101	112	65	1 473	45 500	7 572	151	156	96	1 695	49 469	7 653
juni	162	100	63	2 643	4 400	923	233	164	100	4 645	5 042	1 071
juli	159	208		1 295	1 513		258	294		1 901	2 233	
augusti	143	167		1 411	71 345		220	223		11 979	71 571	
september . . .	184	168		1 978	39 776		240	245		2 734	40 149	
oktober	227	74		2 038	561		315	148		2 382	5 136	
november . . .	141	169		1 764	1 182		232	251		2 967	2 760	
december . . .	231	162		3 887	5 480		294	228		4 183	5 858	
Hela året	**1 805**	**1 514**		**43 684**	**178056**		**2 630**	**2 254**		**63 649**	**192239**	

trädde en betydande nedgång i jämförelse med motsvarande period 1931 (64 532 liter).

Till jämförelse må nämnas, att i Norge under åren 1928, 1929, 1930 och 1931 uppges ha beslagtagits resp. 49 025, 49 872, 40 017 och 92 988 liter sprit och brännvin. Under första kvartalet 1932 uppgick siffran till 4 036 liter. I Finland beslagtogos under åren 1928, 1929, 1930 och 1931 resp. 980 850. 961 203, 1 062 301 och 777 174 liter spritdrycker.

Utredning och förslag angående obligatoriska läkarundersökningar av arbetare i hälsofarliga arbeten.

I samband med den år 1931 genomförda revisionen av arbetarskyddslagen hemställde riksdagen, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning angående behovet av obligatorisk, periodvis förnyad läkarundersökning för arbetare inom industrier och arbetsföretag, i vilka arbetet är förenat med stor fara för arbetarnas hälsa, samt om sättet för bestridande av de med sådan läkarundersökning förenade kostnaderna ävensom för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda. Genom beslut den 12 juni 1931 anbefallde Kungl. Maj:t, som samma dag utfärdade lag angående ändring i vissa delar av lagen den 29 juni 1912 (nr 206) om arbetarskydd, socialstyrelsen att, efter samråd i erforderlig omfattning med medicinalstyrelsen, verkställa den utredning, varom riksdagen sålunda hemställt, samt till Kungl. Maj:t inkomma med förslag i anslutning därtill.

Socialstyrelsen har den 6 juli 1932 avgivit den begärda utredningen och därvid, förutom erforderliga författningsförslag, överlämnat dels en sammanfattning av yrkesinspektörernas och bergmästarnas i ärendet avgivna yttranden, dels en redogörelse för gällande bestämmelser i ämnet i Tyskland, England, Holland och Belgien.

Medicinalstyrelsen har förklarat sig kunna ansluta sig till de förslag, som av socialstyrelsen framställts i anledning av utredningen. Inom socialstyrelsen ha även socialfullmäktige deltagit i detta ärendes handläggning.

Socialstyrelsens utlåtande har följande lydelse.

Motiv för införandet av periodiskt återkommande läkarundersökning i hälsofarliga arbeten. Införandet av periodiska läkarundersökningar av arbetare i hälsofarliga arbeten skulle uppenbarligen tjäna ett profylaktiskt syfte. Genom en tillräckligt ofta företagen undersökning skulle tidigare än genom arbetarens egen iakttagelse en skadlig inverkan å arbetarens hälsotillstånd genom det farliga arbetet kunna upptäckas och följderna därav sålunda lättare och med större utsikt till framgång kunna förebyggas. Det skulle sålunda givetvis vara önskvärt, att periodiska läkarundersökningar kunde komma till stånd i alla de fall, där de i större eller mindre grad tillgodosåge nyss angivna profylaktiska syfte. Med hänsyn till de kostnader samt det besvär för arbetsgivare och arbetare, varmed undersökningarna äro förenade, lära de dock böra begränsas till sådana fall, där de kunna förväntas i mera avsevärd mån förhindra uppkomsten av sjukdomar eller förvärrandet av redan uppkomna sådana.

Yrkessjukdomarnas förekomst i vårt land föga känd. Kännedomen om yrkessjukdomarnas förekomst i vårt land torde kunna sägas vara förhållandevis ringa. Före yrkessjukdomsförsäkringens införande fr. o. m. år 1930 fanns överhuvud taget intet tillförlitligt material rörande yrkessjukdomarnas förekomst. Efter nämnda försäkrings ikraftträdande utgöra givetvis de på grund av försäkringen inkommande anmälningarna om inträffade fall av yrkessjukdom jämte läkarintyg ett

värdefullt material i förevarande avseende, ett material som dock är av begränsad räckvidd, enär det väsentligen endast omfattar sjukdomar, som inbegripas under försäkringen. Ett mera fullständigt material skulle kunna erhållas genom införande av anmälningsplikt för läkarna beträffande alla sjukdomar, som äro eller skäligen kunna misstänkas vara yrkessjukdomar. I sitt utlåtande med förslag i frågan om ersättning för yrkessjukdomar den 21 april 1928 uttalade också socialstyrelsen, riksförsäkringsanstalten och medicinalstyrelsen, att det syntes bliva nödvändigt att för en systematisk fullföljd av lagstiftningen rörande rätt till ersättning på grund av yrkessjukdom på berörda sätt taga läkarnas medverkan i anspråk i likhet med vad som skett på vissa håll i utlandet.

Styrelsen tillåter sig med avseende härå ytterligare erinra, att 1929 års riksdag, som antog lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar, i anledning av väckt motion angående vidgat tillämpningsområde för yrkessjukdomsförsäkringen i sin skrivelse den 22 maj 1929, nr 190, uttalade, att riksdagen icke ansåg anledning för det dåvarande föreligga att avlåta skrivelse i detta ämne. Riksdagen förutsatte nämligen, att myndigheterna utan särskild framställning från riksdagens sida komme att följa utvecklingen på hithörande område med beaktande av de erfarenheter, som gjordes såväl i vårt land som i främmande länder. En nödvändig förutsättning för att vederbörande ämbetsverk skola kunna på ett tillfredsställande sätt efterkomma riksdagens sålunda uttalade förväntan lärer emellertid vara, att åsyftade anmälningsplikt för läkarna snarast möjligt kommer till stånd.

Inskränkning tillsvidare av event. bestämmelser om obligatoriska läkarundersökningar till området för yrkessjukdomsförsäkringen. Med hänsyn till den härovan framhållna bristfälliga kännedomen om yrkessjukdomarnas förekomst torde man vara nödgad att framgå med försiktighet vid anordnandet av här åsyftade läkarundersökningar, och synes man i betraktande härav till en början böra begränsa undersökningarna till de av lagstiftningen såsom särskilt framträdande erkända yrkessjukdomarna, d. v. s. till dem som inbegripas under yrkessjukdomsförsäkringen. Yrkesinspektörerna, som i allmänhet vitsordat behovet av obligatoriska läkarundersökningar i vissa fall, ha också i stort sett givit uttryck åt denna mening. Styrelsen är emellertid angelägen understryka, att en sådan begränsning bör betraktas såsom provisorisk och att den icke bör få hindra en mera fullständig och rationell lösning av förevarande fråga.

Inom nu berörda, begränsade område åter bör, i enlighet med vad förut uttalats, läkarundersökningar endast påbjudas i sådana fall, där de i mera avsevärd mån kunna förväntas förhindra uppkomsten av sjukdomar eller förvärrandet av redan uppkomna sådana.

Begränsning av de periodiska läkarundersökningarna till arbeten, vari risk för blyförgiftning eller silikos förefinnes. Vid övervägande av frågan från nu angivna utgångspunkter synes man tillsvidare böra begränsa sig till att föreslå periodisk läkarundersökning allenast av arbetare sysselsatta i arbete, där en mera framträdande fara för *blyförgiftning* eller för uppkomst av *silikos* (stendammslunga) kan anses förefinnas. Båda dessa sjukdomar omfattas av gällande yrkessjukdomsförsäkring. Anordnandet av periodiska läkarundersökningar i förebyggande syfte inom dessa slag av verksamhet torde även få anses ligga i försäkringens intresse. Vad övriga under nämnda lagstiftning inbegripna sjukdomar beträffar förekomma dessa endast mera sporadiskt eller ock uppträda de mera akut, varför i avseende å dem periodiska läkarundersökningar icke synas vara av någon större betydelse. Möjligen kunde det ifrågasättas att påbjuda sådana undersökningar för arbetare i sådana sysselsättningar, som utsätta dem för inverkan av röntgenstrålar eller radium.

Anmärkas må, att bland yrkessjukdomarna blyförgiftning och silikos med hänsyn till sin förekomst och allvarliga natur utan jämförelse i främsta rummet påkalla uppmärksamhet. Vid en inom socialstyrelsen verkställd sammanställning av de anmälningar om uppkommen yrkessjudom, som under åren 1930 och 1931 gjorts till riksförsäkringsanstalten samt våra två största ömsesidiga olycksfallsförsäkringsbolag och föranlett beslut om ersättning, har också framgått, att det alldeles övervägande antalet av berörda anmälningar gällt fall av blyförgiftning (35 st.), ett mindre antal fall av silikos (3 ev. 4 st.) samt resten spridda fall av andra sjukdomar.

Behovet av läkarkontroll olika starkt framträdande i olika fall. Risken för uppkomsten av viss yrkessjukdom är givetvis i olika grad framträdande inom de olika slag av verksamhet, där sådan risk överhuvud taget förefinnes. Härtill kommer, att förhållandena i skyddsavseende kunna vara högst olika vid arbetsställen av samma slag. Behovet av läkarkontroll är därför tydligtvis beroende av arbetsförhållandena vid det särskilda arbetsstället. Ett sådant behov kan måhända endast i ringa mån föreligga vid ett arbetsställe men framträda ganska starkt vid ett annat. Tydligen kan också vid ett arbetsställe, där ett utpräglat behov av periodisk läkarundersökning förelegat, genom vidtagna ändamålsenliga skyddsåtgärder berörda behov komma att väsentligen bortfalla. Särskilt torde emellertid det lämpliga tidsmellanrummet mellan två på varandra följande undersökningar vara beroende av arbetsförhållandena i det enskilda fallet.

Anmärkas må för övrigt i detta sammanhang, att det givetvis bör vara en oavlåtlig strävan hos yrkesinspektionen att söka få arbetsförhållandena så förbättrade, att fordran på anordnandet av periodiskt återkommande läkarundersökningar såvitt möjligt icke behöver uppställas. Yrkesinspektionen bör med andra ord eftersträva, att särskild läkarkontroll endast skall behöva förekomma i sådana fall, där fullt effektiva skyddsåtgärder till förhindrande av yrkessjukdoms uppkomst på grund av arbetets natur eller av tekniska skäl icke äro möjliga att vidtaga.

Tidsintervallen mellan de periodiska undersökningarna för uppdagande av blyförgiftning eller silikos. I fråga om arbete, vid vilket avsevärd risk för blyförgiftning föreligger, lärer i regel en varannan månad återkommande läkarundersökning vara erforderlig. I vissa fall torde kanske en oftare upprepad undersökning vara påkallad, medan åter i andra fall tidsintervallen mellan undersökningarna lära kunna något utsträckas. Beträffande arbete, i vilket silikos kan uppkomma, torde merendels läkarundersökning en gång om året vara tillräcklig, men kan möjligen i en del fall ett längre eller kortare tidsmellanrum mellan undersökningarna än nyss nämnts vara motiverat.

Läkarundersökning före anställandet i hälsofarligt arbete. Riksdagens hemställan om utredning avser endast behovet av periodiska läkarundersökningar. Vid utredandet av detta spörsmål lärer emellertid frågan om läkarundersökning *före* anställandet i hälsofarligt arbete icke kunna förbigås. I de fall, då anordnandet av periodiska undersökningar i förebyggande syfte anses motiverat, lärer i regel också en undersökning före anställandet i arbetet i fråga vara påkallad. Därjämte torde emellertid fall kunna förekomma, då det kan anses tillfyllest, att arbetaren obligatoriskt underkastas läkarundersökning allenast före anställandet i arbetet. Vad angår arbete, vari risk för uppkomsten av blyförgiftning eller silikos föreligger, måste en undersökning av arbetarens hälsotillstånd och kroppskonstitution före anställandet i sådant arbete anses vara av stor betydelse ur skyddssynpunkt.

Skiljande av arbetare från visst hälsofarligt arbete. Vid undersökning av en i farligt arbete sysselsatt arbetare kan den undersökande läkaren

finna det nödvändigt, att arbetaren, till förebyggande av att yrkessjukdom uppstår eller förvärras, under viss begränsad tid eller för all framtid avhåller sig från det farliga arbetet. Det kunde då ifrågasättas att medgiva läkaren befogenhet att meddela beslut härom, vilket beslut emellertid borde kunna underkastas prövning av högre myndighet. Med hänsyn till vad som senare föreslås i fråga om tillskapandet av erforderliga författningsbestämmelser — åsyftande anknytning av dessa till yrkessjukdomsförsäkringslagen — synes man emellertid tillsvidare i anslutning till vad som redan i viss omfattning gäller enligt nämnda lag böra lägga i vederbörande försäkringsinrättnings hand att vidtaga erforderliga åtgärder i förevarande avseende. Med hänsyn härtill borde läkaren vara skyldig att i fall, som nyss berörts, underrätta försäkringsinrättningen om undersökningens resultat och den åtgärd i förevarande avseende, som han anser påkallad. Dessutom bör han givetvis vara pliktig att till upplysning för ifrågakommande arbetare och arbetsgivare införa anteckning därom i den längre fram omförmälda journal, som bör föras å varje arbetsställe, där obligatoriska läkarundersökningar förekomma.

Ersättning till arbetare, som på anmodan av försäkringsinrättning avhåller sig från visst hälsofarligt arbete. Enligt 4 § lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar äger arbetare, som efter anmodan av försäkringsinrättning under någon tid avhåller sig från i lagen avsett farligt arbete, att därest icke omständigheterna till annat föranleda, för den tid han avhåller sig från det farliga arbetet uppbära skälig ersättning icke överstigande hälften av hel sjukpenning. Detta stadgande skulle uppenbarligen komma till tillämpning i sådana fall, då arbetare på initiativ av undersökningsläkare men efter uppmaning av försäkringsinrättning under viss tid avhåller sig från ett farligt arbete. Skulle försäkringsinrättningen åter anse erforderligt, att arbetaren definitivt skiljes från det farliga arbetet, samt arbetaren förklarar sig villig därtill måste givetvis i sådant fall en viss begränsning i fråga om tiden för ersättnings åtnjutande bestämmas. I den engelska lagstiftningen rörande yrkessjukdomarna silikos och asbestos har längsta tidrymden för ersättnings utgående bestämts till tretton veckor. Med hänsyn till de svårigheter att erhålla annat lämpligt arbete, som i vissa fall lära kunna möta för arbetaren, synes det styrelsen för Sveriges del kunna vara skäligt att sätta ifrågavarande tidrymd till 6 månader.

Därest arbetaren i sist berörda fall icke frivilligt skulle samtycka till att lämna arbetet, kan han uppenbarligen icke utan arbetsgivarens medverkan skiljas därifrån. Sannolikt torde dock i regel sådan medverkan kunna påräknas, då arbetsgivaren, oavsett andra hänsyn, eljest måste befara höjning av sina försäkringspremier.

Bestridandet av de med läkarundersökningarna förenade kostnaderna. I detta sammanhang torde frågan om bestridandet av de med de ifrågasatta läkarundersökningarna förenade kostnaderna böra beaktas. Vid genomförandet av yrkessjukdomsförsäkringen torde man allmänt varit enig om, att kostnaderna för försäkringen borde bäras av arbetsgivarna. Vederbörande departementschef (statsrådet Lübeck) uttalade med avseende härå, att ett fastslående av denna skyldighet för arbetsgivarna endast innebar en tillämpning av den grundsats, på vilken den sociala olycksfallsförsäkringen vilade, nämligen att varje yrkesverksamhet borde bära av dess utövande föranledda kostnader. En tillämpning av nämnda grundsats torde böra föranleda, att jämväl kostnaderna för de obligatoriska, periodvis förnyade läkarundersökningarna skulle bestridas av vederbörande arbetsgivare. Då, såsom här föreslagits, sjukdomarna i fråga skulle omfattas av yrkessjukdomsförsäkringen, synas också vissa skäl kunna anföras för att vederbörande försäkringsinrättningar,

som ju företräda arbetsgivarna gentemot de av yrkessjukdom drabbade arbetarna, få svara för utbetalandet av ersättningarna.

Beträffande bestridandet av kostnaderna för läkarundersökning *före* anställandet i hälsofarligt arbete torde några bestämmelser därom icke behöva meddelas, utan synes denna fråga böra få lösas i varje särskilt fall genom överenskommelse mellan vederbörande arbetare och arbetsgivare.

Taxa å gottgörelse för undersökningarna torde böra fastställas av Kungl. Maj:t *efter förslag av medicinalstyrelsen.*

Utförandet av läkarundersökningarna. Till förrättande av undersökningarna torde i första hand böra anlitas i statens eller kommuns tjänst anställda läkare. Hinder för anlitande av annan läkare torde emellertid icke böra uppställas. Bland för uppdraget kompetenta läkare torde med hänsyn till kostnaderna i regel böra utväljas den, som är bosatt närmast arbetsstället, försåvitt han i övrigt anses lämplig för uppgiften.

I den mån det lämpligen låter sig göra, böra undersökningarna äga rum vid arbetsstället. Någon oeftergivlig fordran på att så skall ske lärer emellertid varken böra eller kunna uppställas. Vad särskilt de periodiska undersökningarna rörande sjukdomen silikos beträffar, torde måhända av kostnadshänsyn det tillvägagångssättet få anlitas, att en första undersökning sker vid arbetsstället med syfte enbart att avskilja dem, som kunna misstänkas lida av sjukdomen, varefter den erforderliga röntgenologiska undersökningen av de misstänkta fallen verkställes å plats, där tillgång finnes till nödigt instrumentarium.

Förordnandet av undersökningsläkare. Undersökningsläkarna torde lämpligen böra förordnas av medicinalstyrelsen på framställning av yrkesinspektionens chefsmyndighet.

Journal för anteckningar rörande undersökningarna. Å varje arbetsställe, där läkarundersökningar av ifrågavarande slag förekomma, skulle finnas en särskild journal, upprättad enligt formulär, som fastställes av medicinalstyrelsen efter samråd med socialstyrelsen och riksförsäkringsanstalten, i vilken journal erforderliga anteckningar rörande undersökningarna skola införas. I journalen, som skulle innehålla en fullständig förteckning å alla arbetare, som användas i det hälsofarliga arbetet i fråga — dettas art skulle givetvis vara angivet — borde antecknas dagen för undersökningen och resultaten av densamma ävensom de anvisningar undersökningsläkaren funnit sig böra meddela i de särskilda fallen.

Rörande resultatet av läkarundersökning, som företages å en arbetare före hans anställande i visst farligt arbete, torde uppgift böra lämnas i särskilt intyg enligt av medicinalstyrelsen fastställt formulär. Därest arbetaren sedermera antages till arbetet i fråga, böra uppgifterna i intyget införas i journalen vid arbetsstället.

Journalen bör vara tillgänglig för granskning av varje arbetare, i vad den innehåller anteckningar rörande honom. Anteckningarna i journalen böra också i den utsträckning, som är möjlig, göras så, att de kunna förstås både av arbetsgivare och arbetare.

Arbetsgivaren bör vara skyldig att förvara journalen å arbetsstället under viss tid, förslagsvis minst tre år, räknat från den tid, då sista anteckningen i journalen gjordes.

Erforderliga författningsbestämmelser. Det synes med skäl kunna ifrågasättas, huruvida icke det nuvarande stadgandet i 7 § 1 mom. lagen om arbetarskydd kan anses innefatta befogenhet för Kungl. Maj:t att utfärda föreskrifter angående obligatorisk läkarundersökning av arbetare före anställning i hälsofarligt arbete samt sedermera periodvis. Med sitt änd-

ringsförslag i ämnet hade åtminstone socialstyrelsen avsett, att så skulle bliva förhållandet. Då riksdagen emellertid vid arbetarskyddslagens revision år 1931 givit uttryck åt en annan mening, lärer dess medverkan i en eller annan form för nödiga bestämmelsers tillskapande få anses erforderlig. Enklast och närmast till hands liggande kunde härvid synas vara, att 7 § i arbetarskyddslagen underkastades sådan ändring — genom ändrad avfattning av första momentet eller ett tillägg därtill eller möjligen genom införande av ett nytt moment — att Kungl. Maj:ts befogenhet i förevarande avseende därigenom komme till uttryck. I varje fall lär det icke gärna kunna bestridas, att det i och för sig måste anses principiellt riktigast, att de erforderliga bestämmelserna på ett eller annat sätt anknötes till arbetarskyddslagen. Med hänsyn till vad som tidigare anförts angående lämpligheten av att tillsvidare och till dess större kännedom vunnits rörande yrkessjukdomarnas förekomst inskränka eventuella bestämmelser i ämnet till området för yrkessjukdomsförsäkringslagen, synes det emellertid kunna anses motiverat att tillsvidare ansluta ifrågakommande bestämmelser till stadgandena i sistnämnda lag. Genom en sådan anknytning av bestämmelserna torde också den förut behandlade frågan om ersättning till arbetare, som enligt anmodan avhåller sig från visst farligt arbete, enklast erhålla sin författningstekniska lösning.

Beträdes tillsvidare här ovan angivna väg, synes i lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar, förslagsvis i dess 9 §, lämpligen böra införas ett stadgande, som bemyndigar Kungl. Maj:t att, i den mån så prövas erforderligt, meddela föreskrifter rörande läkarundersökning av arbetare före anställning i farligt arbete och därefter periodvis. Med stöd av det sålunda erhållna bemyndigandet skulle Kungl. Maj:t därefter utfärda föreskrifter angående läkarundersökning av i vissa arbeten sysselsatta arbetare, vilka föreskrifter tills vidare skulle begränsas till att avse undersökning av arbetare dels före anställandet i arbete, i vilket arbetarna äro utsatta för mera avsevärd fara att ådraga sig blyförgiftning eller silikos, dels med vissa tidsmellanrum under sysselsättning i sådant arbete. De tidsintervaller, som i regel skulle iakttagas, torde lämpligen böra angivas i åsyftade kungörelse i ämnet; men borde yrkesinspektionens chefsmyndighet bemyndigas att, efter samråd med medicinalstyrelsen, i fall, där särskilda skäl därtill förelåge, ej blott medgiva förlängning av de i kungörelsen angivna tidsmellanrummen utan även föreskriva förkortning därav. Erforderliga föreskrifter om sättet för läkarundersökningarnas utförande borde det få ankomma på medicinalstyrelsen att meddela.

Beträffande de olika slag av arbeten, varå kungörelsen skulle äga tillämpning, kunde man tänka sig, att kungörelsen skulle meddela en fullständig uppräkning av dessa. Med hänsyn till den bristfälliga kännedomen om yrkessjukdomarnas förekomst torde det emellertid komma att bereda betydande svårigheter att på förhand angiva dessa arbeten så, att förteckningen varken bleve för begränsad eller för omfattande. Särskilt torde detta gälla arbeten, vari risk för uppkomst av silikos kan anses förefinnas. Det synes därför böra få ankomma på yrkesinspektionens chefsmyndighet att efter samråd med medicinalstyrelsen och riksförsäkringsanstalten bestämma, individuellt eller generellt, å vilka arbeten kungörelsen skulle äga tillämpning. Vad tidigare framhållits rörande de skiftande arbetsförhållandena vid arbetsställen av samma slag och dessas beroende av vidtagna skyddsåtgärder torde också tala för en reglering i enlighet med vad sålunda ifrågasatts.

Sociala frågor vid 1932 års riksdag.[1]

1. Arbetarskydd och arbetarfrågor i allmänhet.

Arbetslöshetens bekämpande. Frågan om bekämpande av den i samband med den ekonomiska världskrisens skärpning även i Sverige allt mer stegrade arbetslösheten var inom det socialpolitiska området den ojämförligt viktigaste angelägenhet, som 1932 års riksdag hade att behandla. Vad beträffar den mest betydelsefulla grenen av ifrågavarande hjälpverksamhet, nämligen den som avser att genom arbetslöshetskommissionens försorg bispringa de arbetslösa huvudsakligen genom att bereda dem sysselsättning vid för ändamålet särskilt organiserade allmänna arbeten, hade 1931 års riksdag ställt 10 milj. kr. till kommissionens förfogande för budgetåret 1931/32. Ehuru detta belopp, med hänsyn till att arbetslöshetskrisen redan vid tiden för dess anvisande inträtt i akut skede, var avsevärt högre än vad som under de närmast föregående åren anslagits till motsvarande ändamål, förbrukades det redan under budgetårets första hälft. I december 1931 såg sig därför Kungl. Maj:t föranlåten att ur anslaget för oförutsedda utgifter bevilja 3 milj. kr. till arbetslöshetskommissionens fortsatta verksamhet, och så snart årets riksdag sammanträtt, äskade och erhöll Kungl. Maj:t (prop. nr 15) av riksdagen ytterligare 15 milj. kr. till *förstärkning av arbetslöshetsanslaget för budgetåret 1931/32.*

Det behövliga *arbetslöshetsanslaget för budgetåret 1932/33* beräknades i statsverkspropositionen preliminärt till 20 milj. kr., men i den särskilda proposition (nr 250), som sedermera avgavs i ärendet, hade på grund av de ytterligare förmörkade utsikterna på arbetsmarknaden anslagsäskandet höjts till 25 milj. kr., som också av riksdagen anvisades. Ehuru beloppet var betydande, ansågs det endast utgöra det oundgängligen nödvändiga, och man räknade med möjligheten, att nästa riksdag kan bliva nödsakad att öka beloppet liksom skett för budgetåret 1931/32.

Kungl. Maj:t och riksdagen voro eniga om att de nya anslagen skulle användas för arbetslöshetens bekämpande enligt samma principer som förut, d. v. s. i första hand till statliga reservarbeten ävensom till understöd åt statskommunala reservarbeten samt i mån av behov jämväl till kontanta understöd eller hjälp in natura. Från kommunistiskt håll nu liksom vid tidigare tillfällen framställda krav på radikal omläggning av arbetslöshetspolitiken avvisades av riksdagen.

Enighet rådde även därom, att hjälpverksamheten nu måste utvidgas i alla riktningar, icke minst vad de kontanta understöden beträffar, och såväl genom direkta beslut som andra uttalanden uppdrogos i vissa fall riktlinjer för hjälpsystemets utbyggande. Sålunda medgav riksdagen vid beviljandet av tilläggsanslaget för budgetåret 1931/32 i anledning av en av herr Olsson i Blädinge (h) väckt motion (II: 156), att ofrivilligt *arbetslösa lantarbetare,* som förut varit undantagna från den statliga arbetslöshetshjälpen, nu skulle komma i delaktighet därav. Avsevärd ökning av statsbidragen till *kommunala reservarbeten* ansågs erforderlig på grund av att ett stort antal kommuner fått sin ekonomi försvagad, särskilt i sådana trakter, där omfattande och långvarig arbetslöshet varit rådande. Såsom ett led i bekämpandet av ungdomsarbetslösheten och förebyggande av dess skadliga verkningar

[1] Riksdagspartierna betecknas med följande förkortningar: h högern; b bondeförbundet; f frisinnade folkpartiet; l liberala partiet; s socialdemokratiska partiet; k kommunistiska gruppen.

hade de på initiativ av 1931 års riksdag utsedda ungdomsarbetslöshetssakkunniga, vilka ännu icke hunnit fatta ståndpunkt till sitt utredningsuppdrag i dess helhet, i en särskild framställning föreslagit, att *utbildningskurser för arbetslös ungdom* skulle anordnas i väsentligt större omfattning än förut. Dylik kursverksamhet, som enligt gällande regler för arbetslöshetshjälp kunna anordnas av kommunerna med bidrag från arbetslöshetskommissionen, hade under senare år förekommit jämförelsevis sällan, men borde nu vidare utvecklas, dock utan rubbning av hittills tillämpade grundsatser. Förslagen härom, som utförligt behandlas i förenämnda proposition nr 15 och i statsutskottets utlåtande däröver, ansågos ändamålsenliga. Kommunernas intresse för anordnande av sådana kurser borde sålunda stimuleras, och en särskild konsulent med förtrogenhet såväl med allmänna undervisningsfrågor som med arbetslöshetsspörsmål anställas hos arbetslöshetskommissionen för handläggning av ärenden rörande ifrågavarande verksamhet. Kurserna skola erhålla en såvitt möjligt praktisk inställning, direkt åsyftande att göra kursdeltagarna bättre rustade att möta arbetsmarknadens krav, men ej heller teoretiska ämnen av allmänbildande natur skola uteslutas. Kursdeltagarna, som utväljas bland arbetslös ungdom och även vuxna i åldern upp till 25 år, skola kunna beredas arbetslöshetsunderstöd av statsmedel, antingen kontant eller in natura såsom i form av kost och logi, och verklig arbetsprestation skall fordras, så att understödet åtminstone i någon mån kan betraktas som vederlag för utfört arbete.

Bland övriga specialfrågor som behandlades i samband med arbetslöshetsanslagen må erinras om att av herr Mogård (s) i en motion (II: 42) ifrågasatta utredningar rörande *kontantunderstöd åt arbetslösa tjänstemän* samt anordnande av lämpliga *reservarbeten för personer, som förut sysselsatts inom merkantila yrken* och sakna fysiska förutsättningar för hårt kroppsarbete, föranledde riksdagen till ett uttalande av innehåll, att arbetslöshetskommissionen borde i möjlig utsträckning tillmötesgå dessa önskemål, vilka kunde tillgodoses med nu gällande direktiv. Ett utredningsyrkande (II: 104), framställt av herr Osberg (l), om planläggning av nyttiga arbeten på lång sikt gav riksdagen anledning till att framhålla nödvändigheten av att, med hänsyn till det försvårade budgetära läget, *största möjliga omsorg iakttages vid valet av lämpliga reservarbeten.*

Vidare må i detta sammanhang framhållas, att av de två av årets riksdag beviljade arbetslöshetsanslagen sammanlagt 1 milj. kr. ställdes till Kungl. Maj:ts direkta förfogande för *främjande av företagsverksamhet, som Kungl. Maj:t kunde finna önskvärd.* Såsom exempel på dylik företagsverksamhet nämndes en från domänstyrelsen ingången ansökan om bidrag av arbetslöshetsmedel till vissa avverkningsarbeten, för vilka med rådande prisläge ekonomisk bärighet ej kunde ernås men som vore önskvärda för beredande av arbetstillfällen.

Av principiellt annat slag än den nu nämnda verksamheten för de arbetslösas sysselsättning äro de åtgärder för skapande av arbetstillfällen, som staten nödgas tillgripa genom igångsättande eller upprätthållande av arbetsföretag, som under rådande förhållanden icke utan det allmännas stöd kunna komma till utförande. Bland sådana arbetsföretag märkas först s. k. *beredskapsarbeten*, varmed som bekant förstås allmänna arbeten, som enbart i syfte att absorbera ledig arbetskraft vid viss tidpunkt komma till utförande i statliga myndigheters regi till avtalsenliga löner. Fjolårets riksdag ställde för första gången till Kungl. Maj:ts förfogande ett anslag (3 milj. kr.) för beredskapsarbeten, anordnade på försök. Dessa medel fördelades mellan olika ämbetsverk för att användas till järnvägsbyggnader, skenfria vägkorsningar av statens järnvägar, hamnbyggnader, diverse arbeten vid militära anläggningar m. m. På Kungl. Maj:ts förslag (prop. 251) anvisade årets riksdag ytterligare 3 milj. kr. till beredskapsarbeten under betonande av att dessa alltjämt skola betraktas som försöksverksamhet. Liksom föregående år uttalades starka betänkligheter mot att vid sidan av de genom arbetslöshetskommissionen bedrivna reservarbetena, för vilka lönerna äro lägre än de som gälla å öppna arbets-

marknaden, anordnas statliga arbeten, vilka kunna anses som nödhjälpsföretag, betalade med avtalsenliga löner.

För fortsättning under innevarande budgetår av den för lindrande av *arbetslösheten inom stenindustrien* vid 1931 års riksdag beslutade stödaktionen till förmån för denna industri hemställde Kungl. Maj:t (prop. 211) om ett anslag å 4 milj. kr. å kommunikationsdepartementets stat. Stödet åt stenindustrien, som synnerligen hårt drabbats av krisen icke minst på grund av denna industris lokalisering till ett flertal redan förut hårt ekonomiskt beträngda kommuner inom Västkustens och Blekinges mest karga kusttrakter, lämnas i form av statsbeställningar å gatsten, avsedd att av staten försäljas till självkostnadspris åt vägdistrikt och kommuner, som önska stensätta vägar och gator. I propositionen meddelades, att den för anslaget under budgetåret 1931/32 på så sätt inköpta stenen ännu under våren 1932 vunnit relativt liten avsättning, men att statsbeställningarna haft så stor betydelse för stenindustrien och den därinom sysselsatta arbetskraftens försörjning, att stödverksamheten borde fortsättas. Det för ändamålet äskade anslaget beviljades av riksdagen, som även godkände ett av Kungl. Maj:t framlagt förslag, att medel, som komma att inflyta genom försäljning av äldre stenförråd, skola användas till nya statsbeställningar.

Med hänvisning till att nödläget inom stenindustrien i väsentlig mån framkallats genom exportens minskning till följd av statsingripanden i importländerna hade i en av herr Möller (s) m. fl. i anslutning till propositionen väckt motion (I: 115) förordats omedelbara och effektiva åtgärder för skapande av en *hemmamarknad å svensk sten*. Riksdagen beslöt att hos Kungl. Maj:t hemställa om utredning i ämnet.

Det förtjänar slutligen framhållas, att arbetslöshetssynpunkten jämväl uppmärksammades vid anslagsbeviljandet till *vägar och liknande anläggningsarbeten*, vid vilka talrika arbetstillfällen skapas av samma karaktär, som huvudsakligen avses vid reservarbeten. Inom arbetslöshetskommissionen har även av arbetslöshetsmedel ett belopp å 2 milj. kr. avsatts till en s. k. *väglånefond*, som skall användas dels till förskotterande av erforderliga medel för utförande av statsunderstödda väganläggningar och vägförbättringar, dels ock till gäldande av belopp, varmed den för dylikt vägföretag beräknade kostnaden kan komma att överskridas. Liknande ändamål tillgodosågos genom en i nyssnämnda proposition angående åtgärder till lindrande av arbetslösheten inom stenindustrien föreslagen och av riksdagen gillad anordning, varigenom Kungl. Maj:t bemyndigas verkställa en fördelning förskottsvis av automobilskattemedel i och för igångsättande av nya vägbyggnadsarbeten, som kunna tilldelas bidrag av automobilskattemedel och vilkas omedelbara påbörjande befinnes önskvärt för lindrande av arbetslöshet. Genom anslag under 6:te huvudtiteln sökte man särskilt så långt som möjligt tillmötesgå speciella Norrlandsönskemål. Sålunda höjdes anslaget till *ödebygdsvägar* med 100 000 kr. till 1 milj. kr., varjämte 200 000 kr. anvisades till byggande av *uthamn för Haparanda och Tornedalen* och 4 milj. kr. till *inlandsbanans fortsättning* under budgetåret 1932/33.

Arbetstidsfrågor. Beträffande *i yrkesmässig trafik anställda automobilförares arbetstid* yrkade herr Lindley (s) i en motion (I: 57), att 27 § i motorfordonsförordningen — vari bland annat stadgas, att det vid utfärdande av trafiktillstånd skall föreskrivas, att i trafiken tjänstgörande förares arbetstid under 24 på varandra följande timmar i regel icke må överskrida 13 timmar — måtte vinna tillämpning även å trafiktillstånd meddelade före förordningens utfärdande. Det hade nämligen visat sig, att länsstyrelserna, som äga att meddela trafiktillståndet, hyste skiljaktiga meningar, huruvida ovannämnda bestämmelse skall gälla för alla i trafiktjänst verksamma motorförare eller endast för dem, som erhållit tillstånd efter bestämmelsens ikraftträdande. Följden av paragrafens olika tolkning hade blivit skiftande arbetstidsförhållanden för trafikchaufförerna, t. o. m. för sådana,

som hade anställning hos en och samma tillståndsinnehavare. Liksom motionären ansåg riksdagen en sådan ordning oformlig, i all synnerhet som det grundläggande stadgandet i motorfordonsförordningen träffats närmast med hänsyn till trafiksäkerheten, och hemställde hos Kungl. Maj:t om åtgärder för enhetlig tillämpning av motorfordonsförordningens arbetstidsbestämmelse.

Frågan om *lantarbetarnas arbetstidsförhållanden* framfördes även i år inom riksdagen, bland annat genom likalydande motioner i båda kamrarna av herrar Möller (s) och P. A. Hansson (s) m. fl. (I: 189), med hemställan om skyndsam utredning och förslag, avseende laglig reglering och begränsning av arbetstiden för arbetare inom jordbruket, så att dessa därutinnan principiellt likställas med industriens arbetare.

Andra lagutskottet, som avgav utlåtande över motionerna, sedan bl. a. socialstyrelsens yttrande i ämnet inhämtats,[1] avstyrkte förslaget med hänvisning till att jordbruksutredningen, i vars uppdrag ingår att upptaga spörsmålet om jordbruksarbetarnas ställning och medlen för dess förbättring, låtit verkställa utredning rörande arbetarfrågan inom det svenska jordbruket. I denna utredning (som efter frågans behandling i riksdagen utkommit från trycket[2]) hade frågan om arbetstiden inom jordbruket insatts i sitt rätta sammanhang, nämligen såsom ett led i den mera omfattande frågan om lantarbetarnas levnadsförhållanden över huvud. I enlighet med utskottets hemställan avslogos motionerna av kamrarna.

En motion (II: 370) angående lagstadgad begränsning av *arbetstiden för viss bogserbåtspersonal* m. fl. avslogs, sedan vederbörande utskott erinrat om, att kommerskollegium och socialstyrelsen redan erhållit uppdrag att verkställa utredning om hithörande förhållanden.

Tredje mans rätt till neutralitet i arbetskonflikter. I båda kamrarna hemställde herrar Trygger (h) och Lindman (h) m. fl. i likalydande motioner (I: 187), att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om föranstaltande därom, att pågående utredning (genom juris professorn B. Bergendal) om skydd för tredje mans rätt till neutralitet i arbetskonflikter måtte slutföras så snart, att det förslag till åtgärder, vartill utredningen föranlett, kunde föreläggas pågående riksdag. Såsom motiv för ett sådant påskyndande anfördes bland annat, att därest spörsmålet nu icke bleve upptaget till behandling av riksdagen, så skulle de grundlagsändringar, som antogos bliva behövliga i samband med lagstiftning i ifrågavarande ämne, icke kunna träda i kraft förrän efter utgången av nästa valperiod för andra kammaren. Motionen avstyrktes av andra lagutskottet och blev efter livliga debatter i kamrarna av dessa avvisad.

Med framhållande av att det i samband med arbetskonflikter vid olika tillfällen inträffat, att den ena parten vidtagit blockad- och andra påtryckningsåtgärder mot handelsidkare i syfte att hindra dessa att leverera varor till personer, som antogos tillhöra det motsatta stridsläget, fäste herrar Frändén (h) m. fl. i en i första kammaren väckt motion (nr 5) uppmärksamheten på betydelsen av att *handlande beredas neutral ställning vid arbetskonflikter*. Motionärerna ansågo, att sådant skydd kunde erhållas genom ändring av gällande näringsförordning därhän, att den, som i laga ordning erhållit tillstånd att driva handel, bleve ålagd att opartiskt betjäna allmänheten och sålunda icke vägra annan att mot kontant betalning inköpa förda varor till i vederbörande bransch gällande priser. Kungl. Maj:t skulle enligt motionärernas yrkande anmodas framlägga förslag om sådan ändring för nästa riksdag.

Andra lagutskottet, som yttrade sig även över denna motion, uttalade i sitt utlåtande däröver såsom sin mening, att de av motionärerna påpekade förhållandena böra giva anledning till allvarlig prövning från statsmakternas sida, men med hän-

[1] Soc. Medd. årg. 1932, sid. 213 ff. — [2] Arbetarfrågan inom det svenska jordbruket. (Statens offentliga utredningar 1932: 14.)

visning till professor Bergendals nyss omnämnda utredning avstyrktes motionen, som ej heller föranledde någon åtgärd från kammarens sida.

Arbets- och utbildningsförhållanden inom det husliga arbetet. Vid fjolårets riksdag föreslogo herrar P. A. Hansson (s) och Möller (s) utredning rörande arbetsförhållandena inom husligt arbete, ett yrkesområde som på grund av den ringa uppmärksamhet socialpolitiken ägnat detsamma blivit mindre aktat och kommit att anses som mindre kvalificerat än det förtjänade. Förslagen föranledde då ingen riksdagens åtgärd. Frågan återupptogs vid årets riksdag av nyssnämnda ledamöter, denna gång genom två motioner, varav den ena (II: 98) återupprepade fjolårets yrkande om allsidig undersökning av hithörande arbetsförhållanden med undantag för *utbildningsmöjligheterna* inom yrket, vilka behandlades i den andra motionen med hemställan om särskild utredning av denna del av frågekomplexet. Det förstnämnda utredningsyrkandet avslogs även denna gång av kamrarna, men i anledning av den senare motionen beslöts en hemställan till Kungl. Maj:t om skyndsamt föranstaltande av utredning angående ett bättre ordnande av utbildningsmöjligheterna för husligt arbete. I riksdagens skrivelse till Konungen i ärendet erinras om att ganska talrika möjligheter förefinnas till anordnande med statens stöd av undervisning i husligt arbete inom det nuvarande skolsystemet, såsom vid vissa yrkesskolor, vissa högre folkhögskolor, ett stort antal statsunderstödda enskilda skolor och vid statsunderstödda lanthushållsskolor, men att dessa utbildningsmöjligheter hittills icke synas ha utnyttjats i önsklig utsträckning. En orsak härtill syntes vara allmänhetens bristande kännedom om utbildningsmöjligheterna, vilket åter i väsentlig mån torde kunna hänföras till dessas splittring på en mångfald skolformer. Utredningen borde därför bland annat avse dels frågan om spridande av upplysning på hithörande område, dels undersökning i vad mån en koncentration och ratioualisering av denna yrkesutbildning skulle kunna genomföras. Beaktas borde även frågan om ekonomiskt stöd åt obemedlade och mindre bemedlade personer, som önska genomgå utbildningskurser i husligt arbete.

Utlänningskontrollen. Lagen den 2 augusti 1927 om utlännings rätt att här i riket vistas antogs att gälla för en tid av fem år. Den trädde i kraft den 1 januari 1928, och dess giltighet upphör alltså den 31 december 1932.

Genom denna lag frångicks den före världskriget för främlingslagstiftningen gällande grundprincipen om fritt folkutbyte mellan länderna och genomfördes i stället en vidsträckt kontroll över utländsk inflyttning. Häri framträdde även i Sverige den prohibitiva tendens, som i samband med världskriget och därav förorsakade rubbningar av det politiska och ekonomiska läget satt sin prägel även på andra länders främlingspolitik. Till övervägande del har nämnda kontroll till syfte att skydda den inhemska arbetsmarknaden och bevara densamma åt landets egen befolkning, men även ur säkerhets- och ordningssynpunkt har kontrollen ansetts vara av betydelse.

I anledning av att främlingslagens giltighetstid snart utlöper hade Kungl. Maj:t anmodat socialstyrelsen — vilken har att öva uppsikt över lagens efterlevnad ur arbetsmarknadssynpunkt — samt kommerskollegium, överståthållarämbetet och samtliga länsstyrelser att inkomma med utredning och yttrande angående verkningarna av lagen, behovet av förlängd lagstiftning samt i vad mån ändringar i denna på grund av vunnen erfarenhet borde vidtagas.

De hörda myndigheterna vitsordade såväl gagnet av lagen under den snart förflutna fem-årsperioden som dess framtida behövlighet. I vissa avseenden förordades ändringar och tillägg.

I proposition (nr 6) till riksdagen föreslog Kungl. Maj:t giltighetstidens förlängning under ytterligare en femårsperiod med vissa tillägg i lagtexten. I fråga om giltighetstiden hade socialstyrelsen föreslagit 10 år, medan lagrådet, till vilket lag-

förslaget remitterats för yttrande, hade ansett, att lagen nu borde förlänas definitiv giltighet. Riksdagen godkände emellertid propositionen till alla delar, och lagen skall sålunda i sin nya form gälla t. o. m. den 31 december 1937.

De nu beslutade ändringarna äro icke av genomgripande beskaffenhet. De äro i huvudsak följande. Såsom ny avvisningsgrund har i 19 § upptagits, att till riket ankommande utlänning, enligt vad för polismyndigheten är känt, gjort sig skyldig till yrkesmässigt bedrivande av olovlig varuinförsel och det skäligen kan antagas, att utlänningen skulle komma att här i riket fortsätta sådan verksamhet. Denna bestämmelse är närmast avsedd att utgöra ett vapen mot spritsmugglingen. I 27 § har införts ett nytt första stycke av innehåll, att i beslut om utlännings förpassning ur riket må förordnas, att utlänningen icke äger återvända, med mindre han, där visering ej erfordras, före ankomsten till riket erhållit uppehållstillstånd. Slutligen ha i 51 § vidtagits ändringar med innebörd, att dels den åt Konungen där förlänade dispensrätten utsträckts till att omfatta jämväl meddelande av uppehållstillstånd, dels ock åt Konungen givits dispensrätt beträffande arbetstillstånd ej blott som hittills för de tre första månaderna från utlännings ankomst till riket utan även för tiden därefter.

Internationell arbetarlagstiftning. I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts mening (prop. nr 72) medgav riksdagen ratificering för Sveriges del av två *internationella konventioner rörande sjöfartssäkerhet,* nämligen dels en i London den 31 maj 1929 undertecknad överenskommelse angående *betryggande av säkerheten för människoliv till sjöss* med därtill hörande reglemente,[1] dels ock en den 5 juli 1930 likaledes i London undertecknad *lastlinjekonvention* med tillhörande slutprotokoll och bilagor.[2] Den senare konventionen är i allt väsentligt byggd på ett engelskt kommittébetänkande av år 1929. Sjöfartssäkerhetskonventionen åter är, ehuru till formen en helt ny och självständig konvention, i sak att anse såsom en reviderad upplaga av en av Sverige den 17 december 1914 ratificerad konvention, vilken på grund av världskriget och andra mellankommande omständigheter aldrig kom att träda i kraft men i vissa stycken bragts i tillämpning såväl internationellt som i nationell lagstiftning i enskilda länder, däribland i Sverige. Lastlinjetvång för svenska fartyg föreligger även enligt gällande bestämmelser, dock endast för fartyg, som nyttjas i Nordsjö- och vidsträcktare fart, men dess införande jämväl i Östersjö- eller inskränktare fart har sedan länge varit föremål för uppmärksamhet och uttalanden. Genom anslutning till den internationella konventionen har frågan blivit löst vad beträffar all u t r i k e s fart, varå konventionen ensamt har avseende. Dennas antagande nödvändiggjorde emellertid vissa ändringar av sjölagen och lagen om tillsyn å fartyg (prop. nr 74), och i samband med ändringen av den senare genomfördes *skärpning av lastlinjetvånget* därhän, att detta skall gälla även för vissa fartyg, som gå i trafik mellan i n r i k e s hamnar.

Riksdagen godkände vidare ett av Kungl. Maj:t i arbetarskyddssyfte framlagt lagförslag (prop. nr 55) om *viktmärkning i vissa fall av gods, som skall inlastas å fartyg,* vari föreskrives, att gods med en bruttovikt av 1 000 kg eller mera, som är avsett att inom eller utom riket för befordran inlastas å fartyg, skall före inlastningen eller, därest denna skall ske i utländsk hamn, före avsändandet från riket förses med uppgift om bruttovikten i kg. Tillsynen å bestämmelsens efterlevande skall utövas genom yrkesinspektionen. Denna lagstiftning utgör en förberedelse för ratificering av en av internationella arbetskonferensen 1929 föreslagen *internationell konvention angående angivande av vikten av å fartyg transporterade tyngre kollin,* vilken framlades för 1930 års riksdag, men då icke ansågs böra föranleda ratificering, enär de stater, med vilka Sverige har livligare handelsförbindelser, icke biträtt densamma och i övrigt närmare utredning saknades om dess sannolika

[1] Se Soc. Medd. årg. 1929, sid. 704. — [2] Se Soc. Medd. årg. 1931, sid. 7.

verkningar. Sedan dess hade emellertid regeringarna i 23 stater, däribland Sverige och dess grannländer, vid sammankomster uttalat sig för ratificering snarast möjligt. För Sveriges anslutning till konventionen ansågos hindren därmed vara undanröjda, och ratificering kommer att bliva en följd av den nu beslutade lagstiftningen, vilken skall träda i kraft den 1 januari 1933.

Ett å internationella arbetskonferensens femtonde sammanträde i juni 1931 antaget förslag till internationell konvention rörande *begränsning av arbetstiden i kolgruvor*[1] framlades (i prop. nr 18) för riksdagen. Konventionsförslaget innebär i huvudsak, att arbetstiden i kolgruvor under jorden med vissa modifikationer icke får överstiga $7^3/_4$ timmar per dag. Brunkolsgruvor, till vilka de svenska stenkolsgruvorna enligt konventionens terminologi äro hänförliga, beröras ej av denna huvudregel. Konventionen skall träda i kraft, sedan minst två av de viktigaste kolproducerande staterna i Europa ratificerat densamma.

Ehuru denna konvention icke kan anses ha större betydelse för Sverige, förordade regeringen principiell anslutning till densamma men ansåg, att från svensk sida ratificering ej borde äga rum, förrän sådan beslutats av åtminstone några av de kolproducerande länder, vilka äro av större betydelse för Sveriges kolimport. Ratificering förutsätter dessutom vissa ändringar i den svenska arbetstidslagstiftningen, varom förslag ännu ej kunde framläggas. Regeringens mening biträddes till alla delar av riksdagen.

2. Socialförsäkring.

På socialförsäkringens område hade riksdagen endast att behandla några motionsvis framförda frågor. Beträffande innehållet i *olycksfallsförsäkringslagen* framlade herr Branting (s) i en i första kammaren väckt motion (nr 251) flera olika ändringsförslag, varav ett, avseende förbättrad utredning av inträffade olycksfall, varom arbetsgivaren enligt gällande föreskrifter är skyldig att ingiva anmälan till vederbörande försäkringsanstalt, i visst avseende vann anslutning från riksdagens sida. Motionären framhöll, att olycksfallen skulle bliva bättre belysta, om även arbetarna bereddes tillfälle att deltaga i utredningen därom, och nämnde såsom särskilt lämpade för sådan medverkan de i 31 § arbetarskyddslagen omtalade arbetarombuden, som vid företag av viss storlek skola i samråd med arbetsgivaren övervaka arbetets säkerhet och sundhet. Riksdagen fann dessa synpunkter beaktansvärda och beslöt att hemställa hos Kungl. Maj:t om utarbetande av bestämmelser om skyldighet för arbetsgivare eller arbetsföreståndare att till ovannämnda arbetarombud, försåvitt sådana finnas på arbetsplatsen, överlämna ett exemplar av olycksfallsanmälan jämte tillhörande handlingar.

Vad angår övriga grenar av den sociala försäkringsverksamheten torde riksdagsarbetet endast föranleda ett påpekande därom, att frågan om revision av föreskrifterna angående kommunernas ansvarighet för *pensionsförsäkringens grundavgifter* ånyo upptagits av en motionär. Ur utskottsutlåtandet i denna fråga förtjänar nämnas, att de belopp, som kommunerna på grund av uraktlåten grundavgiftsbetalning från de försäkrades sida haft att inbetala till pensionsförsäkringsfonden, under åren 1914—1929 varierat mellan cirka 12 och 18 % av de påförda beloppen och att för år 1928 kommunernas nettokostnader (alltså med avdrag av de efter inbetalningen influtna restantierna) beräknats till något över 1 milj. kr., varav drygt hälften på städernas del. Riksdagen har emellertid nöjt sig med att i denna fråga hänvisa till den pågående utredningen rörande pensionsförsäkringsfrågan i hela dess vidd.

[1] Se Soc. Medd. årg. 1930, sid. 482 och årg. 1931, sid. 626.

3. Fattigvård och barnavård m. m.

Vid handläggningen av de vid 1931 års riksdag av Kungl. Maj:t framlagda, sedermera underkända förslagen till lösdrivarlagstiftningens reformering och ersättande med en vanartslagstiftning hade andra lagutskottet framhållit, att beträffande personer under 21 år ingripande enligt en särskild *ungdomsvårdslagstiftning* syntes vara bättre ägnat att leda till individernas tillrättaförande än, såsom Kungl. Maj:t föreslagit, behandling enligt vanartslagstiftningen, vilken erbjöd alltför ringa möjlighet till uppfostrande och eftervårdande verksamhet. I anknytning till denna utskottets mening och med hänvisning till att förnyat revisionsförslag beträffande lösdrivarlagen ej syntes vara att förvänta för den närmaste framtiden, bragtes nu detta begränsade spörsmål inom ifrågavarande lagstiftningsområde motionsvis (I: 191) under riksdagens prövning av fröken Hesselgren (f) och fru Nordgren (s) med instämmande av flera riksdagsledamöter, tillhörande olika politiska meningsriktningar. Det yrkande på återupptagande av utredningsarbetet rörande ungdomsvårdslagstiftning, vari motionen utmynnade, biträddes av andra lagutskottet och sedermera av riksdagen, som hos Kungl. Maj:t anhöll om förslag i ämnet, sedan frågan tagits under förnyad omprövning.

I nära samband med nyssnämnda gren av samhälleligt ungdomsskydd stodo vissa beslut, som riksdagen fattade rörande *vården av brottslig och vanartig ungdom* i anledning av två olika i andra kammaren av herr Weijne (s) väckta motioner (nr 319 och 320). Motionären föreslog, att utredning måtte komma till stånd, dels huruvida och på vad sätt brottslig ungdom måtte i större utsträckning än för närvarande kunna tillrättaföras utan användande av insättning i uppfostringsanstalt, dels ock angående lämpliga åtgärder i syfte att vid skyddshem för vanartig ungdom vinna mera mångsidig yrkesutbildning och bättre uppdelning av elevmaterialet med hänsyn till ålder, sinnesbeskaffenhet och yrkesintresse. Båda utredningsförslagen godkändes av riksdagen, som i den skrivelse till Konungen, vari beslutet i ärendet anmäldes, erinrade om att de i motionerna framförda synpunkterna sedan länge varit föremål för överväganden i olika sammanhang ävensom meddelade vissa direktiv för utredningsarbetet. Sålunda erinrades bland annat ifråga om tvångsuppfostran, att sådan aldrig bör tillgripas, för såvitt gott hem förefinnes, och under alla omständigheter först efter noggrannast möjliga prövning av alla på frågan inverkande faktorer. Beträffande den yrkesutbildning, som det här gällde att tillgodose, framhölls, att denna icke i så hög grad som hittills bör inriktas på jordbruks- och därmed sammanhängande arbete utan med hänsyn till den betydande, från städer och stadsliknande samhällen kommande delen av klientelet göras mera differentierad, ävensom att utredningen av hithörande spörsmål skulle avse endast manlig ungdom.

I fråga om *fattigvårds- och barnavårdslagstiftningen* kan nämnas, att ett par motionärer ånyo framställt yrkanden om ändringar i gällande hemortsrättsbestämmelser. Båda åsyftade en avlastning av kommunernas kostnader för fattigvård och barnavård genom dessas överflyttande på staten eller på staten och landstingen. Ingendera av motionerna ansågs dock nu böra föranleda någon riksdagens åtgärd, då ju med avseende å såväl fattigvården och den sociala hjälpverksamheten överhuvud som skatteutjämningsproblemet omfattande utredningar redan pågå, vid vilka hithörande spörsmål böra bliva beaktade. Av samma skäl avslogos även ett par andra motioner, vari hemställts om särskilda utredningar angående statsbidrag till primärkommunernas fattigvårdskostnader.

4. Nykterhetsfrågor.

På Kungl. Maj:ts förslag (prop. 182) anvisade riksdagen för budgetåret 1932/33 200 000 kr. till särskild polisverksamhet för uppdagande av *spritsmuggling och*

lönnbränning m. m. eller samma belopp som för föregående budgetår. I propositionen erinrades om, att den statspolis, som skall upprättas enligt beslut vid årets riksdag, skall lämna spritpolisen biträde, exempelvis vid vägpatrullering och fordonsvisitering, vilket emellertid närmast syntes bliva att betrakta som ett välbehövligt tillskott för höjande av spritpolisens effektivitet. I varje fall ansågs det lämpligt att först avvakta erfarenhet om statspolisavdelningarnas verksamhet, innan ståndpunkt kan tagas till frågan, om desamma helt eller delvis kunna ersätta spritpolisen. — En i lagen om utlänningskontroll införd bestämmelse av betydelse för spritsmugglingens bekämpande har i det föregående omnämnts i annat sammanhang, där särskild redogörelse lämnats för ifrågavarande lagstiftning.

Anslaget till *undervisnings- och upplysningsverksamhet m. m. för nykterhetens främjande* måste på grund av det försvårade statsfinansiella läget i viss utsträckning reduceras. Från detta anslag skall även en nybildad nykterhetsorganisation, nämligen *rikskommittén mot den olagliga rusdryckshanteringen* efter gjord ansökan nu tilldelas understöd. Rikskommittén, som har till uppgift att söka få till stånd en landsomfattande kamp mot den olagliga rusdryckshanteringen, ämnar i sådant syfte söka samarbete med yrkesgrupper, som äga särskilda förutsättningar att motarbeta smugglingen, samt organisera lokalkommittéer, representerande nykterhetsfolk, fackföreningsrörelsen, kyrkliga rörelser, nykterhetsnämnder, ungdomsorganisationer av skilda slag m. fl. Även representanter för kommunala myndigheter skola anmodas deltaga i arbetet.

Rikskommitténs ansökan hade förordats av socialstyrelsen och skolöverstyrelsen. Statsbidraget beräknades till 28 000 kr.

5. Jord- och egnahemsfrågor.

Jordbrukshjälpen. För bispringande av den genom depressionen synnerligen hårt drabbade jordbruksnäringen har årets riksdag vidtagit betydelsefulla stödåtgärder, som här endast i största korthet kunna omnämnas. Den viktigaste åtgärden å detta område var anvisandet av 15 milj. kr. till *ackords- och stödlån* åt jordbrukare, som på grund av jordbrukskrisen kommit i ekonomiskt trångmål. Med ackordslån menas här sådana lån, som avse främjande av ackordsuppgörelser mellan jordbrukare och deras fordringsägare i syfte att sätta gäldenären i stånd att fortfarande driva sitt jordbruk. Som stödlån åter betecknas den hjälp, staten i övrigt lämnar jordbrukare för betalning av skulder, som icke regleras genom ackord, samt för inköp av levande och döda inventarier m. m. För en och samma låntagare får stödlån uppgå till högst 1 500 kr., och ackordslån må ej överstiga ett belopp å 400 kr. ökat med 20 % av gällande taxeringsvärde å den brukade fastigheten, men får ej i något fall utgå med mer än 5 000 kr. Beträffande lånens förräntning och amortering gälla lindriga villkor, och återbetalningen torde delvis komma att bero på jordbrukets framtida bärighet. Stödlånen behöva icke förräntas, och intill halva beloppet kan gäldas genom å den brukade fastigheten efter godkänd plan och kostnadsberäkning nedlagda förbättringsarbeten. Ackordslånen äro helt räntefria under de två första åren, och därefter skall ränta efter 5 % betalas å halva beloppet intill år 1939, då amorteringsskyldighet inträder och ränta erlägges å hela lånesumman.

Vidare är att anteckna, att riksdagen med 10 milj. kr. förstärkte *Svenska jordbrukskreditkassans grundfond,* som vid kassans inrättande år 1930 bestämdes till 15 milj. kr., ävensom hos Kungl. Maj:t anhöll om utarbetande av plan och kostnadsberäkning för en allsidig *utredning rörande jordbrukets skuldsättning.* En sådan utredning ansågs bliva både vidlyftig och kostsam, varför riksdagen icke ville fatta beslut om dess påbörjande, innan den fått tillfälle att granska de riktlinjer, enligt vilka den lämpligen borde bedrivas.

Hjälp åt egnahemslåntagare m. fl. Stödlån av här ovan omnämnda medel skola icke utlämnas till egnahemsinnehavare, som erhållit lån ur statens egnahemsfond.

Genom jordbrukskrisen har givetvis även denna kategori av jordbruksidkare fått sina villkor försämrade. Deras ekonomiska trångmål uppmärksammades redan av fjolårets riksdag, som begärde skyndsam utredning rörande statlig hjälpaktion till förmån för egnahemslåntagare. I olika propositioner framlade nu Kungl. Maj:t förslag till hjälpåtgärder såväl åt egnahemslåntagare som andra brukare av smålägenheter. I anslutning härtill och i några fall även i anledning av motionsvis framförda yrkanden godkände riksdagen ett hjälpprogram av väsentligen följande innebörd.

Till stödlån åt egnahemslåntagare för i huvudsak samma ändamål och på villkor, likartade med dem, som gälla för stödlånen åt andra jordbrukare, anvisades 1 100 000 kr. Räntan å egnahemslån, som beviljats för år 1920 eller senare, nedsattes för åren 1932 och 1933 till 3·7 à 3·3 %, och Kungl. Maj:t bemyndigades att efter prövning i varje särskilt fall bevilja låneförmedlare anstånd under högst tre månader med erläggande helt eller delvis av föreskrivna ränte- och kapitalavbetalningar till egnahemslånefonden. För tillfälliga hjälpåtgärder åt vissa egnahemslåntagare i Malmöhus län, vilka huvudsakligen på grund av bristande omtänksamhet vid låneförmedling från hushållningssällskapets sida blivit alltför skuldsatta, beviljades 50 000 kr. i avvaktan på närmare utredning av vad som kan göras för bistånd åt denna grupp.

Beträffande innehavare av skogstorp, odlingslägenheter och kolonat å kronomark i de sex nordligaste länen medgåvos vissa lättnader i dem åliggande skyldigheter att erlägga avgifter för erhållna statsbidrag, i främsta rummet i syfte att för brukarna underlätta friköp av ifrågakommande områden.

Norrlandslagstiftningen. Sedan närmast föregående riksdags uppmärksamhet blivit fäst å det förhållandet, att den s. k. Norrlandslagstiftningen (innefattande de s. k. förbuds-, bulvan-, arrende- och uppsiktslagarna) i vissa fall kringgåtts genom att fastigheter överlåtits på de stora skogsbolagen närstående, ofta för att bereda pension åt dessas personal, bildade stiftelser, för vilka ifrågavarande lagstiftning icke gäller, begärde riksdagen utredning och förslag till förebyggande av dylika missförhållanden. I proposition (nr 191) framlades för riksdagen de äskade förslagen, vilka inneburo ändring av förbudslagen i sådan riktning, att det i denna stadgade förbudet för bolag och ekonomisk förening att förvärva fastighet skulle utsträckas till att gälla även stiftelser och ideella föreningar. I fjolårets riksdagsskrivelse ifrågasattes icke förbudets utvidgning till ideella föreningar, men i propositionen framhölls, att gränsen mellan vissa former av stiftelser och dylika föreningar vore svävande och att förbudslagen skulle kunna kringgås även genom bildande av ideella föreningar och fastighetsöverlåtelser på dem. För att förbudslagen likväl ej skulle erhålla större omfattning än som kan anses nödvändigt för att förhindra icke önskvärda fastighetsförvärv, medgåvos i lagförslaget vissa undantag från förbudet i fråga om ideella föreningar och stiftelser, och beträffande de senare föreslog andra lagutskottet, till vilket propositionen remitterats, delvis i anslutning till av herr Lindhagen (s) motionsvis (I: 357) framställda erinringar, ytterligare utvidgning av undantagsbestämmelserna. I den av utskottet förordade författningstexten, som sedermera godkändes av riksdagen, säges, att med stiftelse enligt förbudslagen avses icke stiftelse, »vars styrelse utgöres av statlig eller kommunal myndighet eller tillsättes av sådan myndighet, ej heller stiftelse, som förvaltas av riddarhusdirektionen eller av akademi eller annan inrättning, för vilken Konungen fastställt stadgar».

6. Bostadsfrågor.

Bostadspolitiska spörsmål med utredningsförslag, delvis av synnerligen stor räckvidd, framfördes i några motioner, som dock ej föranledde någon åtgärd från riks-

dagens sida. Över en av dessa motioner (II: 406), vari utredning yrkades om åtgärder för »bostadsproblemens lösande med beaktande av sociala, ekonomiska och hygieniska synpunkter» under särskilt betonande av missförhållanden, förorsakade av den höga hyresnivån, avgavs infordrat yttrande av socialstyrelsen, som avrådde från igångsättande av mera vidlyftiga och kostsamma statliga utredningar av allmän, principiell natur under nu rådande ovisshet å hyresmarknaden med tendens till fallande hyror.

7. Sociala frågor i övrigt.

Tjänstemannafrågor. Det å lönerna för befattningshavare i statens tjänst utgående *dyrtidstillägget* sänktes för budgetåret 1932/33, i det att det indextal beträffande levnadskostnadernas förändringar, enligt vilket tillägget skall beräknas, för hela året fixerades till 156. Dyrtidstillägget under det tilländalupna budgetåret utgick efter indextalet 160, och nedsattes den för tilläggets beräkning grundläggande siffran med fyra enheter. Beslutet innebär, att dyrtidstillägget å s. k. nyreglerad lön reducerades från 12 till 10 %. Därjämte sänktes det maximibelopp per månad, varå dyrtidstillägg utgår, från 800 till 700 kr.

Den sedan länge på dagordningen stående frågan om ordnande av de *statsanställdas pensionsförhållanden* bragtes motionsvis (I: 183) under riksdagens prövning av herr Bärg (s) m. fl., vilka önskade, att förslag till pensionering av vissa icke-ordinarie befattningshavare skulle föreläggas 1933 års riksdag. Motionen föranledde ingen riksdagens åtgärd, men bankoutskottet gjorde i sitt utlåtande över densamma vissa uttalanden av intresse rörande pensionsväsendet i allmänhet för statsanställd personal. Under erinran om det vidlyftiga arbete som utförts och delvis ännu pågår för pensionsfrågekomplexets utredning såväl beträffande tjänstepensioneringen som familjepension beklagade utskottet, att ännu intet av dessa betydelsefulla spörsmål upptagits till slutlig prövning. Den förnämsta orsaken härtill är, att pensionsfrågorna ansetts böra sammankopplas med det aktuella spörsmålet om dyrtidstilläggens inräkning i de fasta lönerna, en omläggning av lönesystemet som skulle föranleda omräkning av pensionsbeloppen. För undvikande av ytterligare uppskov med åtgärder inom förevarande lagstiftningsområde ifrågasatte nu utskottet, huruvida icke tanken på pensions- och lönefrågornas lösning i ett sammanhang tillsvidare bör övergivas och en revision av pensionslagstiftningen utan dröjsmål äga rum på grundvalen av gällande lönebestämmelser, även om ett framtida beslut om dyrtidstilläggets inräknande i den fasta lönen skulle nödvändiggöra förnyad revision av pensionslagstiftningen. Under denna förutsättning borde enligt utskottets förmenande förslag till nya bestämmelser beträffande tjänstepensionering, åtminstone för ordinarie befattningshavare inom allmänna civilförvaltningen och kommunikationsverken samt för icke-ordinarie personal, kunna underställas prövning av 1933 års riksdag.

Skogsbygdens arbets- och försörjningsproblem. Riksdagen beslöt att hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning av skogsbygdens arbets- och försörjningsproblem. Detta utredningsbeslut fattades i anledning av vissa motioner (I: 109 m. fl.), vari uppmärksamheten bland annat riktades på de förändringar, som man numera på längre sikt nödgas räkna med i fråga om den av skogsnäringen beroende befolkningens utkomstmöjligheter. Den rådande arbetslösheten inom skogsbruket torde i stor utsträckning bottna i de å området vidtagna rationaliseringsåtgärderna, och det synes sannolikt, att än mer betydande omläggningar äro att motse beträffande skogsbrukets ekonomiska förhållanden och till följd därav ifråga om de framtida försörjningsmöjligheterna för den befolkning, som därav är beroende. Exempelvis ha rubbningar redan uppstått och torde ytterligare komma att äga rum med av-

seende på den lokala förläggningen av den till skogsbruket knutna industrien. Det är dylika förhållanden, som skola belysas genom den nya utredningen.

Övriga frågor. Bland övriga av 1932 års riksdag behandlade frågor av social innebörd må här erinras om av riksdagen anvisade medel till påbörjande av ny *allmän levnadskostnadsundersökning,* vilken kommer att utföras av socialstyrelsen. Vidare biföll riksdagen ett av Kungl. Maj:t framlagt förslag (prop. nr 113) till ändring av 1926 års lag angående meddelande av *förbud för barn att idka viss försäljning,* innefattande att vissa skiljaktigheter mellan denna lag och den år 1931 reviderade arbetarskyddslagen blevo avlägsnade. Enligt försäljningslagen kunde barn över 12 år meddelas tillstånd att idka försäljning i handelsbod, medan enligt arbetarskyddslagen minderårig icke må användas till arbete, varå denna lag äger tillämpning, förrän den minderårige fyllt 13 år. Även i försäljningslagen höjdes nu åldersgränsen till 13 år.

Slutligen må erinras, att förslag motionsvis framställdes rörande utbyggande och utveckling av de *offentliga rättshjälpsanstalterna,* dock utan att föranleda någon riksdagens åtgärd, bland annat på grund av de därmed förknippade kostnadsökningarna.

Världskrisen i ut- och invandringsstatistikens belysning.

Av socialrådet *Erik Sjöstrand,* Genève.

Det mest utmärkande draget i den demografiska utvecklingen efter kriget är minskningen och slutligen det totala upphörandet av den transoceanska emigrationen. Bland de djupt ingripande förändringar, som under efterkrigstiden timat i världens ekonomiska och sociala liv, torde i själva verket ingen varit i lika grad ägnad att varaktigt påverka den nya världsbilden. Den omkring mitten av 1800-talet påbegynta stora utvandringsepoken synes numera, åtminstone för en överskådlig framtid, ha nått sin avslutning.

Den transoceanska emigrationen har icke upphört plötsligt utan i stort sett allt sedan kriget befunnit sig i nedgång. År 1931 föreligger denna utveckling avslutad, i det att för ett par av de största immigrationsländernas del antalet invandrande sagda år överträffades av antalet utvandrande, såsom närmare framgår av en i internationella arbetsbyråns veckotidskrift Industrial and Labour Information för den 25 april 1932 publicerad artikel ävensom uppgifter, som tidigare meddelats av arbetsbyrån i olika publikationer.

Sålunda utgjorde under det sistförflutna året antalet av de till Förenta staterna invandrade utlänningarna endast 43 353, medan antalet utvandrande översteg antalet immigranter med 46 217. I själva verket bildade immigrantsiffran för december 1931, nämligen 2 642, den lägsta månadssiffra, som antecknats sedan mer än ett århundrade.

Det torde vara av intresse att i detta sammanhang anföra antalet immigranter till Förenta staterna under vart och ett av efterkrigsåren. Hela antalet utländska immigranter utgjorde per kalenderår:

1920	708 562	1924	344 770	1928	290 297
1921	563 905	1925	290 725	1929	268 941
1922	381 167	1926	336 295	1930	180 251
1923	751 050	1927	323 885	1931	43 353

Erinrar man sig nu, att under åren närmast före kriget immigrationen till Förenta staterna uppgick till mer än 1 000 000 per år, därav den alldeles övervägande delen från Europa, medan under efterkrigstiden i allmänhet endast hälften av immigranterna kommit från Europa och de allra flesta av de övriga från de angränsande Brittiska Nordamerika och Mexiko, så framgår, vilken utomordentligt stark begränsning den transoceanska emigrationen undergått, speciellt under det sistförflutna året.

Sedan det av ett underutskott i representanthuset i fjol utarbetade förslaget om nedskärning av immigrationskvoten från kvotländerna till 10 % av förut gällande kvot icke hann komma under behandling i senaten och på den grund förföll, synes något reellt behov av ytterligare laglig begränsning icke ha givit sig till känna. Av en den 8 september 1931 till presidenten avgiven rapport framgår, att under det med 30 juni avslutade finansåret sammanlagt endast 48 528 immigrationsvisa utfärdades, medan den medgivna kvotsiffran uppgick till 153 714, varför endast 32 % av det medgivna kvottalet utnyttjades. Räknar man endast med niomånadsperioden från den 30 september 1930, då skärpta bestämmelser om mindre bemedlade sökande började tillämpas, finner man att endast 6 % av kvottalet för icke-företrädesberättigade utlänningar och 12 % av kvottalet för samtliga utlänningar utnyttjades. Även beträffande sådan immigration, som icke var underkastad kvotbegränsning, inträffade en högst avsevärd nedgång. Detta gäller sålunda visa utfärdade för immigranter från vissa länder tillhörande västra hemisfären samt för kvotfria släktingar till amerikanska medborgare, d. v. s. hustrur, minderåriga barn och män (på grund av giftermål före den 1 juni 1928). Även i fortsättningen har, så långt tillgänglig statistik utvisar, det anmärkta förhållandet givit sig till känna.

Vad Australien beträffar, utgjorde under vart och ett av efterkrigsåren antalet immigranter följande:

1920	85 237	1924	103 667	1928	48 233
1921	80 316	1925	56 477	1929	[1] 31 698
1922	92 054	1926	59 464	1930	[1] 17 537
1923	92 859	1927	67 078	1931	[2] —

Avräknar man antalet återutvandrande från antalet immigranter, finner man, att redan under år 1930 det förutvarande nettoöverskottet av immigranter förvandlade sig till ett nettounderskott. Mot det nyss återgivna antalet transoceanska immigranter, eller 17 537, räknades nämligen ett antal av 27 765 återutvandrande till transoceanska länder, vilket giver ett nettounderskott av 10 228 gentemot ett nettoöverskott av transoceanska immigranter för 1929 å 10 043.

[1] Innefattar icke »continental immigration», varom uppgifter ännu icke föreligga och som 1928 belöpte sig till 4 300 personer. — [2] Uppgifter ännu ej tillgängliga.

Vad år 1931 beträffar, föreligga icke separatuppgifter om den transoceanska immigrationen resp. återutvandringen. Tillgängliga uppgifter gälla antalet ankommande resp. avresande, vilket uppgick till 40 414 resp. 51 244, lämnande ett överskott av avresande å 10 830 personer. Med undantag för krigsåren var utflyttningen från Australien under det sistförflutna året den största allt sedan 1860, vilket är det tidigaste år, för vilket fullständiga uppgifter härom föreligga.

Av intresse kan vara att jämföra uppgifterna om immigrationen till Australien under efterkrigstiden med motsvarande uppgifter för Nya Zeeland. Man finner, att hela immigrationen till Nya Zeeland per kalenderår utgjort:

1920	17 624	1924	14 314	1928	6 339
1921	15 146	1925	15 704	1929	6 343
1922	13 845	1926	17 868	1930	6 917
1923	11 762	1927	11 327	1931	3 326

Även här finner man, att det sistförflutna året markeras av en mycket stark nedgång i immigrationen. Avräknar man antalet emigranter, befinnes nettoimmigrationen under förra året stanna vid en så låg siffra som 543 jämfört med 4 468 under 1930 och 3 250 under 1929.

Av speciellt intresse är, att den statsunderstödda immigrationen oavbrutet nedgått under den sista femårsperioden, för vilken uppgifter föreligga, liksom också antalet immigranter med understöd i proportion till totalantalet immigranter. År 1926 representerade antalet immigranter med understöd (10 766) icke mindre än 60·3 % av hela antalet immigranter, medan år 1930 motsvarande proportion nedgått till 20·3 %.

I Sydafrika förefanns ännu under år 1931 ett mindre överskott av immigranter gentemot emigranter, nämligen 1 444 jämfört med 1 281 under 1930. Bruttoimmigrationen har emellertid under senare år varit betydligt mindre än under 1920-talets förra hälft, såsom framgår av följande uppgifter rörande antalet transoceanska immigranter under vart och ett av efterkrigsåren:

1920	22 095	1924	16 409	1928	7 050
1921	20 933	1925	5 428	1929	7 895
1922	13 235	1926	6 575	1930	[1] —
1923	11 641	1927	6 774	1931	[1] —

I Kanada har immigrationen hållit sig jämförelsevis väl uppe ända intill sistförflutna året, då den nedgick med icke mindre än tre fjärdedelar. Det oaktat hade Kanada ännu under år 1931 en immigration, som icke kan sägas vara alldeles betydelselös, räknande 27 530 personer. Jämfört med tiden närmast före kriget har emellertid immigrationen till Kanada under efterkrigstiden — därvid bortsett från nedgången sedan 1930 — grovt räknat icke uppgått till mer än hälften.

Antalet immigranter per kalenderår under efterkrigstiden, inkl. främmande invandrare från den amerikanska kontinenten, utgjorde:

[1] Uppgifter ännu ej tillgängliga.

1920	147 492	1924	124 450	1928	166 782
1921	100 413	1925	97 552	1929	164 994
1922	70 423	1926	135 984	1930	104 806
1923	137 320	1927	158 884	1931	27 530

Vid fördelning på olika nationaliteter finner man, att jämfört med 1930 antalet brittiska immigranter under 1931 minskades från 31 709 till 7 678 eller med 76 %, antalet immigranter från Förenta staterna från 25 632 till 15 195 eller med 41 %, antalet nordeuropeiska immigranter från 18 751 till 1 313 eller 93 % och antalet immigranter av annan nationalitet från 28 714 till 3 344 eller med 88 %. Det visar sig sålunda även här, att den transoceanska invandringen under förra året drabbats av en synnerligen kraftig nedgång och i själva verket utgjorde knappast en tiondel av vad den tidigare varit.

Såsom framgår av den ovan anförda statistiken rörande inflyttningen till en del större immigrationsländer, är det särskilt under de två sista åren som den så starka nedgången givit sig till känna, vilket uppenbarligen är att tillskriva den ekonomiska krisen och de i samband med denna vidtagna åtgärderna mot invandring av främlingar resp. för utvisning av dylika. Såsom jämväl framgår av de anförda siffrorna, kan emellertid utvecklingen spåras längre tillbaka i tiden, vare sig man som utgångspunkt tager mitten av 1820-talet eller början av samma årtionde.

Vad speciellt utvandringen från europeiska länder till främmande världsdelar beträffar, har denna varit utslagsgivande för nedgången i de transoceanska ländernas immigrationssiffror. Under decenniet närmast före kriget översteg denna utvandring betydligt en miljon personer per år. Enligt i Statistisk årsbok för Sverige meddelade siffror utgjorde den exempelvis under femårsperioden 1906—1910 i årligt medeltal 1 373 501 personer. I samma årsbok för 1931 meddelas beträffande tiden fram t. o. m. 1929 uppgifter, som i det närmaste torde omfatta den totala europeiska immigrationen till främmande världsdelar.[1] Enligt dessa uppgifter skulle den europeiska utvandringen till transoceanska länder under femårsperioden 1925—1929 ha belöpt sig till i årligt medeltal 565 942 personer d. v. s. åtskilligt mindre än hälften av utvandringen närmast före kriget. Nu tillgängliga immigrationssiffror tyda på att samma utvandring under 1931 så gott som avstannat och för Förenta staternas och Australiens del förbytts i återinflyttning till Europa.

Anmärkningsvärt är att, såsom nyss framhölls, nedgången i den transoceanska emigrationen långt ifrån uteslutande är att betrakta såsom en följd av den 1929 uppkomna ekonomiska krisen. Man har här att göra med en mycket mera djupgående företeelse, som bottnar i allehanda ekonomiska, politiska, kulturella m. fl. förhållanden.[2] Immigrationsrestriktionerna sträcka sig ju vida längre tillbaka i tiden än de restriktioner i varuutbytet och de hinder för kapitalrörelsen länderna emellan, som äro utmärkande för den nu rådande

[1] Uppgifterna avse följande länder: Belgien, Danmark, England och Wales, Estland, Finland, Irländska fristaten, Italien, Jugoslavien, Nederländerna, Nordirland, Norge, Polen, Portugal, Rumänien, Schweiz, Skottland, Spanien, Sverige, Tjeckoslovakien, Tyskland, Ungern och Österrike.

[2] Jfr uppsatsen »Ut- och invandringslagstiftningen efter kriget», Soc. Medd. 1930, sid. 411 ff.

krisen. Otvivelaktigt kan också den hämmade folkförflyttningen på visst sätt betraktas som en orsak till att krisen antagit sådan skärpa, och avstängningen av vissa kolonisationsområden står, såsom professor G. Cassel uttalade i ett memorandum till den ekonomiska konferensen 1927, »i den mest uppenbara kontrast till världens ekonomiska intresse såsom ett helt».

Man behöver ju blott anställa det tankeexperimentet, att den transoceanska utvandringen skulle ha fortgått i samma skala som strax före kriget, för att inse, vad en större immigrationsfrihet skulle ha betytt för den europeiska arbetsmarknaden. Under en period av tolv år skulle under angivna förutsättning åtskilliga miljoner producenter med deras anhöriga ha förflyttats från europeiska länder till andra sidan världshaven, varigenom den europeiska arbetsmarknaden skulle ha erhållit en däremot svarande avlastning. En annan fråga är, huruvida de transoceanska arbetsmarknaderna skulle varit i stånd att absorbera det nya befolkningstillskottet, en fråga som endast kan besvaras under hänvisning till de djupare orsaker, vilka ligga bakom den allt sedan kriget rådande depressionen inom jordbruket och andra näringsområden, dislokationen inom världshandeln m. m. I varje fall torde kunna påstås, att några naturliga hinder icke förefunnits för en fortsatt kolonisation på andra sidan världshaven av samma mått som före kriget, utan att här i grunden föreligger ett politiskt-ekonomiskt problem. Dock bör tilläggas, att den restriktiva immigrationslagstiftningen i Förenta staterna i väsentlig mån torde ha influerats även av sådana hänsyn som landets förmåga att i framtiden bereda utkomst åt en ökad befolkning.

Att inom flertalet europeiska länder det från arbetsmarknaden utgående trycket på landgränserna varit mycket starkt, därom behöver man icke tvivla. Ända till på sista tiden har också detta tryck funnit ett visst, icke helt betydelselöst utlopp inom den europeiska kontinenten själv. I den av internationella arbetsbyrån nyligen utgivna internationella socialpolitiska årsrevyn (The I. L. O.-year-book) för 1931 framhålles, att den europeiska kontinentala folkförflyttningen tog en växande omfattning ännu under 1930. I två europeiska immigrationsländer, för vilka statistiska uppgifter härom föreligga, nämligen Frankrike och Belgien, redovisas en nettoimmigration av 168 000 personer under 1929 och 203 000 personer under 1930, medan å andra sidan nettoemigrationen från fyra europeiska länder, nämligen Italien, Polen, Rumänien och Tjeckoslovakien, belöpte sig till 142 000 personer under 1929 och 241 000 personer under 1930. Även för den kontinentala folkförflyttningen har emellertid krisen kommit att bliva ödesdiger. Det uppgives nämligen i den nyss citerade publikationen, att tillgängliga uppgifter för 1931 giva anledning förmoda, att den kontinentala europeiska omflyttningen så gott som fullständigt upphört.

Kortare meddelanden.

— Arbetarskydd —

Maskinskrivningsarbetet ur yrkeshygienisk synpunkt. Det tyska tjänstemannaförbundet har enligt ett referat i Socialt Arbeid av en artikel i Soziale Praxis företagit en undersökning rörande maskinskrivningsarbetet ur yrkeshygienisk synpunkt. Undersökningen omfattar c:a 600 personer, varav 50 % uteslutande sysselsatta med maskinskrivning och stenografering. Den vanliga anställningstiden utgjorde 9—14 år.

Maskinskriverskans fysiska arbetsprestationer bli ofta underskattade. Till den av nedslaget av tangenter och övrigt arbete med det rent maskinella förorsakade ständiga anspänningen i skuldror och armmuskulatur samt påfrestningen av ögon, öron och nerver kommer en andlig ansträngning på grund av en aldrig slappnande uppmärksamhet. Sjukkassestatistiken utvisar också, att nervsjukdomar äro vanliga hos maskinskriverskor. Av 780 sjuka kvinnliga funktionärer i en sjukkassa i Bremen voro 123 maskinskriverskor, och av dessa voro 19·5 % nervsjuka. Bland de undersökta klagas mest över nervös överansträngning, särskilt hos dem som varit längst anställda i facket och bland dem, som arbeta vid moderna bokhållerimaskiner. Oftast förekomma klagomål över smärtor i handleder, skuldror och armar, mest av neuralgisk art, samt av inflammationer i senor och fingernaglar. Nästan alla maskinskriverskor klaga över ryggsmärtor, som delvis förorsakats av dåliga sittplatser. Även underlivssjukdomar förekomma till följd av stillasittandet.

I sin helhet kan sägas, att omkring hälften av de undersökta maskinskriverskorna fått sin hälsa mer eller mindre undergrävd på grund av arbetet. Största antalet sjuka förefinnes dels i gruppen med mindre än 4 års anställning i yrket, och dels i gruppen med mer än 10 års anställning. Förklaringen till de många skadade i den förstnämnda gruppen är, att en naturlig gallring förekommer, i det att de fysiskt svagaste avskiljas redan efter få års arbete i facket.

Av de undersökta maskinskriverskorna arbeta 71 % i rum med mer än 3 (i vissa fall upp till 80) maskiner.

— Arbetsmarknad och arbetslöshet —

Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under juni 1932. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid slutet av juni till 97 370, varav 24 578 hänförda till det s. k. lokala arbetskraftsöverskottet. Yrkesfördelningen och ökningen (resp. minskningen) under månaden framgår av följande sammandrag:

	Antal arbetslösa	Ökning (minskn.)		Antal arbetslösa	Ökning (minskn.)
Jordbruk	5 938	— 199	Närings- o. njutningsmedelsind.	776	— 61
Skogshushållning	12 248	— 1606	Kemisk-tekn. o. belysningsind.	354	— 43
Gruvdrift och malmförädling	7 485	+ 199	Trämasse- och pappersindustri	1 350	— 44
Jord-, sten- och glasindustri	7 225	— 135	Grafisk industri	227	+ 54
Metall- och maskinindustri	8 562	— 62	Industri och hantverk, ej spec.	1 396	+ 64
Trävaruindustri	8 519	— 1 316	Sjöfart och fiske	1 165	— 203
Byggnadsverksamhet	5 040	— 417	Handel och samfärdsel m. m.	4 431	— 177
Läder-, hår-, gummi- o. d. ind.	335	— 34	Husligt arbete	113	+ 14
Textilindustri	342	+ 3	Arbete, ej hänf. till annan grupp	31 449	— 2 760
Beklädnadsindustri	416	— 1	Summa	97 370	— 6 724

Vid arbetslöshetskommissionens reservarbeten sysselsattes vid månadens utgång 15 172 arbetare. Antalet i gång varande arbetsföretag utgjorde 183 mot 177 vid månadens ingång.

Vid kommunala reservarbeten (utan statsbidrag) sysselsattes 9 609 arbetare samt vid s. k. statskommunala arbeten (kommunal regi med statsbidrag) 5 645 arbetare. Härförutom uppburo 5 064 personer kommunalt arbetslöshetsunderstöd och 15 640 personer kontant understöd med statsbidrag.

Statens bruttoutgifter för arbetslöshetens bekämpande uppgingo under juni till 3 836 359 kronor och under årets sex första månader till sammanlagt 18·4 miljoner kronor.

— Nykterhetsfrågan —

Lag om nykterhetsnämnder och behandling av alkoholister i Norge. Sedan norska stortinget för sin del antagit en lag om nykterhetsnämnder (edruelighetsnevnder) och behandling av alkoholister, har regeringen godkänt och den 26 februari 1932 utfärdat lagen, som träder i kraft den dag, konungen framdeles bestämmer.

Genom ifrågavarande lagstiftning, som i väsentliga delar företer likheter med den svenska alkoholistlagen, har åt samhället givits befogenhet och maktmedel att med särskilda tvångsåtgärder ingripa mot personer, som äro hemfallna åt alkoholmissbruk och i följd därav gjort sig skyldiga till vissa samhällsfarliga handlingar eller försumlighet i olika hänseenden m. m.

Enligt lagen skall en folkvald lokal myndighet, nykterhetsnämnden, närmast sörja för dess tillämpning. I varje kommun, där försäljning av rusdrycker och öl är medgiven, skall särskild nykterhetsnämnd tillsättas. I andra kommuner äger den kommunala beslutande myndigheten att utse särskild nykterhetsnämnd. Om så ej sker, ankommer det på fattigvårdsstyrelsen att handhava de uppgifter, som nykterhetsnämnd har att fullgöra.

Nykterhetsnämndens primära uppgift är att verka för en förbättring av nykterhetstillståndet inom kommunen. I sådant syfte har nämnden att med råd och hjälp bistå alkoholister, att på olika sätt befrämja undervisning och upplysningsverksamhet i alkoholfrågan samt att göra framställningar och avgiva yttranden till kommunala myndigheter i frågor berörande nämndens verksamhet.

Därjämte har nämnden särskild befogenhet att under vissa förutsättningar ingripa mot personer, som missbruka alkohol till uppenbar skada för sig själva eller sin omgivning. Sådant ingripande måste grundas antingen på en uttrycklig anmodan från vissa i lagen angivna personer eller myndigheter eller ock en polisanmälan om begångna fylleriförseelser. När dylik anmodan eller anmälan ingått, har nämnden att verkställa utredning i saken. Om den då finner undersökningen giva anledning därtill, skall nämnden först söka att genom lämpliga förebyggande åtgärder förmå alkoholmissbrukaren att återgå till ett nyktert och ordentligt liv, eventuellt genom att ställa honom under särskild övervakning under högst ett år.

Leda dessa åtgärder icke till åsyftat resultat, äger nämnden att hos underrätten göra framställning om vederbörandes tvångsinternering å kuranstalt, vårdhem, tvångsarbetsanstalt eller annan anstalt, som av konungen godkänts för sådant ändamål. Domstolen må besluta om tvångsinternering under förutsättning att vederbörande till följd av alkoholmissbruk

1. misshandlat make eller barn eller utsatt de sistnämnda för sedlig vanvård;
2. försummat sin försörjningsplikt enligt lag;
3. visat sig farlig för sig själv eller andra eller upprepade gånger förolämpat närstående (sine omgivelser);
4. legat fattigvården eller sin familj till last; eller
5. förslösat sin egendom så att obestånd för honom själv eller familjen kan befaras.

Vid handläggningen av interneringsärende skall domstolen alltid höra den, som ansökningen avser. Även vittnen och sakkunniga kunna höras enligt de regler, som gälla för prövning av tvistemål.

Vid beslut om tvångsintagning äger domstolen även bestämma, å vilken anstalt intagningen skall ske. Dessförinnan kan domstolen, om så påfordras, besluta om provisorisk internering. Interneringstiden är 2 år eller den kortare tid, som domstolen fastställer.

Nykterhetsnämnden har att sörja för verkställighet av meddelat interneringsutslag och äger i sådant syfte påkalla medverkan av polismyndighet.

Såväl nämnden som den, som beslutet avser, kan hos högsta domstolen överklaga underrättens beslut i interneringsärende.

En person, som enligt lagen tvångsinternerats å anstalt, kan före utgången av den fastställda interneringstiden utskrivas på försök. Härom beslutar anstaltens styrelse, vilken därvid äger att meddela särskilda villkor, som den utskrivne har att iakttaga under den tid, som motsvarar den ursprungligen bestämda interneringstiden. Nykterhetsnämnden å den utskrivnes uppehållsort skall utöva tillsyn över honom och äger att hos anstaltsstyrelsen, om han bryter mot villkoren, ansöka om beslut om hans återintagning. Han kan då kvarhållas under återstoden av interneringstiden.

För kostnad för vård å anstalt, som icke gäldas av den internerade själv, ansvarar den kommun, varest framställning om internering gjorts. Viss del av sådan kostnad kan dock utkrävas av hemortskommunen.

Kostnaderna för tvångsinternerades resor till och från anstalt eller överflyttning från en anstalt till annan bestridas av staten. Kommuner med ringa ekonomisk bärkraft kunna även få de egentliga vårdkostnaderna helt eller delvis täckta av statsmedel.

Lagen bereder även möjlighet att med tvång kvarhålla alkoholister, vilka frivilligt ingå å anstalt. Sådana personer äro nämligen pliktiga att kvarstanna å anstalten under den tid, som de själva vid ingåendet bestämt, dock högst 2 år. Avviker frivilligt ingången, kan han återhämtas genom polismyndighet.

Alla kostnader för frivillig anstaltsvård och därav föranledda resor gäldas av den intagne själv.

— Socialförsäkring —

Registrerade sjukkassor år 1931. Med ledning av de statistiska redogörelser rörande registrerade sjukkassors verksamhet år 1931, som inkommit till socialstyrelsen från respektive kassor, har verkställts en preliminär sammanräkning av medlemsantalet den 31 december 1931 samt antalet sjukdagar under samma år. För ett 30-tal huvudsakligen smärre kassor förelåg vid tiden för sammanräkningen ännu ej statistiska uppgifter för år 1931. Genom att för dessa kassor i stället räkna med 1930 års siffror har emellertid en ungefärlig uppfattning erhållits om medlemsantalets storlek och sjuklighetsförhållandena i genomsnitt inom samtliga sjukkassor år 1931. De sålunda framkomna ungefärliga siffrorna för sjukkassor och fortsättningskassor framgå av följande tablå, som dessutom för jämförelse innehåller motsvarande uppgifter för åren 1929 och 1930.

År	Antal medlemmar den 31 dec.			Medlemsökning			Antal sjukdagar (i tusental)			Antal sjukdagar per 100 medl.	
	Sjukk.	Forts.-k.	Summa	Sjukk.	Forts.-k.	Summa	Sjukk.	Forts.-k.	Summa	Sjukk.	Forts.-k.
1929	967 800	125 201	1 093 001	54 881	8 893	63 774	9 613	325	9 938	1 047	270
1930	1 016 846	134 823	1 151 669	49 046	9 622	58 668	10 049	372	10 421	1 035	285
1931	1 058 000	145 000	1 203 000	41 000	10 000	51 000	11 250	421	11 671	1 130	300

— Ut- och invandring —

Utvandringen till främmande världsdelar under andra kvartalet 1932. Utvandringen från Sverige till främmande världsdelar uppgick under andra kvartalet 1932 till 79 personer, varav 33 män och 46 kvinnor. Samtliga emigranter erhöllo sina utvandringskontrakt godkända av svenska polismyndigheter (i Stockholm, Malmö, Hälsingborg och Göteborg). Över Danmark och Norge har ingen utvandring förekommit under kvartalet. Fördelningen på de olika hamnstäderna var som följer:

	Stockholm	Malmö	Hälsingborg	Göteborg	Summa
April	9	3	2	29	**43**
Maj	2	2	2	14	**20**
Juni	5	—	—	11	**16**
2 kv. 1932	**16**	**5**	**4**	**54**	**79**
2 » 1931	24	17	6	124	**171**

Efter utvandrarnas hemort fördelade sig emigrationen på rikets olika delar sålunda:

Län	2 kv. 1932	2 kv. 1931	Län	2 kv. 1932	2 kv. 1931
Stockholms stad	6	20	Göteb. o. Bohus län	21	25
» län	5	3	Älvsborgs »	3	8
Uppsala »	1	—	Skaraborgs »	2	5
Södermanlands »	1	1	Värmlands »	6	17
Östergötlands »	2	2	Örebro »	2	6
Jönköpings »	3	14	Västmanlands »	—	—
Kronobergs »	3	5	Kopparbergs »	—	4
Kalmar »	3	13	Gävleborgs »	2	6
Gotlands »	—	—	Västernorrlands »	3	4
Blekinge »	1	3	Jämtlands »	1	3
Kristianstads »	2	8	Västerbottens »	1	—
Malmöhus »	7	14	Norrbottens »	1	1
Hallands »	3	9	Hela riket	**79**	**171**

Antalet transiterande emigranter, d. v. s. personer, som från annat land passerat Sverige på väg till främmande världsdel, utgjorde under kvartalet 64. Dessa utvandrares nationalitet framgår av följande tablå:

	Danmark	Norge	Finland	Estland	Litauen	Tyskland	Summa
April	3	4	11	4	3	1	**26**
Maj	—	4	14	—	—	—	**18**
Juni	2	2	16	—	—	—	**20**
Summa	**5**	**10**	**41**	**4**	**3**	**1**	**64**
Därav: män	2	7	20	2	1	—	32
kv.	3	3	21	2	2	1	32

I ovanstående siffror ingå endast sådana utlänningar, som från svensk hamn (d. v. s. från Göteborg) befordrats till främmande världsdel, däremot icke personer, som passerat Sverige på väg till Oslo eller annan utländsk hamn.

Yrkesinspektionens verksamhet under andra kvartalet 1932.

	Antal under kvartalet besökta arbetsställen	Därav för första gången under året besökta: arbetsställen	Därav för första gången under året besökta: med sammanlagt arbetarantal	Därav för första gången under året besökta: med sammanlagt kraftbelopp i eff.hkr.	Inspektions- och resedagar	Lämnade skriftliga meddelanden	Ink.protokoll över besiktning av ångpannor	Ink.protokoll över besiktning av kokare o. d.	Intyg över besiktn. av hissar o. kranar	Anmälningar om olycksfall i arbete	Därav olycksfall med dödlig utgång	Anmäln. om yrkessjukd.	Framställn. enl. 38 el. 39 § arb.-skyddsl.	Anmälningar till åtal	Lämnade eftergifter
Yrkesinspektörerna															
I distriktet	342	187	5 624	7 678	115	93	82	22	118	2 283	4	—	1	—	25
II »	106	105	5 703	99 005	71	78	70	—	195	2 363	3	2	—	4	18
III »	168	162	3 606	16 560	72	97	113	10	100	1 331	8	1	—	—	20
IV »	260	260	8 295	29 178	66	107	141	—	64	1 413	6	—	1	1	43
V »	218	193	4 727	6 471	86	122	73	—	127	2 384	5	—	—	1	70
VI »	598	583	10 314	171 733	99	157	124	21	265	2 999	5	2	—	7	21
VII »	211	207	7 578	62 340	69	91	71	25	216	1 831	7	1	—	—	19
VIII »	174	172	5 572	43 744	63	108	71	—	93	2 514	8	—	—	—	9
IX »	122	111	3 377	14 507	54	65	63	6	40	2 112	9	—	—	—	15
Yrkesinspektrisen	266	250	9 764	—	179	84	—	—	—		—	—	—	—	—
Sprängämnesinspektören	10	8	477	876	12	48	—	—	—		[7] (19)	[7] (2)	—	—	—
Summa	**2 475**	**2 288**	**65 087**	**452 092**	[1] **886**	**1050**	[2] **808**	[3] **84**	**1 218**	[4] **19 230**	[4] **55**	**6**	**2**	**18**	**240**
Yrkesunderinspektina															
I distriktet	311	277	1 842	1 291	79	1	62	—	—	—	—	—	—	—	—
II »	866	855	2 067	20 521	120	30	116	—	—	—	—	—	—	—	—
III »	579	571	1 314	7 152	80	216	123	3	17	—	—	—	—	—	—
IV »	684	684	2 197	12 310	78	193	169	—	—	—	—	—	—	—	—
V »	1 050	1 029	1 684	10 281	146	76	50	—	9	—	—	—	—	—	—
VI »	657	627	3 549	3 931	109	18	41	—	7	—	—	—	—	—	—
VII »	324	319	623	5 868	38	55	85	1	10	—	—	—	—	—	—
VIII »	404	404	1 736	5 648	84	69	71	—	10	—	—	—	—	—	—
IX »	165	165	679	1 648	34	66	24	—	14	—	—	—	—	—	—
Summa	**5 040**	**4 931**	**15 691**	**68 650**	**768**	**724**	[5] **741**	**4**	**67**	—	—	—	—	—	—
därav: jordbruk	1 696	1 690	—	30 118	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
hantverk	807	796	1 516	2 562	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
annat arbete	2 537	2 445	14 175	35 970	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skogs- och flottledsinspektören	**29**	**29**	**1 894**	—	**53**	**90**	—	—	—	[7] **2 433**	[7] **5**	—	—	—	—
Bergmästarna															
Norra distriktet	125	125	3 749	19 549	29	22	—	—	2	115	—	—	—	—	—
Gävle—Dala distrikt	10	10	1 580	12 215	17	4	—	—	1	103	1	—	—	—	—
Östra distriktet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	90	—	—	—	—	—
Västra »	38	38	510	388	7	—	—	—	7	345	—	—	—	—	—
Södra »	20	20	418	1 826	11	2	—	—	52	197	—	—	—	—	—
Summa	**193**	**193**	**6 257**	**33 978**	[6] **64**	**28**	—	—	**62**	**850**	**1**	—	—	—	—
Järnvägsinspektörerna															
S. J. säkerhetstjänsten	18	18	·	·	11	8	—	—	—	439	1	—	—	—	—
maskintjänsten	28	28	·	·	42	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Enskilda järnvägar	194	194	·	·	25	8	—	—	—	199	1	—	—	—	—
Summa	**240**	**240**	·	·	**78**	**21**	—	—	—	[7] **638**	[7] **2**	—	—	—	—
Elektr. inspektörerna															
Norra distriktet	111	111	·	·	29	65	—	—	—	6	2	—	—	—	—
Östra »	9	9	·	·	6	7	—	—	—	6	—	—	—	—	—
Västra »	56	56	·	·	32	21	—	—	—	10	—	—	—	—	—
Södra »	24	24	·	·	28	23	—	—	—	7	2	—	—	—	—
Summa	**200**	**200**	·	·	**95**	**116**	—	—	—	[7] **29**	[7] **4**	—	—	—	—

[1] Härav 886 för assistenterna. — [2] Härav större besiktning i 190 fall. — [3] Härav större besiktning i 29 fall. — [4] Av dessa olycksfall ha 15 753, därav 35 med dödlig utgång, inträffat inom yrkesinspektionens tillsynsområde. — [5] Härav större besiktning i 229 fall. — [6] Härav för gruvingenjörerna 2. — [7] Dessa olycksfall ingå i de ovan för de olika yrkesinspektionsdistrikten redovisade summorna. —

Rapporter från yrkesinspektörerna angående mera beaktansvärda olycksfall eller olyckstillbud.

(1932: III.)

Olycksfall vid golvöppningar, ställningar, gallerier o. dyl.

44. Vid ett *järnverk* var en *generator* för en martinugn avställd för reparation. Generatorn var placerad bredvid ugnen på ett sådant sätt, att uppsättningsmålet kom att ligga i plan med chargeringsplattformen. Generatorns krans — cirka 1 m i diameter — var under reparationen täckt med en brädlåm.

En martinarbetare K. borttog vid framförandet av en vagn ovannämnda brädlåm i tanke att man under denna hade placerat en plåt över hålet. Detta var emellertid icke fallet, vilket K. på grund av mörkret i martinverket icke observerade utan *föll ned i generatorn*, varvid han ådrog sig så svåra skador, att han senare avled.

För undvikande av liknande olycksfall anmodades järnverket att vid reparationsarbeten förskydda öppningen vid generatorn på ett mera betryggande sätt. Anvisning om ett räck av viss typ lämnades. (I: 38)

45. I det under byggnad varande renseriet till en sulfitfabrik hade man byggt upp en *ställning* på sätt fig. 1 visar. Ställningen var avsedd för transport av betong för diverse gjutningsarbeten och bestod av ett antal underslag av $2^1/_2'' \times 8''$ plank, lagda på bredsidan med en spännvidd av cirka 2,5 m. På dessa underslag lades 4 st. plankor av samma dimension som underslagen, vilka senare voro stämplade på sätt figuren visar.

Vid montage av en barktrumma skulle drivkättingen för denna framdragas. Härvid borttogos 2 st. stöttor (i figuren markerade med ×), varigenom tvenne underslag blevo fribärande.

Av någon orsak kommo sju man att beträda gångbanan samtidigt och samlas vid den del, där underslagen icke voro understödda. *Gångbanan brast, och samtliga störtade ned* på det 3 m djupt belägna betonggolvet, varvid två personer skadades.

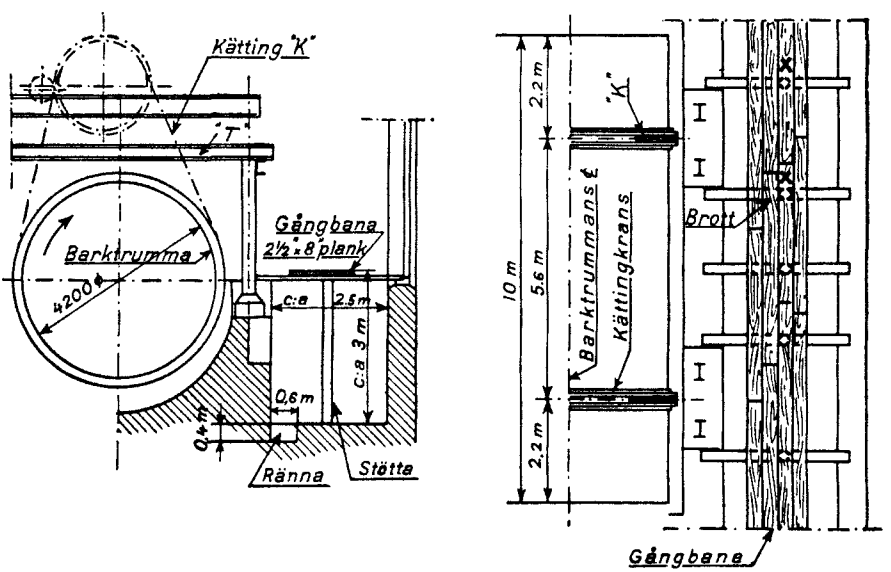

Fig. 1.

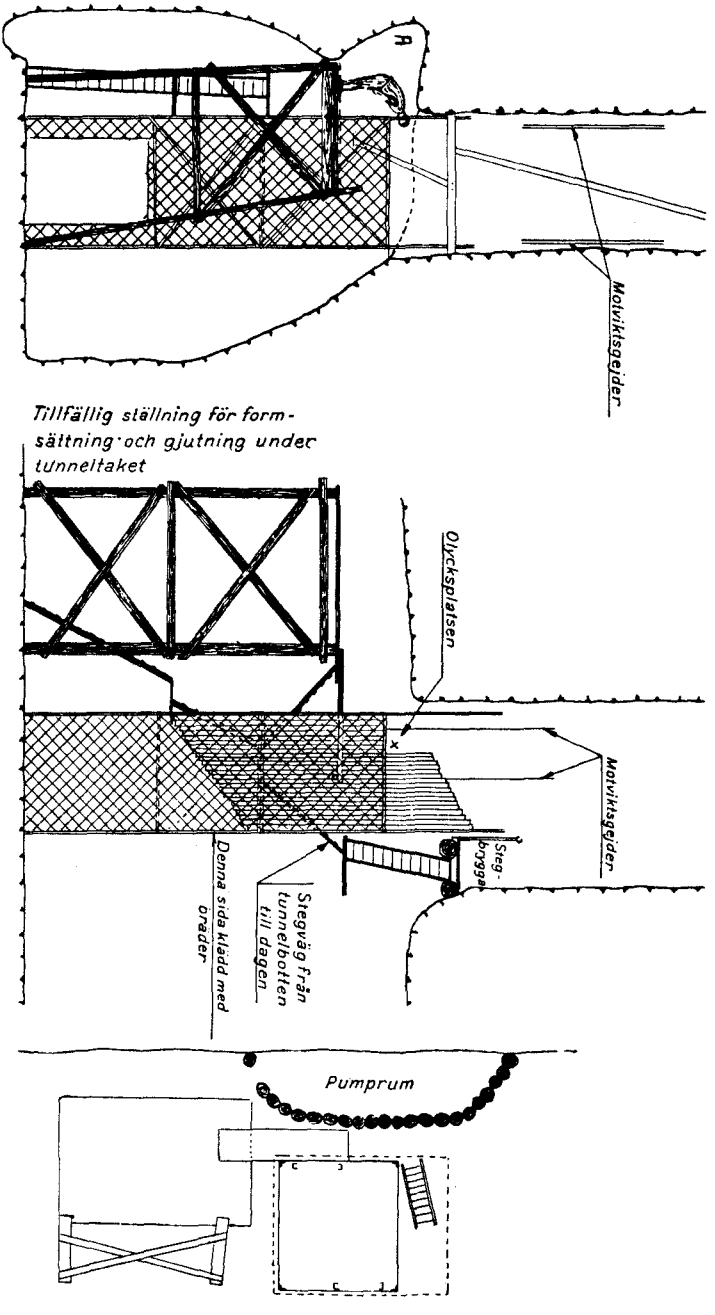
Motviktsgejder
Tillfällig ställning för formsättning och gjutning under tunneltaket
Olycksplatsen
Motviktsgejder
Stegbrygga
Stegväg från tunnelbotten till dagen
Denna sida klädd med oräder
Pumprum

Fig. 2.

Orsaken till olyckan är, att stämplingen icke återställdes, varigenom underslagen kommo att bliva fribärande, samt att dessa utsattes för en alltför stor belastning. Dessutom borde underslagen ställts på högkant i stället för att såsom här skett läggas på sin bredsida. (I: 39)

Olycksfall vid hissar, kranar och andra lyftanordningar.

46. För *upptransport av berg- och schaktmassor* från en tunnelbyggnad 40 m under jorden användes en *hiss* för en högsta last av 4 000 kg. Vid den i föreskriven ordning verkställda besiktningen av hissen hade anledning till anmärkning mot densamma icke framkommit. Anordningen av hissen framgår av fig. 2. Hisschaktet var från tunnelbotten upp till en höjd av c:a 8 m helt omslutet av trådnät. Ena sidan av hisschaktet var helt klädd med bräder upp till stegbryggan. Vid sidan om den från tunnelns botten till dagen ledande stegvägen var schaktet förskyddat medelst bräder till en höjd av minst 2,5 m över stegarna.

Tunnelbyggnaden, som var färdig, hade underkastats en sista avsyning. Härunder observerades, att tunneltaket vid ett ställe (A å fig.) intill hissen var i behov av förstärkning. För att utföra detta arbete hade en c:a 7 m hög ställning rests intill hissen.

Träarbetaren Z. hade fått i uppdrag att verkställa formsättningen för betonggjutning i tunneltaket. Vid ett tillfälle, när hissen var på uppgående, hade Z., troligen för att se hur hisskorgen såg ut undertill, *lutat sig in i hisstrumman* över den c:a 1 m över ställningen befintliga balken, som avslutar hisschaktets brädbeklädnad. Han har härvid icke tänkt på de nedåtgående c:a 1 000 kg tunga motvikterna, med påföljd att *huvudet krossades mellan* nyssnämnda *järnbalk* och ena *motvikten.*

Två dagar efter olycksfallet borttogs hissen, sedan arbetet i tunneln fullbordats.

Det inträffade understryker ånyo nödvändigheten av att hisschaktens stängsel uppdragas till full höjd. (II: 46)

Olycksfall vid järnvägar, transportbanor, hängbanor o. dyl.

47. Vid en *kolgård* voro några arbetare sysselsatta med att lämpa kol till en decauvillekorg med tillhjälp av en *lastningstransportör* av typ, som framgår av fig. 3.

Transportörens vinkel mot marken kan ändras medelst två domkrafter med spärrsock. För tillfället var transportören inställd nästan i högsta läge och skulle i detta skick flyttas några meter. Fyra man voro behjälpliga vid förflyttningen. Diversearbetaren A. stod vid transportörens vänstra hjul, en annan vid dess högra samt de övriga vid transportörens bakre ände — ilastningspunkten. Under transporten hölls denna ände något upplyftad, varvid plötsligt en obetydlig sättning ägde rum vid transportörens vänstra hjul.

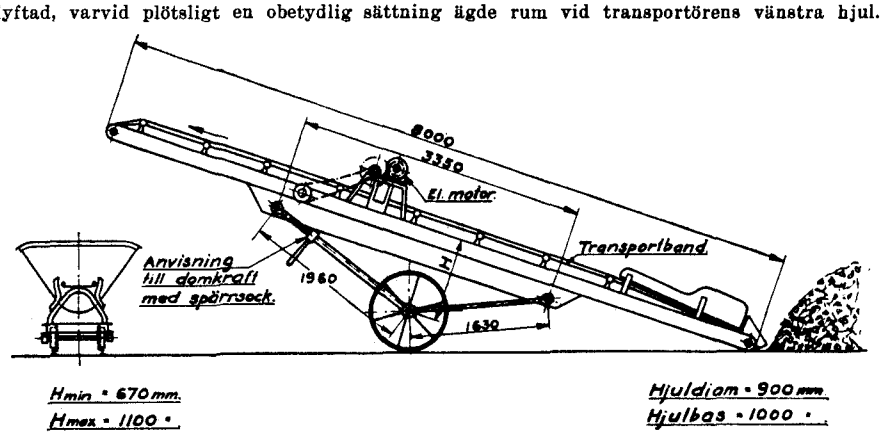

Fig. 3.

Marken var dessutom svagt sluttande, varför *transportören kom att luta över och stjälpa* åt den sida, där A. stod. A. blev omkullslagen och fick *bröstkorgen krossad.* Han avled senare av de erhållna skadorna.

Yrkesinspektören lät utföra försök för att utröna transportörens stabilitet i sidled under olika förhållanden. Härav framgick, att transportören, inställd i högsta läge — elevation — icke hade tillräcklig sidostabilitet, vilken ytterligare minskades, om transportören lättades vid inmatningsänden. Även då transportören var inställd i lägsta läge, kvarstod en viss instabilitet, då dess bakre ända var upplyft.

För att förhindra ett upprepande av dylika olycksfall kommer fabriken att söka öka transportörens stabilitet, dels genom att öka hjulavståndet till 1·4 m mot nuvarande 1 m, dels genom att giva hjulen en bandbredd av cirka 25 cm mot nuvarande 13 cm. (III: 51)

Olycksfall vid maskiner och transmissioner.

Klyvsågar.

48. Vid försågning av en mindre virkespost användes ett transportabelt *cirkelsågverk.* Under arbetets gång råkade en tunn, kilformad ytbit fastna i springan mellan klingan och sågbordet. Utan att stanna verket sökte sågaren L. *med en ribba stöta bort den fastkilade ytbiten.* Biten, som till en början satt hårt fast, lossnade emellertid helt plötsligt för en stöt av ribban. Genom det tryck, som L. vid stöten utövade, följde ribbans ena ända utefter klingans sida mot dess bakkant. L. hann därvid ej släppa sitt grepp i ribban, utan hans högra *hand rycktes med mot klingan och sargades* så svårt, att den måste amputeras från mitten av tumgreppet snett över och nedåt handloven.

Sågen var försedd med skydd av gängse typ, d. v. s. klyvkniv, överskydd och mekanisk tumställare. Överskyddet bestod av ett s. k. takskydd, och avståndet mellan klingan och klyvkniven var enligt uppgift c:a 10 mm.

Orsaken till olycksfallet torde således få tillskrivas L:s oförsiktighet att, medan klingan var i gång, söka lossa den fastnade ytbiten. (VIII g: 12)

Kantsågar.

49. Vid kantning av virke i ett *dubbelt kantverk* hade en del bark och stickor fallit ned och täppt till inloppsöppningen för spånutsugningsledningen. En vid verket sysselsatt arbetare K. *stack* därför, utan att först stanna verket, *in vänstra armen* under klingorna för att med handen söka rensa öppningen. Han nådde emellertid ej fram till denna och såg sig därför om efter ett redskap, med vilket rensningen kunde utföras. Därvid släppte han uppmärksamheten på klingorna, och då han drog åt sig armen, *kom den i beröring med den ena klingan,* vilken tillfogade honom svåra skador.

Olycksfallet får helt tillskrivas K:s obetänksamhet. (VIII h: 8)

Textilmaskiner.

50. Arbetaren J. ämnade avlägsna material, som samlats bakom ett dammutsugningsrör på en *kardmaskin.* Han stannade ej maskinen utan sköt undan ett kuggväxelskydd och *stack in ena armen förbi en i gång varande kuggväxel,* varvid armen *drogs in i växeln* och krossades. J. avled senare av de erhållna skadorna.

Skyddet var, i skyddsläge, lämpligt och betryggande, varför olyckshändelsen är att tillskriva grov vårdslöshet. (VIII o: 3)

Tröskverk.

51. Vid *tröskning* med ett helrensande, mindre tröskverk hade arbetaren L. till uppgift att taga undan de fyllda spannmålssäckarna. L. råkade härvid *komma för nära cylinderaxelns fria ända,* som fångade hans kläder. L. drogs intill axeländan och erhöll ett komplicerat *brott på ena armen.*

Orsaken till olycksfallet torde få tillskrivas, att axeländan ej var förskyddad. Arbetsgivaren uppmanades att låta göra detta. (VIII t: 21)

52. Vid *tröskning* hade jordbruksarbetaren H. till uppgift att langa fram och skära upp kärvar åt mataren.

Mataren av tröskverket hade på något sätt skadat sig i ena handen, varför ett litet uppehåll i tröskningen gjordes, medan en tredje person, motorskötaren, kom för att anlägga ett förband. Under tiden var H. sittande på matarbordet till vänster om mataren.

Då förbandet var omlagt och arbetet åter skulle börja, ämnade H. flytta sig till rätta, varvid han troligen *halkat och fallit med vänster sida före i inmatningsöppningen* och därvid trätt ned vänstra armen i öppningen med påföljd, att *armen avslets* strax nedanför axeln.

Intet som helst skydd fanns vid inmatningsöppningen, då olyckan inträffade, men efteråt har ett relativt enkelt dylikt ditsatts.

Skriftliga anvisningar rörande bl. a. skydd vid inmatningsöppningen tillställdes tröskverksinnehavaren redan år 1923. (VIII t: 22)

Axlar.

53. Vid en ångsåg voro några arbetare sysselsatta med att spänta takspån i en därför avsedd maskin, driven medelst remtransmission från sågens huvudaxel. På grund av ovana vid maskinella anordningar hade arbetarna placerat dragremmen på huvudaxelns remskiva felaktigt, varför remmen gled av strax efter arbetets början.

Sedan remmen placerats på spåntmaskinens dragskiva, ställde sig arbetaren A. vid huvudaxeln och sökte med tillhjälp av en träribba ånyo *lägga på remmen*. Under arbetet härmed *högg remskivans krysskil tag i A:s blus*, vilken virades upp på axeln, varvid *A. följde med i rotationen* och skadades till döds.

Anvisningar lämnades om att samtliga liknande krysskilskonstruktioner på lämpligt sätt skulle förskyddas samt att anslag angående förbud mot av- och påläggning av rem under maskineriets gång skulle uppsättas. (VIII z: 18)

Svänghjul, remskivor och remmar.

54. En rem till halmristerna på ena sidan om ett tröskverk hade glidit av remskivan. Jordbruksarbetaren H. skulle *lägga på sagda rem*, och för att göra detta kopplade han ifrån motorn. Innan maskineriet på tröskverket stannat, tog H. fast i remmen, som därvid snodde sig om hans ena arm och axelledningen, varigenom H. *drogs in i maskineriet* och bröt armen. Han skadades härvid dödligt.

Orsaken till olyckan synes vara, att H. sökt lägga på remmen, medan maskineriet ännu var i rörelse. (VIII å: 16)

Olycksfall vid elektriska apparater och ledningar.

55. *I ett ställverk* finnas bl. a. tre fack för oljebrytare med påbyggda reläer. Reläerna för en av brytarna hade varit borttagna för omändring och skulle åter monteras av montören H. och en kamrat till denne. Verkmästaren J. var även närvarande.

Brytaren slogs ifrån och kopplades ur. När arbetet var i det närmaste färdigt, lämnade de tre arbetsplatsen. H. kom därefter tillbaka och gick av misstag in i ett bredvidliggande, spänningsförande brytarfack. Då han skulle draga till ett par skruvar på reläerna, träffades han av spänningen och *fick ström genom kroppen* till en durkplåt i betonggolvet. Plåtens jordförbindning var vid tillfället avklippt, varför skadorna inskränkte sig till brännsår på händer och fötter.

Till förebyggande av liknande olycksfall har skyddsgrind uppsatts framför varje fack. (IX: 30)

56. I ett under byggnad varande pumphus fanns en *provisorisk taklampa* för 220 V, bestående av en porslinslamphållare med inskruvad lamphållarpropp och glödlampa, ett ledningssnöre och en kontaktpropp. Lampan var upphängd över en betonggjuten bassäng och ansluten till en växelströmsledning. Lamphållaren och lamphållarproppen hade *låga porslinsringar*, varför både glödlampans och lamphållarproppens socklar voro oskyddade.

De voro även spänningsförande, enär kontaktproppen i stolpen blivit insatt så, att fasen anslutits till lamphållarens gänga i stället för till dess bottenkontakt.

Snickarförmannen S. ämnade från bassängkanten ansluta en provisorisk handlampa till lampan i taket. Han fattade med ena handen om denna, *fick ström genom kroppen* och fastnade. Vid försök att komma loss *störtade* han *ned i bassängen* och erhöll en svårare ryggskada.

Olyckshändelsen är att tillskriva underlåtenhet att iakttaga gällande säkerhetsföreskrifter, enligt vilka lampans spänningsförande delar skola vara skyddade mot oavsiktlig beröring. (IX: 81)

Olycksfall genom fallande föremål, ras och liknande.

57. I ett *magasin för sulfatmassa* skulle lastaren T. från en främre stapel, som bestod av två balar i höjd, med massakroken framdraga den övre av dessa. Inre kanten av sagda bal hade fastkilats i en bakom stående stapel med 7 balar på varandra. Dessa senare råkade därvid i gungning, varvid den 2·75 m höga *stapeln rasade*. T., som stod i dess närhet, hann icke undan, utan en av balarna träffade honom. Han föll omkull, *fick balarna över sig* och skadades så svårt, att han senare avled.

Ströning eller bindning inom ifrågavarande magasin hade icke förekommit och ej heller någon lutning av balarna. Vederbörande förman samt en del arbetare och ett arbetarombud förklara, att man icke ansett ströning, underlägg eller bindning erforderligt. Dessutom är golvet fast och bra, så att den minsta sviktning vore utesluten.

Yrkesinspektören gav anvisningar om att lämplig ströning hädanefter skulle utföras för att öka säkerheten mot ras. Även i det fall, då balarna av någon anledning kilats in i varandra, torde ändamålsenlig ströning öka säkerheten. (X: 61)

58. Vid ett *vägbyggnadsarbete* voro tre arbetare sysselsatta med *schaktning* i en vägsläntt. En av dem observerade, att ett ras höll på att uppkomma och ropade till grovarbetaren A. att se upp. Denne, som hade ryggen vänd mot slänten, *hann ej undan för raset utan blev begravd* av ett lager sand och jord, på grund av tjäle sammanhållet till en cirka 3 m lång, 1 m bred och 0·5 m tjock jordkaka. A. skadades härvid så svårt, att han nästan omedelbart avled.

Vägslänten bestod av pinnmo med ett överliggande lager av fin sand, täckt av ett jordlager med kvarvarande trästubbar (se fig. 4), vilka bort undanskaffas enligt av yrkesinspektionen lämnade anvisningar. Sand- och jordlagret voro donlägiga — cirka 45° vinkel — och pinnmoslänten var nedtagen nästan lodrät.

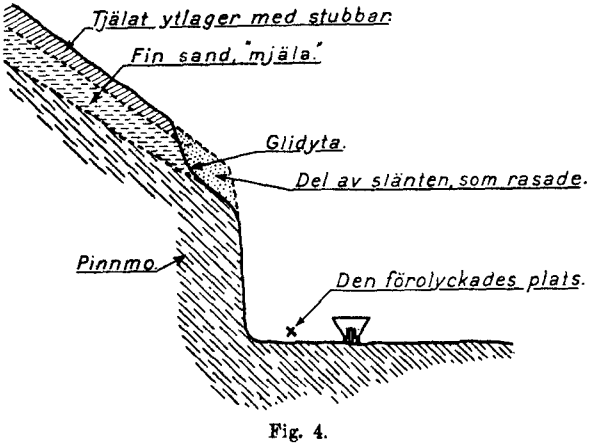

Fig. 4.

Av verkställd undersökning framgår, att slänten icke varit underminerad. På grund av rådande tjäle uppstodo lätt sprickor och sättningar i det cirka 1 m tjocka, lösa sandlagret, varvid ras ofta inträffat, vilka i allmänhet skett så ljudlöst, att man endast med svårighet kunnat höra, då de uppstodo. Enligt uppgift hade varje arbetsbas fått skriftlig order att vid schaktningsarbetet tillse, att största försiktighet iakttoges. Dessa order hade även funnits anslagna vid varje arbetarförläggning. Dessutom hade socialstyrelsens minnesblad för arbetare i grustag icke blott utdelats till samtliga arbetare, utan även anslagits i arbetarförläggningarna.

Olyckshändelsen framhäver nödvändigheten av att givna föreskrifter beträffande arbetets utförande i detalj efterföljas. (X: 62)

Olycksfall vid transport av tunga föremål.

59. En längs ena sidan, i sin längdriktning böjd *plåt* med dimensionerna 1·3 × 215 × 595 cm och vägande c:a 1 300 kg, skulle *förflyttas medelst en kran.* Plåten var upphängd i hanfot, som var förbunden med plåten medelst två 19 mm:s skruvbultar.

Två man höllo plåten på var sin sida, för att den ej skulle kantra. Den ene *släppte sitt tag,* varvid plåtens tyngre del slog ned mot marken och den lättare sidan sålunda slog uppåt och emot kättingen. Skruvbultarna utsattes för en hastigt verkande brytpåkänning, varigenom den ena skruven bröts av och *plåten föll ned* på den arbetare, som tappat sitt tag, vilken klämdes till döds mellan plåten och en bakom honom stående träbänk. Han hade själv utvalt och placerat bultarna i nithål i plåten. Vid materialprovning har bultens material visat sig vara felfritt.

Orsaken till olyckan synes vara, att den förolyckade felbedömt plåtens jämviktsläge efter bockningen. (XIV: 6)

Olycksfall vid stuveriarbete.

60. Vid *lastning* av trävaror *från järnvägsvagn i fartyg* hade en vagn lossats. Arbetslaget sköt densamma längre bort i spåret och förde fram en lastad vagn till den undanskjutnas plats. Under arbete med att borttaga en över lasten fastsurrad presenning stod arbetaren P. framför en buffert med ryggen vänd mot den tomma vagnen. Emedan kajplanet lutade något, satte sig denna vagn i rörelse tillbaka mot den lastade vagnen, varvid P. *klämdes till döds mellan bufferterna.*

Den undanskjutna tomvagnen var ej enligt föreskrift försedd med stoppklotsar till förhindrande av ofrivillig rörelse.

Olyckshändelsen är att tillskriva arbetarnas oförsiktighet och uraktlåtenhet att iakttaga givna föreskrifter. (XVI: 7)

61. Under *lastning av* ett utländskt *fartyg* användes vid en lucka fartygets egen vinsch. En länga med 4 st. pappersmassebalar, tillsammans vägande 680 kg, hade iordninggjorts och skulle hyvas ombord. Emedan fartyget hade några graders slagsida, svängde vinschbommen med last häftigt in över däck. Ett kraftigt ryck uppstod i gajen, varigenom *wiren mellan bommen och gajblocket brast.* Blocket föll ned och gav en stuveriarbetare A. *ett dödande slag* i huvudet.

Orsaken till olyckan var wirens bristfälliga beskaffenhet samt att densamma icke på något sätt förstärkts enligt socialstyrelsens anvisningar beträffande stuveriarbeten. Framhållas bör, att ett liknande wirebrott uppstod vid samma vinsch något tidigare på dagen, dock utan att någon olyckshändelse inträffade. Anmärkningsvärt är dessutom, att å fartyget förefanns nationellt certifikat för wires m. m.

Ovanstående visar den synnerliga vikten av att fartygens lastnings- och lossningsanordningar hållas i fullgott skick. (XVI: 8)

Olycksfall vid skogsavverkning.

62. Vid sidan av en väg voro några arbetare sysselsatta med *fällning av timmerträd.* W., som kom gående vägen fram, hindrades av en framförvarande större sten att i tid ob-

servera ett *fallande träd,* vars topp *träffade honom i ryggen* så svårt, att ryggen bröts och båda armarna förlamades. Senare på dagen avled W. av de sålunda erhållna skadorna.

Fig. 5.
Skyddsbild, skogs- och flottningsarbete nr 5, utgiven av Föreningen för Arbetarskydd.

Olycksfallet är, såsom av redogörelsen framgår, att tillskriva det förhållandet, att W. ej märkte det fallande trädet. För undvikande av dylika svåra olycksfall påpekas från yrkesinspektionens sida såväl vid besöken å arbetsplatserna som genom tillhandahållande av socialstyrelsens skyddsanvisningar, att fällning av större träd alltid bör föregås av varningsrop, som skall givas i så god tid, att i närheten varande personer kunna sätta sig i säkerhet, innan trädet börjat falla. Genom iakttagande av denna enkla föreskrift skulle många olycksfall i skogsarbete kunna undvikas.
(XVII: 7)

63. Under *arbete med barkspaden* hade L. ådragit sig ett *sår i högra handens tumgrepp,* förorsakat av barkspadens skaft. Då den varbildning, som uppstod i såret, förvärrades till blodförgiftning, uppsöktes läkare. Blodförgiftningen kunde emellertid ej hävas, utan den skadade avled.

Vid barkning uppstå mycket ofta mindre sårskador å händerna, vanligen i form av skrubbsår, förorsakade av den s. k. »sprutbarken» eller såsom i förevarande fall av barkspadens skaft. Av stor vikt är, att sådana till synes obetydliga skador snarast förbindas, varvid en med desinfektionsmedel — helst 1-procentig kloraminlösning — indränkt kompress lägges närmast såret.
(XVII: 8)

Olycksfall vid flottning.

64. *Vid en fors i en flottled* hade anordnats *en provisorisk fördämning,* vilken bestod av i åbottnen nedslagna pålar, mellan vilka nedsänktes lösa bräder. Vid flottningen dyka stockarna ofta under länsarna och fastna i fördämningen. Vid avlägsnande av sådana stockar, varvid flottningshakar användas, stodo arbetarna på en spång, 1·3 m bred och 1·5 m från vattenytan. Denna spång, som vilade på den ovannämnda fördämningen, saknade ledstång eller skyddsräck. Skogsarbetaren J., som ej tidigare deltagit i flottningsarbete, hade tillsammans med några arbetskamrater beordrats tillse, att icke några stockar fastnade i fördämningen. Mot slutet av arbetsdagen kom en murken *länsstock* flytande *och fastnade i fördämningen.* J. och en arbetskamrat O. hade då begivit sig upp på spången för att lösgöra stocken. J. hade därvid satt in sin hake, som enligt uppgift var nyskärpt, under stocken och troligen med all kraft sökt draga denna åt sig, varvid *haken släppt taget och J. störtat baklänges* ned i forsen och drunknat.

Med anledning av det inträffade har arbetsgivaren anmodats anordna skyddsräck vid den ovannämnda spången samt att placera endast vana flottningsarbetare å denna arbetsplats.
(XVIII: 3)

Sveriges offentliga arbetsförmedling under juli 1932.

Översikt av verksamheten vid de särskilda anstalterna.

Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.	Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Stockholms stad .	13 746	3 586	2 845	383	Eslöv	208	108	93	193
Stockholms län .	3 934	1 694	1 346	232	Skurup . . .	108	77	51	140
Uppsala län . . .	1 030	530	361	194	Vellinge . . .	94	66	55	142
Södermanlands län	1 102	613	467	180	Ortsombud . .	407	56	56	727
Östergötlands län	1 982	876	698	226	Hallands län . .	720	205	157	351
Norrköping . . .	1 298	219	167	593	Göteborgs o. Boh. l.	4 035	563	433	717
Jönköpings län .	1 127	428	358	263	Göteborg	10 655	2 448	2 101	435
Kronobergs län .	659	236	147	279	Älvsborgs län . .	1 344	523	440	257
Norra Kalmar län	1 120	161	137	696	Skaraborgs län .	1 380	655	399	211
Södra Kalmar län	1 324	274	252	483	Värmlands län .	2 668	513	406	520
Gotlands län . .	435	214	142	203	Örebro län . . .	2 355	784	512	300
Blekinge län . .	2 603	593	495	439	Västmanlands län	2 437	589	502	414
Kristianstads län .	1 310	785	597	167	Kopparbergs län .	2 676	619	560	432
Malmö	5 825	1 246	1 037	467	Gävleborgs län .	1 849	318	296	581
Lund	471	119	109	396	Västernorrlands l.	4 991	1 055	1 053	473
Landskrona . .	1 245	154	144	808	Jämtlands län . .	2 672	623	598	429
Hälsingborg .	2 367	523	478	453	Västerbottens län	1 072	306	262	350
Ystad	398	82	61	485	Norrbottens län .	961	444	413	216
Trälleborg . .	612	227	220	270	Tillsammans	**83 220**	**22 512**	**18 448**	**370**

Malmöhus län

Översikt av verksamheten för huvudgrupper av arbete.

	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans				
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Arbetssökande personer	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Jordbr. o. skogshush.	9 282	4 075	3 521	443	966	352	9 439	9 725	5 041	3 873	193
Industri o. hantverk	29 867	1 024	967	989	419	279	30 250	30 856	1 443	1 246	2 138
Sjöfart och fiske .	7 459	1 451	1 421	312	167	158	7 665	7 771	1 618	1 579	480
Handel o. samfärdsel	6 271	1 093	1 036	2 443	2 058	1 557	8 437	8 714	3 151	2 593	277
Husligt arbete . .	9	3	3	7 625	6 762	4 668	6 006	7 634	6 765	4 671	113
Annat arbete . . .	17 520	4 481	4 475	1 000	13	11	17 926	18 520	4 494	4 486	412
Summa	**70 408**	**12 127**	**11 423**	**12 812**	**10 385**	**7 025**	**79 723**	**83 220**	**22 512**	**18 448**	**370**
Därav under 18 år	3 446	1 244	1 126	2 492	1 863	1 124	5 795	5 938	2 607	2 250	228
Tills. juni 1932	70 141	12 690	11 981	13 560	11 159	7 746	79 931	83 701	23 849	19 727	351
» juli 1931	34 704	11 105	9 815	11 783	12 355	7 785	42 854	46 487	23 460	17 600	198
» » 1930	23 407	11 947	10 105	11 931	13 334	8 104	31 525	35338	25 281	18 209	140
» » 1929	21 359	11 896	9 912	10 811	11 514	7 229	28 600	32 170	23 410	17 141	137

Utanför resp. länsförmedlingsanstalters rapporteringsområden tillsattes under månaden 1 570 platser, varav 1 118 manliga och 452 kvinnliga; motsvarande tal under samma månad föregående år voro resp. 1 953, 1 547 och 406 samt under nästlidna månad resp. 1 869, 1 428 och 441.

	Arbetsförmedlings-anstalter	Hela antalet			Jordbruk m. m.			Skogshus-hållning			Gruvdrift o. malmförädling			Jord-, sten- o. glasindustri		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdeln. .	70 408	12 127	11 423	5 395	3 522	2 972	3 887	553	549	3 140	18	18	4 255	39	39
1	Stockholms stad . . .	10 003	885	815	95	3	3	3	—	—	3	—	—	31	2	2
2	Stockholms län . . .	3 316	1 055	991	1 033	811	754	35	11	7	363	—	—	27	1	1
3	Uppsala län	885	331	260	230	228	159	13	15	15	230	—	—	23	—	—
4	Södermanlands län .	814	309	277	193	169	137	2	1	1	—	—	—	3	1	1
5	Östergötlands län . .	1 477	469	426	383	235	195	18	—	—	15	—	—	46	—	—
6	Norrköping	1 200	125	112	67	53	45	—	—	—	—	—	—	2	—	—
7	Jönköpings län . . .	856	245	225	132	108	88	9	—	—	11	—	—	30	3	3
8	Kronobergs län . . .	533	76	62	60	51	37	25	—	—	—	—	—	49	1	1
9	Kalmar län	2 265	290	281	196	68	59	75	—	—	7	—	—	75	—	—
10	Gotlands län	312	85	72	110	53	42	—	—	—	—	—	—	5	—	—
11	Blekinge län	2 235	272	254	214	81	66	4	—	—	1	—	—	675	—	—
12	Kristianstads län . .	885	357	319	456	276	238	17	1	1	40	—	—	42	9	9
13	Malmöhus län: Malmö	4 437	487	484	75	16	14	—	—	—	—	—	—	89	—	—
14	Hälsingborg . .	2 019	340	336	63	26	23	—	—	—	46	—	—	9	—	—
15	Övriga anstalter	3 212	650	623	387	204	177	—	—	—	57	—	—	120	3	3
16	Hallands län	639	123	111	71	36	24	1	—	—	1	—	—	103	—	—
17	Göteborgs o. Boh. län	3 757	319	291	132	107	81	—	—	—	—	—	—	2 646	11	11
18	Göteborgs stad . . .	9 237	1 363	1 301	102	160	140	—	—	—	—	—	—	18	—	—
19	Älvsborgs län	1 233	392	376	123	67	52	2	—	—	99	—	—	5	—	—
20	Skaraborgs län . . .	1 059	298	234	245	190	135	2	—	—	—	—	—	30	6	6
21	Värmlands län . . .	2 524	323	308	185	61	46	501	—	—	7	—	—	134	—	—
22	Örebro län	2 043	362	321	202	188	148	142	4	4	563	1	1	16	—	—
23	Västmanlands län . .	2 094	313	292	175	160	140	96	47	47	854	8	8	11	—	—
24	Kopparbergs län . . .	2 446	427	426	59	27	27	832	252	252	683	—	—	2	—	—
25	Gävleborgs län . . .	1 638	205	205	54	5	5	154	—	—	64	9	9	6	—	—
26	Västernorrlands län .	4 948	1 030	1 029	186	83	83	950	54	54	—	—	—	54	2	2
27	Jämtlands län . . .	2 559	504	504	117	26	26	839	141	141	—	—	—	4	—	—
28	Västerbottens län . .	920	137	136	47	23	22	30	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län . . .	862	355	352	3	7	6	137	27	27	96	—	—	—	—	—
	Kvinnliga avdeln.	12 812	10 385	7 025	448	966	352	—	—	—	—	—	—	1	—	—
1	Stockholms stad . .	3 743	2 701	2 030	10	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Stockholms län . . .	618	639	355	33	52	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Uppsala län	145	199	101	16	52	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län .	288	304	190	19	54	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län . .	505	407	272	34	56	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Norrköping	98	94	55	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Jönköpings län . . .	271	183	133	6	11	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län . . .	126	160	85	11	32	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	179	145	108	8	17	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gotlands län	123	129	70	8	14	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Blekinge län	368	321	241	14	48	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län . .	425	428	278	58	90	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	1 388	759	553	6	15	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—
14	Hälsingborg . .	348	183	142	8	6	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Övriga anstalter	331	239	166	31	55	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Hallands län	81	82	46	5	18	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs o. Boh. län	278	244	142	41	41	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Göteborgs stad . . .	1 416	1 085	800	3	30	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Älvsborgs län . . .	111	131	64	5	13	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län . . .	321	357	166	27	87	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län . . .	144	190	98	17	35	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	312	422	191	26	123	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län . .	343	276	210	22	47	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län . .	230	192	134	6	22	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län . . .	211	113	91	8	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Västernorrlands län .	43	25	24	4	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län . . .	113	119	94	3	18	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län . .	152	169	126	14	19	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län . . .	99	89	61	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Metall- o. maskin-industri			Trävaru-industri			Byggnads-verksamhet			Läder-, hår- o. gummi-industri			Textil-industri			Beklädnads-industri			Närings- o. njut-ningsmedels-industri			
Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	
8 057	**267**	**252**	**3 465**	**60**	**60**	**5 928**	**404**	**395**	**355**	**14**	**13**	**369**	**12**	**1**	**666**	**7**	**5**	**712**	**48**	**42**	
1 925	78	74	202	4	4	2 035	62	57	96	6	6	14	—	—	108	4	4	112	3	3	1
440	60	60	52	3	3	257	22	22	3	—	—	4	—	—	16	—	—	23	4	3	2
76	1	1	12	—	—	28	—	—	4	1	—	—	—	—	6	—	—	5	—	—	3
244	17	17	38	3	3	20	6	6	—	—	—	1	—	—	2	—	—	4	1	1	4
178	12	10	73	1	1	127	38	38	2	—	—	—	—	—	6	—	—	24	2	2	5
197	2	2	116	1	1	249	21	20	7	—	—	73	1	—	4	—	—	3	—	—	6
82	1	1	61	4	4	68	23	23	5	1	1	16	—	—	4	—	—	14	—	—	7
14	1	1	17	—	—	13	2	2	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—	8
370	1	1	245	6	6	139	20	20	7	—	—	5	—	—	3	—	—	33	2	2	9
—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	10
17	—	—	12	—	—	22	1	1	3	—	—	—	—	—	1	—	—	12	—	—	11
62	2	2	20	1	1	51	7	7	2	—	—	2	—	—	1	—	—	10	—	—	12
940	8	7	158	—	—	791	22	22	58	6	6	18	—	—	67	1	1	75	—	—	13
161	1	1	20	—	—	274	4	4	52	—	—	2	—	—	16	—	—	22	1	1	14
509	20	20	47	—	—	236	14	14	69	—	—	17	1	1	12	—	—	190	10	10	15
67	—	—	20	—	—	55	20	20	5	—	—	10	—	—	16	—	—	5	—	—	16
153	1	1	47	—	—	85	10	10	3	—	—	15	—	—	4	—	—	25	3	3	17
1 583	21	19	604	—	—	612	53	50	29	—	—	140	10	—	57	1	—	72	12	11	18
183	16	16	32	1	1	67	3	3	4	—	—	38	—	—	9	—	—	9	1	1	19
75	5	—	18	—	—	42	—	—	4	—	—	2	—	—	4	—	—	25	6	3	20
173	—	—	123	2	2	105	—	—	1	—	—	10	—	—	9	—	—	3	—	—	21
69	9	9	26	—	—	70	8	8	1	—	—	—	—	—	302	—	—	6	—	—	22
242	1	1	107	5	5	124	11	11	—	—	—	1	—	—	3	—	—	8	1	—	23
52	4	4	169	2	2	106	43	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
126	—	—	324	1	1	56	—	—	—	—	—	1	—	—	6	—	—	14	1	1	25
88	1	1	769	26	26	158	11	11	—	—	—	—	—	—	3	—	—	14	—	—	26
11	—	—	61	—	—	49	2	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	27
6	2	2	62	—	—	55	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
14	2	2	30	—	—	33	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	1	29
101	**3**	**2**	**1**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**40**	**4**	**4**	**91**	**61**	**14**	**290**	**111**	**75**	**164**	**180**	**87**	
89	3	2	1	—	—	—	—	—	4	—	—	15	10	8	112	53	39	54	36	23	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	8	2	2	2	5	2	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	3	6	5	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	4	—	—	4	2	1	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	3	1	1	4	4	1	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	2	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	5	5	7	4	3	12
7	—	—	—	—	—	—	—	—	21	4	4	6	2	2	64	24	16	27	8	6	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	—	3	—	—	4	—	—	5	2	2	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	4	—	—	5	2	—	16	—	—	15
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	1	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	1	17
4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	49	4	59	22	11	19	35	29	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1	1	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	12	5	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	14	—	—	6	5	4	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	4	—	—	—	1	1	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29

	Arbetsförmedlingsanstalter	Kem. - tekn. o. belysningsindustri			Trämasse- o. pappersindustri			Grafisk industri			Industri o. hantverk, ej specific.			Sjöfart och fiske		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdeln. .	**897**	**25**	**25**	**545**	**19**	**19**	**197**	**8**	**8**	**1 781**	**103**	**90**	**7 459**	**1 451**	**1 421**
1	Stockholms stad . .	8	1	1	40	2	2	96	3	3	551	45	34	555	171	159
2	Stockholms län . . .	1	—	—	16	—	—	10	—	—	51	2	2	81	12	11
3	Uppsala län	1	—	—	—	—	—	1	—	—	8	—	—	11	—	—
4	Södermanlands län .	—	—	—	2	—	—	2	—	—	2	—	—	75	15	15
5	Östergötlands län . .	—	—	—	4	2	2	1	—	—	91	3	3	16	6	6
6	Norrköping	1	—	—	24	—	—	10	—	—	31	2	2	72	25	24
7	Jönköpings län . . .	66	—	—	—	—	—	2	—	—	59	1	1	6	—	—
8	Kronobergs län . . .	—	—	—	14	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	11	—	—	3	—	—	1	—	—	54	—	—	448	55	55
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	113	20	20
11	Blekinge län	1	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	488	47	47
12	Kristianstads län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	21	11	11
13	Malmöhus län: Malmö	134	—	—	35	—	—	11	—	—	273	8	8	339	60	60
14	Hälsingborg . .	17	—	—	3	—	—	3	—	—	20	—	—	901	283	282
15	Övriga anstalter	16	3	3	4	—	—	4	—	—	47	3	3	398	108	108
16	Hallands län	1	—	—	—	—	—	1	—	—	4	—	—	103	6	6
17	Göteborgs o. Boh. län	29	—	—	6	—	—	3	—	—	11	—	—	134	16	16
18	Göteborgs stad . . .	52	21	21	43	—	—	39	5	5	230	25	23	2 713	479	466
19	Älvsborgs län . . .	36	—	—	35	15	15	—	—	—	31	—	—	13	—	—
20	Skaraborgs län . . .	11	—	—	—	—	—	4	—	—	121	—	—	1	—	—
21	Värmlands län . . .	—	—	—	12	—	—	—	—	—	90	7	7	30	10	10
22	Örebro län	4	—	—	5	—	—	2	—	—	13	—	—	8	—	—
23	Västmanlands län . .	—	—	—	2	—	—	2	—	—	14	1	1	5	—	—
24	Kopparbergs län . .	—	—	—	4	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län . . .	—	—	—	3	—	—	—	—	—	17	—	—	295	32	32
26	Västernorrlands län .	8	—	—	143	—	—	4	—	—	38	5	5	540	53	53
27	Jämtlands län . . .	—	—	—	147	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—
28	Västerbottens län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	65	24	24
29	Norrbottens län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	28	18	16
	Kvinnliga avdeln.	**50**	**16**	**13**	**166**	**54**	**51**	**6**	**3**	**1**	**79**	**37**	**32**	**312**	**167**	**158**
1	Stockholms stad . .	15	9	6	43	21	18	5	2	1	9	10	7	181	97	97
2	Stockholms län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	2	—	—
3	Uppsala län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län .	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	1
6	Norrköping	—	—	—	—	7	7	1	—	—	—	—	—	—	2	1
7	Jönköpings län . . .	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	1	1
11	Blekinge län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	6	5	5	85	13	13	—	—	—	56	25	23	8	2	2
14	Hälsingborg . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	7	4	4
15	Övriga anstalter	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—
16	Hallands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—
17	Göteborgs o. Boh. län	3	—	—	9	4	4	—	—	—	—	—	—	1	1	1
18	Göteborgs stad . . .	5	2	2	21	9	9	—	1	—	1	—	—	78	55	47
19	Älvsborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—
20	Skaraborgs län . . .	13	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
23	Västmanlands län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Västernorrlands län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	3	3
27	Jämtlands län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Kontors-, bank- o. d. personal			Butiks- o. magasins-personal			Hotell- o. restaurang-personal			Transport-arbetare			Allmän o. litterär verksamhet			Husligt arbete			Annat arbete			
Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
884	**106**	**94**	**1 850**	**133**	**126**	**303**	**30**	**28**	**3 109**	**788**	**758**	**175**	**36**	**30**	**9**	**3**	**3**	**17 520**	**4 481**	**4 475**	
405	52	47	881	62	55	169	9	8	1 085	229	210	112	33	28	7	1	1	1 470	115	114	1
12	4	4	49	2	2	17	1	1	181	28	27	6	—	—	1	—	—	638	94	94	2
2	—	—	14	—	—	6	1	1	29	7	7	—	—	—	—	—	—	186	78	77	3
—	—	—	3	—	—	—	—	—	24	15	15	—	—	—	—	—	—	199	81	81	4
8	2	2	26	2	2	7	3	2	74	19	19	1	1	1	1	1	1	376	142	142	5
13	2	2	38	1	1	2	—	—	109	12	11	1	—	—	—	—	—	181	5	4	6
2	—	—	6	1	1	7	—	—	32	1	1	—	—	—	—	—	—	244	102	102	7
—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	332	21	21	8
12	1	1	13	—	—	—	1	1	54	9	9	—	1	1	—	—	—	514	126	126	9
—	—	—	—	—	—	2	1	1	20	8	8	—	—	—	—	—	—	55	1	1	10
2	—	—	8	—	—	1	3	3	49	19	16	—	—	—	—	—	—	716	121	121	11
1	—	—	20	—	—	5	2	2	23	—	—	—	—	—	—	—	—	106	48	48	12
86	8	8	147	2	2	21	—	—	294	42	42	25	—	—	—	—	—	801	314	314	13
12	2	2	34	—	—	7	—	—	107	10	10	—	—	—	—	—	—	250	13	13	14
20	1	1	74	6	6	7	—	—	96	23	23	2	—	—	—	—	—	900	254	254	15
2	—	—	14	—	—	3	1	1	25	9	9	3	—	—	—	—	—	129	51	51	16
3	2	1	16	1	1	4	1	1	62	8	7	—	—	—	—	—	—	379	159	159	17
222	29	25	399	44	44	27	3	3	410	300	295	22	1	—	—	1	1	1 863	198	198	18
5	—	—	9	1	1	1	—	—	44	2	2	—	—	—	—	—	—	488	286	285	19
2	1	—	14	6	6	2	—	—	48	7	7	1	—	—	—	—	—	408	77	77	20
2	—	—	7	—	—	—	—	—	35	2	2	—	—	—	—	—	—	1 097	241	241	21
5	—	—	15	—	—	4	—	—	51	5	5	1	—	—	—	—	—	538	147	146	22
7	—	—	14	—	—	1	—	—	50	13	13	—	—	—	—	—	—	378	66	66	23
3	2	1	6	1	1	3	1	1	20	6	6	—	—	—	—	—	—	506	89	89	24
2	—	—	15	4	4	3	1	1	62	6	6	1	—	—	—	—	—	435	146	146	25
3	—	—	15	—	—	1	—	—	44	2	2	—	—	—	—	—	—	1 930	793	792	26
—	—	—	7	—	—	2	2	2	20	2	2	—	—	—	—	—	—	1 298	330	330	27
2	—	—	3	—	—	1	—	—	22	3	3	—	—	—	—	—	—	624	84	84	28
1	—	—	2	—	—	—	—	—	36	1	1	—	—	—	—	—	—	479	299	299	29
215	**64**	**54**	**447**	**170**	**127**	**1 429**	**1 449**	**1 100**	**134**	**165**	**138**	**218**	**210**	**138**	**7 625**	**6 762**	**4 668**	**1 000**	**13**	**11**	
82	32	26	166	68	49	501	387	316	55	94	78	110	84	56	1 988	1 790	1 299	303	2	2	1
1	—	—	12	8	5	92	89	60	—	—	—	13	11	5	450	472	261	—	—	—	2
—	—	—	2	3	2	9	21	13	—	—	—	1	—	—	114	123	67	3	—	—	3
2	—	—	1	1	—	18	24	21	—	1	1	—	2	2	203	212	131	42	10	9	4
4	1	1	7	2	2	28	43	31	5	1	1	8	12	8	379	284	195	33	—	—	5
—	—	—	—	1	1	4	7	2	2	3	2	—	1	—	57	69	41	20	—	—	6
—	1	1	2	—	—	31	29	24	1	—	—	3	3	3	196	134	101	14	—	—	7
1	1	1	—	—	—	12	16	11	—	—	—	1	2	—	99	106	62	—	—	—	8
—	1	—	3	1	1	22	21	21	2	—	—	1	1	1	132	103	81	10	—	—	9
3	3	3	2	1	—	21	30	19	1	1	1	—	1	—	72	78	42	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	31	58	56	2	6	5	—	—	—	319	208	163	—	—	—	11
—	—	—	3	2	—	70	89	60	1	2	2	4	1	1	273	235	164	7	—	—	12
82	7	6	122	20	16	90	85	56	2	15	11	5	4	1	660	530	389	140	—	—	13
1	—	—	9	9	9	41	37	23	5	3	3	3	4	3	185	118	95	61	—	—	14
—	1	1	7	3	3	23	17	13	4	2	2	2	1	1	195	158	127	38	—	—	15
—	—	—	—	1	1	5	14	9	2	4	3	—	—	—	52	44	30	11	—	—	16
—	1	—	9	4	4	54	75	49	1	1	1	2	4	2	136	110	67	19	—	—	17
35	14	13	80	35	25	115	122	87	40	20	19	41	32	21	653	658	510	214	1	—	18
—	—	—	1	1	—	16	15	9	—	1	1	5	5	3	80	94	44	—	—	—	19
—	1	1	4	—	—	26	35	24	—	—	—	5	11	7	203	211	108	37	—	—	20
—	1	1	—	—	—	13	22	13	—	—	—	2	4	3	112	127	73	—	—	—	21
—	—	—	1	3	3	22	39	26	6	7	5	3	13	9	204	231	117	22	—	—	22
3	—	—	12	7	6	28	39	36	1	2	1	3	7	7	255	173	132	14	—	—	23
—	—	—	—	—	—	51	41	34	—	—	—	2	5	3	170	124	91	—	—	—	24
—	—	—	2	—	—	22	14	13	3	1	1	4	1	1	158	95	74	11	—	—	25
—	—	—	—	—	—	2	3	3	—	—	—	—	—	—	22	16	15	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	46	44	42	1	1	1	—	1	1	62	55	44	1	—	—	27
—	—	—	1	—	—	34	32	28	—	—	—	—	—	—	101	117	86	—	—	—	28
1	—	—	1	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	95	87	59	—	—	—	29

Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna

den 30 juni 1932.

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar			Arbetslösa				Föregående månads %
		Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	%	
Beklädnadsarbetareförb. . .	82	2 893	10 934	13 827	231	880	1 111	8·0	7·0
Bleck- o. plåtslagareförb. .	44	2 282	—	2 282	374	—	374	16·4	24·8
Bokbindareförbundet . . .	37	1 731	3 551	5 282	312	417	729	13·8	12·4
Bryggeriindustriarb.-förb. .	76	3 699	787	4 486	152	49	201	4·5	4·5
Byggnadsträarbetareförb. .	186	15 200	—	15 200	5 057	—	5 057	33·3	34·8
De förenade förbunden . .	38	2 549	1 367	3 916	275	97	372	9·5	9·2
Elektriska arbetareförb. . .	81	4 261	—	4 261	850	—	850	19·9	21·1
Gjutareförbundet	90	5 306	2	5 308	1 336	—	1 336	25·2	26·2
Grov- o. fabriksarb.-förb. .	380	35 164	4 894	40 058	10 498	1 299	11 797	29·4	26·0
Gruvindustriarbetareförb. .	35	4 719	40	4 759	1 875	9	1 884	39·6	34·9
Handelsarbetareförb. . . .	224	16 479	7 055	23 534	2 044	428	2 472	10·5	11·0
Hatt- o. pälsindustriarb.-f. .	20	522	1 363	1 885	94	367	461	24·5	12·3
Hattarbetare	11	216	814	1 030	53	283	336	32·6	13·5
Pälsvaruarbetare	9	306	549	855	41	84	125	14·6	10·2
Kommunalarbetareförb. . .	180	23 135	4 265	27 400	837	136	973	3·6	3·9
Litografförbundet	14	1 970	110	2 080	121	6	127	6·1	5·7
Livsmedelsarbetareförb. . .	85	8 023	3 046	11 069	876	445	1 321	11·9	11·8
Metallindustriarb.-förb. . .	232	91 077	4 347	95 424	21 450	628	22 078	23·1	23·0
Järnbruksarbetare . . .	54	18 718	15	18 733	4 240	2	4 242	22·6	20·8
Verkstadsarbetare . . .	178	72 359	4 332	76 691	17 210	626	17 836	23·3	23·5
Murareförbundet	64	6 081	—	6 081	1 244	—	1 244	20·5	22·9
Målareförbundet	103	6 114	1	6 115	1 328	—	1 328	21·7	31·2
Pappersindustriarb.-förb. .	116	22 819	1 068	23 887	2 379	78	2 457	10·3	9·6
Sadelm.- o. tapetseraref. .	37	1 321	180	1 501	394	74	468	31·2	23·9
Sko- o. läderindustriarb.-f. .	52	6 494	3 793	10 287	1 027	304	1 331	12·9	10·4
Stenindustriarbetareförb. .	83	4 869	—	4 869	1 883	—	1 883	38·7	34·2
Sågverksindustriarb.-förb. .	311	24 212	7	24 219	8 430	5	8 435	34·8	31·2
Sågverks- o. brädgårdsarb.	170	15 207	6	15 213	4 484	5	4 489	29·5	26·9
Flottnings- o. skogsarb.	141	9 005	1	9 006	3 946	—	3 946	43·8	39·2
Textilarbetareförbundet . .	98	8 483	14 845	23 328	712	944	1 656	7·1	8·3
Tobaksindustriarb.-förb. .	10	530	2 012	2 542	9	37	46	1·8	2·1
Transportarbetareförb. . .	95	12 355	165	12 520	1 526	19	1 545	12·3	12·6
Träindustriarbetareförb. . .	192	12 203	116	12 319	3 514	32	3 546	28·8	26·6
Tunnbinderiarbetareförb. .	13	208	—	208	48	—	48	23·1	20·9
Typografförbundet	103	8 863	502	9 365	677	44	721	7·7	8·6
Väg- o. vattenb.-arb.-förb. .	112	5 940	—	5 940	1 286	—	1 286	21·6	23·5
Tillsammans	3 193	339 502	64 450	403 952	70 839	6 298	77 137	19·1	18·8
Skogs- o. flottningsarb.-förb.	88	3 805	—	3 805	2 201	—	2 201	57·8	56·5
Summa	3 281	343 307	64 450	407 757	73 040	6 298	79 338	19·5	19·2

Antalet *arbetslöshetsveckor* (d. v. s. på grund av arbetslöshet fristämplade veckor) har under juni uppgivits till inalles 364 208, vilket i genomsnitt motsvarar 4·6 veckor per varje å månadens sista dag arbetslös medlem.

Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet.

	1931							1932					
	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mars	april	maj	juni
Sverige. Arbetslöshet, i % . .	12·4	11·8	12·8	13·4	16·4	19·3	26·5	[1] 24·0	[1] 23·6	23·9	20·6	[1] 18·8	19·1
Ansökn. per 100 lediga platser .	187	198	201	197	257	413	343	368	412	343	341	339	351
Arbetstillgång (medelgod = 3·00)	2·66	·	·	2·61	·	·	2·65	·	·	2·46	·	·	2·39
Norge. Arbetslöshet, i % . . .	[2] ·	[2] ·	[2] ·	17·7	17·1	19·0	20·8	23·9	24·8	25·5	24·9	24·6	—
Danmark. Arbetslöshet, i % .	11·3	11·8	11·8	12·1	15·8	22·1	32·2	34·1	35·9	35·8	[1] 27·7	[1] 24·8	25·6
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	35	37	38	38	49	82	128	139	148	145	111	85	—
Finland. Registr. arbetslösa .	6 820	6 766	9 160	11 758	14 824	18 095	16 144	20 944	18 542	16 723	16 885	13 189	12 709
Ansökn. per 100 led. platser (manl.)	547	543	525	483	387	494	426	396	470	593	518	479	775
Storbritannien. Arbetslöshet, i %	21·2	22·0	22·0	22·6	21·9	21·4	20·9	22·4	22·0	20·8	21·4	22·1	22·3
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	2 736	2 783	2 834	2 897	2 792	2 688	2 574	2 794	2 764	2 627	2 712	2 805	2 816
Sysselsättningsindex (1924 = 100)	97·4	96·4	96·7	98·0	99·2	100·0	100·8	98·4	98·8	100·4	99·7	—	—
Irland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	23	21	22	22	23	26	31	32	31	31	32	—	—
Nederländerna. Arbetslöshet, i %	11·7	13·3	15·3	15·7	18·0	22·1	27·8	33·7	32·7	[1] 29·3	[1] 25·0	28·0	—
Arbetslöshetsindex	10·3	11·7	12·2	12·8	14·8	18·4	22·6	27·1	25·9	23·9	22·1	22·6	—
Belgien. Arbetslöshet, i % . .	23·5	25·4	26·7	26·7	28·3	30·7	38·5	43·2	45·3	42·7	41·4	—	—
Tyskland. Arbetslöshet, i %. .	29·7	31·0	33·6	35·0	36·6	38·9	42·2	43·6	44·1	44·6	43·9	43·3	43·1
Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	2 354	2 232	2 377	2 484	2 535	2 772	3 148	3 481	3 525	3 323	2 907	2 658	2 485
Sysselsatta löntagare (i milj.)[3] .	15·3	15·1	14·6	14·4	14·0	13·4	12·4	12·1	11·9	12·0	12·5	12·7	12·8
Sysselsättn:index (1 jan. 1925 = 100)	97·1	96·0	94·1	92·9	91·0	88·3	83·0	—	—	—	—	—	—
Österrike. Underst. arbetsl. (1 000)	191	194	196	202	228	274	330	358	362	352	304	271	265
Schweiz. Arbetslöshet, i % . .	13·5	14·6	16·0	16·3	18·0	21·0	26·1	25·4	26·3	22·5	20·3	19·1	—
Arbetstillgång (medelgod = 100)	84	·	·	81	·	·	76	·	·	72	·	·	—
Frankrike. Underst. arbetsl. (1000)	36	36	38	39	56	92	147	241	293	303	[1] 282	[1] 262	232
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	51	51	54	56	80	124	177	279	337	347	341	322	—
Italien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	574	638	693	748	800	878	982	1 051	1 148	1 053	1 000	968	—
Sysselsättn:index (sept. 1926 = 100)	73·1	78·0	77·4	77·6	76·8	75·3	74·2	70·5	73·2	68·7	67·9	—	—
Estland. Oplac. arbetssökande	931	634	933	2 096	5 425	7 554	9 055	9 318	9 096	8 395	6 029	4 853	5 884
Lettland. Oplac. arbetssökande	1 584	2 169	4 827	7 470	13 705	18 377	21 935	26 335	22 222	22 912	18 048	—	—
Polen. Arbetslöshet, i % . . .	11·8	11·2	10·6	10·9	10·9	11·2	[1] 14·3	[1] 15·5	[1] 16·0	[1] 16·4	15·5	12·8	—
Tjeckoslovakien. Arbetslösh., i %	6·6	6·6	6·9	6·7	6·9	8·2	11·3	14·0	14·8	14·6	13·3	—	—
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	220	211	215	228	254	338	486	583	632	635	[1] 556	485	458
Ungern. Arbetslösa (i 1 000-tal)	24	27	29	30	30	31	33	34	34	32	31	—	—
Ansökn. per 100 lediga platser .	322	385	402	486	603	466	447	439	419	346	—	—	—
Rumänien. Oplac. arbetss. (1 000)	28	29	23	23	29	44	49	57	58	—	—	—	—
Jugoslavien. Registr. arbetslösa	6 182	6 672	7 466	7 753	10 070	10 349	14 502	19 665	21 435	20 089	18 582	13 568	—
Kanada. Arbetslöshet, i % . .	16·3	16·2	15·8	18·1	18·3	18·6	21·1	22·0	20·6	20·4	23·0	22·1	—
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	103·8	105·2	107·1	103·9	103·0	99·1	91·6	89·7	88·7	87·5	87·5	89·1	—
Förenta st. Sysselsättningsindex:													
Bur. of Lab. Statist. (1926 = 100)[4]	73·4	71·7	71·2	70·9	68·9	67·1	66·7	64·8	65·6	64·5	62·2	59·7	—
Fed. Res. Board (1923—25 = 100)	75·0	73·8	74·2	74·7	71·4	68·7	67·9	66·3	67·3	66·3	64·0	61·4	—
Arbetslöshet, i %	18·2	18·8	19·2	19·4	19·5	20·0	21·8	23·1	23·0	22·6	22·9	—	—
Australien. Arbetslöshet, i % .	27·6	·	·	28·3	·	·	28·0	·	·	28·3	·	·	—
Nya S. Wales. Arbetslösa (1000-tal)	130	125	125	115	110	110	105	105	—	—	—	—	—
Nya Zeeland. » »	44	48	50	51	51	48	46	46	45	45	49	—	—

[1] Reviderade siffror. — [2] På grund av storkonflikt ha inga arbetslöshetssiffror publicerats. — [3] Med hänsyn till pågående utredningar om ny metod för beräknande av sysselsättningsindex ha inga indextal uträknats fr. o. m. januari 1932, utan publiceras endast absoluta tal rörande antalet inom näringslivet sysselsatta löntagare (enligt sjukförsäkringsstatistiken). — [4] Ny serie, baserad på uppgifter från 89 industrigrenar (förut endast 54).

Livsmedelspriser och levnadskostnader.

Livsmedelspriser under juli månad 1932. De noteringar av minuthandelspriser å livsmedel (ävensom å bränsle och lyse), som meddelas i efterföljande sammandragstabell för socialstyrelsens 49 ombudsorter, ha inhämtats och bearbetats på samma sätt, som tidigare varit fallet.

Under juli månad har prisnivån stigit något. Uppgången beror i främsta rummet på höjda fläskpriser ävensom på mindre höjningar av några andra viktigare varuslag.

Sammanfattning av livsmedelsprisernas förändringar juli 1914—juli 1932. Till belysande av de allmänna förändringar, som med avseende å livsmedelspriserna ägt rum i detaljhandeln från tiden före världskrigets utbrott till och med juli 1932, meddelas efterföljande serie av *vägda* indextal.

	Juli	Årsmedeltal								1932[1]			
	1914	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1:a kv.	2:a kv.	Juni	Juli
Indextal	100	164	168	158	153	154	150	140	131	127	127	127	128

Enligt vad denna serie giver vid handen, har den allmänna prisnivån i fråga om livsmedel, bränsle och lyse under juli stigit med 1 enhet. Det må noga observeras, att ovan angivna indextal endast avse de förändringar, som drabbat priserna å livsmedel, bränsle och lyse. Indextalet för de totala levnadskostnaderna (sålunda jämväl utgifterna för hyra, kläder, skatter m. m. inberäknade), vilket beräknas kvartalsvis, utgjorde vid den senast verkställda beräkningen, den 1 juli 1932, 156, motsvarande en stegring från juli 1914 av 56 %, mot 57 % vid närmast föregående undersökningstillfälle, den 1 april 1932 (se nyssnämnda kvartalsrapport, sid. 551).

[1] Preliminärt tal för juli.

Varuslag	Kvantitet	1913	1919	1931	Juli 1931	Maj 1932	Juni 1932	Juli[1] 1932	Höjn. el. sänkn. i % juli 1914—juli 1932	Höjn. el. sänkn. i % juli 1931—juli 1932
Mjölk: oskummad	l	14	47	21	21	20	20	20	+ 33·3	— 4·8
separerad	»	6	23	8	8	7	7	7	+ 16·7	— 12·5
Smör: bords- (mejeri-)	kg	236	729	255	238	226	216	220	— 5·6	— 7·6
mat- (lands-)	»	218	727	240	224	214	207	206	— 1·9	— 8·0
Ost: helfet, småpipig, okryddad	»	164	624	190	192	182	175	171	+ 6·2	— 10·9
halvfet, » »	»	121	500	141	142	137	130	128	+ 7·6	— 9·9
Margarin, växt-, ej smörblandat	»	185	433	129	130	126	126	126	— 8·7	— 3·1
Ägg, svenska, färska	tjog	159	681	193	136	121	119	132	— 3·6	— 2·9
Potatis: gammal	5 l	28	71	44	47	48	47	46	+ 43·8	— 2·1
»	hl	·	1271	679	732	748	732	719	—	— 1.8
färsk, svensk	5 l	46	102	124	177	—	—	106	+ 2·9	— 40·1
Gula ärter, svenska	kg	31	78	32	32	31	31	32	+ 6·7	0·0
Bruna bönor, holländska	»	48	214	43	41	45	46	46	0·0	+ 12·2
Mjöl: vete-, kärn-, svensk förmaln.	»	31	75	39	39	36	36	36	+ 16·1	— 7·7
råg-, samm. el. toppat, svenskt	»	22	56	24	24	24	24	24	+ 14·3	0·0
rågsikt-, svenskt, märket 000	»	27	73	35	35	33	33	33	+ 22·2	— 5·7
Gryn: havre-, ångpreparerade	»	86	99	86	35	39	39	39	+ 8·3	+ 11·4
ris-, Burma- el. svenska prima	»	41	111	46	46	43	43	43	+ 10·3	— 6·5
Rågbröd: hårt { grovt spisbröd	»	41	96	64	63	63	62	62	+ 51·2	— 1·6
hårt { knäckebröd	»	·	·	88	88	87	87	86	—	— 2·3
sötlimpa eller siktbröd	»	38	96	61	61	60	60	60	+ 57·9	— 1·6
grovbröd (grov hålkaka, ankarst.)	»	30	64	46	46	47	47	47	+ 51·6	+ 2·2
Vetebröd: skorpor, ordinära	»	76	230	141	140	138	138	137	+ 82·7	— 2·1
mjukt matbröd, { bakat med vatten	»	43	116	75	74	75	74	74	+ 68·2	0·0
billigaste sort { » » mjölk	»	60	167	89	89	88	88	88	+ 49·2	— 1·1
mjukt kaffebröd, billigaste sort	»	·	·	·	·	101	101	101	·	·
Nötkött, färskt: stek	»	122	563	181	181	163	163	163	+ 33·1	— 9·9
soppkött	»	100	490	150	150	130	130	130	+ 34·0	— 13·3
Kalvkött, stek: gödkalv	»	131	512	225	227	209	209	209	+ 59·5	— 7·9
spädkalv	»	72	312	198	137	127	125	125	+ 81·2	— 8·8
Fårkött, färskt, stek	»	133	600	218	228	206	209	212	+ 55·9	— 7·0
Malet nötkött (köttfärs)	»	·	·	·	·	158	157	157	·	·
Fläsk: färskt (sidfläsk)	»	133	605	147	142	126	135	151	+ 18·0	+ 6.3
salt, svenskt (sidfläsk)	»	140	619	153	148	131	143	154	+ 14·1	+ 4·1
» amerikanskt »	»	·	·	195	194	175	171	169	—	— 12·9
Fisk, färsk: abborre	»	75	202	121	111	108	104	109	+ 45·3	— 1·8
gädda	»	108	333	182	176	153	154	170	+ 50·4	— 3·4
sill	»	34	110	68	82	64	70	77	+ 102·6	— 6·1
strömming	»	38	114	68	62	59	60	60	+ 62·2	— 3·2
torsk	»	55	160	97	97	90	90	92	+ 67·3	— 5.2
rödspotta (spätta)	»	79	244	154	150	146	144	147	+ 83·8	— 2·0
kolja	»	·	·	124	119	120	121	121	—	+ 1·7
Salt sill, prima Islands-	»	45	148	56	62	35	34	34	— 20·9	— 45·2
Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	56	223	85	84	73	74	74	+ 29·8	— 11·9
Kaffe, rostat, Santosblandning	»	·	·	·	·	318	327	329	·	·
Socker, bit-	»	67	183	42	42	47	47	47	— 26·6	+ 11·9
Salt, matsalt	»	·	32	16	16	16	16	16	—	0·0
Äpplen, ät-	»	·	·	·	·	131	142	143	·	·
Apelsiner, medelstora	dussin	·	·	·	·	123	140	155	·	·
Bananer, prima	kg	·	·	·	·	179	179	180	·	·
Katrinplommon, amer., storl. 40/50	»	·	·	·	·	108	107	107	·	·
Vitkål, svensk	»	·	·	·	·	43	42	42	·	·
Pilsner, klass II, utan glas	1/8 l	·	·	·	·	22	22	22	·	·
Svagdricka	l	6	16	16	16	16	16	16	+ 166·7	0·0
Elektrisk ström	kWh	·	·	·	·	35	35	35	·	·
Fotogen, Water White	l	20	71	24	25	21	21	23	+ 15·0	— 8·0
Kokgas	kbm	·	·	·	·	17	17	17	·	·
Ved: björk-, osågad, hemkörd	»	720	2310	1165	1165	1110	1095	1075	+ 47·2	— 7·7
barr-, » »	»	575	1895	890	885	845	830	825	+ 41·0	— 6·8
Kol: antracit- (»valnöt»), hemkört	hl	401	·	651	657	634	636	637	+ 62·5	— 3·0
hushålls- (fyrkol), prima, »	»	234	·	300	301	293	292	292	+ 27·5	— 3·0
Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	100 kg	·	·	·	·	448	448	447	·	·
c:a 40—60 el. 60—80 mm, »	»	·	·	·	·	429	430	427	·	·

[1] Preliminära siffror.

Levnadskostnadernas förändringar i Sverige och utlandet.

I anslutning till den i föregående häfte av denna tidskrift meddelade redogörelsen för levnadskostnaderna i Sverige lämnas i nedanstående tabeller en sammanställning av motsvarande indextal från vissa främmande länder.

Tab. 1. Levnadskostnader i Sverige, Norge och Danmark. Indextal för de särskilda huvudposterna (livsmedel, bostad, bränsle och lyse, kläder, skatter, övriga utgifter).

Juli 1914 = 100	Sverige						Norge (ny serie[1])						Danmark					
	L.	Bo.	Br.	Kl.	Sk.	Övr.	L.	Bo.	Br.	Kl.	Sk.	Övr.	L.	Bo.	Br.	Kl.	Sk.	Övr.
juni/juli 1928	156	199	164	185	183	179	170	179	152	165	—	198	157	193	185	200	231	181
» 1929	148	200	161	184	187	178	156	175	147	159	—	195	154	196	185	197	211	179
» 1930	138	205	159	180	176	178	151	174	144	153	—	195	142	200	179	179	200	176
» 1931	127	206	153	173	173	176	138	173	140	143	—	189	125	203	169	157	177	173
sept./okt. »	128	206	150	170	173	175	136	173	138	141	—	187	125	203	168	156	177	172
dec./jan. 1932	127	206	149	169	173	175	136	173	138	142	—	187	124	205	169	163	177	174
mars/apr. »	125	206	149	168	172	177	135	172	138	144	—	188	121	205	170	163	177	179
juni/juli »	124	206	146	168	172	177	133	172	138	144	—	188	122	205	168	163	152	179

Tab. 2. Levnadskostnader. Internationell översikt.

1914 (eller annat förkrigsår) = 100	Sverige	Norge (ny serie)	Danmark	Finland	Polen	Storbritannien	Tyskland	Frankrike (Paris)	Belgien	Holland (Amsterdam)	Schweiz	Italien (Milano)	Förenta staterna	Kanada	Sydafrika	Nya Zeeland
juni/juli 1928	173	174	176	1196	122	165	151	519	811	170	161	530	170	155	132	160
» 1929	169	164	173	1192	123	161	153	556	867	169	161	544	170	156	132	160
» 1930	164	161	165	1189	116	155	148	572	866	162	158	531	167	156	129	158
» 1931	158	151	154	1003	106	147	138	589	798	153	150	488	150	137	123	145
juli/aug. »	.	152	.	1004	105	145	137	.	789	.	150	486	.	138	122	.
aug./sept. »	.	152	.	1017	104	145	135	.	787	.	149	481	.	136	122	142
sept./okt. »	158	150	154	997	104	145	134	565	786	151	149	477	.	135	122	.
okt./nov. »	.	150	.	997	102	146	133	.	781	.	148	473	.	135	122	.
nov./dec. »	.	150	.	1020	103	148	132	.	776	.	147	474	.	135	122	141
dec./jan. 1932	157	150	154	1033	102	147	130	531	764	145	145	473	146	133	121	.
jan./febr. »	.	150	.	1031	[2]93	147	125	.	752	.	144	470	.	132	120	.
febr./mars »	.	150	.	1026	[2]93	146	122	.	734	.	142	470	.	131	120	139
mars/apr. »	157	150	155	1028	[2]92	144	122	534	725	141	142	478	.	131	119	.
apr./maj »	.	150	.	1010	[2]95	143	122	.	715	.	140	481	.	127	119	.
maj/juni »	.	149	.	1003	[2]98	142	121	.	712	.	139	—	.	—	—	—
juni/juli »	156	149	154	985	—	—	—	—	—	—	138	—	—	—	—	.

[1] Jfr Soc. Medd. årg. 1932, sid. 182. [2] Ny indexserie, beräknad efter guldvaluta. (Indexsiffran för årsskiftet 1931/32 skulle enligt samma beräkningsgrund vara = 97).

Litteraturöversikt.

(Juli 1932.)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen.

Allmänna sociala frågor.

BAUM, MARIE. Die Familie in Sozial- und Fürsorge-Politik der Gegenwart. Soziale Praxis 1932, nr 27.

FRAENKEL, A. Mellemstand. (Anm. av C. F. Lytting.) Samfundets Krav 1932, nr 3.

KITTLER, H. Die Stellung des Landkindes zum Beruf. Jugend und Beruf 1932, nr 6.

MARX. Die Gefährdung der Familie durch Arbeitslosigkeit und die Kräfte zur Abwehr der Gefahr. Der öffentliche Arbeitsnachweis Jahrg. 9, nr 7/8.

MICHELS, R. Zur Soziologie der Bohème und ihrer Zusammenhänge mit dem geistigen Proletariat. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 136, s. 801.

OHLIN, B. Ungelöste Probleme der gegenwärtigen Krisis. Weltwirtschaftliches Archiv B. 36, s. 1.

STENERSEN, G. Verdensforbundet for folkeoplysning. Socialt arbeid 1932, nr 6.

STERNBERG, F. Die Weltwirtschaftskrisis. Weltwirtschaftliches Archiv B. 36, s. 109.

TÖNNIES, F. Das soziale Leben der Familie. Soziale Praxis 1932, nr 27.

WUNDERLICH, FRIEDA. Die zweite internationale Konferenz für soziale Arbeit. Soziale Praxis 1932, nr 29.

Sverige.

SANDLER, R. Socialiseringsfrågans läge. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 29.

WIGFORSS, E. Arbetare och bönder under krisen. Tiden 1932, nr 6.

Amerikas förenta stater.

MERRITT, ELLA ARVILLA. Review of the White House conference report on child labor. Monthly labor review juni 1932.

Australien.

BRUNIUS, A. Ett arbetsmonopol i likvidation. Industria 1932, nr 14.

Finland.

SARKIO, A. Sjömanshusen och sjömännens pensionsanstalt. Social tidskrift 1932, nr 7.

Storbritannien.

SALOMON, ALICE. Die Entwicklung der Sozialarbeit in England. Soziale Praxis 1932, nr 27.

Tyskland.

DÜSSEL, C. Politische Elite und berufskorporative Verantwortung. Der Arbeitgeber 1932, nr 13.

KOBRAK. Sozialpolitische Bemerkungen zur Notverordnung. Soziale Praxis 1932, nr 26.

OLBERG, P. Kabinettet von Papens nödförordning. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 27.

PIEPER, A. Soziale Reaktion und geschichtliche Sendung der Arbeiterbewegung. Soziale Praxis 1932, nr 28.

POLLIGKEIT, W. Not und Existenzminimum. Soziale Praxis 1932, nr 27.

RIEMER, S. Sozialer Aufstieg und Klassenschichtung. Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik B. 67, s. 531.

SCHÄFER, K. Berufliche Umschichtungen im Rahmen der wirtschaftlichen Entwicklung unter besonderer Berücksichtigung Sachsens. Arbeit und Beruf 1932, nr 12.

Österrike.

BRAUN, MARTA STEPHANIE. Gegenwartsprobleme der österreichischen Wirtschaftspolitik. Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik B. 67, s. 561.

Arbetarskydd.

ALSÖE, A. Arbejdernes Medvirkning ved Forebyggelse af Ulykkestilfælde. Socialt Tidsskrift 1932, nr 6.

BAGGERUD, A. Nyere undersökelser angående årsakene til arbeidsulykker. Socialt arbeid 1932, nr 5.

FINKELSTEIN, I. B. A safety observer in continental Europe. National safety news juli 1932.

LUNDEBERG, N. Olycksfall vid järnverk och deras förebyggande. Arbetarskyddet 1932, nr 6/7.

PERLHEFTER, A. Gesundheitliche Schädigungen im Bäckergewerbe. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1932, nr 7.

REYNOLDS, L. C. System creates safety. National safety news juli 1932.

RISSEL, V. Unfallverhütung und Unfallsforschung. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1932, nr 7.

SCHNEIDER, H. & KREMER. Die beim Entfetten von Metallen auftretenden Gesundheitsgefahren und ihre Verhütung. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 20.
SCHWANTKE. Unfallschutz in Drahtziehereien. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 20.
Die Benzoldampf-Sauerstoff-Schweissung. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1932, nr 7.

Amerikas förenta stater.

FORNEY, R. L. Accidental deaths drop 2 000 in 1931. National safety news juli 1932.
FULLER, G. V. Why accident costs are increasing. National safety news juli 1932.

Belgien.

Unfallverhütung in Belgien. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1932, nr 7.

Frankrike.

L'action des pouvoirs publics en matière de prévention des accidents du travail en France. Bulletin du ministère du travail 1 kv. 1932.

Tyskland.

HALLBAUER. Wirksamkeit verschiedener Motivgebung im Unfallplakat. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 20.

Arbetslön och arbetstid.

BONVOISIN. Sozialer Lohn durch Familienzulagen. Soziale Praxis 1932, nr 27.
Beamtengehälter in Deutschland, Frankreich und Grossbritannien. Vierteljahrsh. zur Statistik des Deutschen Reichs 1932, nr 1.

Sverige.

Jämförande tablå över kommunala befattningshavares löner i några svenska städer. Kommunaltjänstemannen 1932, nr 6.

Australien.

FOENANDER, O. DE R. The standard working week in Australia. International labour review juli 1932.

Ryssland.

Stalins nya lönepolitik och dess verkningar. Industria 1932, nr 14.

Arbetsmarknad och arbetslöshet.

JASTROW, J. Arbeitsbeschaffung und Inflation. Soziale Praxis 1932, nr 30.
STOLPE, H. Arbetslösheten som internationellt problem. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 27.
TREMBLAY, G. Unemployment insurance and the home. The labour gazette 1932, nr 6.
WARMING, J. Kortere Arbejdstid som Middel mod Arbejdslöshed. Socialt Tidsskrift 1932, nr 6.

Sverige.

HUSS, E. G. The organisation of public works and other measures for the relief of unemployment in Sweden.[1] International labour review juli 1932.
Arbetsförmedling för ingenjörer och arkitekter. Teknisk tidskrift 1932, nr 28.

Amerikas förenta stater.

STEVENS, D. R. A plan for the alleviation of unemployment. The service letter on industrial relations 30 juni 1932.

Belgien.

GOTTSCHALK, M. Contribution à la réforme de l'assurance-chômage en Belgique. Revue du travail 1932, nr 5.

Ryssland.

Lönnspolitikken i Sovjet-Russland. Socialt arbeid 1932, nr 6.

Tyskland.

BOHNSTEDT, W. Um die Gestaltung des Arbeitsdienstes. Soziale Praxis 1932, nr 29.
BREITINGER, M. Berufsnot und berufliche Zukunft der Jugend. Jugend und Beruf 1932, nr 6.
EHRHARDT, H. Die freiwillige Arbeit im Dienst der Land- und Forstwirtschaft. Der öffentliche Arbeitsnachweis Jahrg. 9, nr 9/10.
FRIEDRICH, W. Freiwilliger Arbeitsdienst oder Arbeitsdienstpflicht? Der Arbeitgeber 1932, nr 14.
GASE. Finanzieller Überblick über die Auswirkungen der Notverordnung vom 14. Juni 1932 in der Arbeitslosenhilfe. Die Reichsversicherung 1932, nr 6.
HELLWIG, W. Durchführung der Abgabe zur Arbeitslosenhilfe. Der Arbeitgeber 1932, nr 13.
PIEPER, H. Wirtschaftswende durch allgemeine Arbeitsdienstpflicht. Der Arbeitgeber 1932, nr 14.
ROSS, K. Zur Berufskrise der Schüler höherer Lehranstalten. Der öffentliche Arbeitsnachweis Jahrg. 9, nr 9/10.
SCHEPP, J. Zur Technik der Statistik in der Angestelltenvermittlung. Der öffentliche Arbeitsnachweis Jahrg. 9, nr 9/10.
SYRUP. Die Not unserer Jugend und der freiwillige Arbeitsdienst. Der öffentliche Arbeitsnachweis Jahrg. 9, nr 9/10.
WIEDWALD, R. Die berufliche Betreuung arbeitsloser Jugendlicher im Winter 1931/32. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 19.

Befolkningsfrågan.

MOMBERT, P. Bevölkerung und Arbeitsmarkt. Weltwirtschaftliches Archiv B. 36, s. 165.
NAWRATZKI, C. Bevölkerungsstillstand in den westlichen und Bevölkerungszunahme in den östlichen Ländern Europas. Der Arbeitgeber 1932, nr 14.

[1] Publicerad på svenska i föregående nr av Soc. Medd. under titeln: Offentliga anordningar i Sverige för hjälp åt arbetslösa, särskilt medelst allmänna arbeten.

Bostadsförhållanden.

SIMILÄ, Y. Nordisk byggnadsdag 1932. Industritidningen 1932, nr 6.

Sverige.

S[JÄLANDER], V. Bostadsproduktionen under år 1931 inom Stockholm jämte förortsområde. Statistisk månadsskrift 1932, nr 5.

Frankrike.

Enquête sur la contribution des établissements occupant de 200 à 500 ouvriers au logement de leur personnel. Bulletin du ministère du travail 1 kv. 1932.

Tyskland.

FISCHER, J. Die Förderung der Instandsetzung und Teilung von Altwohnungen nach der Notverordnung vom 14. Juni 1932. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 21.

Fattigvård, barnavård och annan hjälpverksamhet.

EISERHARDT, HILDE. Hilfsbedürftige Ausländer. Soziale Praxis 1932, nr 27.

ERIKSEN, R. Slyngelalderens (Trossperiodens) psykologi. (Föredrag.) Barn och ungdom 1932, nr 2.

KRAUS, HERTHA. Amerikanische und deutsche Wohlfahrtspflege. Soziale Praxis 1932, nr 27.

Sverige.

MOUREAU, N. Kommunal fattigvård och barnavård på Gotlands landsbygd. Landskommunernas tidskrift 1932, nr 7.

Danmark.

BECK, L. Af dansk Börneforsorg. Barn och ungdom 1932, nr 2.

Finland.

NYBERG, B. Ett försök till reorganisation av fosterbarnsvården. Barn och ungdom 1932, nr 2.

RUOTSALAINEN, A. Spädbarnsdödligheten i Helsingfors 1911—1930. Barn och ungdom 1932, nr 2.

Tyskland.

HIRSCH, MARIE. Die Lage der Wohlfahrtspflege in der gegenwärtigen gesellschaftlichen Krise. Die Arbeit 1932, nr 7.

Föreningsväsen.

Spanien.

LUKAS, J. Fackföreningsrörelsen i Spanien. *Fackföreningsrörelsen 1932, nr 28.*

Tyskland.

DRAHN, E. Zur Quellenkunde für eine Geschichte der deutschen Gewerkschaftspresse. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 136, s. 881.

SABEL, L. Wirtschaftliche Gewerkschaftsunternehmungen. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 137, s. 90.

Hälso- och sjukvård.

HALLBÄCK, G. Nytt från läkekonst och socialmedicinskt arbete. Skolhygieniskt arbete i Norge, Danmark och Sverige. Svenska röda korset 1932, nr 7.

Jord- och egnahemsfrågan.

Tyskland.

LINDEMANN, H. Probleme der städtischen Wohn- und Siedelwirtschaft in der Enquete des Vereins für Sozialpolitik. Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik B. 67, s. 610.

RICHTER, J. Die neuen Richtlinien zur vorstädtischen Kleinsiedlung für Erwerbslose. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 19.

Kollektivavtal och arbetskonflikter.

FEHLINGER, H. Internationale Übersicht des Schlichtungswesens für Arbeitsstreitigkeiten. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 137, s. 101.

Sverige.

C[ARELL], A. H. Lokalavtalen [inom jordbruket]. Sv. lantarbetsgivareföreningarnas tidskrift 1932, nr 7.

Kooperation.

GIDE, CH. Kooperationen och kristendomen. Kooperatören 1932, nr 11.

HALL, F. Kooperation och social samverkan. Kooperatören 1932, nr 12.

SJÖLIN, W. Internationella kooperativa alliansen. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 29.

TOTOMIANZ, V. Das Genossenschaftswesen auf dem Balkan. Vierteljahrsschrift für Genossenschaftswesen juli 1932.

Sverige.

ODHE, TH. Kooperativ verksamhet i Sverige. Kooperatören 1932, nr 12.

Danmark.

Kooperationen i Danmark 1931. Kooperatören 1932, nr 11.

Norge.

OVERAAR, H. Landbrukssamvirket i Norge. *Socialt arbeid 1932, nr 6.*

Levnadskostnader.

Frankrike.

Commissions d'études relatives au coût de la vie. Bulletin de la statistique générale de la France 2 kv. 1932.

Enquête sur les prix de vente au détail de certaines marchandises dans les villes françaises. Bulletin de la statistique générale de la France 2 kv. 1932.

Lärlingsväsen och yrkesrådgivning.

Sverige.

ÖSTERBERG, A. F. Verkstadsskoleidéns utnyttjande. Sv. hantverkstidning 1932, nr 14.

Lärlingsfrågan. Sv. hantverkstidning 1932, nr 14.

Danmark.

Lovforslaget om Lærlingeforholdet. Samfundets Krav 1932, nr 4—5.

Tyskland.

GROTH, R. Berufskunde als Unterrichtsfach. Arbeit und Beruf 1932, nr 14.

JACOBY, G. Berufliche Bildungsmassnahmen für arbeitslose Lehrlinge. Arbeit und Beruf 1932, nr 13.

SCHINDLER-WULFF, A. Die Folgen des Krieges für die Kinder in Deutschland. Arbeit und Beruf 1932, nr 14.

Nykterhetsfrågan.

THORSEN, TH. G. Kampen mot misbruk av opium og andre rusgifter. Socialt arbeid 1932, nr 6.

Sverige.

BERGLUND, H. Kommunaliserad kaférörelse. Sociala och kommunala spörsmål 1932, nr 2.

Norge.

DEBES, I. Kampen mot hjemmebrenning, smugling og gauking. Socialt arbeid 1932, nr 5.

Socialförsäkring.

Norge.

RÖMCKE, F. Ulykkestrygd og arbeidernes private erstatningskrav. Socialt arbeid 1932, nr 5.

Polen.

Der Regierungsentwurf über die Sozialversicherung in Polen. Int. Zeitschrift für Sozialversicherung 1932, nr 5.

Storbritannien.

LAWRENCE, SUSAN. Health insurance bill. The Labour magazine juli 1932.

Tyskland.

DOBBERNACK. Die finanzielle Lage der Invaliden-, der Angestellten- und der knappschaftlichen Pensionsversicherung unter Berücksichtigung der Notverordnungen. Die Reichsversicherung 1932, nr 6.

LOHMAR, P. Die Kündigung des Ärzteabkommens in der deutschen Unfallversicherung und ihre Ursachen. Int. Zeitschrift für Sozialversicherung 1932, nr 5.

RICHTER. Die Unfallversicherung in der Notverordnung vom 14. Juni 1932. Die Reichsversicherung 1932, nr 6.

ROEWER, G. Die finanzielle Lage der gewerblichen Berufsgenossenschaften. Soziale Praxis 1932, nr 28.

RÓNAI, Z. Der politische und geistige Kampf um die deutsche Sozialversicherung. Arbeit und Wirtschaft 1932, nr 13.

Ut- och invandring.

MAAS, W. Europäische Arbeiterwanderungen. Archiv für Wanderungswesen 1932, nr 1.

Polen.

WERTHEIM, B. Die berufliche Zusammensetzung der polnischen Auswanderung. Archiv für Wanderungswesen 1932, nr 1.

Storbritannien.

SEIFERT, A. Die Ansetzung englischer Kinder in Westaustralien. Archiv für Wanderungswesen 1932, nr 1.

Tyskland.

GROTHE, H. Die deutsche Auswanderung nach Mexiko und das dortige Deutschtum. Archiv für Wanderungswesen 1932, nr 1.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur.

AMERIKAS FÖRENTA STATER. Department of labor. Women's bureau.
Bulletin. Wash. 1931—32.
90. *Gleason, Caroline J.* Oregon legislation for women in industry. (31.)
92. *Manning, Caroline, & Phillips, Arcadia N.* Wage-earning women and the industrial conditions of 1930. A survey of South Bend. (32.)

ARBEITERWOHNUNGSFÜRSORGE, Die, in Bayern ... bearb. vom Landesgewerbeaufsichtsbeamten im Staatsministerium des Äussern, für Wirtschaft und Arbeit... Münch. 1932. (Beih. zu den Jahresberichten der Bayerischen Gewerbe- und Bergaufsicht für das Jahr 1931.)

ARBETSLIV, Nutida svenskt. En orientering i betydelsefulla socialpolitiska frågor. Sthlm 1932. (Ur innehållet: *Hesselgren, Kerstin.* Det sociala arbetets organisation och principer. — *Sandler, R.* Svenska befolkningsgrupper. — *Nyström, B.* Löne- och levnadsstandarden i Sverige. — *Söderlund, G.* De svenska arbetsgivarorganisationerna. — *Ahlberg, E.* Arbetsledarens uppgift och ställning i industrien. — *Hansson, S.* Fackföreningens sociala funktion i företaget. — *Lindhagen, A.* Kollektivavtal och arbetsdomstol. — *Ekman, F., & Paues E. W.* Arbetsdomstolen i praktiken. Dialog. — *Nordin, J.* Arbetstidslagen och arbetsrådet. — *Hesselgren, Kerstin.* Den nya arbetarskyddslagen av 1931. — *Gabrielson, E. V.* Yrkesinspektionens organisation och verksamhet. — *Hesselgren, Kerstin.* Välfärdsanordningar. — *Kärnekull, O.* Rationalisering ur teknisk och ekonomisk synpunkt. — *Hansson, S.* Rationaliseringen ur social synpunkt. — *Oljelund, S.* Industriell demokrati. — *Ahlberg, A.* Arbetsgläjdens problem. — *Larsson, Sam, Bagge, G.* [m. fl.] Radiodiskussion om planmässigheten i socialpolitiken.)

BAYERN. Bayer. Gewerbe- und Bergaufsicht. Jahresberichte. 1931. Münch. 1932.

BYGGNADSTRÄARBETAREFÖRBUNDET, Svenska.
Års- och revisionsberättelse 1930. Sthlm 1932.

CENTRALKOMMITTÉN FÖR KYRKANS ARBETSLÖSHETSHJÄLP.
Redogörelse. 1931/32. Sthlm 1932.

DANMARK. Dansk Arbejdsgiverforening. Beretning. 1931/32. Khvn 1932.

— Det statistiske Departement.
Statistiske Meddelelser. Række 4. Khvn 1932.
Bd 87: 6. Folketællingen i Grönland den 1. Oktober 1930.
» 90: 1. Danmarks Handelsflaade og Skibsfart 1930.

ENCYCLOPAEDIA of the social sciences. Ed.-in-chief: *E. R. A. Seligman.* Vol. 7 (Gossen-Industrial relations councils). New York 1932.

FINLAND. Socialministeriet.
Meddelanden. Helsinki 1932.
31. Den internationella arbetsorganisationens vid Nationernas förbund femtonde allmänna konferens i Genève år 1931. (Reglering av arbetstiden i kolgruva.)

HANTVERKSKALENDER, Svensk, 1932. Sveriges hantverksorganisations och dess hantverksinstituts årsbok med redogörelse för verksamhetsåret 1931. Sthlm 1932.

INTERNATIONELLA ARBETSBYRÅN.
Studies and reports. Geneva 1932.
Ser. I. (Employment of women and children.)
2. Women's work under labour law. A survey of protective legislation.

KOMMUNALARBETAREFÖRBUNDET, Svenska.
Verksamhetsberättelse år 1931. Sthlm 1932.

KOSCINSKI, V. Les assurances sociales des travailleurs intellectuels salariés sur le plan des assurances sociales en général. Paris 1932.

KLEBE, H. Die wirtschaftliche Bedeutung des Arbeitsschutzes insbesondere der Gewerbehygiene. Berl. 1932. (Zentralblatt für Gewerbehygiene und Unfallverhütung. Beih. 23.)

LETTLAND. Valsts statistiskā pārvalde. — Bureau de statistique de l'État.
État de l'agriculture en Lettonie. 6 (1931). Riga 1932.

MOLIN, A., [utg.] Svensk arbetslagstiftning. Sthlm 1932.

NATIONERNAS FÖRBUND.
Annuaire statistique de la Société des nations 1931/32. — Statistical year-book... Genève 1932. (Publ. 1932: 2 A. 11.)
Memorandum on trade and balances of payments, 1930: Vol. 2. Balances of payments 1930 (including an analysis of capital movements in 1931). Geneva 1932. (Publ. 1931: 2 A. 28/2.)

NEW YORK. Metropolitan life insurance company.
A series on social insurance. Monograph. New York [1932].
7. British experience with unemployment insurance. A summary of evidence taken by the Royal commission on unemployment insurance. P. 1. Economic and historical background of unemployment insurance.

NEW YORK (State). Department of labor.
Special bulletin. Albany 1932.
174. New York labor laws enacted at the extraordinary session of 1931 and the regular session of 1932.
175. Fatalities. Their cause and prevention.

NORBERGS GRUFFÖRVALTNING.
Berättelser och utlåtanden till ordinarie stämmorna 1932. Norberg 1932.

NORDISKA INTERPARLAMENTARISKA FÖRBUNDET OCH NORDISKA INTERPARLAMENTARISKA GRUPPERNA.
Årbok... Årg. 14 (1931). Utg.... ved *P. A. Wessel-Berg.* Oslo 1932.

NORGE.
Norges offisielle statistikk. Rekke 8. Oslo 1932.
186. Kommunevalgene 1931.

187. Norges postvesen 1931.
189. Industriarbeidertrygden. Ulykkestrygden for industriarbeidere m. v. 1929.
190. Kriminalstatistikk 1929—30.
— Arbeidernes faglige landsorganisasjon.
Beretning. 1930. Oslo 1932.
— Rikstrygdeverket.
Årsberetning. 35 (1931). Oslo 1932.
NORRKÖPING. Arbetsförmedlingen.
Berättelse. 1931. Norrköping 1932.
SASSENBACH, J. Fackföreningsinternationalen.
Kortfattad historisk översikt. Sthlm 1931. (Landsorganisationens skriftserie 16.)
SCHWEIZ. Eidgenössisches Volkswirtschaftsdepartement.
Berichte der eidg. Fabrikinspektoren über ihre Amtstätigkeit in den Jahren 1930 und 1931. — Rapports des inspecteurs fédéraux des fabriques ... Aarau 1932.
— Verband. schweiz. Konsumvereine.
Rechenschaftsbericht über die Tätigkeit der Verbandsbehörden für das Jahr 1931. Basel 1932.
SITUATION, The banking, in the United States. New York 1932. (National industrial conference-board.)
SOCIALSTYRELSEN, Kungl.
Årsberättelse 1930. [Sthlm 1932.] [Stencil.]
STANDARDISERINGSKOMMISSION, Sveriges.
Standardisering 1931. Årsredogörelse. Sthlm 1932.
STATISTIK, Sveriges officiella. Sthlm 1932.
Folkmängden och dess förändringar.
Folkmängden inom administrativa områden den 31 dec. 1931. Av Statistiska centralbyrån.
Försäkringsväsen.
Enskilda försäkringsanstalter år 1930. 2. Av Försäkringsinspektionen.
Hälso- och sjukvård.
Hälso- och sjukvården vid marinen. 1930/31. Av marinöverläkaren.
Sparbanker.
Allmän sparbanksstatistik år 1930. Av Statistiska centralbyrån.
[Vattenfallsverk.]
Statens vattenfallsverk år 1931. Av Kungl. vattenfallsstyrelsen.
STORBRITANNIEN. Board of trade.
Statistical abstract for the British empire ... Nr. 61 (1924—30). Lond. 1932.
— Industrial health research board.
Annual report. 12 (1931/32). Lond. 1932.
— Ministry of health.
Annual report. 13 (1931/32). Lond. 1932.
[THOMAS, A.] Albert Thomas 1878—1932. [Nécrologie.] Annemasse [1932].
TYSKLAND. Statistisches Reichsamt.
Die Finanzlage der Gemeinden und Gemeindeverbände. Berl. 1932. (Wirtschaft und Statistik. Sonderh. Nr 9.)
Die Krankenversicherung im Jahre 1930 nebst vorläufigen Ergebnissen für das Jahr 1931. Berl. 1932. (Statistik des Deutschen Reichs. Bd 420.)
UNGERN. Office central de statistique.
Annuaire statistique hongrois. Nouveau cours. 38 (1930). Budap. 1932.
UTREDNINGAR, Statens offentliga, 1932. Sthlm 1932.
13. Skatteutjämningsberedningen. 1. *Ahlberg, E.* Statistisk utredning angående det kommunala skattetrycket. [Avg. d. 20 maj 1932.] (F.)
14. Jordbruksutredningens betänkanden. 8. *Nyström, B.* Arbetarfrågan inom det svenska jordbruket. Statistisk undersökning. [Avg. d. 31 maj 1932.] (J.)
15. De ekonomiska verkningarna för sjöfarten av 1928 års lotsförfattningssakkunnigas förslag till lotsavgifter. Utredning verkställd av Kungl. kommerskollegium. [Avg. d. 18 juni 1932.] (H.)
ÅRSBOK för Sveriges kommuner. Årg. 15 (1932). Utg. av Statistiska centralbyrån. Sthlm 1932.
ÖREBRO LÄNS OFFENTLIGA ARBETSFÖRMEDLING.
Berättelse. 1931. Örebro 1932.

Författningar rörande sociala frågor.

I Svensk författningssamling ha under tiden 11 juli—10 augusti 1932 bl. a. publicerats:

N:r		Daterad
366.	K. kung. om ackordslån och stödlån till jordbrukare	30 juni
367.	K. instruktion för centralnämnden och lånenämnderna för ackords- och stödlånearenden	30 »

Arbetsmarknaden under augusti månad 1932.

Antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser vid den offentliga arbetsförmedlingen i riket sjönk från 370 i juli till 366 i augusti. Motsvarande siffror för år 1931 voro 198 och 201. Även om alltså ingen nämnvärd förändring inträffat i relationen mellan talen för denna och föregående månad, så ha dock siffrorna beträffande såväl ansökningar som lediga och tillsatta platser väsentligt stigit, eller med cirka 15 %. En jämförelse med fjolårssiffrorna visar, att tillbakagången inom näringslivet under det förflutna året varit avsevärd, och antalet arbetsansökningar har stigit med cirka 40 000, medan platstillgången reducerats med cirka 1 400 platser.

I första hand är det skördeförhållandena, som pläga sätta sin prägel på förmedlingsfrekvensen under augusti månad, men inom jordbruket har arbetsmarknaden nu uppvisat mindre efterfrågan på skördearbetare än vad som är vanligt vid denna tid. Den gynnsamma väderleken har härvidlag spelat in och möjliggjort sådant utnyttjande av den ordinarie arbetskraften, att behovet av tillfällig hjälp på flertalet orter varit relativt ringa. På en del platser, exempelvis i Skåne, var emellertid efterfrågan på dylik tillfällig arbetskraft synnerligen livlig, och jämväl en del industriarbetare kunde erhålla någon veckas sysselsättning. I fråga om årstjänster synes förmedlingsarbetet ännu ej ha kommit ordentligt i gång. Arbetsgivarna ha, enligt vad som uppgives, i stor utsträckning ställt sig avvaktande inför de påbörjade förhandlingarna om nytt löneavtal.

Vad industrien angår, var läget i stort sett lika tryckt som under föregående månader. Någon liten ljusning kunde under redovisningsmånaden förmärkas i de av arbetslösheten hårt hemsökta stenhuggeridistrikten i Bohuslän, där ett par hundra platser kunnat beredas. Maskin- och verkstadsindustriernas läge har ytterligare försvagats genom nya permitteringar och avskedanden, vilka föranlett ökad tillströmning av arbetssökande till förmedlingarna. Byggnadsverksamheten företedde icke den livaktighet, som utmärkte fjolårets säsong, men kunde dock i ungefär samma utsträckning som föregående månad absorbera en del yrkeskunnig arbetskraft, framför allt målare, under det att möjligheterna för hantlangare och grovarbetare i väsentlig grad försämrats. Den sedan april pågående strejken inom massaindustrien avblåstes i början av månaden, sedan uppgörelse träffats, men någon ökning av platstillgången i samband härmed har ej kunnat utläsas ur arbetsförmedlingsrapporterna, snarare tvärtom.

Omsättningen av sjöfolk minskades betydligt sedan föregående månad och var avgjort sämre än i fjol vid samma tid. Flera fartygsuppläggningar ha ägt rum, och marknaden måste i det hela betecknas som dålig. Från Göteborg rapporterades dock tämligen god arbetstillgång för maskinbefäl likasom ock för alla grupper av kvinnlig intendenturpersonal. — Från sjömanshusen redovisades 3 292 avmönstringar mot 2 618 påmönstringar.

Samtliga kategorier hörande under gruppen handel och samfärdsel

fingo ökad känning av de svårigheter, med vilka affärslivet på skilda områden har att kämpa. Platstillgången hade starkt beskurits under månaden, även om ännu här och var vissa tillfälliga arbetsmöjligheter i form av semestervikariat stodo till buds.

Som vanligt under augusti månad stegrades efterfrågan å arbetskraft inom det husliga facket till följd av familjernas återvändande från semester- och landsvistelse. Tillgången på dugliga ensamjungfrur var mera knapp än förut, något som också gällde beträffande skolfria passflickor, vilka visa sig obenägna att antaga platser i hushåll. Under månadens förra hälft rådde livlig efterfrågan på personal till pensionat och sommarrestauranger, men därefter förmärktes en tydlig avmattning.

Antalet vid arbetslöshetskommissionens reservarbeten sysselsatta arbetare steg under redogörelsemånaden från 15 389 till 15 670. Vid utgången av augusti månad 1931 var siffran 6 922. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa var vid början av augusti 94 687 mot 97 370 en månad tidigare. Augustisiffran för år 1931 var 30 520.

Antalet ansökningar om arbete *på 100 lediga platser* vid de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna under augusti 1932 samt under föregående månader och år framgår av efterföljande sammanställning.

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Med.
1921	246	301	240	203	213	258	261	235	223	263	384	473	**282**
1922	482	479	381	368	257	215	203	172	155	177	269	321	**296**
1923	346	308	231	165	135	146	141	140	126	129	191	195	**186**
1924	239	214	177	151	131	132	141	135	128	148	220	225	**171**
1925	296	256	207	166	157	159	162	156	154	172	246	226	**198**
1926	273	247	191	163	162	166	161	151	158	186	273	268	**201**
1927	293	258	208	171	168	161	150	148	143	170	242	243	**198**
1928	279	260	201	165	146	157	167	160	142	156	230	220	**192**
1929	241	215	174	150	134	135	137	135	127	148	202	203	**169**
1930	241	211	171	140	129	127	140	144	146	175	254	238	**178**
1931	222	232	191	194	164	187	198	201	197	257	413	343	**236**
1932	*368*	*412*	*343*	*341*	*339*	*351*	*370*	*366*	—	—	—	—	—
Därav inom jord- och skogsbruk:													
1930	169	128	100	78	73	65	81	99	110	119	169	212	**115**
1931	165	131	109	96	78	91	111	125	131	182	365	551	**154**
1932	*320*	*255*	*210*	*190*	*209*	*201*	*193*	*204*	—	—	—	—	—
Övriga näringsgrupper:													
1930	255	233	200	166	148	145	157	161	160	202	274	240	**197**
1931	229	254	214	233	193	212	224	228	222	286	422	327	**257**
1932	*375*	*449*	*381*	*398*	*374*	*386*	*421*	*418*	—	—	—	—	—

Växlingarna på arbetsmarknaden under de senaste åren framgå även av efterföljande tablå, avseende antalet *arbetslösa inom fackföreningarna* i procent av hela det redovisade medlemsantalet:

	31/1	28/2	31/3	30/4	31/5	30/6	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12	Med.
1921	20·1	20·7	24·5	24·2	25·1	27·7	27·9	27·4	27·3	27·1	28·8	33·2	**26·6**
1922	34·3	31·9	30·5	28·3	22·9	20·9	18·2	16·7	15·1	15·5	17·2	21·3	**22·9**
1923	20·5	19·4	18·0	14·9	10·7	9·8	9·1	8·6	8·0	8·2	9·3	14·1	**12·5**
1924	13·6	13·4	13·9	11·6	7·6	7·4	6·2	6·6	7·0	8·4	10·5	15·6	**10·1**
1925	14·8	13·6	12·0	10·8	8·2	8·2	7·6	7·7	8·5	10·1	11·8	19·5	**11·0**
1926	15·7	14·8	14·7	12·8	9·9	9·6	8·6	8·8	9·1	11·4	13·0	19·1	**12·2**
1927	16·8	15·6	14·1	12·8	9·9	9·4	8·3	7·9	8·4	10·4	12·8	18·6	**12·0**
1928	14·8	13·3	13·2	11·7	8·2	7·6	7·4	6·9	7·8	9·0	10·9	17·3	**10·6**
1929	14·8	14·6	13·7	11·4	7·7	6·8	6·3	6·1	6·7	8·2	10·1	16·3	**10·2**
1930	13·9	13·2	12·3	10·8	8·0	8·0	8·0	8·1	9·5	12·8	15·3	22·9	**11·9**
1931	20·2	18·7	19·4	17·1	13·2	12·4	11·8	12·8	13·4	16·4	19·3	26·5	**16·8**
1932	*24·0*	*23·6*	*23·9*	*20·6*	*18·8*	*19·1*	*19·1*	—	—	—	—	—	—

Kollektivavtal i Sverige år 1931.

Nedanstående tabell utvisar antalet och fördelningen på olika näringsgrupper av de i socialstyrelsens statistik redovisade kollektivavtal — med därav berörda arbetsgivare och arbetare — som voro upprättade vid 1930 års utgång, de som sedermera träffades under 1931 års lopp samt de, som voro gällande vid samma års slut.

Näringsgrupper	Antal den 31 dec. 1930			Antal under år 1931			Antal den 31 dec. 1931		
	gällande kollektivavtal	därav berörda		ingångna kollektivavtal	därav berörda		gällande kollektivavtal	därav berörda	
		arbetsgivare	arbetare		arbetsgivare	arbetare		arbetsgivare	arbetare
Malmbrytning och metallindustri	176	712	110 676	25	55	4 939	211	807	110 315
Jord- och stenindustri	186	452	33 454	48	240	10 308	216	498	32 118
Trävaruindustri och skogshantering	583	1 096	86 111	101	119	7 702	650	1 152	83 887
Pappers- och grafisk industri	138	533	47 423	12	19	1 290	147	494	46 965
Livsmedelsindustri	590	2 379	37 956	141	336	3 380	664	2 561	39 164
Textil- och beklädnadsindustri	148	741	49 408	28	185	33 677	152	973	48 376
Läder-, hår- och gummivaruindustri	133	1 817	19 510	47	666	2 244	169	1 754	20 776
Kemisk-teknisk industri	83	87	11 037	8	7	486	90	95	10 016
Byggnadsverksamhet	609	4 010	49 110	280	1 201	12 702	878	5 057	69 051
Allmänna verk och arbeten m. m.	227	159	34 716	63	58	15 161	265	204	40 315
Handel och varulager	750	1 621	14 665	262	451	3 575	899	1 831	16 098
Land- och sjötransport	572	3 637	54 408	292	615	24 452	631	4 019	59 472
Jordbruk och fiske	80	934	16 706	24	138	3 006	97	1 125	19 294
Annan yrkesrörelse	147	2 007	15 751	74	465	3 486	219	3 249	22 187
Summa	**4 422**	**20 185**	**580 981**	**1 405**	**4 555**	**126 408**	**5 288**	**23 819**	**618 084**

Av tabellen framgår, att totalantalet redovisade, i kraft varande avtal ävensom antalet av avtalen berörda arbetsgivare och arbetare under året ökats. Vad de särskilda näringsgrupperna angår, har på ett par håll det redovisade arbetsgivarantalet och på några håll arbetarantalet minskats, ehuru icke i betydande mån; i övrigt har ökning ägt rum. En rätt avsevärd ökning beträffande såväl avtalens antal som antalet av dem berörda arbetare framkommer för byggnadsverksamheten. Orsaken är emellertid till viss del, att redovis-

ningen av husbyggnadsindustriens avtal under sista året kunnat bli mera fullständig.

Bland kollektivavtal, som ingåtts under året, märkas avtal för Bolidens gruvor, för byggnadsämnesindustrien, porslinsfabrikerna i Gustavsberg och Lidköping, Dalälvarnas flottningsförenings arbeten, textilindustrien, rörledningsfacket, telegrafverkets tillfälliga arbeten (ej förut avtalsreglerade), Stockholms och Göteborgs gatu- och byggnadsarbeten (löneavtal), hamnarbetet i Göteborg, enskilda järnvägarna (löneavtal), jordbruket i Skaraborgs och Örebro län, Stockholms kaféidkareförenings företag.

Såsom fallet varit föregående år, representera emellertid de under år 1931 ingångna avtalen och därav berörda arbetsgivare och arbetare endast ett mindretal av alla de vid årets slut gällande avtalen och de av dessa berörda parterna. Den största delen av det redovisade avtalsbeståndet utgöres av äldre, icke under året förnyade avtal. Till allra största delen ha dessa äldre avtal varit under året uppsägningsbara. Även en del av de nyingångna avtalen blevo på nytt uppsägningsbara under året. Huvudparten av de sålunda uppsägningsbara avtalen blevo utan uppsägning prolongerade på ett år. Så var fallet med bl. a. avtalen för malmgruvorna i mellersta Sverige, stenkolsgruvorna i Skåne, buteljglasbruken, kvarnarna, flertalet bagerier och slakterier, sockerfabrikerna, chokladfabrikerna och konservfabrikerna, textilindustrien, herrkonfektionsindustrien (en gros) och beställningsskrädderierna, garverierna, skofabrikerna, tändsticksfabrikerna och en del andra kemisk-tekniska företag, större delen av avtalen för husbyggnadsindustrien och för kontors- och butikspersonal, telegrafverkets avtal (utom det för tillfälliga arbeten), avtalet för statens järnvägars ban- och byggnadsarbeten, de stora rederiavtalen (dock icke för segelflottan), större delen av jordbrukets avtal samt avtalen för frisörfacket och för hotell- och restaurangfacket. Statens järnvägars verkstäders och de enskilda järnvägarnas avtal prolongerades för ett halvt år. Däremot uppsades under året, utan att uppgörelse om nytt avtal skedde före årets slut, bl. a. avtalen för järnbruken, metallverken, de mekaniska verkstäderna, flera porslinsfabriker, småglasbruken, den stora massan av sågverksindustriens avtal, avtalen för pappersmasseindustrien och pappersbruken, hamnavtalen samt segelflottans avtal.

Nedanstående tablå visar i siffror, hur de vid slutet av år 1931 gällande avtalen fördela sig på dels nyingångna, dels äldre avtal, samt hur vardera gruppen fördelar sig på under året uppsagda, uppsägningsbara men utan uppsägning prolongerade samt icke uppsägningsbara avtal.

	Antal	
	avtal	berörda arbetare
Under året ingångna avtal: under året åter uppsagda	76	11 365
uppsägningsbara men utan uppsägning prolongerade	467	64 550
icke uppsägningsbara	862	50 493
Äldre avtal: under året uppsagda	530	171 632
uppsägningsbara men utan uppsägning prolongerade	3 034	267 470
icke uppsägningsbara	319	52 524

Till belysande av kollektivavtalens relativa utbredning inom olika näringsgrupper meddelas nedanstående sammanställning av antalet av kollektivavtal berörda arbetare vid slutet av åren 1930 och 1931 samt antalet inom respektive näringsgrupper sysselsatta arbetare under det senaste år, för vilket dylik statistik föreligger (1930).

Näringsgrupper	Hela antalet sysselsatta arbetare (1930)	Därav berörda av kollektivavtal 31 december 1930		31 december 1931	
		Antal	%	Antal	%
Malmbrytning och metallindustri	150 782	110 676	73·4	110 315	73·2
Jord- och stenindustri	46 339	33 454	72·2	32 118	69·3
Trävaruindustri (utom skogshantering)	67 625	39 008	57·7	38 285	56·6
Pappers- och grafisk industri	56 882	47 423	83·4	46 965	82·6
Livsmedelsindustri	54 442	37 956	69·7	39 164	71·9
Textil- och beklädnadsindustri	67 985	49 408	72·7	48 376	71·2
Läder-, hår- och gummivaruindustri	24 481	19 510	79·7	20 776	84·9
Kemisk-teknisk industri	15 159	11 037	72·8	10 016	66·1

För övriga i tabellen å föregående sida anförda grupper saknar den officiella industristatistiken uppgifter.

Med hänsyn till *giltighetsområde* fördela sig avtalen sålunda:

	Under år 1931 ingångna avtal		Vid 1931 års utgång gällande avtal	
	Antal avtal	Antal arbetare	Antal avtal	Antal arbetare
Riksavtal	11	49 975	**47**	231 201
Distriktsavtal	7	3 006	50	38 462
Ortsavtal	248	12 331	1 250	99 117
Avtal för enskilda arbetsplatser	1 139	61 096	3 941	249 254
Summa	**1 405**	**126 408**	**5 288**	**618 034**

Riksavtal ha under året ingåtts inom följande näringsgrenar: byggnadsämnesindustrien, textilindustrien (med tillhörande avtal för specialarbetare och vävlagare), konfektionsfabrikerna (detaljisterna), parkettgolvläggnings- och rörledningsfacken, väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hamnarbeten, telegrafverkets tillfälliga arbeten och de enskilda järnvägarna (verkstäder och kontorspersonal).

Av distriktsavtal ha de mest betydande under året träffats inom jordbruket.

I nedanstående tablå göres en jämförelse beträffande avtalens giltighetsområde vid olika tidpunkter, då hela avtalsbeståndet undersökts i sådant hänseende:

Årsskifte	Antal av kollektivavtal berörda arbetare	Därav, i %, berörda av riksavtal	distriktsavtal	ortsavtal	avtal för enskilda arbetsplatser
1907/08	255 950	16·1	7·5	32·8	43·6
1920/21	437 587	43·6	7·8	12·1	36·5
1926/27	464 503	38·6	9·4	15·8	36·2
1927/28	494 625	37·0	9·5	15·4	38·1
1928/29	512 542	38·5	9·3	14·8	37·4
1929/30	541 403	36·2	6·4	14·7	42·7
1930/31	580 931	38·5	6·6	14·2	40·7
1931/32	618 034	37·4	6·2	16·1	40·3

Den tendens till förlängning av *avtalstiden*, som de föregående åren förmärkts, har år 1931 avbrutits, och ett relativt stort antal av de ingångna avtalen (64 %) fingo sin giltighetstid bestämd till högst ett år. Även om man ser på arbetarantalet, dominera nu de kortvariga avtalen, i det att avtalen med högst ett års giltighetstid omfatta c:a 90 000 arbetare eller över två tredjedelar av det arbetarantal, som berördes av samtliga under året ingångna avtal. (Härtill bör erinras om den betydande grupp av uppsägningsbara avtal, som endast prolongerades på ett år eller mindre.) De avtal, som träffades för bl. a. parkettgolvläggningsfacket, för en del väg- och vattenbyggnadsarbeten, för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hamnarbeten och för telegrafverkets tillfälligare arbeten, för en del omnibustrafikföretag, för jordbruket i Skaraborgs län och för Stockholms kaféidkareförenings företag, fingo mellan ett och två års giltighetstid; tvååriga avtal slötos bl. a. för byggnadsämnesindustrien, konfektionsfabrikerna och för rörledningsfacket, treårigt för bl. a. Stockholms stads gatu- och byggnadsarbeten.

De gällande avtalen äro till avsevärd del äldre än vad de korta avtalsperioderna kunde ge anledning till att förmoda, på den grund att så många avtal år efter år prolongerats. Följande översikt ger en bild av de vid slutet av år 1931 gällande avtalens *ålder*.

Avtalen ingångna år	Antal avtal	Antal berörda arbetare	Avtalen ingångna år	Antal avtal	Antal berörda arbetare
1918	9	299	1926	199	17 070
1919	9	226	1927	266	25 454
1920	3	68	1928	476	107 927
1921	4	270	1929	781	88 515
1922	70	7 918	1930	1 499	179 627
1923	52	2 825	1931	1 405	126 408
1924	259	37 624	Summa	5 288	618 034
1925	256	23 803			

I fråga om vad som kan vara för året anmärkningsvärt beträffande avtalens **innehåll**, må hänvisas till de i denna tidskrift tidigare publicerade kvartalsöversikterna (Soc. Medd. årg. 1931, sid. 281 och 809, årg. 1932, sid. 24).

Arbetarfrågan inom det svenska jordbruket.

Under denna titel har publicerats en översikt av jordbruksarbetarnas ställning i olika avseenden och därpå inverkande förhållanden, vilken på jordbruksutredningens uppdrag utarbetats av byråchefen i socialstyrelsen Bertil Nyström.[1]

Inledningsvis framhålles, att de, som i vårt land ha sin utkomst av jordbruksarbete, övervägande utgöras av bönder, småbrukare och lägenhetsägare samt deras familjemedlemmar och blott till mindre del (c:a 1/5) av lönarbetare i andras tjänst. Av lantarbetarna i egentlig mening torde omkring halva antalet vara knutna till det mindre jordbruket, och dessas levnads- och arbetsförhållanden lära merendels icke mycket skilja sig från husbondefolkets. Det är egentligen blott för storbrukets omkring 100 000 arbetare, som det föreligger en social fråga av liknande innebörd som för industriarbetarna.

Åtminstone sedan 1880-talet stegrades lantarbetarlönerna i ungefär samma takt som industrilönerna, tidvis t. o. m. snabbare, intill dess efter år 1920 den tidigare så skarpa konkurrensen om arbetskraften mellan jordbruk och industri väsentligt försvagades under inverkan av 1921—22 års industriella arbetslöshetskris och de följande årens »rationaliseringskonjunktur». Medan man tidigare klagat över, att »flykten från landet» bortförde allt för många av landsbygdens unga män och kvinnor, begynte nu, genom de vuxna barnens nödtvungna kvarstannande, en tilltagande uppdämning av ungdomlig arbetskraft ute i småbrukar- och arbetarhemmen. Under det att arbetskraften förut mångenstädes varit alltför knapp i förhållande till behovet, inberättas nu från allt flera håll brist på arbetstillfällen, såväl på årstjänster för manliga arbetare som på tillfälliga förtjänstarbeten sommar- och vintertid nödvändiga för uppehället för de innehavare av smärre jordlägenheter, vilka särskilt i vissa trakter utgöra en så stor del av landsbygdens befolkning. Arbetslösheten, vilken man tidigare knappast visste av annat än i form av säsongvis (särskilt vår och höst) återkommande knapphet på arbetstillfällen, gjorde nu sitt inträde som en mera permanent företeelse jämväl på landsbygden, om än delvis i andra former än i stadssamhällena. Den tilltagande bristen på arbetstillfällen föranledde de arbetssökande och deras organisationer att efter förmåga slå vakt om förefintliga arbetsmöjligheter och söka reservera dem för egen del, och här torde en huvudorsak ligga till uppkomsten av »fackföreningsmonopolism» och »sockenprotektionism».

I den omsvängning av läget på jordbrukets arbetsmarknad, som sålunda begynte för ett tiotal år sedan, och i den ekonomiska depression, som sedan samma tid tryckt sin prägel på jordbruksnäringen ej blott i vårt land utan

[1] Statens off. utredningar 1932: 14.

snart sagt över hela världen, lär man ha att söka huvudanledningarna till det förhållandet, att lantarbetarnas ställning under denna period väsentligt försämrats i förhållande till den löne- och levnadsstandard arbetarna åtnjuta inom de industriella näringsgrenarna. Jämför man den nuvarande lönenivån inom Sveriges jordbruk med avlöningen för grovarbetare vid bruk och verkstäder, belägna ute på landsbygden, och sålunda för arbetarnas del ej betungande genom städernas högre levnadskostnader, befinnes avlöningen per timme vid industriföretagen ligga ungefär dubbelt så högt som på lantgårdarna. Den breda löneklyftan mellan jordbruket och industrien, vilken i mycket undandöljes genom lönenivåns faktiska söndersplittring, är dock icke något för vårt land egenartat utan återfinnes i ett flertal andra länder. Där löneskillnaden är mindre, kan detta bero antingen på att industrilönerna äro osedvanligt låga eller att jordbrukslönerna hållits uppe genom minimilönslagstiftning (t. ex. i England) o. d. eller slutligen på att jordbruket bedrivits i former, som i produktionskraft och lönsamhet varit industrien jämbördiga (t. ex. det mekaniserade präriejordbruket).

Det torde få anses visst, att en verklig och varaktig höjning av den allmänna lönenivån inom vårt jordbruk endast kan ske på grundvalen av lantbruksnäringens ökade lönsamhet och lantarbetsgivarnas därav följande ökade betalningsförmåga. Detta utesluter givetvis ej, att även vid oförändrade pris- och produktionsförhållanden löneförbättringar äro tänkbara för särskilda arbetargrupper. I utredningen påvisas, hurusom på blott omkring ett årtionde dagsverksantalet inom det större jordbruket kunnat nedbringas med 10—20 %, och anledning finnes att antaga, att denna utveckling mot mindre arbetsåtgång per arealenhet skall alltjämt fortgå, åtminstone i den mån reduceringen betingas av arbetsmetodernas rationalisering och icke allenast av nödtvånget att till varje pris skära ned lönekontot. Om samma lönesumma fördelas på en mindre arbetsstyrka, höjes genomsnittslönen för de kvarvarande, men fördelen härav för jordbruksbefolkningen i allmänhet sammanhänger givetvis med möjligheten att till annan verksamhet överflytta dem, som gjorts överflödiga genom personalreduceringen. Liknande synpunkter kunna även anläggas med hänsyn till möjligheterna att stegra arbetseffektiviteten och därigenom motivera löneförhöjning för särskilda lantarbetargrupper.

Den långvariga och under de senaste åren förvärrade depressionen inom jordbruket har icke allenast satt sin prägel på löneläget och löneutvecklingen för jordbrukets arbetare, utan även påverkat deras arbetsvillkor och sociala ställning i övrigt. Belysande i detta avseende är, att man under senaste decennium knappast kan konstatera någon förkortning av arbetstiden eller förbättring i de delvis otillfredsställande bostadsförhållandena.

Landsbygden har väl i alla tider erbjudit mindre möjligheter för ekonomiskt och socialt uppåtstigande än städerna. På grund av vårt jordbruks småbruksstruktur har det emellertid varit väsentligt lättare att bli sin egen där än inom industrien, och för mången lantarbetare eller hemmason har det stått som framtidsmål att bliva självständig jordbrukare, helst på egen torva men i nödfall även som arrendator. Statsmakterna ha också under senare år på många

olika sätt sökt befordra den obesuttna landsbefolkningens strävanden att erhålla egna brukningsdelar, varibland särskilt må erinras om den av staten ledda egnahemsrörelsen samt den sociala arrendelagstiftningen. De förändringar jordbruksdepressionen under senare år åstadkommit i fråga om småbrukets lönsamhet och tillgången på förtjänstarbeten, ha emellertid skapat vissa svårigheter för den sociala jordpolitikens fortgång och framgång efter tidigare uppdragna linjer. Den sociala arrendelagstiftningen siktar ytterst till arrendefrilösning, men man har på sistone fått allt flera vittnesbörd om, att särskilt arrendatorerna under de stora skogsbolagen numera i många fall lägga större vikt vid behållandet av säkra arbetstillfällen i skogarna än på friköp av gårdarna. I fråga om jordbruksegnahemmen ha verkställda räntabilitetsberäkningar givit vid handen, att man, åtminstone under nuvarande ekonomiska kris, knappast kan helt vidhålla den gamla uppfattningen, att omvandlingen från jordlös lantarbetare till småbrukare alltid innebär ett socialt och ekonomiskt uppåtstigande. Likväl kvarstår det förhållandet, att fastigheten kan skydda brukaren mot arbetslöshet genom att bereda honom ständig tillgång till arbete samt, om den ej är alltför liten, säkerställa nödtorftigt uppehälle. Denna omständighet har dragit till sig uppmärksamheten i en tid, då arbetslöshetsriskens starka ökning för lönarbetarna i vårt land liksom i andra länder framkallat tendenser till sådan omläggning av den inre folkomflyttningen, att man överger staden eller industriområdet för landsbygden i syfte att där erhålla tryggare försörjning om än i anspråkslösare former.

Olycksfall inom sjömansyrket år 1931.

Liksom för tidigare år har inom socialstyrelsen verkställts en utredning rörande olycksfall inom sjömansyrket under 1931. Utredningen är grundad på dels rapporter om sjöolyckor samt protokoll från sjöförklaringar och sjöförhör införskaffade från kommerskollegium, dels de anmälningar om olycksfall i arbete, vilka från yrkesinspektörerna insändas till socialstyrelsen. Av utredningen gives här nedan endast en kortare sammanfattning. Det har nämligen visat sig, att de mera omfattande redogörelserna från tidigare år med avseende på olycksfallens tillkomst, förlopp och fördelning erbjuda så stora likheter både inbördes och i förhållande till 1931 års utredning, att en mera detaljerad redogörelse i stor utsträckning endast skulle innebära en onödig upprepning. I de fall, då mera väsentliga, för yrkesfaran och arbetarskyddet betydelsefulla avvikelser från de så att säga normala olycksfallsförhållandena inom sjömansyrket kunna uppstå, kommer emellertid att närmare redogöras härför liksom också för mera ovanliga och för nämnda yrke typiska, svårare olycksfall.

Hela antalet i 1931 års utredning medtagna olycksfall uppgår till 1 481, varav 55 med dödlig utgång. Motsvarande siffror för 1930 voro 1 669 resp. 96.

Av de sjömän, som under sista redogörelseåret drabbats av olycksfall, voro 71 utländska undersåtar anställda å svenska fartyg.

På grund av ådragna skador vid olycksfall blevo 466 sjömän avmönstrade, därav 109 i utländsk hamn.

Olycksfallen fördelade sig med 1 440 å 739 maskindrivna fartyg och 41 å 37 segelfartyg och pråmar; 54 dödsfall inträffade å sammanlagt 41 maskindrivna fartyg och 1 å ett segelfartyg.

Av samtliga olycksfall inträffade 68·3 % under fartygs uppehåll i hamn och 31·7 % till sjöss, medan motsvarande fördelning av dödsfallen var 60 % resp. 40 %. Olycksfallen i samband med egentliga sjöolyckor voro relativt fåtaliga och uppgingo till endast 1·1 % av samtliga, under det att motsvarande relationstal för dödsfallen var 23·6 %.

Medelantalet olycksfall per månad var 123, med det största antalet eller 170 under juli och det minsta eller 94 under februari månad.

Olycksfallens fördelning efter orsaker framgår av nedanstående översikt:

Orsaker	Antal olycksfall	Därav med dödlig utgång
Fartygs förlisning i öppen sjö	1	1
» strandning eller grundstötning	12	12
» kollision	4	—
Fall från väders (rigg, skorsten, lastbom etc.)	10	—
» över bord från däck	10	8
» å däck	109	—
» genom luckor ned i lastrum, kolboxar etc.	34	3
» vid vistelse i lastrum, kolboxar, tankar o. d.	46	—
Nedfallande föremål	43	3
Brottsjöar	54	—
Arbete på fartygs utsida	2	—
» under segelmanöver	6	1
Styranordningar (för hand)	13	—
Förtöjning, förankring, bogsering, o. d.	145	3
Bärgningsredskap (livbåtar o. d.)	9	—
Luckor och skärstockar	77	—
Ställningar, landgångar, lejdare m. m.	112	—
Fartygs framdrivningsmaskineri	67	—
» hjälpmaskineri, vinschar o. d.	29	—
Ångpannor och andra högtryckskärl	29	—
Eldning, kollämpning o. d.	73	—
Askhissning	25	—
Handverktyg	115	—
Rosthackning	32	—
Eldsvåda	5	—
Explosion (utom av ångpannor o. d.)	5	1
Förgiftning (av kolos o. d.)	6	4
Skållning av hett vatten, ånga o. d.	31	—
Försvinnande från fartyg	3	3
Olycksfall under vistelse i land	45	9
Förflyttning till eller från fartyg vid besök i land	25	5
Lastning och lossning	164	1
Andra orsaker	140	1
Summa	1481	55

Olycksfallens fördelning på olika bemanningsspecialiteter var följande: befälhavare 7·2 %, styrmän 8·1 %, maskinister 8·2 %, däcksmanskap 37·4 %, maskinmanskap 26·6 %, manlig kökspersonal 9·5 % och kvinnlig kökspersonal 3·0 %. Motsvarande relationstal med avseende på dödsfallen äro resp. 7·3, 9·1, 9·1, 40·0, 23·6, 9·1 och 1·8 %.

Socialförsäkringen i Ryssland.

Dess utveckling och nuvarande gestaltning.

Av socialrådet *Erik Sjöstrand*, Genève.

Ganska genomgripande förändringar ha på senare tid vidtagits inom den ryska socialförsäkringen i syfte såväl att göra densamma mera effektiv och omfattande som att anpassa den efter de nya principer, som sedan inemot två år tillämpats inom den ryska socialpolitiken i allmänhet. De senaste bestämmelserna innehållas i två dekret av dels centrala exekutivkommittén och folkkommissariernas råd den 23 juni 1931, dels federala socialförsäkringsrådet den 29 februari 1932. I det följande lämnas en redogörelse för dessa författningars innehåll.

Dessförinnan torde emellertid vara lämpligt att lämna en översikt av socialförsäkringens utveckling i Ryssland alltsedan förkrigstiden, varigenom bl. a. erhålles en inblick i de svårigheter den haft att kämpa med till följd av det labila läget inom den ryska samhällsekonomien, saknaden av föregående självhjälpsverksamhet såsom grundval för försäkringen, bristen på en tillräckligt omfattande hälsovårds- och läkarorganisation m. m. Härvid bortses från den i försäkringssystemet infogade arbetslöshetsförsäkringen, vilken enligt en förordning av arbetskommissariatet den 9 oktober 1930 tills vidare praktiskt taget inställt sin verksamhet.

Tiden fram till NEP-politiken 1921. Den obligatoriska socialförsäkringen i Ryssland daterar sig från tsartiden och närmare bestämt från lagarna den 6 juli 1912 om olycksfalls- och sjukförsäkring för arbetare. Erinras må, att företag med 20 till 30 arbetare voro undantagna från tillämpningen av lagen om olycksfallsförsäkring och att utbetalandet av understöd under de första 13 veckorna efter olycksfallet ålåg sjukkassorna, till vilkas verksamhet dock arbetsgivarna lämnade bidrag. Dagunderstöd utgick med två tredjedelar av den skadades genomsnittliga daglön, tills denne fullt återställts eller rätt till pension inträdde. Högsta pensionsbeloppet utgjorde två tredjedelar av den skadades genomsnittliga inkomst per år, varvid året räknades till 280 arbetsdagar. Organ för olycksfallsförsäkringen voro försäkringsföreningar, bildade genom tvångsanslutning av arbetsgivare, vilka föreningar voro territoriella, ej yrkesföreningar.

Sjukförsäkringslagen hade ungefär samma tillämpningsområde som olycksfallsförsäkringslagen, men avlägset belägna företag med mindre än 200 arbetare kunde undantagas från lagens tillämpning. Kontant understöd utgick såsom dels sjukhjälp från och med fjärde sjukdagen med hälften till två tredjedelar av den sjukes avlöning (fjärdedelen till hälften åt ensamstående), dels moderskapsunderstöd två veckor före och fyra veckor efter nedkomsten med

minst hälften av arbetsförtjänsten, dels begravningshjälp motsvarande 20 à 30 dagavlöningar. Under en och samma sjukdom lämnades sjukhjälp i högst 26 veckor, och i intet fall utgick sjukhjälp i mera än högst 30 veckor per år. Till försäkringen bidrogo arbetarna med tre femtedelar och arbetsgivarna med två femtedelar av kostnaderna. Arbetsgivaren var skyldig att ensam bekosta läkarvård och läkemedel åt sina arbetare. Sjukkassa skulle inrättas vid varje fabrik med minst 200 arbetare.

Högre instanser för såväl olycksfalls- som sjukförsäkringen voro försäkringsstyrelserna för större städer och särskilda områden samt försäkringsrådet i Petersburg, bestående dels av utnämnda, dels av ett mindre antal valda medlemmar.[1]

Under den revolutionära övergångstiden och den därpå följande rent kommunistiska perioden undergick den ryska socialförsäkringen en serie snabbt på varandra följande förändringar, som emellertid ej lämnade något mera varaktigt resultat och som faktiskt ledde till att fackföreningsrörelsen skildes från sin förutvarande befattning med dessa ärenden och försäkringen lades under en strängt byråkratisk regim.

Från Kerenskyperioden är att anteckna ett dekret om utvidgning av försäkringens tillämpningsområde och administrationens läggande i arbetarnas händer.

Vid sitt makttillträde utfärdade bolsjevikerna den 30 oktober 1917 en förklaring innefattande ett idéprogram, vars innehåll kan resumeras sålunda: Försäkring för såväl löntagare som för den fattigare befolkningen i stad och på land; försäkring mot sjukdom, olycksfall, invaliditet, ålderdom, moderskap, änkestånd, föräldralöshet och arbetslöshet; kostnadernas bestridande av arbetsgivarna; fulla arbetslönens utgående vid förlust av arbetsförmåga och arbetslöshet; fullständig självstyrelse för de försäkrade i försäkringsanstalterna.

Till förverkligande av programmet utfärdades visserligen den 22 december 1917 ett dekret rörande sjukförsäkringen, men i verkligheten omöjliggjordes all ordnad försäkringsverksamhet under denna tid genom den inom kassorna rådande anarkien, och slutligen ersattes försäkringen av ett rent understödssystem, baserat på en förordning av den 31 oktober 1918. I teorien bestämdes det nu, att icke blott industriarbetare utan även hantverkare och flertalet bönder skulle ha rätt till försäkringens förmåner och vara skyddade mot alla slags fysiska risker ävensom risken av arbetslöshet, men i realiteten kom programmet aldrig att tillämpas. Det uppgives i internationella arbetsbyråns tidskrift Industrial and Labour Information (för den 17 november 1924), att systemet i dess olika grenar fungerade ytterst otillfredsställande och att de av invalida soldater och arbetare, föräldralösa m. fl. bestående fåtaliga understödstagarna befunno sig i ett mycket nödställt läge.

NEP-politiken och socialförsäkringen (1922 års arbetslag). Då regeringen vid NEP-politikens införande 1921 medgav återinförandet av det privatkapitalistiska systemet och återskänkte autonomi åt ett stort antal förut na-

[1] Se närmare Soc. Medd. årg. 1912, sid. 780—781.

tionaliserade företag, var det helt naturligt, att dessa företag skulle lämna sitt bidrag till socialförsäkringen, vilket åter ledde till att en autonom och självförsörjande socialförsäkringsorganisation på nytt måste införas. Försäkringen skulle sålunda bestrida sina egna utgifter, och dess kassor skulle uteslutande administreras av de försäkrade själva. Tillämpningsområdet skulle utsträckas till alla löntagare utan undantag, och prestationerna skulle vara tillräckliga för tillgodoseende av de försäkrades alla behov.

Sådana voro de huvudregler, som uppställdes i den kodifierade arbetslagen av 1922. I praktiken måste man emellertid på åtskilliga punkter avvika från dessa regler.

I enlighet med den nya organisationen av socialförsäkringen skulle det, i enlighet med ett dekret av folkkommissariernas råd den 15 november 1921, tillkomma generalrådet för fackföreningsrörelsen att taga del i administrationen av försäkringen. Medan under kommunisttiden ledningen legat i händerna på »kommissariatet för social välfärd», skulle den nu efter hand överflyttas till arbetskommissariatet. Så skedde också mot slutet av 1922, men någon fullständig skilsmässa från den centrala statsförvaltningen varken avsågs eller kom till stånd. Framför allt befanns det nödvändigt att lägga läkarvården i händerna på statens hälsovårdsorgan. Man nödgades även begränsa syftet med försäkringen och därifrån utesluta sådana fall, då en uppkommen skada endast resulterade i en mindre nedsättning av arbetsförmågan.

I enlighet med den nya politiken skulle, som nämnts, administrationen helt och hållet läggas i händerna på de försäkrade själva, d. v. s. vad den lokala förvaltningen beträffar, i händerna på fackföreningarna. Varje kassa ställdes under ledning av en styrelse räknande 3 à 7 medlemmar, vilka halvårsvis valdes vid allmänt möte av de försäkrade inom kassans område; i mötet deltogo representanter för driftsråd och fackföreningar.

Sådan var i huvuddrag den vid NEP-periodens början tillämpade organisationen av socialförsäkringen. Det dröjde emellertid icke länge, förrän organisationen på många punkter genombröts till följd av uppkomna finansiella svårigheter.

Försäkringens finansiella ställning fram till närvarande tid. Enligt 1922 års kodifierade arbetslag skulle bidrag till socialförsäkringen erläggas av såväl nationaliserade som enskilda företag, en förpliktelse, som jämväl kom till uttryck i strafflagen. I början uppställdes emellertid tariffsatser, som lade alldeles orimliga bördor på industrien. Alltefter risken (fyra riskklasser) varierade avgiften mellan 21 och 28·5 % av arbetslönen. Industrien, som med möda kunde utbetala den i kollektivavtal fastställda lönen, var ur stånd att bestrida en sådan utgift, och i januari 1923 uppgingo avgiftsrestantierna till icke mindre än två tredjedelar. Staten måste därför vid upprepade tillfällen efterskänka utestående avgiftsbelopp.

Situationen tedde sig likväl i början icke särskilt kritisk på den grund att arbetarna i ovetskap om försäkringen underläto att utkräva sina rättigheter, varför också försäkringens reservfonder befunno sig i rask stegring. Härav

begagnade sig statens ekonomiska organ, som legat i ständig fejd med arbetskommissariatet och fackföreningsrörelsen för försäkringskostnadernas nedbringande, till att inaugurera en kampanj för avgiftsminskning. Kampanjen var framgångsrik, och redan i april 1923 nedsattes avgifterna, varjämte en särskild lägre tariff, växlande mellan 12 och 16 % av lönen, fastställdes för den statsunderstödda industrien, d. v. s. den tyngre industrien, transportverksamheten, kommunalföretag samt den centrala och lokala statsförvaltningen.

Även i fortsättningen och i trots av starkt motstånd från arbetarrörelsen nedbragtes avgiftsprocenten oavbrutet ända intill finansåret 1928/1929, då en genomsnittssiffra av 12·77 % nåddes. I femårsplanen har för den följande tiden fastställts en successiv stegring av genomsnittliga avgiftsprocenten upp till 13·55 % för finansåret 1932/1933, vilken stegring motiverats med ökade utgifter för invaliditets- och ålderdomsunderstöd till följd av det växande antalet understödsberättigade. Enligt femårsplanen skulle avgiftsstegringen icke öva något inflytande på industriens produktionskostnader. Avsikten skulle nämligen vara att nedbringa kostnaden för vissa extra förmåner (representerande i genomsnitt 32 % av lönen), såsom fri bostad, värme och lyse samt tillhandahållande av arbetskläder, tvål m. m. Genom en minskning i dessa poster skulle företagen bliva i stånd att erlägga ökade försäkringsavgifter utan motsvarande stegring i produktionskostnaderna.

Den relativt gynnsamma ställning, i vilken försäkringens finanser av nyss antydda skäl befunno sig under NEP-periodens första tid, började emellertid på våren 1925 att försämras. Detta hade givetvis delvis sin grund i avgiftsnedsättningen, men även andra orsaker medverkade. Som sådana orsaker kunna nämnas den fortsatta oregelbundna avgiftsbetalningen, även från statsindustrien själv,[1] vidare den dyrbara administrationen, som 1926 beräknades kosta 20 % mer än beräknat, samt slutligen och icke minst den högst väsentligt ökade understödskostnaden för övergående arbetsoförmåga. Då sistnämnda förhållande spelade en avgörande roll för försäkringens finanser vid den tid, varom här är fråga, och dessutom är belysande för den svaga grunden för hela försäkringssystemet, torde särskild uppmärksamhet böra ägnas däråt.

Det var först omkring 1925 som den från början utlovade sjukersättningen vid övergående arbetsoförmåga, svarande mot full lön, började att utbetalas mera regelbundet.[2] Samtidigt kunde emellertid iakttagas en stegring av antalet sjukdagar, som av försäkringsmyndigheterna förklarades bero på missbruk från de försäkrades sida. Under treårsperioden 1923—1926 ökades årliga sjukfrekvensen från 9·1 dagar per försäkrad till 11·1 dagar. Vid undersökningen av en kassa befanns det, att av 1 132 personer, som åtnjöto sjukersättning, 29 % underlåtit att följa läkarens föreskrifter, 15 % voro fullt friska, 13 % erhållit onödigt lång sjukledighet, medan 2 % hela tiden simulerat sjuk-

[1] Dock uppgives, att redan under finansperioden okt. 1925—juni 1926 genomsnittligen 95·2 % av avgifterna inbetaltes.

[2] Vid mitten av 1923 uppgavs exempelvis, att sjukersättningen aldrig uppgick till mer än hälften av lönen.

dom. Det uppgavs, att som allmän regel 40 à 50 % av de sjukpermitterade erhöllo sjukledighet under falsk förevändning. Framför allt uppgavs simulation vara vanlig bland folk, som nyligen inträtt på arbetsmarknaden.

Det beräknades vid mitten av 1920-talet, att varje ökning av sjukligheten med 1 % medförde en extra utgift av c:a $1^1/_2$ milj. rubel. Genom den nyss omnämnda ökningen i sjukfrekvensen med 20 % skulle sålunda utgifterna stegras med 30 milj. rubel — en för försäkringens finanser betänklig ökning, särskilt vid den tid varom här är fråga.

Sedan denna tid, då försäkringen synes ha laborerat med ett kroniskt deficit, har uppenbarligen ställningen förändrats till det bättre. I inledningen till centrala exekutivkommitténs dekret den 23 juni 1931 uppgives försäkringens årsinkomst uppgå till 2 173 milj. rubel, vilket vida överstiger den inkomst med vilken räknats i femårsplanen. Enligt denna skulle nämligen försäkringsbudgeten endast stiga från 969·2 milj. rubel för finansåret 1928/1929 till 1 806 milj. rubel (1 950 milj. rubel enligt optimumkalkylen) för finansåret 1932/1933. Enligt den av internationella arbetsbyrån utgivna internationella socialpolitiska årsrevyn (The I. L. O.-year-book) för 1931 skulle budgeten numera ha stigit till icke mindre än 2 500 milj. rubel.

Inkomstökningen beror emellertid endast i ringa mån på den relativa höjningen av avgiften i förhållande till lönen utan svarar i det närmaste mot stegringen av antalet försäkrade. Medan i januari 1925 antalet försäkrade uppgavs utgöra 6 066 935, skulle det enligt internationell socialpolitisk årsrevy för 1930 ha stigit till 11 528 400. För femårsplanens sista år, nämligen finansåret 1932/1933, har räknats med en stegring av antalet försäkrade till 12 491 000 (optimum 13 145 000), och att döma av hittills tillgängliga siffror torde denna kalkyl komma att överträffas.

Tilläggas må, att budgetökningen även till en del är att tillskriva inträffad lönestegring, enär ju, som nämnts, försäkringsavgiften utgår i procent av lönen.

Försäkringens effektivitet. Trots det omfattande program för socialförsäkringen, som uppställdes vid bolsjevikrevolutionens utbrott, kom under den följande tiden huvudvikten att läggas på försäkringen mot övergående arbetsoförmåga (olycksfall, sjukdom och barnsbörd). Givetvis måste också under rådande förhållanden en så kapitalkrävande försäkring som invaliditets- och ålderdomsförsäkring träda i bakgrunden. I själva verket är det först på senare tid som ålderdomsförsäkringen börjat införas inom industrien, nämligen 1928 inom textilindustrien, 1929 inom gruv- och metallindustrierna samt vid flodtransport och järnvägar samt under den följande tiden inom ytterligare ett antal industrier för att slutligen genom dekretet den 29 februari 1932 göras allmän.

Även i fråga om försäkringen mot arbetsoförmåga (sjukdom, olycksfall i arbete, invaliditet) har det uppställda programmet endast delvis realiserats. Den ursprungliga tanken att, såsom det heter i deklarationen den 30 oktober 1917, utsträcka försäkringen till »den fattigare befolkningen i stad och på

land» eller, såsom stipuleras i 1922 års arbetslag, till »alla mot vederlag anställda personer», har givetvis icke kunnat realiseras. Försäkringen omfattar emellertid huvudparten av arbetare inom industri, handel och transportverksamhet. Vad beträffar säsongarbetare, tillfälliga arbetare och bönder, som taga extraarbete inom skogsbruket, fiskerinäringen, sockerindustrien o. s. v., äro dessa endast försäkrade mot vissa slag av risker. Jordbruksarbetarnas massa stod länge utanför, men omsider har genom ett dekret den 23 oktober 1929 försäkringen utsträckts till alla jordbruksarbetare utom de i småbruk anställda.

En eftergift har vidare måst göras åt »borgerliga principer», så till vida att man skilt mellan invaliditet förorsakad av olycksfall i arbete eller yrkessjukdom och invaliditet på grund av annan sjukdom. Vidare har i flertalet fall endast utbetalats en ersättning svarande mot en del av lönen. En mycket ingående differentiering av ersättningsbeloppet allt efter industrigrupper, kvalifikations- och anställningsperioder m. m. har slutligen genomförts genom nyssnämnda dekret den 23 juni 1931 och 29 februari 1932, varom mera i det följande.

Dessutom gällde inom invaliditetsförsäkringen, speciellt före 1928, en mängd restriktioner hänförande sig till den försäkrades inkomst- och anställningsförhållanden m. m., som gjorde att försäkringen snarast kunde liknas vid ett understödssystem och en kvarleva från den rena kommunismens tid. Även de pensioner, som skulle utgå till invaliders efterlevande, voro omgärdade med allehanda restriktioner.

Ett särskilt kapitel utgör läkarvården, som väsentligen åvilar hälsovårdsmyndigheterna och beträffande vilken en dragkamp stått mellan dessa myndigheter och sjukkassorna. Såsom typiskt kan nämnas, att det var först 1927 som sjukkassorna tillerkändes rätt att öva tillsyn över beviljandet av sjukledighet. Läkarvården torde bilda en av de svagaste punkterna i det ryska försäkringssystemet. Visserligen ha de försäkrade i viss mån haft företrädesrätt till läkarhjälp, men det finnes ett alltför ringa antal läkare, kliniker och dispensärer för att tillgodose behovet bland det stora antalet försäkrade. Enligt en för institutet för allmän hälsovård i Moskva framlagd rapport, som dock torde hänföra sig till förhållandena för sex à sju år sedan, fanns endast en sjuksäng per 750 invånare i Ryssland och en säng per 1 000 invånare i Ukraina. Till jämförelse må anföras, att i Förenta staterna fanns en säng per 240 invånare och i Frankrike en säng per 175 invånare.

Från sjukkassornas sida klagas emellertid icke blott över att läkarhjälpen är otillräcklig utan även över att de medel, som av kassorna inbetalas till hälsovårdsmyndigheterna för de försäkrades räkning, av myndigheterna användas för att bereda läkarhjälp åt den övriga befolkningen. Enligt gällande författningar skola dessa medel uteslutande användas till läkarvård åt försäkrade i förening med sådana medel, som därtill kunna anslås av de lokala myndigheterna. För några år sedan uppgavs försäkringens bidrag representera inemot hälften av allmänna hälsovårdens budget, varför det ansågs san-

nolikt, att åtminstone en del av medlen i fråga användes för andra hälsovårdsändamål än läkarhjälp åt de försäkrade.

Om också sjukkassorna i huvudsak nödgats avstå från den dem i det förut omnämnda dekretet den 22 december 1917 tillämnade uppgiften att organisera läkarvården, ha de dock strävat att etablera ett visst samarbete med hälsovårdsmyndigheterna. Hittills har emellertid deras verksamhet begränsat sig till upprättandet av ett antal sanatorier och konvalescenthem, av vilka några tillhöra den centrala försäkringsadministrationen och andra upprättats av lokalkassor. I femårsplanen avses 55·4 milj. rubel (optimum 60·6 milj. rubel) för 1932/1933 till vilohem och sjukvårdsanstalter, vilket motsvarar 3·1 % av försäkringens hela budget. För samma år har anslagits en summa av icke mindre än 382·7 milj. rubel såsom försäkringens bidrag till allmänna hälsovården, vilket motsvarar 21·6 % av försäkringens budget.

Försäkringens prestationer. Inom den ryska socialförsäkringen har, som nyss nämnts, alltid huvudvikten lagts på försäkring mot övergående arbetsoförmåga, förorsakad av olycksfall i arbete, sjukdom eller barnsbörd. Enligt 1922 års arbetslag var den försäkrade från arbetsoförmågans inträde och till dess upphörande eller tills invaliditet konstaterats, berättigad till en ersättning svarande mot den genomsnittliga arbetslönen för arbetare inom samma grupp och i varje fall icke understigande vederbörandes faktiska arbetsförtjänst vid tiden för förlusten av arbetsförmågan. I samma lag stadgas om moderskapshjälp, att denna för arbeterskor skall utgå under åtta veckor före och åtta veckor efter nedkomsten samt för förvaltningspersonal under sex veckor före resp. efter nedkomsten. Genom en förordning den 27 maj 1929 bestämdes sjukhjälpen till samma belopp som den försäkrades individuella lön med viss maximal begränsning. Sedermera infördes helt förändrade regler genom en förordning den 19 oktober 1929, vilken bibehöll rätten till full lön endast i fråga om arbetare anställda inom produktion och transportverksamhet, vilka haft minst tre års anställning, samt över huvud taget arbetare ävensom affärs- och kontorsanställda, vilkas arbetsoförmåga varat mer än fjorton dagar. Andra försäkrade skulle endast erhålla i ersättning 75 % av lönen under arbetsoförmågans fem första dagar.

Vad understödsperioden beträffar, uppgives av A. Abramson i »The Journal of Political Economy» för augusti 1929, att ett stort antal kassor av finansiella skäl sett sig nödsakade att begränsa perioden och endast lämna ersättning under högst fyra à sex månader.

Genom det inledningsvis omnämnda dekretet den 23 juni 1931 har nu bestämts, att för fackföreningsmedlemmar, som äro anställda inom den socialiserade sektorn av industrien, skall utgå dagersättning med följande belopp.

Fulla lönen från arbetsoförmågans första dag till arbetare och anställda inom industri, byggnads- och transportverksamhet samt å statsegendomar och traktorstationer, vilka haft anställning under minst tre år, därav två år oavbrutet i samma företag; till medlemmar av »schockbrigader» utan hänsyn till anställningstidens längd i företaget, därest de eljest haft anställning minst

ett år; till sjukvårds- och veterinärpersonal, agronomer och lantbrukslärare, som haft anställning under minst tre år, därav två år i samma distrikt; samt till minderåriga under 18 år, som arbetat i samma företag minst ett år.

Tre fjärdedelar av full lön under arbetsoförmågans första 5 dagar och därefter full lön till förvaltningspersonal i industriella, byggnads- och transportföretag samt å statsegendomar och traktorstationer med anställning under minst tre år inom nämnda produktionsgrenar, därav två år oavbrutet i samma företag.

Tre fjärdedelar av full lön under arbetsoförmågans första 14 dagar och därefter full lön till arbetare inom andra produktionsgrenar än de nyss nämnda, vilka haft anställning inom industrien under minst tre år, därav två år i samma företag.

Tre fjärdedelar av full lön under arbetsoförmågans första 20 dagar och därefter full lön till arbetare, som haft oavbruten anställning i samma företag under minst två år utan att ha varit anställda i produktionen i tre år, ävensom till gruvarbetare, maskinister och byggnadsarbetare, som oavbrutet arbetat i samma företag mellan ett och två år, samt minderåriga under 18 år, vilkas anställning i samma företag understiger ett år.

Två tredjedelar av full lön under arbetsoförmågans första 20 dagar och därefter full lön till försäkrade, som haft oavbruten anställning i samma företag mellan ett och två år, samt till gruvarbetare, maskinister och byggnadsarbetare, som arbetat mindre tid än ett år.

Två tredjedelar av full lön under arbetsoförmågans hela tid till försäkrade, som arbetat i samma företag under mindre tid än ett år.

För oorganiserade, som äro anställda inom den socialiserade sektorn av industrien, skall under arbetsoförmågans första 30 dagar utgå ersättning med halva lönen och därefter med två tredjedelar av lönen.

För arbetare, som äro anställda inom privatindustrien, kommer ersättningen framdeles att fastställas av socialförsäkringsrådet för sovjetunionen till belopp växlande mellan den ersättning, som utgår till förutnämnda organiserade och till oorganiserade arbetare.

I femårsplanen räknas för 1932/1933 med ett totalbelopp av 412·5 milj. rubel (optimum 452·1 milj. rubel) såsom ersättning för övergående arbetsoförmåga, motsvarande 23·2 % av försäkringens hela kostnad. Motsvarande procenttal var 1927/1928 högre eller 24·8, och räknas med minskad relation såsom följd av ökad reallön, förbättrade bostadsförhållanden m. m. Å andra sidan räknar man med, att till följd av stigande upplysning flera komma att söka läkarhjälp.

I dekretet den 29 februari 1932 konstateras inledningsvis, att det numera blivit möjligt att förbättra försäkringen mot varaktig arbetsoförmåga genom ökning av pensionsbeloppet, ålderdomsförsäkringens utsträckande till hela arbetarklassen, minskning av den tid, som fordras för förvärv av pensionsrätt beträffande arbetare sysselsatta med hälsofarligt arbete m. m. Dessa förbättringar måste avpassas efter produktionens behov och efter strävandena att få till stånd en differentiering av arbetslönen samt

böra i första rummet komma till godo arbetarna inom de förnämsta produktionsgrenarna och framför allt medlemmarna av schockbrigader.

Med hänsyn till pensionens storlek fördelas invaliderna först och främst på tre huvudgrupper allt efter graden av arbetsoförmåga. Den första gruppen utgöres av invalider, som äro helt oförmögna att arbeta och kräva särskild vård, den andra av personer, som utan att kräva särskild vård äro helt oförmögna till arbete, och den tredje av invalider, som äro oförmögna till regelbundet arbete i sitt gamla yrke men likväl i stånd att taga del i oregelbundet arbete, arbete på förkortad tid samt icke-yrkesmässigt arbete i annat fack.

Genom dekretet minskas vidare den tid, som fordras för förvärv av pensionsrätt för arbetare sysselsatta med hälsofarligt arbete. För dylika arbetare över 20 år skall i sådant syfte gälla en anställningstid växlande mellan 1 och 6 år allt efter levnadsåldern, medan motsvarande tid för andra arbetare växlar mellan 2 och 8 år samt för förvaltningspersonal mellan 2 och 12 år. Detta betyder, att en arbetare över 50 år i annat än hälsofarligt yrke måste ha haft anställning i mer än 8 år för att förvärva pensionsrätt, medan för förvaltningspersonal över 50 år fordras minst 12 års anställning.

Pensionsbeloppet, som förut var lika för alla industriarbetare och endast växlade efter invaliditetsgraden, varierar numera även med hänsyn till den industrigrupp, inom vilken den försäkrade är sysselsatt. För detta ändamål uppdelas arbetarna på fyra kategorier. Vidare växlar pensionen efter längden av den tid, som fordras för förvärv av pensionsrätt. Den består av ett fast belopp ävensom av ett tillägg, som utgår, då vederbörande utan avbrott varit anställd i samma företag i minst två år före det risken inträdde eller ansökan gjordes om pension. Slutligen föreskrives, att den grundlön, å vilken pensionen beräknas, icke må överstiga 300 rubel i månaden.

Beräknad efter dylika grunder utgår exempelvis pension till en arbetare i högsta invaliditetsgraden efter tio års anställningstid med högst 69 % av lönen såsom fast pension och kan med tillägg uppnå 100 % av lönen; i lägsta invaliditetsgraden utgör motsvarande procenttal 35 resp. 66 %.

Arbetare, tekniker och ingenjörer, som tillhöra schockbrigader, äro berättigade till ett extra tillägg å 3 % av pensionen för varje år de deltagit i brigadarbetet. För deras pension gäller icke något maximibelopp.

Om en pensionstagare fortsätter att arbeta mot lön, reduceras pensionen med så stort belopp, att pension och lön tillsammans icke överstiga den lön, som sist utgick före pensionens erhållande. Den tid pensionstagaren är sysselsatt med avlönat arbete räknas såsom supplementär anställningstid med därpå grundad rätt till ökad pension.

Förorsakas arbetsoförmågan av olycksfall i arbete eller yrkessjukdom, utgår pension med 100 % av lönen till invalider i första invaliditetsgraden. För invalider i andra och tredje graderna beräknas pensionen efter samma grunder som för pension vid invaliditet framkallad av annan orsak. Dock får pension till invalider i andra graden icke överstiga 75 % av lönen och till invalider i tredje graden icke 50 % av lönen.

Genom dekretet indragas pensioner, som förut skolat utgå till dem, som drabbats av olycksfall och vilkas invaliditet understiger den, vilken anses konstituera invaliditet av tredje graden.

I femårsplanen räknas för 1932/1933 med en totalutgift för här ifrågavarande risk å 475·3 milj. rubel (optimum 527·4 milj. rubel), motsvarande 26·8 % (27·1 %) av socialförsäkringens hela kostnad. Den relativa kostnaden för invaliditetsförsäkringsgrenen stannade 1927/1928 vid 21 %.

Genom dekretet den 29 februari 1932 utvidgas vidare tillämpningsområdet för ålderdomsförsäkringen, varjämte för vissa grupper av arbetare lättnader medgivas i fråga om villkoren för erhållande av pension och pensionens belopp ökas. De nya bestämmelserna äga tillämpning å arbetare inom samtliga industrigrenar och jämväl förvaltningspersonal, som tillsatts genom val, därest detta ägt rum fem år före ingivandet av ansökan om pension, ävensom ingenjörer och tekniker, flygpersonal samt flera i en särskild förteckning upptagna grupper av förvaltningspersonal. Den anställningstid, som fordras för förvärv av pensionsrätt, fastställes till att utgöra: för arbetare sysselsatta under jord eller med hälsofarligt arbete m. fl. 20 år, därav minst 10 års underjords- eller hälsofarligt arbete; för andra manliga arbetare 25 år och för andra kvinnliga 20 år. Pensionens belopp skulle tidigare motsvara hälften av genomsnittliga arbetslönen under året närmast före anställningens upphörande. Enligt det nya dekretet skola finnas tre pensionsklasser med pensionsbelopp svarande mot resp. 60, 55 och 50 % av en lön intill 300 rubel i månaden.

Den ryska socialförsäkringen omfattar även, i enlighet med bestämmelserna härom i 1922 års arbetslag, vissa andra förmåner såsom efterlevandepensioner, amningspengar, ersättning för spädbarnskläder och begravningshjälp, vilka förmåner utgå efter växlande beräkningssätt.

I dekretet den 23 juni 1931 förklaras det vara nödvändigt att bereda särskilda förmåner för fackföreningsmedlemmar och framför allt för medlemmar av schockbrigader samt fästes uppmärksamheten på betydelsen av att förbättra läkarvården och den preventiva verksamheten. I enlighet med ett beslut fattat vid femte konferensen med fackföreningsrörelsens generalråd (20—28 januari 1931) komma medlemmar av fackföreningar, som arbetat minst två år i samma företag, att framdeles bliva berättigade till företräde framför andra försäkrade i fråga om tillträde till vilohem, sanatorier, semesterkolonier m. m. Fackföreningsmedlemmars barn skola framför andra lämnas tillträde till »pionjärläger», kindergarten och barnkrubbor upprättade av försäkringsanstalterna.

Försäkringens administration. Ända intill sista tiden har socialförsäkringen administrerats av territoriella kassor omfattande samtliga yrken och stående under ledning av styrelser utsedda av fackföreningarna. Endast försäkringen för transportarbetare har varit byggd på ren yrkesbasis, såsom en naturlig följd av själva anställningens karaktär.

I själva verket har administrationen av den ryska socialförsäkringen haft

en från andra länder helt skild karaktär. Utmärkande för densamma har varit dels sammanförandet av alla risker och dels det nära sambandet med fackföreningsorganisationen. Systemet har varit uppbyggt på strängt hierarkiska principer. Underlaget har bildats av den lokala primärkassan, vilken i princip skolat omfatta en radie av 2 km och innesluta minst 2 000 arbetare. Det har tillkommit lokalkassorna att uppbära avgifter och bevilja ersättning för övergående arbetsoförmåga och arbetslöshet. Kassan har kunnat upprätta filialkontor eller tillsätta ombud i avlägset belägna distrikt, där anslutningen varit för ringa för bildandet av en kassa. Närmast högre led i organisationen har bildats av departemental- eller regionalkassorna, vilka utövat ledningen av primärkassorna och haft befogenhet att bevilja ersättning vid varaktig arbetsoförmåga. Departementalkassorna ha i sin ordning stått under tillsyn av en myndighet anknuten till arbetskommissariatet i var och en av de federerade republikerna. Slutstenen har bildats av en federal styrelse anknuten till sovjetunionens arbetskommissariat.

I verkligheten har detta system företett många anomalier. Flera anstalter ha funnits upprättade vid sidan av den hierarkiska byggnaden, exempelvis särskilda nämnder för tillsyn över departementalkassorna inom vissa landsdelar, såsom Sibirien, Ural och Norra Kaukasus; ett liknande förhållande har rått i Moskva och Leningrad. Exempel finnas också på primärkassor, som haft en alldeles oproportionerligt stor omfattning.

I enlighet med det stränga kravet på enhet inom arbetarrörelsen har i lag fastställts, att sjukkassornas styrelser och revisorer skola ställas i närmaste beroende av fackföreningsrörelsen och utses vid fackföreningsmöten i distrikten, gällande detta även departementalkassorna. Chefen för den federala styrelsen har också utsetts i samråd med fackföreningsrörelsens generalråd.

Antecknas må ock, att enligt en rapport från 1925/1926 majoriteten (63·2 %) av kassornas styrelsemedlemmar tillhörde kommunistpartiet.

På grund av den betydelse försäkringen äger för sovjetunionens ekonomi har det emellertid varit nödvändigt att etablera en viss samverkan mellan försäkringens högsta organ och de myndigheter, som i sista hand ha att svara för landets ekonomi. Av dessa skäl upprättades ett federalt socialförsäkringsråd genom en förordning av den 6 februari 1925. Rådet har till uppgift att följa den federala försäkringsstyrelsens verksamhet, att granska dess förvaltningsberättelser, utarbeta lagförslag och fastställa styrelsens beslut. I rådet finnes ett lika antal representanter för å ena sidan fackföreningsrörelsens generalråd och å andra sidan högsta rådet för nationell ekonomi samt finans- och transportkommissariaten.[1] Liknande anordningar träffades inom de federerade republikerna. Det är från de ekonomiska myndigheternas sida som strävandena utgått att begränsa försäkringens kostnader.

Genom dekretet den 23 juni 1931 ha betydelsefulla ändringar vidtagits i

[1] I internationella arbetsbyråns publikation »The Trade Union Movement in Russia», 1927 uppgives, att vardera sidan i rådet räknar fyra medlemmar, vartill kommer en ordförande, som utses av arbetskommissariatet.

fråga om organisationen av den ryska socialförsäkringens administration. Vid sidan av de territoriella kassorna ha upprättats federala yrkeskassor för metall-, maskin-, gruv- och kemiska industrierna samt vid järnvägar och vattentransport. Var och en av dessa kassor skall stå under ledning av en styrelse utsedd av fackföreningskongressen, varjämte direkt tillsyn över dem övas av den federala försäkringsstyrelsen. I samförstånd med vederbörande fackliga organisationer och efter godkännande av federala försäkringsstyrelsen kunna de federala yrkeskassorna upprätta lokala och regionala kassor samt kassor för resp. republiker.

Dekretet avskaffade vidare de federerade republikernas högsta försäkringsmyndigheter med därtill hörande råd och i deras ställe upprättades en territoriell kassa för varje republik inneslutande samtliga territoriella kassor inom republiken.

De prestationer, som utgå till arbetare och anställda i stats-, kooperativa och andra offentliga företag, komma framdeles att utbetalas direkt till de försäkrade av företagen, vilka avdraga den utbetalda ersättningen från sina avgifter till försäkringen. Inom alla större och medelstora industriella och transportföretag samt i större byggnadsföretag och statsjordbruk upprättas av kassorna ett slags intressekontor för utbetalning av ersättning. Dessa kontor ha befogenhet att fatta beslut i frågor rörande beviljandet och utbetalning av dagersättning, pensioner m. fl. förmåner. Kontorens verksamhet är ställd under tillsyn av vederbörande driftsråd och de sortera direkt under vederbörande territoriella och yrkeskassor. Av den besparing, som uppnås genom inrättandet av kontor, skall hälften användas till förbättrandet av levnadsförhållandena för arbetarna i resp. företag och särskilt medlemmarna av schockbrigader.

Löneutvecklingen i olika länder under 1931.

Den av internationella arbetsbyrån sammanställda statistiken över lönenivåns förändringar i olika länder, vilken statistik numera varje kvartal publiceras i arbetsbyråns månadsskrift International Labour Review (Revue Internationale du Travail), har nu för flertalet länder förts fram till och med år 1931. De i arbetsbyråns senaste översikt framlagda siffrorna återgivas i efterföljande tab. A och B. Den förstnämnda av dessa tabeller visar de nominella genomsnittslönerna, medan den senare tabellen avser att belysa reallönernas förändringar i de länder, för vilka dylik statistik finnes tillgänglig.

En jämförelse med de motsvarande tabeller, som förut återgivits i denna tidskrift (årg. 1931, sid. 803), visar att statistiken i flera länder undergått mer eller mindre genomgripande omläggningar och att i samband därmed även siffrorna för tidigare år i vissa fall omräknats. Vad särskilt indextalen angår,

Tab. A. De nominella lönerna i vissa länder.

	Sverige								Danmark				Finland
	Löneinkomst inom industri m. m.						Jordbruk		Löneinkomst per timme				Löne-ink. pr år
	per timme			per dag			Årsinkomst						
	Män	Kv.	S:a	Män	Kv.	S:a	Män[1]	Kv.[1]	Yrkes-arb.	Grov-arb.	Kv. arb.	S:a	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	FMk
Före kriget .	0·45	0·24	0·40	4·32	2·34	3·82	698	447	0·59	0·46	0·29	0·48	945
1926	1·19	0·72	1·07	9·57	5·61	8·58	1 175	831	1·63	1·30	0·87	1·35	12 456
1927	1·20	0·72	1·08	9·57	5·64	8·56	1 175	830	1·55	1·24	0·84	1·29	12 935
1928	1·22	0·73	1·09	9·67	5·71	8·63	1 173	831	1·53	1·23	0·83	1·28	13 383
1929	1·25	0·74	1·12	9·99	5·80	8·90	1 172	835	1·53	1·24	0·83	1·28	13 437
1930	1·28	0·75	1·15	10·34	5·93	9·18	1 152	825	1·56	1·26	0·84	1·31	13 034
1931	1·30	0·75	1·15	10·29	5·90	9·11	1 124	803	1·55	1·26	0·84	1·30	—
Indextal.													
Före kriget .	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*
1926	*264*	*300*	*268*	*222*	*240*	*225*	*168*	*186*	*275*	*282*	*301*	*280*	*1 318*
1927	*267*	*300*	*270*	*222*	*241*	*224*	*168*	*186*	*262*	*269*	*291*	*267*	*1 369*
1928	*271*	*304*	*273*	*224*	*244*	*226*	*168*	*186*	*259*	*267*	*287*	*265*	*1 416*
1929	*278*	*308*	*280*	*231*	*248*	*233*	*168*	*187*	*258*	*269*	*287*	*265*	*1 422*
1930	*284*	*313*	*288*	*239*	*253*	*240*	*165*	*185*	*264*	*274*	*291*	*271*	*1 379*
1931	*289*	*313*	*288*	*238*	*252*	*238*	*161*	*180*	*262*	*273*	*291*	*269*	—

	Frankrike							Tyskland (timlöner)					
	Städer (utom Paris)				Paris		Grov-arb. (dags-ink.)	Manliga arb.			Kvinnl. arb.		Genom-snitt
	Timlön		Daglön		Tim-lön (män)	Dag-lön (män)		Yrkes-arb.	Halv-lärd	Grov-arb.	Yrkes-arb.	Grov-arb.	
	Män	Kv.	Män	Kv.									
	Frs	Frs	Frs	Frs	Frs	Frs	Frs	Pf	Pf	Pf	Pf	Pf	
Före kriget .	0·46	0·23	4·61	2·29	0·875	8·12	5·40	.	.	.	.	.	.
1926	3·22	1·86	26·93	15·29	5·10	41·45	28·40	.	.	.	.	.	.
1927	3·31	1·81	27·34	14·84	5·12	41·70	31·39	.	.	.	.	.	.
1928	3·45	1·97	28·44	16·06	5·25	42·75	31·00	96·7	77·9	76·0	61·4	50·1	.
1929	3·83	2·26	31·34	18·30	6·10	49·56	34·30	101·9	82·5	80·0	64·0	53·0	.
1930	4·08	2·42	33·66	19·79	6·64	53·99	36·99	102·9	83·4	80·8	64·7	53·7	.
1931	4·08	2·42	33·60	19·73	6·61	53·83	35·72	96·5	78·8	75·8	61·1	50·7	.
Indextal.													(1928 = 100)
Före kriget .	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	.	.	.	.	.	.	.	—
1926	*700*	*809*	*584*	*668*	*583*	*510*	.	.	.	.	.	.	.	*87*
1927	*720*	*787*	*593*	*648*	*585*	*514*	.	.	.	.	.	.	.	*94*
1928	*750*	*856*	*617*	*701*	*600*	*526*	.	.	.	.	.	.	.	[2] *101*
1929	*831*	*982*	*680*	*804*	*697*	*610*	.	.	.	.	.	.	.	*106*
1930	*887*	*1 052*	*730*	*864*	*759*	*665*	.	.	.	.	.	.	.	*107*
1931	*887*	*1 052*	*729*	*862*	*756*	*663*	.	.	.	.	.	.	.	*101*

[1] Beräknad totalavlöning för samtliga arbetare (vägt medeltal).

[2] Avser icke årsmedeltalet, vilket härovan satts = *100*, utan (liksom övriga årssiffror) lönenivån den 1 juli resp. år.

Tab. A (forts.). De nominella lönerna i vissa länder.

	Storbritannien	Irland	Schweiz						Italien	Ungern			Rumänien
			Timförtjänst			Dagsförtjänst				Jordbruk (daglön)			
	Löneink. pr vecka	Veckolön i jordbruk	Yrkesarb.	Grovarb.	Kv. arb.	Yrkesarb.	Grovarb.	Kv. arb.	Timförtjänst	Män	Kv.	Industri (årsink.)	Löneink. per mån.
		Sh. d.	Frs	Frs	Frs	Frs	Frs	Frs	Lir.	Peng.	Peng.	Peng.	
Före kriget .	·	·	0·65	0·48	0·30	6·07	4·79	3·22	·	·	·	·	·
1926	·	25 6	·	·	·	12·20	9·67	6·42	·	·	·	1 375	·
1927	·	25 6	·	·	·	12 20	9·69	6·84	·	·	·	1 470	·
1928	·	24 9	·	·	·	12·20	9·69	6·34	2·03	4·37	3·17	1 519	·
1929	·	25 0	1·48	1·14	0·77	12·45	9·85	6·45	2·04	4·53	3·20	1 580	·
1930	·	24 6	1·49	1·16	0·78	12·57	9·90	6·36	2·05	3·93	2·70	1 488	·
1931	·	24 3	—	—	—	—	—	—	1·85	—	—	—	·
Indextal.	(1924 = 100)	(1925 = 100)							(1/7 28–1/7 29 = 100)				
Före kriget .	—	·	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	·	·	·	·	*100*
1926	*101·5*	*97*	·	·	·	*201*	*202*	*199*	·	·	·	·	*2 490*
1927	*101*	*97*	·	·	·	*201*	*202*	*197*	·	·	·	·	*2 714*
1928	*100*	*94*	·	·	·	*201*	*202*	*197*	*102*	·	·	·	*2 748*
1929	*100*	*95*	*228*	*238*	*257*	*205*	*206*	*200*	*103*	·	·	·	*2 764*
1930	*99*	*93*	*229*	*242*	*253*	*207*	*207*	*198*	*103*	·	·	·	*2 656*
1931	*98*	*92*	—	—	—	—	—	—	*93*	·	·	·	*2 356*

	Tjeckoslovakien		Polen	Lettland				Estland	Kanada				
				Yrkesarb.		Grovarb.			Industri m. m. (timförtj.)			Jordbruk (årslöner)	
	Timlön	Veckolön	Daglön	Män	Kv.	Män	Kv.	Dagsförtjänst	Yrkesarb.	Div. fabriksarb.	Grovarb.	Män	Kv.
	Tj.kr.	Tj. kr.		Cents	Cents	Cents	Cents	Cents				$	$
Före kriget .	0·44	23·73	·	·	·	·	·	·	·	·	·	323	189
1926	4·04	194·06	·	·	·	·	·	28·0	·	·	·	615	455
1927	4·06	194·80	·	·	·	·	·	29·8	·	·	·	629	467
1928	4·26	204·38	·	83	43	54	32	31·1	·	·	·	634	476
1929	4·37	209·98	·	81	45	57	33	32·1	·	·	·	627	465
1930	4·47	214·75	·	84	44	59	33	32·5	·	·	·	559	409
1931	4·49	215·65	·	82	44	57	33	31·9	·	·	·	439	322
Indextal.			(1927 = 100)					(1923 = 100)					
Före kriget .	*100*	*100*	·	·	·	·	·	·	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*
1926	*918*	*818*	*86*	·	·	·	·	*98*	*181*	*197*	*187*	*190*	*241*
1927	*923*	*821*	*100*	·	·	·	·	*102*	*184*	*199*	*188*	*195*	*247*
1928	*968*	*861*	*110*	·	·	·	·	*109*	*187*	*201*	*187*	*196*	*252*
1929	*993*	*885*	*118*	·	·	·	·	*112*	*193*	*202*	*188*	*194*	*246*
1930	*1 016*	*905*	*119*	·	·	·	·	*114*	*194*	*202*	*188*	*173*	*216*
1931	*1 020*	*909*	*111*	·	·	·	·	*112*	*192*	*197*	*183*	*136*	*170*

Tab. A (forts.). **De nominella lönerna i vissa länder.**

	Amerikas förenta stater											Sydafrika
	Fackföreningslöner per		Jordbruk	Genomsnittsförtjänster inom storindustrien								
				Per timme				Per vecka				Veckolön
	timme	vecka	Daglön	Yrkesarb.	Grovarb.	Kv. arb.	S:a	Yrkesarb.	Grovarb.	Kv. arb.	S:a	Män
	$	$	$	$	$	$	$	$	$	$	$	
Före kriget .	·	22·30	1·44	0·291	0·203	0·155	0·247	14·99	10·71	7·75	12·68	·
1926	1·148	52·12	2·48	0·651	0·460	0·392	0·568	31·51	23·13	17·07	27·32	·
1927	1·190	53·79	2·46	0·657	0·473	0·397	0·577	31·85	23·69	17·35	27·71	·
1928	1·195	53·66	2·43	0·658	0·475	0·395	0·578	31·81	23·83	16·77	27·65	·
1929	1·204	53·68	2·42	0·667	0·486	0·400	0·589	32·77	24·54	17·79	28·70	·
1930	1·250	54·37	2·16	0·664	0·480	0·399	0·592	30·32	22·68	16·17	26·71	·
1931	1·254	54·19	1·65	0·642	0·466	0·375	0·571	26·62	20·29	15·23	23·83	·
Indextal.						(1923 = 100)						
Före kriget .	*100*	*100*	*100*	*47*	*46*	*41*	*46*	*49*	*48*	*45*	*48*	*100*
1926	*250*	*233*	*172*	*105*	*104*	*102*	*105*	*102*	*104*	*99*	*103*	*134*
1927	*260*	*241*	*171*	*106*	*107*	*104*	*107*	*103*	*106*	*101*	*104*	*134*
1928	*261*	*241*	*169*	*106*	*107*	*103*	*107*	*103*	*107*	*97*	*104*	*135*
1929	*262*	*241*	*168*	*108*	*110*	*104*	*109*	*106*	*110*	*103*	*108*	*136*
1930	*272*	*244*	*150*	*107*	*108*	*104*	*109*	*98*	*102*	*94*	*100*	*136*
1931	*273*	*243*	*115*	*104*	*105*	*98*	*106*	*86*	*91*	*88*	*90*	*132*

	Australien					Nya Zeeland		Japan					
	Timlön		Veckolön			Veckolöner		Gällande lönesatser			Genomsnittlig dagsinkomst		
	Industri				Jordbr.								
	Män	Kv.	Män	Kv.	Män	Män	Kv.	M.	Kv.	S:a	M.	Kv.	S:a
	Sh. d.	Sh. d.	Sh. d.	Sh. d.	Sh. d.								
Före kriget .	1 2	6·75	55 1	27 2	49 5	·	·	·	·	·	·	·	·
1926	2 2·41	1 1·75	97 7	51 3	88 9	·	·	·	·	·	·	·	·
1927	2 2·55	1 2	99 7	52 1	94 4	·	·	·	·	·	·	·	·
1928	2 2·97	1 2·85	100 7	53 9	95 9	·	·	·	·	·	·	·	·
1929	2 3·10	1 2·42	101 4	53 10	95 10	·	·	·	·	·	·	·	·
1930	2 2·78	1 2·52	100 3	54 2	95 0	·	·	·	·	·	·	·	·
1931 . . .	2 0·20	1 1·09	92 6	49 8	83 5	·	·	·	·	·	·	·	·
Indextal.													
Före kriget .	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	·	·	·	·	·	·
1926	*189*	*204*	*177*	*189*	*180*	*158*	*157*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*
1927	*190*	*207*	*181*	*192*	*191*	*160*	*158*	*100*	*99*	*100*	*101*	*99*	*102*
1928	*193*	*213*	*183*	*198*	*194*	*166*	*159*	*99*	*98*	*99*	*103*	*100*	*105*
1929	*194*	*214*	*184*	*198*	*194*	*166*	*159*	*99*	*97*	*99*	*103*	*96*	*104*
1930	*191*	*215*	*182*	*199*	*192*	*167*	*159*	*96*	*94*	*96*	*97*	*87*	*99*
1931	*173*	*194*	*168*	*183*	*169*	*154*	*149*	*92*	*88*	*91*	*92*	*77*	*91*

Tab. B. Indextal för reallönernas förändringar i vissa länder.

	Sverige						Danmark (timförtjänst)				Schweiz (dagsinkomst)		
	Timförtjänst			Dagsförtjänst			Yrkesarb.	Grovarb.	Kv. arb.	Samtliga	Yrkesarb.	Grovarb.	Kv. arb.
	M.	Kv.	S:a	M.	Kv.	S:a							
Före kriget .	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*
1926	153	174	156	129	140	131	149	153	164	152	124	125	123
1927	156	175	158	130	141	131	148	152	164	151	126	126	123
1928	158	178	160	131	143	132	147	153	164	151	125	125	122
1929	164	182	166	137	147	138	149	155	166	153	127	128	124
1930	173	191	176	146	154	146	160	165	176	164	131	131	125
1931	182	197	181	150	158	150	168	175	187	172	—	—	—

	Storbritannien [1] (veckolön)	Tjeckoslovakien		Polen (daglön)	Estland [1] (timlön)	Förenta staterna [1]		Australien (veckolön)		Nya Zeeland (veckolön)		Sydafrika (veckolön)
		Timlön	Veckolön			Timlön	Veckolön	A [2]	B [2]	M.	Kv.	
Före kriget .	·	*100*	*100*	·	·	74	77	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*
1926	105	128	114	95	92	101	99	113	115	97	98	102
1927	108	124	110	*100*	98	105	102	116	118	99	99	102
1928	106	130	116	109	97	107	104	118	114	102	99	103
1929	109	133	119	116	96	110	109	114	111	104	99	104
1930	112	136	121	125	109	113	103	122	107	107	102	106
1931	117	143	127	129	112	121	103	—	—	107	104	—

har man tydligen i allt större utsträckning övergått till att som utgångspunkt använda ett eller annat efterkrigsår. Bland länder, som tidigare vid beräkning av lönenivåns förändringar utgått från 1913 eller 1914 års siffror, har sålunda Tyskland numera förlagt basperioden till 1928, Irland till 1925, England till 1924 och Förenta staterna (i den av National Industrial Conference Board utarbetade statistiken) till 1923. De för olika länder uträknade indextalen bli på grund av dessa omläggningar ännu mindre än förut direkt jämförbara med varandra.

[1] Basperiod för indexberäkningen är för Storbritannien 1924, för Estland och Förenta staterna 1923 (jfr tab. A).

[2] A-siffrorna äro beräknade för arbetare med full sysselsättning, B-siffrorna med hänsynstagande till förekommande arbetslöshet.

In- och utvandringen i Förenta staterna under fiskalåret 1931/32.

Invandringsbyrån inom Förenta staternas arbetsdepartement meddelar i sin berättelse för juni 1932 följande sammanställning av in- och utvandringen under det senaste fiskalåret (1 juli 1931—30 juni 1932) och de närmast föregående åren.

	1925/26	1926/27	1927/28	1928/29	1929/30	1930/31	1931/32
Mottagna utlänningar . .	**496 106**	**538 001**	**500 631**	**479 327**	**446 214**	**280 679**	**174 871**
Härav: Immigranter .	304 488	335 175	307 255	279 678	241 700	97 139	35 576
Andra resande.	191 618	202 826	193 376	199 649	204 514	183 540	139 295
Avresta utlänningar . . .	**227 755**	**253 508**	**274 356**	**252 498**	**272 425**	**290 916**	**287 657**
Härav: Emigranter . .	76 992	73 366	77 457	69 203	50 661	61 882	103 295
Andra resande .	150 763	180 142	196 899	183 295	221 764	229 034	184 362
Över- eller underskott . .	**+268 351**	**+284 493**	**+226 275**	**+226 829**	**+173 789**	**−10 237**	**−112 786**

I jämförelse med näst föregående år har antalet immigranter under redogörelseåret minskats med 61 563 eller 63·4 %. Enbart invandringen från Europa minskades med 66·8 % eller till endast $^1/_3$ av förra årets siffra. Å andra sidan ökades utvandringen med ej mindre än 66·9 %. I stället för att man ännu under fiskalåret 1930/31 haft ett invandringsöverskott av 35 257 personer, uppstod nu ett utvandringsöverskott av 67 719. Mot en invandrare svarade i genomsnitt 3 utvandrare.

Medräknar man även sådana utlänningar som, utan att vara in- eller utvandrare, rest till eller från Förenta staterna under fiskalåret, blir underskottet ännu större. Redan föregående år beräknades det utländska befolkningselementet ha minskats med c:a 10 000 personer, och för redogörelseåret blir motsvarande siffra nära 113 000.

Härtill kan läggas, att även *utvandringen av amerikanska medborgare*, vilka icke ingå i förestående siffror, visat en stark stegring, från c:a 20 000 under fiskalåret 1930/31 till 34 000 under 1931/32.

De under året mottagna utlänningarna ha enligt bestämmelserna i 1924 års invandringslag klassificerats sålunda:

Quota immigrants	12 983
Non quota immigrants	88 064
Non immigrants.	73 824 = **174 871**

Gruppen »non quota immigrants» utgöres huvudsakligen av utlänningar, som varit bosatta i Förenta staterna och återvänt från besök i annat land (67 057). Av de övriga utgjordes 9 328 av personer, som äro födda i land utanför kvotrestriktionerna (huvudsakligen kanadensare), 9 490 av äkta makar och barn till amerikanska medborgare samt återstoden av präster, vetenskapsmän, studenter m. fl., vilka enligt särskilda lagbestämmelser äga ingå i denna kategori.

Av de europeiska länderna har Italien fortfarande lämnat det största bidraget till invandringen (6 662 personer). Italien synes också vara det enda land, som alltjämt lämnar ett invandringsöverskott till Amerika. I förhållande till föregående år har antalet italienska immigranter minskats med c:a 50 %, medan de därnäst mest betydande staterna, Tyskland och Storbritannien, sänt resp. 2 670 och 2 057 immigranter, vilket för dessa länder motsvarar endast omkring $^1/_4$ av föregående års siffror. Invandringen från Sverige har likaledes gått ner till ungefär $^1/_4$ mot fiskalåret 1930/31 (328 resp. 1 298 personer).

Förutom den här berörda uppdelningen av in- och utvandrarna efter ursprungs- resp. destinationsland lämnas i den amerikanska statistiken även en översikt över de in- och utresande utlänningarnas fördelning på raser och folkslag. Denna sammanställning återgives i tabellen å nästa sida.

Av de i tabellen redovisade folkstammarna är det endast judarna och några andra mindre betydande befolkningsgrupper, som förete inreseöverskott. Bland européerna visa engelsmän och skandinaver det största underskottet, och även det italienska befolkningselementet företer, om de mera tillfälliga resenärerna tagas med i räkningen, ett betydande underskott.

Beträffande in- och utvandrarnas yrkesfördelning föreligger en jämförelse med föregående år i efterföljande tabell:

Yrkesgrupper	1 juli 1930—30 juni 1931					1 juli 1931—30 juni 1932				
	Invandrare		Utvandrare		Över- l. underskott	Invandrare		Utvandrare		Över- l. underskott
	Antal	%	Antal	%		Antal	%	Antal	%	
Icke-kroppsarbetare	4 773	4·9	2 363	3·8	+ 2 410	2 538	7·1	2 827	2·7	— 289
Yrkesarbetare	13 549	13·9	9 281	15·0	+ 4 268	2 831	8·0	13 301	12·9	—10 470
Övriga yrkesutövare . . .	25 805	26·6	28 440	46·0	— 2 635	5 143	14·5	49 156	47·6	—44 013
Utan yrke (hustrur, barn etc.)	53 012	54·6	21 798	35·2	+31 214	25 064	70·4	38 011	36·8	—12 947
Summa	**97 139**	**100·0**	**61 882**	**100·0**	**+35 257**	**35 576**	**100·0**	**103 295**	**100·0**	**—67 719**

Invandrarnas yrkesfördelning har under de närmast föregående åren företett en utpräglad förskjutning i så måtto, att grovarbetarna, vilka tidigare upptagits såsom en särskild grupp, befunnit sig i stark nedgång. I den nu föreliggande summariska redogörelsen för fiskalåret 1931/32 äro grovarbetarna icke särskilt redovisade, utan sammanförda med jordbrukare och diverse andra yrken under beteckningen »övriga yrkesutövare». För hela denna grupp framträder, liksom för yrkesarbetarna, en stark minskning under det senaste året, under det grupperna icke-kroppsarbetare och icke-yrkesutövare omfatta en relativt större del av invandringen.

Antalet vid gränserna *avvisade* invandrare — huvudsakligen sådana, som sökt taga sig in utan vederbörligt inresetillstånd — har utgjort 7 064, mot 9 744 föregående år. Däremot har antalet *deporterade* något ökats, från 18 142 till 19 426. Den vanligaste utvisningsorsaken har liksom föregående år varit, att personerna i fråga befunnits ha inkommit utan föreskrivet invandringstillstånd eller, där de inkommit på tillfälligt besök, överskridit den medgivna uppehålls-

In- och utresandes fördelning efter raser och folkslag under fiskalåret 1931/32.

Raser och folkslag	Mottagna utlänningar			Avresta utlänningar			Över- eller underskott	
	Immi-granter	Andra resande	Summa	Emi-granter	Andra resande	Summa	1931/32	1930/31
Skandinaver	1 206	8 327	9 533	5 403	13 533	18 936	— 9 403	— 5 134
Finnar	133	990	1 123	1 227	1 872	3 099	— 1 976	— 1 413
Engelsmän	4 491	30 763	35 254	8 478	39 180	47 658	— 12 404	— 5 001
Walesare	104	571	675	389	711	1 100	— 425	+ 316
Skottar	1 902	8 951	10 853	4 724	9 814	14 538	— 3 685	+ 2 913
Irländare	1 570	6 665	8 235	3 509	10 465	13 974	— 5 739	+ 6 763
Holländare o. flamländare	497	2 531	3 028	1 433	3 001	4 434	— 1 406	+ 190
Tyskar	3 902	22 005	25 907	6 953	22 286	29 239	— 3 332	+ 7 987
Fransmän	1 873	7 457	9 330	2 646	8 436	11 082	— 1 752	+ 1 995
Spanjorer	621	3 209	3 830	3 606	4 873	8 479	— 4 649	— 2 699
Portugiser	265	1 338	1 603	1 105	3 290	4 395	— 2 792	— 2 009
Nord-italienare	1 118	2 524	3 642	666	4 043	4 709	— 1 067	+ 1 636
Syd-italienare	5 697	7 801	13 498	4 705	16 453	21 158	— 7 660	+ 1 062
Ryssar	448	1 279	1 727	970	1 651	2 621	— 894	+ 22
Polacker	639	1 939	2 578	2 375	3 404	5 779	— 3 201	— 2 253
Litauer	171	386	557	420	670	1 090	— 533	— 288
Tjecker	110	343	453	676	943	1 619	— 1 166	— 2 669
Slovaker	336	1 183	1 519	1 438	2 069	3 507	— 1 988	+ 645
Rutener	90	153	243	70	54	124	+ 119	+ 167
Magyarer	441	1 167	1 608	808	1 329	2 137	— 529	+ 150
Rumäner	112	289	401	668	923	1 591	— 1 190	— 1 036
Kroater och slovener	299	508	807	781	916	1 697	— 890	+ 225
Dalmatier och bosnier	51	71	122	238	677	915	— 793	— 539
Bulgarer och serber	184	356	540	954	865	1 819	— 1 279	— 1 337
Greker	1 105	1 282	2 387	1 607	2 815	4 422	— 2 035	+ 608
Judar	2 755	2 584	5 339	452	1 354	1 806	+ 3 533	+ 6 866
Syrier	284	497	781	164	465	629	+ 152	+ 194
Turkar	60	101	161	84	171	255	— 94	— 14
Armenier	316	112	428	45	93	138	+ 290	+ 533
Indier	50	186	236	166	171	337	— 101	— 60
Kineser	545	5 827	6 372	3 311	7 088	10 399	— 4 027	— 2 027
Japaner	503	5 132	5 635	781	7 620	8 401	— 2 766	— 1 581
Koreaner	19	46	65	25	53	78	— 13	— 28
Afrikaner (negrer)	183	1 452	1 635	811	835	1 646	— 11	+ 779
Sydamerikanare	1 043	2 864	3 907	2 097	3 364	5 461	— 1 554	— 1 278
Mexikanare	1 674	2 022	3 696	36 992	2 234	39 226	— 35 530	— 11 769
Kubaner	409	4 920	5 329	1 227	4 706	5 933	— 604	— 1 082
Övriga västindier	128	1 084	1 212	836	1 416	2 252	— 1 040	— 988
Oceanier	—	11	11	6	32	38	— 27	+ 1
Övriga folkslag	242	369	611	449	487	936	— 325	— 84
Summa	**35 576**	**139 295**	**174 871**	**103 295**	**184 362**	**287 657**	**—112 786**	**— 10 237**

tiden. Däremot har bestämmelsen om rätt för myndigheterna att utvisa utlänningar, som kunna befaras komma att falla samhället till last, tillämpats i betydligt mindre utsträckning än föregående år. Möjligen står detta i samband med den i redogörelsen meddelade uppgiften, att — förutom de direkt utvisade — 2 637 medellösa utlänningar på egen begäran befordrats till hemlandet samt 10 775 personer, som enligt lagen skulle vara hemfallna åt utvisning, i stället fått tillstånd att frivilligt lämna landet. Inalles ha sålunda 32 838 utlänningar genom myndigheternas ingripande förpassats ifrån Förenta staterna.

Tyska nödförordningen den 14 juni 1932.

Av socialrådet *Erik Sjöstrand.*

Den tyska riksregeringen utfärdade den 14 juni 1932 en av presidenten undertecknad nödförordning rörande »åtgärder till upprätthållandet av arbetslöshetsunderstöd och socialförsäkring samt för nedbringande av kommunernas utgifter för arbetslösheten».

Enligt en av regeringen samtidigt med nödförordningen offentliggjord kommuniké har det statsfinansiella läget framtvungit en saneringsaktion för tryggande av rikets, staternas och kommunernas likviditet och för att, som det heter, rädda socialförsäkringen från ett faktiskt hotande sammanbrott. Delvis i anslutning till den föregående regeringens åtgärder har den nya regeringen nödgats fortgå på utgiftsbegränsningens väg, gällande detta såväl riksbudgeten som det allmännas utgifter i övrigt, emedan den sista tidens erfarenhet givit vid handen, att en ytterligare förhöjning av skatterna icke skulle leda till förbättring utan till försämring av inkomstläget.

Det har alltså gällt att nedbringa kostnaderna för hela den tyska förvaltningsapparaten och framför allt för socialförsäkringen. En ödesdiger utveckling har lett därhän, säges det, att — ett halvt århundrade efter den tyska socialförsäkringens upprättande — frågan icke längre gäller storleken av försäkringens prestationer utan deras vidmakthållande över huvud. Nya hårda krav måste ställas på det tyska folkets solidaritetskänsla för upprätthållandet av socialförsäkringen, vars grundläggande betydelse regeringen säger sig till fullo uppskatta.

Samtidigt härmed uttalar regeringen, att den icke åsyftar att framdeles tillgripa några nya skattekällor. Med undvikande av artificiella experiment sätter regeringen som sitt mål att på nytt göra landets ekonomiska liv fruktbärande, varvid den skall söka att i samverkan med andra länder få till stånd en lösning av världskrisen.

Regeringen håller det för sin plikt att mobilisera landets ekonomiska krafter och i ökad utsträckning ställa dem till tjänst för den sysslolösa arbetskraftens tillgodogörande. Detta förklaras skola ske genom anlitande av s. k. arbetstjänst, genom lämpliga åtgärder på den inre kolonisationens område m. m.

I första delen av nödförordningen meddelas bestämmelser om nedsättning av prestationerna inom arbetslöshetsförsäkringen och den övriga understödsverksamheten för arbetslösa m. m. Dessa bestämmelser kompletteras genom en av regeringen samtidigt utfärdad förklaring samt två kungörelser av arbetsministern den 16 och 17 juni, genom vilka nya understödssatser inom arbetslöshets- och krisförsäkringen fastställas och villkoren för erhållande av understöd ändras.

Det försäkringsmässiga understödet minskas med genomsnittligen 23 %. Prövning av understödsbehov, som tidigare förekommit endast beträffande understöd åt gifta kvinnor, skall framdeles tillämpas i fråga om samtliga arbetslösa fr. o. m. sjunde understödsveckan. I realiteten kan detta sägas betyda, att understödsperioden, som tidigare (i oktober 1931) nedsatts från 26 till 20 veckor, nu får vidkännas en ytterligare drastisk reduktion. Krisunderstödet sänkes till det kommunala understödets nivå, vilket sistnämnda i sin ordning nedsättes med 15 %. Behovsprövningen, som beträffande krisunderstöd hittills varit underkastad vissa lagliga begränsningar, skall framdeles allmänt tillämpas enligt de regler, som gälla för erhållande av kommunalt understöd. Härom bestämmes i nödförordningen själv, att behovsprövningen skall verkställas av kommunalmyndigheterna i alla de fall, då sådan kommer i fråga, gällande detta såväl försäkringsmässigt understöd som krisunderstöd och kommunalt understöd.

Dessa åtgärder motiveras med nödvändigheten att minska utgifterna för arbetslöshetsunderstöd. Om de förut gällande bestämmelserna skulle ha fortsatt att tillämpas, skulle det ha blivit nödvändigt att täcka en brist inom verksamhetens tre grenar å sammanlagt 500 milj. RM. Det väntas, att under löpande finansår antalet arbetslösa kommer att uppgå till genomsnittligen 5 950 000, av vilka 5 065 000 äro i behov av understöd; av sistnämnda antal komma 1 170 000 att vara berättigade till försäkringsmässigt understöd, 1 745 000 till krisunderstöd och 2 150 000 till kommunalt understöd. Då nu de besparingar, som bli en följd av de nya bestämmelserna, uppgå till 520 milj. RM, blir det följaktligen möjligt att balansera budgeten för de tre verksamhetsgrenarna. Vad beträffar själva arbetslöshetsförsäkringen komma utgifterna att nedbringas till 796 milj. RM gentemot 1 083 milj. RM i inflytande avgifter, vilket alltså innebär ett överskott å 287 milj. RM. Utgifterna för krisunderstödet komma att uppgå till 1 092 milj. RM, vilket täckes av överskottet från den egentliga arbetslöshetsförsäkringen, kommunernas lagstadgade bidrag (uppgående till en femtedel eller 210 milj. RM) samt ett bidrag från riksregeringen å 595 milj. RM. Utgifterna för kommunalt understöd komma att uppgå till 1 142 milj. RM. Som emellertid kommunerna icke äro i stånd att bära hela kostnaden för understödet, kommer att av dem icke uttagas mera än 470 milj. RM, medan 272 milj. RM lämnas i bidrag av riksregeringen och de återstående 400 milj. RM uttagas genom en progressiv skatt å löner, pensioner och andra fasta inkomster, växlande mellan 1·5 % å löner understigande 125 RM i månaden och 6·1 % å inkomster överstigande 3 000 RM i månaden. För tjänstemän i riksförvaltningen samt

i staternas, kommunernas och offentligrättsliga korporationers tjänst utgår dock skatten endast med 1·5 % å lönen. Om skatten meddelas bestämmelser i andra delen av nödförordningen.

Ny gradering av understödsbeloppen och bestämmelserna om behovsprövning. Genom de förut omnämnda ministeriella kungörelserna av den 16 och 17 juni 1932 har i fråga om understödsbeloppets storlek bestämts, att i stället för den för hela riksområdet lika skalan framdeles komma att gälla tre olika skalor för olika distrikt. Tillämpningen av viss skala å viss ort kommer dels att göras beroende av storleken av det till riksförvaltningens tjänstemän utgående ortstillägget å orten i fråga och dels därpå, huruvida orten är en större, medelstor eller mindre stad. I allmänhet kommer den högsta skalan att tillämpas i större stadscentra, den medelhöga i medelstora städer och den lägsta på platser med mindre än 10 000 invånare. De förstnämnda två skalorna omfatta endast sex understödsklasser och den tredje skalan åtta, i stället för de elva olika klasser som förut svarade mot de elva löneklasserna; detta äger endast tillämpning å arbetslösa med mindre än fem personer att försörja. Bortsett från familjetillägget varierar understödsbeloppet enligt den första skalan mellan 5·10 RM och 11·70 RM i veckan, enligt den andra mellan 5·10 RM och 9·90 RM samt enligt den tredje skalan mellan 4·50 RM och 8·40 RM. Jämfört med tidigare gällande understödssatser representera de nya satserna en minskning växlande mellan 5 % inom fjärde löneklassen i stora städer och 56 % inom elfte löneklassen på smärre orter.

De nya satserna äro också tillämpliga på säsongarbetslösa. Ingen skillnad göres mellan arbetslösa med 52 fullgjorda veckobetalningar och sådana med endast 26.

De för den egentliga arbetslöshetsförsäkringen gällande understödssatserna skola jämväl äga tillämpning å krisunderstöd, varvid de emellertid betraktas som maximisatser, som må kunna minskas alltefter den arbetslöses nödställda läge. Vidare stadgas, att krisunderstödet icke i något fall må överstiga kommunalt understöd.

Behovsprövning, som hittills förekommit inom den egentliga arbetslöshetsförsäkringen endast i fråga om gifta kvinnor, kommer framdeles att tillämpas å alla arbetslösa fr. o. m. sjunde understödsveckan. Detta vill med andra ord säga, att bemedlade försäkrade komma att vara berättigade till försäkringsmässigt understöd endast under 36 dagar. Behovsprövningen för försäkringsmässigt understöd och krisunderstöd överflyttas från arbetsförmedlingsanstalterna till kommunalmyndigheterna och de senares beslut äro bindande för arbetsförmedlingsanstalterna. Erinras må, att det inom den kommunala understödsverksamheten använda kriteriet på medellöshet grundar sig på den principen, att en familjs tillgångar disponeras gemensamt, så att ingen hjälp lämnas i de fall, då inkomsten för en eller flera av de samma hushåll tillhörande personerna är tillräcklig för att lämna hela familjen ett minimiunderhåll. Exempelvis är detta minimum i Leipzig fastställt till 20 RM i månaden för varje i arbete varande person, 10 RM för vuxna arbetslösa, 8 RM för varje barn i skolåldern och 6 RM för barn under skolåldern.

Nedsättning av invalid-, änke- och barnpensioner. Inom invaliditetsförsäkringen, försäkringen för privatfunktionärer och pensionsförsäkringen för gruvarbetare nedsättas prestationerna till samma belopp, som de utgjorde 1927. Detta betyder, att pensionen för invalider nedsättes med 6 RM i månaden, för änkor med 5 RM och för föräldralösa barn med 4 RM i månaden, varjämte för nya pensioner grundbeloppet minskas med 7 RM och barntillägget med 2·50 RM i månaden. Änke- och barnpensionens andel i huvudpensionen nedsättes härigenom från 60 resp. 50 % till 50 resp. 40 %. Pensioner, som utgå för olycksfall inträffade mellan 1927 och 1931, nedsättas med 15 %, övriga olycksfallspensioner med 7·5 %, detta

i anslutning till lönenivåns återförande på läget i början av 1927, varom föreskrevs i nödförordningen den 8 december 1931.[1]

Vidare bemyndigas riksregeringen att inom socialförsäkringen i allmänhet vidtaga besparingsåtgärder, i så måtto att regeringen kan föranstalta om upprättande av lönereglementen, kostnadsförslag m. m. Vidare kan riksregeringen bestämma om expeditionsavgifter och reducera försäkringsanstalternas antal utan intrång på försäkringens karaktär samt vidtaga ändringar beträffande invaliditetsförsäkringens inre konstitution.

Inom försörjningsverksamheten för krigsinvalider minskas pensionerna för lätt skadade såväl utan som med barn. I likhet med vad som skett inom socialförsäkringen skola vidare barntillägg och pensioner till föräldralösa endast utgå t. o. m. det femtonde levnadsåret, såvida icke barnets svaga fysiska tillstånd eller behovet av yrkesutbildning nödvändiggör fortsatt utbetalning av pensionen.

Skattebestämmelser. I tredje delen av nödförordningen meddelas bestämmelse om att även inkomster under 5 000 RM, vilka tidigare varit befriade från omsättningsskatt, skola underkastas beskattningen i fråga.[2] I motiveringen till denna bestämmelse anföres, att av samtliga i runt tal $4^1/_2$ milj. skattepliktiga ungefär hälften undandragit sig denna skatt. På grund av den skattefria gränsen beräknades, att det skattebelopp, för vilket befrielse erhållits, skulle vid en skattesats å 2 % ha belöpt sig till 100 milj. RM. I verkligheten kom emellertid skatteinkomstminskningen att bliva betydligt större, emedan omsättningen i många fall nedbragtes under den skattefria gränsen.

Vidare innehåller tredje delen bestämmelser om en saltskatt uppgående till 12 pfennig per kilogram.

Slutligen föreskrives i samma del, att den genom nödförordningen den 5 juni 1931 införda krisskatten skall upphöra att utgå fr. o. m. den 1 juli 1932. Dock skall krisskatt fortfarande utgå från de till inkomstskatt särskilt taxerade (Veranlagte Einkommensteuerpflichtige) och detta t. o. m. med ett förhöjt belopp. Denna skatt utgår från löntagare med inkomst över 16 000 RM och övriga inkomsttagare, inkl. inkomst av kapitalförmögenhet, fastighet, fria yrken och rörelser.

Nödhjälpsarbeten m. m. I fjärde delen av nödförordningen föreskrives, att under finansåret 1932 offentliga arbeten, särskilt på kommunikationernas område, inom vattenbyggnadsväsendet och på den agrikulturella jordförbättringens område, skola anordnas såsom nödhjälpsarbeten.

För främjande av arbetsanskaffning, frivillig arbetstjänst, obligatoriskt arbete, periodiskt ombyte av arbetskraft (s. k. Krümper-system) samt yrkesutbildning för arbetslösa skall riksarbetsministern vidtaga nödiga mått och steg, varvid han kan påkalla medverkan från kommuner, kommunalförbund och andra offentliga korporationer.

Vid utförande av arbeten å rikets vattenvägar, för vilka främmande mark måste tagas i anspråk, meddelas i nödförordningen tillstånd till expropriation och besittningstagande.

För iståndsättande och underhåll av äldre bostäder bemyndigas riksarbetsministern att i samråd med finansministern subventionera räntebetalningar och lån, som upptagas för dylika arbeten och för delning av våningar ävensom att för samma ändamål övertaga borgen för lån.

[1] Soc. Medd. årg. 1932, sid. 231 ff.

[2] Genom nödförordningen den 8 december höjdes omsättningsskatten från 0·85 % till 2 %.

Den frivilliga arbetstjänsten i Tyskland.

Av socialrådet *Erik Sjöstrand.*

Beslut om utvidgning av verksamheten.

I den tyska nödförordningen den 5 juni 1931 lämnades en del allmänna direktiv för organisationen av s. k. frivillig arbetstjänst såsom förebyggande åtgärd mot arbetslösheten.[1] Härmed avses, i korthet beskrivet, arbeten av allmännyttig karaktär, som på frivillighetens väg anordnas för arbetslösa, vilka därunder för viss tid uppbära ett understöd, som kan sägas avlösa och i det närmaste motsvarar vanligt arbetslöshetsunderstöd.

Enligt direktiven skulle riksanstalten för arbetslöshetsförsäkring kunna lämna ekonomiskt bidrag till arbeten, som utföras enligt principerna för frivillig arbetstjänst. Bidraget, vars storlek gjordes beroende av antalet understödda, i arbetet deltagande arbetslösa, skulle endast utgå för arbeten av allmännyttig karaktär, vilka eljest icke skulle kommit till utförande ens såsom nödhjälpsarbeten. För den frivilliga arbetstjänsten skulle särskilt komma i betraktande sådana arbeten som jordförbättrings- och kolonisationsarbeten, vägbyggnader och arbeten på sanitetsväsendets område. Bidraget utgick icke endast för arbeten, som utfördes av offentliga korporationer samt allmännyttiga föreningar och stiftelser, utan även för arbeten, som anordnades av särskilt för ändamålet bildade föreningar.

Rörande i övrigt bestämmelserna i nödförordningen den 5 juni 1931 angående frivillig arbetstjänst må nämnas, att kommunalmyndigheterna kunde åläggas att ombesörja kost och logi för de frivilliga arbetarna, som sysselsattes på orten, och i fall av behov kunde ersättning härför tilldelas kommunalmyndigheterna. Under särskilda förutsättningar kunde arbetsministern besluta, att ett belopp motsvarande skillnaden mellan det till den frivillige arbetaren utgående arbetslöshetsunderstödet och gällande lönesatser gottskreves den frivillige arbetaren. Detta belopp fick emellertid ej användas till annat ändamål än till hjälp för den frivillige arbetaren att inköpa ett jordområde eller skaffa sig ett eget hem.

Förordningen den 23 juli 1931.

I en av riksarbetsministern utfärdad förordning den 23 juli 1931 meddelades en del närmare bestämmelser om den frivilliga arbetstjänsten, varav följande må anföras till komplettering av det redan sagda.

Ingen arbetslös skulle anses skyldig att deltaga i arbetstjänsten, och vägran att göra så skulle icke betraktas som sådan vägran att antaga erbjudet arbete, som avses i lagen om arbetslöshetsförsäkring. Arbetsförmedlingsanstalterna förpliktades att återkalla arbetslösa, som engagerats i frivillig arbetstjänst, när helst möjlighet erbjöde sig till dessas placering i vanligt arbete. Maximibeloppet av det till de frivilliga arbetarna utgående särskilda understödet skulle vara 2 RM om dagen under högst 20 veckor. Detta särskilda understöd skulle också kunna beviljas arbetslösa, som saknade understödsrätt på den grund, att de icke uppfyllt kravet på viss tids försäkringspliktig anställning, eller som utestängts från krisunderstöd, emedan de icke uppnått 21 års ålder. Understödet skulle utbetalas antingen

[1] Soc. Medd. årg. 1931, sid. 748.

direkt till de frivilliga arbetarna eller till den för arbetstjänsten ansvariga myndigheten, vilken kunde tillhandahålla arbetarna valuta antingen kontant eller in natura. Frivilliga arbetare, som under 12 veckor eller längre tid varit sysselsatta med arbete, som visat sig lämna vinst, fingo rätt att på riksregeringens bekostnad få sig gottskrivet ett belopp av 1·50 RM per dag de varit sålunda sysselsatta. Detta belopp skulle, såsom förut omnämnts, endast få användas till inköp av ett jordområde eller till uppförande av eget hem genom förmedling av allmännyttig inrättning.

Ur här ifrågavarande förordning må vidare anföras, att riksanstalten för arbetslöshetsförsäkring skulle åtaga sig inbetalning av de avgifter, som erfordras för vidmakthållandet av de frivilliga arbetarnas rätt till sjukförsäkring, invaliditetsförsäkring samt privat funktionärsförsäkring och gruvarbetarförsäkring. Lagstiftningen rörande ersättning för olycksfall i arbete, arbetstid, veckovila samt kvinnors och barns arbete gjordes tillämplig å de frivilliga arbetarna.

Förordningen den 16 juli 1932.

Då redan genom en av arbetsministern i den nyligen avgångna regeringen den 25 maj utfärdad förordning den frivilliga arbetstjänsten på den inre kolonisationens område utbyggts genom understödsperiodens utsträckning ända till fyrtio veckor för frivilliga arbetare under 25 år, har genom en av den nya regeringen utfärdad förordning den 16 juli 1932 hela grundvalen för den frivilliga arbetstjänsten i viss mån omgestaltats och avsevärt utvidgats.

I princip skall numera den frivilliga arbetstjänsten stå öppen för »alla unga tyskar», och dess syfte angives vara att giva dem tillfälle till en verklig arbetsprestation (»ernste Arbeit») och därjämte till fysisk och moralisk förkovran. Företräde till bidrag av allmänna medel erhålla icke blott arbetsvilliga, som uppbära försäkringsmässigt understöd eller krisunderstöd, utan även sådana, som ha kommunalt understöd; bidraget skall huvudsakligen komma till godo personer under 25 år. Därmed bortfaller den förut gällande begränsningen av understödet till personer i besittning av försäkringsmässigt arbetslöshetsunderstöd och krisunderstöd. Fortfarande skall gälla, att arbetena skola vara allmännyttiga och sådana som icke skulle hava kommit till stånd utan det för frivillig arbetstjänst utgående särskilda understödet. Alltjämt gäller ock, att deltagandet i den frivilliga arbetstjänsten icke medför någon ställning liknande den i anställningsavtal i lagens bemärkelse grundade, samtidigt som dock den frivilliga arbetaren kommer i åtnjutande av socialförsäkring och arbetarskydd, i den mån arbetets natur så fordrar. Fortfarande meddelas, om ock i något ändrad formulering, bestämmelser om att den frivilliga arbetstjänsten icke får missbrukas för politiska eller statsfientliga ändamål.

Liksom genom den nya förordningen begränsningen med avseende å de i frivilliga arbetstjänsten deltagande personerna bortfallit, så är detsamma fallet med begränsningen med avseende å den period, under vilken understödet skall utgå. En viss begränsning med avseende å understödsperioden torde dock komma att föreskrivas, och det anses, att understödsperioden kommer att begränsas till genomsnittligen nio månader (Soziale Praxis $^{21}/_{7}$ 1932).

Genom den nya förordningen införas jämväl nya bestämmelser rörande arbetstjänstens f i n a n s i e r i n g och organisation. Medan förut medelanskaffningen från riket och från riksanstalten för arbetslöshetsförsäkring var organiserad efter parallella linjer, skola medlen från dessa bägge håll framdeles underställas en enhetlig förvaltning. Rikets medel ställas till förfogande i budgeten, och riksanstalten har att leverera åtminstone lika stort belopp, som genom frivilliga arbetstjänsten inbesparas i arbetslöshetsunderstöd enligt försäkringen. Så till vida förblir den förutvarande o r g a n i s a t i o n e n oförändrad, att arbetet i allmänhet

endast får utföras av offentliga korporationer, allmännyttiga föreningar och stiftelser samt särskilt för ändamålet bildade föreningar. Medan tidigare enskild företagsverksamhet ej kunnat komma i fråga, medgives nu, att sådan kan göras till bärare av frivillig arbetstjänst, därest resultatet av arbetet helt eller till större delen kommer samhället direkt till godo. Skillnaden mellan organ för rekrytering av frivilliga arbetare och de organ, för vilkas räkning arbetet utföres, kommer i förordningen till uttryck, och beträffande de förstnämnda är gränsen dragen så vidsträckt som möjligt, i det att som sådana skola komma i betraktande alla föreningar eller personer, »vilka äro särskilt ägnade för sammanslutning och vård av de arbetstjänstvilliga».

För att utöva ledningen av den frivilliga arbetstjänsten tillsättes av riksregeringen en särskild rikskommissarie på förslag av riksarbetsministern, under vilken rikskommissarien ock sorterar. Rikskommissarien biträdes av distriktskommissarier, vilka tillsättas av riksarbetsministern. Till förfogande för den frivilliga arbetstjänsten ställes ock riksanstalten för arbetslöshetsförsäkring med olika därunder sorterande anstalter. Rikskommissarien har att till riksregeringen på anmodan avgiva utlåtanden i frågor rörande den frivilliga arbetstjänsten.[1]

Den frivilliga arbetstjänsten i praktiken och resultaten därav.

Av intresse torde vara några närmare meddelanden om, huru den frivilliga arbetstjänsten fungerat i praktiken och om de hittills uppnådda resultaten härav.[2]

En skillnad måste, såsom redan antytts, göras mellan å ena sidan organ för rekrytering av frivilliga arbetare, nämligen för ändamålet särskilt bildade föreningar, sportklubbar, fackliga organisationer av arbetare och anställda, ungdomsföreningar, konfessionella organisationer m. fl. och å andra sidan de organ, för vilkas räkning arbetet utföres, nämligen kommuner, distrikt, provinser, stater, hushållningssällskap, kooperativa föreningar m. fl. Bägge funktionerna kunna förenas hos ett och samma organ, såsom fallet exempelvis är med en sportförening, som önskar anlägga en idrottsplats och för detta ändamål vädjar till sina arbetslösa medlemmars hjälp. Statshjälpen består, såsom i det föregående redan omnämnts, av ett bidrag från riksanstalten för arbetslöshetsförsäkring å 2 RM per dag för varje person, som sysselsättes såsom frivillig arbetare. Understödet träder i stället för det understöd, till vilket den arbetslöse är lagligen berättigad, men är ofta större än detta och har, ända till dess genom förordningarna den 25 maj och 16 juli 1932 möjlighet beretts för en längre understödsperiod, utgått under högst 20 veckor, även om arbetarens lagliga understödsrätt under tiden utlöpt. Understöd kan, såsom jämväl omnämnts i det föregående, utgå även till arbetslösa, som äro i saknad av understödsrätt. Statsbidraget, vilket grovt räknat motsvarar kostnaden för den frivilliga arbetskraften, utbetalas i allmänhet till det organ, som anordnat arbetet, varigenom också på kollektiv väg kan sörjas för arbetarnas underhåll. Det organ, för vars räkning arbetet utföres, måste tillskjuta erforderligt grundkapital. Endast sådant arbete, som vederbörande myndigheter förklara vara såväl av »extra» karaktär som allmännyttigt, skall komma i fråga, men i en av riksanstaltens president den 29 juli 1931 utfärdad cirkulärskrivelse medgavs dock, att uttrycket »allmännyttig» icke behövde tagas för bokstavligt; det förhållandet att ett visst arbete är ägnat att direkt gagna en begränsad krets av personer, såsom exempelvis medlemmar av

[1] Till rikskommissarie för den frivilliga arbetstjänsten har utsetts presidenten för riksanstalten för arbetslöshetsförsäkring och till distriktskommissarier ordförandena i resp. landsanstalter, varigenom hela förvaltningen av den nya organisationen förenklats och ställts under enhetlig ledning.

[2] En löpande översikt av verksamheten lämnas i månadsskriften »Deutscher Arbeitsdienst», Bremen, Langenstr. 17.

en klubb eller av en kooperativ förening, utgjorde icke något hinder, därest arbetet samtidigt vore till gagn för samhället.

Endast arbete, som icke kunde ha utförts utan det för frivilligt arbete utgående understödet, finge betraktas såsom »extra» arbete och frågan om, huruvida det icke kunde ha utförts av vanliga arbetare eller under formen av nödhjälpsarbete, skulle underkastas en noggrann prövning.

Dr v. Funcke i riksanstalten för arbetslöshetsförsäkring har i »Reichsarbeitsblatt» för den 5 april 1932 meddelat en översikt av resultaten av den frivilliga arbetstjänsten under det första halvåret av dess tillvaro, d. v. s. från och med början av augusti månad 1931. Till slutet av februari 1932 hade vederbörande myndigheter (arbetslöshetsförsäkringens landsanstalter) godkänt 1 127 företag, genom vilka avsågs att bereda tillfälligt arbete åt 33 045 arbetstjänstvilliga. Vid sistnämnda tidpunkt hade redan 147 företag kommit till fullständigt utförande. Omkring hälften av de godkända företagen voro av direkt nationalekonomiskt värde, såsom jordförbättringar, iordningställande av mark för villasamhällen och trädgårdslotter, skogsarbeten, vägarbeten m. m.; av dessa voro inemot en femtedel att räkna till sådana, som enligt förordningen den 23 juli 1931 anses lämna vinst och för vilka särskild ersättning gottskrives arbetarna. De övriga företagen, vilka endast voro av indirekt nationalekonomiskt värde, bestodo i arbeten avseende att vidmakthålla och höja folkhälsan och särskilt att främja ungdomens fysiska utveckling genom inrättandet av sport- och rekreationsplatser, arbeten av vetenskaplig karaktär såsom geologiska utgrävningar, olika slags underhålls- och reparationsarbeten m. m.

Bland de institutioner, för vilkas räkning den frivilliga arbetstjänsten utföres, var gruppen »offentlig-rättsliga korporationer» talrikast företrädd och svarade för 36·8 % av samtliga företag. För staternas del utfördes sålunda skogsarbeten, för provinsernas koloniseringsarbeten på landet och vattenbyggnader, för distrikten vägarbeten. Stads- och landskommuner svarade för alla slags företag, speciellt för iordningställandet av mark för villasamhällen och trädgårdslotter. I ganska stor utsträckning, nämligen i 13·5 % av samtliga fall, utfördes arbetet för konfessionella organisationers och välgörenhetsföreningars räkning, varvid arbetet övervägande utgjordes av sådant på den inre kolonisationens, ungdomsvårdens och den sociala välfärdens område. En betydande del av företagen, nämligen inemot en tredjedel, utfördes på uppdrag av ungdoms- och sportföreningar m. fl. dylika sammanslutningar, vilka huvudsakligen intresserade sig för upprättandet av sport- och rekreationsplatser.

Bland de organ, som sörjde för rekrytering av de frivilliga arbetarna och vården om dem, intogo också gymnastik- och sportföreningar ävensom religiösa och välgörande föreningar en framträdande plats, tillsammans mer än hälften (51·4 %) av organen ifråga. I beaktansvärd utsträckning (23·6 %) hade också offentligrättsliga korporationer åtagit sig att organisera själva arbetet. Bland »övriga sammanslutningar» må nämnas Jungdeutscher Orden, som organiserat arbetet i 27 fall, Stahlhelm i 23 fall och Reichsbanner i 2 fall, ävensom en del fackliga organisationer på arbetarsidan.

Antalet vid varje arbete sysselsatta frivilliga arbetare kan växla mellan 10 och 600 samt utgör i genomsnitt omkring 30. Av en i dr Funckes artikel lämnad översikt framgår, att totalantalet i frivillig arbetstjänst samtidigt sysselsatta ökats från 106 den 31 augusti 1931 till 18 821 den 29 februari 1932, varav något över hälften voro ungdomar under 21 år. Under hela den observerade perioden har antalet frivilliga arbetare varit statt i en jämn och rask stegring.[1]

[1] Enligt sedermera publicerade uppgifter har antalet sysselsatta ökats till 37 967 i april 1932, jämsides varmed dock ägt rum en nästan proportionell minskning av antalet vid nödhjälpsarbeten sysselsatta arbetslösa. I »Vorwärts» för den 19 maj 1932 uppgives antalet till inemot 60 000.

Totalantalet utgjorda dagsverken uppgick till 458 875, varav nära en tredjedel komma på jordförbättringsarbeten och något mer än en fjärdedel på arbeten för folkhälsans höjande. I regel utgör arbetstiden per dag 6 à 7 timmar, vartill i allmänhet kommer viss tid för fysisk eller intellektuell träning. Arbetsivern betecknas allmänt som exemplarisk och arbetsresultatet såsom gynnsamt, även under de svåraste förhållanden.

I genomsnitt har ersättningen för ett dagsverke uppgått till 1·70 RM eller något mer. I regel träffas uppgörelse om gruppackord, varigenom det blir möjligt för arbetsgivaren att erhålla en fastare utgångspunkt för kostnadsberäkningen och kontinuiteten i arbetet befordras. I allmänhet söker man också giva arbetsstyrkan en efter arbetets art lämpad sammansättning med hänsyn till understödstagarens karaktär och ålder.

Den frivilliga arbetstjänsten i Tyskland torde framför allt få bedömas ur synpunkten av dess socialpolitiska och arbetspedagogiska värde och icke i främsta rummet ur dess nationalekonomiska värde. Uppenbart är nämligen, att det av dåligt närda, ofta för yrket främmande och sedan en längre tid arbetslösa utförda arbetet ur rent ekonomisk synpunkt icke kan jämföras med vanligt arbete. Den frivilliga arbetstjänsten får tillsvidare betraktas som ett experiment, som i början haft att möta allahanda svårigheter och som tillsvidare endast kunnat erhålla en begränsad omfattning på grund av riksfinansernas beträngda läge och oförmåga hos uppdragsgivarna att tillskjuta erforderligt kapital. Till förmån för den frivilliga arbetstjänsten vittnar emellertid att, såsom ovan beskrivits, grundvalen för verksamheten nyligen betydligt utvidgats och att man redan under innevarande finansår anser sig kunna disponera medel för intagande av 100 000 à 125 000 unga personer i frivillig arbetstjänst.

Den nya regeringen torde hava för avsikt att än vidare utveckla den frivilliga arbetstjänsten, för vilket ändamål ett anslag av 20 milj. RM reserverats. Avsikten synes också vara att åvägabringa ett mera aktivt deltagande från intresserade organisationers sida, såsom nationalsocialister, »ungtyskar», Stahlhelm samt protestantiska och katolska ungdomsföreningar.

Frågan om obligatorisk arbetstjänst.

I den nationalsocialistiska propagandan har tanken på obligatorisk arbetstjänst kommit att intaga en framträdande plats. Förslaget har icke i främsta rummet motiverats med socialekonomiska skäl, utan synes partiet, åtminstone att döma av ett på sista tiden utkommet tryckt arbete om nationalsocialismen, mera intressera sig därför av politiska och partitaktiska skäl samt lägga huvudvikten på sådant som arbetsstyrkans uppdelning på formationer, dess kasernering, utspisning m. m., medan frågan om arbetets egen organisation lämnats åsido.[1]

I preussiska lantdagen har den nationalsocialistiske representanten Hierl nyligen uttalat sig för att alla arbetsföra män skulle förpliktas till två års tjänst mellan 19 och 30 års ålder. Arbetet skulle huvudsakligen bestå i inre kolonisation och jordförbättring, vägbyggnad, underhåll av järnvägsbyggnader m. m. Eftersom arbetet förrättades i det allmännas intresse, skulle arbetslagstiftningen, särskilt vad gäller löner och arbetstid, icke vara tillämplig därå. De därmed sysselsatta arbetarna skulle erhålla kost, logi och beklädnad av staten samt därutöver kontant 30 à 50 pfennig om dagen. Enligt förslagsställaren skulle de summor, vilka nu utbetalas såsom arbetslöshetsunderstöd, i förening med ett mindre begynnelsekapital vara tillräckliga för att upprätta ett system av arbetsplikt.

Erinras må, att den av riksregeringen i januari 1931 tillsatta kommittén för undersökning av arbetslöshetsproblemet icke var av samma mening och att en

[1] Theodor Heuss: Vad vill Hitler? Övers. till svenska. Stockholm 1932.

samtidigt av arbetsministeriet företagen undersökning jämväl gav till resultat, att en obligatorisk arbetstjänst skulle medföra avsevärt större utgifter än understödsverksamheten och därför ur finansiell synpunkt vore omöjlig att genomföra.[1] Dessutom ansåg kommittén, att en sådan anordning icke vore något lämpligt medel för arbetsmarknadens avlastning och uttalade »mycket allvarliga invändningar» mot en obligatorisk arbetstjänst. Däremot gav kommittén sitt stöd åt tanken på en frivillig arbetstjänst, vilken, även om den lika litet som den obligatoriska arbetstjänsten kunde motverka arbetslösheten såsom ekonomisk företeelse, åtminstone kunde undanröja några av de mest demoraliserande verkningarna därav, särskilt bland de unga. Kommittén lade vikt på att arbetstjänstens frivilliga karaktär strängt respekterades och att den skulle komma till användning endast för utförande av i egentlig mening »extra» arbeten, d. v. s. arbeten som under inga förhållanden skulle ha utförts med vanlig arbetskraft, så att den tillgängliga arbetstillgången icke ytterligare minskades. Med stöd av kommitténs förslag var det som principen om frivillig arbetstjänst stadfästes i nödförordningen den 5 juni 1931 och närmare reglerades genom den förut omnämnda ministeriella förordningen av den 23 påföljande juli.

Oppositionen mot den frivilliga arbetstjänsten.

Tanken på en obligatorisk arbetstjänst bekämpas våldsamt av arbetarnas organisationer samt av vänster- och centerpartierna, som däri frukta ett försök till attack mot arbetarnas ekonomiska och legala ställning; även den frivilliga arbetstjänsten mötes å dessa håll med en viss misstro. Visserligen erkännes, att i Tyskland finnas mera än två miljoner arbetslösa under 25 års ålder och en miljon under 21 års ålder, av vilka sistnämnda flertalet aldrig haft något regelbundet arbete; otvivelaktigt erbjuder den frivilliga arbetstjänsten en möjlighet att bekämpa den demoraliserande verkan av arbetslösheten bland unga. Men det befaras, att systemet skall underminera den allmänna standard, som uppnåtts med avseende å arbetsvillkoren. Enligt fackföreningarnas och socialdemokratiska partiets uppfattning bör frivillig arbetstjänst endast medgivas för »extra» arbeten i strängt begränsad bemärkelse och därvid endast sysselsättas yngre arbetslösa, men aldrig gifta eller arbetslösa i längre framskriden ålder.

På en del håll inom arbetarrörelsen synes man dock börja intressera sig för den frivilliga arbetstjänsten. Exempelvis tager i junihäftet av »Sozialistische Monatshefte» Julius Kaliski till orda för ett aktivare deltagande från rörelsens sida, detta i motsättning till »Vorwärts», som i princip motsätter sig den frivilliga arbetstjänsten, om också motståndet på senaste tiden synes ha varit vacklande.

[1] Jfr Soc. Medd. årg. 1931, sid. 644 ff.

Internationella arbetsorganisationen.

Internationella arbetsbyråns styrelsesammanträde den 30 juni—2 juli 1932.

I anledning av direktör Thomas' död var styrelsen kallad till extra sammanträde med början den 30 juni 1932.

Sammanträdet första dagen var ägnat åt minnet av Thomas. Följande dag, den 1 juli, ägde enskilt sammanträde rum för överläggning om vissa administrativa frågor, som uppkommit i samband med Thomas' frånfälle. Styrelsen utsåg förutvarande vicedirektören H. B. Butler till direktör för internationella arbetsbyrån.

Styrelsen bemyndigade direktören att under oktober anordna ett sammanträde med experter rörande vissa med invaliditets-, ålderdoms- och efterlevandeförsäkringen sammanhängande frågor.

En rapport av direktören förelåg rörande vissa av nationernas förbunds råd fattade beslut berörande internationella arbetsorganisationen. Ett av dessa gällde åtgärder i anledning av den vid internationella arbetskonferensens senaste sammanträde antagna resolutionen angående den ekonomiska världskrisen. I resolutionen, vilken av rådet hänsköts till det stundande mötet med nationernas förbunds församling, hade bl. a. framkastats tanken på en internationell ekonomisk konferens. I avvaktan på en dylik och på att biträde från internationella arbetsbyrån därvid komme att anlitas, beslöt styrelsen tillsätta en delegation av tre medlemmar, en från varje grupp, för eventuell samverkan med ekonomiska världskonferensen.

En kommitté på tre medlemmar tillsattes för undersökning om lämpliga praktiska åtgärder för stadfästandet av Thomas' minne.

Arbetsbyråns styrelse har inkallats till ytterligare ett extra sammanträde, den 21 september 1932, för överläggning om ett av italienska regeringen framlagt förslag om anordnande av ett särskilt sammanträde med internationella arbetskonferensen, varvid skulle behandlas frågan om minskning av arbetstiden inom industrien med hänsyn till den omfattande arbetslöshet, som för närvarande råder i världen.

Kommittén för löne- och levnadskostnadsstatistik.

Den vid internationella arbetsbyråns styrelsesammanträde i februari 1930 tillsatta kommittén för statistik rörande levnadskostnader och löner sammanträdde i Genève den 2—4 juli 1932 under ordförandeskap av den kanadensiske regeringsrepresentanten Riddell.

Såsom tidigare omnämnts i dessa Meddelanden, beslöt styrelsen vid sitt sammanträde i januari 1932, att den av arbetsbyrån utförda undersökningen rörande levnadskostnadernas relativa storlek för arbetarfamiljer i staden Detroit och 14 europeiska städer, skulle, innan den franska och tyska editionen av undersökningen utgåves av trycket, underställas kommittén.[1]

Kommittén företog en granskning av de erinringar beträffande arbetet, som framställts av vederbörande statistiska myndigheter i de berörda länderna, och på grundval härav verkställde den en slutredigering av texten till publikationen, som nu kommer att utgivas på franska och tyska likaväl som på engelska.

---

[1] Soc. Medd. årg. 1932, sid. 157.

Kortare meddelanden.

— Allmänna sociala frågor —

Reorganisationen av den engelska kolindustrien. »The Coal Mines Reorganisation Commission», det genom kollagen 1930 tillskapade statliga organet med syfte att förbereda lämpliga projekt för sammanslagning av olika företag inom kolindustrien, har nyligen avgivit en andra rapport rörande sina undersökningar, vilket aktstycke tillställts samtliga gruvägare. Genom tillmötesgående från kommissionens sekreterare har svenska generalkonsulatet i London erhållit ett exemplar av berörda rapport.

Generalkonsulatet har tidigare lämnat en utförlig redogörelse för de slutsatser, som reorganisationskommissionen framlade i sin första rapport under juli förlidet år.[1] De kompletterande synpunkter på reorganisationsproblemet, som kommissionen i sitt nu föreliggande yttrande gjort gällande, bekräfta i stort sett dess tidigare iakttagelse.

Beträffande de eventuella sammanslutningarnas storlek hade kommissionen i sin första rapport uttalat, att fördelarna för industrien torde bliva större, ju mer omfattande varje sammanslagning bleve. På denna punkt gör kommissionen i sitt sista yttrande vissa reservationer. Bl. a. framhålles, att den tidigare föreslagna grupperingen av kolindustriens produktionsenheter uti ett antal geografiska distrikt icke får anses innebära, att kolbrytningen inom varje distrikt lämpligen skulle kunna koncentreras under en enda trustbildning. De individuella förhållandena inom olika distrikt och inom olika företag få icke underskattas, och kommissionen är beredd att lämna största beaktande åt sådana synpunkter.

I kritiken från industrihåll över kommissionens tidigare rapport har bl. a. gjorts gällande, att kommissionen förbigått det viktiga och invecklade spörsmålet om huru de sammanslagna företagens värde skall uppskattas. I den nu föreliggande rapporten har denna fråga vunnit beaktande, och kommissionen utvecklar i detalj vissa principer för tillvägagångssättet vid värderingen av olika gruvföretag.

Det är som bekant reorganisationskommissionens uppgift att förbereda lämpliga sammanslutningsprojekt, och för sådant ändamål äger kommissionen att anmoda kolgruveägarna att framlägga förslag om sammanslagning av olika företag. Därest kolgruveägarna underlåta att framlägga dylika förslag, skall kommissionen enligt föreskrifterna i kollagen för sådant fall själv uppgöra ett sammanslagningsprojekt, som under vissa förutsättningar kan tvångsvis genomföras. Uti ifrågavarande rapport framhåller kommissionen, att den anser sin främsta uppgift vara att hjälpa industrien att genomföra frivilliga omorganisationsförslag. Emellertid underlåter kommissionen icke att lämna en varning åt de kolgruveägare, som dröja en oskälig tid med att framlägga några egna projekt. I sådana fall framhåller kommissionen, att densamma icke alltför lång tid kan uppskjuta att tillämpa bestämmelserna i kollagen om tvångssammanslagningar. Ifrågavarande uttalande har allmänt tolkats som ett tecken på att kommissionen äger även den nuvarande regeringens stöd för ett energiskt arbete på kolindustriens rationalisering.

(Meddelande från svenska generalkonsulatet i London.)

— Arbetsmarknad och arbetslöshet —

Ny arbetslöshetslagstiftning i Danmark. Den danska lagen om arbetsförmedling och arbetslöshetsförsäkring av den 1 juli 1927[2] har den 23 juni 1932 ersatts med en ny lag rörande samma ämne. Den nya arbetslöshetslagen tillhör det komplex av lagförslag, som den socialdemokratiska regeringen — i detta fall närmast representerad av socialministern Steincke — alltsedan sitt regeringstillträde (1929) år efter år framlagt för riksdagen och

[1] Soc. Medd. årg. 1931, sid. 817.
[2] Se Soc. Medd. årg. 1927, sid. 751.

som åsyftar en genomgripande reform och kodifikation av hela den danska socialförsäkrings- och försörjningslagstiftningen. Komplexet omfattar fyra särskilda lagförslag, avseende offentlig försörjning (fattigvården), folkförsäkring (sjuk-, invalid- och ålderdomsförsäkring), olycksfallsförsäkring samt arbetsförmedling och arbetslöshetsförsäkring. Arbetslöshetslagen är det första av dessa förslag, som — med vissa ändringar — vunnit riksdagens bifall.

De ändringar i förhållande till 1927 års lag, som den nya lagstiftningen skulle medföra, sammanfattades av socialministern vid förslagets framläggande inför folketinget i följande punkter:

1) Bedrivandet av privat platsförmedling skulle underkastas skärpta restriktioner och *i vissa fall helt förbjudas.*

2) Bidragen av allmänna medel till arbetslöshetskassorna skulle höjas.

3) De genom 1927 års lagstiftning skärpta bestämmelserna om understödsrätt skulle i vissa hänseenden mildras.

4) Ökade bidrag skulle lämnas för upprättande av s. k. kriskassor, så att de arbetslösa icke i fall av extraordinär arbetslöshet skulle i samma utsträckning som hittills behöva anlita den offentliga fattigvården.

5) Revisionen och kontrollen över kassornas verksamhet skulle förbättras.

6) Arbetslöshetsfondens ekonomi skulle stärkas och arbetsgivarnas bidrag till fonden ökas.

7) Möjlighet skulle beredas att av fondens medel lämna understöd till organisationer, som verkade för arbetslöshetens bekämpande.

8) Bestämmelserna angående bidrag ur arbetslöshetsfonden för beredande av ökade arbetstillfällen skulle i vissa punkter ändras, och några särskilda nödhjälpsarbeten skulle icke vidare anordnas.

Alla dessa reformförslag vunno emellertid icke riksdagens bifall. Sålunda strökos de skärpta restriktionerna mot den privata platsförmedlingen, och arbetsförmedlingskapitlet bibehölls i huvudsak vid samma avfattning som i 1927 års lag. Bidragen till arbetslöshetskassorna, vilka enligt den nya lagen skola bestridas till $^2/_3$ av staten och $^1/_3$ av kommunerna, ha höjts i förhållande till 1927 års lag, men dock icke så mycket, som i regeringsförslaget förutsattes. En jämförelse mellan de gamla och nya bestämmelserna lämnas i följande tablå:

Genomsnittlig årsinkomst inom facket	Bidrag i procent av medlemsavgiften		
	1932 års lag	Regeringsförslaget	1927 års lag
intill 1 500 kr.	90	100	70
1 500—2 000 »			65
2 000—2 250 »	85	90	55
2 250—2 500 »	80		
2 500—2 750 »	75	80	45
2 750—3 000 »	70		
3 000—3 250 »	65	70	35
3 250—3 500 »	55		
3 500—3 750 »	45	60	25
3 750—4 000 »	30		
4 000—4 500 »	15	50	15
över 4 500 »		40	

För arbetslöshetskassor, vilka icke upprättat fortsättningskassor (såsom de föreslagna kriskassorna enligt riksdagens beslut benämnas), skola de anförda procenttalen minskas med 10.

De av socialministern framlagda förslagen om höjning av arbetsgivarnas bidrag till arbetslöshetsfonden *och om borttagande av bestämmelserna om nödhjälpsarbeten vunno ej* heller riksdagens bifall.

För att främja upprättandet av fortsättningskassor skulle enligt regeringsförslaget ett belopp av 9 miljoner kronor anslås till engångsbidrag (s. k. etableringstillskott) åt dylika

kassor. Detta anslag nedsattes av riksdagen till 6·5 miljoner, men samtidigt bestämdes, att staten skulle efterskänka 1·5 miljon av de lån, som arbetslöshetskassorna erhållit under den nuvarande krisen, så att statens sammanlagda engångsutgift kommer att uppgå till 8 miljoner kronor.

I samband med den här nämnda lagen antog riksdagen även tvenne av regeringen den 3 juni 1932 framlagda lagförslag angående *förlängd stadgeenlig hjälp till arbetslösa medlemmar av statserkända arbetslöshetskassor* samt *tillfälligt statsbidrag till kommunerna i anledning av hjälp till arbetslösa*. Med dessa lagar avses att tillgodose behovet av extraordinär arbetslöshetshjälp under tiden intill dess de beslutade fortsättningskassorna träda i verksamhet (den 1 oktober 1933). Den förstnämnda lagen innebär, att arbetslöshetskassorna under tiden 1 oktober 1932—1 april 1933 skola vara berättigade att utbetala arbetslösbetsunderstöd under dubbelt så många dagar (per 12 månader räknat), som eljest är stadgat, dock att förlängningen icke får överstiga 70 dagar. Av de härav föranledda utgifterna skola 80 % ersättas av staten, som i sin tur utkräver $^1/_6$ därav av kommunerna. — Den andra lagen avser att lämna kommunerna ett provisoriskt statstillskott i anledning av deras starkt ökade utgifter för arbetslösa. Sedan lagen av den 19 oktober 1931 om provisorisk hjälp till arbetslösa upphört med april månads utgång,[1] har ett mycket stort antal arbetslösa måst söka hjälp hos kommunerna. Enligt verkställda beräkningar måste antalet arbetslösa, som genom nyssnämnda lags upphörande mist rätten till understöd, anslås till mellan 40 000 och 45 000, därav omkring 10 000 icke arbetslöshetsförsäkrade personer. Antalet arbetslöshetsförsäkrade, som under månaderna juli—oktober 1932 komma att sakna rätt till understöd, beräknas till 28 000 för september och till 29 000 för de tre andra av de nämnda månaderna. I syfte att undgå att alla dessa personer hänvisas till fattigvården, berättigas nu kommunerna att få $^2/_3$ av den hjälp, som i behovstillfälle lämnas arbetslösa, ersatt av statskassan, varvid skall gälla som villkor, att den mottagna hjälpen, om lagens förutsättningar uppfyllas, icke skall medföra de med mottagandet av fattighjälp förbundna rättsverkningarna. I fråga om personer, som icke äro medlemmar av arbetslöshetskassor, skall gälla som villkor, att de söka sin utkomst genom lönarbete, en begränsning, som saknades i lagen av 19 oktober 1931. Under perioden juli—september 1932 torde bland understödsberättigade ingå såväl arbetslöshetsförsäkrade, vilka icke äga rätt till stadgeenligt understöd, som oförsäkrade. Under perioden oktober 1932—mars 1933 beräknas åter flertalet arbetslöshetsförsäkrade komma att få åtnjuta understöd enligt den första här ovan refererade lagen. Kommunernas samlade utgifter intill 1 maj 1933 ha beräknats till 17·5 milj. kr. Av hänsyn till statens finansiella ställning fastställes såsom gräns för statens tillskott till kommunerna ett belopp av 10 milj. kr.

Amerikansk nödhjälpslag. I det budskap till kongressen, som presidenten personligen framförde i senaten den 31 maj 1932, berörde han även de åtgärder, som borde företagas för att avhjälpa den rådande nöden och skapa nya arbetstillfällen åt de arbetslösa.

På kongressens bord befunno sig då lagförslag framlagda dels av den demokratiske senatorn Wagner från New York, dels av talmannen i huset, mr Garner. Under hela juni fördes förhandlingar mellan representanter för administrationen och kongressmedlemmar för att den blivande lagstiftningen skulle i möjligaste mån tillfredsställa både administrationen och den demokratiska oppositionen. Tack vare särskilt mr Garners motsträvighet kunde man dock icke vinna någon enighet, och den kompromiss, som i början av juli antogs av kongressen, hade å viktiga punkter energiskt motarbetats från presidenten och dennes anhängare. Som av lagens motståndare förutsagts, avgav presidenten sitt veto mot densamma redan den 11 juli. Något försök att trotsa vetot gjordes icke, utan kongressen antog efter ett par dagar en ny i huvudsaklig överensstämmelse med presidentens önskemål reviderad lag, som den 21 juli undertecknades av presidenten. Den nya lagen (»Emergency Relief and Construction Act of 1932») innehåller i stora drag följande:

[1] Jfr Soc. Medd. årg. 1931, sid. 1015.

1. »Reconstruction Finance Corporation» bemyndigas att till de olika delstaterna utlåna sammanlagt 300 miljoner dollar att av dem användas till lindrande av befolkningens nöd.

2. Reconstruction Finance Corporation bemyndigas att lämna lån till statliga och enskilda korporationer upp till 1 500 miljoner dollar för produktiva konstruktionsföretag av allmän art och för understöd av jordbruket.

3. Anslag uppgående till 322 224 000 dollar beviljas för allmänna arbeten.

En gång i månaden skall Reconstruction Finance Corporation till presidenten samt senaten och huset avgiva rapport angående de av korporationen lämnade lånen, angivande låntagarens namn samt lånens belopp och utgående ränta. Denna bestämmelse hade bekämpats från administrationens sida, men genomtrumfades av demokraterna, som velat göra gällande, att partiskhet förelegat vid de tidigare lån, som givits av korporationen.

Lagen innehåller vidare vissa bestämmelser om ändringar i Federal Reserve Act. Enligt ett av dessa tillägg kan Federal Reserve Board under extraordinära förhållanden (»in unusual and exigent circumstances») bemyndiga Federal Reservebankerna, att lämna direkta lån till korporationer och enskilda, vartill de förut saknat befogenhet. Genom denna viktiga ändring gives alltså dessa banker möjlighet att under vissa förhållanden konkurrera med de vanliga kommersiella bankerna och förändras fullkomligt deras ursprungliga karaktär av banker, som endast kunnat utföra transaktioner med andra banker. Från finansiellt håll ha dock tvivel uttryckts angående ändamålsenligheten av denna nya anordning. Med stöd av ifrågavarande bestämmelse har emellertid nu Federal Reserve Board lämnat tillstånd åt Federal Reservebankerna att under en tid av 6 månader, räknat från den 1 augusti 1932, diskontera lånehandlingar för enskilda och korporationer.

(Meddelande från svenska beskickningen i Washington.)

Åtgärder mot arbetslösheten i Lettland. Lettiska socialdepartementet har den 1 juli 1932 utfärdat nya föreskrifter rörande registrering av och beredande av sysselsättning åt arbetslösa.

Enligt dessa föreskrifter skola alla i städerna bosatta arbetslösa personer över 18 år registreras vid stadens arbetsbörs. Undantag göres dock för sjöfolk och för vissa personer, som erhållit avsked från militärtjänst. Män över 65 år och kvinnor över 60 år kunna registreras endast under förutsättning att de äro arbetsdugliga och villiga att åtaga sig vad slags arbete som helst eller, under tiden 1 april till den 1 oktober, åtaga sig jordbruksarbete. I annat fall skola de, om de äro nödlidande, omhändertagas till försörjning av fattigvården. Detta gäller även om nödlidande personer, som förlorat mer än 50 % av sin arbetsförmåga.

De arbetslösa indelas i övrigt i två grupper: nödlidande arbetslösa och arbetslösa, som endast söka arbete vid arbetsbörsen utan att vara nödlidande. Angående den första gruppen märkes, att hit icke få räknas vissa kategorier, vilka på grund av besittning av viss egendom kunna förutsättas erhålla ett existensminimum. Hit hänföras t. ex. personer, som inneha i staden belägen fast egendom, vilken frånsett ägarens egen bostad inbringar minst 30 lat i månaden, personer, som äga minst två kor eller husdjur och fjäderfä, som beräknas lämna en motsvarande avkastning. Angående nödlidande arbetslösas levnadsförhållanden skola arbetsbörserna införskaffa upplysningar.

I Riga indelas kategorien nödlidande arbetslösa i nio grupper, varav första gruppen utgöres av änkor med tre eller flera oförsörjda barn, andra gruppen av änkor med två bipersoner, tredje gruppen av änkor med en biperson eller gifta arbetslösa med tre eller flera bipersoner o. s. v. I sista gruppen komma arbetslösa utlänningar. I andra städer indelas de arbetslösa i sex grupper allt efter det antal personer, för vilken den arbetslöse är försörjningspliktig. Försörjningsplikt gentemot barn består intill dess barnet uppnått 16 års ålder eller, om det då fortfarande åtnjuter skolundervisning, till dess det uppnått 18 års ålder. De arbetslösa erhålla arbete i ordning alltefter den kategori, vartill de enligt ovan angivna bestämmelser räknas. I vissa ömmande fall kan arbete efter samråd med socialdepartementet beredas arbetslösa utan hänsynstagande till denna ordningsföljd.

Ingen arbetslös får vägra att inom två veckor efter registreringen antaga ett arbete, till vilket han blivit hänvisad. Sådan vägran medför, att den arbetslöse under registreringsperioden, vilken räknas från den 1 maj till den 1 oktober, uteslutes från arbetsbörsen. Uteslutning kan även äga rum, om den arbetslöse bryter mot vissa ordningsföreskrifter eller om han utan tillstånd uteblir från arbetsplatsen eller avlägsnar sig därifrån.

Kommuner, som anordnat nödhjälpsarbeten och för detta ändamål erhålla statsbidrag, måste i varje särskilt fall ställa sig de av socialdepartementet meddelade bestämmelserna angående beredande av arbete åt arbetslösa till efterrättelse.

(Meddelande från svenska beskickningen i Riga.)

Nya bestämmelser om statens åtgärder mot arbetslösheten i Finland. Genom ett av ministeriet för kommunikationsväsendet och allmänna arbeten den 20 juli 1932 utfärdat cirkulär ha — med upphävande av förut gällande föreskrifter — fastställts nya bestämmelser angående statens verksamhet för arbetslöshetens lindrande i Finland. I förhållande till det ett år tidigare utfärdade cirkulär, som förut omnämnts i denna tidskrift (årg. 1931, sid. 751), innebär den nu utfärdade författningen bl. a. den förändringen, att statens bidrag till kommunala reservarbeten samt yrkeskurser och arbetsstugor för arbetslösa, som normalt skall utgå med högst hälften av totalkostnaden, i fråga om kommuner med mycket svag ekonomisk ställning kan höjas intill 90 %. En förhöjning av statsbidraget har också medgivits för den form av arbetslöshetshjälp, som består i placering av arbetslösa i enskilda arbetsgivares arbeten. Enligt 1931 års cirkulär skulle statsbidraget i detta fall uppgå till högst 30 % av totallönen för ifrågavarande arbeten, och var dessutom föreskrivet, att den subvention, som lämnades arbetsgivaren, icke skulle få ha form av lån. Det nya cirkuläret åter medgiver, att subventionen skall kunna lämnas både som lån och som understöd utan återbetalningsskyldighet, och fastställer statsbidraget i förra fallet till högst 50 % av lönebeloppet, medan maximigränsen vid direkt penningunderstöd bibehålles vid 30 %, dock så att statsbidraget i intet fall må överstiga vad kommunen själv utgivit till ifrågavarande arbetsgivare.

Det förut gällande stadgandet, att lönen för reservarbetare med 10—30 % (i medeltal 20 %) bör understiga den lön, som å orten i allmänhet utbetalas åt grovarbetare, har ersatts med följande bestämmelse:

»I samtliga reservarbeten bör lönen understiga den lön, som på orten i allmänhet erlägges åt grovarbetare, sålunda att skillnaden emellan reservarbetslönen och normallönen minskas i den mån normallönen nedgår. Ministeriet för kommunikationsväsendet och allmänna arbetena fastställer avlöningstabell och meddelar övriga anvisningar beträffande avlöningarnas fastställande, för såvitt ej centralt ämbetsverk därmed ombetrotts.»

Slutligen har i cirkuläret införts en ny bestämmelse av följande innehåll:

»Kommun är skyldig att på anfordran av vederbörande arbetsämbetsverk å transportarbetsplats på egen bekostnad anställa en särskild funktionär för ordnande och övervakande av arbetarnas förhållanden. Arbetare, som har familj, må ej skickas till transportarbetsplats, där reservarbetslönen är lägre än reservarbetslönen i den kommun, från vilken han skickas, utan så är, att kommun av egna medel till reservarbetarens familj erlägger löneskillnaden. I mån av behov kan ministeriet för kommunikationsväsendet och allmänna arbetena föreskriva, att arbetare, som hänvisats till transportarbetsplats, skall utöver reservarbetslön tillkomma fritt logi samt resa till transportarbetsplatsen och retur.»

Förslag om beredskapsarbeten i Finland. Den 18 maj 1932 tillsatte statsrådet en expertnämnd, som förutom några andra frågor i anledning av den rådande krisen fick till uppgift att undersöka huruvida och på vilket sätt tillfälle till arbete för arbetslösa i högre grad än tidigare kunde beredas. Nämnden hade även till uppgift att utröna möjligheterna att ekonomiskt realisera sina förslag.

Nämnden har nu fått sitt första betänkande färdigt. Betänkandet, som rör anordnande av fria allmänna arbeten under denna höst och år 1933, överlämnades den 20 juli till statsrådet.

Efter att först ha redogjort för den gångna vinterns arbetslöshet, meddelar nämnden, att den samlat förhandsuppgifter om huru de olika ekonomiska samhällsgrupperna anse, att den kommande vinterns arbetslöshetstillstånd kommer att utveckla sig. De inlämnade uppgifterna ge föga hopp om ett förbättrat läge, och nämnden har även vid sakens bedömande kommit till den slutsatsen, att arbetslöshet under den stundande vintern kommer att råda i minst lika hög grad som senaste vinter. Läget förvärras av det faktum, att många kommuner senaste vinter utnyttjat så gott som alla möjligheter för arbetslöshetens undvikande, och att de arbetslösas egna resurser äro slut, så att man icke mera kan lita därpå, att någon del av de arbetslösa ännu skulle kunna komma tillrätta med egna medel.

Då man genom föranstaltande av nödarbeten icke rationellt kan tillgodose större mängder arbetslösa än senaste vinter, alltså på statens bekostnad c:a 24 000 familjeförsörjare, och då en märkbar ökning av allmänna arbeten i viss mån även förbättrar det ekonomiska läget, enär ju penningar på detta sätt i större mängder bringas i omlopp, har expertnämnden förenat sig om kommunikationsministerns förslag att extra allmänna arbeten skulle föranstaltas i höst och nästa år. Likaså har nämnden understött kommunikationsministerns förslag att ett anslag om 500 milj. mark måtte beviljas för dessa ändamål. Beloppet uppdelas på ett antal huvudgrupper av vilka de viktigaste äro skogs- och jordförbättringsarbeten, röjnings- och nyodlingsarbeten, järnvägar, landsvägar, kanaler, brobyggnader samt tuberkulos- och sinnessjukhusbyggnader.

Nämnden föreslår, att arbetena skulle påbörjas i september, och meningen är att anslagen skola räcka till slutet av nästa år. Arbetena skulle utföras som fria arbeten, och allmänna avlöningsnormer tillämpas vid dem. Dock komme enligt förslaget i viss mån att regleras från vilka kommuner arbetslösa tagas i arbete för olika arbetens utförande.

Den ekonomiska sidan av förslaget är även i princip utredd, ehuru meningsolikhet råder i fråga om vissa detaljer. Medlen skola enligt expertnämndens förslag anskaffas genom upptagande av inhemska lån och genom att utnyttja vinsten från alkoholrörelsen samt ytterligare genom att göra vissa inskränkningar i utgiftsstaten.

(Meddelande från svenska beskickningen i Helsingfors.)

Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under juli 1932. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid slutet av juli till 94 687, varav 24 311 hänförda till det s. k. lokala arbetskraftsöverskottet. Yrkesfördelningen och ökningen (resp. minskningen) under månaden framgår av följande sammandrag:

	Antal arbetslösa	Ökning (minskn.)		Antal arbetslösa	Ökning (minskn.)
Jordbruk	5 175	— 763	Närings- o. njutningsmedelsind.	673	— 103
Skogshushållning	11 314	— 934	Kemisk-tekn. o. belysningsind.	408	+ 54
Gruvdrift och malmförädling	7 627	+ 142	Trämasse- och pappersindustri	1 522	+ 172
Jord-, sten- och glasindustri	8 193	+ 968	Grafisk industri	219	— 8
Metall- och maskinindustri	8 148	— 414	Industri och hantverk, ej spec.	1 306	— 90
Trävaruindustri	8 542	+ 23	Sjöfart och fiske	1 126	— 39
Byggnadsverksamhet	5 089	— 1	Handel och samfärdsel m. m.	4 460	+ 29
Läder-, hår-, gummi- o. d. ind.	296	— 39	Husligt arbete	51	— 61
Textilindustri	367	+ 25	Arbete, ej hänf. till annan grupp	29 691	— 1 758
Beklädnadsindustri	530	+ 114	Summa	94 687	— 2 688

Vid arbetslöshetskommissionens reservarbeten sysselsattes vid månadens utgång 15 648 arbetare. Antalet i gång varande arbetsföretag utgjorde 188 mot 183 vid månadens ingång.

Vid kommunala reservarbeten (utan statsbidrag) sysselsattes 9 692 arbetare samt vid s. k. statskommunala arbeten (kommunal regi med statsbidrag) 5 346 arbetare. Härförutom uppburo 4 510 personer kommunalt arbetslöshetsunderstöd och 15 819 personer kontant understöd med statsbidrag.

Statens bruttoutgifter för arbetslöshetens bekämpande uppgingo under juli till 3 290 725 kronor och under årets sju första månader till sammanlagt 21·7 miljoner kronor.

— Kollektivavtal och arbetskonflikter —

Amerikansk lag till skydd för föreningsrätten. En bidragande orsak till fackföreningsrörelsens i jämförelse med exempelvis svenska förhållanden relativt svaga ställning i Förenta staterna har varit dels de av de amerikanska arbetsgivarna ofta tillämpade individuella överenskommelserna med arbetarna, de populärt kallade »yellow dog»-kontrakten, varigenom arbetarna i fråga förbinda sig att ej tillhöra någon fackförening, dels ock de »injunctions», ett slags fridlysningsbeslut, som arbetsgivarna kunnat utverka av domstolarna så snart en dem enligt avtal eller annorledes tillkommande rättighet kränkts eller hotats med kränkning. Dessa »injunctions» ha av arbetsgivarna använts för att i största möjliga mån hindra strejker och agitation för sådana.

Dessa hinder ha nu undanröjts genom en av kongressen med stor majoritet antagen och av presidenten den 23 mars 1932 godkänd lag, varigenom de s. k. »yellow dog»-kontrakten förklaras icke bindande, och varigenom domstolarnas rätt att bevilja s. k. »injunctions» i arbetstvister högst väsentligt inskränkes.

(Meddelande från svenska beskickningen i *Washington.*)

— Ut- och invandring —

Ut- och invandring under år 1931. Enligt statistiska centralbyråns nu utgivna statistik ha år 1931 utvandrat 2 971 och invandrat 8 390 personer (mot 5 682 resp. 7 515 år 1930), motsvarande 0·48 (0·93) emigranter och 1·36 (1·23) immigranter per 1 000 inv.

Utvandringen, som redan år 1930 gått väsentligt tillbaka, har nu ytterligare krympt ihop; det absoluta antalet utvandrare är nere vid en siffra, som icke underskridits sedan år 1862. Invandringen åter är den största, som förekommit sedan år 1921. I likhet med under år 1930 blir således slutresultatet av den utrikes omflyttningen ett invandringsöverskott, och detta överskott är det största, som Sveriges statistik någonsin haft att uppvisa.

Beträffande utvandringen till främmande världsdelar har i nedanstående tablå en sammanställning gjorts mellan centralbyråns statistik, vilken grundar sig på uppgifter från prästerskapet (i Stockholm mantalskontoret), och de siffror, som av socialstyrelsen förut publicerats i denna tidskrift (sid. 144) efter uppgifter från länsstyrelserna m. fl.

Antal utvandrare	Män	Kvinnor	Summa
enligt prästerskapet	521	644	**1 165**
» länsstyrelserna samt norska och danska myndigheter	226	397	**623**
Överskott enligt prästerskapets redovisning	295	247	**542**

Motsvarande överskott har under den senaste tioårsperioden utgjort:

	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931
I absoluta tal	819	971	1 277	928	658	648	440	634	389	476	542
I % av prästerskapets siffror	13·9	10·8	4·8	11·0	6·8	5·9	4·0	5·4	4·2	12·8	46·5

Skillnaden mellan prästerskapets och länsstyrelsernas uppgifter har som synes på ett anmärkningsvärt sätt ökats under det sist gångna året. Förklaringen till denna företeelse är sannolikt bl. a. att söka däri, att en stor del av de i prästerskapets uppgifter medtagna utvandrarna under det sista året utgjorts av svensk-amerikaner, vilka längre eller kortare tid vistats i Sverige och här blivit mantalsskrivna, men dock bibehållit sin rätt att återvända till Förenta staterna utan att betraktas som immigranter i den bemärkelse detta ord har i den amerikanska invandringslagstiftningen. Dessa personer, vilka i sina av härvarande amerikanska konsulat viserade pass icke betecknas som immigranter, utan som vanliga resande, redovisas i regel icke heller av de svenska polismyndigheterna som utvandrare och medtagas följaktligen icke i länsstyrelsernas statistik.

Erinras må också, att länsstyrelsernas uppgifter endast avse sådana emigranter, vilka befordrats till främmande världsdel genom förmedling av här i landet verksamma utvand-

ringsagenter och att i dessa uppgifter i regel ej ingå sådana personer, som utvandrat till andra världsdelar än Nordamerika. Dessa sistnämnda emigranter ha under tidigare år utgjort en mycket obetydlig del av hela utvandringen — åren 1926—28 c:a 2 %, 1929 ej fullt 4 och 1930 knappt 7 % — men uppgingo 1931 till mer än 15 % av samtliga emigranter, vilket även medverkat till att differensen mellan prästerskapets och länsstyrelsernas uppgifter detta år blivit större än förut.

Utvandringen har under redogörelseåret i vart enda län understigit — och mestadels högst betydligt — medeltalet för de tio föregående åren. De i och för sig högsta utvandringstalen utvisa Stockholms stad och Gotlands län. — De norrländska länen brukade sedan missväxtåret 1902 under en följd av år lämna en betydande del av rikets emigration; under åren efter världskrigets utbrott var den norrländska utvandringen utpräglat låg, även i förhållande till hela rikets, men steg sedan åter. År 1931 utgjorde emellertid Norrlands bidrag till utvandringen knappa 8 % av det hela, d. v. s. långt mindre än Norrlands andel av hela Sveriges folkmängd. *Invandringen* har överstigit den genomsnittliga för det föregående årtiondet i ej färre än 23 län, inräknat Stockholms stad. — Invandringsöverskott förekommer såväl å landsbygden som i städerna samt i alla län utom två.

Till Förenta staterna emigrerade 919 personer. Från samma land kommo 4 810 immigranter, och utgjorde sålunda invandringsöverskottet i detta fall 3 891 personer. Att folkbytet med Förenta staterna givit ett nettoöverskott för Sverige, är en företeelse, som endast förekommit två gånger förr, nämligen 1918 och 1930. Den svenska utvandringen till Kanada har år 1931 endast omfattat 68 personer, en helt ringa siffra om man jämför den med vad som ännu för ett par år sedan var vanligt. Den uppväger på intet vis återinflyttningen. — Folkbytet med europeiska länder omfattade 1 806 emigranter och 2 720 immigranter, alltså ett invandringsöverskott av 914 personer.

Ut- och invandrarnas fördelning efter yrken belyses av följande relativa tal:[1]

Åren	Utvandrare, %						Invandrare, %					
	Jordbruk m. m.	Industri- o. hantverk	Arbetare av obest. slag	Tjänare	Handel o. samfärdsel	Övriga och okända yrken	Jordbruk m. m.	Industri o. hantverk	Arbetare av obest. slag	Handel o. samfärdsel	Övriga och okända yrken
1891—1900 . .	23·18	15·16	26·29	21·89	3·41	10·07	22·58	23·01	21·46	5·24	27·71
1901—1910 . .	31·97	25·67	20·97	10·79	6·33	4·27	23·93	31·20	20·96	8·80	15·11
1911—1920 . .	29·44	32·31	8·79	11·58	8·24	9·64	24·65	31·98	9·32	10·73	23·32
1921—1930 . .	33·58	28·50	7·29	8·66	10·98	11·04	21·28	28·12	8·48	12·60	29·57
1931	12·86	27·18	4·85	11·61	15·38	28·17	22·03	32·29	7·90	11·75	26·03

Beträffande emigranternas yrkesfördelning under år 1931 kan framhållas, att utvandringen minskats ännu mer bland jordbrukarna än inom industrigruppen; måhända är orsaken den, att de möjligheter, som Förenta staterna och Kanada ända in till de sista åren kunnat erbjuda inflyttande jordbruksarbetare, nu blivit ytterligare beskurna. Gruppen tjänare, vilken nästan uteslutande består av kvinnor, är jämförelsevis talrik, såsom den nästan alltid plägar vara under år med låg utvandring. Gruppen »övriga», vilken bl. a. omfattar utövare av fria yrken och personer utan angivet yrke, uppvisar i fråga om absoluta tal en jämförelsevis ringa nedgång mot föregående år och procentuellt sett följaktligen en mycket stark ökning. Invandrarnas yrkesfördelning avviker föga från den under sista årtiondet vanliga; industrigruppens övervikt är ännu något mer framträdande än vanligt.

[1] För åren 1891—1900 äro i kol. »jordbruk m. m.» även inräknade inhyses- och backstughjon och uppgifterna i kol. »handel och samfärdsel» för samma tid avse endast handel och sjöfart I övrigt hava uppgifterna i tabellen bragts i överensstämmelse med den nu tillämpade yrkesindelningen.

Sveriges offentliga arbetsförmedling under augusti 1932.

Översikt av verksamheten vid de särskilda anstalterna.

Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.	Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Stockholms stad .	15 612	4 699	3 482	332	Malmöhus: Eslöv	316	226	209	140
Stockholms län .	4 234	1 655	1 347	256	Malmöhus: Skurup . . .	139	133	83	105
Uppsala län . . .	1 480	624	419	237	Malmöhus: Vellinge . . .	234	185	170	126
Södermanlands län	1 541	799	559	193	Malmöhus: Ortsombud . .	685	124	124	552
Östergötlands län	2 893	1 120	834	258	Hallands län . .	819	220	157	372
Norrköping . . .	1 616	287	229	563	Göteborgs o. Boh. l.	4 591	670	546	685
Jönköpings län .	1 306	426	328	307	Göteborg	11 292	2 373	2 065	476
Kronobergs län .	703	264	172	266	Älvsborgs län . .	1 498	490	432	306
Norra Kalmar län	1 132	164	132	690	Skaraborgs län .	1 890	963	563	196
Södra Kalmar län	1 497	290	265	516	Värmlands län .	3 293	510	391	646
Gotlands län . .	529	216	137	245	Örebro län . . .	3 174	907	637	350
Blekinge län . .	3 021	750	597	403	Västmanlands län	2 646	692	543	382
Kristianstads län .	1 468	967	706	152	Kopparbergs län .	2 509	503	454	499
Malmöhus: Malmö	6 167	1 297	1 087	475	Gävleborgs län .	2 679	455	437	589
Malmöhus: Lund	774	349	326	222	Västernorrlands l.	5 632	910	907	619
Malmöhus: Landskrona . .	1 251	294	282	426	Jämtlands län . .	3 026	934	865	324
Malmöhus: Hälsingborg .	2 528	492	429	514	Västerbottens län	1 065	273	226	390
Malmöhus: Ystad	531	106	84	501	Norrbottens län .	887	341	307	260
Malmöhus: Trälleborg . .	732	370	363	198	Tillsammans	**95 390**	**26 078**	**20 894**	**366**

Översikt av verksamheten för huvudgrupper av arbete.

	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans				
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Arbetssökande personer	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Jordbr. o. skogshush.	12 422	5 453	4 473	567	923	336	12 572	12 989	6 376	4 809	204
Industri o. hantverk	33 285	1 391	1 338	1 194	409	277	33 852	34 479	1 800	1 615	1 916
Sjöfart och fiske .	7 546	1 128	1 068	304	132	122	7 761	7 850	1 260	1 190	623
Handel o. samfärdsel	6 768	966	913	3 310	1 806	1 450	9 719	10 078	2 772	2 363	364
Husligt arbete . .	11	4	2	9 915	9 590	6 649	7 697	9 926	9 594	6 651	103
Annat arbete . . .	18 679	4 255	4 249	1 389	21	17	19 484	20 068	4 276	4 266	469
Summa	**78 711**	**18 197**	**12 043**	**16 679**	**12 881**	**8 851**	**91 085**	**95 390**	**26 078**	**20 894**	**366**
Därav under 18 år	*3 906*	*1 198*	*1 085*	*3 353*	*1 710*	*1 336*	*7 117*	*7 259*	*2 908*	*2 421*	*250*
Tills. juli 1932	70 408	12 127	11 423	12 812	10 385	7 025	79 723	83 220	22 512	18 448	370
» augusti 1931	40 380	12 361	10 475	14 849	15 120	9 585	50 924	55 229	27 481	20 060	201
» » 1930	26 972	13 437	10 838	14 104	15 180	9 288	36 532	41 076	28 617	20 121	144
» » 1929	25 167	13 891	11 315	13 667	14 811	8 863	35 138	38 834	28 702	20 178	135

Utanför resp. länsförmedlingsanstalters rapporteringsområden tillsattes under månaden 2 415 platser, varav 1 975 manliga och 440 kvinnliga; motsvarande tal under samma månad föregående år voro resp. 2 298, 1 935 och 363 samt under nästlidna månad resp. 1 570, 1 118 och 452.

	Arbetsförmedlings-anstalter	Hela antalet			Jordbruk m. m.			Skogshus-hållning			Gruvdrift o. malmförädling			Jord-, sten- o. glasindustri		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdeln. .	**78 711**	**13 197**	**12 043**	**8 349**	**4 953**	**4 024**	**4 073**	**500**	**449**	**3 498**	**109**	**109**	**5 068**	**235**	**235**
1	Stockholms stad . . .	**10 670**	**905**	**821**	111	2	2	—	—	—	4	—	—	31	—	—
2	Stockholms län . . .	**3 514**	**1 038**	**946**	1 397	774	686	28	8	8	273	32	32	33	—	—
3	Uppsala län	**1 230**	**339**	**256**	368	261	182	25	—	—	324	—	—	47	2	2
4	Södermanlands län .	**1 088**	**402**	**298**	411	312	209	—	—	—	—	—	—	4	—	—
5	Östergötlands län . .	**2 175**	**596**	**501**	1 020	432	337	14	—	—	17	—	—	36	—	—
6	Norrköping	**1 487**	**162**	**146**	182	68	60	—	—	—	—	—	—	3	—	—
7	Jönköpings län . . .	**952**	**208**	**185**	255	115	94	5	—	—	12	—	—	11	2	2
8	Kronobergs län . . .	**539**	**79**	**66**	115	57	47	16	—	—	—	—	—	41	2	2
9	Kalmar län	**2 395**	**276**	**263**	179	85	76	82	—	—	4	—	—	84	—	—
10	Gotlands län	**370**	**90**	**71**	101	66	49	—	—	—	—	—	—	36	—	—
11	Blekinge län	**2 596**	**358**	**340**	243	94	79	2	—	—	—	—	—	998	2	2
12	Kristianstads län . .	**963**	**494**	**402**	579	433	345	18	2	2	24	—	—	47	2	2
13	Malmöhus län: Malmö	**4 602**	**331**	**320**	101	94	87	—	—	—	—	—	—	118	—	—
14	Hälsingborg . .	**2 154**	**266**	**262**	82	65	62	—	—	—	54	—	—	10	—	—
15	Övriga anstalter	**4 245**	**1 496**	**1 433**	839	1 020	957	—	—	—	311	50	50	171	—	—
16	Hallands län	**675**	**114**	**86**	70	60	40	—	—	—	—	—	—	109	—	—
17	Göteborgs o. Boh. län	**4 264**	**439**	**398**	150	79	41	1	—	—	—	—	—	3 005	224	224
18	Göteborgs stad . . .	**9 305**	**1 133**	**1 092**	109	97	90	—	—	—	—	—	—	18	—	—
19	Älvsborgs län	**1 325**	**351**	**340**	96	31	21	—	—	—	93	—	—	7	—	—
20	Skaraborgs län . . .	**1 502**	**473**	**335**	670	398	262	1	—	—	—	—	—	24	—	—
21	Värmlands län . . .	**3 121**	**290**	**278**	259	31	20	512	20	20	8	—	—	136	—	—
22	Örebro län	**2 708**	**403**	**366**	304	156	120	269	8	7	813	2	2	33	—	—
23	Västmanlands län . .	**2 148**	**345**	**282**	178	145	82	112	52	52	750	—	—	14	—	—
24	Kopparbergs län . . .	**2 224**	**300**	**299**	47	16	15	687	119	119	699	3	3	2	—	—
25	Gävleborgs län . . .	**2 383**	**286**	**286**	71	5	5	411	3	3	112	22	22	17	—	—
26	Västernorrlands län .	**5 586**	**885**	**885**	199	10	10	863	88	88	—	—	—	9	1	1
27	Jämtlands län . . .	**2 845**	**784**	**734**	143	28	28	920	156	106	—	—	—	24	—	—
28	Västerbottens län . .	**898**	**120**	**119**	48	18	18	40	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län . . .	**747**	**234**	**231**	22	1	—	67	44	44	—	—	—	—	—	—
	Kvinnliga avdeln.	**16 679**	**12 881**	**8 851**	**567**	**923**	**336**	—	—	—	—	—	—	**5**	—	—
1	Stockholms stad . .	**4 942**	**3 794**	**2 661**	5	1	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—
2	Stockholms län . . .	**720**	**617**	**401**	45	51	31	—	—	—	—	—	—	1	—	—
3	Uppsala län	**250**	**285**	**163**	33	39	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län .	**453**	**397**	**261**	55	76	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län . .	**718**	**524**	**333**	45	68	37	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Norrköping	**129**	**125**	**83**	4	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Jönköpings län . . .	**354**	**218**	**143**	12	9	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län . . .	**164**	**185**	**104**	14	24	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	**234**	**178**	**134**	8	18	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gotlands län	**159**	**126**	**66**	4	12	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Blekinge län	**425**	**392**	**257**	28	70	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län . .	**505**	**473**	**304**	68	119	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	**1 565**	**966**	**767**	5	23	6	—	—	—	—	—	—	1	—	—
14	Hälsingborg . .	**374**	**226**	**167**	9	17	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Övriga anstalter	**417**	**291**	**208**	36	40	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Hallands län	**144**	**106**	**71**	15	19	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs o. Boh. län	**327**	**231**	**148**	31	17	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Göteborgs stad . . .	**1 987**	**1 240**	**973**	3	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Älvsborgs län . . .	**173**	**139**	**92**	2	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län . . .	**388**	**490**	**228**	29	92	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län . . .	**172**	**220**	**113**	12	28	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	**466**	**504**	**271**	36	81	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län . .	**498**	**347**	**261**	34	43	21	—	—	—	—	—	—	1	—	—
24	Kopparbergs län . . .	**285**	**203**	**155**	8	14	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län . . .	**296**	**169**	**151**	4	6	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Västernorrlands län .	**46**	**25**	**22**	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län . . .	**181**	**150**	**131**	8	17	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län . .	**167**	**153**	**107**	11	19	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län . . .	**140**	**107**	**76**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Metall- o. maskin-industri			Trävaru-industri			Byggnads-verksamhet			Läder-, hår- o. gummi-industri			Textil-industri			Beklädnads-industri			Närings- o. njut-ningsmedels-industri			
Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
8 527	**225**	**215**	**4 363**	**99**	**91**	**6 272**	**460**	**446**	**381**	**11**	**7**	**406**	**5**	**3**	**688**	**6**	**6**	**831**	**53**	**49**	
2 012	77	71	202	4	2	2 114	107	96	93	6	4	17	—	—	133	4	4	142	4	3	1
425	29	29	76	4	3	267	49	48	6	—	—	3	—	—	11	1	1	23	2	2	2
81	4	2	12	2	2	37	—	—	6	1	1	—	—	—	2	—	—	11	—	—	3
269	15	15	52	2	2	29	10	10	—	—	—	2	—	—	1	—	—	1	—	—	4
249	2	2	66	—	—	141	28	28	2	—	—	3	—	—	4	—	—	24	1	1	5
224	1	—	120	—	—	265	3	3	7	—	—	90	1	1	5	—	—	7	—	—	6
82	—	—	68	1	1	82	23	23	4	—	—	5	—	—	5	—	—	15	—	—	7
13	2	2	27	1	—	18	2	2	—	—	—	—	—	—	4	—	—	3	1	1	8
374	2	2	267	4	—	158	34	34	8	—	—	6	—	—	5	—	—	43	1	1	9
2	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	10
30	—	—	14	—	—	29	3	3	2	—	—	—	—	—	1	—	—	10	—	—	11
40	1	—	22	—	—	60	12	12	1	—	—	3	—	—	4	—	—	8	—	—	12
926	7	7	169	3	3	798	19	18	37	1	1	15	—	—	64	—	—	83	—	—	13
212	—	—	16	—	—	295	6	6	59	—	—	2	—	—	17	—	—	21	2	2	14
552	9	9	50	1	1	259	19	19	102	—	—	16	—	—	16	—	—	218	13	13	15
83	—	—	26	—	—	47	—	—	5	—	—	14	2	2	14	—	—	9	—	—	16
196	—	—	59	—	—	123	5	5	8	—	—	14	—	—	1	—	—	36	11	11	17
1 548	41	41	644	4	4	503	45	44	26	3	1	150	2	—	46	1	1	77	11	10	18
208	13	13	42	4	4	84	5	5	—	—	—	41	—	—	12	—	—	10	—	—	19
91	7	7	20	—	—	44	—	—	6	—	—	1	—	—	3	—	—	21	7	5	20
279	1	1	131	2	2	158	2	2	7	—	—	19	—	—	5	—	—	5	—	—	21
64	6	6	90	—	—	90	—	—	2	—	—	—	—	—	305	—	—	8	—	—	22
244	2	2	160	11	11	139	9	9	—	—	—	2	—	—	6	—	—	11	—	—	23
32	4	4	125	—	—	74	16	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
146	—	—	367	1	1	96	8	8	—	—	—	3	—	—	7	—	—	19	—	—	25
124	2	2	1 038	50	50	247	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	—	19	—	—	26
14	—	—	67	—	—	37	49	49	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	27
7	—	—	65	5	5	63	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
—	—	—	368	—	—	6	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	29
106	**18**	**10**	**4**	**3**	**1**	**—**	**1**	**—**	**46**	**2**	**2**	**136**	**46**	**14**	**355**	**126**	**89**	**216**	**155**	**107**	
95	13	10	4	3	1	—	1	—	6	2	2	20	2	2	141	62	37	74	41	27	1
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	9	2	2	6	2	2	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	3	1	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	2	6	6	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	8	5	4	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	—	—	4	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	6	—	—	6	3	1	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	7	7	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	2	2	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	2	7	5	3	12
7	—	—	—	—	—	—	—	—	23	—	—	7	1	1	84	40	33	34	4	3	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	—	—	13	—	—	3	—	—	5	1	1	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	5	—	—	5	3	2	13	1	—	15
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4	4	—	—	—	1	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	4	2	1	17
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	69	37	5	69	7	5	18	50	44	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	13	1	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	15	3	1	6	5	1	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4	4	7	3	2	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	2	1	1	1	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29

	Arbetsförmedlingsanstalter	Kem. - tekn. o. belysningsindustri			Trämasse- o. pappersindustri			Grafisk industri			Industri o. hantverk, ej specific.			Sjöfart och fiske		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdeln. .	**368**	**61**	**61**	**703**	**7**	**7**	**232**	**7**	**7**	**1 948**	**113**	**102**	**7 546**	**1 128**	**1 068**
1	Stockholms stad . .	6	—	—	48	—	—	117	3	3	588	59	48	584	157	142
2	Stockholms län . . .	3	—	—	14	—	—	14	—	—	42	2	2	88	13	13
3	Uppsala län	2	—	—	2	—	—	2	—	—	16	—	—	9	—	—
4	Södermanlands län .	—	—	—	6	—	—	1	—	—	2	—	—	99	18	18
5	Östergötlands län . .	—	—	—	1	—	—	2	—	—	91	5	5	13	5	5
6	Norrköping	2	—	—	34	1	1	9	—	—	40	2	2	112	44	44
7	Jönköpings län . . .	71	—	—	—	—	—	1	—	—	60	1	1	5	—	—
8	Kronobergs län . . .	—	—	—	17	—	—	—	—	—	4	2	2	—	—	—
9	Kalmar län	14	—	—	6	—	—	2	—	—	70	1	1	454	40	40
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	106	15	13
11	Blekinge län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	2	2	457	26	26
12	Kristianstads län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	21	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	112	—	—	40	—	—	12	—	—	293	13	13	338	56	53
14	Hälsingborg . .	20	—	—	4	—	—	3	—	—	27	1	1	891	170	169
15	Övriga anstalter	18	12	12	5	—	—	5	—	—	50	1	1	411	35	35
16	Hallands län	1	18	18	1	—	—	1	—	—	1	—	—	98	16	8
17	Göteborgs o. Boh. län	28	—	—	14	—	—	5	1	1	18	—	—	123	24	22
18	Göteborgs stad . . .	50	31	31	47	1	1	45	3	3	219	21	21	2 663	350	324
19	Älvsborgs län . . .	19	—	—	29	5	5	—	—	—	34	—	—	10	—	—
20	Skaraborgs län . . .	11	—	—	—	—	—	5	—	—	121	—	—	5	—	—
21	Värmlands län . . .	—	—	—	52	—	—	—	—	—	141	—	—	32	6	6
22	Örebro län	2	—	—	5	—	—	2	—	—	21	—	—	5	—	—
23	Västmanlands län . .	—	—	—	1	—	—	1	—	—	17	1	1	7	—	—
24	Kopparbergs län . .	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län . . .	—	—	—	6	—	—	1	—	—	19	—	—	394	68	68
26	Västernorrlands län .	9	—	—	219	—	—	3	—	—	39	—	—	537	47	47
27	Jämtlands län . . .	—	—	—	148	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	61	20	19
29	Norrbottens län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	23	18	16
	Kvinnliga avdeln.	**49**	**5**	**5**	**148**	**21**	**18**	**7**	**1**	**1**	**122**	**36**	**30**	**304**	**132**	**122**
1	Stockholms stad . .	17	5	5	37	16	15	6	—	—	16	13	9	165	70	70
2	Stockholms län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	3	—	—
3	Uppsala län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län .	—	—	—	2	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1
6	Norrköping	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	4
7	Jönköpings län . . .	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	4	4
11	Blekinge län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	6	—	—	70	2	2	—	—	—	80	22	20	9	—	—
14	Hälsingborg . .	—	—	—	3	—	—	—	—	—	3	—	—	4	3	3
15	Övriga anstalter	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	5	—	—
16	Hallands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs o. Boh. län	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	2
18	Göteborgs stad . . .	4	—	—	29	3	1	1	1	1	3	1	1	85	45	35
19	Älvsborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län . . .	12	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
22	Örebro län	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1	1
26	Västernorrlands län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	1	1
27	Jämtlands län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Kontors-, bank- o. d. personal			Butiks- o. magasins-personal			Hotell- o. restaurang-personal			Transport-arbetare			Allmän o. litterär verksamhet			Husligt arbete			Annat arbete			
Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
837	**52**	**44**	**1 961**	**164**	**151**	**388**	**21**	**21**	**3 479**	**719**	**687**	**153**	**10**	**10**	**11**	**4**	**2**	**18 679**	**4 255**	**4 249**	
412	18	13	937	65	54	197	5	5	1 229	246	228	103	7	7	8	2	—	1 582	139	139	1
11	—	—	58	1	1	13	2	2	174	34	33	5	1	1	3	—	—	547	86	85	2
2	—	—	16	—	—	4	1	1	28	11	11	—	1	1	—	—	—	236	56	54	3
—	—	—	6	—	—	—	—	—	29	9	8	—	—	—	—	—	—	176	36	36	4
6	—	—	27	—	—	8	2	2	74	30	30	1	—	—	—	—	—	376	91	91	5
15	2	1	40	—	—	3	—	—	115	21	15	1	—	—	—	—	—	213	19	19	6
2	—	—	3	—	—	4	—	—	36	5	4	—	—	—	—	—	—	226	61	60	7
—	—	—	2	—	—	1	—	—	6	1	1	—	—	—	—	—	—	272	11	11	8
11	—	—	16	—	—	—	—	—	57	8	8	—	—	—	—	—	—	555	101	101	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	7	7	—	—	—	—	—	—	91	2	2	10
—	1	1	8	1	—	1	—	—	47	19	17	—	—	—	—	—	—	736	210	210	11
—	2	1	16	—	—	3	—	—	27	4	3	—	—	—	—	—	—	84	38	37	12
105	3	3	157	1	1	24	—	—	295	35	35	18	—	—	—	—	—	897	99	99	13
10	2	2	40	—	—	9	1	1	115	8	8	—	—	—	—	—	—	267	11	11	14
20	—	—	68	8	8	5	—	—	130	10	10	2	—	—	—	—	—	997	318	318	15
2	1	1	17	—	—	1	1	1	25	9	9	2	—	—	—	—	—	149	7	7	16
4	1	1	15	2	2	6	1	1	65	8	7	—	—	—	—	—	—	393	83	83	17
197	21	20	416	83	82	35	5	5	443	201	201	18	1	1	—	2	2	2 051	210	210	18
6	—	—	9	—	—	1	—	—	49	2	2	—	—	—	—	—	—	575	291	290	19
2	—	—	12	1	1	4	1	1	44	4	4	2	—	—	—	—	—	415	55	55	20
4	—	—	5	—	—	4	—	—	35	4	3	—	—	—	—	—	—	1 329	224	224	21
3	1	1	20	1	1	6	—	—	61	7	7	1	—	—	—	—	—	604	222	222	22
5	—	—	7	—	—	1	—	—	54	8	8	—	—	—	—	—	—	439	117	117	23
5	—	—	7	—	—	3	1	1	21	2	2	—	—	—	—	—	—	518	139	139	24
5	—	—	22	1	1	2	—	—	82	6	6	—	—	—	—	—	—	603	172	172	25
8	—	—	29	—	—	2	—	—	160	2	2	—	—	—	—	—	—	2 066	685	685	26
—	—	—	5	—	—	1	1	1	20	—	—	—	—	—	—	—	—	1 459	550	550	27
2	—	—	3	—	—	—	—	—	22	5	5	—	—	—	—	—	—	583	68	68	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	13	13	—	—	—	—	—	—	240	154	154	29
307	**65**	**55**	**606**	**106**	**78**	**1 823**	**1 261**	**1 026**	**210**	**213**	**182**	**364**	**161**	**109**	**9 915**	**9 590**	**6 649**	**1 389**	**21**	**17**	
118	23	18	250	53	36	668	374	317	104	109	94	182	62	46	2 575	2 936	1 965	457	8	6	1
3	4	2	23	4	3	86	32	27	—	—	—	12	2	—	525	520	334	—	—	—	2
—	—	—	1	—	—	19	16	14	—	1	1	1	1	1	191	225	129	2	—	—	3
—	—	—	1	—	—	25	23	22	—	2	1	2	3	1	304	273	189	57	12	10	4
1	—	—	8	2	2	44	36	25	7	4	4	12	14	12	535	394	248	53	—	—	5
—	—	—	1	—	—	4	4	4	—	1	1	1	2	1	80	108	73	17	—	—	6
—	—	—	4	—	—	36	29	18	1	—	—	15	4	3	251	173	117	13	—	—	7
—	—	—	—	—	—	15	29	11	—	—	—	—	2	2	128	123	70	—	—	—	8
—	—	—	—	1	1	31	22	19	1	1	1	1	3	3	177	131	103	12	—	—	9
1	—	—	2	—	—	26	17	14	—	—	—	3	2	1	105	90	45	—	—	—	10
—	1	—	2	1	1	35	39	37	3	10	4	—	—	—	355	270	193	—	—	—	11
—	—	—	7	1	1	79	67	51	—	—	—	—	—	—	342	279	203	1	—	—	12
101	14	14	154	11	8	116	78	61	1	34	32	10	7	3	737	730	584	120	—	—	13
2	1	—	7	4	4	50	31	22	5	3	2	3	7	7	197	159	120	56	—	—	14
1	—	—	12	3	2	26	12	11	8	6	6	1	1	—	257	225	178	40	—	—	15
—	—	—	—	—	—	14	11	10	2	2	2	—	—	—	91	70	54	17	—	—	16
—	1	1	4	2	1	76	59	53	1	2	1	5	5	2	179	141	80	22	—	—	17
71	16	15	94	17	13	143	114	95	55	27	23	81	14	9	863	897	725	397	1	1	18
—	—	—	—	—	—	20	10	10	—	—	—	—	1	1	147	125	79	—	—	—	19
1	1	1	7	2	2	27	36	19	—	—	—	2	10	—	260	336	179	40	—	—	20
1	—	—	—	—	—	13	18	11	—	—	—	3	5	4	143	168	91	—	—	—	21
2	2	2	8	2	2	49	41	25	8	5	4	8	4	2	294	361	209	33	—	—	22
3	1	1	13	2	1	49	51	45	6	3	3	5	6	5	334	234	179	41	—	—	23
—	—	—	—	—	—	53	28	25	2	1	1	4	5	5	218	155	120	—	—	—	24
—	1	1	2	1	1	33	16	15	5	1	1	10	1	1	228	142	128	10	—	—	25
—	—	—	—	—	—	5	6	6	—	—	—	1	—	—	27	17	14	—	—	—	26
—	—	—	4	—	—	47	38	38	1	1	1	2	—	—	116	91	85	1	—	—	27
1	—	—	2	—	—	24	18	15	—	—	—	—	—	—	127	116	85	—	—	—	28
1	—	—	—	—	—	10	6	6	—	—	—	—	—	—	129	101	70	—	—	—	29

Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna

den 31 juli 1932.

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar			Arbetslösa				Föregående månads %
		Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	%	
Beklädnadsarbetareförb. . .	80	2 844	10 896	13 740	499	2 321	2 820	20·5	8·0
Bleck- o. plåtslagareförb. .	41	2 070	—	2 070	251	—	251	12·1	17·1
Bokbindareförbundet . . .	36	1 722	3 532	5 254	308	350	658	12·5	13·8
Bryggeriindustriarb.-förb. .	75	3 778	806	4 584	160	41	201	4·4	4·5
Byggnadsträarbetareförb. .	183	14 275	—	14 275	3 854	—	3 854	27·0	33·2
De förenade förbunden . .	39	2 674	1 392	4 066	280	143	423	10·4	9·8
Elektriska arbetareförb. . .	77	4 162	—	4 162	638	—	638	15·3	19·9
Gjutareförbundet	90	4 786	2	4 788	1 308	—	1 308	27·3	24·8
Grov- o. fabriksarb.-förb. .	373	33 019	5 010	38 029	9 063	1 085	10 148	26·7	28·6
Gruvindustriarbetareförb. .	34	4 758	42	4 800	1 838	28	1 866	38·9	39·6
Handelsarbetareförb. . . .	223	14 716	7 014	21 730	2 017	533	2 550	11·7	10·5
Hatt- o. pälsindustriarb.-f. .	21	460	1 370	1 830	104	347	451	24·6	24·5
Hattarbetare	12	222	824	1 046	55	275	330	31·5	32·6
Pälsvarnarbetare	9	238	546	784	49	72	121	15·4	14·6
Kommunalarbetareförb. . .	179	22 429	2 742	25 171	850	150	1 000	4·0	3·7
Litografförbundet	13	1 959	110	2 069	123	8	131	6·3	6·1
Livsmedelsarbetareförb. . .	89	8 535	3 111	11 646	915	392	1 307	11·2	11·9
Metallindustriarb.-förb. . .	232	92 805	4 635	97 440	21 673	627	22 300	22·9	23·1
Järnbruksarbetare . . .	56	19 706	15	19 721	5 140	1	5 141	26·1	22·6
Verkstadsarbetare . . .	176	73 099	4 620	77 719	16 533	626	17 159	22·1	23·3
Murareförbundet	62	6 086	—	6 086	1 297	—	1 297	21·3	20·5
Målareförbundet	102	6 644	1	6 645	855	—	855	12·9	21·3
Pappersindustriarb.-förb. .	112	21 388	1 129	22 517	2 015	135	2 150	9·5	10·3
Sadelm.- o. tapetseraref. .	42	1 734	264	1 998	489	61	550	27·5	31·2
Sko- o. läderindustriarb.-f. .	50	6 371	3 679	10 050	1 295	367	1 662	16·5	12·9
Stenindustriarbetareförb. .	78	4 441	—	4 441	1 570	—	1 570	35·4	39·7
Sågverksindustriarb.-förb. .	292	23 689	2	23 691	8 744	—	8 744	36·9	34·5
Sågverks- o. brädgårdsarb.	158	14 915	1	14 916	4 442	—	4 442	29·8	29·1
Flottnings- o. skogsarb.	134	8 774	1	8 775	4 302	—	4 302	49·0	44·0
Textilarbetareförbundet . .	95	8 242	14 360	22 602	666	1 111	1 777	7·9	7·1
Tobaksindustriarb.-förb. .	10	531	2 010	2 541	9	49	58	2·3	1·8
Transportarbetareförb. . .	95	11 983	62	12 045	1 351	19	1 370	11·4	13·8
Träindustriarbetareförb. . .	187	12 523	101	12 624	3 572	29	3 601	28·5	29·3
Tunnbinderiarbetareförb. .	13	207	—	207	44	—	44	21·3	23·1
Typografförbundet	103	8 863	502	9 365	666	45	711	7·6	7·7
Väg- o. vattenb.-arb.-förb. .	101	5 576	—	5 576	1 327	—	1 327	23·8	21·7
Tillsammans	3 127	333 270	62 772	396 042	67 781	7 841	75 622	19·1	19·1
Skogs- o. flottningsarb.-förb.	75	3 414	—	3 414	1 846	—	1 846	54·1	54·4
Summa	3 202	336 684	62 772	399 456	69 627	7 841	77 468	19·4	19·5

Antalet *arbetslöshetsveckor* (d. v. s. på grund av arbetslöshet fristämplade veckor) har under juli uppgivits till inalles 374 894, vilket i genomsnitt motsvarar 4·8 veckor per varje å månadens sista dag arbetslös medlem.

Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet.

	1931						1932						
	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mars	april	maj	juni	juli
Sverige. Arbetslöshet, i % . .	11·8	12·8	13·4	16·4	19·3	26·5	24·0	23·6	23·9	20·6	18·8	19·1	19·1
Ansökn. per 100 lediga platser .	198	201	197	257	413	343	368	412	343	341	339	351	370
Arbetstillgång (medelgod = 3·00)	·	·	2·61	·	·	2·65	·	·	2·46	·	·	2·39	·
Norge. Arbetslöshet, i % . . .	[2] ·	[2] ·	17·7	17·1	19·0	20·8	23·9	24·8	25·5	24·9	24·6	23·6	23·0
Danmark. Arbetslöshet, i % .	11·8	11·8	12·1	15·8	22·1	32·2	34·1	35·9	35·8	27·7	24·8	[1] 24·9	29·5
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	37	38	38	49	82	128	139	148	145	111	85	84	111
Finland. Arbetslösa (i 1 000-tal):													
enl. arbetsförmedlingen . . .	7	9	12	15	18	16	21	19	17	17	13	13	13
» arbetslöshetsnämnderna .	·	·	·	68	89	87	88	90	90	76	53	32	23
Ansökn. per 100 led. platser (manl.)	543	525	483	387	494	426	396	470	593	518	479	775	946
Storbritannien. Arbetslöshet, i %	22·0	22·0	22·6	21·9	21·4	20·9	22·4	22·0	20·8	21·4	22·1	22·3	22·9
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	2 783	2 834	2 897	2 792	2 688	2 574	2 794	2 764	2 627	2 712	2 805	2 816	2 889
Sysselsättningsindex (1924 = 100)	96·4	96·7	98·0	99·2	100·0	100·8	98·4	98·8	100·4	99·7	98·8	98·7	—
Irland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	21	22	22	23	26	31	32	31	31	32	36	—	—
Nederländerna. Arbetslöshet, i %	13·3	15·3	15·7	18·0	22·1	27·8	33·7	32·7	29·3	25·0	[1] 26·4	30·0	—
Arbetslöshetsindex	11·7	12·2	12·8	14·8	18·4	22·6	27·1	25·9	23·9	22·1	22·6	—	—
Belgien. Arbetslöshet, i % . .	25·4	26·7	26·7	28·8	30·7	38·5	43·2	45·3	42·7	[1] 41·5	40·3	39·9	—
Tyskland. Arbetslöshet, i %. .	31·0	33·6	35·0	36·6	38·9	42·2	43·6	44·1	44·6	43·9	43·3	43·1	43·9
Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	2 232	2 377	2 484	2 535	2 772	3 148	3 481	3 525	3 323	2 907	2 658	2 485	2 111
Sysselsatta löntagare (i milj.) .	15·1	14·6	14·4	14·0	13·4	12·4	12·1	11·9	12·0	12·5	12·7	12·8	12·8
Sysselsättn:index (1 jan. 1925 = 100)	[1] 92·7	[1] 90·3	[1] 88·8	[1] 86·4	[1] 83·1	[1] 77·0	74·8	73·9	60·0	63·4	65·0	65·8	—
Österrike. Underst. arbetsl. (1 000)	194	196	202	228	274	330	358	362	352	304	271	265	266
Schweiz. Arbetslöshet, i % . .	14·6	16·0	16·3	18·0	21·0	26·1	25·4	26·3	22·5	20·3	19·1	18·4	—
Arbetstillgång (medelgod = 100)	·	·	81	·	·	76	·	·	72	·	·	73	·
Frankrike. Underst. arbetsl. (1 000)	36	38	39	56	92	147	241	293	303	282	262	232	[3] 265
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	51	54	56	80	124	177	279	337	347	341	322	295	—
Italien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	638	693	748	800	878	982	1 051	1 148	1 053	1 000	968	905	—
Sysselsättn:index (sept. 1926 = 100)	78·0	77·4	77·6	76·8	75·3	74·2	70·5	73·2	68·7	67·9	—	—	—
Estland. Oplac. arbetssökande	634	933	2 096	5 425	7 554	9 055	9 318	9 096	8 395	6 029	[1] 4 896	[1] 3 157	—
Lettland. Oplac. arbetssökande	2 169	4 827	7 470	13 705	18 377	21 935	26 335	22 222	22 912	13 048	7 599	—	—
Polen. Arbetslöshet, i % . . .	11·2	10·6	10·9	10·9	11·2	14·3	15·5	16·0	16·4	15·5	12·8	—	—
Tjeckoslovakien. Arbetslösh., i %	6·6	6·9	6·7	6·9	8·2	11·3	14·0	14·8	14·6	13·3	12·7	—	—
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	211	215	228	254	338	486	583	632	635	556	[1] 481	458	—
Ungern. Arbetslösa (i 1 000-tal)	27	29	30	30	31	33	34	34	32	31	30	29	—
Ansökn. per 100 lediga platser .	385	402	486	603	466	447	439	419	346	369	460	681	—
Rumänien. Oplac. arbetss. (1 000)	29	23	23	29	44	49	57	58	55	47	40	34	—
Jugoslavien. Registr. arbetslösa	6 672	7 466	7 758	10 070	10 349	14 502	19 665	21 435	20 089	18 532	13 568	—	—
Bulgarien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	·	·	·	·	16	20	27	26	36	31	—	—	—
Kanada. Arbetslöshet, i % . .	16·2	15·8	18·1	18·3	18·6	21·1	22·0	20·6	20·4	23·0	22·1	21·9	—
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	105·2	107·1	103·9	103·0	99·1	91·6	89·7	88·7	87·5	87·5	89·1	88·7	—
Förenta st. Sysselsättningsindex:													
Bur. of Lab. Statist. (1926 = 100)	71·7	71·2	70·9	68·9	67·1	66·7	64·8	65·6	64·5	62·2	59·7	57·5	—
Fed. Res. Board (1923—25 = 100)	73·8	74·2	74·7	71·4	68·7	67·9	66·3	67·3	66·3	64·0	[1] 61·3	59·1	—
Arbetslöshet, i %	18·8	19·2	19·4	19·5	20·0	21·8	23·1	23·0	[1] 22·5	[1] 22·8	22·9	23·6	—
Australien. Arbetslöshet, i % .	·	·	28·3	·	·	28·0	·	·	28·3	·	·	30·0	·
Nya Zeeland. Arbetslösa (1000-tal)	48	50	51	51	48	46	46	45	45	49	54	54	55

[1] Reviderade siffror. — [2] På grund av storkonflikt ha inga arbetslöshetssiffror publicerats. — [3] Ökningen beror huvudsakligen på en utvidgning av understödsrätten.

Livsmedelspriser och levnadskostnader.

Livsmedelspriser under augusti månad 1932. De noteringar av minuthandelspriser å livsmedel (ävensom å bränsle och lyse), som meddelas i efterföljande sammandragstabell för socialstyrelsens 49 ombudsorter, ha inhämtats och bearbetats på samma sätt, som tidigare varit fallet.

Under augusti månad har prisnivån sjunkit något. Nedgången beror i främsta rummet på sänkta vedpriser. I fråga om livsmedel ha prissänkningar å ost, frukt och grönsaker i det närmaste motvägts av höjda priser å fläsk och salt sill.

Sammanfattning av livsmedelsprisernas förändringar juli 1914—augusti 1932. Till belysande av de allmänna förändringar, som med avseende å livsmedelspriserna ägt rum i detaljhandeln från tiden före världskrigets utbrott till och med augusti 1932, meddelas efterföljande serie av *vägda* indextal.

	Juli	Årsmedeltal								1932[1]			
	1914	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1:a kv.	2:a kv.	Juli	Aug.
Indextal	100	164	168	158	153	154	150	140	131	127	127	128	127

Enligt vad denna serie giver vid handen, har den allmänna prisnivån i fråga om livsmedel, bränsle och lyse under augusti sjunkit med 1 enhet. Det må noga observeras, att ovan angivna indextal endast avse de förändringar, som drabbat priserna å livsmedel, bränsle och lyse. Indextalet för de totala levnadskostnaderna (sålunda jämväl utgifterna för hyra, kläder, skatter m. m. inberäknade), vilket beräknas kvartalsvis, utgjorde vid den senast verkställda beräkningen, den 1 juli 1932, 156, motsvarande en stegring från juli 1914 av 56 %, mot 57 % vid närmast föregående undersökningstillfälle, den 1 april 1932 (se nyssnämnda kvartalsrapport, sid. 551).

[1] Preliminära tal för juli och augusti.

Varuslag	Kvantitet	1913	1919	1931	Aug. 1931	Juni 1932	Juli[1] 1932	Aug.[1] 1932	Höjn. el. sänkn. i % aug. 1913—aug. 1932	Höjn. el. sänkn. i % aug. 1931—aug. 1932
Mjölk: oskummad	l	14	47	21	21	20	20	20	+ 42·9	— 4·8
separerad	»	6	23	8	7	7	7	7	+ 16·7	0·0
Smör: bords- (mejeri-)	kg	236	729	255	245	216	220	220	— 4·8	— 10·2
mat- (lands-)	»	213	727	240	229	207	206	208	— 1·9	— 9·2
Ost: helfet, småpipig, okryddad	»	164	624	190	191	175	171	168	+ 1·8	— 12·0
halvfet, » »	»	121	500	141	142	130	128	125	+ 2·5	— 12·0
Margarin, växt-, ej smörblandat	»	135	433	129	130	126	126	126	— 8·0	— 3·1
Ägg, svenska, färska	tjog	159	681	193	148	119	132	151	+ 5·6	+ 2·0
Potatis: gammal	5 l	28	71	44	48	47	46	44	+ 51·7	— 8·3
»	hl	·	1271	679	726	732	719	682	—	— 6·1
färsk, svensk	5 l	46	102	124	71	—	106	50	+ 61·3	— 29·6
Gula ärter, svenska	kg	81	78	32	32	31	32	31	0·0	— 3·1
Bruna bönor, holländska	»	48	214	43	41	46	46	46	0·0	+ 12·2
Mjöl: vete-, kärn-, svensk förmaln.	»	31	75	39	39	36	36	36	+ 16·1	— 7·7
råg-, samm. el. toppat, svenskt	»	22	56	24	25	24	24	24	+ 9·1	— 4·0
rågsikt-, svenskt, märket 000	»	27	73	35	35	33	33	33	+ 22·2	— 5·7
Gryn: havre-, ångpreparerade	»	36	99	36	35	39	39	39	+ 8·3	+ 11·4
ris-, Burma- el. svenska prima	»	41	111	46	45	43	43	43	+ 4·9	— 4·4
Rågbröd: hårt { grovt spisbröd	»	41	96	64	63	62	62	62	+ 51·2	— 1·6
Rågbröd: hårt { knäckebröd	»	·	·	88	88	87	86	86	—	— 2·3
sötlimpa eller siktbröd	»	38	96	61	61	60	60	60	+ 57·9	— 1·6
grovbröd (grov hålkaka, ankarst.)	»	30	64	46	46	47	47	47	+ 56·7	+ 2·2
Vetebröd: skorpor, ordinära	»	76	230	141	140	138	137	137	+ 80·3	— 2·1
mjukt matbröd, { bakat med vatten	»	43	116	75	74	74	74	74	+ 76·2	0·0
billigaste sort { » » mjölk	»	60	167	89	89	88	88	88	+ 46·7	— 1·1
mjukt kaffebröd, billigaste sort	»	·	·	·	·	101	101	101	·	·
Nötkött, färskt: stek	»	122	563	181	182	163	163	163	+ 30·4	— 10·4
soppkött	»	100	490	150	149	130	130	131	+ 28·4	— 12·1
Kalvkött, stek: gödkalv	»	131	512	225	225	209	209	207	+ 55·6	— 8·0
spädkalv	»	72	312	138	137	125	125	125	+ 73·6	— 8·8
Fårkött, färskt, stek	»	133	600	218	225	209	212	211	+ 54·0	— 6·2
Malet nötkött (köttfärs)	»	·	·	·	·	157	157	157	·	·
Fläsk: färskt (sidfläsk)	»	133	605	147	144	135	151	154	+ 13·2	+ 6·9
salt, svenskt (sidfläsk)	»	140	619	153	150	143	154	157	+ 9·8	· 4·7
» amerikanskt »	»	·	·	195	190	171	169	174	—	— 8·4
Fisk, färsk: abborre	»	75	202	121	116	104	109	111	+ 50·0	— 4·3
gädda	»	108	333	182	185	154	170	173	+ 54·5	— 6·5
sill	»	84	110	68	76	70	77	69	+ 81·6	— 9·2
strömming	»	38	114	68	61	60	60	57	+ 54·1	— 6·6
torsk	»	55	160	97	97	90	92	91	+ 68·5	— 6·2
rödspotta (spätta)	»	79	244	154	152	144	147	148	+ 85·0	— 2·6
kolja	»	·	·	124	116	121	121	118	—	+ 1·7
Salt sill, prima Islands-	»	45	148	56	55	34	34	45	0·0	— 18·2
Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	56	223	85	83	74	74	72	+ 33·3	— 13·3
Kaffe, rostat, Santosblandning	»	·	·	·	·	327	329	330	·	·
Socker, bit-	»	67	183	42	41	47	47	47	— 29·9	+ 14·6
Salt, matsalt	»	·	32	16	16	16	16	16	—	0·0
Äpplen, ät-	»	·	·	·	·	142	143	143	·	·
Apelsiner, medelstora	dussin	·	·	·	·	140	155	164	·	·
Bananer, prima	kg	·	·	·	·	179	180	161	·	·
Katrinplommon, amer., storl. 40/50	»	·	·	·	·	107	107	107	·	·
Vitkål, svensk	»	·	·	·	·	42	42	28	·	·
Pilsner, klass II, utan glas	1/3 l	·	·	·	·	22	22	22	·	·
Svagdricka	l	6	16	16	16	16	16	16	+ 166·7	0·0
Elektrisk ström	kWh	·	·	·	·	35	35	35	·	·
Fotogen, Water White	l	20	71	24	24	21	23	23	+ 9·5	— 4·2
Kokgas	kbm	·	·	·	·	17	17	17	·	·
Ved: björk-, osågad, hemkörd	»	720	2310	1165	1155	1095	1075	1035	+ 44·8	— 10·4
barr-, » »	»	575	1895	890	880	830	825	795	+ 37·1	— 9·7
Kol: antracit- (»valnöt»), hemkört	hl	401	·	651	647	636	637	638	+ 59·5	— 1·4
hushålls- (fyrkol), prima, »	»	284	·	300	292	292	292	294	+ 25·1	+ 0·7
Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	100 kg	·	·	·	·	448	447	446	·	·
c:a 40–60 el. 60–80 mm, »	»	·	·	·	·	430	427	427	·	·

[1] Preliminära siffror.

Litteraturöversikt.

(Augusti 1932.)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen.

Allmänna sociala frågor.

AHLBERG, A. Kapitalismens anda. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 33—35.

CONRAD, O. Der Interventionismus als Ursache der Wirtschaftskrise. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 137, s. 161.

D[ICH], J. S. De sociale Udgifter i Danmark og andre Lande. Socialt Tidsskrift 1932, nr 7/8.

DICKINSON, Z. C. Suggestions from workers: schemes and problems. The quarterly journal of economics 1932, nr 4.

MARTIN, P. W. World economic reconstruction. An analysis of the economic resolution adopted by the international labour conference. International labour review aug. 1932.

OHLIN, B. & ÅKERMAN, J. Prisstegringens problem. Replikväxling. Det ekonomiska läget 1932, nr 4.

The sixteenth session of the international labour conference. International labour review aug. 1932.

Finland.

TÖRNQVIST, S. De offentliga utgifternas fördelning mellan staten och kommunerna. Finsk kommunaltidskrift 1932, nr 5.

Jugoslavien.

SENGHOFER, F. Från Jugoslaviens arbetarvärld. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 32—33.

Ryssland.

Den russiske Femaarsplans Gennemförelse. Økonomi og Politik 1932, nr 2.

Spanien.

Sozialpolitik in der spanischen Republik. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 33.

Tyskland.

LÜDERS, MARIE-ELISABETH. Verfassungskämpfe um die Gleichberechtigung der Frau. Soziale Praxis 1932, nr 33.

Arbetarskydd.

AUDIBERT, E. The problem of safety in the use of explosives in gassy atmospheres. Industrial safety survey 1932, nr 4.

BAADER, E. W. Erhebungen über Gesundheitsschädigungen durch Kunstharz. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 23.

BANIK, E. Beseitigung von durch Schwefelwasserstoff verursachten Augenerkrankungen in einer Rübenzuckerfabrik durch Chlorung der Abwässer. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1932, nr 6/7.

BETHKE. Unglücksfälle in Entwässerungskanälen. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 23.

BOCK, J. Der Umfall eines fahrbaren Turmdrehkranes an einer Baustelle. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 23.

BRIGGS, G. M. Building safety into the machine. National safety news sept. 1932.

GIESENHAUS, O. Problems of protection against gas in smelting works. Industrial safety survey 1932, nr 4.

KRANZ, M. Der luftgefederte Handgriff, eine Vorrichtung zur Rückstossverminderung an Pressluftwerkzeugen. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 23.

LARSEN, I. C. Om Støvfaren i Industrien, dens Erkendelse og Bekæmpelse. Socialt Tidsskrift 1932, nr 7/8.

LAUER, A. R. What types of persons have accidents? National safety news aug. 1932.

PRICE, D. J. Codes aid control of dust explosions. National safety news sept. 1932.

SHOUDY, L. A. The plant physician's big job. National safety news sept. 1932.

SMITH, MARION W. Helping the foreman to help himself. National safety news sept. 1932.

WACHTEL, C. Wie steht es mit dem Schutz gegen Berufskrankheiten in Wirklichkeit? Zentralblatt für Gewerbehygiene 1932, nr 6/7.

Safe electrical equipment for explosive atmospheres. National safety news aug. 1932.

Staubtechnische Begriffsbestimmungen nebst Erläuterungen. V* D*I [Zeitschrift des Vereines deutscher Ingenieure] 1932, nr 32.

Sverige.

KOMMERSKOLLEGIUM. Utlåtande angående yrkesinspektionens effektivisering. Kommersiella meddelanden 1932, nr 15.

Amerikas förenta stater.

NORTHRUP, A. M. How accidents affect taxpayers. National safety news sept. 1932.

Storbritannien.

Factories and workshops: chief inspector's annual report for 1931. The Ministry of labour gazette 1932, nr 8.

Tyskland.

MARTENS, H. A. Erfolgreiche Unfallverhütung in den Reichsbahnwerkstätten. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 23.

Arbetslön och arbetstid.

DÖHNER, H. Um das Lohnproblem! Der Arbeitgeber 1932, nr 16.

WENDT, S. Die methodischen Grundlagen der Lohntheorie. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 137, s. 175.

Arbetsfrågan inom de nordiska ländernas byggnadsindustri. Byggnadsvärlden 1932, nr 31.

Kapitalförstöring genom övernormala löner. Industria 1932, nr 17.

Belgien.

The reduction of hours of work in Belgium during the depression. International labour review aug. 1932.

Danmark.

Köbenhavns Kommunes Arbejderlönninger. Arbejdsgiveren 1932, nr 17.

Ryssland.

Den ryska reallönens fall. Industria 1932, nr 16.

Tyskland.

Arbeitsverdienste im deutschen Steinkohlen- und Braunkohlenbergbau. Wirtschaft und Statistik 1932, nr 16.

Arbeitszeit, Urlaub, Jahresdeputate und Landarbeiterlöhne nach dem Stande vom April 1932. Landarbeiter-Archiv 1932, nr 1.

Hauptergebnisse der zweiten amtlichen Lohnerhebung in der eisen- und stahlerzeugenden Industrie. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 22.

Arbetsmarknad och arbetslöshet.

BEISIEGEL. Die gewerbsmässige Stellenvermittlung auf der 16. Tagung der internationalen Arbeitskonferenz (April 1932). Reichsarbeitsblatt 1932, nr 24.

DOBRETSBERGER, J. Bemerkungen zu den Arbeitsbeschaffungsplänen. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 137, s. 260.

MICHELIS, G. DE. Les remèdes contre le chômage dans l'ordre international. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1932, nr 1.

PALM, E. *Den industriella rationaliseringen och* sysselsättningsgraden. (Recension.) Industria 1932, nr 16.

SCHLÖSSER, P. Ursache und Überwindung der Arbeitslosigkeit. Die deutsche Arbeitgeber-Zeitung 1932, nr 31.

URWICK, L. Rationalization and unemployment. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1932, nr 3.

WUNDERLICH, FRIEDA. Lohn und Arbeitslosigkeit. Soziale Praxis 1932, nr 31.

Arbetslöshetsförsäkring och arbetslöshet. Industria 1932, nr 18.

Methods of dealing with depressional unemployment. The service letter on industrial relations 30 juli 1932.

Offentliga anläggningsprogram och inflation. Industria 1932, nr 18.

Sverige.

Arbetslöshetens bekämpande. Landskommunernas tidskrift 1932, nr 8.

Belgien.

Changes in unemployment insurance in Belgium. Industrial and labour information 15 augusti 1932.

Danmark.

SCHALDEMOSE, I. H. Den nye Arbejdslöshedslov af 23. Juni 1932. Socialt Tidsskrift 1932, nr 7/8.

Estland.

REIMAN, H. Chômage à la campagne en hiver de 1931/32. (Estnisk text.) Eesti statistika 1932, nr 128/129.

SÕRMUS, R. Chômage dans les villes en 1931/32. (Estnisk text.) Eesti statistika 1932, nr 128/129.

Finland.

KAHRA, E. Vår arbetslöshetspolitik och dess senaste utveckling. Finsk kommunaltidskrift 1932, nr 4.

Storbritannien.

Duration and frequency of spells of unemployment, in the year ended January, 1931. The Ministry of labour gazette 1932, nr 8.

Tyskland.

ALBRECHT, G. Von der Arbeitslosenversicherung zur Nothilfe für Erwerbslose. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 137, s. 241.

GRIESER. Rundfunkrede über den freiwilligen Arbeitsdienst am 8. August 1932. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 24.

LINK. Nothilfe für die erwerbslose Jugend. Soziale Praxis 1932, nr 31.

NEUER. Das Ringen um die Arbeitslosenhilfe. Soziale Praxis 1932, nr 31.

POTTHOFF, H. Austausch zwischen Arbeitslosen und Beschäftigten. Soziale Praxis 1932, nr 33.

SCHLEDERER, M. 10 Jahre Entwicklung und — die Arbeitsvermittlung auf dem toten Punkt. Arbeit und Beruf 1932, nr 15.

SPLIEDT, F. *Probleme der Arbeitsbeschaffung* und Arbeitsmarktpolitik. Die Arbeit 1932, nr 8.

Die Entwicklung des freiwilligen Arbeitsdienstes bis Ende Juni 1932. Wirtschaft und Statistik 1932, nr 16.

Ungern.

SZÁDECZKY-KARDOSS, T. v. Arbetslöshetskrisen i Ungern. Social tidskrift 1932, nr 8.

Befolkningsfrågan.

Frankrike.

SAUVY, A. Calculs démographiques sur la population française jusqu'en 1980. Journal de la Société de statistique de Paris 1932, nr 7/9.

Bostadsförhållanden.

LINDSTRÖM, S. Nordisk byggnadsdag 1932. Byggmästaren 1932, nr 23.

NORDSTRÖM, A. Byggnadskostnadsindexen i de nordiska länderna. (Referat av föredrag.) Byggmästaren 1932, nr 24.

Sverige.

S[JÄLANDER], V. Undersökning av smålägenheter i Stockholm. (Johannes församling.) Statistisk månadsskrift 1932, nr 7.

Hyresförsäkringen tvingar sig fram. Sveriges fastighetsägaretidning 1932, nr 16.

Danmark.

Byggevirksomheden pr. Juli 1932. Statistiske Efterretninger 1932, nr 30.

Finland.

Bostadsproduktionen i städerna år 1931. Social tidskrift 1932, nr 8.

Österrike.

Die Wohnbauförderung des Bundes bis Ende 1931. Statistische Nachrichten 1932, nr 8.

Fattigvård, barnavård och annan hjälpverksamhet.

HÖJER, SIGRID. Social kuratorsverksamhet ur sjukvårdssynpunkt. (Anförande.) Social-medicinsk tidskrift 1932, nr 8.

Sverige.

HOLLMAN, E. Socknens vård om sina fattiga. Landskommunernas tidskrift 1932, nr 8.

Gemensamma fattigvårdssamhällen. Tidskrift för fattigvård 1932, nr 4.

Danmark.

GLAHN, H. E. Forholdet mellem Værgeraadsforsorg og Aandssvageforsorg. Socialt Tidsskrift 1932, nr 7/8.

Tyskland.

MICHEL. Gewöhnlicher Aufenthalt oder Unterstützungswohnsitz in der Fürsorge. Soziale Praxis 1932, nr 33.

OERTEL, O. Gesteigerte Erwerbslosigkeit fordert gesteigerte soziale Hilfe. Blätter für Wohlfahrtspflege 1932, nr 7.

SCHUBBEL. Die Hilfsbedürftigkeit der Stiefkinder. Berliner Wohlfahrtsblatt 1932, nr 8.

Föreningsväsen.

CHRISTIANSSON, K. F. Nationell eller skandinavisk fackföreningspolitik? Fackföreningsrörelsen 1932, nr 32.

Sverige.

GIDLUND, A. Skogsarbetarna. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 32.

Spanien.

LUKAS, J. Die Gewerkschaftsbewegung in Spanien. Arbeit und Wirtschaft 1932, nr 15.

Tyskland.

OLBERG, P. Den tyska tjänstemannarörelsens första decennium. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 32.

Der Fortführung der gewerkschaftlichen Jugendarbeit. Die Arbeit 1932, nr 8.

Die Fortführung der Jugendarbeit. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 35.

Österrike.

Die freien Gewerkschaften 1930 und 1931. Statistische Nachrichten 1932, nr 8.

Hälso- och sjukvård.

HOLMGREN, I. Krav på läkaren och hans verksamhet. (Föreläsning.) Sv. läkartidningen 1932, nr 34.

Läkarring i stället för en-läkar-system. Socialmedicinsk tidskrift 1932, nr 8.

NELSON, N. A. Delinquency or disease? [Om könssjukdomar bland industriarbetare.] National safety news sept. 1932.

SCHIÖTZ, C. En fremstilling og kritisk vurdering av årsakene til spebarnsdödelighetens avtagen. Nordisk hygienisk tidskrift 1932, nr 3/6.

Jord- och egnahemsfrågan.

Tyskland.

BADING, H. Zum Problem der Sozialisierung der Landwirtschaft. Die Arbeit 1932, nr 8.

QUANTE, P. Die Mithelfenden in der Deutschen Landwirtschaft und ihre Entwicklung seit 1882. Allg. statistisches Archiv 1932, nr 2.

SAASSEN. Bericht über die Tätigkeit des Reichskommissars für die vorstädtische Kleinsiedlung. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 22.

Kollektivavtal och arbetskonflikter.

Sverige.

BRUNIUS, A. Krisen i det svenske Forhandlings- og Aftalevæsen. Arbejdsgiveren (Danmark) 1932, nr 17.

— Tremasse- og stuverikonfliktene i Norrland. Arbeidsgiveren (Norge) 1932, nr 15/16.

C[ARELL], A. H. Från jordbrukets avtalsförhandlingar. Sv. lantarbetsgivareföreningarnas tidskrift 1932, nr 8.

STRAND, G. O. Konflikten inom pappersmasseindustrin. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 34.
Fred i pappersmasseindustrin. Industria 1932, nr 17.

Belgien.

BERGSTEDT, GERDA. Julistrejkerna i Belgien. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 34.
KUMMER, F. Der Ausstand in Belgien. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 31.

Norge.

TORSVIK, HJ. Arbetsfred i Norge. Industria 1932, nr 17.
— Konflikter og Kontraster [i Norge]. Arbejdsgiveren (Danmark) 1932, nr 17.
— Naar man vil have landdistrikterne til at acceptere byernes lönniveau. Arbejdsgiveren (Danmark) 1932, nr 18.
I dögnenes strid. Arbeidsgiveren (Norge) 1932, nr 17.
Staten i kamp. Arbeidsgiveren (Norge) 1932, nr 15/16.

Tyskland.

HERSCHEL, W. Der Streit um das Betriebsrisiko. Soziale Praxis 1932, nr 34.
Lockerung des Tarifvertrags. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 35.

Kooperation.

STOLPE, H. Campbell och återbäringsregeln. Kooperatören 1932, nr 14.
— Kooperationen och det mellanfolkliga samarbetet. Mellanfolkligt samarbete 1932, nr 6.
TOTOMIANZ, V. Schülergenossenschaften. Schweiz. Konsum-Verein 1932, nr 35.

Sverige.

STOLPE, H. Der 33. Kongress des Kooperativa Förbundet. Schweiz. Konsum-Verein 1932, nr 35.

Palestina.

BAROU, N. Kooperationen i Palestina. Kooperatören 1932, nr 14.

Schweiz.

Die Entwicklung der Verbandsvereine im Jahre 1931. Schweiz. Konsum-Verein 1932, nr 35—36.

Levnadskostnader.

Sverige.

ODHE, TH. Mejeriernas prisutjämning. Kooperatören 1932, nr 14.
— Vad kostar det att leva? Konsumentbladet 1932, nr 34.
YTTERBOM, G. R. Prisutvecklingen i svenskt näringsliv och dess sammanhang med lönepolitiken. Landtmannen 1932, nr 32.

Ryssland.

Ryska försörjningsproblem. Industria 1932, nr 18.

Tyskland.

ZAHN, [FR.] Die deutsche Preissenkungsaktion an der Jahreswende 1931/1932. Allg. statistisches Archiv 1932, nr 2.
Elastizität und Entwicklung des Fleischverbrauchs. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 33.

Lärlingsväsen och yrkesrådgivning.

Tyskland.

EBEL. Beobachtungs- und Untersuchungsergebnisse aus Volks- und Berufsschularbeiten. Jugend und Beruf 1932, nr 7.

Nykterhetsfrågan.

HERCOD, R. Till frågan om totalförbudet. Pressmeddelanden från nykterhetssällskapens upplysningsbyrå 1932, nr 33.

Sverige.

DAHLGREN, TH. Ur alkoholfrågans historia för 200 år sedan. Tirfing 1932, nr 4.
G[AH]N, H. Ungdomsfylleriets omfattning och orsaker. Tidskrift för systembolagen 1932, nr 7.

Schweiz.

LAUTERBURG, F. Arbeitsgestaltung in der schweizerischen Trinkerfürsorge. Blätter für praktische Trinkerfürsorge 1932, nr 3.

Storbritannien.

FLAIG, J. Vom gegenwärtigen Stand auf dem Gebiete der Alkoholfrage in England. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 22.

Tyskland.

Industrialiseringen och alkoholbruket i Tyskland. Pressmeddelanden från nykterhetssällskapens upplysningsbyrå 1932, nr 31.

Socialförsäkring.

COHEN, J. L. Social insurance measures on a commercial basis. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1932, nr 3.
L'assurance-chômage exerce-t-elle une influence sur le chômage? Revue du travail 1932, nr 6.
Fördelningen av socialförsäkringens bördor. Industria 1932, nr 16.

Sverige.

ANDERSSON, TH. Om formerna för övergången till den nya sjukkasseorganisationen. Sv. sjukkasse-tidning 1932, nr 8.
ENGSTRÖM, R. Den pågående omorganisationen av sjukkasserörelsen. Tidskrift för fattigvård 1932, nr 4.

Danmark.

B[ACKER], K. [H.] Indtægtsgrænserne for Ubemidlethed i Sygekasselovens Forstand. Maanedsskrift for praktisk Lægegerning og social Medicin 1932, nr 7.
— *Lægelovens* § 13. Maanedsskrift for praktisk Lægegerning og social Medicin 1932, nr 8.

Finland.

HELMINEN, H. Arbetsoförmåga — förvärvsoförmåga. Social tidskrift 1932, nr 8.

Frankrike.

GRINDA, E. La réforme des assurances sociales en France. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1932, nr 3.

Nederländerna.

TE NUYL, TH. W. Erfahrungen mit der gesetzlichen Krankenversicherung in Holland. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1932, nr 3.

Ryssland.

SJÖSTRAND, E. Socialförsäkringen i Ryssland. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 30.

Spanien.

The working of the old-age insurance scheme in Spain. International labour review aug. 1932.

Storbritannien.

Amendment of national health insurance and contributory pensions acts. Industrial and labour information 22 aug. 1932.

Tyskland.

BERNSTEIN, F. Über die Auseinandersetzung in der Frage der Wanderversicherung zwischen der Invalidenversicherung und der Angestelltenversicherung. Soziale Praxis 1932, nr 34.

BRAETSCH, H. Die Angestelltenversicherung. Der Arbeitgeber 1932, nr 15.

KNOLL. Die Grundfragen der Neugestaltung der Sozialversicherung. Die Reichsversicherung 1932, nr 7.

PAPST. Aufgabengebiete der Arbeitsgemeinschaften auf Grund der Richtlinien über Gesundheitsfürsorge in der versicherten Bevölkerung. Zentralblatt für Reichsversicherung 1932, nr 16.

SCHULTZ, E. Die Wochenhilfe in der Notzeit und ihre Reformbedürftigkeit. Zentralblatt für Reichsversicherung 1932, nr 15.

Das Wagnis der Arbeitslosen für die Krankenversicherung. Zentralblatt für Reichsversicherung 1932, nr 16.

Zweifelsfragen über Dauer der Krankenhilfe. Zentralblatt für Reichsversicherung 1932, nr 15.

Österrike.

CZERNY, F. Die Finanzlage der österreichischen Angestelltenversicherung und ihre Aussichten. Int. Zeitschrift für Sozialversicherung 1932, nr 7.

LEDERER, M. Die Angestelltenversicherung in Österreich. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1932, nr 3.

Ut- och invandring.

Storbritannien.

HENOCH, H. Die geringen Erfolge der britischen Auswanderungspolitik. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 24.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur.

AMERIKAS FÖRENTA STATER. Department of labor. Bureau of labor statistics.
Bulletin. Wash. 1932.
560. Wages and hours of labor in the lumber industry in the United States: 1930.
561. Public old-age pensions and insurance in the United States and in foreign countries.
564. Proceedings of the 18th annual meeting of the International association of industrial accident boards and commissions, held at Richmond, Va. Oct. 5—8, 1931.
565. Park recreation areas in the United States 1930.
— — Women's bureau.
Bulletin. Wash. 1932.
93. *Watson, Amey E.* Household employment in Philadelphia.
96. *Byrne, Harriet A.* Women office workers in Philadelphia.

ARBEITSLOSIGKEIT, Die, der Gegenwart. Hrsg. von *M. Saitzew.* T. 1—2: 1. Münch. & Lpz. 1932. (Schriften des Vereins für Sozialpolitik. 185: 1—2.)

BALÁS, K. v. Das neue Bevölkerungsproblem. Budap. 1932. (Veröffentlichungen der ungarischen statistischen Gesellschaft. Nr. 7.)

DANMARK. Dansk Arbeidsgiverforening. Haandbog. 1932/33. Khvn 1932.
— Det statistiske Departement.
Statistisk Tabelværk. Række 5. Khvn 1932.
Litra D: Nr 52. Danmarks Vareindførsel og -udførsel. 1931.
Statistiske Meddelelser. Række 4. Khvn 1932.
Bd 90: H. 4. Elektricitetsværker i Danmark 1930/31.

FÖRENINGEN BARNAVÄRN.
Styrelse- och revisionsberättelser för år 1931 samt medlemsförteckning. Sthlm 1932.

FÖRFATTNINGSHANDBOK, Kommunal, för Stockholm. 4. Författningar rörande Stockholms

undervisningsväsen. 1932. Utarb. av Stockholms stads statistiska kontor. Sthlm 1932. (Kommunala handböcker. 3: 4.)

GASVERKSFÖRENINGEN, Svenska.
Årsbok. Årg. 9 (1932). D. 1. Sthlm 1932.

GENERALTULLSTYRELSEN, Kungl.
Berättelse om tullverkets förvaltning år 1931. Sthlm 1932.

GREIFF, W. Der Methodenwandel der europäischen Handelspolitik während des Krisenjahres 1931. Berl. 1932. (Zum wirtschaftlichen Schicksal Europas. Arbeiten des Instituts für Sozial- u. Staatswissenschaften an der Universität Heidelberg. T. 1: 2.)

HANDBOK för handelslag. Hfors 1932. (Pellervo-bibliotek 25.)

HELLSTRÖM, O. Sågverksförbundet 1907—1932. Sthlm 1932.

HELSINGFORS.
Helsingfors stads statistik. Hfors 1932.
1. Hälso- och sjukvård. Årsberättelser. 15 (1930). D. 1.

JORDBRUKARE-UNGDOMENS FÖRBUND.
Årsberättelse 1931. Sthlm 1932.

JOST, W. Das Sozialleben des industriellen Betriebs. Eine Analyse des sozialen Prozesses im Betrieb. Berl. 1932. (Schriftenreihe d. Instituts für Betriebssoziologie und soziale Betriebslehre an der Technischen Hochschule zu Berlin. H. 2.)

KÖPENHAMN. Statistisk Kontor.
Statistisk Aarbog for København, Frederiksberg og Gjentofte Kommune. Aarg. 13 (1931). Khvn 1932

LANTBRUKSSTYRELSEN, Kungl.
Berättelse för år 1931. Sthlm 1932.

METALLINDUSTRIARBETAREFÖRBUNDET, Svenska.
Verksamhetsberättelse för år 1931. Sthlm 1932.

NATIONERNAS FÖRBUND.
Review of world production 1925—31. Geneva 1932. (Publ. 1932: 2 A. 13.)

— Economic intelligence service.
World economic survey 1931/32. Geneva 1932. (Publ. 1932: 2 A. 18.)

NEDERLÄNDERNA. Centraal bureau voor de statistiek.
Jaarcijfers voor Nederland. 1931. *'s-Gravenh.* 1932.

NORDIN, J. Invaliditet vid olycksfallsskador. Sammanfattning av bestämmelser i olycksfallsförsäkringslagarna i Sverige samt övriga europeiska länder rörande ersättning för invaliditet vid olycksfallsskador m. m. Sthlm 1932.

NORGE.
Norges offisielle statistikk. Rekke 8. Oslo 1932.
191. Undersökelse om enkelte bankforhold.
192. Folketellingen i Norge i desember 1930. H. 2. Trossamfund. (Hjemmehörende folkemengde.)

— Chefinspektören for fabrikktilsynet.
Arbeidsrådet og fabrikktilsynet. Årsberetninger. 1931. [Oslo 1932.]

— Det statistiske centralbyrå.
Statistisk årbok for kongeriket Norge. Årg. 51 (1932). Oslo 1932.

— Norges kooperative landsforening.
Beretning for 1931. Oslo 1932.

POLEN. Office central de statistique.
Le petit annuaire statistique de la Pologne. Année 2 (1932). Varsovie 1932.

SCHLIER, O. Aufbau der europäischen Industrie nach dem Kriege. Berl. 1932. (Zum wirtschaftlichen Schicksal Europas. Arbeiten des Instituts für Sozial- u. Staatswissenschaften an der Universität Heidelberg. T. 1: 1.)

SCHWEIZ. Eidgenössisches statistisches Amt.
Statistische Quellenwerke. Bern 1932.
21. Rundholzverbrauch in der Schweiz. Erhebung 1930.

— Eidgenössisches Volkswirtschaftsdepartement.
Berichte der Kantonsregierungen und der Regierung des Fürstentums Liechtenstein über den Vollzug des Bundesgesetzes betreffend die Arbeit in den Fabriken 1929—30. Aarau 1931.
Die Volkswirtschaft. Sonderheft. Bern 1932.
14. Die schweizerische Gesetzgebung auf dem Gebiet des Arbeitsrechts und der Sozialversicherung im Jahre 1931.

SOCIALDEMOKRATISKA PARTISTYRELSEN.
Berättelse för år 1930. Sthlm 1931.

SOCIALSTYRELSEN, Kungl.
Redogörelse för socialstyrelsens kontroll över bränsleförbrukningen 1930/31. Sthlm 1932.

STATENS ARBETSLÖSHETSKOMMISSION.
Råd och anvisningar rörande hjälpverksamheten för arbetslösa, gällande från d. 1 juli 1932. Sthlm 1932.

STATENS TVÅNGSARBETSANSTALT SAMT STATENS VÅRDANSTALT FÖR ALKOHOLISTER I LANDSKRONA.
Berättelse. 1931. Landskrona 1932. [Stencil.]

STATISTIK, Stockholms stads. Sthlm 1932.
14. Val.
Statistisk redogörelse för allmänna val i Stockholm. Årg. 15 (1929—31). Utarb. av Stockholms stads statistiska kontor.

STATISTIK, Sveriges officiella. Sthlm 1932.
Folkmängden och dess förändringar.
Ut- och invandring år 1931. Av Statistiska centralbyrån.
Järnvägar.
Statens järnvägar år 1931. Av K. järnvägsstyrelsen.
[Telefon och telegraf.]
Telefon och telegraf år 1931. Av K. telegrafstyrelsen.

STORBRITANNIEN. Royal economic society.
Memorandum. Issued by arrangement with the London and Cambridge economic service. Lond. 1932.
37. Report on current economic conditions July, 1932.

SVERIGES HUSMODERSFÖRENINGARS RIKSFÖRBUND.
Berättelse. 1931. Sthlm 1932.

TJÄNSTEMANNAORGANISATIONERNAS ARBETSLÖSHETSKOMMITTÉ.
Rapport för verksamhetsåret 1931. Sthlm 1932.

TRÄINDUSTRIARBETAREFÖRBUNDET, Svenska.
Styrelse- och revisionsberättelse 1931. Sthlm 1932.

TUOMINEN, K. I. Handeln med inhemsk spannmål. Hfors 1932. (Sällskapet Pellervo.)

TYSKLAND. Statistisches Reichsamt.
Die Lebenshaltung von 2 000 Arbeiter-, Angestellten- und Beamtenhaushaltungen. Erhebungen von Wirtschaftsrechnungen im Deutschen Reich vom Jahre 1928/29. T. 1—2. Berl. 1932. (Einzelschriften zur Statistik des Deutschen Reichs. Nr. 22: 1—2.)

UTREDNINGAR, Statens offentliga, 1932. Sthlm 1932.
16. Lagberedningens förslag till revision av ärvdabalken. 4. Förslag till lag om boutredning och arvskifte m. m. [Avg. d. 30 juni 1932.] (Ju.)
17. Utredning och förslag rörande ändrade grunder för biskoparnas avlöning och därmed sammanhängande frågor. Avg. [d. 20 jan. 1932] av för ändamålet inom ecklesiastikdepartementet tillkallad sakkunnig. (E.)

Nytillkomna tidskrifter.

Landarbeiter-Archiv. Hrsg.: Deutscher Landarbeiter-Verband. Berl.

Problemi, I, dell'artigianato. Rivista bimestrale. Roma.

Författningar rörande sociala frågor.

I Svensk författningssamling ha under tiden 11 augusti—10 september 1932 bl. a. publicerats:

N:r		Daterad
403.	Lag om ändrad lydelse av 1, 2 och 6 §§ lagen den 4 januari 1927 (nr 1) ang. tillstånd till försäljning av kyrklig jord i vissa fall samt till upplåtelse av sådan jord under tomträtt	30 aug.
413.	K. förordn. om vissa ändringar i förordn. den 1 juni 1923 (nr 140) ang. tillverkning och beskattning av maltdrycker	30 »
414.	K. kung. om vissa ändringar i instruktionen den 27 juli 1923 (nr 336) för tjänstemännen vid kontrollen över maltdryckstillverkningen	30 »
415.	K. kung. om ändrad lydelse av 1 § kung. den 27 juli 1923 (nr 339) med bestämmelser ang. arvode och ersättning åt tjänstemännen vid kontrollen över maltdrycks- och brännvinstillverkningen	30 »

Arbetsmarknaden under september månad 1932.

Antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser vid den offentliga arbetsförmedlingen i riket sjönk från 366 i augusti till 351 i september. Motsvarande siffror för år 1931 voro 201 och 197. Under normala förhållanden plägar den första höstmånaden med sina för våra arbetsmarknadsförhållanden typiska säsongsvängningar uppvisa årets gynnsammaste siffra. Den nu inträffade förbättringen torde dock vara att betrakta mera som skenbar än som verklig, enär den knappast berör arbetsmarknaden i egentlig mening, utan hänför sig till det utökade antalet platser vid reservarbeten av olika slag. Genom de olika anstalterna placerades under september vid reservarbete 4 340 personer mot 2 774 under föregående månad, varigenom indexsiffran för gruppen »annat arbete», dit ifrågavarande grovarbetarkategori hänföres, avsevärt nedbringades.

Inom jordbruket har förmedlingsarbetet i år ej haft på långt när samma omfattning som i fjol. Under det att sökandefrekvensen varit synnerligen stor, har efterfrågan å arbetskraft varit ringa. Den för skörden gynnsamma väderleken medförde ett minskat behov av tillfällighetsarbetare, och tröskningsarbetet utfördes på många håll till stor del genom utbyte av arbetskraft grannar emellan. I Skåne synes efterfrågan på körvana månadsdrängar ej helt kunnat tillgodoses dels på grund av pågående repetitionsövningar, dels på grund av att det väntade betupptagningsarbetet med dess större inkomstmöjligheter var mera lockande. I sistnämnda avseende torde vederbörande emellertid ha missräknat sig, enär efterfrågan på betfolk blev ytterst minimal, sedan största delen av betfälten på förhand bortackorderats. För årstjänster med tillträde 1 november ha endast på ett fåtal håll platser lediganmälts, varför överskottet sökande är betydligt.

Gruppen industri och hantverk uppvisade i genomsnitt samma begränsade möjligheter som förut. De skiftningar, som förekommit i den ena eller andra riktningen inom skilda industrier, ha motvägt varandra. Det enda område, där en något större livaktighet förmärkts, är byggnadshanteringen. Här har som vanligt under september rått en viss brådska med inrednings- och reparationsarbeten av olika slag till stundande flyttningsdag; såväl målare som murare synas haft arbete i ganska stor utsträckning, medan däremot arbetstillgången för snickare, diverse hantlangare samt grovarbetare varit mindre god.

För sjöfartens vidkommande var läget alltjämt dåligt, även om platstillgången åtminstone på vissa håll var bättre än under föregående månad på grund av att en del upplagda fartyg ånyo sjösattes. — Från sjömanshusen redovisades 2 567 påmönstringar mot 2 214 avmönstringar.

Inom handel och samfärdsel samt det husliga arbetet var läget i det stora hela oförändrat sedan augusti, dock med det undantaget,

att den innevarande år särdeles livliga omflyttningen på bostadsmarknaden särskilt mot slutet av månaden gav ökad sysselsättning åt expressarbetare, chaufförer m. fl., ävensom åt tvätt- och rengöringskvinnor. Inom restaurangrörelsen noterades inför sommarsäsongens slut överflöd på såväl manlig som kvinnlig serveringspersonal, under det att tillgång och efterfrågan på arbetskraft inom köksavdelningarna ungefär svarade mot varandra.

Ungdomsförmedlingen företedde ett gynnsammare relationstal mellan ansökningar och lediga platser än i augusti, men efterfrågan på yngre arbetskraft var mindre än vid samma tid i fjol.

Antalet vid arbetslöshetskommissionens reservarbeten sysselsatta arbetare steg under redogörelsemånaden från 15 670 till 16 135. Vid utgången av september månad 1931 var siffran 6 725. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa var vid början av september 99 826 mot 94 687 en månad tidigare. Septembersiffran för år 1931 var 35 701.

Antalet ansökningar om arbete *på 100 lediga platser* vid de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna under september 1932 samt under föregående månader och år framgår av efterföljande sammanställning.

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Med.
1921	246	301	240	203	213	258	261	235	223	263	384	473	282
1922	482	479	381	368	257	215	203	172	155	177	269	321	296
1923	346	308	231	165	135	146	141	140	126	129	191	195	186
1924	239	214	177	151	131	132	141	135	128	148	220	225	171
1925	296	256	207	166	157	159	162	156	154	172	246	226	198
1926	273	247	191	163	162	166	161	151	158	186	273	268	201
1927	293	258	208	171	168	161	150	148	143	170	242	243	198
1928	279	260	201	165	146	157	167	160	142	156	230	220	192
1929	241	215	174	150	134	135	137	135	127	148	202	203	169
1930	241	211	171	140	129	127	140	144	146	175	254	238	178
1931	222	232	191	194	164	187	198	201	197	257	413	343	236
1932	*368*	*412*	*343*	*341*	*339*	*351*	*370*	*366*	*351*	—	—	—	—
Därav inom jord- och skogsbruk:													
1930	169	128	100	78	73	65	81	99	110	119	169	212	115
1931	165	131	109	96	78	91	111	125	131	182	365	551	154
1932	*320*	*255*	*210*	*190*	*209*	*201*	*193*	*204*	*253*	—	—	—	—
Övriga näringsgrupper:													
1930	255	233	200	166	148	145	157	161	160	202	274	240	197
1931	229	254	214	233	193	212	224	228	222	286	422	327	257
1932	*375*	*449*	*381*	*398*	*374*	*386*	*421*	*418*	*378*	—	—	—	—

Växlingarna på arbetsmarknaden under de senaste åren framgå även av efterföljande tablå, avseende antalet *arbetslösa inom fackföreningarna* i procent av hela det redovisade medlemsantalet:

	31/1	28/2	31/3	30/4	31/5	30/6	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12	Med.
1921	20·1	20·7	24·5	24·2	25·1	27·7	27·9	27·4	27·3	27·1	28·8	33·2	26·6
1922	34·3	31·9	30·5	28·3	22·9	20·9	18·2	16·7	15·1	15·5	17·2	21·3	22·9
1923	20·5	19·4	18·0	14·9	10·7	9·8	9·1	8·6	8·0	8·2	9·3	14·1	12·5
1924	13·6	13·4	13·9	11·6	7·6	7·4	6·2	6·6	7·0	8·4	10·5	15·6	10·1
1925	14·8	13·6	12·6	10·8	8·2	8·2	7·6	7·7	8·5	10·1	11·8	19·5	11·0
1926	15·7	14·8	14·7	12·3	9·9	9·6	8·6	8·3	9·1	11·4	13·0	19·1	12·2
1927	16·3	15·6	14·1	12·3	9·9	9·4	8·3	7·9	8·4	10·4	12·8	18·6	12·0
1928	14·3	13·3	13·2	11·7	8·2	7·6	7·4	6·9	7·8	9·0	10·9	17·3	10·6
1929	14·8	14·6	13·7	11·4	7·7	6·8	6·3	6·1	6·7	8·2	10·1	16·3	10·2
1930	13·9	13·2	12·3	10·8	8·0	8·0	8·0	8·1	9·5	12·3	15·3	22·9	11·9
1931	20·2	18·7	19·4	17·1	13·2	12·4	11·8	12·8	13·4	16·4	19·3	26·5	16·8
1932	*24·0*	*23·6*	*23·9*	*20·6*	*18·8*	*19·1*	*19·1*	*19·7*	—	—	—	—	—

Byggnadsverksamheten år 1931.

Undersökningens omfattning. I denna tidskrift har tidigare lämnats en preliminär redogörelse för den bostadsbyggnadsverksamhet, som under år 1931 bedrivits i Sveriges större städer (med mer än 10 000 invånare).[1] I den mån uppgifter om byggnadsverksamheten inkommit även från byggnadsnämnderna i övriga städer och stadsliknande orter, har materialet i dess helhet underkastats slutlig granskning och bearbetning. Huvudresultaten härav framläggas i efterföljande redogörelse.

I vad berättelsen berör beviljade byggnadsföretag omfattar den endast rikets 39 städer med över 10 000 invånare, enär statistik av denna art huvudsakligen torde vara av intresse för större orter. Däremot avser redogörelsen för de under redovisningsåret fullbordade byggnadsföretagen, vilken utarbetats efter i stort sett samma plan som föregående år, sammanlagt 481 olika orter. Bland dessa utgöras 334 (114 städer, 44 köpingar, 173 municipalsamhällen och 3 landskommuner) med sammanlagt 2 391 338 invånare vid slutet av år 1931 av samhällen, för vilka byggnadsstadgan för rikets städer gäller (dessa ortsgrupper benämnas i det följande sammanfattningsvis stadssamhällen) samt 147 av vissa områden på landsbygden, där byggnadsstadgan visserligen icke gäller, men för vilka likväl anordnats offentlig tillsyn över byggnadsverksamheten genom tillsättandet av byggnadsnämnder eller byggnadsinspektörer i enlighet med av Kungl. Maj:t i varje enskilt fall utfärdade »särskilda föreskrifter med avseende å byggnadsverksamhetens ordnande» (byggnadsordningar). Beträffande denna grupp av samhällen inhämtades upplysningar första gången för år 1929. Nämnas må, att för år 1930 uppgifter inkommo från sammanlagt 436 orter, nämligen 323 stadssamhällen med tillhopa 2 340 409 invånare samt 113 andra orter. År 1913 erhöllos uppgifter för 244 stadssamhällen med ett invånarantal av 1 737 832 personer.

Huru de orter, från vilka uppgifter om fullbordade byggnader lämnats beträffande år 1931, fördela sig på särskilda landsdelar och storleksgrupper framgår av följande sammanställning:[2]

	Stockholms stad	Östra Sverige	Smål. och öarna	Södra Sverige	Västra Sverige	Norra Sverige	Samtliga orter	Därav stadssamh. med följ. antal inv. (1 000): över 100	20—100	10—20	5—10	under 5
Antal stadssamhällen	1	75	45	60	91	62	**334**	3	15	21	42	253
Antal övriga samhällen	—	33	52	17	22	23	**147**	·	·	·	·	·
Tillhopa	1	108	97	77	113	85	**481**	·	·	·	·	·
Tusental inv. (i stadssamhällen)	514	393	178	388	636	282	**2 391**	892	507	281	312	399

[1] Soc. Medd. årg. 1932, sid. 275.

[2] Härvid betraktas *Stockholms stad* som särskild landsdel, medan Stockholms, Uppsala, Västmanlands, Södermanlands och Östergötlands län sammanföras till *östra Sverige*, Jönköpings, Krono-

Byggnadsverksamhetens totalvolym. Sedan år 1912 är socialstyrelsens statistik över byggnadsverksamheten grundad på av vederbörande byggnadsnämnder meddelade individualuppgifter rörande samtliga under året tillkomna och avgångna hus och lägenheter, vare sig dessa äro avsedda att tjäna bostadsändamål eller att tillgodose andra syften; fr. o. m. år 1927 lämnas i viss utsträckning även uppgifter om beviljade byggnadslov. Beträffande varje ny-(eller om-)byggt hus anges dess huvudändamål (hyreshus, eget hem, affärs-, magasins-, verkstads-, skolhus, hotell etc.). I fråga om bostadslägenheter innehålla formulären bl. a. detaljerade uppgifter rörande rumsantalet, medan beträffande övriga lägenheter redovisas dels antalet butiker samt kontors- och lagerlokaler, dels antalet fabriks- och verkstadslokaler, dels slutligen antalet lokaler för andra ändamål. I fråga om samtliga lokaler för andra ändamål än bostad anhålles å formuläret, att man, i den mån så ske kan, skall ange deras sammanlagda areal (i kvm).

Dessa arealuppgifter ha utnyttjats så till vida, att statistik över byggnadsverksamhet för industriella, kommersiella och administrativa m. fl. ändamål utarbetats årligen fr. o. m. 1925. Huvudresultaten av denna bearbetning för de fullbordade byggnadsföretagen återfinnas för år 1931 i tab. A, där i jämförelsesyfte även medtagits siffror för år 1930. Enär emellertid exakta arealuppgifter icke kunnat erhållas från samtliga orter, ha, såsom i tabellens slutrader angives, uppgifterna till viss del måst baseras på tämligen osäkra uppskattningar. Sammanställer man de båda årens totalsiffror för den nytillkomna arealen, framträder en betydande nedgång, nämligen från 793 739 kvm år 1930 till 643 063 kvm år 1931 eller med 19·0 %. En sammanfattande översikt av utvecklingen sedan år 1925 erhålles i efterföljande tablå:

År	Antal orter	Golvyta i kvadratmeter i nybyggnader för: industriella el. kommersiella ändamål[1]	därav i Stockholm	förvaltning, skolväsen, sjukvård o. d.	därav i Stockholm	garage, uthus o. d.[2]	därav i Stockholm	samtl. angivna ändamål	därav i Stockholm
Stadssamh.									
1925 . . .	289	261 256	89 974	57 072	9 467	73 675	4 797	**392 003**	104 238
1926 . . .	311	277 706	109 695	101 639	44 097	83 668	16 176	**463 013**	169 968
1927 . . .	317	330 962	109 341	36 913	10 418	50 343	3 226	**418 218**	122 985
1928 . . .	315	308 569	70 667	68 212	11 811	60 912	5 313	**437 693**	87 291
1929 . . .	321	509 956	114 135	48 187	11 229	93 822	19 405	**651 965**	144 769
1930 . . .	323	506 589	215 608	70 339	23 307	207 937	27 083	**784 865**	265 998
1931 . . .	334	465 447	196 098	53 889	15 861	97 180	14 949	**616 516**	226 908
Samtl. orter									
1930 . . .	436	512 138	215 608	71 726	23 307	209 875	27 083	**793 739**	265 998
1931 . . .	481	477 336	196 098	59 316	15 861	106 411	14 949	**643 063**	226 908

bergs, Kalmar och Gotlands län till *Småland och öarna*, Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län till *södra Sverige*, Hallands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs, Värmlands och Örebro län till *västra Sverige* samt Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län till *norra Sverige*. I syfte att få städer med över 10 000 invånare redovisade för sig ha här liksom i övriga sammanställningar Sandvikens köping, Domnarvets kommun och Kiruna municipalsamhälle med resp. 12 284, 14 854 och 11 230 inv. hänförts till »stadssamhällen» med 5 000—10 000 inv.» (resp. till »mindre stadssamhällen»).

[1] Fabriker, verkstäder, butiker, lagerlokaler, kontor, kommunikations- och belysningsverk, kraftstationer, teatrar, biografer, hotell, restauranger, kaféer o. d. — [2] Inkl. ej specificerade lokaler.

Tab. A. Byggnadsverksamhet för kommersiella och industriella m. fl. ändamål i rikets städer och stadsliknande samhällen åren 1930 och 1931.

Slag av byggnadsföretag	År 1930					År 1931				
	Stockholm	Övriga städer med över 10 000 inv.	Mindre stadssamhällen	Övriga samhällen	Samtliga	Stockholm	Övriga städer med över 10 000 inv.	Mindre stadssamhällen	Övriga samhällen	Samtliga
Antal orter	1	38	284	113	**436**	1	38	295	147	**481**
» byggnadsföretag[1]	175	967	746	81	**1 969**	122	759	869	156	**1 906**
» nyuppförda hus[2]	98	626	481	55	**1 260**	78	491	552	120	**1 241**
» tillkomna lokaler	3 020	6 518	3 454	231	**13 223**	2 095	5 452	3 501	499	**11 547**
Beräknad areal (i kvm) för nedanstående slag av lokaler:										
Kyrkor o. a. gudstjänstlokaler	3 640	753	1 867	—	**6 260**	—	1 021	644	—	**1 665**
Bibliotek, samlingssalar o. d.[3]	1 187	3 454	1 663	—	**6 304**	—	5 504	1 788	866	**8 158**
Skolhus	6 499	4 751	4 176	1 174	**16 600**	12 110	2 932	5 952	2 861	**23 855**
Sjukhus, ålderdomshem o. d.	9 815	16 025	5 810	213	**31 863**	1 292	10 139	6 421	1 531	**19 383**
Hotell o. restauranger[4]	6 912	4 282	2 610	260	**14 064**	1 237	5 125	6 551	451	**13 364**
Badhus o. idrottslok.[5]	3 120	1 669	1 064	—	**5 853**	2 172	1 848	2 533	499	**7 052**
Teatrar, biografer o. d.	1 115	32	2 532	—	**3 679**	700	1 171	1 129	—	**3 000**
Ämbetslokaler[6] . . .	2 166	4 113	4 420	—	**10 699**	2 459	3 125	502	169	**6 255**
Kommunikations- och belysningsverk[7] . .	8 771	3 179	2 696	—	**14 646**	11 813	13 856	5 614	148	**31 431**
Kontors- och butikslokaler[8]	125 775	132 572	43 640	2 762	**304 749**	91 051	92 372	46 825	2 828	**233 076**
Fabriks- o. verkstadslokaler	69 915	68 248	28 457	2 527	**169 147**	89 125	63 840	28 485	7 963	**189 413**
Garage o. d.	22 470	67 510	11 788	407	**102 175**	11 570	21 319	14 092	5 468	**52 449**
Bensinstationer o. d.	—	5 117	1 311	33	**6 461**	—	1 074	1 061	236	**2 371**
Kiosker, uthus o. d.[9]	4 613	9 806	69 578	1 474	**85 471**	709	10 463	20 354	3 377	**34 903**
Ej spec. lokaler . .	—	9 551	6 193	24	**15 768**	2 670	12 261	1 607	150	**16 688**
Tillhopa	**265 998**	**331 062**	**187 805**	**8 874**	**793 739**	**226 908**	**246 050**	**143 558**	**26 547**	**643 063**
Därav uppmätt areal	265 998	204 681	72 194	6 451	**549 324**	226 908	166 139	81 870	22 013	**496 930**
» uppskattad »	—	126 381	115 611	2 423	**244 415**	—	79 911	61 688	4 534	**146 133**

Trots minskningen i jämförelse med 1930 var byggnadsverksamheten för här berörda ändamål, särskilt i Stockholm, betydligt större under fjolåret än under vart och ett av åren 1925—1928. Den starkaste nedgången gentemot år 1930 uppvisade sjukhus och ålderdomshem, kontors-, butiks- och lagerlokaler samt garage, uthus o. d., medan bl. a. skolhus, kommunikations- och belysningsverk samt fabriks- och verkstadslokaler företedde någon ökning.

De nu meddelade uppgifterna rörande byggnadsverksamheten för administrativa, kommersiella och industriella ändamål säga dock ej mycket, med

[1] Härmed avses alla nybyggda och ändrade hus, som övervägande användas för andra än bostadsändamål. — [2] Härmed avses ny- och helt ombyggda hus, som övervägande användas för andra än bostadsändamål. — [3] Inkl. klubblokaler o. d. — [4] Inkl. kaféer o. d. — [5] Exkl. gymnastiksalar tillhörande skolor. — [6] Ämbetsverk, rådhus, tingshus, polisstationer o. d. — [7] Lokaler för post, telegraf, järnvägar, gas- och elektricitetsverk (dock ej därtill hörande fabriker, magasin o. d.), kraftstationer, radiostationer, ångpannehus o. d. — [8] Inkl. lager- och magasinslokaler, men exkl. postkontor o. d. (jfr ovan). — [9] Inkl. ekonomibyggnader för jordbruk.

Tab. B. Byggnadsverksamhet för bostadsändamål och för andra ändamål åren 1930 och 1931.

Redovisningsår och ortsgrupper	Tillkomna boningsrum och kök		Tillkomna lokaler för andra ändamål		Beräknad total-areal (kvm)	Därav (i %)	
	antal	beräknad areal (kvm)	antal	beräknad areal (kvm)		för bostads-ändamål	för andra ändamål
År 1930							
Stockholm	20 068	501 700	3 020	265 998	**767 698**	65·4	34·6
Göteborg	7 527	188 175	1 860	94 419	**282 594**	66·6	33·4
Övr. städer med över 10 000 inv.	20 464	511 600	4 658	236 643	**748 243**	68·4	31·6
Mindre stadssamhällen	11 841	296 025	3 454	187 805	**483 830**	61·2	38·8
Övriga samhällen	2 208	55 200	231	8 874	**64 074**	86·2	13·8
Samtliga orter	**62 108**	**1 552 700**	**13 223**	**793 739**	**2 346 439**	**66·2**	**33·8**
År 1931							
Stockholm	20 336	508 400	2 095	226 908	**735 308**	69·1	30·9
Göteborg	9 275	231 875	1 594	74 930	**306 805**	75·6	24·4
Övr. städer med över 10 000 inv.	18 333	458 325	3 858	171 120	**629 445**	72·8	27·2
Mindre stadssamhällen	11 872	296 800	3 501	143 558	**440 358**	67·4	32·6
Övriga samhällen	3 270	81 750	499	26 547	**108 297**	75·5	24·5
Samtliga orter	**63 086**	**1 577 150**	**11 547**	**643 063**	**2 220 213**	**71·0**	**29·0**

mindre de ställas i relation till bostadsproduktionens resultat. En dylik beräkning har verkställts i tab. B. Härvid har emellertid den svårigheten mött, att några exakta uppgifter om de nybyggda bostadslägenheternas golvyta icke förefinnas. Med stöd av vissa specialundersökningar synes dock, om tamburer, hallar, garderober, badrum o. d. inräknas, nettogolvytan per rum eller »eldstad» kunna sättas till c:a 25 kvm. Detta genomsnittstal måste dock meddelas med reservation, ty även om detsamma skulle vara någorlunda riktigt ur direkt måttssynpunkt, ger detta i och för sig ingen garanti för att man i detsamma erhållit en allmängiltig jämförelseenhet mellan bostads- och affärsbyggnadsverksamhet. Det synes nämligen sannolikt, att åstadkommandet av en kvm golvyta i förra fallet merendels är förknippat med större uppoffring av kapital och arbete än i det senare.

Om man bortser från dylika svagheter i materialet, synas uppgifterna tyda på någon nedgång i byggnadsverksamhetens totalvolym (med 5·4 %). Enär bostadsproduktionen icke minskats så mycket som den övriga byggnadsverksamheten, har dess andel i den totala produktionen stigit från 66·2 till 71·0 %. En överblick av utvecklingen fr. o. m. 1925 erhålles i följande tablå:

	Stadssamhällen							Samtl. orter	
	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1930	1931
Beräknad total byggnadsverksamhet (1 000-tal kvm)	1 435	1 561	1 522	1 608	1 818	2 282	2 112	2 346	2 220
därav i %									
för bostadsändamål	72·7	70·3	72·5	72·8	64·1	65·6	70·8	66·2	71·0
» andra ändamål	27·3	29·7	27·5	27·8	35·9	34·4	29·2	33·8	29·0

Trots nedgången i jämförelse med föregående år byggdes det alltså mera år 1931 än under något av åren 1925—1929.

Boningshusens antal, art och storlek. Efterföljande framställning rörande de fullbordade byggnadsföretagen kommer att uteslutande uppehålla sig vid bostadsproduktionen, som ju även ur social synpunkt erbjuder det största intresset. I omstående tab. C lämnas ett sammandrag av de meddelade uppgifterna rörande antalet under år 1931 tillkomna hus,[1] lägenheter och rum. Härav framgår, att tillhopa 7 078 byggnader under året varit föremål för sådan byggnadsverksamhet, att därigenom nya rum eller lokaler tillkommit. Av dessa hus uppgivas 5 172 huvudsakligen vara avsedda för bostadsändamål. Bortser man från 991 äldre hus, vilka genom smärre ombyggnads- och ändringsarbeten gjorts mera lämpade för ägarens behov eller hyresmarknadens anspråk, återstå 4 181 nytillkomna bostadshus (80·8 %), av vilka 4 169 eller 99·7 % betecknats såsom helt nybyggda, medan återstoden ombyggts från grunden.

Av samtliga nytillkomna bostadshus ha 723 eller 17·3 % uppförts huvudsakligen av sten, medan 3 458 (82·7 %) betecknats som övervägande trähus (inkl. s. k. landshövdingehus). Trähuset dominerar inom samtliga landsdelar utom i Sydsverige, där bortåt $^3/_4$ av de nytillkomna boningshusen utgöras av stenhus. Av de talrika trähusen i huvudstaden ha samtliga uppförts inom stadens ytterområden Enskede, Brännkyrka och Bromma.[2] Ehuru största antalet trähus uppfördes inom storstädernas förortsområden, framträder dock i tab. B, hurusom trähusen relativt sett ha större betydelse i de mindre orterna. Om hänsyn tages till byggnadernas storlek, blir stenhusens betydelse för bostadstillskottet avsevärt större än om man endast räknar efter antalet hus, ty medan stenhusen i genomsnitt innehöllo 42 rum (och kök), utgjorde medelantalet rum per trähus endast 8. Detta innebär, att av de nytillkomna rummen 52·7 % lågo i stenhus och 47·3 % i trähus.

Med avseende på antalet våningar i höjd utvisar tab. C, att 2 893 eller två tredjedelar (69·2 %) av de under år 1931 uppförda byggnaderna voro tvåvåningshus, medan av de återstående flertalet utgjordes av hus med tre eller flera våningar (811). Envåningshusen (477) ha betydande användning i mera lantliga orter, särskilt i östra Sverige, medan de högre hustyperna egentligen förekomma i de större och medelstora städernas inre delar. — Anmärkas bör, att vid dessa beräkningar vinds-, resp. källarvåning räknats som särskild etage, om boningsrum eller annat rum med eldstad och fönster funnits å vinden eller i källaren. Däremot ha i våningsantalet icke medtagits vanliga torkvindar samt ved- och matkällare.

Medan boningshusens våningsantal ger en ganska god bild av deras byggnadstyp, framträder byggnadernas betydelse ur bostadssynpunkt klarast, om de fördelas efter antalet bostadslägenheter. Av tab. C framgår, att enfamiljshuset är den talrikast förekommande typen (44·4 %), särskilt i de mindre orterna samt inom Stockholms förortsområde. Inom orter med 5 000—100 000 invånare framträder dock mera tvålägenhetshuset, merendels i form av ett eget hem i förening med en lägenhet till uthyrning.

[1] Inkl. sådana äldre byggnader, i vilka genom ombyggnadsarbeten etc. nya rum eller lokaler tillkommit. Hus, uteslutande avsedda till sommarbostäder, ha ej medräknats. — [2] Jfr Soc. Medd., årg. 1932, sid. 366 o. f.

Tab. C. Under år 1931 tillkomna (och avgångna) hus, lägenheter och rum i rikets städer och stadsliknande samhällen.

Byggnader, lägenheter och rum	Stockholms stad	Östra Sverige	Småland och öarna	Södra Sverige	Västra Sverige	Norra Sverige	Samtliga orter	Därav: stadssamhällen med 100 000 inv. o. däröver	20 000–100 000 inv.	10 000–20 000 inv.	5 000–10 000 inv.	under 5 000 inv.	övriga samhällen
Antal *tillkomna* (och ändrade) byggnader	1 111	1 370	810	926	1 829	1 032	7 078	1 932	990	800	1 117	1 430	809
Därav ny- o. helt ombyggda boningshus . . .	928	885	381	388	1 041	558	4 181	1 401	550	387	546	698	599
uppförda av sten. .	219	86	26	279	96	17	723	344	129	102	50	83	15
uppförda av trä . .	709	799	355	109	945	541	3 458	1 057	421	285	496	615	584
med följande antal våningar i höjd 1 . .	91	145	38	64	82	57	477	99	26	48	37	141	126
med följande antal våningar i höjd 2 . .	589	657	310	212	679	446	2 893	838	363	239	458	526	469
med följande antal våningar i höjd 3 . .	82	48	26	25	237	54	472	224	100	78	39	27	4
med följande antal våningar i höjd 4 o. fl.	166	35	7	87	43	1	339	240	61	22	12	4	—
innehållande följande antal lägenheter 1 . .	645	481	129	115	309	178	1 857	748	99	90	167	371	382
innehållande följande antal lägenheter 2 . .	76	240	192	144	364	275	1 291	202	223	168	242	263	193
innehållande följande antal lägenheter 3—9 .	23	104	49	36	183	100	495	58	144	105	107	59	22
innehållande följande antal lägenheter 10 o. fl.	184	60	11	93	185	5	538	393	84	24	30	5	2
innehållande följande antal rum (eldstäder) 1—3 .	221	184	34	18	82	87	626	235	37	30	38	122	164
innehållande följande antal rum (eldstäder) 4—7 .	438	466	225	186	438	316	2 069	589	214	200	274	405	387
innehållande följande antal rum (eldstäder) 8—11	67	107	67	61	209	104	615	142	115	60	133	124	41
innehållande följande antal rum (eldstäder) 12—19	15	55	34	19	95	37	255	30	75	53	59	33	5
innehållande följande antal rum (eldstäder) 20—49	31	44	16	54	179	13	337	188	67	34	34	13	1
innehållande följande antal rum (eldstäder) 50 o. fl.	156	29	5	50	38	1	279	217	42	10	8	1	1
Antal tillkomna bostadslägenheter . .	8 306	2 951	1 112	2 914	5 724	1 613	22 620	13093	3 399	1 631	1 952	1 592	953
Därav enkelkök, -rum m. m.	2 545	275	132	526	489	281	4 248	2 956	541	267	255	172	57
därav 1 rum m. kokvrå	1 841	110	22	219	59	25	2 276	1 965	167	68	61	14	1
1 rum och kök . .	3 068	1 003	200	871	2 310	322	7 774	5 404	1 004	329	624	234	179
2 » » » . .	1 452	907	364	806	1 782	601	5 912	2 798	1 076	536	585	537	380
3 » » » . .	540	404	222	361	605	232	2 364	875	415	287	240	364	183
4 » » » . .	277	188	101	201	262	79	1 108	464	191	119	92	139	103
5 o. fl. rum och kök	424	174	93	149	276	98	1 214	596	172	93	156	146	51
Lägenheter med badeller duschrum . .	6 572	1 411	384	1 236	1 890	348	11 841	8 455	1 791	560	714	222	99
Antal tillkomna boningsrum	14574	6 332	2 838	6 052	11151	3 684	44 631	22882	6 933	3 742	4 370	4 337	2 367
kök	5 762	2 694	987	2 407	5 257	1 348	18 455	10151	2 864	1 372	1 723	1 442	903
S:a rum (eldstäder)	20336	9 026	3 825	8 459	16408	5 032	63 086	33033	9 797	5 114	6 093	5 779	3 270
därav tillbyggda äldre lägenheter	69	167	89	114	133	109	681	83	32	84	176	235	71
Antal *avgångna* bostadslägenheter . .	773	150	109	216	626	144	2 018	1 287	331	148	85	132	35
rum (eldstäder) . . .	1 879	466	343	697	1 526	429	5 340	3 126	1 011	435	276	394	98
Nettotillskott bostadslägenheter . .	7 533	2 801	1 003	2 698	5 098	1 469	20 602	11806	3 068	1 483	1 867	1 460	918
rum (eldstäder) . . .	18457	8 560	3 482	7 762	14882	4 603	57 746	29907	8 786	4 679	5 817	5 385	3 172

Givetvis kunna långt ifrån alla enlägenhetshus betecknas såsom småfolksbostäder. Av den i tab. C gjorda fördelningen av boningshusen efter antalet

Tab. D. Antal åren 1913 och 1923—1931 tillkomna boningshus (nybyggda och helt ombyggda), med fördelning på olika byggnadstyper.

Byggnadstyper	Antal						Procent					
	Stadssamhällen				Samtliga orter		Stadssamhällen				Samtliga orter	
	1913	1923/31[1]	1930	1931	1930	1931	1913	1923/31[1]	1930	1931	1930	1931
Boningshus uppförda av												
sten	482	791	790	708	808	723	36·8	22·6	22·4	19·8	20·6	17·3
trä	827	2 713	2 741	2 874	3 109	3 458	63·2	77·4	77·6	80·2	79·4	82·7
Boningshus med												
1 våning	157	349	361	351	437	477	12·0	10·0	10·2	9·8	11·2	11·4
2 våningar	748	2 596	2 300	2 424	2 609	2 893	57·1	74·1	65 1	67·7	66·6	69·2
3 o. fl. våningar	404	559	870	807	871	811	30·9	15·9	24·7	22·5	22·2	19·4
1 lägenhet	361	1 427	1 437	1 475	1 684	1 857	27·6	40·7	40·7	41·2	43·0	44·4
2 lägenheter	404	1 327	1 085	1 098	1 212	1 291	30 9	37·9	30 7	30·7	30·9	30·9
3—9 lägenheter	332	430	500	473	512	495	25·3	12·3	14·2	13·2	13·1	11·8
10 o. fl. lägenheter	212	320	509	536	509	538	16·2	9·1	14·4	14·9	13·0	12·9
1— 3 rum och kök	113	385	435	462	512	626	8·6	11·0	12·3	12·9	13·1	15·0
4— 7 » » »	492	1 932	1 624	1 682	1 883	2 069	37·6	55·1	46·0	47·0	48·1	49·5
8—19 » » »	403	797	867	824	917	870	30·8	22·8	24·6	23·0	23·4	20·8
20 o. fl. » » »	301	390	605	614	605	616	23·0	11·1	17·1	17·1	15·4	14·7
Samtliga boningshus	1 309	3 504	3 531	3 582	3 917	4 181	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0
därav i:												
Stockholm	97	740	880	928	880	928	7·4	21·1	24·9	25·9	22·5	22·2
Samtl. städer m. över 100 000 inv.	177	1 126	1 261	1 401	1 261	1 401	13·5	32·1	35·7	39·1	32·2	33·5
Städer m. 10—100 000 inv.	296	1 083	1 005	937	1 005	937	22·6	30·9	28·5	26·2	25·7	22·4
Mindre stadssamhällen	836	1 295	1 265	1 244	1 265	1 244	63·9	37·0	35·8	34·7	32·3	29·8
Övriga samhällen	—	—	—	—	386	599	—	—	—	—	9·8	14·3

rum (inkl. kök) framgår, att knappt en tredjedel av enfamiljsbyggnaderna består av stugor med 1—3 rum. Den största gruppen utgöres av hus med 4—7 rum.

En översikt av tillskottet av boningshus under åren 1930 och 1931 i jämförelse med år 1913 samt med årsmedeltalet för perioden 1923—1931 erhålles i tab. D. Härav framgår, att under de senaste åren tillkommit bortåt tre gånger så många bostadshus som under året närmast före världskriget. Särskilt stark är ökningen i fråga om trähus, vilkas andel av det totala tillskottet stigit från knappt $^2/_3$ till omkring $^4/_5$. I samband härmed står, att produktionen av större hus sedan 1913 ökats i mindre grad än småhusbyggandet, vilket medfört, att de större husen gått relativt tillbaka. Härvidlag har dock under de senaste åren inträtt en viss reaktion, vilken framträder, om uppgifterna för 1930 och 1931 jämföras med årsmedeltalet för perioden 1923—1931. Sistnämnda förskjutning sammanhänger delvis med, att under de senaste åren en ökad andel av boningshustillskottet kommit på de större städerna. Emellertid

[1] Här som i följande sammanställningar återges under denna beteckning medeltal per år för perioden 1923—1931.

synas 1931 års siffror häntyda på, att bostadsproduktionen ånyo tenderar att i ökad grad inrikta sig på de smärre hustyperna. Av de hushåll, som under året togo de nya husen i besittning, flyttade dock till enfamiljshus ej mer än fjärdedelen av det antal, som kom till de stora hyreshusen med 10 eller flera lägenheter.

Bostadslägenheternas antal och storlek. Av större betydelse för bedömande av bostadsproduktionen än boningshusens storlek och art äro uppgifterna om de tillkomna bostadslägenheternas beskaffenhet och fördelning på olika kategorier. En översikt över antalet inom olika orter under år 1931 tillkomna lägenheter och rum erhålles i tab. E,[1] i vilken i jämförelsesyfte även medtagits uppgifter om medelantalet under åren 1923—1931 tillkomna lägenheter.

Totalantalet under år 1931 tillkomna lägenheter utgjorde 22 620 (därav 20 792 i nybyggda hus) eller 21 667, om endast stadssamhällena medräknas. Då sistnämnda siffra, såsom framgår av efterföljande tablå, överstiger 1913 års bostadstillskott med ej mindre än 152 %, återspeglar detta emellertid ej enbart ett livligare bostadsbyggande utan även det förhållandet, att statistiken efter hand kommit att inbegripa flera och folkrikare orter. Ställer man byggnadsverksamheten i relation till befolkningen genom att beräkna antalet nya lägenheter per 10 000 inv., reduceras stegringen till 86 %.

Tillkomna	Stadssamhällen								Samtl. orter	
ägenheter	1913	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1930	1931
antal	8 594	13 068	14 221	15 095	16 399	16 147	21 785	21 667	22 381	22 620
indextal (årsm. 1923/31 = 100)	55	84	92	97	106	104	140	140	·	·
pr 10 000 inv.	49	61	64	67	72	70	93	91	·	·
Smålägenheter .	5 957	8 991	10 427	11 293	12 551	12 292	17 223	17 318	17 536	17 934
i % av samtliga	69·3	68·8	73·3	74·8	76·5	76·1	79·1	79·9	78·4	79·3

Lägenhetstillskottet under år 1931 ligger 40 % över medeltalet för perioden 1923—1931 (15 527 lägenheter) samt befinner sig härmed på i det närmaste samma höga nivå som 1930 års bostadstillskott. Räknar man med samtliga i undersökningen medtagna orter, framträder till och med någon stegring, som dock beror på att 1931 års statistik omfattar ett större antal samhällen än föregående år. Medtagas enbart stadssamhällena, blir slutsiffran 0·5 % lägre än 1930. Av de olika orterna befinnas bl. a. Stockholm, Kalmar, Malmö, Hälsingborg, Borås, Karlstad, Örebro och Kiruna förete svagare lägenhetstillskott än 1930, medan däremot särskilt Lund, Landskrona, Göteborg, Västerås, Sandviken och Skellefteå samt stockholmsförorterna Hagalund, Råsunda och Tureberg uppvisa stigande tal.

Av de år 1931 tillkomna lägenheterna utgjordes 17 934 eller 79·3 % av bostäder om högst 2 rum och kök. En mera detaljrik bild av de nytillkomna lä-

(Forts. sid. 712)

[1] Endast de 392 orter, där lägenheter eller rum tillkommit under redogörelseåret, ha medtagits.

Tab. E. Antal år 1931 (och 1923—1931) fullbordade bostäder i rikets städer och stadsliknande samhällen (sommarbostäder ej medtagna).

Tecknet * utmärker, att uppgiften endast avser den stadsplanelagda delen av vederbörande ort.

Orter (för »övriga samhällen» anges kommunens namn inom parentes)	Tillkomna bostadslägenheter 1923—31[1] (årsmed.)	Tillkomna bostadslägenheter 1931	Därav läg. t. o. m. 2 rum o. kök (1931)	Tillkomna rum (och kök) (1931)
Stockholms stad[2]	**5 714**	**8 306**	**7 065**	**20 336**
Stockholms län	·	**1 297**	**944**	**3 998**
Stadssamhällen	*594*	*975*	*778*	*2 815*
Södertälje	34	38	19	124
Sundbyberg*	128	213	197	516
Djursholm	29	18	2	177
Lidingö	57	28	14	123
Vaxholm	3	1	1	3
Norrtälje	14	18	9	72
Östhammar*	4	3	1	14
Öregrund*	2	—	—	2
Sigtuna*	6	22	18	50
Stocksund	6	2	—	37
Hässelby vst	14	5	3	17
Saltsjöbaden	10	12	4	65
Nynäshamn*	19	24	12	83
Hagalund	76	353	335	791
Lilla Alby	8	12	12	26
Råsunda	32	96	83	256
Enebyberg*	11	13	3	51
Täby	4	7	4	20
Norrviken	·	4	3	15
Bromsten	10	2	2	8
Solhem	10	11	—	54
Stuvsta	65	58	32	204
Huddinge	7	2	—	10
Fullersta	19	5	1	19
Snättringe	·	16	13	44
Segeltorp	20	6	5	18
Rönninge	5	3	2	9
Igelsta	1	3	3	7
Övriga samhällen	·	*322*	*166*	*1 183*
Hargshamn (Harg)	·	6	6	14
Österskär och Åkersberga (Österåker)	·	4	2	18
Övre Frösunda (Solna)	·	18	10	62
Danderyds sn, del av	·	41	16	163
Inverness (Danderyd)	·	1	—	8
Långängen (Danderyd)	·	1	—	13
Näsby Ö. Park (Täby)	·	2	—	9
Näsby V. Park (Täby)	·	7	5	25
Näsby stsh (Täby)	·	1	1	2
Åva (Täby)	·	3	3	8
Tureberg (Sollentuna)	·	140	71	514
Spånga sn, del av	·	18	14	57
Nacka sn, del av	·	13	5	46
Saltsjö-Duvnäs (Nacka)	·	6	1	35
Älta (Nacka)	·	11	6	37
Huddinge sn, del av	·	39	16	146
Uttran (Botkyrka)	·	2	2	6
Kumla (Tyresö)	·	9	8	20
Uppsala län	·	**271**	**200**	**883**
Stadssamhällen	*203*	*261*	*194*	*853*
Uppsala	187	247	183	816
Enköping*	11	5	4	12
Tierp	5	9	7	25
Övriga samhällen	·	*10*	*6*	*30*
Kungsängen (St. Näs)	·	2	—	8
Norby by (Bondkyrka)	·	7	6	18
Sunnersta (Bondkyrka)	·	1	—	4
Södermanlands län	·	**373**	**309**	**1 062**
Stadssamhällen	*258*	*370*	*306*	*1 053*
Nyköping	53	53	48	126
Katrineholm*	16	30	22	94
Eskilstuna	144	249	213	691
Torshälla*	1	4	3	14
Strängnäs	11	5	1	26
Mariefred*	2	1	1	1
Trosa	1	2	—	17
Malmköping	9	8	5	28
Oxelösund	7	7	6	22
Gnesta	1	3	1	15
Sparreholm	3	4	4	9
Vingåker	10	4	2	10
Övriga samhällen	·	*3*	*3*	*9*
Jönåker (Lunda)	·	2	2	6
Tystberga (Tystberga)	·	1	1	3
Östergötlands län	·	**707**	**551**	**2 056**
Stadssamhällen	*597*	*702*	*549*	*2 038*
Linköping	147	140	96	464
Norrköping	340	440	373	1 158
Söderköping	12	—	—	1
Motala	21	18	14	53
Vadstena	6	10	5	36
Skänninge*	6	3	2	13
Mjölby	11	5	4	12
Valdemarsvik*	9	5	—	38
Borgs vst.	17	24	6	102
Åtvidaberg	16	42	39	114
Ödeshög	3	4	2	13
Boxholm*	3	2	2	5
Kisa	6	9	6	29
Övriga samhällen	·	*5*	*2*	*18*
Duvedal (Motala lk)	·	5	2	18

[1] Tecknet · utmärker, att uppgifter om byggnadsverksamhetens omfattning å vederbörande ort icke föreligga för minst 5 av åren 1923—1931. — [2] Angående bostadsproduktionen inom Stockholms förortsområde se Soc. Medd., årg. 1932, sid. 366 o. f.

Tab. E (forts.). **Antal år 1931 (och 1923—1931) fullbordade bostäder i rikets städer och stadsliknande samhällen (sommarbostäder ej medtagna).**

Tecknet * utmärker, att uppgiften endast avser den stadsplanelagda delen av vederbörande ort.

Orter (för »övriga samhällen» anges kommunens namn inom parentes)	Tillkomna bostadslägenheter		Därav läg. t. o. m. 2 rum o. kök (1931)	Tillkomna rum (och kök) (1931)
	1923—31[1] (årsmed.)	1931		
Jönköpings län	·	**653**	**428**	**2 140**
Stadssamhällen	*442*	*561*	*367*	*1 833*
Jönköping	172	273	213	744
Huskvarna	48	35	29	107
Nässjö*	55	59	24	253
Värnamo	26	31	16	124
Vetlanda	15	28	4	129
Eksjö*	27	*30*	9	128
Tranås	44	43	33	139
Mariannelund	·	2	2	6
Bodafors*	·	5	3	18
Aneby	7	9	6	34
Forserum	6	10	7	29
Gislaved	15	14	7	49
Skillingaryd	4	3	1	10
Vaggeryd	9	3	3	8
Sävsjö	14	16	10	55
Övriga samhällen	·	*92*	*61*	*307*
Solberga (N. Solberga)	·	—	—	1
Smål. Anneberg (»)	·	3	2	10
Flisby (Flisby)	·	6	4	17
Sommen (Säby)	·	1	1	2
Äng o. Fredriksdal (Barkeryd)	·	2	—	8
Norrahammar (Sandseryd)	·	6	4	23
Bankeryd (Bankeryd)	·	3	1	14
Anderstorp (Anderstorp)	·	2	1	7
Smålandsstenar (Villstad)	·	4	2	15
Rydöbruk (Långaryd)	·	2	1	7
Reftele (Reftele)	·	6	6	17
Värnamo lk, del av	·	2	2	5
Hillerstorp (Kävsjö)	·	1	—	4
Malmbäck (Malmbäck)	·	3	1	11
Vrigstads kyrkoby (Vrigstad)	·	12	11	32
Stockaryd (Stockaryd)	·	11	8	32
Österkorsberga (Korsberga)	·	6	1	29
Landsbro (Lannaskede)	·	12	7	46
Vetlanda lk, del av	·	1	1	3
Ekenässjön (Vetl. lk)	·	8	8	18
Kvillsfors (Ökna)	·	1	—	6
Kronobergs län	·	**93**	**35**	**409**
Stadssamhällen	*100*	*63*	*23*	*284*
Växjö*	38	29	8	145
Älmhult	8	2	2	6
Ljungby	15	7	4	26
Markaryd	7	5	2	20
Åseda	6	4	2	15
Hovmantorp	6	4	3	14
Växjö-Östregård*	11	6	—	31
Alvesta	2	2	2	6
Vislanda*	2	3	—	15
Strömsnäs bruk*	5	1	—	6
Övriga samhällen	·	*30*	*12*	*125*
Lenhovda (Lenhovda)	·	2	1	7
Målerås (Hälleberga)	·	2	1	6
Älmeboda (Älmeboda)	·	—	—	2
Yxnanäs (Älmeboda)	·	1	—	5
Lessebo (Hovmantorp)	·	7	4	35
Växjö lk, del av	·	4	—	18
Konga (S. Sandsjö)	·	1	—	6
Moheda (Moheda)	·	2	1	7
Åringsås sn, del av	·	1	—	5
Diö (Stenbrohult)	·	4	4	12
Liatorp (Stenbrohult)	·	3	—	12
Ryssby (Ryssby)	·	2	1	6
Strömsnäs bruk, visst omr. invid (Traryd)	·	1	—	4
Kalmar län	·	**332**	**218**	**1 128**
Stadssamhällen	*290*	*290*	*201*	*972*
Kalmar	162	157	123	483
Nybro	31	24	16	87
Oskarshamn*	11	13	8	50
Västervik*	23	30	17	106
Vimmerby*	16	12	8	54
Borgholm	7	3	1	12
Gamleby	3	3	2	9
Hultsfred	18	12	6	40
Figeholm*	1	2	—	13
Mönsterås*	3	7	3	30
Emmaboda	·	9	8	26
Mörbylånga*	3	1	—	7
Virserum	9	14	6	48
Bergkvara	3	3	3	7
Övriga samhällen	·	*42*	*17*	*156*
Mörlunda (Mörlunda)	·	2	—	8
Målilla (Målilla)	·	28	13	100
Färjestaden (Torslunda)	·	12	4	48
Gotlands län	·	**34**	**15**	**148**
Stadssamhällen	*17*	*34*	*15*	*148*
Visby*	16	33	15	144
Hemse	1	1	—	4

[1] Jfr not 1 sid. 707.

Tab. E (forts.). **Antal år 1931 (och 1923—1931) fullbordade bostäder i rikets städer och stadsliknande samhällen (sommarbostäder ej medtagna).**

Tecknet * utmärker, att uppgiften endast avser den stadsplanelagda delen av vederbörande ort.

Orter (för »övriga samhällen» anges kommunens namn inom parentes)	Tillkomna bostadslägenheter		Därav läg. t. o. m. 2 rum o. kök (1931)	Tillkomna rum (och kök) (1931)	Orter (för »övriga samhällen» anges kommunens namn inom parentes)	Tillkomna bostadslägenheter		Därav läg. t. o. m. 2 rum o. kök (1931)	Tillkomna rum (och kök) (1931)
	1923—31[1] (årsmed.)	1931				1923—31[1] (årsmed.)	1931		
Blekinge län	·	**148**	**67**	**569**	Ystad	48	90	71	228
Stadssamhällen	*107*	*148*	*67*	*569*	Trälleborg	98	69	45	212
Karlskrona*	52	78	34	307	Skanör med Falsterbo	5	6	1	38
Ronneby*	14	23	6	107	Svedala	13	8	4	29
Karlshamn	21	20	13	62	Skurup	11	4	3	11
Sölvesborg*	7	14	8	45	Hörby	11	5	4	17
Längö	13	13	6	48	Höganäs*	8	3	1	18
					Viken*	4	3	—	20
Kristianstads län	·	**294**	**124**	**1 164**	Teckomatorp	7	3	1	14
Stadssamhällen	*263*	*285*	*120*	*1 129*	Kävlinge*	9	3	2	10
Kristianstad	76	122	42	501	Veberöd	4	3	—	14
Simrishamn	14	8	4	33	Lomma	9	7	7	18
Ängelholm*	41	21	14	62	Arlöv*	20	5	4	20
Hässleholm	12	7	1	31	Sjöbo	7	4	1	25
Tomelilla	25	9	4	39	Löberöd	2	1	1	3
Åhus	10	9	4	38	Höör	5	7	4	27
Båstad	1	1	—	6	*Övriga samhällen*	·	*21*	*15*	*62*
Brantevik	1	2	—	9	Kågeröd (Kågeröd)	·	7	6	17
Baskemölla	1	2	1	9	Kyrkoköpinge sn, del av	·	3	1	15
Skillinge	1	1	1	3	Klagstorp (Ö. Klagstorp)	·	4	2	14
Löderup	3	5	1	30	Lövestad (Lövestad)	·	7	6	16
Smedstorp	2	1	1	3					
Vitemölla	1	3	—	12	**Hallands län**	·	**318**	**180**	**1 130**
Tollarp*	5	3	2	12	*Stadssamhällen*	*201*	*308*	*177*	*1 082*
Vilan*	4	6	6	18	Halmstad	87	179	97	625
Knisslinge	·	3	—	12	Laholm*	9	5	—	34
Broby kyrkoby	8	9	3	38	Falkenberg	32	29	11	129
Glimåkra	·	11	8	31	Varberg*	39	67	53	193
Lönsboda	·	8	2	35	Kungsbacka*	19	20	11	71
Osby	6	5	1	23	Oskarsström*	15	8	5	30
Hästveda*	3	3	1	10	*Övriga samhällen*	·	*10*	*3*	*48*
Bjärnum	6	3	1	15	Vallberga (Ränneslöv)	·	2	1	7
Önnestad	·	1	1	3	Veinge (Veinge)	·	3	—	16
Örkelljunga	11	6	3	19	Getinge (Getinge)	·	3	2	11
Klippan	18	28	19	76	Veddige (Veddige)	·	2	—	14
Åstorp	11	2	—	15					
Malen	·	6	—	42	**Göteborgs och Bohus län**	·	**4 041**	**3 416**	**11 014**
Torekov*	3	—	—	4	*Stadssamhällen*	*2 186*	*3 955*	*3 364*	*10 692*
Övriga samhällen	·	*9*	*4*	*35*	Göteborg	1 865	3 516	3 050	9 275
Hässleholms förorter					Mölndal	113	100	89	249
(Stoby)	·	4	—	22	Kungälv*	6	7	6	28
Rebbelberga sn, del av	·	5	4	13	Lysekil	16	26	18	93
					Uddevalla	83	173	121	551
Malmöhus län	·	**2 472**	**2 012**	**6 726**	Strömstad	9	18	9	66
Stadssamhällen	*1 845*	*2 451*	*1 997*	*6 664*	Grebbestad	2	1	—	5
Malmö	830	1 271	1 043	3 422	Jonsered	·	3	3	6
Lund*	178	342	285	871	Partille	·	10	7	33
Landskrona	67	211	183	585	Sävedalen	·	4	4	9
Hälsingborg*	478	389	325	1 032	Älvsborg	62	39	20	162
Eslöv	31	17	12	50	Källö-Knipplan	1	4	—	16

[1] Jfr not 1 sid. 707.

Tab. E (forts.). Antal år 1931 (och 1923—1931) fullbordade bostäder i rikets städer och stadsliknande samhällen (sommarbostäder ej medtagna).

Tecknet * utmärker, att uppgiften endast avser den stadsplanelagda delen av vederbörande ort.

Orter (för »övriga samhällen» anges kommunens namn inom parentes)	Tillkomna bostadslägenheter		Därav läg. t. o. m. 2 rum o. kök (1931)	Tillkomna rum (och kök) (1931)	Orter (för »övriga samhällen» anges kommunens namn inom parentes)	Tillkomna bostadslägenheter		Därav läg. t. o. m. 2 rum o. kök (1931)	Tillkomna rum (och kök) (1931)
	1923—31[1] (årsmed.)	1931				1923—31[1] (årsmed.)	1931		
Stenungsund	2	3	3	9	Töreboda	7	13	5	46
Käringön	1	—	—	6	Vedum	2	2	—	8
Skärhamn	3	8	1	37	Järpås	4	2	1	7
Bleket	1	1	1	3	Götene*	8	17	15	48
Kyrkesund	1	2	2	6	Floby	3	3	—	13
Klädes- o. Koholmen	2	3	3	9	Falköpings först.	7	1	1	3
Tången	·	3	—	12	Tibro	14	17	9	64
Gravarne-Bäckevik	3	6	4	27	*Övriga samhällen*	·	*9*	*7*	*29*
Smögen*	2	6	6	18	Habo (Habo)	·	2	1	7
Bovallstrand*	4	12	11	32	Gårdsjö (Hova)	·	4	4	11
Hunnebostrand	4	4	4	13	Gullspång (Amnehärad)	·	1	—	5
Fjällbacka	4	3	—	15	Otterbäcken (»)	·	2	2	6
Fiskebäckskil	1	2	2	6					
Grundsund	1	1	—	6	**Värmlands län**	·	**191**	**147**	**616**
Övriga samhällen	·	*86*	*52*	*322*	*Stadssamhällen*	*246*	*191*	*147*	*616*
Partille sn, del av	·	10	8	31	Karlstad	127	89	76	260
Råda sn, del av	·	23	10	95	Kristinehamn	48	69	52	223
V. Frölunda sn, del av	·	19	12	67	Filipstad*	3	7	3	28
Tuve sn, del av	·	7	3	31	Arvika	47	12	9	43
Backa sn, del av	·	12	8	47	Sunne*	8	1	—	6
Brastads sn, del av	·	1	1	2	Forshaga	5	8	5	36
Tossene sn, del av	·	3	3	7	Kil*	4	1	—	5
Munkedal (Foss)	·	11	7	42	Torsby	4	4	2	15
Älvsborgs län	·	**506**	**382**	**1 441**	**Örebro län**	·	**350**	**268**	**1 022**
Stadssamhällen	*502*	*492*	*371*	*1 376*	*Stadssamhällen*	*411*	*350*	*268*	*1 022*
Vänersborg*	44	100	86	240	Örebro	323	285	237	755
Trollhättan*	43	53	29	174	Askersund*	7	7	3	32
Alingsås*	43	82	69	241	Nora*	8	3	2	13
Borås	277	162	135	392	Lindesberg*	9	11	6	46
Ulricehamn*	31	30	20	114	Hallsberg	2	1	—	5
Åmål	40	35	23	109	Almby	21	6	6	18
Lilla Edet	3	3	2	8	Kumla	15	10	5	39
Vårgårda*	·	16	—	68	Fjugesta	4	4	1	15
Herrljunga	5	1	1	1	Jannelund*	4	—	—	3
Kinna*	16	10	6	29	Karlskoga	9	15	5	61
Övriga samhällen	·	*14*	*11*	*65*	Grythyttan	3	2	1	11
Lerums sn, del av	·	14	11	65	Frövi	6	6	2	24
Skaraborgs län	·	**318**	**188**	**1 185**	**Västmanlands län**	·	**303**	**181**	**1 027**
Stadssamhällen	*261*	*309*	*181*	*1 156*	*Stadssamhällen*	*133*	*298*	*179*	*1 008*
Mariestad*	26	16	11	74	Västerås	89	249	143	845
Lidköping	49	83	55	302	Sala*	16	18	13	58
Skara*	18	1	—	12	Köping*	10	10	6	30
Skövde*	47	75	41	283	Arboga	5	1	—	8
Hjo*	6	13	7	48	Kungsör	11	12	11	39
Tidaholm	26	27	16	100	Västanfors	·	5	4	18
Falköping	28	22	9	86	Norbergs by	2	3	2	10
Grästorp	8	9	6	35	*Övriga samhällen*	·	*5*	*2*	*19*
Vara	8	8	5	27	Tillberga (Hubbo)	·	1	—	4

[1] Jfr not 1 sid. 707.

Tab. E (forts.). **Antal år 1931 (och 1923—1931) fullbordade bostäder i rikets städer och stadsliknande samhällen (sommarbostäder ej medtagna).**

Tecknet * utmärker, att uppgiften endast avser den stadsplanelagda delen av vederbörande ort.

Orter (för »övriga samhällen» anges kommunens namn inom parentes)	Tillkomna bostadslägenheter 1923—31[1] (årsmed.)	Tillkomna bostadslägenheter 1931	Därav läg. t. o. m. 2 rum o. kök (1931)	Tillkomna rum (och kök) (1931)
Åby (Östervåla)	·	2	—	9
Tärnsjö (Nora)	·	2	2	6
Kopparbergs län	·	**240**	**181**	**750**
Stadssamhällen	*149*	*191*	*142*	*599*
Falun	34	39	32	80
Säter*	12	10	9	27
Hedemora	10	8	8	24
Avesta*	2	5	5	7
Ludvika	16	41	30	143
Krylbo	9	9	9	25
Borlänge	14	17	11	66
Smedjebacken	8	4	4	13
Morastrand*	5	5	2	24
Malung	·	7	5	22
Leksands Noret	5	5	3	16
Rättvik	5	3	2	10
Orsa	4	5	5	13
Domnarvet	25	33	17	129
Övriga samhällen	·	*49*	*39*	*151*
Grängesberg (Grangärde)	·	26	23	72
Insjön (Ål)	·	5	3	25
Åkerö by (Leksand)	·	10	8	27
Kyrkbyn (Orsa)	·	1	—	8
Älvdalens k.-by (Älvd.)	·	7	5	19
Gävleborgs län	·	**263**	**191**	**842**
Stadssamhällen	*234*	*212*	*154*	*677*
Gävle*	107	120	88	354
Söderhamn	17	5	2	17
Hudiksvall	20	21	14	74
Storvik*	7	4	3	18
Sandviken	83	62	47	214
Övriga samhällen	·	*51*	*37*	*165*
Ockelbo (Ockelbo)	·	3	2	14
Hofors sn, del av	·	28	25	79
Österfärnebo sn, del av	·	3	1	12
Valbo sn, del av	·	9	9	23
Edsbyn (Ovanåker)	·	4	—	16
Gnarp (Gnarp)	·	4	—	21
Västernorrlands län	·	**382**	**287**	**1 171**
Stadssamhällen	*198*	*299*	*210*	*935*
Härnösand*	26	35	19	138
Sundsvall	82	157	115	454
Sollefteå	5	—	—	3
Örnsköldsvik	25	47	25	179
Alby	1	3	3	8
Skönsmon	34	16	14	42
Skönsberg*	10	29	27	73
Kramfors	12	9	6	28
Nyland*	3	3	1	10
Övriga samhällen	·	*83*	*77*	*236*
Rollsta (Ytterlännäs)	·	3	1	14
Hörnett (Själevad)	·	80	76	222
Jämtlands län	·	**106**	**66**	**365**
Stadssamhällen	*64*	*106*	*66*	*365*
Östersund*	47	97	63	325
Bräcke	2	1	1	3
Strömsund	3	2	1	7
Hornsberg	6	5	—	27
Svegsmon	6	1	1	3
Västerbottens län	·	**406**	**322**	**1 240**
Stadssamhällen	*175*	*294*	*220*	*930*
Umeå	77	112	86	349
Skellefteå*	61	149	111	460
Vännäs	7	9	8	27
Lycksele	12	8	5	23
Nordmaling	2	—	—	1
Vindeln	2	1	1	2
Teg	3	5	2	25
Burträsk	·	4	4	10
Jörn	2	1	1	4
Vilhelmina	6	2	1	8
Åsele	3	3	1	21
Övriga samhällen	·	*112*	*102*	*310*
Norrfors (Bjurholm)	·	111	102	306
Boliden (Skellefteå lk)	·	1	—	4
Norrbottens län	·	**216**	**157**	**664**
Stadssamhällen	*250*	*216*	*157*	*664*
Luleå*	52	42	29	122
Piteå*	7	10	6	34
Boden	19	11	10	44
Haparanda	3	4	4	9
Arvidsjaur*	8	8	3	36
Svartöstaden	5	4	4	11
Kalix*	7	5	5	18
Gällivare	8	11	6	38
Malmberget	16	42	30	130
Kiruna*	125	79	60	222
Samtliga orter	·	**22620**	**17 934**	**63 086**
därav Stadssamhällen	[2]15440	[2]21667	17 318	59 816
Övriga samhällen	·	**953**	**616**	**3 270**

[1] Jfr not 1 sid. 707. — [2] Siffran avser endast de orter, för vilka dylika medeltalsuppgifter redovisats i tabellen. Medtagas samtliga orter, beträffande vilka uppgift om bostadsbyggnadsverksamhet inkommit för ett eller flera av åren 1923—1931, stiger siffran till 15 527. — [3] I denna statistik har sommarvillebebyggelsen icke medräknats. Antal lägenheter och rum i för år 1931 redovisade sommarvillor utgjorde resp. 155 och 404, därav 120 resp. 266 i Stockholms län, där särskilt Huddinge sn (64 och 138) samt Näsby (18 och 37) uppvisade höga tal.

genheternas sammansättning efter rumsantal inom olika landsdelar och storleksklasser av samhällen ger nedanstående tablå:

Av de tillkomna bostadslägenheterna voro (i %)	Stockholms stad	Östra Sverige	Smål. och öarna	Södra Sverige	Västra Sverige	Norra Sverige	Samtliga orter	Därav stadssamh. m. följ. antal inv. (1 000): över 100	20— 100	10— 20	5— 10	und. 5	Övriga samhällen
enkelkök,-rum m. m.	30·7	9·3	11·9	18·1	8·5	17·4	18·8	22·6	15·9	16·3	13·0	10·8	6·0
därav 1 rum med kokvrå	22·2	3·7	2·0	7·5	1·0	1·6	10·1	15·0	4·9	4·2	3·1	0·9	0·1
1 » och kök . .	36·9	34·0	18·0	29·9	40·4	20·0	34·4	41·3	29·5	20·2	32·0	14·7	18·8
2 » » » . .	17·5	30·7	32·7	27·6	31·1	37·2	26·1	21·4	31·7	32·9	30·0	33·7	39·9
3 » » » . .	6·5	13·7	20·0	12·4	10·6	14·4	10·5	6·7	12·2	17·6	12·3	22·9	19·2
4 » » » . .	3·3	6·4	9·1	6·9	4·6	4·9	4·9	3·5	5·6	7·3	4·7	8·7	10·8
5 o. fl. rum och kök	5·1	5·9	8·3	5·1	4·8	6·1	5·3	4.5	5·1	5·7	8·0	9·2	5·3

Huvudintrycket av sammanställningen blir, att produktionen av smålägenheter i allmänhet nådde den största omfattningen inom de större städerna, varest ju också på grund av det högre hyresläget efterfrågan i relativt stor utsträckning inriktas på de minsta slagen av bostäder. I samband härmed står, att lägenheternas fördelning efter rumsantal knappast ger någon föreställning om i vad mån de komma till användning som småfolksbostäder. De större städernas med alla moderna bekvämligheter försedda och ofta mycket höga hyror betingande småvåningar om ett eller två rum och kök efterfrågas sålunda i stor utsträckning av tjänstemän o. d., medan däremot å mindre orter samt inom storstädernas förortsområden lägenheter med ett rum och kök på nedre botten samt två små sovrum en trappa upp kunna utgöra typiska arbetarbostäder.

Följande tablå ger en översikt av utvecklingen under tidigare år:

	Antal						Procent					
	Stadssamhällen				Samtl. orter		Stadssamhällen				Samtl. orter	
	1913	1923/31	1930	1931	1930	1931	1913	1923/31	1930	1931	1930	1931
Tillk. bostadslägenheter med:												
1 rum, 1 kök m. m.	1 126	2 521	4 506	4 191	4 537	4 248	13·1	16·2	20·7	19·3	20·3	18·8
1 rum och kök .	2 647	4 500	7 267	7 595	7 344	7 774	30·8	29·0	33·4	35·1	32·8	34·4
2 » » » .	2 184	4 476	5 450	5 532	5 655	5 912	25·4	28·8	25·0	25·5	25·3	26·1
3 » » » .	991	1 984	2 320	2 181	2 484	2 364	11·5	12·8	10·6	10·1	11·1	10·5
4 » » » .	1 646	2 046	1 001	1 005	1 071	1 108	19·2	13·2	4·6	4·6	4·8	4·9
5 o. fl. rum och kök			1 241	1 163	1 290	1 214			5·7	5·4	5·7	5·3
Samtliga lägenheter	8 594	15 527	21 785	21 667	22 381	22 620	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0
därav i:												
Stockholm . . .	2 820	5 714	8 690	8 306	8 690	8 306	32·8	36·8	39·9	38·3	38·8	36·7
Samtl. städer m. över 100 000 inv.	4 101	8 408	13 017	13 093	13 017	13 093	47·7	54·2	59·8	60·4	58·2	57·9
Städer med 10—100 000 inv. . .	1 656	3 954	5 182	5 030	5 182	5 030	19·3	25·5	23·8	23·2	23·2	22·2
Mindre städer o. stadssamh. . .	2 837	3 165	3 586	3 544	3 586	3 544	33·0	20·3	16·4	16·4	16·0	15·7
Övriga samhällen	—	—	—	—	596	953	—	—	—	—	2·6	4·2

Ehuru förskjutningarna mellan de båda senaste åren icke äro stora, synas de snarast tyda på, att 1931 års byggnadsverksamhet i något ökad grad inriktats på smålägenheter, särskilt på lägenheter om 1 rum och kök. Vid jäm-

förelse med år 1913 samt årsmedeltalet för perioden 1923—1931 framträder en mera markerad förskjutning i samma riktning, som emellertid till viss del torde återspegla det förhållandet, att de större städerna svarat för en något ökad andel av bostadstillskottet, vilket även framgår av de sista raderna i tablån.

Antal boningsrum och kök. Övergår man från den bostadssociala enheten, lägenheten, till den byggnadstekniska, rummet eller »eldstaden», finner man av tab. C och E, att år 1931 tillkommo tillhopa 63 086 rum, varav 57 059 i nyuppförda hus. Följande tablå återger motsvarande siffror för tidigare år:

Tillkomna rum o. kök	Stadssamhällen 1913	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	Samtl. orter 1930	1931
Antal	28 055	41 721	43 932	44 166	46 795	46 647	59 900	59 816	62 108	63 086
Indextal (årsm. 1923/31 = 100)	61	90	95	95	101	101	130	129	·	·

Liksom lägenhetstillskottet företer 1931 års rumstillskott gentemot år 1930 en obetydlig nedgång, om man enbart ser på stadssamhällena, men däremot en mindre stegring, när man tar samtliga redovisade orter med i beräkningen. Redogörelseårets rumssiffra ligger 29 % över medeltalet för perioden 1923—1931. Att skillnaden härvidlag är mindre än i fråga om lägenheterna (40 %), förklaras av produktionens ökade inriktning på smålägenheter.

Med hänsyn till rummets eller »eldstadens» brukbarhet som byggnadsteknisk enhet erhålles ett ganska gott mått på bostadsproduktionens intensitet under en viss tidsperiod, om man ställer antalet tillkomna rum och kök i relation till folkmängden i rikets stadssamhällen respektive år, såsom skett här nedan:

Tillkomna rum (och kök) per 10 000 inv.	Stockholms stad	Östra Sverige	Smål. och öarna	Södra Sverige	Västra Sverige	Norra Sverige	Samtl. stadssamh.	Därav m. följ. antal inv. (1 000): över 100	20— 100	10— 20	5— 10	under 5
1923/31 (årsm.)	317	151	180	200	198	131	**206**	277	178	148	165	164
1930	400	178	198	270	241	154	**256**	366	234	171	187	158
1931	395	198	181	216	251	148	**250**	370	193	182	195	145

Efter denna måttstock företedde stadssamhällena under år 1931 en nedgång gentemot år 1930 med 2·3 % men en stegring i förhållande till medeltalet för de föregående åren med 17·6 %. Denna ökning befinnes vara särskilt markerad i de större städerna.

Hur de tillkomna rummen under föregående år fördelat sig på olika lägenhetskategorier, framgår av följande sammanställning:[1]

Tillk. rum och kök i läg. om:	Antal Stadssamhällen 1913	1923/31	1930	1931	Samtl. orter 1930	1931	Procent Stadssamhällen 1913	1923/31	1930	1931	Samtl. orter 1930	1931
1 rum, 1 kök m. m.	·	3 083	5 440	5 455	5 480	5 555	·	6·7	9·2	9·2	8·9	8·9
1 rum och kök . .	5 294	9 000	14 534	15 190	14 688	15 548	18·9	19·7	24·5	25·7	23·9	24·9
2 » » » . .	6 552	13 428	16 350	16 596	16 965	17 736	23·4	29·3	27·5	28·0	27·6	28·4
3 » » » . .	3 964	7 935	9 280	8 724	9 936	9 456	14·1	17·3	15·6	14·7	16·1	15·2
4 » » » . .	·	12 361	5 005	5 025	5 355	5 540	·	27·0	8·4	8·5	8·7	8·9
5 o. fl. rum och kök			8 806	8 216	9 153	8 570			14·8	13·9	14·8	13·7

[1] Rum, tillbyggda äldre lägenheter, äro här ej inräknade.

Denna tabell belyser särskilt det faktum, att byggnadsverksamheten i högre grad sysselsätter sig med framställning av större lägenheter än som kommer till synes, när man uteslutande utgår från lägenheternas antal. Medan sålunda år 1931 20·7 % av de nya lägenheterna voro sådana om 3 eller flera rum och kök, tillhörde 37·8 % av alla nya rum våningar av denna storlekskategori.

Bad- och duschrum. Av bostadslägenheternas viktigare fasta tillbehör redovisas i tab. C särskilt b a d- o c h d u s c h r u m m e n. I vilken utsträckning de nytillkomna bostäderna varit försedda med denna hygieniskt betydelsefulla, men först under de senaste decennierna till allmännare användning komna bekvämlighet, belyses genom översikten här nedan, i vilken antalet lägenheter med bad- eller duschrum ställts i relation till hela bostadstillskottet inom olika landsdelar och ortsgrupper:

	Stockholms stad	Östra Sverige	Smål. och öarna	Södra Sverige	Västra Sverige	Norra Sverige	Samtliga orter	Därav stadssamh. med följ. antal inv. (1 000): över 100	20—100	10—20	5—10	under 5	Övriga samhällen
Tillkomna lägenheter . .	8 306	2 951	1 112	2 914	5 724	1 613	22 620	13 093	3 399	1 631	1 952	1 592	953
Därav med bad- el. duschrum	6 572	1 411	384	1 236	1 890	348	11 841[1]	8 455	1 791	560	714	222	99
i %	79·1	47·8	34·5	42·4	33·0	21·6	52·3	64·6	52·7	34·3	36·6	13·9	10·4

Av de under redogörelseåret tillkomna lägenheterna voro sålunda drygt hälften (52·3 %) försedda med denna bekvämlighet. Särskilt högt ter sig relationstalet för Stockholm (79·1 %), medan flertalet mindre städer och orter uppvisa betydligt lägre siffror. Under de senare åren har det procentuella antalet lägenheter med bad- eller duschrum undergått en fortgående ökning. Siffrorna för åren 1923—30 voro sålunda resp. 24·0, 23·4, 28·6, 34·8, 49·1, 49·8, 55·0 och 59·8 %. Gentemot åren 1929 och 1930 företer redogörelseåret sålunda någon nedgång, vilken möjligen kan sammanhänga med, att i nybyggda bostadshus med småbostäder numera allt oftare inrymmas för flera lägenheter gemensamma badrum.

Nettotillskottet av hus, lägenheter och rum. Såsom tidigare nämnts, redovisas å de för statistiken över byggnadsverksamheten använda frågeformulären jämväl a v g å n g n a hus, lägenheter och rum. Dessa uppgifter meddelas dock med någon reservation, då de särskilt beträffande tidigare år torde vara mindre fullständiga.

Under redogörelseåret hade 882 hus varit föremål för mer eller mindre omfattande rivningsarbeten. Av ifrågavarande byggnader utgjorde 594 egentliga boningshus, vilka i 288 (48·5 %) fall fullständigt bortrivits för att lämna plats åt andra, medan i återstående fall husen endast blivit ombyggda eller ändrade på ett mer eller mindre genomgripande sätt. Genom ifrågavarande

[1] Dessutom ha redovisats 1 016 lägenheter (4·5 % av samtliga) med del i badrum, därav 930 i Stockholm (11·2 %). År 1930 tillkommo i huvudstaden 296 dylika lägenheter (3·6 %).

rivnings- och ändringsarbeten hade försvunnit 2 018 bostadslägenheter, innehållande 5 340 boningsrum och kök. Rivningsverksamhetens omfattning under senare år framgår av följande översikt:

	Antal					Procent				
	Stadssamhällen			Samtl. orter		Stadssamhällen			Samtl. orter	
	1923/31	1930	1931	1930	1931	1923/31	1930	1931	1930	1931
Boningshus										
bruttotillskott . .	3 504	3 531	3 582	3 917	4 181	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0
avgång	185	276	279	284	288	5·3	7·8	7·8	7·3	6·9
nettotillskott . . .	3 319	3 255	3 303	3 633	3 893	94·7	92·2	92·2	92·7	93·1
Bostadslägenheter										
bruttotillskott . .	15 527	21 785	21 667	22 381	22 620	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0
avgång	1 394	2 047	1 983	2 071	2 018	9·0	9·4	9·2	9 3	8·9
nettotillskott . .	14 133	19 738	19 684	20 310	20 602	91·0	90·6	90·8	90·7	91·1
Boningsrum och kök										
bruttotillskott . .	46 253	59 900	59 816	62 108	63 086	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0
avgång	4 037	6 449	5 242	6 510	5 340	8·7	10·8	8·7	10·5	8·5
nettotillskott . .	42 216	53 451	54 574	55 598	57 746	91·3	89·2	91·3	89·5	91·5

Rivningsfrekvensen för lägenheter och rum har sålunda under senare år, liksom under åren närmast före kriget, hållit sig vid omkring 10 %. Under redogörelseåret har emellertid framträtt en något minskad avgång, särskilt i fråga om rummen, vilka följaktligen uppvisa något ökat nettotillskott i jämförelse med år 1930, såväl inom stadssamhällena (2·1 %) som inom samtliga orter (3·9 %).

Den icke-spekulativa byggnadsverksamheten. Den byggnadsverksamhet, som bedrives av staten, kommuner, bostadsföreningar, stiftelser m. fl. utan direkt vinstsyfte, har, såsom framgår av efterföljande tablå, under 1931 åstadkommit 3 677 lägenheter eller 16·3 % av hela tillskottet.[1] Redogörelseårets produktion är absolut sett den högsta som hittills registrerats, men relativt taget voro insatserna från denna gren av byggnadsverksamheten större under vissa tidigare år, särskilt under åren under och närmast efter världskriget.

		Stadssamhällen		Samtl. orter	
	Årsmed. 1923/31	År 1930	År 1931	År 1930	År 1931
Antal tillkomna bostadslägenheter . .	15 527	21 785	21 667	22 381	22 620
Därav genom icke-spekulativ byggnadsverksamhet . . antal	2 902	3 200	3 625	3 240	3 677
Därav genom icke-spekulativ byggnadsverksamhet . . %	18·7	14·7	16·7	14·5	16·3

[1] I den preliminära redogörelsen för byggnadsverksamheten i de större städerna (Soc. Medd., årg. 1932, sid. 281) redovisas jämte den icke-spekulativa byggnadsverksamheten i här avsedd bemärkelse, vilken under år 1931 i de större städerna åstadkom 3 490 lägenheter eller 19·2 % av samtliga, även egnahemsbyggnadsverksamheten samt lägenheter i de s. k. billiga bostadshus i Stockholm, vilka tillkommit genom byggnadsverksamhet i enskild regi men med kommunal subvention. Beträffande egnahemsbyggnadsverksamheten kunde visserligen inga exakta uppgifter erhållas, då även småhus kunna byggas på spekulation, men genom sammanräkning av samtliga lägenheter i nybyggda boningshus med 1—2 lägenheter (tillhopa 2 037 eller 11·2 %) torde man dock kunna erhålla ett mått på egnahemsproduktionens storleksordning. Antalet lägenheter i Stockholms stads »billiga bostadshus» (exkl. de genom bostadsföreningar o. d. uppförda) utgjorde 598. Tillsammans med den icke-spekulativa byggnadsverksamheten svarade dessa grenar av bostadsproduktionen för omkring en tredjedel av bostadstillskottet i de större städerna år 1931.

Att märka är, att nära tre fjärdedelar (74·2 %) av den icke-spekulativa byggnadsverksamheten fallit på Stockholm (1 774 lägenheter) och Göteborg (953 lägenheter).[1]

I följande tablå återges den icke-spekulativa byggnadsverksamhetens fördelning på dess olika bärare:

	Staten		Kommuner		Koop. bostadsför.		Stiftelser, allmännytt. bostadsbol. etc.		Industriella företag	
	antal lägenh.	%	antal lägenh.	%	antal lägenh.	%	antal lägenh.	%	antal lägenh.	%
Stadssamhällen										
1929	64	2·9	207	9·2	1 483	66·2	344	15·4	142	6·3
1930	102	3·2	702	21·9	1 980	61·9	358	11·2	58	1·8
1931	74	2·0	334	9·2	2 334	64·4	827	22·8	56	1·6
Samtl. orter										
1930	102	3·2	706	21·8	1 980	61·1	360	11·1	92	2·8
1931	76	2·1	340	9·2	2 334	63·5	835	22·7	92	2·5

Under senare år har sålunda bortåt $^2/_3$ av den icke-spekulativa byggnadsverksamheten uppburits av kooperativa bostadsföreningar.

Ett karakteristiskt drag i den bostadskooperativa och övriga icke-spekulativa byggnadsverksamheten är, att den i betydligt högre grad än den spekulativa koncentrerat sig på uppförande av just de minsta slagen av bostäder. Detta framgår tydligt av nedanstående procentsiffror för år 1931:

	Antal tillkomna lägenh.	enkelrum o. d.	d ä r a v (i %) 1 rum o. kök	2 rum o. kök	3 rum o. kök	4 o. fl. rum o. kök
Icke-spekulativ byggnadsverks.	3 677	37·8	30·9	22·9	5·6	2·8
Övrig »	18 943	15·1	35·0	26·8	11·4	11·7

Den icke-spekulativa byggnadsverksamhetens starka inriktning på smålägenheter medför emellertid, att dess andel i den totala bostadsproduktionen blir mindre, om man räknar efter antalet rum (13·1 %), än när man räknar efter antalet lägenheter (16·3 %).

Antal beviljade byggnader, lägenheter och rum. Med hänsyn till önskvärdheten att ur arbetsmarknads- och allmänt ekonomiska synpunkter ha tillgång till mera aktuell kunskap om det nuvarande läget på byggnadsmarknaden och dess utvecklingstendenser, än som kan erhållas på grundval av siffrorna för under år 1931 fullbordade byggnadsföretag, har socialstyrelsen, såsom nämnts, nu liksom föregående år från byggnadsnämnderna inhämtat vissa uppgifter om under redogörelseåret beviljade byggnadslov[2] i städer med över 10 000 invånare. En sammanfattande översikt av dessa uppgifter erhålles i följande tablå:

[1] Denna siffra torde dock vara något för hög, beroende på att vissa bostadsföreningar, som i verkligheten äro av spekulativ natur, ej kunnat uteslutas ur beräkningen.

[2] Beaktas bör, att byggnadslov ej erfordras för statliga byggnadsföretag, i vissa fall ej heller för kommunala sådana.

	Städer med följande antal inv.: över 100 000	20—100 000	10—20 000	Samtl. större städer
Antal byggnadsföretag	1 738	1 341	897	**3 976**
Därav ny- (och om-)byggda boninghus	1 308	696	394	**2 398**
Antal bostadslägenheter	10 553	3 834	1 469	**15 856**
Därav läg. m. bad- el. duschrum	5 428	1 802	511	**7 741**
Antal rum (och kök)	26 765	10 908	4 785	**42 458**

Utvecklingen sedan tidigare år framgår av nedanstående sammanställning, i vilken i jämförelsesyfte även inlagts motsvarande uppgifter för de fullbordade bostäderna:

	Lägenheter					Rum (och kök)				
	1927	1928	1929	1930	1931	1927	1928	1929	1930	1931
Beviljade	13 056	13 146	18 532	19 159	15 856	36 663	38 117	47 957	51 373	42 458
Fullbordade	12 356	13 476	12 938	18 199	18 123	34 845	37 007	36 197	48 059	47 944

Som synes, företer år 1931 jämfört med år 1930 en rätt avsevärd nedgång i fråga om beviljade byggnadslov, nämligen med 17·2 % i fråga om lägenheterna samt med 17·4 % beträffande rummen. Såsom närmare framgår av tab. F, är denna nedgång särskilt framträdande i Stockholm, Norrköping, Jönköping, Malmö och Örebro, medan däremot bl. a. Linköping, Göteborg och Västerås uppvisa stigande tal.

Tab. F. Antal bostadslägenheter och rum i 1930 och 1931 beviljade byggnadsföretag inom olika större städer (med över 10 000 inv.).

Städer	Bostadslägenheter i beviljade byggnadsföretag		Därav läg. t. o. m. 2 rum o. kök (1931)	Rum (o. kök) i beviljade byggnadsföretag		Städer	Bostadslägenheter i beviljade byggnadsföretag		Därav läg. t. o. m. 2 rum o. kök (1931)	Rum (o. kök) i beviljade byggnadsföretag	
	1930	1931		1930	1931		1930	1931		1930	1931
Stockholm	9 271	6 314	5 151	23 060	16 045	Halmstad	117	194	100	407	774
Lidingö	36	37	17	132	157	Göteborg	2 845	3 090	2 721	7 505	7 761
Södertälje	74	21	10	201	83	Mölndal	121	90	75	325	258
Uppsala	217	261	218	713	757	Uddevalla	169	113	76	543	378
Nyköping	40	53	48	93	126	Borås	376	305	233	954	825
Eskilstuna	266	298	264	721	783	Trollhättan	67	22	15	209	66
Linköping	113	323	266	406	881	Skövde	78	34	27	294	106
Norrköping	536	348	267	1 453	1 024	Karlstad	156	167	144	455	456
Jönköping	275	132	99	843	410	Kristinehamn	81	93	67	271	284
Kalmar	235	205	175	809	572	Örebro	353	242	213	947	556
Västervik	41	23	15	127	75	Västerås	158	336	226	562	1 005
Visby	25	23	13	126	102	Falun	77	67	29	226	266
Karlskrona	78	70	28	309	277	Gävle	155	166	112	462	501
Kristianstad	126	91	56	499	329	Söderhamn	57	27	20	180	72
Malmö	1 491	1 149	994	3 926	2 959	Härnösand	16	56	30	66	228
Lund	302	244	184	934	689	Sundsvall	124	180	119	349	589
Landskrona	136	210	179	400	588	Östersund	46	116	79	166	374
Hälsingborg	583	543	466	1 740	1 398	Umeå	75	54	36	239	177
Ystad	51	42	27	179	127	Luleå	51	47	24	134	159
Trälleborg	141	70	43	408	241						
						Samtliga	**19 159**	**15 856**	**12 806**	**51 373**	**42 458**

I allmänhet torde man dock böra iakttaga viss försiktighet, då det gäller att av uppgifter om beviljade byggnadslov söka bedöma den pågående eller närmast förestående utvecklingen. Sålunda kunna tiderna för utförandet och färdigställandet av de under ett visst år beviljade byggnadsföretagen avsevärt växla för olika orter och byggnadstyper, och även andra omständigheter kunna spela in, exempelvis ränteläget och vederbörande byggherres ekonomiska bärkraft o. s. v. Medan man kunde vara böjd att antaga, att tidsrummet mellan byggnadslov och slutavsyning i regel skulle vara längre vid uppförandet av ett större hus än av ett litet, förekommer det i själva verket icke så sällan, att av egnahemsbyggare igångsatta byggnadsarbeten fullbordas först efter loppet av flera år, enär de tidvis måst ligga nere på grund av penningbrist eller av andra orsaker, medan däremot ett av en yrkesbyggmästare i en större stad påbörjat stort hyreshusbygge i regel fullföljes utan uppehåll. Slutligen kunna registreringsförhållandena inverka, i det ett byggnadsföretag kan vara påbörjat, någon gång t. o. m. avslutat, redan innan byggnadslov utfärdats.

Med hänsyn till att tendensen i rikssiffrorna under senare år till god del bestämts av utvecklingen på huvudstadens byggnadsmarknad, meddelas för Stockholm följande siffror, belysande utvecklingen t. o. m. 1 okt. 1932.[1]

Bostadsproduktion i Stockholm	Antal under tiden 1 jan.—30 sept. beviljade		fullbordade		Antal under byggnad varande lägenheter		rum	
	lägenheter	rum	lägenheter	rum	1 juli	1 okt.	1 juli	1 okt.
År 1928	3 283	8 361	2 844	7 272	4 164	2 381	9 747	6 059
» 1929	6 671	14 493	1 855	5 296	7 522	5 450	16 116	11 658
» 1930	5 967	14 900	4 748	10 783	6 355	4 050	14 744	10 144
» 1931	4 884	12 428	4 472	10 950	6 444	3 602	15 718	8 136
» 1932	5 102	13 170	4 696	11 704	5 612	2 207	14 368	6 215

Uppgifterna för de fullbordade och beviljade bostäderna utvisa, att byggnadsverksamheten i Stockholm ännu långt in på år 1932 hållit sig på ungefär samma höga nivå som under de närmast föregående åren. Siffrorna för under byggnad varande lägenheter och rum tyda emellertid på en rätt avsevärd inskränkning under den allra senaste tiden.

Av de 2 398 boningshus, för vilka i de större städerna byggnadslov beviljats under år 1931, voro 553 eller 23·1 % stenhus. År 1930 var motsvarande relationstal (26·8 %) något högre. Att utvecklingen även i övrigt under de senaste åren tenderat mot mindre byggnadstyper, framgår av följande tablå:

	Under åren 1927—1931 beviljade boningshus i större städer fördelade (i %) efter antal våningar i höjd			antal lägenheter				antal rum (och kök)			
	1	2	3 o. fl.	1	2	3—9	10 o. fl.	1—3	4—7	8—19	20 o. fl.
År 1927	5·2	76·7	18·1	39·8	33·7	14·3	12·2	6·7	57·1	22·3	13·9
» 1928	3·6	63·8	32·6	30·8	28·8	19·5	20·9	5·1	41·4	28·5	25·0
» 1929	5·5	59·0	35·5	34·7	23·4	17·7	24·2	9·1	35·1	27·9	27·9
» 1930	4·0	67·7	28·3	42·2	23·3	14·0	20·5	8·9	44·7	23·6	22·8
» 1931	5·0	71·1	23·9	45·0	24·5	13·3	17·2	9·5	50·3	20·6	19·6

[1] Uppgifterna äro hämtade ur Statistisk Månadsskrift, utg. av Stockholms stads statistiska kontor, samt preliminära meddelanden från kontoret.

Följande tablå utvisar, hurusom byggnadslovsuppgifterna, liksom uppgifterna om de fullbordade bostäderna, tyda på en ökning i produktionen av lägenheter om 1 rum och kök, medan däremot enkelrum o. d. gått tillbaka i betydelse:

Bostadslägenheter i beviljade byggnadsföretag fördelade (i %) efter storleksgrupper	enkelkök, -rum m. m.	därav 1 rum m. kokvrå	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 o. fl. rum och kök
År 1927	18·0	·	31·1	27·8	12·3	5·7	5·1
» 1928	16·4	·	31·5	27·8	12·3	6·0	6·5
» 1929	24·7	·	35·2	22·0	9·2	4·0	4·9
» 1930	21·7	·	35·8	23·8	9·5	4·4	5·3
» 1931	19·1	10·2	37·5	24·5	9·6	4·9	4·4

Av lägenheterna i de under år 1931 beviljade byggnadsföretagen voro 7 741 eller 48·8 % av samtliga försedda med bad- eller duschrum. Motsvarande relationstal för år 1930 och 1929 voro högre eller resp. 60·3 % och 68·2 %. Nedgången torde, som förut nämnts, delvis sammanhänga med införande av för flera lägenheter gemensamma badrum.

En uppfattning om vad byggnadsloven utvisa i fråga om den totala byggnadsverksamhetens utvecklingstendenser inom rikets större städer, erhålles i följande tablå, som uppgjorts efter samma grunder som tab. B i det föregående:

Beräknad total byggnadsverksamhet enl. beviljade byggnadslov	Golvyta i kvadratmeter i nybyggnader för: industriella el. kommersiella ändamål	förvaltning, skolväsen, sjukvård o. d.	garage, uthus o. d.	samtliga nu angivna ändamål	bostadsändamål	såväl bostads- som andra ändamål
1928	315 190	43 437	60 321	**418 948**	952 925	**1 371 873**
1929	398 072	31 012	101 899	**530 983**	1 198 925	**1 729 908**
1930	516 821	38 869	91 807	**647 497**	1 284 325	**1 931 822**
1931	332 673	24 107	57 122	**413 902**	1 061 450	**1 475 352**

Den år 1931 för industriella, kommersiella, administrativa o. d. ändamål bedrivna byggnadsverksamheten minskades sålunda enligt byggnadslovsuppgifterna gentemot år 1930 med en dryg tredjedel (36·1 %), vilket är mer än dubbelt så mycket som förut angivits i fråga om fullbordade byggnader av samma slag. Nedgången i den totala byggnadsverksamheten gentemot år 1930 skulle, om man utgår från beviljade byggnadslov i de större städerna, utgöra omkring en fjärdedel (23·6 %). Av dessa siffror för den tilltänkta byggnadsverksamheten får man ett intryck av, att de större städernas byggnadsföretagare bedömde utsikterna på byggnadsmarknaden väsentligt ogynnsammare år 1931 än under de närmast föregående åren. Så torde även ha varit fallet under år 1932, åtminstone inom huvudstaden, såsom i viss mån framgår av nedgången i antalet vid de båda senaste kvartalsskiftena under byggnad varande lägenheter och rum.

Arbetsförtjänster vid vägunderhållsarbete sommaren 1932.

I anslutning till en tidigare mera omfattande utredning rörande vägarbetarnas arbets- och löneförhållanden under åren 1927—1929 har socialstyrelsen för de därpå följande åren publicerat kortfattade översikter avseende timförtjänster under sommarsäsongen för med vägunderhållsarbete sysselsatta grovarbetare.[1] En dylik undersökning har nu utförts för år 1932 på grundval av uppgifter, inhämtade från vägstyrelserna (i vissa fall vägentreprenörer) i rikets samtliga 376 vägdistrikt.[2]

Liksom vid närmast föregående undersökningstillfälle upptog det använda formuläret, förutom frågor om tid- och ackordslönens höjd, även ett spörsmål om hur stor del av vägunderhållsarbetet, som utförts som ackordsarbete. Dessa sistnämnda upplysningar sammanställas här nedan:

Vägdistrikt, där nedanstående procentuella andel av underhållsarbetet uppgivits utföras på ackord:

	0	1—19	20—39	40—59	60—79	80—99	100	Tillhopa
Antal	92	47	53	39	56	66	2	355
Procent	25·9	13·2	14·9	11·0	15·8	18·6	0·6	100·0

Ackordsarbetets genomsnittliga procentuella andel av vägunderhållsarbetet utgjorde enligt dessa uppgifter inom olika landsdelar:[3]

Östra Sverige	22·5	Västra Sverige	42·1
Småland o. öarna	39·2	Norra Sverige	64·1
Södra Sverige	29·7	Hela riket	43·4

Ackordsarbetets relativa betydelse är, som synes, starkt växlande. Inom 92 distrikt eller $^1/_4$ av samtliga, som lämnat uppgift i detta avseende, synes endast tidlönsarbete förekommit och inom 2 distrikt endast ackordsarbete. I genomsnitt synes drygt $^2/_5$ av vägunderhållsarbetet utföras på ackord, men i norra Sverige, där småentreprenadsystemet är mycket utbrett, stiger detta relativtal till över $^3/_5$.

---

[1] Senast i Soc. Medd. årg. 1931, sid. 881 o. f.

[2] I det följande räknas med 372 vägdistrikt, i det Håbo, Bro, Åsunda, Trögds och Lagunda härads vägdistrikt i Uppsala län, vilka bildat en gemensam vägförvaltning, betraktas såsom en enhet. — Från samtliga 370 vägdistrikt, där tidlönsarbete förekommit, ha uppgifter lämnats om tidlönens höjd, medan uppgifter om ackordslön saknas för 4 av de distrikt, där ackordsarbete förekommit, samt uppgift om hur stor del av arbetet, som utförts på ackord, från 17 distrikt. I följd härav har den totala timförtjänsten (oavsett löneform) ej kunnat beräknas för 13 distrikt.

[3] Härvid sammanföras Stockholms, Uppsala, Västmanlands, Södermanlands och Östergötlands län till *östra Sverige*, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar och Gotlands län till *Småland och öarna*, Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län till *södra Sverige*, Hallands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs, Värmlands och Örebro län till *västra Sverige* samt Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län till *norra Sverige*. — Medeltalen äro vägda efter väglängden inom resp. distrikt.

Tab. A. Vägdistrikten fördelade efter uppgiven timförtjänst sommaren 1932 för grovarbetare vid vägunderhållsarbete.

I. Landsdelar.	Antal vägdistrikt	Därav vägdistrikt, där den genomsnittliga timförtjänsten utgjorde (i öre)													Genomsnittlig timförtjänst (öre)[1]
		und. 50	50–54	55–59	60–64	65–69	70–74	75–79	80–84	85–89	90–94	95–99	100–109	110–124	125 —	
Tidlönsarbete																
Östra Sverige . .	97	3	11	2	18	7	8	22	12	5	—	1	2	2	4	75
Småland o. öarna	30	—	1	1	4	4	9	7	3	1	—	—	—	—	—	72
Södra Sverige .	37	1	3	—	3	8	14	6	2	—	—	—	—	—	—	71
Västra Sverige .	101	—	11	3	18	7	24	13	12	4	5	2	1	1	—	72
Norra Sverige .	105	—	2	2	24	10	20	21	9	5	8	—	2	1	1	72
Ackordsarbete																
Östra Sverige . .	56	—	1	—	3	2	3	6	8	4	5	3	16	—	5	94
Småland o. öarna	20	—	—	—	1	—	4	3	1	5	4	—	2	—	—	86
Södra Sverige . .	24	—	1	—	—	—	4	3	5	2	3	3	2	1	—	86
Västra Sverige .	74	1	—	1	4	2	3	10	16	9	10	4	8	6	—	85
Norra Sverige . .	102	—	1	—	5	4	9	24	12	9	13	1	19	4	1	83
Oavsett löneform																
Östra Sverige . .	94	3	8	2	13	7	11	13	14	12	2	—	2	3	4	79
Småland o. öarna	29	—	1	—	3	5	5	6	4	4	—	1	—	—	—	77
Södra Sverige . .	36	1	3	—	1	4	12	9	3	1	1	1	—	—	—	76
Västra Sverige .	97	1	7	1	8	9	19	16	13	10	5	3	3	2	—	76
Norra Sverige . .	103	—	3	1	7	8	27	15	11	7	9	9	5	—	1	79
II. Kollektivavtal eller icke.																
Tidlönsarbete																
distr. med avtal .	98	—	—	1	3	7	19	22	16	9	10	3	2	3	3	79
distr. utan avtal .	272	4	28	7	64	29	56	47	22	6	3	—	3	1	2	70
Ackordsarbete																
distr. med avtal .	77	—	—	—	2	—	2	4	8	8	12	7	20	10	4	95
distr. utan avtal .	199	1	3	1	11	8	21	42	34	21	23	4	27	1	2	81
Oavsett löneform																
distr. med avtal .	94	—	—	—	3	4	11	12	18	17	8	8	7	3	3	85
distr. utan avtal .	265	5	22	4	29	29	63	47	27	17	9	6	3	2	2	74
Samtl. vägdistrikt:																
Tidlönsarbete . .	**370**	**4**	**28**	**8**	**67**	**36**	**75**	**69**	**38**	**15**	**13**	**3**	**5**	**4**	**5**	**78**
Ackordsarbete . .	**276**	**1**	**3**	**1**	**13**	**8**	**23**	**46**	**42**	**29**	**35**	**11**	**47**	**11**	**6**	**85**
Oavsett löneform	**359**	**5**	**22**	**4**	**32**	**33**	**74**	**59**	**45**	**34**	**17**	**14**	**10**	**5**	**5**	**78**
Procent																
Tidlönsarbete . .	*100·0*	*1·4*	*7·6*	*2·2*	*18·1*	*9·7*	*20·3*	*18·6*	*10·3*	*4·1*	*3·5*	*0·8*	*1·3*	*1·1*	*1·3*	*73*
Ackordsarbete .	*100·0*	*0·4*	*1·1*	*0·4*	*4·7*	*2·9*	*8·3*	*16·6*	*15·2*	*10·5*	*12·7*	*4·0*	*17·0*	*4·0*	*2·2*	*85*
Oavsett löneform	*100·0*	*1·4*	*6·1*	*1·1*	*8·9*	*9·2*	*20·6*	*16·4*	*12·6*	*9·5*	*4·7*	*3·9*	*2·8*	*1·4*	*1·4*	*78*

[1] Här såväl som i samtliga efterföljande medeltalsberäkningar för år 1932 ha siffrorna vägts efter väglängden inom resp. distrikt. Vid beräkningen av medeltal för tid- och ackordslöner har hänsyn dessutom tagits till, hur stor del av underhållsarbetet, som utföres som tidlöns- resp. ackordsarbete.

Tab. B. Genomsnittliga timförtjänster inom olika län år 1932 för med vägunderhållsarbete sysselsatta grovarbetare.

Län	Timförtjänst (i öre)			Län	Timförtjänst (i öre)		
	vid tidlönsarb.	vid ackordsarb.	oavsett löneform		vid tidlönsarb.	vid ackordsarb.	oavsett löneform
Stockholms . . .	84	118	91	Älvsborgs	78	87	79
Uppsala	73	87	80	Skaraborgs . . .	66	83	72
Södermanlands . .	72	100	76	Värmlands. . . .	74	80	78
Östergötlands . .	75	88	77	Örebro	68	88	77
Jönköpings . . .	76	85	77	Västmanlands . .	71	83	73
Kronobergs . . .	73	89	84	Kopparbergs . . .	72	88	82
Kalmar	66	75	68	Gävleborgs . . .	78	88	82
Gotlands	72	91	83	Västernorrlands .	72	89	81
Blekinge.	65	86	74	Jämtlands	67	76	74
Kristianstads . .	72	87	79	Västerbottens . .	64	75	71
Malmöhus	73	82	74	Norrbottens . . .	79	87	87
Hallands	71	93	75	Samtl. vägdistrikt	**73**	**85**	**78**
Göteborgs o. Bohus	74	83	76				

Av tab. A och B framgår, att den genomsnittliga timförtjänsten sommaren 1932 skulle varit 73 öre vid tidlönsarbete, 85 öre vid ackordsarbete och 78 öre i medeltal oavsett löneform. Variationerna mellan de olika vägdistriktens löner äro emellertid ganska betydande. De lägsta och de högsta redovisade timförtjänsterna uppges vid tidlönsarbete till resp. 40 och 145 öre, vid ackordsarbete till resp. 50 och 200 öre samt i genomsnitt för allt arbete (oavsett löneform) till resp. 40 och 151 öre. Bortser man från de båda fjärdedelar av vägdistrikten, som uppvisa de högsta och de lägsta lönerna, skulle timförtjänsterna för den återstående »mellersta hälften» variera mellan 63 och 75 öre vid tidlönsarbete, 75 och 95 öre vid ackordsarbete samt mellan 68 och 80 öre, om man utgår från timinkomsten vid allt arbete (oavsett löneform). Den högsta, på sistnämnda sätt beräknade timförtjänsten framträder i östra och norra Sverige (79 öre), där särskilt Stockholms (91) och Norrbottens län (87) förete höga medelsiffror. Lägst på skalan komma, om man räknar efter landsdelar, södra och västra Sverige (76 öre i båda). Den lägsta länssiffran företer dock Kalmar län (68).

I tab. C återges relationen mellan tids- och ackordsförtjänsterna inom de 275 vägdistrikt, för vilka uppgifter om både tid- och ackordslöner erhållits. Som synes, uppges merförtjänsten vid ackordsarbete till i genomsnitt 19 % av tidlönen. Variationerna mellan de olika vägdistrikten äro emellertid även i detta avseende betydande. I östra, södra och västra Sverige uppges ackordsöverskottet till i medeltal 22 à 24 % mot 15 à 17 % i Småland och öarna samt i norra Sverige.

Tab. C. Vägdistrikten fördelade efter merförtjänsten vid ackordsarbete sommaren 1932.

Landsdelar	Antal vägdistrikt	Därav distrikt, där ackordslönen överstiger tidlönen med nedanstående procenttal												Merförtjänst i genomsnitt (%)
		under 5	5—10	10—15	15—20	20—25	25—30	30—35	35—40	40—45	45—50	50—60	60 o. däröver	
Östra Sverige . . .	56	4	2	4	5	8	14	14	3	1	—	—	1	24·2
Småland o. öarna .	20	3	3	4	3	3	1	1	1	1	—	—	—	17·3
Södra Sverige . . .	24	3	2	4	2	3	4	3	1	2	—	—	—	22·8
Västra Sverige .	74	5	6	13	8	14	9	8	2	5	—	3	1	22·0
Norra Sverige . . .	101	12	15	21	19	17	7	5	3	—	—	1	1	14·8
Samtl. vägdistrikt:														
Antal	**275**	**27**	**28**	**46**	**37**	**45**	**35**	**31**	**10**	**9**	—	**4**	**3**	**19·0**
Procent	*100·0*	*9·8*	*10·2*	*16·7*	*13·4*	*16·4*	*12·7*	*11·3*	*3·6*	*3·3*	—	*1·5*	*1·1*	—

De betydande skiljaktigheterna i vägarbetarnas löneförhållanden sammanhänga till stor del med att vägarbetet kan ha en väsentligt olika karaktär inom olika distrikt. Flerstädes utgör det fortfarande på liknande sätt som under naturavägh̊llningens dagar till övervägande del en bisyssla för jordbrukets utövare, men å andra håll, särskilt å flertalet starkare trafikerade vägar, brukar vägunderhållet huvudsakligen ombesörjas av mera yrkesmässiga vägarbetare. Dessa äro i stor utsträckning organiserade i fackföreningar eller lokala samorganisationer och söka då få sina arbets- och löneförhållanden reglerade genom kollektivavtal. Av en särskild redovisning i tab. A synes framgå, att olikheterna i vägarbetarnas löneförhållanden sammanhänga med den ojämna utbredningen av denna avtalsform. Den genomsnittliga timförtjänsten (oavsett löneform) inom de distrikt, där lönerna icke äro fastställda genom kollektivavtal, utgör sålunda 74 öre, medan densamma inom sådana vägdistrikt, där dylika överenskommelser ingåtts, uppgår till 85 öre eller 14·9 % mer. En närmare överblick av dessa förhållanden möjliggör följande tablå:

Genomsnittlig timförtjänst (öre) i vägdistrikt med och utan kollektivavtal	Vid tidlönsarbete			Vid ackordsarbete			Oavsett löneform		
	distr. med avtal	distr. utan avtal	samtl. distr.	distr. med avtal	distr. utan avtal	samtl. distr.	distr. med avtal	distr. utan avtal	samtl. distr.
Östra Sverige	84	70	75	104	84	94	89	73	79
Småland o. öarna . . .	76	70	72	89	77	86	83	72	77
Södra Sverige	72	70	71	89	80	86	79	73	76
Västra Sverige	77	69	72	93	82	85	83	74	76
Norra Sverige	86	69	72	102	80	83	96	77	79
Hela riket	**79**	**70**	**73**	**95**	**81**	**85**	**85**	**74**	**78**

En översikt av löneutvecklingen sedan år 1927 erhålles i följande tablå:

Löneutvecklingen 1927—1932 [1]	Samtliga vägdistrikt						Därav distrikt med avtal		utan avtal	
	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1931	1932	1931	1932
Antal vägdistr. m. löneuppg.	153	342	344	348	371	372	85	98	286	274
Genomsnittl. timförtj. (öre):										
vid tidlönsarbete	68	70	70	72	73	73	80	79	70	70
vid ackordsarbete	83	85	·	89	87	85	95	95	85	81
oavsett löneform	·	·	·	79	79	78	86	85	76	74

Som synes, ha lönerna företetett en i stort sett stigande tendens t. o. m. år 1930, varefter de höllo sig i huvudsak oförändrade under år 1931, för att under innevarande år övervägande visa tillbakagång. Denna nedgång berör särskilt ackordslönerna, vilka f. ö. något minskades redan under år 1931, samt synes vara mest utpräglad inom vägdistrikt, vilka icke ha kollektivavtal. I detta sammanhang kan nämnas, att de kollektiva avtalsformerna synas vinna en ökad utbredning, i det att innevarande år lönerna uppgivits vara reglerade genom kollektivavtal inom 98 distrikt eller 26·3 % av samtliga mot inom resp. 22·9 % och 16·4 % åren 1931 och 1930.

Att lönereduktionerna under år 1931 särskilt varit lokaliserade till norra Sverige, som f. ö. även under föregående år företedde sjunkande lönenivå, framgår av följande tablå:

Genomsnittl. timförtjänst (öre)	Östra Sverige		Småland o. öarna		Södra Sverige		Västra Sverige		Norra Sverige		Hela riket	
	1931	1932	1931	1932	1931	1932	1931	1932	1931	1932	1931	1932
Vid tidlönsarbete . .	75	75	71	72	70	71	72	72	76	72	**73**	**73**
Vid ackordsarbete .	96	94	84	86	86	86	85	85	87	83	**87**	**85**
Oavsett löneform . .	80	79	75	77	76	76	77	76	83	79	**79**	**78**

Ett ännu tydligare uttryck för olikformigheten i lönerörelserna, erbjuder nedanstående sammanställning:

	Antal distr. m. uppg. både 1931 o. 1932	Därav (i %) distrikt, där timförtjänsten år 1932 i jämförelse med 1931 uppgivits vara						
		lägre			oförändrad	högre		
		minst 25 %	10—25 %	mindre än 10 %		mindre än 10 %	10—25 %	minst 25 %
Vid tidlönsarbete	366	0·6	9·3	8·7	70·8	5·7	4·9	—
Vid ackordsarbete	250	2·4	19·2	24·4	30·0	14·8	7·6	1·6
Oavsett löneform	337	2·4	11·6	27·0	31·4	19·9	6·5	1·2

Sålunda skulle knappast en tredjedel av distrikten förete oförändrade genomsnittsförtjänster, medan två femtedelar skulle uppvisa fallande och en fjärdedel stigande timinkomster. Flertalet av dessa förändringar synas emellertid bero på växlingar i ackordsförtjänsterna samt i ackordsarbetets relativa betydelse. Tidlönssatserna ha nämligen uppgivits vara oförändrade från föregående år i drygt två tredjedelar av vägdistrikten, medan de sjunkit i en sjättedel och stigit i en tiondel av desamma.

[1] Siffrorna för 1927 och 1928 avse i någon mån även vägbyggnadsarbetare, medan uppgifterna för 1929—1932 endast gälla vägunderhållsarbetare. Medeltalen för 1927—1929 äro enkla medeltal men för de följande åren vägda sådana (jfr noten till tab. A).

Kollektivavtalen under andra och tredje kvartalen 1932.

Den i mars månad utbrutna avtalskonflikten vid *småglasbruken* bilades den 21 augusti, då nytt riksavtal upprättades för tiden till den 1 januari 1934. Timlönerna blevo desamma som förut. Ackorden reducerades i genomsnitt 7 %, så fördelade, att en något större reduktion träffade högre avlönade arbetare, medan de lägst avlönade arbetargrupperna fingo bibehålla de gamla lönesatserna. Semesterledigheten utökades från 3 till 4 dagar. Under år 1932 uttages dock ingen semester.

För *porslinsfabrikerna* träffades uppgörelse den 22 april, sedan öppen konflikt rått från nyåret. Timlönerna lämnades även här orubbade. Vid fabrikerna i Göteborg och Lidköping sänktes ackorden med ungefär 7 %. Vad beträffar fabriken i Gustavsberg, blev ackordsreduktionen något mindre, ej fullt 5 %, men skedde en ökning av hyresbeloppen i fabrikens bostäder, så att totalminskningen i produktionskostnaderna uppgick till 7 %. Vid Gävlefabriken beskuros ett antal högre ackordssatser. De nya avtalen gälla till den 1 januari 1934.

Den 5 augusti hävdes konflikten inom *pappersmasseindustrien*, som pågått partiellt sedan den 22 februari och varit allmän sedan den 11 april. Driftsackorden och alla tidlöner, med undantag för den s. k. utarbetartimlönen, sänktes med 7 %. Övriga ackord reducerades i växlande omfattning, i allmänhet kraftigare än driftsackorden. Avtalet gäller till 1932 års slut.

För de *enskilda järnvägarnas* trafikpersonal, verkstads- och banarbetare hava avtal träffats för tiden 1 juli—31 december 1932. De gamla avtalen prolongerades, men fastställdes ett s. k. kristidsavdrag om 5 % på utgående löner vid ett flertal mindre bärkraftiga banor. Ifrågavarande avdrag anses beröra omkring 4 000 årsanställda befattningshavare, medan de banor, vid vilka ändring av lönerna icke skedde, sysselsätta omkring 6 000 årsanställda. För ett 20-tal järnvägslinjer hade redan tidigare uppgörelse kommit till stånd, medförande vissa besparingar i driftskostnader.

I mitten av juli månad kom nytt avtal till stånd för *statens järnvägars verkstads- och förrådsarbetare* med giltighetstid till den 1 juli 1933. Ackorden sänktes i viss omfattning, varemot timlönerna lämnades oförändrade.

Inom *stuveriarbetet* skedde uppgörelser om nya avtal för mellersta och södra delarna av landet i april månad, för Norrland i slutet av maj. I fyra norrlandshamnar fördröjdes fastställandet av avtal till i juli och augusti månader på grund av de lokala fackföreningarnas sympatiaktioner i konflikten inom pappersmasseindustrien. Vad angår mellersta och södra Sveriges hamnar, inneburo avtalsuppgörelserna i allmänhet status quo beträffande timlönerna. Endast i tre hamnar, där timlönerna hade varit högre än å jämförbara orter, reducerades de med 5 och 10 öre. Ackorden reviderades i växlande omfattning. I en

del hamnar torde endast en utjämning ha skett, i flertalet blev slutresultatet en sänkning med några få procent och i vissa hamnar en något större reduktion. I avtalen för Norrland sänktes timlönerna med 4 öre (från 129 till 125 öre). Ackordsprisen reducerades i någon mån, särskilt prisen för lastning av trävaror och pappersmassa samt lossning av kol. Reduktionen utgjorde för lastning av sågade och hyvlade varor 2 %, för rundvirke och pappersmassa cirka 5 %. Avtalen för mellersta och södra Sverige skulle gälla till den 1 januari 1934; för Norrland blev giltighetstiden begränsad till 1932 års slut, men dessa avtal ha sedermera utan uppsägning förlängts på ett år.

I övrigt är att anteckna en hel del lokala avtalsuppgörelser, såsom för droskchaufförer i Stockholm, omnibusföretag å skilda orter, blockstensindustrien i södra Sverige, plåtslagarfacket m. m. Uppgörelserna hava i allmänhet medfört någon jämkning nedåt av lönerna.

Uppsägningsterminen den 1 oktober 1932 passerades utan mera omfattande avtalsuppsägningar. De betydelsefullaste näringsgrenarna, för vilka uppsägning verkställdes, äro mellansvenska järngruvorna, Grängesbergs exportfält och rörledningsfacket. Löneavtalen inom jordbruket uppsades under sommaren att utgå den 24 oktober 1932. Förhandlingar om nya sådana avtal hava inletts men icke slutförts före mitten av oktober månad.

Övergång till fakultativ skiljedom i Nya Zeeland.

Av socialrådet *Erik Sjöstrand.*

Nya Zeeland, det första land i världen som införde obligatorisk skiljedom i arbetstvister, har nu så gott som fullständigt avskaffat densamma genom en lag den 28 april 1932. Med hänsyn till den synnerligen stora betydelse, som tillmätts den obligatoriska skiljedomen i Nya Zeeland, och den livliga diskussion, som därom förts under ett fyrtiotal år, torde vara lämpligt att här bringa i erinran några data rörande tillkomsten av denna institution och dess vidare utveckling.

Den första nyzeeländska lagen angående obligatorisk skiljedom i arbetstvister genomdrevs i parlamentet 1894, efter det den allmänna meningen upprörts av framkomna avslöjanden om »utsvettning» inom vissa industrier och efter det en långvarig strejk bland hamnarbetarna lämnat efter sig en bitter läxa för de i striden indragna och för hela samhället. Syftet med lagen var att skapa en organisation, som icke endast skulle omöjliggöra utsvettning för framtiden, utan även tjäna som instans för förlikning och i sista hand obligatorisk skiljedom. Det förra syftet med skiljedomslagstiftningen torde i allmänhet icke ha tillräckligt uppmärksammats, oaktat skiljedomstolen i själva verket kommit att fungera såsom en slags löneregleringsinstitution ungefär i stil med lönenämnderna i Storbritannien.

Ursprungligen torde man ha avsett, att skiljedom enligt 1894 års lag endast skulle komma till användning vid större industriella konflikter, och näppeligen torde dess blivande betydelse ha förutsetts av lagstiftaren. Lagen har sedermera vid flerfaldiga tillfällen ändrats, men viktigare än dessa förändringar har varit den efter hand skeende utveckling av skiljedomsinstitutionen, varigenom denna kommit att bliva en betydelsefull regulator för hela det industriella livet.

Det obligatoriska skiljedomssystemet.

Förlikning- och skiljedomsinstitutioner. Genom 1894 års lag upprättades såsom första instans lokala, frivilliga förlikningsnämnder, som hade till uppgift att om möjligt i godo — genom avtal mellan parterna — bilägga arbetstvister. Från början tänkte man sig, att uppgörelsen i regel skulle kunna träffas inför nämnderna och att skiljedom skulle behöva tillgripas endast i rena undantagsfall. Denna beräkning höll dock icke streck, och efter några år fann man lämpligt att praktiskt taget beröva nämnderna allt verkligt inflytande genom att medgiva, att en tvist direkt hänsköts till skiljedomstolen (»Court of Arbitration»). Som ordförande i denna fungerade en av regeringen utnämnd ledamot av högsta domstolen samt såsom övriga medlemmar två likaledes av regeringen utnämnda personer, av vilka den ene föreslogs av arbetsgivar- och den andre av arbetarorganisationerna. Efter ytterligare några år återinfördes förlikningsinstitutionen så till vida, att fyra fast anställda förlikningskommissarier (»conciliation commissioners») tillsattes, vilka skulle fungera som ordförande i paritetiska förlikningsråd (»councils of conciliation») bildade för varje särskild tvist. Arbetstvist kunde på begäran av inregistrerad förening (se nedan) eller enskild arbetsgivare bringas inför förlikningsrådet; sådan begäran kunde dock av föreningen framställas endast under förutsättning att majoriteten av dess medlemmar därtill lämnat sitt bifall. Denna nya anordning synes ha utfallit tillfredsställande, och i de flesta tvister nåddes åtminstone en partiell uppgörelse, innan saken behövde gå vidare till skiljedomstolen.

Rörande domstolens befogenheter må i övrigt erinras, att dess utslag voro slutgiltiga samt att med avseende å bevisning och edgång skulle gälla samma regler som vid vanlig domstol. Att domstolens beslut efterföljdes och ingångna avtal höllos övervakades av yrkesinspektörerna, och böter (intill 100 pund) stadgades för överträdelse härutinnan.

Domstolen hade en synnerligen vidsträckt kompetens, och den kunde genom sina föreskrifter i detalj reglera arbetsförhållandet. Tvister rörande tillämpningen och tolkningen av skiljedomsbeslut och kollektivavtal gingo direkt till skiljedomstolen och behövde sålunda icke, liksom intressekonflikter, först behandlas av förlikningsrådet.

Inregistrerade föreningar. Endast inregistrerade arbetsgivarföreningar och fackföreningar ävensom sammanslutningar av dylika (»industrial unions», »industrial associations») och enskilda arbetsgivare voro berättigade att anlita de i lagen angivna förliknings- och skiljedomsinstitutionerna. Härigenom och på grund av de utomordentliga befogenheter, som tilldelats organen för det allmännas ingripande i arbetskonflikter, kommo arbetsgivar- och arbetarorganisationerna att i det närmaste erhålla karaktär av offentligt rättsliga institutioner. Register över de föreningar, vilka ägde begagna sig av skiljedomsförfarandet, fördes av en statens tjänsteman vid skiljedomstolen. För att en arbetsgivarförening skulle kunna inregistreras, måste den räkna minst tre medlemmar, och för registrering av fack-

förening fordrades minst femton medlemmar.[1] Registrering kunde vägras, då i samma ort och inom samma yrke redan fanns en yrkesförening, till vilken anslutning lämpligen kunde ske; beslut om dylik vägran kunde överklagas vid skiljedomstolen.

Varje registrerad förening var med hela sin förmögenhet ansvarig för avtalens och skiljedomsbeslutens upprätthållande samt ådömda böters inbetalning; räckte föreningens egna medel icke till, var varje enskild medlem ansvarig intill ett belopp av 5 pund. Ådömda böter kunde — med vissa begränsningar — innehållas i arbetslönen. Föreningen kunde på egen ansökan eller till straff för deltagande i olaglig strejk avföras ur registret. Härigenom befriades dock icke medlemmarna från förpliktelse, som föreningen åtagit sig genom kollektivavtal eller som ålagts den genom beslut av skiljedomstol.

Av stor betydelse för de registrerade föreningarna var, att de hade rätt att låta inregistrera ingångna avtal. I sådant fall kunde icke blott anspråk på grund av avtalet göras gällande på civilprocessuell väg, utan avtalens tillämpning kom att övervakas på samma sätt som skedde i fråga om skiljedomstolens utslag, liksom deras åsidosättande medförde samma påföljder som beträffande dessa voro stadgade.

Om ett kollektivavtal omfattade arbetsgivare, som sysselsatte arbetare i så stort antal, att de utgjorde flertalet inom vederbörande industri, kunde domstolen genom utslag göra detta avtal bindande för samtliga arbetsgivare och arbetare inom ifrågavarande industri, resp. industriområde. Domstolen hade ock befogenhet att utsträcka giltighetsområdet för ett utslag eller ett kollektivavtal utöver det område eller den industri, som ursprungligen avsetts, till angränsande områden resp. besläktade industrigrenar.

Strejker och lockouter. Syftet med skiljedomsinstitutionen var ju, att av staten auktoriserade utslag skulle träda i stället för överenskommelser mellan parterna, då sådana ej kunde träffas i godo. Strejker och lockouter skulle därigenom göras överflödiga. Såväl under den tid, då förhandlingar inför förlikningsrådet eller skiljedomstolen pågingo, som ock senare, då avtal eller skiljedom kommit till stånd, voro strejker och lockouter i lagen förbjudna och belagda med höga böter, som drabbade såväl enskilda arbetare och företagare som även organisationerna, därest majoriteten av dess medlemmar voro delaktiga i den lagstridiga handlingen.

Straffet för olaglig arbetsinställelse var intill 10 pund för en arbetare, 200 pund för en förening och 500 pund för en arbetsgivare. Den, som lämnade penningbidrag till deltagare i olaglig arbetsinställelse, ansågs för att ha understött arbetsinställelsen, med mindre han kunde visa, att han icke handlat i sådan avsikt.

Beträffande vissa arbeten, av vilkas ostörda fortgång allmänheten är särskilt beroende, föreskrevos speciella säkerhetsåtgärder, gällande detta sålunda näringsgrenar, vilka förse befolkningen med kol, mjölk och kött, vidare gas-, elektricitets- och vattenverk ävensom järn- och spårvägar samt färjor. Med avseende å statens järnvägspersonal var stadgat, att denna alltid skulle anses såsom registrerad och att följaktligen alla tvister med densamma utan vidare skulle gå till skiljedom.

Tvister mellan oorganiserade arbetsgivare och arbetare. För tvister mellan oorganiserade arbetsgivare och arbetare inrättades genom en lag av 1913 särskilda paritetiska förlikningsnämnder (»labour disputes committees»), bestående av tre till sju representanter från arbetsgivar- resp. arbetarsidan under en av dem själva vald ordförande. Nämnden hade att undersöka tvisten för förliknings åstadkommande samt att, för den händelse överenskommelse ej nåddes, framlägga för-

[1] Bestämmelserna om det erforderliga antalet medlemmar i »industrial unions» ha under årens lopp undergått ändringar.

slag till lösning. Förslaget ävensom frågan, huruvida strejk resp. lockout skulle äga rum eller icke, utsändes inom fjorton dagar efter förslagets framställande till hemlig omröstning bland vederbörande arbetare resp. arbetsgivare. Strejk eller lockout var olaglig: 1) intill dess meddelande erhållits om konfliktens existens; 2) innan sju dagar förflutit efter offentliggörandet av den hemliga omröstningens resultat; 3) under gällande avtalstid.

Laglig minimilön. Genom en lagändring 1918 erhöll skiljedomstolen befogenhet att under tid, då domstolsbeslut var gällande, företaga ändringar av däri stipulerade lönesatser på basis av levnadskostnadsstatistiken. Med stöd härav vidtog domstolen en åtgärd, som av en expert (prof. J. B. Condliffe i »International Labour Review» Vol. IX, No. 3) betecknats såsom en logisk följd av domstolens utveckling från ett tribunal för biläggande av tillfälliga arbetskonflikter till en högsta skiljedomare över en stor del av samhällets industriella liv. Domstolen fastställde för alla industrier en laglig minimi- eller grundlön. I lagen den 1 oktober 1925 föreskrives ock härom, att domstolen, eventuellt på ansökan av endera parten kan fastställa minimilönesatser, från vilka dock undantag må göras för arbetare, som icke äro i stånd att förtjäna den föreskrivna minimilönesatsen.

Med stöd av denna sin befogenhet har domstolen under efterkrigstiden kommit att spela en i samhällets ekonomiska liv djupt ingripande roll genom att för olika kategorier av arbetare, (helt yrkeskunniga, halvt yrkeskunniga, icke-yrkeskunniga) med vissa mellanrum fastställa standardlönesatser, vilka fått variera efter levnadskostnadernas fluktuationer. Denna sida av domstolens verksamhet har icke kunnat undgå att framkalla skarp kritik och bittra strider även inom domstolen själv samt att till sist undergräva dess auktoritet, vilket torde hava varit en bidragande orsak till det nu fattade beslutet om den obligatoriska skiljedomens avskaffande.

Systemets brister och kritiken däremot. Som bekant har den obligatoriska skiljedomen i Nya Zeeland varit föremål för skiftande omdömen både inom det egna landet och i andra länder. Efter det att arbetarna i Nya Zeeland från början skänkt institutionen sin odelade sympati, kom entusiasmen att betydligt svalna under kristiden, då det icke kunde undgås, att reallönen rönte inflytande av det minskade penningvärdet.

Under den efter kriget följande deflationsperioden har visserligen reallönen gynnsamt påverkats av penningvärdets stegring, men den prekära ställningen för landets industri och särskilt för dess råvaruexport har framtvungit en successiv nedsättning av standardlönen, vilket framkallat missnöje på arbetarhåll. Den syndikalistiskt färgade grenen av fackföreningsrörelsen har sedan länge utdömt lagen såsom en ohelig allians med det kapitalistiska systemet och såsom ett palliativ avsett att insöva arbetaropinionen och förtaga den dess stridbara kraft. Från arbetsgivarsidan torde på senare tid och åtminstone intill utbrottet av den nuvarande ekonomiska krisen större tolerans än tidigare ha visats mot den obligatoriska skiljedomen.

Om motiven till det nu fattade beslutet förmäles i »Industrial and Labour Information», att regeringen funnit den obligatoriska skiljedomen utgöra ett hinder för nytt uppsving inom det ekonomiska livet på grund av dess konserverande verkan på löner, arbetstid och övriga arbetsvillkor. Såsom förut visats, hade skiljedomsinstitutionen i Nya Zeeland alltmer utvecklats i riktning mot ett system för fastställande av standardlöner icke blott inom de industrier, som därav närmast berördes, utan även inom andra arbetsområden. Under den ekonomiska krisens tryck synes den nödvändigtvis trögt fungerande apparaten ha brutit samman. Såsom Bryce förutsade i sitt arbete »Modern Democracies» (1921), har systemet först under riktigt svåra tider kommit att ställas allvarligt på prov, medan det tidigare gynnades av landets fortgående förkovran.

Fakultativ skiljedom enligt den nya lagen.

Förlikning och skiljedom. Genom lagen den 8 april 1932 avlägsnas så gott som helt och hållet den obligatoriska karaktären hos skiljedomsinstitutionen, medan förlikningsmomentet desto starkare betonas. Tvångsmomentet bibehålles huvudsakligen endast så till vida, att organisationer av kvinnliga arbetare kunna ingå till domstolen med begäran om viss grundlön inom den industrigren, organisationen tillhör.

Efter »Industrial and Labour Information» lämnas i det följande en summarisk redogörelse för den nya lagens bestämmelser. Enligt den skiljedomen föregående förlikningsprocedur, som föreskrevs i den nyss omnämnda lagen den 1 oktober 1925, skulle förlikningsrådet, därest tvisten begränsade sig till ett industridistrikt, bestå av en, två eller tre bisittare. Sträckte sig tvisten över två eller flera industridistrikt, kunde antalet bisittare ökas upp till sex på vardera sidan. I enlighet med det ökade ansvar, som skall åvila rådet, ökas genom den nya lagen maximiantalet bisittare på vardera sidan till fyra vid tvist inom ett distrikt och till sju vid tvist, som sträcker sig över två eller flera distrikt.

Om överenskommelse icke träffades inom förlikningsrådet, hänsköts tvisten förut automatiskt till skiljedomstolen. Denna bestämmelse har nu upphävts, och i stället har stadgats en helt och hållet ny procedur. Om uppgörelse träffas i förlikningsrådet, delgives denna domstolens registrator och inregistreras; men inom en månads tid därefter kan när som helst en arbetsgivare, inregistrerad förening eller annan facklig organisation, som är bunden av överenskommelsen, hos domstolen göra ansökan om total eller partiell befrielse därifrån, och domstolen kan efter eget beprövande bifalla eller avslå ansökningen.

Om överenskommelse icke träffas inom förlikningsrådet, kan tvisten bringas inför skiljedomstolen endast om följande villkor uppfyllas:

1) Ifråga om tvist inom ett distrikt: a) Där fyra bisittare finnas på vardera sidan, skola minst tre å vardera sidan rösta för sakens hänskjutande till skiljedomstolen. b) Där mindre än fyra bisittare finnas på vardera sidan, skola samtliga bisittare rösta för sakens hänskjutande till skiljedomstolen.

2) Ifråga om tvist sträckande sig över två eller flera distrikt: a) Där sex eller sju bisittare finnas på vardera sidan, fordras, att fem på vardera sidan rösta för hänskjutning till domstolen. b) Där mindre än sex bisittare finnas på vardera sidan, fordras, att samtliga bisittare rösta för hänskjutning till domstolen.

Uppnås den erforderliga majoriteten — eller i förekommande fall enighet — går saken vidare till domstolen. I annat fall erbjudes tillfälle till fortsatt prövning av tvisten, i det rådet med enkel majoritet kan besluta att ajournera förhandlingarna för en tid av fjorton dagar. Vid ärendets förnyade behandling kommer till användning samma procedur som tidigare.

Därest majoriteten är emot ärendets ajournering eller vid den förnyade prövningen erforderlig majoritet icke uppnås för hänskjutning till skiljedomstolen, underrättas domstolens registrator härom, och en månad därefter skall domstolsbeslut eller avtal, som tidigare varit bindande för parterna i tvisten, anses vara hävt.

Bestämmelser mot förhalningsförsök. I lagen finnas särskilda bestämmelser riktade mot försök till förhalning av ärende. Om parterna icke ingiva förslag till bisittare inom tre dagar före den av förlikningskommissarien bestämda dagen för parternas hörande, eller därest inom trettio dagar efter det första sammanträdet förlikningsrådet icke kommit till något som helst beslut, eller därest inom fem dagar efter den för förhandlingarnas återupptagande efter ajournering fastställda dagen rådet icke bilagt tvisten resp. beslutat att hänskjuta den till domstolen, inträder omedelbart den månadsfrist, efter vilken domstolsbeslutet annulleras.

Lagen äger icke endast tillämpning å nya tvister. Samtliga ärenden, som äro beroende på domstolens prövning vid tiden för den nya lagens ikraftträdande, skola återförvisas till vederbörande förlikningskommissarier för handläggning av förlikningsrådet enligt de nya bestämmelserna. Utan hinder av vad som må föreskrivas i gällande domstolsbeslut, kan endera parten göra ansökan om revision därav, såvida beslutet varit i kraft minst sex månader och icke utlöper förrän minst tre månader efter tiden för ansökans ingivande.

Lagens huvudsakliga innebörd. Innebörden av den nya lagstiftningen är framför allt, att något tvång icke längre gäller för en i arbetskonflikt indragen part att hänskjuta sin sak till skiljedomstolen. Endast vid enighet bland samtliga bisittare eller en majoritet av fem bland sju resp. tre bland fyra på vardera sidan går tvisten vidare till skiljedomstolen, och har denna liksom förut befogenhet att fälla bindande utslag. I annat fall annulleras gällande utslag och parterna äro hänvisade till att själva träffa uppgörelse.

Ackordsbetalning och »industrial committees». Den nya lagen innehåller jämväl andra föreskrifter än de nu refererade. Enligt ett flertal domstolsutslag gäller förbud mot utbetalning av lön efter ackordssats. Den nya lagen föreskriver icke endast, att ett avtal må innehålla bestämmelse om betalning efter stycklön, men den förklarar också ogiltig varje bestämmelse om inskränkning i eller förbud mot stycklönsbetalning. Till skydd för arbetaren meddelas å andra sidan föreskrift, att vid ackord icke må betalas mindre lön för viss tid än arbetaren skulle varit berättigad till vid betalning efter timlönesats. Ackordsuppgörelse skall avfattas skriftligen och undertecknas av parterna, varefter avskrift skall ingivas till skiljedomstolens representant på platsen.

Enligt lagen skola upprättas särskilda nämnder (»industrial committees») för tillsyn över tillämpningen av domstolsbeslut och avtal. Dessa nämnder skola bestå av representanter för båda parterna och de ha till uppgift att vidtaga lämpliga åtgärder för att bilägga uppkommande tvister.

Internationella arbetsorganisationen.

Internationella arbetsbyråns styrelsesammanträde i september 1932.[1]

Efter två dagars överläggning har internationella arbetsbyråns styrelse den 22 september beslutat sammankalla en förberedande konferens för behandling av de tekniska problem, som stå i samband med frågan om en förkortning av arbetstiden.

Konferensen, som skall bestå av regerings-, arbetsgivar- och arbetarrepresentanter, kommer att sammanträda i Genève i januari 1933. De beslut, som kunna komma att fattas, skola omedelbart underställas arbetsbyråns styrelse, som skall pröva lämpligheten av att vidarebefordra dem till ekonomiska världskonferensen och eventuellt till regeringarna, i syfte att möjligen kunna tjäna till ledning vid upprättande av ömsesidiga avtal om arbetstidens förkortning.

Avgörandet beträffande arbetstidsfrågans eventuella uppförande på dagordningen för internationella arbetskonferensens sammanträde 1933 kommer att fattas vid styrelsens ordinarie oktobersammanträde, som denna gång hålles i Madrid.

[1] Se Soc. Medd. årg. 1932, sid. 672.

Kortare meddelanden.

— Allmänna sociala frågor —

Ny publikation angående de sociala förhållandena i Sverige. Sedan den av socialagstiftningen år 1928 utgivna handboken »Sociallagstiftning och socialt arbete i Sverige» i början av innevarande år blivit slutsåld i bokhandeln, har styrelsen föranstaltat om utarbetande av en ny upplaga av denna publikation, med anlitande av i huvudsak samma medarbetarstab, som medverkat i första upplagan. Arbetets disposition och omfång är också i stort sett oförändrad, men åtskilliga kapitel ha som följd av lagstiftningens utveckling måst mer eller mindre omarbetas. Bl. a. ha sålunda de nya arbetarskydds-, arbetstids-, sjukkasse- och sinnessjuklagarna blivit föremål för behandling. Vidare ha de i handboken meddelade statistiska siffrorna genomgående reviderats och illustrationsmaterialet delvis förnyats.

Den nya handboken utkommer på hösten 1932.

— Arbetslön —

Löneutvecklingen i Schweiz under 1931. I den översikt av löneutvecklingen i olika länder, som publicerades i föregående häfte av Sociala Meddelanden (sid. 654 ff.), saknades siffror för år 1931 bl. a. från Schweiz. Statistiken från detta land har emellertid nu framlagts i septemberhäftet av »Die Volkswirtschaft». Siffrorna, vilka avse olycksfallsskadade arbetare, äro som följer:

	Timförtjänst						Dagsförtjänst					
	Yrkesarb.		Grovarb.		Kv. arb.		Yrkesarb.		Grovarb.		Kv. arb.	
	Frs	Index	Frs	Index	Frs	Index	Frs	Index	Frs	Index	Frs	Index
Före kriget	0·65	100	0·48	100	0·30	100	6·07	100	4·79	100	3·22	100
1929 . . .	1·48	228	1·14	238	0·77	257	12·45	205	9·85	206	6·45	200
1930 . . .	1·49	229	1·16	242	[1] 0·76	253	12·57	207	9·90	207	6·36	198
1931 . . .	1·51	232	1·16	242	0·78	260	12·62	208	9·97	208	6·36	198

— Arbetsmarknad och arbetslöshet —

Förlängd understödsperiod i arbetslöshetskassor i Frankrike. I Frankrike existerar som bekant icke obligatorisk arbetslöshetsförsäkring, utan försäkringen sker genom på frivillighetens väg bildade kassor, varjämte understöd utgår från kassor, som upprättats av kommuner eller departement för hjälp åt arbetslösa.[2]

Till bägge dessa institutioner utgår alltsedan 1905 ett statsbidrag, för vilket gälla vissa regler med avseende å bidragets storlek i proportion till utlämnat understöd, maximum för bidragsberättigat understöd, understödsperiod m. m. Under den rådande svåra arbetslöshetskrisen har det befunnits nödvändigt att, speciellt vad gäller av arbetslösheten svårt härjade områden, uppdraga allt vidare gränser för statsbidraget.

Maximiperioden för understöd ur kommunala och departementala understödskassor har successivt höjts och fastställdes senast till 180 dagar genom dekret den 7 juni 1931. Se-

[1] Korrigerad siffra.
[2] Soc. Medd. årg. 1932, sid. 295 och 484.

dermera medgavs genom ett dekret den 11 november 1931 statsbidrag i proportion till utbetalda understöd (50 %) åt välfärdsinstitutioner, som bispringa blottställda arbetslösa, vilka redan uttömt sin rätt till understöd ur vederbörande understödskassa.

Senast har nu genom ett dekret den 24 juni 1932 sagda maximiperiod för hjälp ur understödskassor helt och hållet slopats intill årets slut. Ej heller skall med avseende å understödets karaktär någon skillnad göras mellan personer, som draga understöd under viss längre eller kortare tid.

Före dekretets utlöpande kommer frågan att underkastas ny prövning, och i fall av behov skall dekretet förlängas.

Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under augusti 1932. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid slutet av augusti till 99 826, varav 24 336 hänförda till det s. k. lokala arbetskraftsöverskottet. Yrkesfördelningen och ökningen (resp. minskningen) under månaden framgår av följande sammandrag:

	Antal arbetslösa	Ökning (minskn.)		Antal arbetslösa	Ökning (minskn.)
Jordbruk	4 388	— 787	Närings- o. njutningsmedelsind.	735	+ 62
Skogshushållning	12 811	+ 1 497	Kemisk-tekn. o. belysningsind.	446	+ 38
Gruvdrift och malmförädling	8 377	+ 750	Trämasse- och pappersindustri	1 733	+ 211
Jord-, sten- och glasindustri	8 858	+ 665	Grafisk industri	225	+ 6
Metall- och maskinindustri	8 437	+ 289	Industri och hantverk, ej spec.	1 391	+ 85
Trävaruindustri	9 757	+ 1 215	Sjöfart och fiske	1 129	+ 3
Byggnadsverksamhet	5 050	+ 11	Handel och samfärdsel m. m.	4 606	+ 146
Läder-, hår-, gummi- o. d. ind.	326	+ 30	Husligt arbete	89	+ 38
Textilindustri	406	+ 39	Arbete, ej hänf. till annan grupp	30 366	+ 675
Beklädnadsindustri	696	+ 166	Summa	**99 826**	**+ 5 139**

Vid arbetslöshetskommissionens reservarbeten sysselsattes vid månadens utgång 15 865 arbetare. Antalet i gång varande arbetsföretag utgjorde 196 mot 188 vid månadens ingång.

Vid kommunala reservarbeten (utan statsbidrag) sysselsattes 10 080 arbetare samt vid s. k. statskommunala arbeten (kommunal regi med statsbidrag) 5 232 arbetare. Härförutom uppburo 4 799 personer kommunalt arbetslöshetsunderstöd och 16 841 personer kontant understöd med statsbidrag.

Statens bruttoutgifter för arbetslöshetens bekämpande uppgingo under augusti till 3 806 630 kronor och under årets åtta första månader till sammanlagt 25·5 miljoner kronor.

Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet.

	1931					1932							
	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mars	april	maj	juni	juli	aug.
Sverige. Arbetslöshet, i % . .	12·8	13·4	16·4	19·3	26·5	24·0	23·6	23·9	20·6	18·8	19·1	19·1	19·7
Ansökn. per 100 lediga platser .	201	197	257	413	343	368	412	343	341	339	351	370	366
Arbetstillgång (medelgod = 3·00)	·	2·61	·	·	2·65	·	·	2·46	·	·	2·39	·	·
Norge. Arbetslöshet, i % . . .	[2] ·	17·7	17·1	19·0	20·8	23·9	24·8	25·5	24·9	24·6	23·6	23·0	24·7
Danmark. Arbetslöshet, i % .	11·8	12·1	15·8	22·1	32·2	34·1	35·9	35·8	27·7	24·8	24·9	[1] 28·7	29·2
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	38	38	49	82	128	139	148	145	111	85	84	111	117
Finland. Arbetslösa (i 1 000-tal):													
enl. arbetsförmedlingen . . .	9	12	15	18	16	21	19	17	17	13	13	13	16
» arbetslöshetsnämnderna .	·	·	68	89	87	88	90	90	76	53	32	23	29
Ansökn. per 100 led. platser (manl.)	525	483	387	494	426	396	470	593	518	479	775	946	1 033
Storbritannien. Arbetslöshet, i %	22·0	22·6	21·9	21·4	20·9	22·4	22·0	20·8	21·4	22·1	22·3	22·9	23·1
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	2 834	2 897	2 792	2 688	2 574	2 794	2 764	2 627	2 712	2 805	2 816	2 889	2 936
Sysselsättningsindex (1924 = 100)	96·7	98·0	99·2	100·0	100·8	98·4	98·8	100·4	99·7	98·8	98·7	97·9	—
Irland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	22	22	23	26	31	32	31	31	32	36	67	78	—
Nederländerna. Arbetslöshet, i %	15·3	15·7	18·0	22·1	27·8	33·7	32·7	29·3	25·0	26·4	[1] 27·2	31·6	—
Arbetslöshetsindex	12·2	12·8	14·8	18·4	22·6	27·1	25·9	23·9	22·1	22·6	23·0	—	—
Belgien. Arbetslöshet, i % . .	26·7	26·7	28·3	30·7	38·5	43·2	45·3	42·7	41·5	40·3	[1] 40·5	39·9	—
Tyskland. Arbetslöshet, i %. .	33·6	35·0	36·6	38·9	42·2	43·6	44·1	44·6	43·9	43·3	43·1	43·9	44·9
Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	2 377	2 484	2 535	2 772	3 148	3 481	3 525	3 323	2 907	2 658	2 485	2 111	1 992
Sysselsättn:index (i jan. 1925 = 100)	90·3	88·8	86·4	83·1	77·0	74·8	73·9	60·0	63·4	65·0	65·8	65·8	65·8
Österrike. Underst. arbetsl. (1 000)	196	202	228	274	330	358	362	352	304	271	265	266	269
Schweiz. Arbetslöshet, i % . .	16·0	16·3	18·0	21·0	26·1	25·4	26·3	22·5	20·3	19·1	18·4	18·9	—
Arbetstillgång (medelgod = 100)	·	81	·	·	76	·	·	72	·	·	73	·	·
Frankrike. Underst. arbetsl. (1 000)	38	39	56	92	147	241	293	303	282	262	232	[3] 265	264
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	54	56	80	124	177	279	337	347	341	322	295	296	—
Italien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	693	748	800	878	982	1 051	1 148	1 053	1 000	968	905	931	—
Sysselsättn:index (sept. 1926 = 100)	77·4	77·6	76·8	75·3	74·2	70·5	73·2	68·7	67·9	65·4	64·4	—	—
Estland. Oplac. arbetssökande	933	2 096	5 425	7 554	9 055	9 318	9 096	8 895	6 029	4 896	3 137	2 022	—
Lettland. Oplac. arbetssökande	4 827	7 470	18705	18 377	21 935	26 335	22 222	22 912	13 048	7 599	—	—	—
Polen. Arbetslöshet, i % . . .	10·6	10·9	10·9	11·2	14·3	[1] 15·6	[1] 16·3	[1] 16·9	15·5	[1] 14·4	12·4	—	—
Tjeckoslovakien. Arbetslösh., i %	6·9	6·7	6·9	8·2	11·3	14·0	14·8	14·6	13·3	[1] 12·6	12·8	—	—
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	215	228	254	338	486	583	632	635	556	481	[1] 467	457	459
Ungern. Arbetslösa (i 1 000-tal)	29	30	30	31	33	34	34	32	31	30	29	29	—
Ansökn. per 100 lediga platser .	402	486	603	466	447	439	419	346	369	460	681	680	—
Rumänien. Oplac. arbetss. (1 000)	23	23	29	44	49	57	58	55	47	40	34	—	—
Jugoslavien. Registr. arbetslösa	7 466	7 753	10070	10349	14502	19665	21435	20089	18532	13568	11418	9 940	—
Bulgarien. Arbetslösa (i 1000-tal)	·	·	·	16	20	27	26	36	31	—	—	—	—
Kanada. Arbetslöshet, i % . .	15·8	18·1	18·3	18·6	21·1	22·0	20·6	20·4	23·0	22·1	21·9	21·8	—
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	107·1	103·9	103·0	99·1	91·6	89·7	88·7	87·5	87·5	89·1	88·7	86·3	86·0
Förenta st. Sysselsättningsindex:													
Bur. of Lab. Statist. (1926 = 100)	71·2	70·9	68·9	67·1	66·7	64·8	65·6	64·5	62·2	59·7	57·5	55·2	—
Fed. Res. Board (1923—25 = 100)	74·2	74·7	71·4	68·7	67·9	66·3	67·3	66·3	64·0	61·3	59·1	57·2	—
Arbetslöshet, i %	19·2	19·4	19·5	20·0	21·8	23·1	23·0	22·5	22·8	[1] 22·8	23·6	25·6	—
Australien. Arbetslöshet, i % .	·	28·3	·	·	28·0	·	·	28·3	·	·	30·0	·	·
Nya Zeeland. Arbetslösa (1000-tal)	50	51	51	48	46	46	45	45	49	54	54	55	56

[1] Reviderade siffror. — [2] På grund av storkonflikt ha inga arbetslöshetssiffror publicerats. — [3] Ökningen beror huvudsakligen på en utvidgning av understödsrätten (jfr föregående sida).

Sveriges offentliga arbetsförmedling under september 1932.

Översikt av verksamheten vid de särskilda anstalterna.

Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.	Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Stockholms stad .	18 608	6 605	5 521	282	Malmöhus: Eslöv	320	149	125	215
Stockholms län .	5 172	1 621	1 392	319	Skurup . . .	174	166	68	105
Uppsala län . . .	1 698	794	627	214	Vellinge . . .	202	104	90	194
Södermanlands län	2 128	1 115	873	191	Ortsombud . .	517	24	24	·
Östergötlands län	4 033	1 403	1 101	287	Hallands län . .	974	282	224	345
Norrköping . . .	1 829	370	317	494	Göteborgs o. Boh. l.	5 958	1 094	1 018	545
Jönköpings län .	1 594	550	465	290	Göteborg	12 650	2 802	2 513	451
Kronobergs län .	997	382	288	261	Älvsborgs län . .	1 706	576	540	296
Norra Kalmar län	992	260	249	382	Skaraborgs län .	2 592	1 069	694	242
Södra Kalmar län	1 855	254	226	730	Värmlands län .	3 195	537	426	595
Gotlands län . .	572	280	208	204	Örebro län . . .	3 677	1 048	760	351
Blekinge län . .	3 831	1 375	1 213	279	Västmanlands län	3 042	803	674	379
Kristianstads län .	2 084	1 143	871	182	Kopparbergs län .	3 045	590	547	516
Malmöhus: Malmö	6 582	1 546	1 285	426	Gävleborgs län .	2 980	409	390	729
Lund	711	246	212	289	Västernorrlands l.	5 520	581	578	950
Landskrona . .	1 230	288	259	427	Jämtlands län . .	3 225	934	868	345
Hälsingborg .	2 698	721	646	374	Västerbottens län	1 198	298	259	402
Ystad	620	127	97	488	Norrbottens län .	975	483	462	202
Trälleborg . .	788	310	299	254	*Tillsammans*	**109 972**	**31 339**	**26 409**	**351**

Översikt av verksamheten för huvudgrupper av arbete.

	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans				
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Arbetssökande personer	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Jordbr. o. skogshush.	15 846	5 268	4 440	1 201	1 473	656	16 578	17 047	6 741	5 096	253
Industri o. hantverk	36 340	1 457	1 395	1 389	418	338	36 981	37 729	1 875	1 733	2 012
Sjöfart och fiske .	7 595	1 295	1 288	301	81	78	7 773	7 896	1 376	1 366	574
Handel o. samfärdsel	7 753	1 403	1 354	4 226	1 838	1 567	11 334	11 979	3 241	2 921	370
Husligt arbete . .	11	3	3	13 790	11 529	8 735	10 896	13 801	11 532	8 738	120
Annat arbete . . .	20 039	6 552	6 536	1 481	22	19	20 764	21 520	6 574	6 555	327
Summa	**87 584**	**15 978**	**15 016**	**22 388**	**15 361**	**11 393**	**104 326**	**109 972**	**31 339**	**26 409**	**351**
Därav under 18 år	4 224	1 425	1 296	3 905	1 993	1 630	7 962	8 129	3 418	2 926	238
Summa augusti 1932	78 711	13 197	12 043	16 679	12 881	8 851	91 085	95 390	26 078	20 894	366
» september 1931	45 529	14 590	12 860	20 033	18 651	12 650	59 720	65 562	33 241	25 510	197
» » 1930	31 131	15 184	12 856	18 984	19 102	12 345	44 029	50 115	34 286	25 201	146
» » 1929	25 687	15 801	12 989	17 062	17 790	11 327	37 788	42 749	33 591	24 316	127

Utanför resp. länsförmedlingsanstalters rapporteringsområden tillsattes under månaden 2 354 platser, varav 1 857 manliga och 497 kvinnliga; motsvarande tal under samma månad föregående år voro resp. 2 669, 2 173 och 496 samt under nästlidna månad resp. 2 415, 1 975 och 440.

	Arbetsförmedlings-anstalter	Hela antalet			Jordbruk m. m.			Skogshus-hållning			Gruvdrift o. malmförädling			Jord-, sten- o. glasindustri		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdeln.	**87 584**	**15 978**	**15 016**	**11 549**	**4 895**	**4 118**	**4 297**	**373**	**322**	**2 931**	**30**	**30**	**6 509**	**106**	**105**
1	Stockholms stad	12 087	1 931	1 858	138	3	3	—	—	—	3	—	—	40	2	1
2	Stockholms län	4 359	1 139	1 053	1 948	868	783	39	4	4	241	20	20	40	—	—
3	Uppsala län	1 354	478	424	570	333	283	33	2	2	55	—	—	74	—	—
4	Södermanlands län	1 399	512	441	560	340	270	—	—	—	—	—	—	2	2	2
5	Östergötlands län	2 961	739	641	1 676	578	484	14	—	—	13	—	—	46	8	8
6	Norrköping	1 634	211	201	237	107	106	—	—	—	—	—	—	4	—	—
7	Jönköpings län	1 056	281	260	329	110	94	6	—	—	10	—	—	9	—	—
8	Kronobergs län	750	142	129	238	114	101	17	—	—	—	—	—	46	—	—
9	Kalmar län	2 445	326	321	264	60	55	90	1	1	2	—	—	80	—	—
10	Gotlands län	375	139	126	92	41	28	2	2	2	—	—	—	70	—	—
11	Blekinge län	3 159	901	876	445	192	167	11	—	—	1	—	—	964	73	73
12	Kristianstads län	1 379	549	466	802	443	369	19	—	—	24	—	—	117	2	2
13	Malmöhus län: Malmö	4 880	482	475	85	28	22	—	—	—	—	—	—	114	—	—
14	Hälsingborg	2 232	433	427	72	25	20	—	—	—	52	—	—	15	—	—
15	Övriga anstalter	4 003	1 020	918	736	500	398	—	—	—	59	—	—	251	1	1
16	Hallands län	774	150	130	139	79	60	—	—	—	—	—	—	127	1	1
17	Göteborgs o. Boh. län	5 502	890	858	194	93	64	—	—	—	—	—	—	4 162	2	2
18	Göteborgs stad	9 934	1 281	1 264	129	98	93	—	—	—	—	—	—	17	13	13
19	Älvsborgs län	1 533	456	448	154	52	49	3	1	1	40	—	—	22	—	—
20	Skaraborgs län	1 953	500	419	1 108	365	288	1	—	—	—	—	—	24	1	1
21	Värmlands län	2 876	256	249	274	44	37	506	—	—	7	—	—	121	—	—
22	Örebro län	3 036	435	397	404	185	149	309	7	6	827	2	2	46	—	—
23	Västmanlands län	2 375	390	350	340	192	152	147	26	26	725	8	8	25	—	—
24	Kopparbergs län	2 663	376	376	59	16	16	661	160	160	729	—	—	2	—	—
25	Gävleborgs län	2 633	225	225	90	2	2	515	—	—	88	—	—	18	—	—
26	Västernorrlands län	5 456	548	548	219	4	4	717	45	45	—	—	—	63	—	—
27	Jämtlands län	2 966	680	628	150	13	11	801	91	41	—	—	—	10	1	1
28	Västerbottens län	944	108	108	54	9	9	45	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län	866	400	400	43	1	1	361	34	34	55	—	—	—	—	—
	Kvinnliga avdeln.	**22 388**	**15 361**	**11 393**	**1 201**	**1 473**	**656**	—	—	—	—	—	—	4	—	—
1	Stockholms stad	6 521	4 674	3 663	7	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
2	Stockholms län	813	482	339	69	51	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Uppsala län	344	316	203	59	49	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län	729	603	432	130	160	83	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län	1 072	664	460	99	104	61	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Norrköping	195	159	116	5	10	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Jönköpings län	538	269	205	33	28	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län	247	240	159	31	39	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	402	188	154	34	36	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gotlands län	197	141	82	10	34	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Blekinge län	672	474	337	53	101	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län	705	594	405	133	167	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	1 702	1 064	810	7	16	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—
14	Hälsingborg	466	288	219	21	15	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Övriga anstalter	559	394	256	69	82	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Hallands län	200	132	94	20	33	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs o. Boh. län	456	204	160	71	29	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Göteborgs stad	2 716	1 521	1 249	10	8	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Älvsborgs län	173	120	92	3	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län	639	569	275	101	172	57	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län	319	281	177	26	36	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	641	613	363	69	122	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län	667	413	324	78	96	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län	382	214	171	10	15	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län	347	184	165	5	8	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Västernorrlands län	64	33	30	4	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län	259	254	240	19	31	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län	254	190	151	24	24	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län	109	83	62	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Metall- o. maskin-industri			Trävaru-industri			Byggnads-verksamhet			Läder-, hår- o. gummi-industri			Textil-industri			Beklädnads-industri			Närings- o. njut-ningsmedels-industri			
Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	
9 126	**247**	**237**	**4 479**	**126**	**123**	**7 511**	**692**	**663**	**361**	**28**	**24**	**423**	**11**	**11**	**678**	**12**	**8**	**928**	**37**	**35**	
2 129	68	60	228	15	13	2 531	257	236	95	23	20	19	—	—	136	9	7	168	—	—	1
437	52	51	96	3	3	319	39	39	6	—	—	1	—	—	15	—	—	29	2	2	2
127	3	3	31	1	1	47	1	1	7	—	—	—	—	—	7	—	—	17	—	—	3
318	27	27	66	—	—	37	2	2	1	—	—	2	—	—	2	—	—	6	—	—	4
380	2	2	81	2	2	154	20	20	2	—	—	5	—	—	3	—	—	20	1	1	5
229	5	5	121	1	1	334	3	1	6	—	—	89	—	—	8	—	—	13	—	—	6
61	2	2	66	4	4	86	38	38	6	—	—	9	—	—	4	—	—	13	—	—	7
15	—	—	28	—	—	28	6	6	—	—	—	—	—	—	4	—	—	2	—	—	8
371	1	1	206	12	12	128	3	3	7	—	—	7	—	—	3	—	—	39	—	—	9
10	—	—	3	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	10
40	—	—	29	—	—	54	4	4	3	—	—	—	—	—	2	—	—	9	—	—	11
65	1	1	24	1	—	80	11	11	2	—	—	9	—	—	3	2	—	7	1	—	12
927	9	9	169	2	3	968	36	36	41	2	2	16	1	1	56	—	—	91	—	—	13
262	1	1	12	1	1	330	16	16	40	—	—	—	—	—	18	—	—	26	—	—	14
605	15	15	50	1	1	310	11	11	90	1	1	9	1	1	15	—	—	220	14	14	15
81	—	—	32	—	—	41	12	12	6	—	—	22	—	—	13	—	—	9	—	—	16
209	2	2	55	—	—	104	18	16	3	—	—	12	—	—	3	—	—	45	11	11	17
1 726	42	41	657	10	10	555	75	71	30	1	—	155	9	9	52	1	1	95	3	3	18
198	12	12	45	4	4	110	8	8	—	—	—	49	—	—	10	—	—	14	—	—	19
87	—	—	23	1	—	56	1	1	7	—	—	2	—	—	8	—	—	20	4	3	20
185	—	—	139	—	—	152	9	9	6	—	—	11	—	—	16	—	—	8	—	—	21
68	—	—	109	—	—	106	2	2	2	—	—	—	—	—	272	—	—	15	—	—	22
248	2	2	152	19	19	157	5	5	—	—	—	3	—	—	2	—	—	10	1	1	23
37	1	1	264	12	12	201	81	81	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
163	—	—	467	—	—	83	1	1	—	—	—	3	—	—	12	—	—	28	—	—	25
111	—	—	1 089	19	19	276	7	7	—	—	—	—	—	—	11	—	—	14	—	—	26
21	—	—	39	18	18	150	18	18	1	1	1	—	—	—	3	—	—	4	—	—	27
10	—	—	59	—	—	57	8	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
6	2	2	139	—	—	51	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	29
128	**12**	**11**	**2**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**45**	**11**	**11**	**152**	**24**	**23**	**462**	**134**	**94**	**247**	**114**	**86**	
115	8	7	2	—	—	—	—	—	6	5	5	27	12	11	188	64	43	91	34	29	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	1	1	5	1	1	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	2	8	3	3	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	—	—	3	1	1	1	5	5	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	8	4	3	10	9	8	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	2	1	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	1	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	6	1	1	—	2	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	7	3	1	12
11	—	—	—	—	—	—	—	—	20	6	6	7	—	—	103	42	27	44	9	8	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	—	3	—	—	7	—	—	5	3	2	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	7	1	1	5	1	1	2	2	1	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	1	1	1	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	2	1	17
2	4	4	—	—	—	—	—	—	2	—	—	70	10	10	102	12	11	34	13	13	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	13	4	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	4	2	9	5	1	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	5	1	1	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	2	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	3	2	2	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	29

	Arbetsförmedlingsanstalter	Kem.-tekn. o. belysningsindustri			Trämasse- o. pappersindustri			Grafisk industri			Industri o. hantverk, ej specific.			Sjöfart och fiske		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdeln.	**396**	**23**	**23**	**731**	**6**	**6**	**270**	**11**	**11**	**1 997**	**128**	**119**	**7 595**	**1 295**	**1 288**
1	Stockholms stad	12	—	—	53	—	—	133	5	5	629	49	40	598	162	160
2	Stockholms län	2	—	—	27	1	1	9	—	—	56	—	—	89	10	10
3	Uppsala län	2	—	—	4	—	—	3	—	—	19	2	2	8	—	—
4	Södermanlands län	—	—	—	7	—	—	1	—	—	3	—	—	106	34	34
5	Östergötlands län	—	—	—	1	—	—	2	—	—	90	3	3	19	3	3
6	Norrköping	2	—	—	36	—	—	9	—	—	38	1	1	96	37	37
7	Jönköpings län	72	—	—	—	—	—	1	—	—	64	3	3	4	—	—
8	Kronobergs län	—	—	—	21	—	—	—	—	—	3	1	1	—	—	—
9	Kalmar län	21	—	—	3	—	—	9	—	—	79	—	—	484	17	17
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	94	30	30
11	Blekinge län	—	—	—	—	—	—	2	—	—	20	—	—	517	53	53
12	Kristianstads län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	1	1	28	5	5
13	Malmöhus län: Malmö	104	—	—	40	—	—	16	—	—	302	11	11	354	64	62
14	Hälsingborg	23	—	—	2	—	—	6	—	—	37	2	2	906	299	299
15	Övriga anstalter	16	3	3	7	—	—	9	—	—	52	4	4	406	80	80
16	Hallands län	—	2	2	2	—	—	1	1	1	1	—	—	91	12	11
17	Göteborgs o. Boh. län	24	—	—	4	—	—	7	—	—	14	—	—	110	23	23
18	Göteborgs stad	49	14	14	51	—	—	47	5	5	211	24	24	2 705	340	338
19	Älvsborgs län	39	3	3	36	1	1	1	—	—	38	8	8	10	1	1
20	Skaraborgs län	7	1	1	—	—	—	3	—	—	126	—	—	1	—	—
21	Värmlands län	—	—	—	60	4	4	—	—	—	122	15	15	16	2	2
22	Örebro län	11	—	—	5	—	—	6	—	—	27	—	—	9	—	—
23	Västmanlands län	—	—	—	—	—	—	1	—	—	15	—	—	10	1	1
24	Kopparbergs län	—	—	—	20	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län	—	—	—	13	—	—	1	—	—	15	—	—	353	42	42
26	Västernorrlands län	12	—	—	306	—	—	2	—	—	15	3	3	505	43	43
27	Jämtlands län	—	—	—	33	—	—	1	—	—	4	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	60	25	25
29	Norrbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	16	12	12
	Kvinnliga avdeln.	**48**	**18**	**18**	**173**	**44**	**38**	**12**	**2**	**1**	**116**	**59**	**56**	**301**	**81**	**78**
1	Stockholms stad	16	14	14	58	16	12	7	—	—	32	24	24	157	38	38
2	Stockholms län	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	—	4	—	—
3	Uppsala län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—
4	Södermanlands län	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län	—	—	—	2	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—
6	Norrköping	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Jönköpings län	6	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	—	—
11	Blekinge län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	1	3	3	64	14	14	2	—	—	64	29	26	3	1	1
14	Hälsingborg	—	1	1	3	1	—	—	—	—	1	—	—	7	6	6
15	Övriga anstalter	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	3	2	2
16	Hallands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2
17	Göteborgs o. Boh. län	1	—	—	7	8	7	—	—	—	—	—	—	1	1	1
18	Göteborgs stad	8	—	—	30	5	5	2	2	1	3	2	2	90	29	26
19	Älvsborgs län	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—
24	Kopparbergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	3	1	—	—
26	Västernorrlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	2	2
27	Jämtlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Kontors-, bank- o. d. personal			Butiks- o. magasinspersonal			Hotell- o. restaurangpersonal			Transportarbetare			Allmän o. litterär verksamhet			Husligt arbete			Annat arbete			
Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
1007	**72**	**66**	**2 193**	**200**	**195**	**483**	**13**	**12**	**3 872**	**1089**	**1052**	**198**	**29**	**29**	**11**	**3**	**3**	**20 039**	**6 552**	**6 536**	
532	22	20	1 095	122	120	278	4	4	1 358	502	482	130	9	9	7	—	—	1 775	679	678	1
16	2	2	54	2	2	22	—	—	233	46	46	8	1	1	4	—	—	668	89	89	2
11	—	—	12	4	4	5	1	1	47	18	16	1	—	—	—	—	—	274	113	111	3
2	2	1	8	1	1	—	—	—	29	14	14	—	—	—	—	—	—	249	90	90	4
8	1	1	26	1	1	4	—	—	82	35	35	1	—	—	—	—	—	334	85	81	5
26	2	2	36	1	1	4	—	—	125	22	16	—	—	—	—	—	—	221	32	31	6
5	1	—	3	1	—	7	—	—	41	6	4	—	—	—	—	1	1	260	115	114	7
2	—	—	3	—	—	2	—	—	5	3	3	—	—	—	—	—	—	336	18	18	8
10	—	—	17	—	—	1	—	—	52	3	3	1	—	—	—	—	—	571	229	229	9
—	—	—	1	—	—	2	1	1	14	6	6	—	—	—	—	—	—	75	59	59	10
1	—	—	9	1	1	4	1	1	69	14	14	—	—	—	—	—	—	979	563	563	11
—	2	—	23	3	3	3	—	—	28	9	7	—	—	—	—	—	—	137	68	67	12
117	6	6	185	6	6	43	—	—	318	56	56	25	16	16	—	—	—	909	245	245	13
10	—	—	39	—	—	12	—	—	115	13	12	1	—	—	—	—	—	254	76	76	14
14	1	1	55	10	10	7	—	—	127	31	31	2	1	1	—	—	—	963	346	346	15
6	—	—	21	—	—	2	—	—	33	1	1	1	—	—	—	—	—	146	42	42	16
6	—	—	17	2	1	3	—	—	61	5	5	—	—	—	—	—	—	469	734	734	17
199	31	31	445	43	42	56	3	2	453	252	250	28	2	2	—	2	2	2 274	313	313	18
7	—	—	13	1	1	1	—	—	69	3	3	—	—	—	—	—	—	*674*	*362*	*357*	*19*
6	—	—	13	—	—	4	1	1	63	10	8	—	—	—	—	—	—	394	116	116	20
4	—	—	10	—	—	3	—	—	43	—	—	—	—	—	—	—	—	1 193	182	182	21
3	—	—	26	—	—	6	—	—	69	12	12	—	—	—	—	—	—	716	227	226	22
6	1	1	11	—	—	3	2	2	45	8	8	—	—	—	—	—	—	475	125	125	23
—	—	—	8	—	—	5	—	—	22	3	3	—	—	—	—	—	—	652	103	103	24
4	—	—	24	1	1	3	—	—	111	7	7	—	—	—	—	—	—	642	172	172	25
9	—	—	29	—	—	2	—	—	180	2	2	—	—	—	—	—	—	1 896	425	425	26
—	—	—	7	1	1	1	—	—	28	2	2	—	—	—	—	—	—	1 713	535	535	27
2	1	1	1	—	—	—	—	—	27	2	2	—	—	—	—	—	—	626	63	63	28
1	—	—	2	—	—	—	—	—	25	4	4	—	—	—	—	—	—	164	346	346	29
436	**55**	**47**	**750**	**185**	**151**	**2 258**	**1 117**	**967**	**238**	**325**	**274**	**544**	**156**	**128**	**18 790**	**11529**	**8 735**	**1 481**	**22**	**19**	
154	21	20	333	110	89	854	374	333	120	179	160	248	60	45	3 634	3 700	2 820	470	15	13	1
2	2	1	13	1	1	84	22	21	1	—	—	9	—	—	606	404	281	3	—	—	2
—	—	—	—	—	—	15	27	25	—	—	—	3	1	1	254	238	155	13	—	—	3
—	—	—	2	2	2	19	13	12	4	7	7	8	10	10	485	404	312	74	7	6	4
3	1	1	14	4	3	52	35	28	2	3	3	16	9	8	823	503	351	45	—	—	5
—	—	—	2	—	—	10	5	4	—	3	3	1	—	—	118	135	100	28	—	—	6
1	—	—	9	1	—	46	22	20	2	3	3	12	6	5	391	196	151	14	—	—	7
—	—	—	—	—	—	19	16	15	—	—	—	—	—	—	197	185	124	—	—	—	8
2	1	1	7	1	1	40	28	26	3	1	1	1	1		300	117	98	13	—	—	9
—	—	—	1	—	—	18	3	3	5	1	1	9	8	7	134	94	64	—	—	—	10
1	1	1	4	—	—	35	19	16	3	14	6	1	1	1	568	334	266	—	—	—	11
—	—	—	9	2	1	101	72	55	—	6	4	5	1	—	447	343	264	2	—	—	12
106	11	9	177	20	19	169	68	46	3	37	28	14	4	3	823	804	618	82	—	—	13
1	1	1	8	2	1	71	25	22	5	8	6	1	3	3	273	223	170	45	—	—	14
—	—	—	7	3	2	33	17	16	10	8	7	1	—	—	378	278	199	37	—	—	15
—	—	—	2	1	1	18	8	8	4	4	4	—	1	1	139	82	67	11	—	—	16
—	—	—	14	2	1	79	29	26	1	2	1	8	3	3	237	128	106	34	—	—	17
153	14	11	113	29	24	220	96	80	57	32	26	157	14	11	1 214	1 251	1 019	449	—	—	18
—	—	—	—	—	—	21	10	8	—	—	—	1	—	—	136	108	82	—	—	—	19
1	—	—	3	—	—	36	22	18	—	—	—	6	3	3	418	359	193	56	—	—	20
1	—	—	—	—	—	15	17	9	—	—	—	3	4	2	273	223	152	—	—	—	21
2	3	2	6	1	—	63	32	30	7	6	3	19	7	5	418	433	287	29	—	—	22
7	—	—	18	4	4	58	39	36	5	8	8	10	15	14	422	250	225	61	—	—	23
—	—	—	—	—	—	79	29	27	3	2	2	5	3	3	285	165	131	—	—	—	24
—	—	—	5	—	—	27	9	7	3	1	1	2	—	—	283	161	144	15	—	—	25
—	—	—	1	—	—	5	3	2	—	—	—	—	—	—	42	24	22	—	—	—	26
—	—	—	2	2	2	37	49	49	—	—	—	1	2	2	199	170	163	—	—	—	27
—	—	—	—	—	—	27	24	21	—	—	—	3	—	—	195	139	114	—	—	—	28
2	—	—	—	—	—	7	4	4	—	—	—	—	—	—	98	78	57	—	—	—	29

Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna

den 31 augusti 1932.

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar			Arbetslösa				Föregående månads %
		Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	%	
Beklädnadsarbetareförb. . .	84	2 905	10 926	**13 831**	526	1 618	**2 144**	**15·5**	20·5
Bleck- o. plåtslagareförb. .	41	2 247	—	**2 247**	286	—	**286**	**12·7**	12·7
Bokbindareförbundet . . .	34	1 686	3 506	**5 192**	306	391	**697**	**13·4**	12·5
Bryggeriindustriarb.-förb. .	73	3 653	756	**4 409**	157	42	**199**	**4·5**	3·9
Byggnadsträarbetareförb. .	175	15 569	—	**15 569**	3 989	—	**3 989**	**25·6**	26·4
De förenade förbunden . .	42	3 285	1 462	**4 747**	331	131	**462**	**9·7**	10·4
Elektriska arbetareförb. . .	81	4 451	—	**4 451**	611	—	**611**	**13·7**	15·3
Gjutareförbundet	87	4 957	2	**4 959**	1 363	—	**1 363**	**27·5**	27·7
Grov- o. fabriksarb.-förb. .	371	35 036	4 814	**39 850**	10 058	996	**11 054**	**27·7**	26·7
Gruvindustriarbetareförb. .	35	5 163	34	**5 197**	2 033	28	**2 061**	**39·7**	36·4
Handelsarbetareförb. . . .	222	14 767	7 091	**21 858**	1 845	441	**2 286**	**10·5**	11·7
Hatt- o. pälsindustriarb.-f. .	19	424	1 141	**1 565**	53	262	**315**	**20·1**	23·9
Hattarbetare	11	217	813	**1 030**	42	242	**284**	**27·6**	29·9
Pälsvaruarbetare	8	207	328	**535**	11	20	**31**	**5·8**	15·4
Kommunalarbetareförb. . .	159	22 262	4 087	**26 349**	929	283	**1 212**	**4·6**	3·7
Litografförbundet	17	2 025	116	**2 141**	150	6	**156**	**7·3**	6·3
Livsmedelsarbetareförb. . .	91	8 739	3 098	**11 837**	966	290	**1 256**	**10·6**	11·3
Metallindustriarb.-förb. . .	231	93 263	4 275	**97 538**	22 219	608	**22 827**	**23·4**	22·9
Järnbruksarbetare . . .	55	19 618	14	**19 632**	5 166	1	**5 167**	**26·3**	26·1
Verkstadsarbetare . . .	176	73 645	4 261	**77 906**	17 053	607	**17 660**	**22·7**	22·1
Murareförbundet	62	6 091	—	**6 091**	1 742	—	**1 742**	**28·6**	21·3
Målareförbundet	103	6 902	1	**6 903**	570	—	**570**	**8·3**	12·4
Pappersindustriarb.-förb. .	116	22 308	1 075	**23 383**	3 523	158	**3 681**	**15·7**	9·3
Sadelm.- o. tapetseraref. .	39	1 695	263	**1 958**	422	70	**492**	**25·1**	27·5
Sko- o. läderindustriarb.-f. .	49	6 326	3 687	**10 013**	940	265	**1 205**	**12·0**	16·5
Stenindustriarbetareförb. .	78	4 747	1	**4 748**	1 914	—	**1 914**	**40·3**	36·9
Sågverksindustriarb.-förb. .	288	23 245	1	**23 246**	10 067	—	**10 067**	**43·3**	37·0
Sågverks- o. brädgårdsarb.	155	14 385	1	**14 386**	4 732	—	**4 732**	**32·9**	30·2
Flottnings- o. skogsarb.	133	8 860	—	**8 860**	5 335	—	**5 335**	**60·2**	48·8
Textilarbetareförbundet . .	98	9 165	15 376	**24 541**	655	1 028	**1 683**	**6·9**	7·9
Tobaksindustriarb.-förb. .	10	530	2 004	**2 534**	12	45	**57**	**2·2**	2·3
Transportarbetareförb. . .	92	10 614	166	**10 780**	1 419	19	**1 438**	**13·3**	12·9
Träindustriarbetareförb. . .	184	11 703	103	**11 806**	3 051	23	**3 074**	**26·0**	28·8
Tunnbinderiarbetareförb. .	13	205	—	**205**	45	—	**45**	**22·0**	21·3
Typografförbundet	103	8 913	499	**9 412**	778	47	**825**	**8·8**	7·6
Väg- o. vattenb.-arb.-förb. .	95	5 180	—	**5 180**	1 424	—	**1 424**	**27·5**	24·8
Tillsammans	**3 092**	**338 056**	**64 484**	**402 540**	**72 384**	**6 751**	**79 135**	**19·7**	19·1
Skogs- o. flottningsarb.-förb.	67	3 123	—	**3 123**	1 840	—	**1 840**	**58·9**	57·6
Summa	**3 159**	**341 179**	**64 484**	**405 663**	**74 224**	**6 751**	**80 975**	**20·0**	19·5

Antalet *arbetslöshetsveckor* (d. v. s. på grund av arbetslöshet fristämplade veckor) har under augusti uppgivits till inalles 407 345, vilket i genomsnitt motsvarar 5·0 veckor per varje å månadens sista dag arbetslös medlem.

Levnadskostnader under tredje kvartalet 1932.

Prisstatistik och indexberäkningar.

På grundval av från 49 ombudsorter inhämtade prisuppgifter har socialstyrelsen verkställt beräkningar rörande levnadskostnadernas förskjutningar sedan kvartalsskiftet juni—juli 1932 och därpå grundade indexberäkningar.

I indexberäkningen ingående huvudposter.

Livsmedel, bränsle och lyse. De prisuppgifter, som beträffande livsmedel, bränsle och lyse användas vid indexberäkningen, avse samtliga kvartalets sista månad. För livsmedel insamlas uppgifter varje vecka å färskvaror (smör, ägg, kött, fläsk och fisk), varefter medeltal tagas för samtliga veckor under månaden; övriga varor noteras en gång i månaden, omkring den 15. Vid sistnämnda tidpunkt inhämtas jämväl noteringar å bränsle- och lyseartiklar. Under hänvisning till sammandragstabellen för livsmedelspriserna (sid. 746—747) och tabellen över kreaturspriser i vissa större städer (sid. 752) må följande anföras rörande de under kvartalet iakttagna prisväxlingarna å de särskilda varuslagen. Då det nu förflutit ungefär ett år sedan den svenska valutan sjönk under sin gamla guldparitet, har det synts vara av ett särskilt intresse att observera de prisförändringar, som inträffat under detta år.

Medelpriset å *mjölk* har under det nu gångna kvartalet kvarstått oförändrat i 20 öre per liter för oskummad och 7 öre för separerad vara, varemot *smörpriserna*, som under hela förra halvåret voro stadda i sjunkande, visat något stigande tendens, särskilt under kvartalets sista månad. Medelpriset å mejerismör utgjorde sålunda i september 2·32 kr. per kg och å landssmör 2·16 kr. mot resp. 2·16 och 2·07 kr. i juni. I fjol stodo motsvarande priser i 2·53 och 2·39 kr. per kg.

Ostnoteringarna tendera fortfarande nedåt, och medelpriserna för september lågo ungefär vid förkrigsnivån.

Den för denna årstid vanliga prisstegringen å *ägg* har kännetecknat äggmarknaden under kvartalets samtliga månader. Genomsnittspriset, som i juni utgjorde 1·19 kr. per tjog, hade i juli stigit till 1·32 kr., i augusti till 1·51 kr. och i september till 1·72 kr. mot 1·98 kr. i september förra året.

Medelpriset å *potatis* av den nya skörden utgjorde i juli 1·06 kr. per 5 liter och har sedan som vanligt sjunkit mycket kraftigt; sålunda var priset i augusti 50 öre och i september 43 öre per 5 liter; detta pris är 4 öre lägre än för ett år sedan.

Noteringarna å *gula ärter* och *risgryn* lågo vid kvartalets slut resp. 1 och 3 öre lägre än i fjol, varemot *holländska bruna bönor* och *havregryn* fördyrats med resp. 5 och 4 öre per kg.

Mjöl- och brödpriserna ha icke undergått några nämnvärda förskjutningar under kvartalet. En jämförelse med prisnivån för mjöl och bröd ett år tidigare ger vid handen 3 öre lägre pris å vetemjöl, 1 öre å sammalet rågmjöl, 3 öre å rågsikt, 1 öre å grovt spisbröd, 2 öre å knäckebröd, 1 öre å sötlimpa, 4 öre å skorpor, 1 öre å mjukt vetebröd, bakat med vatten, och 2 öre å mjukt vetebröd, bakat med mjölk. Grovbröd (surlimpa, ankarstock) har icke undergått någon prisförändring, och mjukt kaffebröd, som noterats först sedan januari i år, har sedan dess sjunkit med 2 öre per kg. Partipriserna å mjöl från kvarnarna ha sedan september i fjol sjunkit med 3·50 kr. per 100 kg för vetemjöl, 3 kr. per 100 kg för rågsikt och 1 kr. per 100 kg för sammalet rågmjöl.

Priserna å *slaktdjur* visa under kvartalet nedgång för kalvar och får med c:a 15 %, varemot priserna å nötkreatur och svin stigit med resp. 3 och 4 %. För *kött* ha prisfluktuationerna i detaljhandeln varit helt obetydliga, under det att *fläskpriserna* stigit ännu kraftigare än under förra kvartalet; uppgången belöper sig till c:a 15 % för färsk och c:a 10 % för salt vara. Sedan september förra året ha priserna å nötkreatur sjunkit med c:a 10 %, å kalvar med c:a 20 % och å får med c:a 3 %, varemot svinpriserna stigit med drygt 20 %. Under samma tid ha nöt- och kalvkött sjunkit med c:a 10 % och fårkött med c:a 6 %, under det att fläskpriserna stigit med c:a 6 %.

Färsk fisk utvisar under kvartalet en del mindre förskjutningar i båda riktningarna; septemberpriserna ligga i allmänhet något under fjolårets prisnivå. *Salt sill* har stigit något i pris, sedan den nya fångsten kommit i marknaden, men medelpriset härå för september, 41 öre per kg, är 6 öre lägre än i fjol.

Kaffepriserna, som alltsedan förra hösten varit stadda i stigande, visa alltjämt uppåtgående tendens, ehuru svagare än under årets tidigare kvartal. Medelpriset å rostad Santosblandning utgjorde i september 3·32 kr. per kg mot 3·27 kr. i juni och 2·89 kr. i januari, då ovannämnda kaffesort första gången noterades av styrelsen.

De av styrelsen noterade olika slagen av frukt och grönsaker ha som vanligt vid denna årstid under det nu gångna kvartalet sjunkit i pris, med undantag av apelsiner, som endast förekommit i mindre omfattning i marknaden och då till relativt höga priser. *Äpplen* och *bananer* ha sjunkit med i genomsnitt 19 öre per kg och *vitkål* med 20 öre, varemot *apelsiner* stigit med 30 öre per dussin sedan juni månad.

Vad slutligen *bränsle* och *lyse* beträffar, ha samtliga bränsleartiklar undergått prisförskjutningar i övervägande nedåtgående riktning, som medfört sänkning av indextalet för denna post från 146 till 144. Denna sänkning har i främsta rummet betingats av alltjämt fallande vedpriser. Björkved har sålunda under kvartalet sjunkit med i genomsnitt 80 öre per kbm och barrved med 50 öre; sedan september i fjol belöper sig nedgången till resp. 1·40 och 1 kr. per kbm. Kol- och koksnoteringarna utvisa mera obetydliga fluktua-

Livsmedelskostnadernas (inkl. bränsle och lyse) förändringar 1931—september 1932.
Indextal (1931 = 100).

År	Mejeriprod. o. ägg (7 varuslag)	Mjöl (3 varuslag)	Bröd (8 varuslag)	Kött (8 varuslag)	Fisk (7 varuslag)	Rotsaker, frukt o. grönsaker (6 varuslag)	Specerier (7 varuslag)	Maltdrycker o. tobak (3 varuslag)	Bränsle o. lyse (9 varuslag)	Samtliga varuslag[1]
1931	100	100	100	100	100	100	100	100	100	**100**
1932 1:a kv.	96	95	99	89	91	105	105	100	97	**97**
2:a kv.	93	93	99	87	84	113	109	101	96	**96**
3:e kv.	91	93	98	93	88	110	111	101	94	**97**
juli	91	93	98	92	87	116	111	101	95	**97**
augusti	91	93	98	93	88	110	111	101	93	**97**
september	92	92	98	93	88	104	111	101	93	**96**

tioner och septemberpriserna ligga i stort sett mycket nära fjolårets prisnivå. Medelpriset å fotogen (Water White) har däremot under kvartalet stigit med 4 öre per liter; medelnoteringen i september utgjorde 25 öre per liter mot 22 öre i fjol.

Sammanfattning av livsmedelsprisernas förändringar. Till belysande av de allmänna förändringar, som med avseende å livsmedelspriserna (inberäknat bränsle och lyse) ägt rum i detaljhandeln från och med 1931 till och med september 1932, meddelas i tabellen här ovan en serie »vägda» indextal, vilka utarbetats med användande av samma kvantitetstal för de särskilda varuslagen som vid uträknandet av levnadskostnadsindex. Beträffande prisutvecklingen för tiden före 1931 hänvisas till Soc. Medd. årg. 1932, sid. 72 samt efterföljande serie av indextal för livsmedel, bränsle och lyse, som beräknats på liknande sätt som indextalen för samtliga levnadskostnader.

	Juli	Årsmedeltal							1931				1932			
	1914	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1:a kv.	2:a kv.	3:e kv.	4:e kv.	1:a kv.	2:a kv.	3:e kv.	sept.
Indextal	100	168	158	153	154	150	140	131	133	131	130	129	127	127	127	127

Bostad. Hyresindexen kvarstår vid detta beräkningstillfälle oförändrad med indexsiffran 206, enär uppgifter om hyresnivån under nu påbörjade hyresår ännu icke inkommit till styrelsen.

Beklädnad. Uppgifterna avse de priser, som gällde omkring den 15 i kvartalets sista månad. I fråga om insamlingsförfarandet hänvisas till Soc. Medd. *årg. 1920, sid. 549 och årg. 1922, sid. 155 samt årg. 1932, sid. 321.*

Den nu slutförda undersökningen visar, att prisnivån inom detaljhandeln sjunkit något sedan förra kvartalsskiftet, huvudsakligen beroende på fortsatt prisfall å skodon. Det särskilda indextalet för beklädnadsposten sjönk sålunda från 168 till 167; motsvarande tal för september förra året var 170.

[1] Beträffande grupperingen av de olika varuslagen hänvisas till Soc. Medd. årg. 1932, sid. 326.

Skatter. Omräkning av kommunalskatten äger årligen rum den 1 april samt av krono- och landstingsskatterna den 1 oktober (se härom Soc. Medd. årg. 1922, sid. 947). Resultatet av nu företagna omräkning av de båda sistnämnda skatteposterna har medfört en sänkning av skatteindexen från 172 till 171. Härvid må anmärkas, att den inträffade genomsnittliga stegringen av landstingsskatterna ej uppvägt den sänkning, som varit en följd av det med hänsyn till den sjunkande inkomstnivån vid dessa beräkningar tillämpade lägre skatteunderlaget. Den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten är i år oförändrad vid den inkomstnivå, som beräkningarna avse.

Övriga utgifter. Beräkningarna grunda sig på dels priser omkring den 15 i kvartalets sista månad, dels taxor såvitt möjligt fr. o. m. kvartalsskiftet. Den nu avslutade undersökningen visar, att den genomsnittliga prisnivån icke undergått någon förändring sedan förra kvartalet. Inventarier, ävensom kostnaderna för arbetshjälp i hemmet ha visserligen undergått sänkningar, men dessa ha ej varit tillräckliga för att åstadkomma någon förändring av det med 1914 som basår beräknade indextalet för hela utgiftsgruppen, vilket kvarstår oförändrat i 177 mot 175 ett år tidigare.

Sammanfattning. Levnadskostnadsindex.

Under det att de å sid. 743 angivna indextalen, vilka framräknas månatligen, endast gälla de förändringar, som drabbat priserna å livsmedel, bränsle och lyse, avser socialstyrelsens vid varje kvartalsskifte meddelade levnadskostnadsindex förutom nyssnämnda poster jämväl kostnaderna för bostad, beklädnad, skatter och »övriga utgifter» samt åsyftar närmast att belysa förhållandena inom städer och stadsliknande samhällen.

Den nu senast utförda beräkningen rörande levnadskostnadernas förskjutningar avser prisläget omkring den 1 oktober 1932 och hänför sig närmast till förhållandena inom arbetar- och lägre tjänstemannafamiljer samt därmed jämställda samhällsklasser med en utgiftsstat före kriget av cirka 2 000 kr. och 1931 av omkring 3 500 kr. Beträffande tillvägagångssättet vid framräknandet av denna indexserie hänvisas till Soc. Medd. årg. 1932, sid. 318.

Resultatet av indexräkningen redovisas i tabellen å nästa sida.

Utgår man till en början från medelprisnivån år 1931 = 100, finner man för alla de tre senaste kvartalsskiftena jämförelsetalet 98.

Anknytes vidare denna serie till indexberäkningarna med utgångspunkt från juli 1914, befinnes likaledes, att indextalet vid senaste kvartalsskifte är oförändrat sedan närmast föregående.

Av de i beräkningarna ingående sex huvudposterna ha emellertid som tidigare nämnts posten bränsle och lyse sjunkit med 2 enheter samt beklädnad och skatter med vardera 1 enhet, varemot under kvartalet inträffade prisstegringar å fläsk och smör samt å vissa säsong- och importvaror kommit livsmedelsposten att stiga med 1 enhet.

En jämförelse mellan parti- och minutprisernas utveckling lämnas i tablån å sid. 760.

Socialstyrelsens levnadskostnadsindex 1914—1932.

		Livsmedel	Bostad	Bränsle och lyse	Beklädnad	Skatter	Övriga utg.	Summa utg.
1914	juli	100	100	100	100	100	100	**100**
1916	dec.	152	108	168	160	109	125	**139**
1917	maj	174	108	190	170	109	130	**152**
	sept.	180	112	240	210	109	150	**166**
1918	1 jan.	214	112	275	250	109	175	**192**
	1 april	229	112	280	270	114	185	**203**
	1 juli	258	112	286	285	114	195	**219**
	1 okt.	281	112	305	350	114	220	**242**
1919	1 jan.	323	120	381	350	114	225	**267**
	1 april	327	120	367	320	160	215	**265**
	1 juli	318	120	326	310	160	210	**257**
	1 okt.	311	130	294	330	160	215	**257**
1920	1 jan.	307	130	307	345	160	220	**259**
	1 april	287	130	333	370	290	230	**265**
	1 juli	287	130	372	390	290	235	**270**
	1 okt.	298	155	400	390	290	245	**281**
1921	1 jan.	286	155	380	355	290	245	**271**
	1 april	247	155	316	295	372	235	**249**
	1 juli	231	155	264	270	372	225	**236**
	1 okt.	228	163	231	250	372	220	**231**
1922	1 jan.	202	168	207	240	372	210	**216**
	1 april	184	163	196	225	264	200	**195**
	1 juli	178	163	188	210	264	195	**190**
	1 okt.	180	163	183	205	263	195	**190**
1923	1 jan.	166	163	188	203	263	190	**183**
	1 april	164	163	188	199	211	188	**177**
	1 juli	158	163	185	196	211	188	**174**
	1 okt.	163	178	183	194	201	187	**177**
1924	1 jan.	162	178	181	192	201	187	**176**
	1 april	160	178	183	192	173	185	**173**
1924	1 juli	155	178	182	192	173	183	**171**
	1 okt.	164	178	180	191	170	183	**174**
1925	1 jan.	171	186	181	192	170	183	**178**
	1 april	171	186	179	192	162	182	**177**
	1 juli	168	186	177	191	162	181	**176**
	1 okt.	167	186	172	190	168	180	**175**
1926	1 jan.	163	188	171	190	168	180	**174**
	1 april	158	188	170	188	185	179	**173**
	1 juli	156	188	168	187	185	180	**172**
	1 okt.	156	188	166	184	183	180	**171**
1927	1 jan.	155	188	186	182	183	179	**171**
	1 april	149	198	180	181	184	179	**170**
	1 juli	148	198	176	180	184	179	**169**
	1 okt.	154	198	171	181	184	180	**172**
1928	1 jan.	152	198	168	182	184	179	**171**
	1 april	152	199	166	184	183	179	**171**
	1 juli	156	199	164	185	183	179	**173**
	1 okt.	154	199	162	186	184	179	**172**
1929	1 jan.	150	199	159	186	184	179	**170**
	1 april	151	200	165	185	187	178	**171**
	1 juli	148	200	161	184	187	178	**169**
	1 okt.	150	200	160	183	183	178	**170**
1930	1 jan.	145	200	160	183	183	178	**167**
	1 april	140	205	160	181	176	178	**165**
	1 juli	138	205	159	180	176	178	**164**
	1 okt.	137	205	156	178	176	176	**163**
1931	1 jan.	132	205	155	177	176	177	**161**
	1 april	130	206	155	175	173	177	**160**
	1 juli	127	206	153	173	173	176	**158**
	1 okt.	128	206	150	170	173	175	**158**
1932	1 jan.	127	206	149	169	173	175	**157**

1931 = 100

1932	1 april	97	100	97	97	99	100	**98**
	1 juli	96	100	95	97	99	101	**98**
	1 okt.	97	100	94	96	98	100	**98**

Juli 1914 = 100

1932	1 april	125	206	149	168	172	177	**157**
	1 juli	124	206	146	168	172	177	**156**
	1 okt.	125	206	144	167	171	177	**156**

	Varuslag	Kvantitet	1913	1914	1920	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931
			öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre
1	Mjölk: oskummad	l	14	15	44	23	24	24	22	21	22	22	21	21
2	separerad	»	6	6	19	9	9	9	8	8	8	8	8	8
3	Smör: bords- (mejeri-)	kg	236	239	657	366	374	384	337	339	351	339	284	255
4	mat- (lands-)	»	213	218	651	350	350	353	311	306	322	305	265	240
5	Ost: helfet, småpipig, okryddad	»	164	162	524	275	289	266	248	236	237	231	195	190
6	halvfet, » »	»	121	119	374	187	203	182	174	171	172	167	144	141
7	Margarin: växt-, ej smörblandat	»	135	144	376	184	178	178	166	148	140	133	138	129
8	Ägg: svenska, färska	tjog	159	171	578	271	274	265	247	232	241	241	211	193
9	Potatis: gammal	5 l	28	30	60	50	61	58	45	51	64	47	42	44
10	»	hl	—	—	963	771	986	937	672	783	1061	734	640	679
11	färsk, svensk	5 l	46	80	191	180	187	118	107	158	143	104	82	124
12	Gula ärter, svenska	kg	31	35	69	50	51	50	48	57	62	54	36	32
13	Bruna bönor, holländska	»	48	49	180	72	88	72	58	58	84	87	52	43
14	Mjöl: vete-, kärn-, svensk förmaln.	»	31	33	91	45	44	48	48	48	45	43	41	39
15	råg-, samm. el. toppat, svenskt	»	22	23	56	27	30	33	28	31	32	29	25	24
16	rågsikt-, svenskt, märket 000	»	27	29	73	38	40	42	38	43	43	39	35	35
17	Gryn: havre- (ångpreparerade)	»	36	42	101	50	48	50	46	47	51	46	38	36
18	ris-, Burma- el. svenska prima	»	41	41	176	53	54	53	53	53	54	54	52	46
19	Rågbröd: hårt, grovt spisbröd	»	41	43	111	75	73	77	72	73	75	71	66	64
20	Rågbröd: hårt, knäckebröd	»	—	—	139	97	95	99	93	95	97	95	89	88
21	sötlimpa eller siktbröd	»	38	40	105	65	64	70	66	65	65	64	62	61
22	grovbröd (grov hålkaka, ankarst.)	»	30	31	71	44	46	52	48	48	48	48	46	46
23	Vetebröd: skorpor, ordinära	»	76	78	254	157	156	161	156	154	153	150	145	141
24	mjukt matbröd, bakat med vatten	»	43	46	128	77	77	85	79	77	77	76	75	75
25	billigaste sort » » mjölk	»	60	61	145	90	91	99	94	94	94	93	90	89
26	mjukt kaffebröd, billigaste sort	»	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
27	Nötkött, färskt: stek	»	122	116	398	209	204	212	210	197	190	189	189	181
28	soppkött	»	100	95	333	169	167	175	174	164	158	156	155	150
29	Kalvkött, stek: gödkalv	»	131	130	493	256	247	255	253	240	238	239	238	225
30	spädkalv	»	72	70	274	149	144	152	152	144	140	144	145	138
31	Fårkött: färskt, stek	»	133	130	431	225	223	241	238	225	225	230	231	218
32	Malet nötkött (köttfärs)	»	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
33	Fläsk: färskt, (sidfläsk)	»	133	129	449	214	197	249	238	191	205	226	210	147
34	salt, svenskt (sidfläsk)	»	140	137	470	227	204	256	248	199	210	232	217	153
35	» amerikanskt »	»	—	—	364	192	189	236	243	223	213	228	227	195
36	Fisk, färsk: abborre	»	75	76	191	132	135	132	129	124	122	127	127	121
37	gädda	»	108	110	312	209	212	204	191	185	179	191	190	182
38	sill	»	34	35	102	67	72	78	75	67	66	68	70	68
39	strömming	»	38	39	106	61	66	74	75	69	66	67	67	68
40	torsk	»	55	57	139	94	100	101	97	95	92	100	100	97
41	rödspotta (spätta)	»	79	81	219	154	154	155	154	151	152	157	155	154
42	kolja	»	—	—	152	111	120	120	116	118	117	126	124	124
43	Salt sill, prima Islands-	»	45	45	120	59	70	86	66	66	57	61	68	56
44	Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	56	58	156	83	90	98	105	96	95	96	96	85
45	Kaffe, rostat, Santosblandning	»	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
46	Socker, bit-	»	67	65	168	107	96	78	71	72	64	54	45	42
47	Salt, matsalt	»	—	10	31	20	19	19	19	19	18	17	17	16
48	Äpplen, ät-	»	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
49	Apelsiner, medelstora	dussin	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
50	Bananer, prima	kg	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
51	Katrinplommon, amer., storl. 40/50	»	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
52	Vitkål, svensk	»	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
53	Pilsner, klass II, utan glas	1/8 l	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
54	Svagdricka	l	6	6	16	14	14	15	15	15	15	15	16	16
55	Elektrisk ström	kWh	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
56	Fotogen, Water White	l	20	21	60	32	31	30	31	31	29	29	29	24
57	Kokgas	kbm	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
58	Ved: björk-, osågad, hemkörd	»	720	740	2895	1475	1450	1400	1310	1330	1300	1260	1220	1165
59	barr- » »	»	575	595	2310	1075	1080	1055	995	1010	980	945	920	890
60	Kol: antracit- (»valnöt»), hemkört	hl	401	411	2069	840	782	787	787	794	718	703	688	651
61	hushålls-(fyrkol), prima, »	»	234	242	1664	414	389	344	404	383	331	340	328	300
62	Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	100 kg	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
63	c:a 40–60 el. 60–80 mm, »	»	—	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Sept. 1931	Okt. 1931	Nov. 1931	Dec. 1931	Jan. 1932	Febr. 1932	Mars 1932	April 1932	Maj 1932	Juni 1932	Juli 1932	Aug. 1932	Sept. 1932	Höjn. eller sänkn. i %		
öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	sept. 1913—sept. 1932	sept. 1931—sept. 1932	
21	21	21	21	21	21	21	21	20	20	20	20	20	+ 42·9	— 4·8	1
7	8	7	7	8	8	8	8	7	7	7	7	7	+ 16·7	0·0	2
253	248	257	268	248	257	236	235	226	216	220	220	232	— 2·1	— 8·3	3
239	235	240	247	229	233	220	220	214	207	206	208	216	0·0	— 9·6	4
191	192	193	193	194	190	188	186	182	175	171	168	166	+ 0·6	— 13·1	5
143	144	144	144	145	144	142	141	137	130	128	125	123	0·0	— 14·0	6
130	118	118	118	118	118	126	126	126	126	126	126	126	— 8·7	— 3·1	7
198	232	267	258	202	169	151	129	121	119	132	151	172	+ 11·7	— 13·1	8
47	44	45	45	46	47	47	48	48	47	46	44	43	+ 59·3	— 8·5	9
733	684	684	687	696	729	741	748	748	732	719	682	642	—	— 12·4	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	106	50	—	—	—	11
32	32	32	32	32	32	31	31	31	31	32	31	31	0·0	— 3·1	12
41	43	45	47	47	48	46	46	45	46	46	46	46	— 2·1	+ 12·2	13
39	39	39	39	38	37	36	36	36	36	36	36	36	+ 16·1	— 7·7	14
24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	23	+ 4·5	— 4·2	15
35	34	34	35	34	33	33	33	33	33	33	33	32	+ 18·5	— 8·6	16
35	35	37	39	40	41	40	40	39	39	39	39	39	+ 8·3	+ 11·4	17
45	44	43	43	43	43	43	43	43	43	43	43	42	+ 2·4	— 6·7	18
63	63	63	63	63	63	63	63	63	62	62	62	62	+ 51·2	— 1·6	19
88	88	88	88	88	87	87	87	87	87	86	86	86	—	— 2·3	20
61	61	61	61	60	60	60	60	60	60	60	60	60	+ 57·9	— 1·6	21
47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	+ 56·7	0·0	22
141	139	139	139	139	138	138	138	138	138	137	137	137	+ 82·7	— 2·8	23
75	75	75	75	74	74	75	75	75	74	74	74	74	+ 72·1	— 1·3	24
89	89	89	89	88	87	87	88	88	88	88	88	87	+ 45·0	— 2·2	25
.	.	.	.	103	102	101	101	101	101	101	101	101	.	.	26
181	179	177	175	173	168	165	164	163	163	163	163	163	+ 29·4	— 9·9	27
149	148	146	143	141	136	133	131	130	130	130	131	131	+ 26·0	— 12·1	28
223	220	216	213	213	211	209	209	209	209	209	207	206	+ 54·9	— 7·6	29
138	137	135	134	133	129	129	128	127	125	125	125	125	+ 68·9	— 9·4	30
217	206	199	197	199	200	201	204	206	209	212	211	204	+ 52·2	— 6·0	31
.	.	.	.	168	165	162	161	158	157	157	157	157	.	.	32
146	146	145	141	136	128	127	126	126	135	151	154	156	+ 13·0	+ 6·8	33
151	151	149	145	143	134	133	132	131	143	154	157	159	+ 10·4	+ 5·3	34
188	184	182	180	182	183	177	178	175	171	169	174	179	—	— 4·8	35
121	123	124	124	124	126	126	119	108	104	109	111	112	+ 49·3	— 7·4	36
189	191	187	186	186	188	190	167	153	154	170	173	173	+ 57·3	— 8·5	37
73	68	67	66	60	57	57	62	64	70	77	69	67	+ 71·8	— 8·2	38
66	72	72	73	70	69	69	64	59	60	60	57	58	+ 48·7	— 12·1	39
100	100	96	96	96	94	93	91	90	90	92	91	93	+ 69·1	— 7·0	40
152	151	150	153	155	156	153	148	146	144	147	148	152	+ 90·0	0·0	41
122	126	123	126	130	130	126	124	120	121	121	118	120	—	— 1·6	42
47	43	43	42	42	40	36	35	35	34	34	45	41	— 8·9	— 12·8	43
81	78	75	75	74	74	75	74	73	74	74	72	72	+ 33·3	— 11·1	44
.	.	.	.	289	309	311	313	318	327	329	330	332	.	.	45
41	44	43	43	43	45	47	47	47	47	47	47	47	— 29·9	+ 14·6	46
16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	—	0·0	47
.	.	.	.	115	121	122	124	131	142	143	143	123	.	.	48
.	.	.	.	108	110	113	116	123	140	155	164	170	.	.	49
.	.	.	.	150	161	157	159	179	179	180	161	160	.	.	50
.	.	.	.	109	111	110	110	108	107	107	107	107	.	.	51
.	.	.	.	28	30	33	37	43	42	42	28	22	.	.	52
.	.	.	.	22	22	22	22	22	22	22	22	22	.	.	53
16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	+ 166·7	0·0	54
.	.	.	.	36	36	36	36	35	35	35	35	36	.	.	55
22	21	21	21	21	21	21	21	21	21	23	23	25	+ 19·0	+ 13·6	56
.	.	.	.	.	.	17	17	17	17	17	17	17	.	.	57
1155	1140	1135	1135	1135	1130	1125	1120	1110	1095	1075	1035	1015	+ 41·0	— 12·1	58
880	880	875	875	875	865	865	850	845	830	825	795	780	+ 35·7	— 11·4	59
633	630	629	634	630	632	630	634	634	636	637	638	638	+ 59·5	+ 0·8	60
288	289	291	292	292	293	293	294	293	292	292	294	293	+ 25·8	+ 1·7	61
.	.	.	.	447	449	450	449	448	448	447	446	445	.	.	62
.	.	.	.	427	429	431	429	429	430	427	427	427	.	.	63

	Varuslag	Kvantitet	Stockholm	Södertälje	Uppsala	Nyköping	Eskilstuna	Linköping	Norrköping	Motala	Jönköping
1	Mjölk: oskummad	l	23	21	23	20	21	19	20	19	15
2	separerad	»	8	7	9	7	6	8	8	6	6
3	Smör: bords- (mejeri-)	kg	227	229	230	226	226	216	220	216	228
4	mat- (lands-)	»	199	217	226	221	224	203	207	212	214
5	Ost: helfet, småpipig, okryddad	»	199	180	180	177	189	156	172	165	169
6	halvfet, » »	»	134	150	129	128	115	112	139	140	134
7	Margarin, växt-, ej smörblandat	»	128	126	128	127	126	128	128	127	128
8	Ägg, svenska, färska	tjog	198	171	159	152	160	164	174	162	151
9	Potatis: gammal	5 l	45	50	46	40	50	50	48	44	31
10	»	hl	750	714	700	667	—	539	764	—	519
11	färsk, svensk	5 l	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Gula ärter, svenska	kg	28	28	27	26	25	30	26	28	30
13	Bruna bönor, holländska	»	46	45	45	48	45	41	45	45	50
14	Mjöl: vete-, kärn-, svensk förmaln.	»	33	34	35	37	35	34	34	35	35
15	råg-, samm. el. toppat, svenskt	»	23	25	22	25	24	24	24	23	24
16	rågsikt-, svenskt, märket 000	»	31	32	31	33	31	30	30	31	32
17	Gryn: havre-, ångpreparerade	»	42	35	37	39	32	41	38	36	40
18	ris-, Burma-el. svenska prima	»	47	43	38	42	40	45	35	40	40
19	Rågbröd: hårt grovt spisbröd	»	64	62	56	54	55	68	55	65	69
20	Rågbröd: hårt knäckebröd	»	93	93	79	73	80	95	95	90	93
21	sötlimpa eller siktbröd	»	64	64	66	62	70	61	61	46	61
22	grovbröd (grov hålkaka, ankarst.)	»	54	42	49	46	32	45	50	42	46
23	Vetebröd: skorpor, ordinära	»	148	121	157	134	141	147	122	122	135
24	mjukt matbröd, bakat med vatten	»	68	66	85	74	67	67	89	61	79
25	billigaste sort » » mjölk	»	112	100	97	84	94	92	121	80	87
26	mjukt kaffebröd, billigaste sort	»	124	88	115	107	94	105	100	92	92
27	Nötkött, färskt: stek	»	170	183	183	174	177	143	169	151	150
28	soppkött	»	117	142	142	143	144	130	136	136	135
29	Kalvkött, stek: gödkalv	»	194	192	236	191	213	198	216	192	180
30	spädkalv	»	—	100	116	—	125	—	—	86	129
31	Fårkött, färskt, stek	»	202	230	249	243	250	227	232	223	190
32	Malet nötkött (köttfärs)	»	173	167	163	170	150	132	150	147	146
33	Fläsk: färskt (sidfläsk)	»	193	176	162	162	160	145	198	147	143
34	salt, svenskt (sidfläsk)	»	194	170	163	162	160	153	198	147	157
35	» amerikanskt »	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	Fisk, färsk: abborre	»	136	117	110	90	121	136	105	116	132
37	gädda	»	198	193	198	166	182	200	158	175	181
38	sill	»	73	74	80	69	70	60	70	63	74
39	strömming	»	58	60	67	53	65	59	50	59	63
40	torsk	»	138	135	147	150	104	126	100	—	80
41	rödspotta (spätta)	»	157	135	172	163	154	147	161	—	150
42	kolja	»	142	127	141	120	136	137	139	110	125
43	Salt sill, prima Islands-	»	40	39	38	38	40	40	40	40	40
44	Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	64	67	72	73	68	90	74	79	70
45	Kaffe, rostat, Santosblandning	»	375	346	303	342	328	351	343	355	354
46	Socker, bit-	»	44	46	48	45	45	46	46	48	47
47	Salt, matsalt	»	17	15	20	17	15	15	15	15	15
48	Äpplen, ät-	»	133	146	124	146	—	150	132	108	90
49	Apelsiner, medelstora	dussin	158	180	150	175	—	191	—	187	188
50	Bananer, prima	kg	150	146	150	160	160	160	160	160	160
51	Katrinplommon, amer., storl. 40/50	»	111	124	113	113	100	103	110	100	117
52	Vitkål, svensk	»	20	23	15	20	15	24	29	16	20
53	Pilsner, klass II, utan glas	1/8 l	19	23	23	19	19	25	22	20	20
54	Svagdricka	l	23	15	15	15	16	20	15	15	15
55	Elektrisk ström	kWh	25	35	23	38	30	34	36	34	39
56	Fotogen, Water White	l	23	22	25	23	23	23	23	24	25
57	Kokgas	kbm	10	20	15	19	20	18	15	—	20
58	Ved: björk-, osågad, hemkörd	»	1130	1035	1115	895	1100	795	1010	925	1000
59	barr-, » »	»	880	735	710	615	800	685	815	750	825
60	Kol: antracit- (»valnöt»), hemkört	hl	650	700	667	650	600	675	600	—	550
61	hushålls- (fyrkol), prima,	»	270	325	324	300	—	325	275	—	325
62	Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	100 kg	447	480	477	481	423	551	468	—	453
63	c:a 40-60 el. 60-80 mm,	»	407	422	449	490	448	434	413	—	436

Värnamo	Växjö	Kalmar	Västervik	Visby	Karlskrona	Kristianstad	Malmö	Lund	Landskrona	Hälsingborg	Ystad	Halmstad	Varberg	Göteborg	Lysekil	
18	16	22	15	20	22	18	19	19	17	17	18	18	18	19	20	1
6	8	8	5	5	7	6	7	7	6	6	5	8	6	10	5	2
212	224	225	218	215	228	218	215	215	226	225	235	225	230	243	235	3
190	220	208	201	202	209	208	201	—	—	—	—	207	200	229	202	4
182	193	190	183	186	200	160	209	167	169	140	180	187	150	154	175	5
133	—	—	100	142	137	—	131	124	—	—	115	126	117	121	—	6
127	126	127	125	128	126	126	128	127	128	125	120	123	128	128	127	7
142	154	155	136	166	154	153	173	158	160	165	161	165	162	176	145	8
35	40	39	33	50	42	40	36	43	37	35	40	38	40	35	46	9
525	670	592	571	643	710	517	—	567	550	505	425	630	—	492	710	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
35	30	25	29	35	30	32	35	34	39	36	35	33	35	30	30	12
47	48	41	48	45	41	42	42	43	44	45	43	45	40	43	41	13
35	37	32	35	37	39	34	34	34	37	35	34	34	35	33	34	14
21	24	20	22	21	25	22	26	24	22	24	22	22	22	22	23	15
31	34	28	31	34	35	30	31	31	32	32	31	30	32	29	30	16
42	40	35	39	40	40	39	37	36	38	40	40	38	40	38	37	17
45	51	40	48	41	46	43	49	50	47	47	45	38	45	40	39	18
68	65	60	60	65	65	63	68	67	67	67	70	68	65	60	60	19
85	90	90	91	100	98	95	111	102	100	90	99	97	98	70	80	20
46	50	51	50	58	52	39	44	42	43	53	40	50	51	67	58	21
39	45	37	41	48	40	33	33	32	32	38	33	40	41	50	53	22
142	140	99	125	125	137	140	147	140	122	108	130	126	125	131	150	23
63	60	68	90	83	79	—	75	—	—	—	65	—	75	94	82	24
68	80	77	83	95	84	88	74	71	79	69	83	82	90	103	83	25
82	100	84	80	110	108	92	89	122	98	103	95	95	78	136	118	26
151	178	137	168	138	169	158	185	156	180	150	160	153	115	175	158	27
134	156	124	140	121	141	134	138	133	140	128	115	128	96	128	148	28
172	181	202	190	159	204	224	238	177	208	190	180	173	—	195	179	29
124	136	134	150	—	138	146	132	117	116	120	100	137	119	117	140	30
186	182	159	213	171	207	245	248	250	234	241	172	195	185	210	184	31
152	150	135	187	141	180	154	154	155	143	134	173	153	123	160	142	32
150	151	145	153	142	147	129	130	110	130	136	130	146	136	164	152	33
153	156	144	150	146	146	137	142	137	140	150	150	176	140	165	152	34
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35
113	122	131	65	—	94	141	138	125	—	128	—	—	—	139	—	36
150	182	150	150	150	150	165	197	224	200	200	200	200	—	208	—	37
62	53	—	—	—	—	70	72	78	68	62	—	70	39	52	55	38
63	58	46	53	55	46	57	60	—	—	67	43	80	—	85	—	39
—	125	50	55	110	42	53	63	60	54	55	45	50	29	61	46	40
140	140	—	—	157	100	124	175	127	142	137	125	137	118	166	135	41
113	130	100	—	135	—	150	135	144	—	—	138	91	80	102	83	42
37	40	30	39	36	39	42	31	38	43	38	45	37	50	51	38	43
—	—	—	88	55	80	75	—	—	—	—	—	—	65	72	55	44
272	274	360	355	376	373	298	290	330	339	287	325	360	343	346	300	45
45	46	45	46	49	48	44	45	45	46	46	46	45	47	45	46	46
15	20	15	15	16	15	15	15	15	15	15	15	16	13	15	15	47
90	80	125	111	150	126	92	90	113	100	90	113	100	78	83	90	48
160	140	200	—	197	172	173	190	—	—	188	—	175	—	190	185	49
160	160	160	160	160	160	160	150	150	160	160	155	160	155	150	150	50
100	100	99	108	114	120	97	100	98	108	99	100	100	100	124	95	51
15	30	24	23	15	18	—	15	25	12	14	10	15	16	18	18	52
20	20	23	20	25	22	20	21	22	24	22	22	24	20	22	19	53
15	15	15	12	11	14	12	12	11	11	12	9	13	12	18	15	54
42	44	37	46	44	45	24	41	36	40	30	35	35	37	25	41	55
27	27	22	24	21	25	21	23	23	23	23	23	22	25	23	24	56
—	—	20	17	19	18	16	15	15	18	13	18	—	—	12	—	57
800	815	805	850	1100	875	1050	1770	1200	1600	1300	1300	1095	1200	1400	1250	58
575	650	620	650	700	675	800	1545	1000	1500	1200	1100	840	—	1145	1000	59
625	650	675	650	750	700	525	525	550	625	650	615	650	525	538	475	60
300	375	—	250	350	300	200	192	190	224	265	197	225	250	220	213	61
450	510	436	427	413	431	300	336	380	378	376	335	390	400	378	369	62
425	480	420	415	423	442	280	295	360	370	360	335	396	381	370	341	63

	Varuslag	Kvantitet	Vänersborg	Borås	Lidköping	Tidaholm	Karlstad	Filipstad	Arvika	Örebro	Västerås
1	Mjölk: oskummad	l	18	20	16	14	22	22	22	20	19
2	separerad	»	8	8	7	5	8	6	7	8	8
3	Smör: bords- (mejeri-)	kg	230	234	228	234	234	234	240	230	226
4	mat- (lands-)	»	195	225	218	210	221	213	200	213	217
5	Ost: helfet, småpipig, okryddad	»	183	149	140	168	170	140	130	137	130
6	halvfet, » »	»	—	103	93	—	120	108	—	110	—
7	Margarin, växt-, ej smörblandat	»	127	127	126	125	125	126	126	120	128
8	Ägg, svenska, färska	tjog	146	171	161	140	164	184	158	175	177
9	Potatis: gammal	5 l	50	35	40	35	43	43	34	31	42
10	»	hl	850	565	765	650	636	729	—	—	700
11	färsk, svensk	5 l	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Gula ärter, svenska	kg	35	28	30	30	30	27	33	25	25
13	Bruna bönor, holländska	»	50	45	50	48	46	50	48	40	44
14	Mjöl: vete-, kärn-, svensk förmaln.	»	36	33	35	36	35	35	35	33	33
15	råg-, samm. el. toppat, svenskt	»	24	22	21	23	21	23	23	24	24
16	rågsikt-, svenskt, märket 000	»	31	30	30	33	30	32	32	30	32
17	Gryn: havre-, ångpreparerade	»	38	38	40	40	38	40	39	35	40
18	ris-, Burma-el. svenska prima	»	50	40	38	45	39	48	38	35	43
19	Rågbröd: hårt, grovt spisbröd	»	75	64	60	63	61	57	58	60	52
20	hårt, knäckebröd	»	93	88	81	84	84	80	90	80	79
21	sötlimpa eller siktbröd	»	61	62	71	72	72	65	69	58	55
22	grovbröd (grov hålkaka, ankarst.)	»	47	52	50	50	52	50	59	58	47
23	Vetebröd: skorpor, ordinära	»	140	130	121	140	152	160	150	125	115
24	mjukt matbröd, bakat med vatten	»	59	54	59	65	80	67	62	69	61
25	billigaste sort » » mjölk	»	74	71	71	82	100	77	86	101	66
26	mjukt kaffebröd, billigaste sort	»	85	82	80	72	91	80	102	102	118
27	Nötkött, färskt: stek	»	175	171	165	150	169	164	157	173	157
28	soppkött	»	120	145	125	120	131	150	135	130	106
29	Kalvkött, stek: gödkalv	»	180	191	190	180	203	200	205	194	200
30	spädkalv	»	100	131	103	115	100	120	138	100	130
31	Fårkött, färskt, stek	»	210	201	208	186	220	197	180	197	229
32	Malet nötkött (köttfärs)	»	130	148	170	150	160	160	166	140	170
33	Fläsk: färskt (sidfläsk)	»	155	177	165	140	165	170	170	153	168
34	salt, svenskt (sidfläsk)	»	160	175	162	140	163	170	170	153	180
35	» amerikanskt »	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	Fisk, färsk: abborre	»	100	131	85	126	137	125	76	112	112
37	gädda	»	150	190	128	176	171	173	154	173	180
38	sill	»	74	65	63	63	75	79	70	69	60
39	strömming	»	80	80	68	61	73	65	70	62	54
40	torsk	»	70	64	74	97	106	100	102	128	127
41	rödspotta (spätta)	»	175	142	143	131	150	146	—	169	151
42	kolja	»	95	118	106	86	125	118	117	124	131
43	Salt sill, prima Islands-	»	42	36	50	39	40	40	44	35	31
44	Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	70	71	80	60	79	88	55	83	77
45	Kaffe, rostat, Santosblandning	»	332	319	314	313	334	314	344	300	319
46	Socker, bit-	»	47	47	47	49	49	48	48	46	46
47	Salt, matsalt	»	15	15	20	15	15	18	15	15	15
48	Äpplen, ät-	»	142	89	100	133	103	123	136	143	124
49	Apelsiner, medelstora	dussin	150	200	165	150	150	135	158	179	—
50	Bananer, prima	kg	150	155	160	160	160	160	160	160	160
51	Katrinplommon, amer., storl. 40/50	»	109	95	120	98	108	110	106	90	110
52	Vitkål, svensk	»	25	30	17	15	25	20	17	17	20
53	Pilsner, klass II, utan glas	1/8 l	25	22	19	19	22	19	19	19	20
54	Svagdricka	l	15	15	15	14	20	15	15	15	13
55	Elektrisk ström	kWh	35	33	25	35	39	39	29	34	34
56	Fotogen, Water White	l	24	24	23	24	25	25	23	23	23
57	Kokgas	kbm	20	—	19	—	20	—	—	16	18
58	Ved: björk-, osågad, hemkörd	»	1075	1465	985	900	1100	1000	1050	1000	1120
59	barr-, » »	»	775	965	650	635	850	650	700	815	820
60	Kol: antracit- (»valnöt»), hemkört	hl	500	670	575	650	600	575	650	550	650
61	hushålls- (fyrkol), prima, »	»	275	288	300	280	300	375	350	300	270
62	Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	100 kg	401	408	448	475	469	460	500	415	454
63	c:a 40–60 el. 60–80 mm, »	»	425	400	423	438	468	460	500	426	431

Falun	Ludvika	Avesta	Mora	Gävle	Söderhamn	Sundsvall: staden	Sundsvall: sågv.-distr.	Kramfors	Östersund	Umeå	Vilhelmina	Luleå	Malmberget o. Gällivare	Kiruna	Samtliga orter	
22	22	20	22	23	20	25	25	20	23	20	20	28	27	28	**20**	1
—	—	6	7	10	10	10	10	9	8	10	—	7	—	—	**7**	2
240	230	230	253	232	250	248	243	256	231	253	260	252	241	237	**232**	3
221	207	225	224	223	220	241	233	244	220	235	223	238	219	230	**216**	4
165	140	170	140	132	178	173	157	152	152	162	157	183	145	176	**166**	5
116	—	120	—	—	125	134	120	—	117	127	130	120	120	—	**123**	6
127	123	125	123	120	118	125	126	126	128	126	127	128	121	120	**126**	7
180	201	172	199	189	191	204	192	209	203	206	191	206	191	199	**172**	8
39	37	41	37	40	50	51	46	40	50	46	70	54	54	63	**43**	9
607	691	665	464	531	—	786	629	475	581	786	667	900	890	—	**642**	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
34	25	29	30	30	35	36	32	30	27	34	36	39	31	38	**31**	12
45	45	48	48	40	47	49	48	44	50	50	49	49	51	54	**46**	13
37	36	35	37	33	36	40	39	38	37	37	38	40	38	41	**36**	14
24	22	24	24	23	24	26	25	23	26	25	25	25	26	26	**23**	15
32	31	33	33	32	32	35	35	33	35	34	35	35	35	36	**32**	16
37	35	37	39	38	43	42	39	40	39	38	41	40	39	41	**39**	17
42	34	39	38	48	35	44	42	45	38	40	41	40	44	46	**42**	18
54	52	56	55	55	63	65	63	58	59	70	61	65	56	65	**62**	19
74	75	70	75	75	83	78	77	78	81	80	78	85	76	83	**86**	20
70	61	61	66	61	55	69	70	57	65	63	75	62	77	86	**60**	21
—	55	—	—	49	55	58	62	—	52	54	65	50	67	—	**47**	22
123	125	148	151	157	129	133	131	122	147	150	150	196	144	162	**137**	23
83	70	61	77	86	66	84	84	70	82	87	70	90	—	103	**74**	24
89	—	—	—	98	89	99	98	110	99	—	—	—	—	—	**87**	25
107	105	88	100	105	127	124	123	76	102	113	—	150	80	114	**101**	26
170	165	164	180	157	163	178	175	160	160	178	145	170	155	162	**163**	27
150	135	144	120	117	127	135	127	130	134	120	113	138	116	128	**131**	28
220	223	192	220	227	217	242	231	220	244	250	—	300	231	258	**206**	29
150	—	122	125	136	144	146	129	130	132	128	125	140	120	138	**125**	30
220	200	215	175	197	186	218	189	195	182	179	156	180	171	177	**204**	31
150	160	160	150	158	170	169	167	161	185	200	150	160	168	170	**157**	32
170	177	150	160	160	163	164	154	150	173	168	165	160	150	157	**156**	33
167	177	153	160	160	160	168	164	156	186	170	149	160	161	161	**159**	34
—	—	—	—	—	—	—	181	180	184	180	160	195	173	180	**179**	35
150	125	100	125	88	75	131	106	119	96	81	100	88	—	71	**112**	36
200	200	179	175	196	172	181	163	186	146	150	100	138	150	135	**178**	37
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**67**	38
66	50	58	60	50	34	35	29	37	60	40	—	53	48	60	**58**	39
121	125	125	100	150	125	125	—	100	101	—	—	75	—	—	**93**	40
192	200	150	143	194	150	200	—	200	146	—	—	150	—	—	**152**	41
123	150	125	110	150	125	125	—	100	100	—	—	75	—	—	**120**	42
36	45	46	37	35	35	55	47	30	40	40	63	35	50	58	**41**	43
48	75	83	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**72**	44
335	320	350	350	345	325	350	347	300	336	315	353	345	318	363	**332**	45
45	47	47	49	46	48	48	49	49	50	48	49	47	49	52	**47**	46
15	12	15	15	15	15	19	16	15	15	15	19	20	19	15	**16**	47
125	120	150	138	143	135	167	155	145	147	140	138	141	151	156	**123**	48
131	167	167	160	120	175	192	185	170	164	—	158	177	163	165	**170**	49
160	160	160	165	159	160	160	160	170	170	165	180	165	175	175	**160**	50
101	90	108	105	96	110	118	109	113	114	110	107	117	116	110	**107**	51
12	17	28	23	20	40	40	31	25	38	25	38	29	35	30	**22**	52
20	20	20	23	21	21	20	22	24	21	22	28	23	26	26	**22**	53
15	15	15	18	12	15	18	17	20	22	16	25	20	20	20	**16**	54
28	39	35	45	39	35	40	40	31	30	34	55	35	28	28	**36**	55
25	20	25	30	23	21	25	24	25	30	27	27	30	35	35	**25**	56
18	—	—	—	18	—	21	—	—	18	—	—	—	—	—	**17**	57
1015	900	900	950	860	825	765	590	700	890	725	500	900	900	1200	**1015**	58
785	600	700	635	700	750	600	475	550	630	650	400	715	700	800	**780**	59
633	650	600	750	625	600	700	—	850	775	650	—	725	—	900	**638**	60
350	—	—	350	275	300	350	—	450	375	325	—	300	—	—	**293**	61
550	409	550	625	434	471	450	—	378	630	491	—	455	—	—	**445**	62
529	385	500	521	445	458	450	—	—	587	490	—	434	—	—	**427**	63

Kreaturs- och köttpriser för Stockholm, Linköping, Norrköping, Malmö och Göteborg 1913 samt 1929—september 1932[1].

Kreatursprisser[2] (öre per kg levande vikt).	1913	1929	1930	1931	Sept. 1931	Dec. 1931	Mars 1932	Juni 1932	Juli 1932	Aug. 1932	Sept. 1932
Kor:											
Extra prima	61	68	65	55	55	47	43	43	44	45	44
Kl. 1	55	58	58	48	47	41	38	37	38	40	39
» 2	50	50	50	41	40	35	32	32	32	34	33
» 3	41	35	38	31	31	24	22	23	24	25	25
Kvigor (o. stutar):											
Extra prima	66	74	71	62	62	55	51	50	51	52	51
Kl. 1	60	67	65	56	56	49	45	45	46	47	46
» 2	50	53	54	46	46	39	36	37	37	38	38
Tjurar:											
Extra prima	65	69	71	54	52	46	39	41	43	43	42
Kl. 1	62	65	66	51	47	42	34	37	39	39	38
» 2	58	61	63	48	45	39	34	35	37	37	36
» 3	50	49	55	45	43	36	30	31	33	33	32
Oxar:											
Extra prima	63	68	66	55	54	47	43	43	45	46	44
Kl. 1	57	60	60	50	49	42	38	40	41	42	41
» 2	48	44	48	38	38	31	28	29	30	31	30
Kalvar:											
Sötmjölks-	70	90	85	73	66	71	71	65	58	59	56
Skummjölks-	57	64	61	52	47	50	48	42	36	38	36
Får:											
Yngre	58	78	76	66	61	58	65	70	63	60	58
Äldre, feta	53	51	49	41	37	35	39	42	35	33	32
Svin:											
Slakterisvin	82	113	94	59	61	52	51	71	69	71	74
Rena, större	81	108	87	54	56	48	47	65	64	66	69
Suggor	68	79	60	34	32	33	29	36	38	38	40
Köttpriser (öre per kg hel kropp).											
Ox-, kvig- och kokött:											
Kl. 1	·	115	113	99	99	87	79	80	82	83	83
» 2	·	92	97	82	82	71	64	63	66	67	66
» 3	·	67	75	64	64	49	43	43	47	47	47
Tjurkött:											
Kl. 1	·	108	111	91	89	78	65	67	72	71	71
» 2	·	95	102	83	81	69	54	56	61	60	61
Gödkalvekött:											
Sötmjölkskalvar Kl. 1	·	155	145	126	115	118	121	113	101	103	98
» 2	·	134	129	112	106	110	108	101	87	92	89
Skummjölkskalv. » 1	·	119	116	94	85	85	85	74	65	67	66
Lamm	·	187	445	133	—	128	145	162	150	145	137
Får: fullt feta	·	147	146	128	121	109	125	133	121	112	112
Svin: Slakterifläsk.											
Kl. 1 (50— 75 kg)	·	154	129	85	87	76	71	96	97	98	104
» 2 (75—100 »)	·	147	121	79	84	72	70	92	94	94	99
Suggor, feta	·	112	82	48	45	47	44	49	55	54	59
» mindre feta	·	97	74	42	37	39	37	42	47	45	48

[1] Fullständiga månadsuppgifter för jan. 1931—maj 1932 återfinnas i Soc. Medd. årg. 1932, sid. 560—561. — [2] För 1913 föreligga inga uppgifter från Linköping och Norrköping. För vissa varuslag saknas uppgifter tillfälligtvis eller under längre perioder för en eller flera av orterna.

Litteraturöversikt.

(September 1932.)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen.

Allmänna sociala frågor.

ANSIAUX, M. Les conquêtes ouvrières sont-elles compatibles avec le régime capitaliste? Revue du travail 1932, nr 7.

BINGHAM, J. H. Fundamentals of planning. The co-operative review sept. 1932.

BJURLING, O. Kris och krisprogram. Statsvetenskaplig tidskrift 1932, nr 3.

ECKARDT, H. v. Der autoritäre Staat und die Freiheit der Presse. Der Arbeitgeber 1932, nr 18.

HEDBERG, O. Arbejderklassen og Verdenssituationen. Arbejderen 15 sept. 1932.

LUNDBERG, F. Det privata försäkringsväsendet och det ekonomiska samhällets rationalisering. (Föredrag.) Nordisk försäkringstidskrift 1932, nr 4.

MAN, H. DE. Den nyupptäckte Marx. Tiden 1932, nr 7.

MOHR, H. Folkeforbundet og intellektuelt samarbeide. Nordisk tidskrift 1932, nr 5.

SEVERIN, F. Planhushållning och organ därför. Tiden 1932, nr 7.

SJÖSTRAND, E. Guldet och depressionen. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 36.

TARNOW, F. Die Produktivitätsfrage im Kapitalismus. Die Arbeit 1932, nr 9.

WIGFORSS, E. Ur krisdiskussionen. (Referat av »Den ekonomiska världskrisen».) Tiden 1932, nr 7.

Sverige.

LINDGREN, J. Maskinernas nytta eller skada. Hur 80-talets fackföreningsfolk såg på rationaliseringen. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 37.

Amerikas förenta stater.

Labor offices in the United States and in foreign countries. Monthly labor review aug. 1932.

Indien.

GARRATT, G. T. The Indian industrial worker. The economic journal sept. 1932.

Italien.

NENNI, P. Will fascism become a form of democracy? The Labour magazine sept. 1932.

Concentration camps for native labour on the coast of Cyrenaica. International labour review sept. 1932.

Kina.

RISCHE, B. L. Die Arbeitsverhältnisse in China. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 25.

Liberia.

Slavery and forced labour in Liberia. International labour review sept. 1932.

Ryssland.

SCHWANEBACH, H. v. Sowjet-Arbeit 1932. Der Arbeitgeber 1932, nr 18.

Femårsplanens öde. Industria 1932, nr 19.

Schweiz.

WUNDERLICH, FRIEDA. Die wirtschaftliche Lage in der Schweiz und die sozialpolitische Entwicklung im Jahre 1931. Soziale Praxis 1932, nr 35—36.

Spanien.

MÉTALL, R. A. Der soziale Gehalt der spanischen Verfassung. Soziale Praxis 1932, nr 36.

Storbritannien.

Reports on industrial surveys of Lancashire and of the North-East coast. The Ministry of labour gazette 1932, nr 9.

Tyskland.

SCHINDLER, E. Die neue Notverordnung. Arbeit und Beruf 1932, nr 17.

WUNDERLICH, FRIEDA. Das Wirtschaftsprogramm der Reichsregierung und die Notverordnung vom 4. September 1932. Soziale Praxis 1932, nr 36.

Die Gewerkschaften und die Notverordnung. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 38.

Die Notverordnung zur Belebung der Wirtschaft. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 37.

Von Papens »upplivnings»-förordning. Industria 1932, nr 20.

Arbetarskydd.

BUDDE. Unfall beim Ausspeichern von Düngesalz. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 26.

EDSTRÖM, G. Bostads- och arbetsförhållandenas inverkan på de kroniska reumatiska infektartriternas förlopp. Hygiea 1932, nr 16.

EMELE. Sicherheitsschürze für Metzger. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 26.
HUSS, G. E. Förgiftningsfarorna vid autogen metallbearbetning. Verkstäderna 1932, nr 9.
KAPPE. Blausäurevergiftung auf einer Kokerei? Reichsarbeitsblatt 1932, nr 26.
KOLTER, H. Zapfstellen. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 26.
LENZ, W. Über den Zerknall eines ortsfesten Sauerstoffvorratsbehälters. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 26.
LUNDEBERG, N. Olycksfall vid järnverk och deras förebyggande. Arbetarskyddet 1932, nr 8.
MANSCHKE, R. Die Korrosion von Kesseln. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1932, nr 9.
MEYER, H. Neue Schutzvorrichtungen für Zahnradgetriebe. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 26.
QUINT. Unfallverhütungsvorrichtung für Aufzüge. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 26.
RICHTER, H. Der Kesselschlamm, ein bisher unbekannter Gefahrenherd. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1932, nr 9.
SAWYER, W. Sjuksköterskans roll i industrien. Svenska röda korset 1932, nr 8.
SCHAPER. Tödlicher Unfall in der elektrischen Gasreinigungsanlage eines Metallhüttenwerkes. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 26.
TEISSL, L. Erforschung der Unfallursachen. (Radioföredrag.) Zeitschrift für Gewerbehygiene 1932, nr 9.
— Wesen und Bedeutung der Unfallstatistiken. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 26.
Explosionen an Speisewasservorwärmern. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1932, nr 9.
Kesselspeisewasser-Reinigung. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1932, nr 9.
Technischer Unfallschutz und Unfallverhütungs-Propaganda. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1932, nr 9.

Sverige.

STENHOLM, W. Obligatoriska läkarundersökningar av arbetare sysselsatta i vissa hälsofarliga arbeten. Arbetarskyddet 1932, nr 8.

Amerikas förenta stater.

DAVIS, H. B. Die Entwicklung der Unfallverhütung in der amerikanischen Industrie. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 26.

Tyskland.

GOLLASCH. Unfallschutz und Unfallbewegung auf der Dortmunder Union im Jahre 1931. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 26.
WUNDERLICH, FRIEDA. Die bayerische Gewerbe- und Bergaufsicht im Jahre 1931. Soziale Praxis 1932, nr 37.

Ungern.

Accidents mortels de la circulation en Hongrie (1931). (Ungersk text.) Magyar statisztikai szemle 1932, nr 7.

Österrike.

FRÄNKEL, R. Der Gewerbeinspektorenbericht für das Jahr 1931. Arbeit und Wirtschaft 1932, nr 18.

Arbetslön och arbetstid.

SJÖSTRAND, E. Arbetstidsförkortning såsom medel mot arbetslöshet. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 37—39.
Co-operative bakeries. Societies' views on night baking. The co-operative review sept. 1932.
40 Timers Arbejdsuge. Arbejdsgiveren (Danmark) 1932, nr 20.

Amerikas förenta stater.

De amerikanska löne reduktionernas omfattning. Industria 1932, nr 20.
Salary and wage policy in the depression. The conference board bulletin aug. 1932.
Salary and wage policy in the depression. Monthly labor review aug. 1932.
Wages and hours of labor in air transportation, 1931. Monthly labor review aug. 1932.
Wages and hours of labor in the dyeing and finishing of textiles, 1930 and 1932. Monthly labor review aug. 1932.

Danmark.

Arbejde paa indskrænket Tid den 20. Juli 1932. Statistiske Efterretninger 1932, nr 36.

Schweiz.

Löhne verunfallter Arbeiter im Jahre 1931. Die Volkswirtschaft 1932, nr 9.

Storbritannien.

JONES, F. Present wage rates. The co-operative review sept. 1932.
Arbeitsverdienste in Grossbritannien. Wirtschaft und Statistik 1932, nr 17.
Numbers employed and wages in the railway service. The Ministry of labour gazette 1932, nr 9.

Tyskland.

KOCIK, A. Lönereduceringarna i Tyskland. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 38.
Arbeitsverdienste im deutschen Steinkohlen- und Braunkohlenbergbau. Wirtschaft und Statistik 1932, nr 16.
Hauptergebnisse der zweiten amtlichen Lohnerhebung in der metallverarbeitenden Industrie für Oktober 1931. Vierteljahrshefte zur Statistik des Deutschen Reichs 1932, nr 2.
Das Regierungsprogramm und die Vierzigstundenwoche. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 37.

Arbetsmarknad och arbetslöshet.

CANNAN, E. The demand for labour. The economic journal sept. 1932.
MASSAR, K. Die Rueff'schen Kurven. Soziale Praxis 1932, nr 38.

Sverige.

Arbetslöshet och hjälpkontroll. Sunt förnuft 1932, nr 5.
Vad en arbetslöshetsförsäkring är värd. Industria 1932, nr 20.

Amerikas förenta stater.

RAGER, F. Amerikanische Arbeitslosenfürsorge. Arbeit und Wirtschaft 1932, nr 18.

Labor productivity and displacement in the electric light and power industry. Monthly labor review aug. 1932.

Man-hour productivity in the blast-furnace industry in 1929. Monthly labor review aug. 1932.

Report of Senate Committee on unemployment insurance. Monthly labor review aug. 1932.

Danmark.

BOJE, A. Arbejdslöshedsforsikringen i Danmark gennem et kvart Aarhundrede. Socialt arbeid 1932, nr 7.

Frankrike.

Arbejdslöshedsproblemet i Frankrig. Arbejdsgiveren (Danmark) 1932, nr 19.

Schweiz.

BENNINGER. Stand der schweizerischen Arbeitslosenversicherung. Int. Zeitschrift für Sozialversicherung 1932, nr 8.

Storbritannien.

HAMILTON WHYTE, W. Decasualisation of dock labour at the port of Bristol. Economica aug. 1932.

Unemployment among boys and girls. The Ministry of labour gazette 1932, nr 9.

Tyskland.

BROECKER, B. Gewerkschaften und freiwilliger Arbeitsdienst. Der öffentliche Arbeitsnachweis Jahrg. 9, nr 12.

FAUPEL, D. W. Zur Fortentwicklung des Arbeitsdienstes. Der Arbeitgeber 1932, nr 17.

FUNCKE, v. Ein Jahr freiwilliger Arbeitsdienst. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 25.

GASE. Die neuen Vorschriften über den freiwilligen Arbeitsdienst. Die Reichsversicherung 1932, nr 8.

GRÜBER, H. Örtliche Unterbauung des freiwilligen Arbeitsdienstes. Arbeit und Beruf 1932, nr 17.

HEILANDT, A. Beschäftigung Arbeitsloser in der AEG. Der Arbeitgeber 1932, nr 17.

JAERISCH. Die Neugestaltung des freiwilligen Arbeitsdienstes. Arbeit und Beruf 1932, nr 17.

JESERICH, K. Die allgemeine Arbeitsdienstpflicht. Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik B. 68, s. 82.

MANGELS, E. Kontrolle der Statistik. Der öffentliche Arbeitsnachweis Jahrg. 9, nr 11.

MLEINEK, CLARA. Aus der Reichsanstalt für Arbeitsvermittlung und Arbeitslosenversicherung. Soziale Praxis 1932, nr 38.

— Der freiwillige Arbeitsdienst für Mädchen. Der öffentliche Arbeitsnachweis Jahrg. 9, nr 12.

SCHEPP, J. Neue Ziele in der Arbeitslosenhilfe? Arbeit und Beruf 1932, nr 16.

SCHEVEN, E. M. v. Der freiwillige Arbeitsdienst gut, aber unvollkommen und unzulänglich. Der öffentliche Arbeitsnachweis Jahrg. 9, nr 12.

SCHWEITZER, O. Hilfe für die arbeitslose Techniker-Jugend. Soziale Praxis 1932, nr 35.

SYRUP. Der freiwillige Arbeitsdienst für die männliche deutsche Jugend. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 27.

Befolkningsfrågan.

GINI, C. Der Anstieg der Sterblichkeit beim männlichen Geschlecht im Alter von 20 bis 25 Jahren und die geringere Widerstandsfähigkeit von Kindern der Väter dieses Alters. Deutsches statistisches Zentralblatt 1932, nr 5.

MEURK, B. E. Dödlighetsminskningen och dess orsaker. Pensionsförsäkringen 1932, nr 7.

WICKSELL, S. D. Den differentiella nativiteten. Statsvetenskaplig tidskrift 1932, nr 3.

— Dödlighetstabell för livränteförsäkring. Statsvetenskaplig tidskrift 1932, nr 2.

Japan och Kina.

REICHWEIN, A. Bevölkerungsdruck in Ostasien. Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik B. 68, s. 1.

Schweiz.

HERSCH, L. L'évolution du taux général de la mortalité en Suisse depuis le début du 20e siècle et les perspectives de l'accroissement naturel de la population suisse. Zeitschrift für schweizerische Statistik und Volkswirtschaft 1932, nr 2.

Tyskland.

Die Sterblichkeit im Deutschen Reich in den Jahren 1927 bis 1931 im Vergleich zur Sterbetafel 1924/26. Vierteljahrshefte zur Statistik des Deutschen Reichs 1932, nr 2.

Ungern.

THIRRING, L. Quelques renseignements sur l'accroissement de la population des communes hongroises de 5000 à 10000 habitants. (Ungersk text.) Magyar statisztikai szemle 1932, nr 7.

Bostadsförhållanden.

Sverige.

NYSTRÖM, B. Depressionen och hyresmarknaden. (Föredrag.) Sveriges fastighetsägaretidning 1932, nr 18.

REGNÉR, C. O. Den yttre hygienen vid villor och lantgårdar. Hem i Sverige 1932, nr 9.

WALLANDER, S. Sol, ljus, luft och pengar. Sv. stadsförbundets tidskrift 1932, nr 5.

Ryssland.

BJÖRK, L. Stadsbyggandets problem i Sovjetunionen. Byggmästaren 1932, nr 26.

Tyskland.

EBEL. Reichszuschüsse für Instandsetzungsarbeiten an Wohngebäuden, zur Teilung von

Wohnungen und für den Umbau gewerblicher Räume zu Wohnungen. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 27.

HOFFMANN, J. Bausparkassen im Reinigungsprozess. Soziale Praxis 1932, nr 36.

Bautätigkeit im Deutschen Reich im Jahre 1931. Vierteljahrshefte zur Statistik des Deutschen Reichs 1932, nr 2.

Fattigvård, barnavård och annan hjälpverksamhet.

BAUM, W. Schutz der Familie. II Internationale Konferenz für soziale Arbeit in Frankfurt a. M. Blätter für Wohlfahrtspflege 1932, nr 8.

Schweiz.

STEIGER, EMMA. Die unvollständige und die zerrüttete Familie als soziologisches, pädagogisches und fürsorgerisches Problem. Zeitschrift für schweizerische Statistik und Volkswirtschaft 1932, nr 2.

Tyskland.

BÜLOW, A. v. Die öffentliche Fürsorge und Wohlfahrtspflege im Deutschen Reich. Der Arbeitgeber 1932, nr 17.

FRITZ. Ein Notprogramm des allgemeinen Fürsorgeerziehungstages. Soziale Praxis 1932, nr 35.

PICK. Sparsamkeit in der öffentlichen Fürsorge. Soziale Praxis 1932, nr 38.

Die Zählung der Hilfsbedürftigen in der öffentlichen Fürsorge. Die Reichsversicherung 1932, nr 8.

Föreningsväsen.

Sverige.

Sågverksförbundets 25-årsjubileum. Industria 1932, nr 19.

Amerikas förenta stater.

Arbetsgivareorganisationer i Förenta staterna. Industria 1932, nr 19—20.

Frankrike.

RAPPAPORT, J. Den franska syndikalismen. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 36.

Norge.

En 60-årsjubilant. Den Typografiske Forening, Oslo. [Landsorganisationens] Meddelelsesblad 1932, nr 6/7.

Ryssland.

SCHWARZ, S. Der neunte russische Gewerkschaftskongress. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 38.

WEBB, [BEATRICE]. The trade unions in Russia. The Labour magazine sept. 1932.

Storbritannien.

SUTHERS, R. B. The trades union congress. The Labour magazine sept. 1932.

The trades union congress. The Ministry of labour gazette 1932, nr 9.

Tjeckoslovakien.

SCHÄFER, A. Die deutschen freien Gewerkschaften der Tschechoslowakei in der Wirtschaftskrise. Soziale Praxis 1932, nr 35.

Tyskland.

MERTENS, H. Das berufsständische Prinzip in den christlichen Gewerkschaften. Die Arbeit 1932, nr 9.

SEELBACH, H. Die gewerkschaftliche Agitation in der Krise. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 36.

— Planmässige Ausgestaltung der gewerkschaftlichen Agitation. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 38.

— Schwierigkeiten der gewerkschaftlichen Agitation. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 37.

Hälso- och sjukvård.

BLADINI, L. Om förebyggande vård i allmänhet och skolläkarevård i synnerhet. (Föredrag.) Svenska röda korset 1932, nr 8.

— Skolläkarevård. (Utdrag ur föredrag.) Landskommunernas tidskrift 1932, nr 9.

Sverige.

BROBERG, C. Anslag och lån till mindre varmbadanläggningar. Sv. stadsförbundets tidskrift 1932, nr 5.

ENGSTRAND, G. Väggohyran bör bekämpas lika energiskt som en smittosam sjukdom. Meddelanden från K. Socialdepartementets byrå för fattigvårds- och barnavårdsärenden 1932, nr 49.

Finland.

MANDELIN, E. Sundhetsinspektören och skolsystern i Finland. Svenska röda korset 1932, nr 8.

Tyskland.

Stand der Tuberkulosebekämpfung im Frühjahr 1932. Die Reichsversicherung 1932, nr 8.

Jord- och egnahemsfrågan.

Sverige.

SKÖLD, P. E. Arvid Lindman som skogspolitiker. Skogen 1932, nr 19.

Danmark.

PEDERSEN, J. En Gældsordning for Landbruget. Nationalökonomisk Tidsskrift 1932, nr 4.

Kanada.

Progress of the garden allotment movement in Canada. The labour gazette 1932, nr 8.

Ryssland.

The collectivisation of agriculture in the U.S.S.R. International labour review sept. 1932.

Tyskland.

Was wird aus der Siedlung? Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 36.

Kollektivavtal och arbetskonflikter.

Garantier mot konflikter. Arbeidsgiveren (Norge) 1932, nr 19.

Sverige.

BRUNIUS, A. Blokaderett og blokadepress i Sverige. Arbeidsgiveren (Norge) 1932, nr 19.

Landsorganisationens lönepolitik nationellt och internationellt. Industria 1932, nr 19.

Belgien.

VANDERVELDE, E. The strikes in Belgium's »black country». The Labour magazine sept. 1932.

Norge.

Veiarbeiderkonflikten. [Landsorganisationens] Meddelelsesblad 1932, nr 6/7.

Vår arbeidstvistlovgivning. Arbeidsgiveren 1932, nr 18.

Storbritannien.

Lancashirestrejken utbruten. Industria 1932, nr 19.

Strejken i Englands Bomuldsindustri. Arbejdsgiveren (Danmark) 1932, nr 19.

Tyskland.

HOENIGER, H. Zur Frage der Auflockerung der Tarife nach der Verordnung vom 5. September 1932. Soziale Praxis 1932, nr 37.

MÖNCH, H. Die Tarifvertragsdiskussion. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 137, s. 355.

NEUMANN, F. Fünf Jahre Arbeitsgerichtsbarkeit. Soziale Praxis 1932, nr 35.

NÖRPEL, C. Auflockerung des Arbeitsrechts. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 39.

— Lehrbücher des Arbeitsrechts. Die Arbeit 1932, nr 9.

Ergänzung und Abänderung der Bestimmungen über Tariflohn-Unterschreitungen. Soziale Praxis 1932, nr 38.

»Fünf Jahre deutscher Arbeitsgerichtsbarkeit.» Der Arbeitgeber 1932, nr 18.

Kollektivavtalskris och lönesänkningar i Tyskland. Industria 1932, nr 19.

Die Regelung der Tariflohn-Unterschreitungen. Soziale Praxis 1932, nr 37.

Das Verfahren des Lohnabbaues. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 39.

Kooperation.

HOLLAND, G. A. The distributive monopolies. The co-operative review sept. 1932.

MAY, H. J. The Rochdale principles of co-operation. Review of international cooperation sept. 1932.

POISSON, E. De l'élévation des ristournes coopératives en fonction de la vente au prix du marché. Revue des études coopératives 1 kv. 1932.

SMITH, S. W. The middle classes and co-operation. The co-operative review sept. 1932.

TOTOMIANZ, V. Capitalisme, socialisme et coopératisme. Revue des études coopératives 1 kv. 1932.

Frankrike.

MILHAUD, M. La coopération dans un port de pêche. Revue des études coopératives 1 kv. 1932.

Grekland.

Co-operation in Greece, 1929—1931. Review of international cooperation sept. 1932.

Litauen.

SALCIUS, P. Lithuanian co-operation in 1931. Review of international cooperation sept. 1932.

Palestina.

BAROU, N. Co-operative organisations in Palestine. Review of international cooperation sept. 1932.

Storbritannien.

STOLPE, H. Britische Reformforderungen. Schweiz. Konsum-Verein 1932, nr 37.

Tyskland.

KASCH, A. The investment of savings' deposits by German consumers' societies. Review of international cooperation sept. 1932.

ODHE, TH. Tysklands konsumentkooperation i konjunkturkrisen. Kooperatören 1932, nr 15.

German agricultural co-operation in 1931. Review of international cooperation sept. 1932.

Levnadskostnader.

STAEHLE, H. & GUYE, R. An international enquiry into living costs. International labour review sept. 1932.

Lärlingsväsen och yrkesrådgivning.

Tyskland.

GAEBEL, KÄTHE. Zur Berufslage der Abiturienten. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 27.

HISCHE, W. Zusammenarbeit zwischen Arbeitsvermittlung und Berufsberatung. Arbeit und Beruf 1932, nr 16.

RICHTER, TH. Die Erfahrungen des letzten Jahres in der Beratung und Unterbringung der Abiturienten. Jugend und Beruf 1932, nr 8.

Nykterhetsfrågan.

MARKOVIĆ, E. Die ethischen Grundlagen der Nüchternheitsbewegung. (Föredrag.) Revue internationale contre l'alcoolisme 1932, nr 4.

Sverige.

PETRÉN, A. Följdförfattning till den nya alkoholistlagen. Tidskrift för nykterhetsnämnderna 1932, nr 8.

RINGENSON, S. Redogörelse för statsunderstöden 1932 till nykterhetsnämnder. Tidskrift för nykterhetsnämnderna 1932, nr 8.

SCHULTZ, KARIN. Fylleriförseelsernas fördelning på Sveriges olika län. Tidskrift för systembolagen 1932, nr 8.

THULIN, E. Utminuteringskontrollens genomförande i Göteborg år 1912. Tidskrift för systembolagen 1932, nr 9.
ÅMAN, A. Ett interneringsärende inför domstol. Tidskrift för nykterhetsnämnderna 1932, nr 7.

Amerikas förenta stater.

HERCOD, R. La situation aux Etats-Unis. Revue internationale contre l'alcoolisme 1932, nr 4.

Finland.

Förbudets upphävande i Finland. Tidskrift för systembolagen 1932, nr 9.

Norge.

BENGTSSON, H. Norsk alkohollagstiftning 1932. Tidskrift för systembolagen 1932, nr 9.

Socialförsäkring.

Krankheitsfälle und Krankheitstage in der Krankenversicherung nach Altersgruppen. Soziale Praxis 1932, nr 38.

Sverige.

ANDERSSON, TH. Några reflexioner i anledning av sjukkasseförbundets 25-årsjubileum. Sv. sjukkasse-tidning 1932, nr 9.
ARESCHOUG, H. En återblick på sjukkasselagstiftningen i Sverige. Sv. sjukkasse-tidning 1932, nr 9.
FOLKE, H. Riksförsäkringsanstalten och elevförsäkringen. Assurans 1932, nr 16.
RIKSFÖRSÄKRINGSANSTALTEN. Invaliditetsbedömningar vid skada å extremiteterna. (Utlåtande.) Arbetarskyddet 1932, nr 8.
Elevförsäkring. Arbetarskyddet 1932, nr 8.
Socialförsäkringsproblemet. Sunt förnuft 1932, nr 5.
Sveriges allmänna sjukkasseförbund 1907—1932. Sv. sjukkasse-tidning 1932, nr 9.

Amerikas förenta stater.

The status of old age pension legislation. The service letter on industrial relations 30 aug. 1932.

Norge.

ORMESTAD, M. Socialforsikring, vesentlig om fremtidige retningslinjer for syketrygden. Sykeforsikringsbladet 1932, nr 8/9.

Schweiz.

TURMANN, M. L'assurance-vieillesse en Suisse. Revue des études coopératives 1 kv. 1932.

Tyskland.

ALBRECHT, G. Zur Reform der Krankenversicherung. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 137, s. 394.
ECKERT, J. Die Grundfragen der Neugestaltung der Sozialversicherung. Die Reichsversicherung 1932, nr 8.
LAUTSCH. Wirtschaftliche Verschreibweise in der deutschen Krankenversicherung. Int. Zeitschrift für Sozialversicherung 1932, nr 8.
REININGHAUS. Die Übernahme der Krankenpflege für die Fürsorgeempfänger durch die Krankenkassen und die Weiterversicherung der ausgesteuerten Arbeitslosen. Zentralblatt für Reichsversicherung 1932, nr 17.
RINK. Wirtschaftliche Therapie und Wirtschaftslage. Die Reichsversicherung 1932, nr 8.
Zur Wirtschaftlichkeit von Zahnkliniken im Eigenbetrieb der Krankenkassen. Zentralblatt für Reichsversicherung 1932, nr 18.

Ut- och invandring.

RAGER, F. Wanderungen und internationales Fürsorgerecht. Archiv für Wanderungswesen 1932, nr 2.

Frankrike.

DIERKES. Frankreichs neuestes Gesetz zum Schutze des einheimischen Arbeitsmarktes. Soziale Praxis 1932, nr 38.

Norge.

STORSTEEN, E. Utvandringen fra Norge. Socialt arbeid 1932, nr 7.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur.

ARBETSGIVAREFÖRENINGEN, Svenska
Kalender. 1932. Sthlm 1932.

BOLIGARBEIDET gjennem tyve år. En beretning om Oslo kommunale boligråds virksomhed og kommunale arbeide med boligsaken 1911—31. Med en oversikt over beboelses- og befolkningsforhold 1814—1914. Utg. av Oslo kommunale boligråd. Oslo 1931.

BLEKINGE LÄNS ARBETSFÖRMEDLING.
Berättelse. 1931. Karlskrona 1932.

CANADA. Department of labour.
Labour legislation in Canada. 1931. Ottawa 1932.

COLCORD, JOANNA C., KOPLOVITS, W. C., & KURTZ, R. H. Emergency work relief, as carried out in twenty-six American communities, 1930—31, with suggestions for setting up a program. New York 1932.

DANMARK. Det statistiske Departement.
Statistiske Meddelelser. Række 4. Khvn 1932.
Bd 91: H. 1. Produktionsstatistik 1931.

FINLAND.
Finlands officiella statistik. Hfors 1932.
3. Lanthushållning.
26: 1. Allmänna lantbruksundersökningen 1929—30. D. 1.

FRÅGESAMLING, Nykterhetsnämndernas. Utg. av Föreningen för främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet. Sthlm 1932.
1. Frågor och svar i spörsmål angående tillämpningen av den för nykterhetsnämndernas verksamhet gällande lagstiftningen.

GEHLE, H. H. Die Schicksalskurve der Arbeiterschaft. Untersuchungen über das charakteristische Alter und die Absterbeordnung in ihrer Bedeutung für Sozialpolitik und Sozialreform. Mannh., Berl., Lpz. 1932. (Sozialrechtliche Schriften des Forschungsinstituts für Sozialwissenschaften in Köln. H. 1.)

GLENNY, W. J. Economic conditions in Sweden April, 1932. Report. Lond. 1932. (Department of overseas trade. No. 523.)

HANSSON, SIGFRID. Svenskt fackföreningsliv under fem decennier. Sthlm 1932. (Landsorganisationens skriftserie 31.)

HATT- OCH PÄLSINDUSTRIARBETARFÖRBUNDET, Svenska.
Protokoll fört vid Svenska hatt- och pälsindustriarbetarförbundets tredje ordinarie kongress i Stockholm den 22—23 juli 1932. Sthlm 1932.

INTERNATIONAL INDUSTRIAL RELATIONS INSTITUTE. (I. R. I.)
World social economic planning. The necessity for planned adjustment of productive capacity and standards of living. Material contributed to the world social economic congress, Amsterdam, August 1931. *M. L. Fleddérus*, editor. Schiedam [1932].

INTERNATIONELLA ARBETSBYRÅN.
Studien und Berichte. Genf 1932.
Reihe A. (Berufliche Vereinigung.)
34 bis. Das Schlichtungswesen. Einzeldarstellungen der Regelung in den verschiedenen Staaten.

IRLÄNDSKA FRISTATEN. Department of industry and commerce.
Factory and workshop acts, 1901—20. Report. 1931. Dubl. [1932].

KOMMUNALARBETAREFÖRBUNDET, Svenska.
Statistiska löneuppgifter år 1931. Sthlm 1932.

KÄMPE, A. Lantarbetarrörelsen. Sthlm 1932. (Landsorganisationens skriftserie 30.)

LETTLAND. Valsts statistiskā pārvalde. — Bureau de statistique de l'État.
Recensement agricole en Lettonie en 1929. Riga 1932
7. Propriétés foncières par appartenance. Occupation principale et secondaire des gérants des exploitations agricoles en 1929.

NATIONERNAS FÖRBUND. Advisory committee on traffic in opium and other dangerous drugs.
Minutes of the 15th session, held at Geneva. April 15th—May 4th, 1932. Geneva 1932. (Publ. 1932: 11. 4.)
— — Summary of annual reports of governments on the traffic in opium and other dangerous drugs for the years 1929 and 1930. Geneva 1932. (Publ. 1932: 11. 3.)

NORGE. Statens pensjonskasse, Den norske enkekasse og Pensjonskassen for statens tjenestemenn.
Årsberetning for 1931. Oslo 1932.

NYA SYD-WALES. Registrar of friendly societies and trade unions.
Report. 1930/31. Sydney 1932.

ORTER, Svenska. Atlas över Sverige med ortbeskrivning. Huvudred.: *K. P. D. Rosén*. D. 1. Sthlm 1932.

OSLO. Oslo trygdekasse.
Årsberetning. Driftsår 21 (1931). Oslo 1932.

OSUUSTOIMINTALLIIKE, Suomen. Pellervon vuosikirja. [Andelsverksamheten i Finland. Pellervos årsbok.] 29 (1929). Helsinki 1931.

PUBLIKATIONER, Statens järnvägars. Sthlm 1932.
Banavdelningens berättelse år 1931.
Statens järnvägars person- och godstrafikstatistik för tjänstebruk år 1931.

SKATTEBETALARNAS FÖRENING.
Meddelanden. Sthlm 1932.
30. Vad varje skattebetalare bör veta. Några synpunkter och fakta rörande de allmänna utgifternas expansion under senare år.
31. Socialförsäkringsproblemet. Ett diskussionsinlägg rörande socialförsäkringens möjligheter och begränsning.

SCHWEIZ. Bundesamt für Industrie, Gewerbe und Arbeit.
Ergebnisse der schweizerischen Sozialstatistik. Abgeschlossen auf Ende 1931. Hrsg. vom Eidg. Volkswirtschaftsdepartement. [Bern] 1932.
— Eidgenössisches statistisches Amt.
Statistisches Jahrbuch der Schweiz. Jahrg. 40 (1931). Bern 1932.

SOCIALSTYRELSEN, Kungl.
Anvisningar angående skydd mot yrkesfara. Sthlm 1932.
14. Vid uppfordringsanordningar för personbefordringar i gruvor och stenbrott. Utfärdade d. 20 april 1932.
Yrkesinspektionens verksamhet år 1931. Sthlm 1932.

STATISTIK, Sveriges officiella. Sthlm 1932.
Hälso- och sjukvård.
Allmän hälso- och sjukvård år 1930. Av K. medicinalstyrelsen.
Jordbruk med binäringar.
Fiske år 1930. Av Statistiska centralbyrån.
Mejerihantering år 1930. Av Statistiska centralbyrån.
Socialstatistik.
Olycksfall i arbete år 1929. Av Riksförsäkringsanstalten.

STATSLIGGARE för budgetåret 1932/33... Upprättad i K. statskontorets kassabyrå... Sthlm 1932.

STORBRITANNIEN. Industrial health research board.
Report. Lond. 1932.
65 Two studies in the physiological effects of noise: 1. Physiological experiments on the effects of noise. By *K. G. Polloek & F. C. Bartlett.* — 2. The effects of noise on the performance of weavers. By *H. C. Weston & S. Adams.*

TYSKLAND. Allgemeiner deutscher Gewerkschaftsbund.
Jahrbuch 1931. Berl. 1932.

UTREDNINGAR, Statens offentliga, 1932. Sthlm 1932.
18. Utredning rörande motorfordonsbeståndet i Sverige. Avg. den 30 maj 1932 av... (1931 års väg- och brosakkunniga). (K.)
19. 1930 års pensionssakkunniga. Betänkande med förslag till reglemente angående tjänstepension för tjänstemän, tillhörande den civila statsförvaltningen, m. m. [Avg. d. 5 sept. 1932.] (F.)
20. Betänkande med förslag till förordning angående handel med farmacevtiska specialiteter. Avg. av apotekssakkunniga av år 1931 d. 20 juli 1932. (S.)
21. Betänkande med förslag till lag om allmänna vägar och lag om vägdistrikt m. m. Avg. [d. 31 aug. 1932] av 1929 års vägsakkunniga. Bilaga: Utredning angående väghållningsbesväret i städerna. Av *E. Schalling.* (K.)

ÅRSBOK för hem och hushåll 1932. Utg. av Föreningen för rationell hushållning. Red.: *Anna Odhe.* Sthlm 1932.

ÅRSBOK, Malmö stads. Utg. av Malmö stads årsboksnämnd. Årg. 19 (1931). Malmö 1932.

ÅRSBOK, Statistisk, för Sverige. Årg. 19 (1932). Utg. av Statistiska centralbyrån. Sthlm 1932.

Indextal för levnadskostnader och partipriser i Sverige.

(Jfr sid. 744).

(1914 = 100)	Socialstyrelsens index för		Kommerskollegii partiprisindex											Sv. finanstidn. partiprisindex
	samtl. levnadskostnader	livsmedel, bränsle, lyse	Samtliga varor	Råvaror	Halvfabrikat	Helfabrikat	Produktionsförn.	Konsumtionsvaror	Vegetabiliska livsm.	Animaliska livsm.	Bränsle	Textilvaror	Lädervaror	
juni/juli 1920	270	294	375	385	363	375	415	341	271	285	664	471	311	366
» 1922	190	179	174	148	156	197	153	191	183	157	140	216	133	164
» 1924	171	158	158	141	144	174	144	170	138	146	136	227	126	149
» 1926	172	157	150	140	150	155	138	160	146	144	118	189	120	143
» 1927	169	151	146	138	151	148	137	153	151	128	117	176	119	140
» 1928	173	157	151	146	155	150	143	157	148	140	111	185	146	149
» 1929	169	149	139	134	139	142	133	144	125	137	120	175	128	132
» 1930	164	140	123	116	128	123	121	124	108	122	112	140	114	113
» 1931	158	130	110	107	115	109	109	111	104	106	101	119	98	105
dec./jan. 1932	157	129	111	108	114	111	106	114	105	110	99	119	96	103
jan./febr. »	·	127	109	107	111	110	106	112	104	103	99	120	96	101
febr./mars »	·	127	110	107	109	111	106	113	104	105	98	120	96	101
mars/apr. »	157	127	109	108	109	110	106	112	105	101	98	120	95	101
apr./maj »	·	128	109	109	108	110	106	112	106	100	100	120	90	101
maj/juni »	·	126	109	110	107	109	106	112	107	98	100	119	87	101
juni/juli »	156	127	108	109	107	108	104	111	107	99	96	119	86	100
juli/aug. »	·	128	108	109	106	109	104	111	107	101	97	119	85	101
aug./sept. »	·	127	108	109	107	108	104	111	105	102	96	119	86	101
sept./okt. »	156	127	110	110	107	111	105	114	106	104	91	123	88	—

Arbetsmarknaden under oktober månad 1932.

Antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser vid den offentliga arbetsförmedlingen i riket steg från 351 i september till 395 i oktober. Arbetstillgången å den svenska arbetsmarknaden brukar med oktober månads ingång normalt få vidkännas en av säsongväxlingarna betingad reducering, men årets oktobersiffra vittnar jämväl med tydlighet om att den sedan lång tid tillbaka rådande allmänna depressionen nu satt än djupare spår i svenskt näringsliv, något som också framgår vid en jämförelse med siffrorna för åren 1931 och 1930, vilka voro 257 och 175. Trots att redovisningsmånadens siffra är så hög som 395, är den ändock något gynnsammare än vad som motsvarar det verkliga förhållandet; en del arbetsförmedlingsombud, som rapporterade under föregående månad, ha nämligen underlåtit att i tid fullgöra sin redovisningsskyldighet till respektive huvudkontor, varigenom det totala antalet arbetsansökningar blivit mindre än det skulle varit. Situationen är alltjämt mest bekymmersam för det manliga klientelet, men även för kvinnornas vidkommande lägger man märke till en åtstramning på arbetsmarknaden.

Förhållandena inom jordbruket pläga under oktober till väsentlig del få sin prägel av den mot månadens slut försiggående omflyttningen av årsanställda. I år kunde man konstatera, att arbetstillgången härvidlag överallt var synnerligen ringa, och ett stort överskott av såväl gifta som ogifta arbetssökande förefanns vid månadens slut. Enahanda gällde beträffande tillfällig arbetskraft. Månadskarlar och daglönare funnos sålunda i överflöd, särskilt sedan värnpliktsövningarna avslutats och ersättarna blivit utan sysselsättning. I betodlingsdistrikten hade man som vanligt vid denna tid behov av extrahjälp, och arbetstillgången torde i regel ej varit mindre än i normala fall, i all synnerhet som betupptagningen åtminstone på vissa håll försiggått under ganska svåra väderleksförhållanden. Emellertid kunde behovet i allmänhet fyllas med å respektive orter förefintlig lämplig arbetskraft.

Beträffande industrigruppen ha de tillfälliga förbättringarna inom stenindustrien åstadkommit, att relationstalet för gruppen i dess helhet blivit avsevärt gynnsammare än under föregående månad. De den 1 oktober på grund av nya statsbeställningar återupptagna arbetena för tillverkning av gatsten ha berett platser åt c:a 2 250 stenhuggare i Bohuslän, vilka anvisats genom arbetsförmedlingen. Detta motsvarar $^2/_3$ av hela antalet registrerade platser för manliga industriarbetare vid rikets samtliga arbetsförmedlingsanstalter. Övriga industrigrenar visade nästan undantagslöst större eller mindre försämringar. Särskilt ogynnsamt var läget för gruvorna, men även mekaniska verkstäderna och trävarubranschen hade ökade svårigheter att kämpa med. En tydlig avmattning var också tillfinnandes inom byggnadsverksamheten.

För sjöfarten noterades en om ock ringa förbättring, i det att en del upplagda fartyg, enligt vad några av de större sjöstäderna meddelade, åter-

upptagit seglationen. — Från sjömanshusen redovisades 2 331 påmönstringar mot 2 199 avmönstringar.

Inom handel och samfärdsel förmärktes en tydlig åtstramningstendens, särskilt i fråga om butiks- och magasinspersonal. Hotell- och restaurangbranschen har fått vidkännas en för säsongen normal nedgång i arbetstillgången, mest kännbar för serveringspersonalen. I början av månaden hade transportarbetare rätt goda arbetstillfällen i samband med årets oktoberflyttning, men möjligheterna blevo snart försämrade.

Antalet vid arbetslöshetskommissionens reservarbeten sysselsatta arbetare var ungefär detsamma vid månadens slut som vid dess början, eller c:a 16.100. Vid utgången av oktober månad 1931 var siffran 7 250. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa var vid början av oktober 106 404 mot 99 826 en månad tidigare. Oktobersiffran för år 1931 var 40 377.

Antalet ansökningar om arbete *på 100 lediga platser* vid de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna under oktober 1932 samt under föregående månader och år framgår av efterföljande sammanställning.

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Med.
1921	246	301	240	203	213	258	261	235	223	263	384	473	282
1922	482	479	381	368	257	215	203	172	155	177	269	321	296
1923	346	308	231	165	135	146	141	140	126	129	191	195	186
1924	239	214	177	151	131	132	141	135	128	148	220	225	171
1925	296	256	207	166	157	159	162	156	154	172	246	226	198
1926	273	247	191	163	162	166	161	151	158	186	273	268	201
1927	293	258	208	171	168	161	150	148	143	170	242	243	198
1928	279	260	201	165	146	157	167	160	142	156	230	220	192
1929	241	215	174	150	134	135	137	135	127	148	202	203	169
1930	241	211	171	140	129	127	140	144	146	175	254	238	178
1931	222	232	191	194	164	187	198	201	197	257	413	343	236
1932	*368*	*412*	*343*	*341*	*339*	*351*	*370*	*366*	*351*	*395*	—	—	—
Därav inom jord- och skogsbruk:													
1930	169	128	100	78	73	65	81	99	110	119	169	212	115
1931	165	131	109	96	78	91	111	125	131	182	365	551	154
1932	*320*	*255*	*210*	*190*	*209*	*201*	*193*	*204*	*253*	*285*	—	—	—
Övriga näringsgrupper:													
1930	255	233	200	166	148	145	157	161	160	202	274	240	197
1931	229	254	214	233	193	212	224	228	222	286	422	327	257
1932	*375*	*449*	*381*	*398*	*374*	*386*	*421*	*418*	*378*	*429*	—	—	—

Växlingarna på arbetsmarknaden under de senaste åren framgå även av efterföljande tablå, avseende antalet *arbetslösa inom fackföreningarna* i procent av hela det redovisade medlemsantalet:

	31/1	29/2	31/3	30/4	31/5	30/6	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12	Med.
1921	20·1	20·7	24·5	24·2	25·1	27·7	27·9	27·4	27·3	27·1	28·8	33·2	26·6
1922	34·3	31·9	30·5	28·3	22·9	20·9	18·2	16·7	15·1	15·5	17·2	21·3	22·9
1923	20·5	19·4	18·0	14·9	10·7	9·8	9·1	8·6	8·0	8·2	9·3	14·1	12·5
1924	13·6	13·4	13·9	11·6	7·6	7·4	6·2	6·6	7·0	8·4	10·5	15·6	10·1
1925	14·8	13·6	12·6	10·8	8·2	8·2	7·6	7·7	8·5	10·1	11·8	19·5	11·0
1926	15·7	14·8	14·7	12·8	9·9	9·6	8·6	8·8	9·1	11·4	13·0	19·1	12·2
1927	16·8	15·6	14·1	12·8	9·9	9·4	8·3	7·9	8·4	10·4	12·8	18·6	12·0
1928	14·8	13·8	13·2	11·7	8·2	7·6	7·4	6·9	7·8	9·0	10·9	17·8	10·6
1929	14·8	14·6	13·7	11·4	7·7	6·8	6·3	6·1	6·7	8·2	10·1	16·8	10·2
1930	13·9	13·2	12·3	10·8	8·0	8·0	8·0	8·1	9·5	12·3	15·3	22·9	11·9
1931	20·2	18·7	19·4	17·1	13·2	12·4	11·8	12·8	13·4	16·4	19·3	26·5	16·8
1932	*24·0*	*23·6*	*23·9*	*20·6*	*18·8*	*19·1*	*19·1*	*19·8*	*20·3*	—	—	—	—

Arbetstillgången under tredje kvartalet 1932

enligt uppgifter från industriidkare m. fl.

Följande översikt över arbetstillgång m. m. inom olika yrken och näringsgrenar under tredje kvartalet år 1932 är, på sedvanligt sätt, huvudsakligen grundad på uppgifter, som å särskilda frågeformulär inhämtats från arbetsgivare inom olika näringsgrenar. Frågeformulären ha till största delen insamlats genom socialstyrelsens ombud i orterna. Av ombuden, vilka för närvarande uppgå till ett antal av 47, äro 21 föreståndare för arbetsförmedlingskontor, tillhörande Sveriges offentliga arbetsförmedling. Direkt av socialstyrelsen ha dylika uppgifter insamlats från arbetsgivare i Stockholm med närmaste omnejd ävensom från sådana större arbetsgivare i landsorten, som i regel sysselsätta minst 200 arbetare.

För tredje kvartalet ha besvarade formulär inkommit från 1 931 arbetsgivare med 243 184 arbetare inom industri och hantverk samt transportarbete, vartill kommer ett mindre antal uppgiftslämnare från jordbruk och andra näringsgrenar. En bearbetning av de inkomna svaren har givit vid handen, att arbetstillgången under tredje kvartalet 1932, i jämförelse med samma kvartal föregående år, ansågs:

såsom *bättre* av 133 arbetsgivare med 18 495 arbetare (8 %),
såsom *oförändrad* av 836 arbetsgivare med 100 888 arbetare (41 %) och
såsom *sämre* av 962 arbetsgivare med 123 801 arbetare (51 %).

Av de redovisade arbetarna ha 17 % varit anställda hos arbetsgivare, vilka angivit arbetstillgången såsom mer än medelgod, medan 27 % haft medelgod och 56 % mindre än medelgod arbetstillgång. Motsvarande siffror närmast föregående kvartal voro resp. 17, 26 och 57 samt för tredje kvartalet 1931 resp. 22, 31 och 47.

Arbetstillgångens växlingar under den senaste tioårsperioden framgå av efterföljande tablå, i vilken mycket god arbetstillgång motsvarar poängsiffran 5 och siffrorna 4, 3, 2 och 1 i tur och ordning beteckna god, medelgod, mindre god och dålig arbetstillgång.

Kvartal	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
I	1·80	2·12	2·96	3·08	2·91	3·01	3·04	3·22	3·25	3·26	2·51	2·46
II	1·87	2·62	3·19	3·12	3·11	3·09	3·25	3·40	3·47	3·22	2·66	2·39
III	2·11	2·89	3·24	3·04	3·07	3·06	3·24	3·33	3·51	2·94	2·61	2·41
IV	2·14	2·87	3·17	2·98	3·08	3·07	3·21	3·28	3·43	2·77	2·65	—
Medeltal . . .	1·98	2·68	3·14	3·04	3·04	3·06	3·19	3·31	3·42	3·05	2·61	—

Den för det gångna kvartalet framräknade konjunktursiffran 2·41 sammanfaller i det allra närmaste med motsvarande genomsnittstal för årets andra

kvartal (2·39). Vad de särskilda huvudgrupperna beträffar, voro förskjutningarna efter konjunktursiffrorna att döma i flertalet fall rätt obetydliga, om man undantager pappersindustrien med dess försämrade avsättningsmöjligheter å ena sidan samt å den andra läder-, hår- och gummivaruindustrien, där förändringarna gått i gynnsam riktning. Även om man alltså kan betrakta förhållandena inom näringslivet såsom i stort sett oförändrade sedan föregående tremånadersperiod, torde det emellertid ej kunna förnekas, att svårigheterna för exporten ytterligare skärpts, under det att marknaden för flertalet hemmaindustriprodukter varit förhållandevis god, till stor del beroende på att de rådande valutaförhållandena verkat återhållande på importen. — En jämförelse med motsvarande tidpunkter under tidigare år ger vid handen, att konjunktursiffran icke varit så låg som nu sedan 1921, då relationstalet var 2·11. Vad den framtida utvecklingen angår, framstår som en gynnsam faktor, att gällande kollektivavtal beträffande en rad bland våra betydelsefullaste industrier — främst mekaniska verkstäderna, järnbruken och textilfabrikerna — förlängts, i och med att uppsägningstiden numera tilländalupit utan att uppsägning skett.

Liksom för de två närmast föregående kvartalen har socialstyrelsen även vid detta undersökningstillfälle framräknat en *sysselsättningsindex* (se Soc. Medd. häfte 5, sid. 364, och häfte 8, sid. 572). Härmed förstås ett relationstal, som anger antalet vid en viss tidpunkt sysselsatta arbetare i förhållande till motsvarande arbetarantal under någon tidigare period, vilken sistnämnda siffra satts = 100. På grund av tidens knapphet vid den första indexberäkningens utförande hann man icke beräkna ett genomsnittligt arbetarantal för någon längre tidsperiod, utan man inskränkte sig till att som basperiod använda ett enda år, 1930 (för vissa företagsgrupper år 1929). Vid nu föreliggande undersökningstillfälle har man utgått från en bredare och för alla branscher enhetlig basperiod, nämligen femårsperioden 1926—1930. Den nu framräknade sysselsättningsindexen är därför ej jämförbar med de förut publicerade talen, utan ligger något högre, beroende på att genomsnittliga arbetarantalet för hela femårsperioden vid flertalet företag befunnits ligga under 1930 års siffra. Så som indexberäkningen nu utförts, ha däri kunnat medtagas 1 446 företag, vilka enligt den senaste kvartalsuppgiften sysselsatt sammanlagt c:a 212 000 arbetare, motsvarande 87 % av hela det i kvartalsredogörelsen redovisade arbetarantalet. Den genomsnittliga arbetsstyrkan vid samma företag under femårsperioden 1926—30 har beräknats till 232 400. Sätter man sistnämnda siffra = 100, blir indextalet för 1932 års tredje kvartal 91·2.

De här berörda siffrorna återspegla huvudsakligen den ena faktorn på arbetsmarknaden, nämligen tillgången å arbete. Frågan om arbetstillgångens storlek i förhållande till utbudet av arbetskraft får däremot icke sin belysning ur detta material. För att åskådliggöra relationen mellan tillgång och efterfrågan å arbetskraft meddelas här följande siffror ur de månatliga redogörelserna för den offentliga arbetsförmedlingens verksamhet.

På 100 *lediga platser* kommo å arbetsförmedlingskontoren i genomsnitt följande antal *ansökningar om arbete:*

	3:e kvartalet 1932			2:a kvartalet 1932			3:e kvartalet 1931		
	sept.	aug.	juli	juni	maj	april	sept.	aug.	juli
Jordbruk och skogshushållning . . .	253	204	193	201	209	190	131	125	111
Övriga näringsgrenar	378	418	421	386	374	398	222	228	224
Samtliga »	**351**	**366**	**370**	**351**	**339**	**341**	**197**	**201**	**198**

En jämförelse mellan månadssiffrorna såsom uttryck för läget på arbetsmarknaden under det nu gångna kvartalet och motsvarande period förra året ger vid handen, att siffrorna i år voro avsevärt ogynnsammare än i fjol såväl beträffande jordbruk som övriga näringsgrenar. Då väderleksförhållandena voro synnerligen tjänliga under den brådaste skördemånaden, september, tarvades endast i ringa utsträckning tillfällig arbetskraft, och såväl på grund härav som ock den stora knappheten på fasta platser till höstflyttningen var överskottet av arbetssökande inom jordbruket vid kvartalets utgång beklämmande stort.

För ett tydligare åskådliggörande av konjunkturväxlingarna inom de olika industrigrenarna under senaste året ha i tabellen å sid. 766—767, som utgör en sammanfattning av de lämnade uppgifterna från arbetsgivare inom olika industrigrenar, angivits konjunktursiffrorna för redogörelsekvartalet ävensom jämförelsetal för närmast föregående kvartal och för tredje kvartalet år 1931. Sammanföras de i tabellen återgivna siffrorna för vissa större industrigrupper, erhållas följande konjunktursiffror:

	Konjunktursiffror				
	3:e kvart. 1932	2:a kvart. 1932	1:a kvart. 1932	4:e kvart. 1931	3:e kvart. 1931
Malmbrytning och metallindustri	1·99	2·03	2·05	2·14	2·17
Jord- och stenindustri	2·24	2·14	1·90	2·05	2·33
Trävaruindustri	2·42	2·43	2·15	2·72	2·52
Pappers- och grafisk industri	2·31	2·70	2·83	2·84	2·81
Livsmedelsindustri	3·19	3·18	3·09	3·31	3·36
Textil- och beklädnadsindustri	2·79	2·71	3·14	3·37	2·96
Läder-, hår- och gummivaruindustri	2·74	2·28	2·20	2·78	3·08
Kemisk-teknisk industri	2·14	2·00	2·46	2·48	2·48

Inom gruppen *malmbrytning och metallindustri* företedde alltjämt flertalet industrigrenar mycket låga konjunktursiffror, och vid vissa gruvföretag var arbetstillgången så ringa, att personalen endast sysselsattes två dagar i veckan. Även om järnmalmsexporten under de båda sista månaderna visat något uppåtgående siffror, har den totala exporten i år knappast uppgått till hälften av fjolårets kvantitet för de tre första kvartalen. Exporten av järn har varit i sjunkande månad för månad till följd av ökade valutasvårigheter och tullar. Tackjärnsproduktionen har visat nedgång, under det att de framkomna kvantiteterna valsat och smitt järn och stål varit ungefär

	Näringsgrenar	Hela antalet		Tillgång å arbete									
				Mycket god		God		Medelgod		Mindre god		Dålig	
		Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.
	Malmbrytn. o. metallind.												
1	Malmgruvor	30	5 124	—	—	—	—	2	183	7	404	21	4 537
2	Malmförädlingsverk	52	21 540	—	—	4	1 541	9	4 253	14	5 434	25	10 312
3	Järn- och stålmanufaktur	66	7 747	—	—	5	731	13	1 074	30	3 820	18	2 122
4	Mekaniska verkstäder	201	26 698	—	—	26	2 687	39	3 935	68	11 396	68	8 680
5	Skeppsvarv	13	5 043	—	—	4	1 512	1	32	3	2 381	5	1 118
6	Elektromekanisk industri	18	7 619	1	116	2	1 182	5	1 025	6	5 128	4	168
7	Annan metallindustri	44	3 643	—	—	3	110	12	859	17	1 881	12	793
	Jord- och stenindustri												
8	Kolgruvor	6	904	—	—	—	—	1	301	3	408	2	195
9	Torvindustri	13	221	—	—	—	—	4	91	5	82	4	48
10	Stenbrott o. -huggerier	38	2 720	1	82	3	225	5	183	11	615	18	1 615
11	Kakel- o. porslinsind.	12	2 702	—	—	3	578	3	851	4	709	2	564
12	Tegelbruk	70	2 416	—	—	6	206	10	480	25	764	29	966
13	Glasbruk	10	1 588	—	—	1	442	5	702	4	444	—	—
14	Cementfabriker, kalkbruk	26	3 171	—	—	4	248	6	538	9	2 209	7	176
	Trävaruindustri												
15	Sågverk	142	15 121	—	—	11	1 547	37	4 665	55	6 902	39	2 007
16	Snickeri- o. möbelfabr.	131	5 386	2	175	20	943	27	1 474	43	1 653	39	1 141
17	Annan trävarufabrikation	14	741	—	—	3	115	4	356	4	192	3	78
	Pappers- o. grafisk ind.												
18	Trämassefabriker	60	13 862	—	—	8	1 431	17	4 446	19	4 261	16	3 724
19	Pappersbruk	31	8 437	—	—	2	451	6	2 121	15	4 123	8	1 742
20	Bokbinderier m. m.	36	2 559	2	69	6	263	12	634	11	1 301	5	292
21	Boktryckerier o. graf. anst.	86	5 652	3	97	25	1 044	28	1 795	23	2 088	7	628
	Livsmedelsindustri												
22	Kvarnindustri	19	1 309	1	29	4	346	11	851	1	10	2	73
23	Bagerier	42	2 239	—	—	13	1 115	14	290	10	712	5	122
24	Sockerindustri	23	3 236	—	—	5	1 364	13	1 527	3	240	2	105
25	Choklad- o. konfektfabr.	23	2 812	—	—	5	1 210	8	508	10	1 094	—	—
26	Bryggerier och brännerier	64	3 624	—	—	15	1 147	30	1 440	16	956	3	81
27	Tobaksfabriker	11	2 490	—	—	5	804	5	1 498	1	188	—	—
28	Annan livsmedelsindustri	50	2 699	1	21	24	1 590	17	811	7	259	1	18
	Textil- o. beklädnadsind.												
29	Bomullsindustri	41	15 138	2	996	9	2 651	11	5 745	15	4 649	4	1 097
30	Jute- och linneindustri	9	2 701	—	—	—	—	1	542	6	1 789	2	370
31	Ylleindustri	50	7 903	1	131	12	2 205	12	1 695	18	3 144	7	728
32	Trikåfabriker	26	4 756	—	—	5	228	12	2 968	7	1 477	2	83
33	Skrädderi- o. sömnadsyrket	69	8 740	2	605	12	1 582	19	3 700	24	2 728	12	125
34	Annan hithör. industri	54	3 959	—	—	10	671	25	2 133	13	919	6	236
	Läder-, hår- o. gummiind.												
35	Garverier o. läderfabriker	15	1 097	1	17	5	378	3	211	3	332	3	159
36	Skofabriker	51	6 603	1	210	9	1 256	24	2 704	11	1 656	6	777
37	Gummivarufabriker	6	4 492	—	—	3	1 139	2	1 235	1	2 118	—	—
38	Annan hithör. industri	29	1 215	1	109	6	185	4	140	10	437	8	344
	Kemisk-teknisk industri												
39	Ljus-, tvål- o. oljefabriker	26	1 416	—	—	7	518	13	764	4	102	2	32
40	Konstgödningsfabriker	7	672	—	—	3	259	2	322	2	91	—	—
41	Tändsticksfabriker	10	3 576	—	—	—	—	—	—	—	—	10	3 576
42	Annan hithör. industri	27	2 726	—	—	7	622	11	1 117	6	803	3	184
43	**Byggnadsverksamhet**	83	3 054	2	67	12	689	30	781	23	924	16	593
44	**Kraft-, belysn.- o. vattenv.**	37	6 259	1	15	8	987	17	2 721	6	1 968	5	568
45	**Handel och varulager**	35	2 997	1	46	11	1 087	9	694	12	1 162	2	8
46	**Land- och sjötransport**	25	4 577	—	—	3	215	9	2 220	7	918	6	1 224
47	*Summa* 3:e kv. 1932	**1 981**	**243 184**	**23**	**2 785**	**329**	**37 504**	**548**	**66 615**	**592**	**84 871**	**439**	**51 409**
48	» 2:a » »	1 900	240 789	34	4 312	297	37 202	530	62 470	591	81 761	448	55 044
49	» 1:a » »	1 942	245 173	26	4 836	335	44 121	480	62 767	604	81 803	497	51 646
50	» 4:e » 1931	1 875	249 232	41	6 607	418	57 128	541	69 821	542	73 579	333	42 097
51	» 3:e » »	1 959	266 565	44	5 954	451	53 609	628	83 290	525	79 156	311	44 556

Arbetstillgången i jämförelse med samma kvartal föregående år						Tillgång å arbetskraft						Konjunktur-siffror			Sysselsättn.-index (1926-30 =100)	
Bättre		Oförändrad		Sämre		Brist		Normal tillgång		Överflöd		3 kv. 1932	2 kv. 1932	3 kv 1931		
Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.					
1	7	11	737	18	4 380	—	—	—	—	30	5 124	1·15	1·19	1·73	71·4	1
4	2 241	21	4 752	27	14 547	—	—	15	4 428	37	17 112	1·86	1·84	1·82	95·6	2
6	778	26	1 597	34	5 372	—	—	20	1 230	46	6 517	2·05	2·12	2·30	96·1	3
12	1 806	66	10 515	123	14 377	—	—	74	5 723	127	20 975	2·02	2·13	2·28	81·3	4
1	137	3	582	9	4 324	1	32	3	952	9	4 059	2·88	2·22	2·48	72·3	5
1	27	7	1 232	10	6 360	—	—	7	659	11	6 960	2·47	2·53	2·63	95·1	6
4	358	13	868	27	2 417	—	—	19	861	25	2 782	2·08	2·22	2·60	87·9	7
—	—	1	179	5	725	—	—	—	—	6	904	2·12	1·79	1·54	64·9	8
1	14	6	135	6	72	—	—	8	150	5	71	2·19	3·55	2·67	65·1	9
—	—	12	488	26	2 232	—	—	11	500	27	2 220	1·73	1·86	2·10	50·1	10
2	368	6	1 327	4	1 007	—	—	5	1 350	7	1 352	2·53	2·88	2·81	105·8	11
—	—	24	1 080	46	1 336	—	—	16	425	54	1 991	1·97	2·39	2·51	79·3	12
—	—	6	1 308	4	280	—	—	2	533	8	1 055	3·00	2·39	2·07	90·5	13
1	55	10	1 503	15	1 613	—	—	3	224	23	2 947	2·27	2·26	2·77	98·7	14
6	517	60	7 672	76	6 932	—	—	36	3 253	106	11 868	2·88	2·57	2·48	78·2	15
8	595	29	1 010	94	3 781	—	—	58	2 331	73	3 055	2·51	2·00	2·60	89·0	16
2	64	2	273	10	404	—	—	10	468	4	273	2·69	2·65	3·00	101·5	17
4	942	29	5 956	27	6 964	—	—	20	4 967	40	8 895	2·26	2·57	2·68	91·7	18
2	265	10	3 152	19	5 020	—	—	13	3 046	18	5 391	2·15	2·84	2·91	97·7	19
2	143	16	1 020	18	1 396	—	—	22	1 573	14	986	2·42	2·37	2·58	85·4	20
5	159	51	2 862	30	2 631	—	—	56	3 533	30	2 119	2·63	2·82	3·09	98·3	21
1	45	17	1 253	1	11	—	—	9	637	10	672	3·19	3·16	2·90	106·1	22
3	391	21	921	18	927	—	—	27	1 693	15	546	3·07	3·14	3·35	105·2	23
3	478	18	2 676	2	82	—	—	4	642	19	2 594	3·28	2·97	3·44	110·0	24
—	—	13	1 408	10	1 404	—	—	16	1 849	7	963	3·04	2·78	3·28	104·1	25
2	412	39	2 059	23	1 153	—	—	29	979	35	2 645	3·01	3·20	3·27	95·5	26
2	686	9	1 804	—	—	—	—	7	916	4	1 574	3·25	3·53	3·45	92·5	27
2	76	36	2 136	12	487	—	—	27	1 080	23	1 619	3·50	3·47	3·67	99·2	28
3	1 031	20	10 220	18	3 887	1	134	29	11 043	11	3 961	2·85	2·76	2·84	104·7	29
1	542	3	658	5	1 501	—	—	—	—	9	2 701	2·06	1·81	2·45	93·6	30
9	1 585	16	2 323	25	3 995	1	167	37	6 294	12	1 442	2·73	2·61	3·31	98·4	31
1	40	15	1 658	10	3 058	1	60	17	4 163	8	533	2·70	2·74	3·13	102·2	32
3	602	28	4 916	38	3 222	—	—	39	5 454	30	3 286	2·98	3·11	2·94	106·5	33
4	358	26	1 858	24	1 743	—	—	39	2 692	15	1 267	2·82	2·52	2·95	97·9	34
1	17	8	703	6	377	—	—	7	585	8	512	2·78	2·02	3·24	102·3	35
13	1 629	23	3 070	15	1 904	—	—	37	5 068	14	1 535	2·77	2·10	2·66	101·6	36
—	—	6	4 492	—	—	—	—	4	2 221	2	2 271	2·78	2·58	3·65	105·7	37
1	109	11	294	17	812	1	20	13	583	15	612	2·41	2·40	3·06	94·9	38
1	28	15	813	10	575	—	—	12	563	14	853	3·25	3·09	3·14	103·9	39
2	264	4	334	1	74	—	—	3	101	4	571	3·25	3·62	2·52	66·4	40
—	—	—	—	10	3 576	—	—	—	—	10	3 576	1·00	1·00	2·00	65·6	41
2	85	15	1 605	10	1 036	—	—	9	715	18	2 011	2·80	2·69	2·90	86·7	42
7	371	34	871	42	1 812	—	—	46	1 726	37	1 328	2·58	2·44	3·43	89·7	43
4	984	20	2 167	13	3 108	—	—	6	207	31	6 052	2·67	2·62	3·28	114·0	44
3	116	25	2 362	7	519	—	—	13	1 102	22	1 895	3·00	3·22	3·37	110·8	45
3	170	5	2 039	17	2 368	—	—	10	3 042	15	1 555	2·31	2·19	2·26	98·2	46
133	**18 495**	**836**	**100 888**	**962**	**123 801**	**5**	**413**	**838**	**89 561**	**1 088**	**153 210**	**2·41**	—	—	**91·2**	47
105	16 522	730	85 976	1065	138 291	6	595	812	90 236	1 082	149 958	2·39	—	—	—	48
141	20 967	790	104 357	1011	119 849	10	1 172	842	90 829	1090	153 172	2·46	—	—	—	49
168	26 999	842	97 669	865	124 564	11	1 461	907	105 150	957	142 621	2·65	—	—	—	50
139	21 040	925	97 656	895	147 869	19	1 983	1 056	118 450	884	146 132	2·61	—	—	—	51

desamma som förut. Verkstadsindustrien arbetade fortfarande under mycket svåra förhållanden, med ytterligare inskränkningar i exportmöjligheterna; hemmamarknaden höll sig dock rätt väl.

Jord- och stenindustrien visade i genomsnitt en obetydlig höjning av konjunktursiffran, även om vissa grupper rapporterade försämrat läge. Stenindustrien, som under lång tid kunnat hålla sig uppe endast tack vare statsbeställningar, kämpade alltjämt med stora svårigheter, särskilt som inga beställningar förekommit under augusti och september månader, då man ansett att möjligheterna för de arbetslösa att finna andra arbetstillfällen varit större än under övriga årstider. Sysselsättningsindexen 50·1 ligger också på en betydligt lägre nivå än för någon annan grupp. Nedåtgående konjunkturer noterades jämväl för tegelbruken, där september månad i allmänhet plägar medföra betydande driftsinskränkningar i samband med den egentliga tillverkningens nedläggande för året; från flera håll har framhållits, att efterfrågan å tegelvaror i år varit mindre än föregående år på grund av minskad byggnadsverksamhet. Glasbrukens konjunktursiffra var icke obetydligt högre än föregående kvartal. Den i mitten av mars inträdda lönekonflikten vid småglasbruken med ty åtföljande strejk var bilagd i början av september.

Inom *trävaruindustrien* redovisade sågverken minskad arbetstillgång och ett försämrat prisläge. Kvantitativt var avsättningen av trävaror under den hittills gångna delen av året emellertid ej mindre än i fjol, trots det att ryssarna särskilt i fråga om granvaror sökt förstöra marknaden. På allra sista tiden ha Tyskland och Skottland ådagalagt ett ökat intresse för svenska varor. Från Jämtland har även den norska importregleringen anförts som en orsak till den dåliga arbetstillgången. Snickeri- och möbelfabrikerna hade efter vanligheten högsäsong under kvartalet, och relationssiffran visade också uppgång. Här och var rapporterades övertid vid möbeltillverkningen, men mångenstädes också inskränkningar. För orgel- och pianoindustrien var läget synnerligen tryckt.

För pappersindustrien är främst att anteckna, att den sedan april pågående strejken vid massafabrikerna äntligen bilades i början av augusti. Ehuru konflikten varit av synnerligen svårartad natur, har den på grund av den rådande depressionen och den minskade konsumtionen strängt taget icke — med undantag dock för sulfatindustrien — haft något större inflytande på marknaden, enär för detta år som bekant en överenskommelse träffats mellan europeiska sulfitfabrikanter om inskränkning i tillverkningen. Trots produktionsminskningen var efterfrågan obetydlig både i fråga om sulfit- och trämassa, och priserna gingo stadigt nedåt. För sulfatmassa däremot var prisnivån fastare. Pappersmarknadens läge var tryckt, och avsättningsmöjligheterna för sulfatpapper hade väsentligt försämrats. I ett par fall måste stopp i driften göras på grund av orderbrist.

Livsmedelsindustriens olika branscher kunde som vanligt rapportera god och jämn arbetstillgång. Vid vissa kvarnar åstadkom den väntade höjningen av inmalningsprocenten den 1 september forcering av driften. Sockerfabrikerna ha haft det något livligare än föregående kvartal, me-

dan bryggerierna mot sommarsäsongens slut fingo mindre omsättning. Bland andra livsmedelsindustrier ha särskilt konservfabrikerna på västkusten haft god sysselsättning med här och var förekommande övertidsarbete.

För *textil- och beklädnadsindustrien* noterades förra kvartalet en påtaglig försämring. Nu synes emellertid en om än obetydlig återhämtning ha skett, men det klagas mångenstädes över allmänhetens minskade köpkraft likasom också över den hårda konkurrensen från Tyskland, särskilt i fråga om damklänningar.

Läder-, hår- och gummivaruindustrien redovisade genomgående gynnsammare förhållanden än förut. Särskilt framträdande var uppgången för skofabrikerna, vilka vid årets början hade att kämpa med stora svårigheter, men sedan successivt förbättrat sin ställning.

Att den *kemisk-tekniska industriens* relationstal alltjämt är så ogynnsamt, trots de flesta undergruppernas relativt goda position, beror uteslutande på att arbetstillgången vid tändsticksfabrikerna betecknas som dålig. I flertalet fall tillämpades tre dagars arbetsvecka, men vid fyra fabriker var arbetstiden inskränkt till tre dagar varannan vecka.

Fylleriförseelser och spritsmuggling under tredje kvartalet 1932.

Fylleriförseelser under tredje kvartalet 1932. Enligt en inom kontrollstyrelsen verkställd preliminär sammanräkning, vars resultat delgivits socialstyrelsen och i sammandrag återges i tab. A, utgjorde antalet fylleriförseelser, för vilka personer blivit sakfällda under tredje kvartalet 1932, tillhopa 7 120, av vilka 6 956 begåtts av män och 164 av kvinnor. Antalet avdömda fylleriförseelser per kvartal dels under år 1913, såsom representerande förhållandena före världskriget och det individuella kontrollsystemets mera allmänna tillämpning, dels för tiden fr. o. m. år 1925 har utgjort som följer:

	Medeltal per kvartal under år								3 kv.	2 kv.	3 kv.
	1913	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1931	1932	1932
Antal förseelser .	14 727	8 130	7 425	7 196	6 929	7 375	7 759	7 492	8 258	7 680[1]	7 120[2]
Per 100 000 inv. .	262	134	123	118	114	121	127	122	134	125[1]	116[2]

Dessa siffror återge emellertid icke hela den faktiska fyllerifrekvensen å offentliga platser. Man får nämligen i allmänhet räkna med, att för varje kvartal något eller några hundratal personer, som blivit anhållna för fylleri, sedermera icke sakfällas, merendels av det skäl att de icke kunnat med stämning anträffas och inställas inför rätta. Påpekas bör därjämte, att å ena sidan en del av de

[1] De tidigare meddelade siffrorna för andra kvartalet 1932 ha ökats med 163 senare rapporterade förseelser.
[2] Preliminär siffra.

förseelser, som avdömts under en redovisningsperiod, begåtts under en tidigare, medan å andra sidan en del under perioden begångna förseelser avdömas först under ett följande redovisningsskede. Vad beträffar den preliminära siffran för tredje kvartalet 1932, tyder densamma på en lägre fyllerifrekvens än under andra kvartalet 1932 (7 680 förseelser). Enär redovisningen för redogörelsekvartalet ännu icke är alldeles fullständig, torde nedgången i verkligheten vara något mindre, än vad de anförda siffrorna ge vid handen. Detsamma gäller om den ännu större tillbakagång, som framträder vid jämförelse med siffran för tredje kvartalet 1931 (8 258 förseelser).

Fylleriförseelsernas fördelning på årets olika månader fr. o. m. 1929 ter sig som följande tablå utvisar:

År	jan.	febr.	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.
1929 . . .	2 189	1 702	1 846	2 535	2 554	2 321	2 361	3 068	3 393	2 920	2 645	1 964
1930 . . .	2 505	1 960	2 321	2 644	2 541	2 562	2 204	2 919	3 469	2 925	2 786	2 198
1931 . . .	2 215	1 989	2 230	2 547	2 376	2 484	2 067	2 572	3 619	2 991	2 871	2 008
1932 . . .	2 231	2 341	2 302	2 570	2 857	2 253	1 639[1]	2 632[1]	2 849[1]	—	—	—

Som synes, är det egentligen under juli och september, som minskning gentemot 1931 gjort sig gällande, under det att augusti synes förete stegrad fyllerifrekvens. Särskilt nedgången under september torde emellertid vara mindre, än vad som här kommer till synes, i det att de ännu icke redovisade fyllerifallen till övervägande del torde ha inträffat mot slutet av kvartalet.

Hur fylleriförseelserna under redovisningskvartalet fördelade sig på vissa ortsgrupper och på olika delar av landet åskådliggöres av följande tablå, varuti för Stockholm meddelas tvenne sifferserier, nämligen a) antalet sakfällda enligt den officiella statistiken och b) antalet för fylleri anhållna enligt Statistisk Månadsskrift, utgiven av Stockholms stads statistiska kontor:

Antal fylleriförseelser under 3 kv. 1932	Stockholms stad a	Stockholms stad b	Östra Sverige	Småland och öarna	Södra Sverige	Västra Sverige	Norra Sverige	Hela riket 3 kv. 1932	Hela riket 2 kv. 1932	Hela riket 3 kv. 1931
i städer med mer än 10 000 inv.	1 274	1 433	434	190	539	1 470	538	4 445	5 022	5 297
i övriga städer .	—	—	199	145	70	466	227	1 107	1 128	1 250
å landsbygden . .	—	—	204	113	191	437	623	1 568	1 530	1 711
tillhopa	1 274	1 433	837	448	800	2 373	1 388	7 120	—	—
2 kvart. 1932 . .	1 533	1 540	909	519	924	2 396	1 399	—	7 680	—
3 kvart. 1931 . .	1 717	1 856	1 023	538	865	2 412	1 703	—	—	8 258

Såväl i jämförelse med andra kvartalet 1932 som med tredje kvartalet 1931 befinnes nedgången vara särskilt framträdande i Stockholm och övriga städer med över 10 000 invånare. Landsbygden uppvisar däremot någon ökning, dock endast i jämförelse med andra kvartalet 1932. Samtliga landsdelar förete i båda avseendena sjunkande tal; tages emellertid hänsyn till kommande efterredovisningar, lära västra och norra Sverige komma att förete ungefär oförändrad fyllerifrekvens gentemot andra kvartalet 1932, förstnämnda område även i jämförelse med tredje kvartalet 1931.

[1] Preliminär siffra.

	Orter	Antal fylleriförseelser, för vilka personer sakfällts under				Förseelser, begångna av *män*						Förs., beg. av *kvinnor*		
						med motbok		*utan* motbok	Summa	Därav		Hela antalet	Därav	
		juli	aug.	sept.	hela kvartalet	full inköpsrätt	begr. inköpsrätt			25 år eller däröver[1]	under 25 år[2]		25 år eller däröver[1]	under 25 år[2]
	Stockholms stad	390	460	424	**1 274**	77	304	778	**1 159**	1 028	131	115	102	13
Östra Sverige	Södertälje	10	20	14	**44**	2	4	38	**44**	38	6	—	—	—
	Lidingö	—	—	6	**6**	1	2	3	**6**	5	1	—	—	—
	Uppsala	29	35	18	**82**	—	20	62	**82**	70	12	—	—	—
	Västerås	21	21	34	**76**	—	12	64	**76**	58	18	—	—	—
	Nyköping	2	6	4	**12**	—	—	12	**12**	11	1	—	—	—
	Eskilstuna	19	25	26	**70**	1	13	56	**70**	62	8	—	—	—
	Linköping	13	8	8	**29**	1	3	25	**29**	23	6	—	—	—
	Norrköping	51	34	30	**115**	—	17	93	**110**	97	13	5	3	2
	Övriga städer	36	98	65	**199**	3	37	159	**199**	158	41	—	—	—
	Landsbygden	16	100	88	**204**	5	41	157	**203**	119	84	1	1	—
Smål. m. m.	Jönköping	15	21	19	**55**	—	7	48	**55**	48	7	—	—	—
	Kalmar	20	28	35	**83**	2	23	58	**83**	69	14	—	—	—
	Västervik	4	4	3	**11**	2	—	9	**11**	9	2	—	—	—
	Visby	11	16	14	**41**	1	6	34	**41**	33	8	—	—	—
	Övriga städer	19	80	46	**145**	1	28	116	**145**	118	26	—	—	—
	Landsbygden	8	33	72	**113**	—	20	93	**113**	72	41	—	—	—
Södra Sverige	Karlskrona	10	22	25	**57**	1	6	50	**57**	51	6	—	—	—
	Kristianstad	22	21	26	**69**	—	20	49	**69**	63	6	—	—	—
	Malmö	63	66	70	**199**	5	27	167	**199**	166	33	—	—	—
	Lund	19	7	21	**47**	—	11	35	**46**	42	4	1	1	—
	Landskrona	14	14	21	**49**	3	6	40	**49**	42	7	—	—	—
	Hälsingborg	39	30	27	**96**	2	20	74	**96**	73	23	—	—	—
	Ystad	2	1	2	**5**	—	3	2	**5**	4	1	—	—	—
	Trelleborg	3	12	2	**17**	1	1	15	**17**	12	4	—	—	—
	Övriga städer	18	30	22	**70**	4	9	57	**70**	55	15	—	—	—
	Landsbygden	4	73	114	**191**	8	45	138	**191**	116	75	—	—	—
Västra Sverige	Halmstad	15	13	28	**56**	—	3	51	**54**	32	22	2	1	1
	Göteborg	231	378	352	**961**	15	185	740	**940**	774	166	21	20	1
	Mölndal	4	9	7	**20**	—	6	14	**20**	13	7	—	—	—
	Uddevalla	9	18	21	**48**	—	7	41	**48**	36	12	—	—	—
	Trollhättan	—	13	19	**32**	2	5	25	**32**	28	4	—	—	—
	Borås	19	28	27	**74**	—	18	54	**72**	62	10	2	2	—
	Skövde	16	20	12	**48**	1	9	38	**48**	41	7	—	—	—
	Karlstad	13	35	28	**76**	4	8	63	**75**	63	12	1	1	—
	Kristinehamn	10	21	10	**41**	—	5	36	**41**	38	3	—	—	—
	Örebro	62	24	28	**114**	2	14	97	**113**	101	12	1	1	—
	Övriga städer	84	204	178	**466**	10	97	357	**464**	371	92	2	—	2
	Landsbygden	46	141	250	**437**	5	88	343	**436**	249	187	1	—	1
Norra Sverige	Falun	8	9	10	**27**	—	3	24	**27**	23	4	—	—	—
	Gävle	35	59	32	**126**	—	10	113	**123**	93	30	3	3	—
	Söderhamn	7	11	19	**37**	—	3	33	**36**	28	8	1	1	—
	Härnösand	12	18	43	**73**	—	5	67	**72**	61	11	1	1	—
	Sundsvall	66	23	42	**131**	—	15	110	**125**	104	21	6	5	1
	Östersund	13	19	7	**39**	—	2	37	**39**	28	11	—	—	—
	Umeå	17	13	26	**56**	—	7	49	**56**	39	17	—	—	—
	Luleå	20	16	13	**49**	—	3	46	**49**	41	8	—	—	—
	Övriga städer	47	61	119	**227**	—	42	184	**226**	179	47	1	1	—
	Landsbygden	47	234	342	**623**	—	103	520	**623**	383	239	—	—	—
	Hela städerna	**1 518**	**2 051**	**1 983**	**5 552**	**141**	**1 026**	**4 223**	**5 390**	**4 490**	**898**	**162**	**142**	**20**
	riket landsb.	**121**	**581**	**866**	**1 568**	**18**	**297**	**1 251**	**1 566**	**939**	**626**	**2**	**1**	**1**
	Summa	**1 639**	**2 632**	**2 849**	**7 120**	**159**	**1 323**	**5 474**	[3]**6 956**	**5 429**	**1 524**	**164**	**143**	**21**

[1] Härmed avses personer födda före år 1907. — [2] Härmed avses personer födda år 1907 eller senare. — [3] Därav 3 personer med okänd ålder.

Fylleriförseelsernas fördelning efter de sakfälldas kön och ålder. Av samtliga fylleriförseelser, för vilka personer sakfälldes under 1932 års tredje kvartal, begingos, som ovan nämnts, 164 eller 2·3 % av kvinnor, därav, som omstående tab. A visar, 115 i Stockholm, 21 i Göteborg, 0 i Malmö, 26 i övriga städer och 2 på landsbygden. — Huvudtabellen ger även möjlighet att fastställa, i vilken utsträckning fylleriförseelserna begåtts av yngre och av äldre personer, varvid åldersgränsen dragits vid 25 år.[1] Av hela antalet under andra och tredje kvartalen 1932 sakfällda fyllerister tillhörde 1 737 eller 22·6 %, resp. 1 535 eller 21·6 % den yngre åldersgruppen. Motsvarande relativtal i genomsnitt för åren 1929—1931 utgjorde resp. 25·3, 25·5 och 24·4 %.

Fylleriförseelsernas fördelning efter de sakfälldas inköpsrätt till spritdrycker. På grundval av systembolagens uppgifter ha i tab. A förseelserna vidare uppdelats med hänsyn till om de sakfällda innehaft motbok (med full eller begränsad inköpsrätt) eller varit avstängda från laglig spritdryckstilldelning. Av samtliga manliga fyllerister voro 5 474 eller 78·7 % personer utan motbok. Fördelningen härvidlag var sålunda ungefär densamma som närmast föregående kvartal (79·3 %). Av de kvinnliga fylleristerna uppgives endast 4 ha varit innehavare av motbok. Dessa siffror giva även en antydan om omfattningen av den olagliga rusdryckshandelns och särskilt spritsmugglingens inverkan på nykterhetstillståndet.

Jämförelse mellan fylleriförseelserna i Sverige och dess grannländer. Liksom i föregående kvartalsredogörelser må slutligen i jämförelsesyfte en sammanställning göras mellan den svenska fylleristatistiken och f. n. tillgängliga uppgifter för Norge enligt Statistiske Meddelelser, samt för Finland enligt Social Tidskrift:

	Medeltal per kvartal								3 kv.	2 kv.	3 kv.
	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1931	1932	1932
Sverige . . .	8 171	8 130	7 425	7 196	6 929	7 375	7 759	7 492	8 258	7 680	7 120
Norge	10 797	9 611	9 003	9 012	9 434	9 570	9 202	7 807	7 544	7 456	·
Finland[2] . . .	15 851	17 576	18 457	23 976	25 268	25 375	25 397	22 155	26 299	18 177	·

Av intresse är jämväl att sammanställa fylleriförseelserna i respektive huvudstäder, såsom skett i nedanstående tablå:

Antal fylleriförseelser i	År 1913	År 1925	År 1926	År 1927	År 1928	År 1929	År 1930	År 1931	3 kv. 1931	2 kv. 1932	3 kv. 1932
Stockholm[3] .	17 696	7 275	6 689	6 452	5 465	5 356	6 436	6 771	1 856	1 540	1 433
Oslo	20 293	16 518	15 197	14 709	14 688	14 853	14 104	11 947	2 746	2 626	3 855
därav anhållna	16 455	13 516	12 879	12 722	12 039	12 332	11 439	10 064	2 370	2 189	·
Helsingfors[2] .	23 266	18 630	18 602	22 003	21 876	23 962	25 612	25 390	7 687	4 613	·

[1] Härvid ha personer, som äro födda före 1907, hänförts till den äldre åldersgruppen, och sådana, som äro födda 1907 eller senare, till den yngre.
[2] Siffrorna för de olika åren ej fullt jämförbara (jfr Soc. Medd. årg. 1932, sid. 150 not 1).
[3] Siffrorna avse antalet anhållna personer enligt polisstatistiken.

Det framgår härav, att antalet fylleriförseelser, särskilt om hänsyn tages till vederbörande städers folkmängd,[1] ställer sig väsentligt lägre i Stockholm än i Helsingfors och Oslo. Då emellertid av gatufylleriet blott en viss efter lagstiftning och praxis växlande del blir föremål för polisingripande och sålunda redovisad i statistiken, kunna tablåns siffror mindre göra anspråk på att giva en inbördes fullt jämförbar bild av nykterhetstillståndet i resp. städer vid en och samma tidpunkt än av utvecklingens gång i berörda avseende i de särskilda orterna under den redovisade tidsperioden.

Uppgifter rörande spritsmugglingen. Som komplement till fylleriförseelsestatistiken meddelas i tab. B vissa uppgifter från generaltullstyrelsens statistiska avdelning för åren 1930—1932 rörande antalet beslag, som helt eller delvis avsett sprit (eller brännvin), samt beslagtagna kvantiteter av sådana varor. Vissa i tabellen upptagna beslag lära sedermera ha upphävts av vederbörande domstol.

Tab. B. Gjorda beslag och beslagtagna kvantiteter av spritdrycker åren 1930—1932.

Månad	Stockholms tullkammardistrikt						Samtliga tullkammardistrikt					
	Antal beslagsmål			Kvantitet, liter			Antal beslagsmål			Kvantitet, liter		
	1930	1931	1932	1930	1931	1932	1930	1931	1932	1930	1931	1932
januari	145	77	123	3 788	1 487	5 057	212	136	177	7 205	1 931	5 246
februari	90	88	105	1 230	5 242	2 198	138	139	149	1 401	5 537	2 366
mars	98	89	114	20 975	742	1 005	149	126	138	21 196	864	1 042
april	124	100	96	1 202	828	1 198	188	144	127	1 361	1 689	3 325
maj	101	112	65	1 473	45 500	7 572	151	156	96	1 695	49 469	7 653
juni	162	100	63	2 643	4 400	923	233	164	100	4 645	5 042	1 071
juli	159	208	74	1 295	1 513	566	258	294	121	1 901	2 238	749
augusti	143	167	71	1 411	71 345	120	220	223	105	11 979	71 571	224
september . . .	184	168	72	1 978	39 776	1 012	240	245	125	2 734	40 149	7 390
oktober	227	74		2 038	561		315	148		2 382	5 136	
november . . .	141	169		1 764	1 182		232	251		2 967	2 760	
december . . .	231	162		3 887	5 480		294	228		4 183	5 858	
Hela året	1 805	1 514		43 684	178056		2 630	2 254		63 649	192289	

Mängden beslagtagen sprit har efter år 1928 (31 891 liter) företett en fortgående stegring (år 1929 beslagtogos 52 207 liter), vilken emellertid särskilt under år 1931 i huvudsak var att tillskriva några enstaka mycket betydande spritbeslag. Under de tre första kvartalen av år 1932 (beslagskvantitet 29 066 liter) framträdde en betydande nedgång i jämförelse med motsvarande period 1931 (178 485 liter).

Till jämförelse må nämnas, att i Norge under åren 1928, 1929, 1930 och 1931 uppges ha beslagtagits resp. 49 025, 49 872, 40 017 och 92 988 liter sprit och brännvin. Under första kvartalet 1932 uppgick siffran till 4 036 liter. I Finland beslagtogos under åren 1928, 1929, 1930 och 1931 resp. 980 850. 961 203, 1 062 301 och 777 174 liter spritdrycker.

[1] Folkmängdssiffrorna äro för Stockholm 514 333, för Oslo 253 124 och för Helsingfors 234 096.

Olycksfall i arbete år 1929.

Enligt den av riksförsäkringsanstalten nu publicerade olycksfallsstatistiken för år 1929 uppgick antalet av de under redogörelseåret inträffade olycksfallen till 113 537, varav 57 085 omfattats av försäkringar i ömsesidiga olycksfallsförsäkringsbolag. Av olycksfallen inträffade 94 424 hos s. k. större arbetsgivare (med minst 5 arbetare), 13 844 hos mindre arbetsgivare och 5 269 bland statsanställda. För de två senare grupperna saknas vissa uppgifter, och ha på grund härav några beräkningar angående olycksfallsfrekvens o. d. ej för varje år utförts.

I jämförelse med år 1928 utvisar antalet anmälda olycksfall i arbete en ökning av 31·1 %.

En väsentlig del av denna ökning är att tillskriva den med 1929 års ingång ikraftträdda ändring i olycksfallsförsäkringslagen, enligt vilken karenstiden borttagits. Visserligen förelåg även enligt kungörelsen den 21 december 1917 anmälningsskyldighet för varje olycksfall, som medfört eller skäligen kunde antagas medföra påföljd, som enligt olycksfallsförsäkringslagen kunde föranleda ersättning — vare sig denna ersättning hänförde sig till karenstiden eller till tiden från och med den trettiosjätte dagen efter olycksfallsdagen — men i många fall, då försäkring icke tecknats för karenstiden och ersättning därför icke skulle utgå från försäkringsinrättningen, fullgjordes anmälningsskyldigheten ofullständigt. För gruppen mindre arbetsgivare, inom vilken karensförsäkring förekom endast i ringa omfattning, är ökningen i jämförelse med 1928 års antal ej mindre än 76·8 %, under det att för gruppen större arbetsgivare, inom vilken år 1928 drygt två tredjedelar av arbetarna voro karensförsäkrade, ökningen utgör 27·8 %. För de statsanställda, vilka enligt de äldre bestämmelserna samtliga voro försäkrade för karenstiden, är ökningen 8·5 %.

Beträffande de hos större arbetsgivare inträffade olycksfallen lämnas i *tab. 1* en fördelning på olika yrkesgrenar m. m. och i *tab. 2* en sammanställning av olycksfallens orsaker. I sistnämnda sammanställning har såsom riskmått använts antalet *förlorade arbetsdagar per årsarbetare.*[1] Tabellen giver i sammanträngd form en fullständig bild av de angivna olycksfallsorsakernas andel i olycksfallsrisken och utvisar därjämte, huru stor del av den förlorade arbetstiden, som härrör från sjukdom, invaliditet och död för varje särskild olycksfallsorsak. De olycksfall i arbete, som under år 1929 träffat hos större arbetsgivare anställda arbetare, hava, under de gjorda förutsättningarna beträffande det tillämpade riskmåttet, förorsakat en förlust i arbetstid av 8·153 dagar per årsarbetare eller omkring 8·4 miljoner arbetsdagar. Av denna förlo-

[1] Vid invaliditets- och dödsfall lägges till grund ett beräknat antal förlorade arbetsdagar, nämligen resp. 75 per invaliditetsprocent och 7 500 vid hel invaliditet eller död.

Tab. 1. Olycksfall (hos större arbetsgivare) fördelade efter yrkesgrupper.

Yrkesgrupper	Antal arbetsgivare	Antal årsarbetare		Antal anmälda olycksfall		invaliditetsfall		dödsfall		Antal olycksfall per 100 årsarbetare			Antal förlorade arbetsdagar per årsarbetare	Antal förlorade arbetsdagar per olycksfall
		Män	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	S:a		
Malmbrytning, anrikning och rostning . .	106	10 236	166	2 351	2	41	—	20	—	23·0	1·2	22·6	25·38	112
Malmförädling	80	23 551	398	6 028	5	70	1	21	—	25·6	1·3	25·2	15·19	60
Metallindustri	2 404	93 036	6 153	19 136	295	283	4	31	—	20·6	4·8	19·6	10·12	52
Sten-, kol- o. torvindustri	1 152	33 943	1 781	7 390	71	120	2	14	—	21·8	4·0	20·9	13·02	62
Jordbruk, skogsbruk och boskapsskötsel . . .	13 302	123 194	21 577	13 712	492	439	24	65	1	11·1	2·3	9·8	11·00	112
Träindustri	3 686	55 518	1 005	8 574	43	336	1	20	—	15·4	4·3	15·2	14·76	97
Pappers- och grafisk ind.	982	52 394	9 778	6 138	263	158	10	28	1	11·7	2·7	10·3	10·18	99
Närings- och njutningsämnesindustri	2 891	27 897	15 617	2 559	728	50	13	9	2	9·2	4·7	7·6	5·33	71
Textil- o. beklädnadsind.	1 347	23 440	41 180	1 040	787	23	17	5	—	4·4	1·9	2·8	2·09	74
Läder-, gummi- o. hårind.	640	12 748	8 092	742	147	12	2	1	—	5·8	1·8	4·3	2·16	51
Kemisk-tekn. industri .	273	10 654	4 034	1 330	274	29	5	6	—	12·5	6·8	10·9	8·60	79
Byggnadsverksamhet .	5 011	60 423	811	7 543	28	255	1	33	1	12·5	3·5	12·4	14·12	114
Kraft-, belysnings- och vattenverk m. m. . .	556	10 354	209	784	7	15	—	7	—	7·6	3·3	7·5	9·10	121
Handel och varulager .	12 096	99 919	49 483	3 538	620	85	15	19	—	3·5	1·3	2·8	2·69	97
Sjöfart och fiske . . .	1 862	27 759	1 280	4 101	57	139	1	60	—	14·8	4·5	14·3	27·64	193
Samfärdsel (ut. sjöfart)	805	35 214	2 222	2 723	35	52	—	17	—	7·7	1·6	7·4	7·23	98
Ämbetsverk, bank- o. försäkringsrörelse m. m.	2 222	26 876	24 872	357	168	12	15	1	—	1·3	0·7	1·0	1·15	113
Kommunala institutioner (ej hänförda till annan grupp) . . .	5 385	30 053	21 213	480	65	23	5	5	—	1·6	0·3	1·1	1·89	178
Hushåll, hotell- o. restaurangrörelse m. m.	3 767	11 630	51 989	537	1 177	10	30	1	2	4·6	2·3	2·7	2·01	75
Diverse företag o. yrken	611	1 961	928	91	6	1	—	1	—	4·6	0·6	3·4	3·54	105
Tillsammans 1929	**59 178**	**770 800**	**262 788**	**89 154**	**5 270**	**2 153**	**146**	**364**	**7**	**11·6**	**2·0**	**9·1**	**8·15**	**89**
» 1928	57 498	732 366	252 159	70 149	3 743	1 978	112	326	19	9·6	1·5	7·5	7·72	103
» 1927	55 629	711 779	244 475	64 805	3 407	1 747	126	308	13	9·1	1·4	7·1	7·30	102
» 1926	55 018	685 106	234 904	58 551	3 281	1 636	97	327	20	8·5	1·4	6·7	7·43	111
» 1925	54 507	674 865	226 906	55 730	2 929	1 716	101	343	7	8·3	1·3	6·5	7·65	118

rade arbetstid har 21·3 % föranletts av sjukdom, 45·7 % av invaliditet och 33·0 % av den skadades död.

Som exempel på mera dominerande olycksfallsorsaker må följande nämnas: Inom metallindustrien äro arbetsmaskinerna den mest framträdande olycksfallsorsaken med 2·31 förlorade arbetsdagar per årsarbetare. Liknande är förhållandet för gruppen malmförädling, inom vilken grupp 2·35 förlorade arbetsdagar per årsarbetare komma på arbetsmaskinernas konto. För träindustrien är motsvarande siffra 4·96 eller ungefär tredjedelen av hela den förlorade arbetstiden inom gruppen. Handverktyg och enklare redskap göra sig särskilt gällande inom stenindustrien med 2·37, inom jordbruk och skogsbruk med 2·21 och inom byggnadsverksamheten med 2·14 förlorade arbetsdagar per årsarbetare. Hissar, kranar och andra lyftverktyg hava inom sjöfartsgruppen förorsakat en tidsförlust av 5·86 arbetsdagar. Inom denna grupp komma därjämte

Tab. 2. Olycksfallen fördelade efter orsaker.

Olycksfallsorsaker	Antal olycksfall		Antal förlorade arbetsdagar				
	Inalles	Per 100 årsarbetare	per olycksfall	per årsarbetare på grund av			
				sjukdom	invaliditet	död	Summa
Motorer	174	0·017	101	0·005	0·005	0·007	0·017
Transmissioner	513	0·050	250	0·012	0·054	0·058	0·124
Arbetsmaskiner	15 386	1·489	64	0·224	0·649	0·073	0·946
Handverktyg och enklare redskap	16 507	1·597	51	0·209	0·516	0·087	0·812
Hissar, kranar och andra lyftverktyg	2 465	0·238	194	0·062	0·191	0·210	0·463
Fordon i trafik, ej tillhörande spårbanor, med:							
animal drivkraft	4 560	0·442	123	0·114	0·240	0·189	0·543
mekanisk eller elektrisk drivkraft	1 995	0·193	231	0·062	0·166	0·218	0·446
Vagnar, tillhörande spårbanor	2 894	0·280	137	0·064	0·109	0·210	0·383
Transportledningar	643	0·062	147	0·017	0·061	0·014	0·092
Sjöfart	206	0·020	735	0·005	0·011	0·131	0·147
Luftfart	2	0·000	4	0·000	—	—	0·000
Ångpannor, ångkokapparater, ångledningar samt andra kärl under tryck	180	0·017	133	0·003	0·020	—	0·023
Elektrisk ström	137	0·013	962	0·003	0·008	0·116	0·127
Explosion av sprängämnen	202	0·020	896	0·007	0·088	0·080	0·175
Giftiga och frätande ämnen	743	0·072	97	0·008	0·026	0·036	0·070
Eldfarliga och heta ämnen samt intensivt ljus och strålande värme	3 176	0·307	66	0·049	0·038	0·116	0·203
Rök, gaser, komprimerad luft	62	0·006	1 025	0·001	0·002	0·058	0·061
Halkning och fall	9 473	0·917	107	0·237	0·495	0·247	0·979
Nedfallande föremål	4 857	0·470	68	0·099	0·185	0·087	0·321
Sammanstörtande av föremål och ställningar samt ras	2 474	0·239	290	0·086	0·303	0·305	0·694
Lyftning, bärande och hanterande av föremål	16 260	1·573	49	0·301	0·341	0·123	0·765
Föremål, på vilka den skadade trampat	1 276	0·123	23	0·015	0·005	0·008	0·028
Slag, stöt eller bett av djur (inkl. olycksfall under ridning)	875	0·085	82	0·022	0·048	—	0·070
Övriga orsaker	9 364	0·906	73	0·132	0·213	0·319	0·664
Samtliga orsaker 1929	94 424	9·136	89	1·737	3·724	2·692	8·153
» » 1928	73 892	7·505	103	1·499	3·597	2·628	7·724
» » 1927	68 212	7·133	102	1·428	3·359	2·518	7·305
» » 1926	61 832	6·721	111	1·369	3·232	2·829	7·430
» » 1925	58 659	6·505	118	1·819	3·417	2·911	7·647

4·88 förlorade arbetsdagar på sjöfartsolycksfallen samt 4·12 dagar på halkning och fall. För gruppen samfärdsel utom sjöfart kommer mer än tredjedelen av tidsförlusten på vagnar, tillhörande spårbanor. De elektriska olycksfallen hava inom kraft-, belysnings- och vattenverken medfört en förlorad arbetstid av 2·85 dagar. Bland olycksfallsorsakerna inom gruvindustrien framträda särskilt explosion av sprängämnen med 5·25 samt sammanstörtande och ras med 6·91 förlorade arbetsdagar per årsarbetare.

Under det arbetstidsförlusten per årsarbetare ökats mot föregående år, har antalet *förlorade arbetsdagar per olycksfall* avsevärt nedgått (från 103 till 89), vilket tydligt vittnar om att den stegrade olycksfallsfrekvensen huvudsakligen är att tillskriva en fullständigare rapportering i fråga om smärre olycksfall.

Bostadsmarknaden i rikets städer vid oktoberflyttningen 1932.

Undersökningens syftemål och omfattning. Alltsedan år 1922 har socialstyrelsen årligen på grundval av uppgifter, lämnade av vederbörande kommunala myndigheter, verkställt undersökningar rörande bostadsmarknadens allmänna utveckling i rikets städer, sådan denna framträtt vid de årliga oktoberflyttningarna. Kortfattade redogörelser för undersökningsresultaten ha regelbundet lämnats i denna tidskrift.[1]

Vid undersökningen rörande ställningen på bostadsmarknaden omkring 1 oktober innevarande år ha uppgifterna som vanligt erhållits genom frågeformulär, som ifyllts av vederbörande kommunala myndigheter. Frågorna voro desamma som vid den senaste undersökningen i oktober 1931. Svar ha ingått från samtliga städer utom från Djursholm, där någon egentlig hyresmarknad ej torde förefinnas.

Vid bearbetningen har liksom vid föregående tillfällen en uppdelning skett av materialet på större städer (med över 10 000 inv.) och mindre städer.

Större städer. Följande sifferrader utgöra en sammanfattning av de inkomna uppgifterna angående bostadstillgången i 39 större städer vid 1932 års oktoberflyttning:

I nedanstående antal större städer har tillgången uppgivits vara:[2]

	för småLägenheter (t. o. m. 2 rum o. kök)				för medelstora lägenheter (3—5 rum och kök)				för större lägenheter (6 o. fl. rum o. kök)			
	god	tillr.	knapp	otillr.	god	tillr.	knapp	otillr.	god	tillr.	knapp	otillr.
Äldre läg. . .	7	11	17	4	24	15	—	—	26	13	—	—
Nybyggda läg.	7	19	9	4	15	23	—	1	16	21	—	1

Som synes, är det nästan endast i fråga om småLägenheter med högst 2 rum och kök, som man kan tala om verklig brist, i det tillgången på dylika anses vara otillräcklig inom 4 städer. Knapp tillgång på småLägenheter anses råda inom 9—17 orter. Däremot anses tillgången på medelstora och större lägenheter — särskilt sådana av äldre typ — nästan överallt motsvara eller överstiga behovet.

Bostadsmarknadens utveckling sedan hyresstegringslagens upphävande fr. o. m. den 1 oktober 1923 belyses i efterföljande tablå, vari uppgifterna om tillgången på bostadslägenheter inom 36 vid samtliga undersökningar representerade större städer sammanfattats till »konjunktursiffror» på så sätt, att om-

[1] Senast i Soc. Medd. årg. 1931, sid. 889 o. f.

[2] Vissa av de här redovisade lägenhetstyperna uppges i några städer ej vara representerade, varför summan av uppgifterna i ett par fall understiger 39. Ett liknande förhållande framträder i en del följande sammanställningar.

dömena »otillräcklig», »knapp», »tillräcklig» och »god» uttryckts medelst siffrorna 1, 2, 3 och 4. Konjunkturtalen för »samtliga lägenheter» ävensom för »äldre» och »nybyggda lägenheter» ha erhållits genom »sammanvägning» av siffrorna för de olika storlekstyperna efter dessas numeriska betydelse enligt senaste hyresräkning. Fr. o. m. år 1927 ha vidare jämförelsetalen för de olika storleksgrupperna erhållits på sådant sätt, att man inom dessa sammanräknat omdömena för »äldre» och »nybyggda» lägenheter under hänsynstagande till att de sistnämnda endast utgöra en mindre del av samtliga.

Konjunktursiffror för tillgången på bostäder i större städer vid oktoberflyttningen

	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
Smålägenheter . . .	1·47	1·59	1·78	1·86	2·39	2·47	2·17	2·31	2·35	2·58
Medelstora läg. . .	2·81	2·67	3·08	3·22	3·28	3·19	3·22	3·36	3·52	3·58
Större » . .	2·97	3·15	3·39	3·47	3·42	3·39	3·36	3·39	3·52	3·60
Samtliga läg.	1·65	1·81	2·04	2·13	2·54	2·58	2·37	2·51	2·58	2·78
Äldre lägenheter . .	.	.	.	.	2·55	2·59	2·36	2·47	2·56	2·75
Nybyggda » . .	.	.	.	.	2·50	2·56	2·41	2·64	2·65	2·87

Tablån synes häntyda på, att under senaste årtiondet bostadstillgången i de större städerna, frånsett en tillfällig nedgång under 1929, genomgående förbättrats från det ena året till det andra. Den starkaste förbättringen gentemot år 1923 framträder i fråga om smålägenheter, den svagaste i fråga om större lägenheter (om 6 o. fl. rum o. kök).[1]

Tab. A. I kommunala nödbostäder intagna husvilla omkring 1 oktober åren 1923—1932.

År	Antal i nödbostäder boende före fardagen		Antal i samband med flyttningen i nödbostäder nyintagna		Antal efter flyttningen i nödbostäder kvarboende		Antal städer, i vilka dylik inkvartering efter flyttningen förekommit
	familjer	personer	familjer	personer	familjer	personer	
1923	.	.	.	.	1 612	.	23
1924	1 157	5 581	622	2 993	[2] 1 549	7 305	23
1925	1 074	4 992	291	1 477	[2] 1 231	5 992	21
1926	748	3 865	72	337	[3] 708	3 695	19
1927	426	2 384	33	159	[4] 336	1 935	15
1928	248	1 469	33	145	[4] 250	1 465	14
1929	204	1 137	33	143	[4] 219	1 225	11
1930	184	1 024	29	153	[4] 204	1 142	13
1931	133	745	18	79	[4] 138	760	12
1932	136	691	12	55	[4] 128	630	9

[1] Enligt rapporten för tredje kvartalet 1932 från Malmö stads bostadsförmedling förefanns i denna stad efter den senaste oktoberflyttningen ett bostadsöverskott om 538 lägenheter, medan motsvarande siffror för 1 april 1932 samt 1 oktober och 1 april 1931 utgjorde resp. 370, 352 och 351. — [2] Antalet inkvarterade den 6 okt. — [3] Antalet inkvarterade den 11 okt. — [4] Antalet inkvarterade den 10 okt.

Intrycket av att en betydande förbättring i de mindre bemedlades bostadsförsörjning ägt rum sedan hyresstegringslagens upphävande, bestyrkes genom en blick på tab. A, vilken redovisar antalet genom resp. kommuners försorg provisoriskt inkvarterade husvilla vid olika tidpunkter. Antalet omhändertagna husvilla utgör sålunda f. n. mindre än en tiondel mot för nio år sedan. Även gentemot 1931 framträder en viss nedgång.

Såsom närmare framgår av tab. B, uppvisade av rikets 39 städer med över 10 000 invånare 10 husvillhet i här avsedd mening omkring den 1 oktober 1932. Det största antalet husvilla redovisades i Malmö, Linköping, Landskrona och Nyköping. I förhållande till folkmängden kom Landskrona främst med 53 husvilla per 10 000 invånare; därnäst följde Linköping och Nyköping med resp. 37 och 36.

Påpekas bör emellertid, att nu meddelade uppgifter icke kunna ge någon mera allsidig och säker uppfattning om den faktiska förekomsten av bostadslöshet å resp. orter. Siffrorna avse, som nämnts, närmast de husvilla, som genom stadens försorg inkvarterats i provisoriska nödbostäder. Dessa äro emellertid av växlande art och beskaffenhet och skilja sig stundom icke mycket från lägenheter, upplåtna i gatureglerings fastigheter o. d., varför de uppgiftslämnande myndigheterna ej alltid kunnat ha samma uppfattning om, vilka av resp. kommuner tillhandahållna bostäder skulle inordnas under ifrågavarande kategori. I verkligheten torde ett betydande antal av de såsom husvilla redovisade familjerna sedan flera år ha varit inhysta i de kommunala nödbostäderna, och vissa tecken tyda på, att den kommunala

Tab. B. I kommunala nödbostäder intagna husvilla i de större städerna vid 1932 års oktoberflyttning.

Städer [1]	Antal i nödbostäder boende före 1 okt. 1932		Antal i samband med okt.-flyttningen i nödbostäder nyintagna		Antal i nödbostäder boende den 10 okt. 1932		Städer [1]	Antal i nödbostäder boende före 1 okt. 1932		Antal i samband med okt.-flyttningen i nödbostäder nyintagna		Antal i nödbostäder boende den 10 okt. 1932	
	familjer	personer	familjer	personer	familjer	personer		familjer	personer	familjer	personer	familjer	personer
Södertälje .	1	6	—	—	1	6	Landskrona	18	103	—	—	17	98
Uppsala .	7	29	1	3	8	32	Trälleborg .	3	14	4	20	4	18
Nyköping	11	43	—	—	11	43	Halmstad .	16	100	2	9	5	26
Linköping	19	98	3	13	22	111	Skövde . .	—	—	1	5	—	—
Kalmar . .	—	—	1	5	1	5	Summa	**136**	**691**	**12**	**55**	**128**	**630**
Malmö . .	61	298	—	—	59	291							

[1] I följande större städer uppges inga inkvarteringar i provisoriska nödbostäder ha förekommit: Stockholm, Lidingö, Norrköping, Jönköping, Visby, Västervik, Karlskrona, Kristianstad, Lund, Hälsingborg, Ystad, Göteborg, Mölndal, Uddevalla, Borås, Trollhättan, Karlstad, Kristinehamn, Örebro, Västerås, Falun, Söderhamn, Härnösand, Sundsvall, Östersund, Umeå och Luleå. Från Gävle meddelas dock, att där 22 familjer om 111 personer den 10 okt. voro inkvarterade i nödbostäder, ehuru av mera permanent natur. Så var även fallet i Eskilstuna med 38 familjer om 218 personer.

hjälpverksamheten på detta område allt mera kommit att ingå såsom ett led i fattigvårdsarbetet. Belysande är sålunda, att husvillheten numera oftare anses bero på de omhändertagna personernas sociala och ekonomiska nödläge och därmed sammanhängande bristande hyresbetalningsförmåga eller vederbörandes mindre önskvärda egenskaper som hyresgäst än på någon mera allmän brist på smålägenheter.

Vid sidan av den så att säga officiellt registrerade husvillheten förefinnas andra former av mer eller mindre utpräglad bostadslöshet. Vissa husvilla kunna sålunda föredraga att innebo hos släktingar och vänner framför att taga sin tillflykt till kommunala nödbostäder. Vidare torde det på åtskilliga håll förekomma, att gamla och skröpliga bostäder, som ur hälsovårdssynpunkt utdömts eller bort utdömas, fortfarande användas, liksom att husvilla familjer även vintertid kvarbo i kolonistugor o. d. Sistnämnda företeelse anses dock numera mindre vanlig än tidigare, åtminstone i Stockholm.

Nedgången i husvillheten sammanhänger givetvis med de senare årens livliga byggnadsverksamhet. Beträffande denna ha inga särskilda uppgifter inhämtats till förevarande undersökning, men synas de till den ordinarie byggnadsverksamhetsstatistiken meddelade uppgifterna om under år 1931 beviljade byggnadsföretag (samt, vad Stockholm beträffar, uppgifter om antalet fullbordade, beviljade och under byggnad varande lägenheter och rum under de tre första kvartalen 1932) tyda på, att bostadsproduktionen börjat inskränkas, i Stockholm dock först under senare delen av innevarande år.

	Antal större städer, varest hyresnivån omkring 1 oktober uppgivits vara:								
	för smålägenheter			för medelstora lägenheter			för större lägenheter		
År	fallande	stillastående	stigande	fallande	stillastående	stigande	fallande	stillastående	stigande
Äldre läg.									
1927	1	31	7	10	27	2	17	21	1
1928	4	29	6	8	30	1	10	28	1
1929	—	31	8	7	31	1	9	29	1
1930	1	29	9	9	29	1	14	25	—
1931	2	35	2	11	28	—	18	21	—
1932	7	31	1	23	16	—	28	11	—
Nybyggda läg.									
1927	3	30	6	7	29	3	12	24	3
1928	2	31	6	1	34	4	1	33	3
1929	—	28	11	3	30	6	1	33	2
1930	1	30	8	5	29	5	4	31	2
1931	3	31	5	4	32	3	6	27	1
1932	8	30	1	15	24	—	18	20	—

Hyresnivåns utveckling enligt de på området sakkunniga lokalmyndigheternas uppfattning framgår av ovanstående sammanställning. Medan upp-

gifterna under föregående år snarast häntytt på, att hyresnivån inom flertalet orter i stort sett varit stillastående, skulle däremot under innevarande år hyrorna för större och medelstora lägenheter av äldre typ vara fallande inom flertalet större städer; i fråga om nybyggda större lägenheter äro dock uppgifterna om oförändrat hyresläge något mera talrika än meddelandena om sjunkande hyresnivå. I fråga om smålägenheter anses hyresnivån fortfarande vara orubbad i det övervägande antalet fall. Även härvidlag äro dock sänkningstendenserna mera framträdande än tidigare, och endast i ett fall (Trälleborg) föreligger uppgift om stigande hyresnivå för smålägenheter.

Mindre städer. Att bostadsfrågan f. n. å de flesta mindre orter torde ha upphört att vara något mera brännande socialt problem synes i viss mån bestyrkas av efterföljande sifferrader, vilka utgöra en sammanställning av de erhållna upplysningarna om bostadstillgången, som till denna utredning erhållits från 74 orter:

	I nedanstående antal mindre städer har tillgången uppgivits vara:											
	för smålägenheter (t. o. m. 2 rum o. kök)				för medelstora lägenheter (3—5 rum o. kök)				för större lägenheter (6 o. fl. rum o. kök)			
	god	tillr.	knapp	otillr.	god	tillr.	knapp	otillr.	god	tillr.	knapp	otillr.
Äldre läg. . . .	19	36	17	2	30	40	3	1	33	34	5	—
Nybyggda läg. .	11	34	20	6	16	42	8	2	19	34	6	2

Efterföljande sammanställning av de från 69 mindre städer erhållna uppgifterna om bostadstillgången under åren 1923—1931 har åstadkommits på samma sätt som motsvarande jämförelsesiffror för de större städerna. Jämför man de båda sifferserierna för »samtliga lägenheter», visar det sig, att omdömena om bostadstillgången i de mindre städerna merendels förete mindre förändringar från år till år, än vad fallet är med de större städerna. Detta torde sammanhänga med, att å mindre orter överhuvud bostadsbehovet och bostadsproduktionen förete mindre växlingar än i de större städerna.

	Konjunktursiffror för tillgången på bostäder i mindre städer vid oktoberflyttningen									
	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
Smålägenheter . .	2·45	2·55	2·75	2·87	2·86	2·83	2·78	2·61	2·82	2·91
Medelstora läg. . .	2·86	3·09	3·25	3·35	3·23	3·10	3·17	3·06	3·17	3·25
Större » . .	3·01	3·20	3·36	3·48	3·31	3·16	3·17	3·16	3·26	3·32
Samtliga läg.	2·58	2·66	2·85	2·97	2·94	2·88	2·86	2·75	2·89	2·98
Äldre läg.	·	·	·	·	2·96	2·90	2·90	2·78	2·94	3·04
Nybyggda läg. . .	·	·	·	·	2·86	2·80	2·74	2·67	2·72	2·78

Den i de mindre städerna officiellt registrerade husvillheten, som aldrig varit stor, uppges den 10 oktober 1932 ha berört tillhopa 8 familjer om 35 personer (därav 6 familjer med 26 personer i Vänersborg) mot 7 familjer och 44 personer vid samma tidpunkt år 1931.

Uppgifterna om hyresnivåns rörelser i de mindre städerna ha sammanställts i följande tablå:

År	Antal mindre städer, varest hyresnivån omkring 1 oktober uppgivits vara: för småländenheter			för medelstora lägenheter			för större lägenheter		
	fallande	stillastående	stigande	fallande	stillastående	stigande	fallande	stillastående	stigande
Äldre läg.									
1927	12	56	5	16	56	1	15	56	1
1928	12	47	14	11	54	8	12	54	6
1929	7	57	9	9	63	1	11	58	1
1930	3	58	12	7	58	8	7	59	5
1931	7	58	8	10	60	3	12	55	3
1932	10	60	4	15	58	1	23	47	2
Nybyggda läg.									
1927	8	58	6	12	57	3	13	55	3
1928	7	43	18	8	51	7	10	46	6
1929	3	58	12	5	63	5	6	57	2
1930	2	51	16	1	56	11	1	54	7
1931	4	47	17	6	54	7	7	49	4
1932	8	56	7	10	54	4	15	42	4

Att bostadsförhållandena å mindre orter äro mera stabila bestyrkes därigenom, att hyresnivån uppgivits såsom oförändrad i ett relativt större antal fall än som nyss konstaterats i fråga om de större städerna. Stegringstendenser rapporteras visserligen fortfarande här och var i fråga om olika lägenhetskategorier, men även i de mindre städerna ha uppgifterna om fallande hyresnivå betydligt ökats i antal.

Tyska nödförordningen den 4 september 1932.

Av socialrådet *Erik Sjöstrand.*

I sitt tal inför westfaliska bondeförbundet i Münster den 28 augusti 1932 skisserade den tyske rikskanslern ett stort program för kampen mot arbetslösheten. Programmet har sedermera bekräftats av rikspresidenten genom en den 4 september 1932 utfärdad nödförordning, den sjätte i ordningen.

I Münstertalet gav kanslern uttryck åt den uppfattningen, att den ekonomiska konjunkturen nått en vändpunkt och att ett program i stor skala för beredande av arbetsanställning borde hava ganska stora utsikter att åstadkomma en verklig lättnad i situationen.

Det allmänna syftet med nödförordningen är också att få till stånd en återhämtning inom landets näringsliv och främja återförandet av arbetslösa i arbete. Detta skall ske på fyra olika vägar. Först och främst komma allmänna arbeten för en kostnad av flera hundra miljoner mark att igångsättas under de närmaste månaderna. De krediter, som för detta ändamål finnas

tillgängliga, uppgivas i en officiell kommentar till nödförordningen belöpa sig till c:a 750 milj. RM. För det andra framlägges en plan till anskaffning av större krediter i syfte att göra det möjligt för industriens, handelns och jordbrukets företagare samt för fastighetsägarna att utföra reparationer och förbättringsarbeten, vilka måst uppskjutas på grund av depressionen och som tillika äro av trängande beskaffenhet. Dessa krediter kunna erhållas genom diskontering i riksbanken eller i andra banker av »skattebevis» (Steuergutscheine), vilka komma att utfärdas av regeringen till ett belopp av 40 % å gjorda inbetalningar av vissa skatter. Skattebevisen, som införas på fondbörsen, komma att mottagas i betalning för till riket utgående skatter under finansåren $^{1}/_{4}$ 1934—$^{31}/_{3}$ 1939. Totalvärdet av de för nu sagda ändamål utfärdade bevisen beräknas uppgå till c:a 1 520 milj. RM., varav 170 milj. RM. ställas till järnvägarnas förfogande. För det tredje kommer särskilt understöd, likaledes under form av skattebevis, att beviljas arbetsgivare, som öka sin personal, till ett belopp av 100 RM. för varje ny arbetare, som anställes under en tremånadersperiod. För ändamålet skola skattebevis kunna utfärdas till ett belopp av 700 milj. RM., varigenom anställning under ett år anses kunna beredas för 1 750 000 arbetare. I syfte att främja nyanställning av arbetare föreskriver slutligen nödförordningen, att arbetsgivare, som öka sin personal under den närmaste tiden, må nedsätta arbetslönen i trots av gällande kollektivavtal; den medgivna nedsättningen bestämmes genom en glidande skala alltefter antalet nyanställda arbetare upp till ett maximum av 12·5 % vid ökning av personalen med 25 %.

Utgivningen av skattebevis, varpå finansieringen av de i andra och tredje rummet ovan angivna åtgärderna vilar, är i realiteten uppenbarligen att likställa med en skatteminskning beträffande de på den 1 april 1934 följande fem finansåren. Rikskanslern är emellertid övertygad om att med återinträdet av bättre tider det uppkommande budgetspörsmålet icke behöver vålla några svårigheter och att de långtgående administrativa förenklingar, som planeras, skola resultera i en avsevärd utgiftsminskning. Givetvis är det dock mycket svårt att i närvarande stund uttala sig om storleken av den skattebörda, som under en närmare framtid kan komma att läggas på det tyska näringslivet.

Den aktuella betydelsen av skattebevisen består uppenbarligen framför allt däri, att rörelsekapital tillföres näringslivet på så sätt, att krediter »skapas», vilka ställas till cirkulationens förfogande genom att göras belåningsbara i riksbanken och andra banker. Huruvida cirkulationsökningen kommer att leda till någon inflation, d. v. s. en på artificiell väg åstadkommen varuprisstegring, är svårt att i närvarande läge bedöma. Med den betydande minskning i cirkulationen av banksedlar, som förekommit särskilt under krisens sista skede, synes näppeligen på grundval av den åsyftade krediten kunna byggas annat än en viss »reflation», vars storlek då skulle bliva beroende av, i vad mån det starkt nedpressade behovet av omsättningsmedel kan komma att stegras genom den väntade återhämtningen inom det ekonomiska livet. Ur teknisk synpunkt sett synes också planen, såsom i det följande skall påvisas, ha utarbetats med särskild tanke på att undvika inflation. Under skattebevisens form ställas medel

direkt till den enskilda företagsamhetens förfogande för investering i produktionen, vilket medför en tillväxt av produktionen parallellt med kreditutvidgningen. Härigenom hoppas man undvika en ensidig kreditinflation. Säkerligen skulle ock operationen underlättas, därest världskonjunkturen, såsom vissa tecken synes bebåda, underginge en mera varaktig förändring till det bättre.

Icke mindre märkliga äro bestämmelserna om den nyss omnämnda premien för varje nyanställd arbetare och den i mån av arbetsstyrkans ökning medgivna lönenedsättningen. Syftet härmed är att förmå företag, vilka i stället för arbetstidens minskning företagit avskedanden, att åter bringa arbetsstyrkan upp till mera normal storlek. Den besparing i produktionskostnader, som under viss förutsättning kan uppnås genom premien i förening med lönenedsättningen, beräknas uppgå till icke mindre än 17·5 à 18·5 %.

Bestämmelserna härom äro tillika så avfattade, att maximum av fördelar ernås vid en veckoarbetstid av 40 timmar, som man alltså söker genomföra på denna mera indirekta väg, sedan det direkta lagliga tvångets väg icke visat sig framkomlig.

Med en så pass betydande lönenedsättning, som den nya lagstiftningen medger, kunde det befaras, att arbetarnas levnadsstandard komme att undergå en stark försämring och att den totala köpkraften bland dem minskades, vilket ju vore ägnat att motverka lagstiftningens eget syfte. En viss garanti häremot erbjuder emellertid den av rikspresidenten till svar å fackföreningarnas protest utsända maningen, att vid bestämmelsernas utformning måtte tillses, att den tyska arbetarklassens levnadsstandard tryggas. Dessutom har bestämmelse träffats mot att lönenedsättningen i förening med arbetstidsförkortningen föranleder någon minskning av den av ett företag utbetalade totala lönesumman.

Det kan förutses, att åtskilliga svårigheter komma att uppstå vid tillämpningen i praktiken av dessa bestämmelser, vilka åtminstone på papperet te sig ganska invecklade. Mycket kommer uppenbarligen att bero på den omsikt, som visas vid lagstiftningens genomförande, i vilket avseende är att märka, att de därmed betrodda officiella förlikningsmännen utrustas med mycket stora maktbefogenheter.

Ur arbetsrättslig synpunkt är det givetvis betänkligt, att genom den i trots av kollektivavtal medgivna lönenedsättningen ett nytt ingrepp göres i avtalsrätten. Det faller osökt i minnet, att då ett motsvarande ingrepp gjordes i avtalsrätten genom vissa bestämmelser i nödförordningen den 8 december 1931, dåvarande arbetsministern ansåg sig kunna uttala, att någon upprepning härav icke skulle få förekomma.

Emellertid synes det icke så mycket vara fråga om ett nedbrytande av avtalsrätten som dess anpassning efter det rådande ekonomiska nödläget på vissa orter, inom vissa industrier och i vissa företag. En sådan anpassning avses med den i det följande relaterade bestämmelsen om bemyndigande för förlikningsmännen att medgiva ända till 20 % reduktion av kollektivavtalslönen för att göra det möjligt för företag i prekär ställning att fortsätta driften. Vad åter beträffar den mera generella lönenedsättning, som medgives i mån av arbetsstyrkans ökning, bör framhållas, att här är fråga om en provisorisk åtgärd och

att bestämmelsen endast gäller till den 31 mars 1933. Man har måst tillgripa en utomordentlig åtgärd för att stimulera den enskilda företagsamheten och föra landets näringsliv ut ur det nuvarande dödläget.

Än mera vittutseende perspektiv öppnar det i nödförordningens andra del skisserade socialpolitiska programmet. Härigenom bebådas en omläggning av hela den tyska socialpolitiken i organisatoriskt och möjligen även andra hänseenden. Speciellt synes avsikten vara att omorganisera arbetslöshetshjälpen, vars nuvarande delning på tre grenar — egentlig försäkring, krisförsäkring och kommunalt understöd — framkallat starka slitningar mellan rikets, staternas och kommunernas intressen samt även i övrigt tett sig såsom föga ändamålsenlig.

Texten till nödförordningen består av fyra delar: 1) lättnader för näringslivet (Entlastung der Wirtschaft); 2) socialpolitiska åtgärder; 3) kreditpolitiska åtgärder; 4) övriga finanspolitiska åtgärder.

Skattelindrings- och kreditplanen i stora drag. Betydelsefullast i förordningens första del äro föreskrifterna om den nyss i korthet beskrivna kombinerade skattelindrings- och kreditplanen. Planen avser att samtidigt gagna det statsfinansiella och det privatekonomiska intresset, vilket syfte man hoppas kunna uppnå genom införandet av systemet med skattebevis. Ur en officiell sammanställning meddelas här en närmare redogörelse för, huru systemet är avsett att fungera.

Berättigad till erhållande av skattebevis är var och en, som under tiden $^{1}/_{10}$ 1932 —$^{30}/_{9}$ 1933 erlägger vissa skatter. Dessutom kunna skattebevis, såsom förut omnämnts, utlämnas såsom understöd åt arbetsgivare, vilka öka sin personal (se nedan). Bevisen skola under finansåren 1934—1939 gälla såsom betalning för riksskatter i den utsträckning, som närmare angives i det följande. Samtidigt erbjuda de — och häri ligger det avgörande — lämpligt kreditunderlag för nya affärer. Staten drabbas alltså för närvarande icke av någon inkomstminskning, samtidigt som den tillhandahåller näringslivet ett värdefullt kreditinstrument, som är ägnat att bringa till stånd affärer, som förut tillbakahållits av fruktan för illikviditet, och däribland även sådana, som avse att tillgodose uppskjutna nödvändiga behov.

Såsom beräkningsgrunder för utfärdandet av skattebevis ha valts skatter av speciellt produktionshämmande natur, nämligen omsättningsskatten (Umsatzsteuer), fastighetsskatten (Grundsteuer) och näringsskatten (Gewerbesteuer).

Skattebevis utfärdas till ett belopp av 40 % av de mellan $^{1}/_{10}$ 1932—$^{30}/_{9}$ 1933 till betalning förfallande omsättnings-, närings- och fastighetsskatterna. Den, som exempelvis under ifrågavarande period erlägger 1 000 RM. i omsättningsskatt, 200 RM. i fastighetsskatt och 400 RM. i näringsskatt, erhåller skattebevis för ett sammanlagt belopp av 640 RM. Häftar den skattepliktige för restantier vid den tidpunkt, då han förvärvar rätt till skattebevis, kan skattemyndigheten kvarhålla beviset och låta det gälla som i författningarna föreskriven säkerhet.

De skattebevis, som utgivas för fastighets- och näringsskatter, skola jämväl kunna tjäna som kreditunderlag för det i många fall så trängande behovet av reparationer. I förening med ett till förfogande för reparationer ställt särskilt belopp å 50 milj. RM. (se nedan), kommer detta att bilda en kraftig stimulans och särskilt att skaffa ökade arbetsmöjligheter för medelstora och mindre yrken.

Jämte de nu omnämnda tre skatterna tillkommer såsom grundval för utgivande av skattebevis jämväl kommunikationsskatten (Beförderungssteuer), vilken, efter det att smärre järnvägar och spårvägar i stor utsträckning befriats därifrån, numera huvudsakligen erlägges endast av riksjärnvägarna. Kommunikationsskatten upptages i budgeten för innevarande finansår till ett belopp av 208 milj. RM. Med

ledning av erfarenheten från den gångna delen av året kan man emellertid icke räkna med mycket mer än 170 milj. RM. i skatteinkomst. Genom utgivande av bevis till 100 % av inbetald skatt under instundande tolvmånadersperiod sättes järnvägsförvaltningen i tillfälle att göra beställningar till ett belopp svarande mot hela den för året beräknade inkomsten av kommunikationsskatten. Överenskommelse härom har också träffats med riksjärnvägarna.

Det totalbelopp av skattebevis, som kommer att utgivas, kan beräknas till 1 522 milj. RM. enligt följande uppställning:

1. Omsättningsskatten är visserligen i budgeten upptagen till 1 820 milj. RM. men torde icke inbringa mer än 1 500 milj. RM., varå 40 % i skattebevis utgör 600 milj. RM.
2. Näringsskatten kan beräknas inbringa 600 milj. RM., varå 40 % utgör 240 milj. RM.
3. Fastighetsskatten kan uppskattas till 1 280 milj. RM., varå 40 % utgör 512 milj. RM.
4. Kommunikationsskatten kan, som nämnt, beräknas till 170 milj. RM., varå skattebevis utgivas till hela beloppet.

Skattebevisens utgivande och användning. Skattebevisen utlämnas av vederbörande lokala skattemyndigheter på ansökan av den skattepliktige, vilken ansökan skall vara ingiven före den 31 mars 1934.

Skattebevisen lyda på innehavaren och utställas i belopp å 10, 20, 50, 100, 200, 1 000, 10 000 och 20 000 RM. Så länge en skattepliktig endast har rätt till utbekommande av skattebevis å sammanlagt belopp av mindre än 50 RM., skola de häremot svarande bevisen å 10 och 20 RM. utlämnas först efter utgången av det redovisningsår, varom fråga är, d. v. s. efter den 30 september 1933.

Det tekniska förfaringssättet vid bevisens utgivande är följande. Förutsatt att i visst fall bevis skall utgivas för 1 000 RM., utlämnas av skattemyndigheten ett bevis lydande å sagda summa med vidhäftade fem talonger å vardera 200 RM., vilket delbelopp svarar mot det till inlösen under vart och ett av finansåren 1934—1939 förfallande beloppet. För att talongen skall inlösas av vederbörande myndighet fordras alltid, att den åtföljes av själva skattebeviset. En av den skattepliktige själv avskild talong godkännes följaktligen icke såsom betalning. Fr. o. m. år 1934 kunna alltså bevisen till ett belopp av en femtedel för vart och ett av de följande fem åren lämnas såsom betalning för riksskatter, exempelvis förmögenhetsskatt, arvsskatt, kapitalomsättningsskatt, växelskatt, vidare för tullar och konsumtionsskatter, t. ex. tobaksskatt, sockerskatt, ölskatt, brännvinsskatt m. m. Undantag härifrån gäller endast för inkomstskatten och korporationsskatten (Körperschaftsteuer). Då beloppet av de skatter, för vilka bevisen godkännas såsom betalningsmedel, uppgår till icke mindre än inemot 6 500 milj. RM. per år, finnes uppenbarligen riklig användning för bevisen, av vilka enligt ovan anförda beräkning endast 300 milj. RM. per år skulle komma att presenteras för skattemyndigheterna under perioden 1934—1939. Även med tillägg av de förut omnämnda 700 milj. RM. i skattebevis, vilka såsom understöd utlämnas åt arbetsgivare, som öka sin personal, skulle per år sammanlagt icke mer än c:a 450 milj. RM. i skattebevis finnas att tillgå för likvidering av ett totalt skattebelopp å 6 500 milj. RM. Härigenom tillförsäkras alltså skattebevisen en vidsträckt marknad.

För att tillförsäkra bevisen bästa möjliga notering i marknaden tilldelas de vid inlösningstillfället ett agio om 4 % per år. Om exempelvis ett skattebevis lyder å sammanlagt 1 000 RM., inlöses år 1934 första talongen med 208 RM., 1935 andra talongen med 216 RM., så att slutligen 1938 den sista talongen mottages såsom betalning för 240 RM.

Skattebevisen införas på fondbörsen och kunna göras till föremål för börsaffärer, varvid köpetransaktioner befrias från börsskatt och vissa stämpelskatter. De

kunna även tjäna som säkerhet för krediter, som under vissa villkor beviljas av riksbanken och andra banker, dock endast för produktiva ändamål. Deras uppgift är sålunda långt ifrån begränsad till att bereda skattebetalarna en lättnad, utan består jämväl och framför allt i att skänka en omedelbar stimulans åt näringslivet.

Av intresse blir att följa skattebevisens notering på fondbörsen, som i viss mån torde komma att bliva en återspegling av tilltron till planens genomförbarhet. Härvid är att märka, att ett visst disagio icke torde kunna undvikas redan med hänsyn till det faktiska ränteläget på kapitalmarknaden.

De finanspolitiska utsikterna för planen och inflationsfaran. Utmärkande för denna plan till »upplivning» av det tyska näringslivet är, att företagarinitiativet d i r e k t sättes i rörelse, medan däremot exempelvis vid arbetsanskaffning medelst entreprenad för statens räkning fråga endast är om en indirekt påverkan på den enskilda företagsamheten, i första hand genom materialbeställningar och vidare genom verkningarna härav på näringslivet i övrigt.

Ett motiv för den valda metoden med skattelindring har varit, att man vid sådan form av subventionering hoppas kunna undgå inflationistiska verkningar. Avsikten är ju, att företagaren på något sätt skall använda skattebeviset; han kan utbyta det mot reserver, som han förut hållit i form av banksedlar eller insättningar på bank, han kan sälja det och han kan eventuellt lämna det som säkerhet för lån. I varje fall kan vid sådan användning icke undgås en successiv utvidgning av kreditvolymen vare sig hos affärsbankerna eller hos riksbanken. Denna utvidgning anses emellertid vara r i s k f r i, emedan den går hand i hand med en naturlig tillväxt av produktionen, varvid producenten själv kommer att i förhållande till andra fungera såsom konsument. Till följd av den enskilda företagsamhetens infogning i planen kommer kreditutvidgningen att smidigt anpassa sig efter omsättningens stegring, och vid lämplig reglering av kreditgivningen behöver icke följa någon prisstegring, som skulle bringa den tyska prisnivån och följaktligen också den tyska valutan i disparitet mot utländsk valuta. Detta synes vara den teori, som ligger till grund för planen i här ifrågavarande del.

Planen, som ur viss synpunkt kan sägas gå ut på förskottering av framtida statsinkomster, bygger på antagandet av en vändning i världskonjunkturen, vartill också tyska konjunkturforskningsinstitutet anser sig kunna konstatera vissa tecken i sin översikt för andra kvartalet 1932. I den officiella kommentaren till nödförordningen heter det också, att det gäller att förbereda det naturliga uppsving i näringslivet, som kan väntas efter det krisen nått sin lägsta punkt. Och måhända kommer planens framgång att framför allt bero därpå, att förhoppningen om en förändring av världskonjunkturen till det bättre realiseras.

I anslutning till de synpunkter, åt vilka ovan givits uttryck, framhåller prof. Frieda Wunderlich i Soziale Praxis $^{8}/_{9}$ 1932, att åtskillig ovisshet måste råda om planens utsikter att lyckas. Även om en förbättring i världskonjunkturen inträder, synes den icke i sin fulla styrka komma att återspegla sig i Tyskland. Av en stegring i världsmarknadens råvarupriser kan Tyskland icke draga någon större nytta, eftersom i landet endast mineraler och jordbruksprodukter komma i fråga, av vilka de senare genom skyddspolitiken redan drivits upp i högsta tänkbara prisläge. Tvärtom skulle en stegring i råvarupriserna närmast försvåra konkurrensen för den tyska förädlingsindustrien. Å andra sidan medgives dock, att en med stegring i råvarupriserna förenad uppgång inom världsekonomien skulle vara av oskattbart värde för Tyskland för exportens upphjälpande och för underlättandet av de kreditpolitiska uppgörelserna med fordringsägarländerna. Beträffande den föreliggande konjunkturstatistiken för Tyskland konstateras dessutom, att produktionsminskningen numera upphört.

Planens utfall blir också, framhåller samma författare, beroende av vilket bruk

göres av skattebevisen. Försäljas dessa omedelbart på börsen och användas medlen till skuldbetalning och förstärkning av likviditeten, kommer något uppsving i näringslivet icke att inträda; detta förutsatt, att riksbanken icke skulle använda bevisen för tillskapande av kredit, något som dock efter riksbankspresidentens sista tal endast kan tänkas ske i begränsad utsträckning. På obligationsmarknaden kommer införandet av skattebevis att verka såsom ett nytt rikslån, varav inkomsten dock icke tillfaller regeringen utan näringslivet, men som i närvarande marknadsläge endast har små placeringsmöjligheter. Efter en hänvisning till belåningsmöjligheten för skattebevis förklarar förf. det vara i närvarande stund omöjligt bedöma, om tillräckliga garantier finnas mot faran av en inflation. Till ett belopp av några hundra miljoner mark skulle dock sannolikt en kreditutvidgning kunna bäras.

Tilläggas må, att den med internationella regleringsbankens medgivande nyligen genomförda diskontosänkningen till 4 % sannolikt är att betrakta såsom en del av planen.

Premier och lönenedsättning vid meranställning av arbetskraft. Under form av skattebevis kommer jämväl, såsom förut omnämnts, understöd att utlämnas till arbetsgivare, som öka sin personal. Varje arbetsgivare, som mellan den 1 oktober 1932 och den 30 september 1933 sysselsätter flera arbetare eller affärs- och kontorsanställda än genomsnittligen under månaderna juni, juli och augusti 1932, är berättigad till en premie av 400 RM. för varje nyanställd under hela det ifrågavarande året, 100 RM. för varje kvartal.[1] Det är härvid fråga om det genomsnittliga antalet årsarbetare, varför rent säsongmässiga ökningar av personalen icke tagas i beräkning. Totalsumman skattebevis, som för ändamålet kunna utgivas, är fastställd till 700 milj. RM., varigenom det beräknas bliva möjligt att återföra i arbete 1 750 000 arbetslösa under ett år.

Vidare har regeringen, i kraft av ett i nödförordningen givet bemyndigande, den 5 september 1932 utfärdat en förordning, enligt vilken det medgives arbetsgivare, som sysselsätta flera personer än den 15 augusti 1932 eller än genomsnittet under månaderna juni, juli och augusti 1932, att enligt en glidande skala reducera den individuella lönen, och detta icke endast för de nyanställda utan även för de redan efter visst kollektivavtal arbetande. Reduktionen kommer dock endast att gälla den del av veckoarbetet, som faller mellan den trettioförsta och den fyrtionde arbetade timmen, och den får icke uppgå till mer än 50 %. Härav följer, att reduktionen i dess helhet icke kommer att överstiga 12·5 % av lönen, vilken gräns dock uppnås först efter det antalet arbetare ökats med en fjärdedel. Före vidtagandet av lönereduktionen skall arbetsgivare genom anslag tillkännagiva, att så kommer att ske. Det tillkommer den officiella förlikningsmannen (Schlichter) att öva tillsyn över bestämmelsernas genomförande, och arbetsgivaren är förpliktad att på anmodan lämna honom upplysning om de närmare förhållandena vid lönereduktionen. Förlikningsmannen kan också helt eller delvis fråntaga arbetsgivaren den honom medgivna rätten, om enligt hans mening det med förordningen avsedda syftet icke uppnåtts, speciellt om meranställningen skett genom överflyttning av arbetskraft från ett företag eller en företagsavdelning till en annan. Förlikningsmannens utslag är bindande, och han kan efter gottfinnande ändra eller upphäva det. För företag med säsongmässig drift under månaderna september—mars gälla särskilda föreskrifter.

Inom jordbruket gälla något avvikande regler beträffande den medgivna lönenedsättningen. Därest i ett jordbruk sysselsättes ett större antal arbetare, räknat

[1] Då varje arbetslös i understöd beräknas kosta riket 500 RM. om året, uppstår en besparing å 100 RM., tillfallande arbetslöshetsfonden. En del härav uppgives skola användas till förhöjning av understödet för arbetslösa med större familj att försörja under den instundande vintern (Soziale Praxis 8/9 1932).

i genomsnitt per månad, än under motsvarande månad föregående år, medgives lönenedsättning för hela arbetstiden och icke blott för det mellan den trettioförsta och fyrtionde timmen fallande veckoarbetet. Å andra sidan är den tillåtna lönesänkningsprocenten så mycket lägre, nämligen högst 10 % vid arbetskraftens ökning med 25 %. I fråga om avtalade naturaförmåner medgives icke någon nedsättning, men för jordbruksarbetare, vilkas naturaförmåner i värde överstiga den kontanta avtalslönen, fördubblas nedsättningsprocenten beträffande den kontanta lönedelen.

Förordningen den 5 september 1932 bemyndigar jämväl de officiella förlikningsmännen att medgiva utbetalandet av lägre lön än den i kollektivavtal fastställda i de fall, då ett företags prekära ställning gör den gällande lönesatsen för betungande för fortsättandet av driften. Förlikningsmannen äger emellertid icke att medgiva reduktion med mer än 20 % av den i kollektivavtal fastställda lönen. Parterna skola höras, men deras samtycke är icke erforderligt. Förlikningsmannens utslag är bindande, och han kan efter som han finner lämpligt ändra eller upphäva sitt beslut.

Förordningen trädde, vad beträffar åtgärder för dess tillämpning, omedelbart i kraft, i övrigt den 15 september 1932. Föreskrifterna om lönereduktion vid meranställning skola gälla till den 31 mars 1933, de övriga bestämmelserna på obestämd tid.

Innebörden av bestämmelserna om meranställning. Meranställning av arbetskraft kommer sålunda att på dubbelt sätt gynnas i produktionskostnadshänseende, nämligen dels genom kvartalspremien å 100 RM. för varje nyanställd och dels genom lönereduktionen för det mellan den trettionde och fyrtionde arbetstimmen fallande veckoarbetet. I flertalet fall torde företagaren vara i tillfälle att samtidigt förvärva rätt till bägge dessa förmåner. Ökas arbetsstyrkan med minst 25 %, medför detta för det första en allmän besparing å lönekontot med 12·5 % av kollektivavtalslönen och för det andra en subvention under form av skattebevis, vilken i nödförordningen uppskattas till ytterligare 5 à 6 % av lönesumman. Sammanlagt skulle alltså uppstå en inbesparing å lönekostnaden med 17·5 à 18·5 %, vilket visar att man tillgripit mycket kraftiga åtgärder för att sporra arbetsgivaren till intagning av ny arbetskraft.

Vid sidan av denna premiering har man tänkt sig, att den åsyftade meranställningen skall kunna underlättas genom en nedsättning av arbetstiden, varvid speciellt tagits sikte på att befordra införandet av fyrtiotimmarsveckan. Härvid kan det emellertid icke undvikas, att företag, som för undvikande av avskedanden redan infört arbete på kort tid, försättas i en missgynnad ställning gentemot företag, som icke dragit sig för att kraftigt nedskära arbetsstyrkan och låta de kvarstående arbeta på full tid. Det är härvid också att märka, att det på kort tid förut arbetande företaget kan genomföra meranställningen endast genom en stark ökning av antalet arbetstimmar och av produktionsresultatet, medan det andra företaget inhöstar alla förmåner och samtidigt bringar den åsyftade meranställningen till genomförande endast genom att övergå till korttidsarbete och utan att mera avsevärt öka produktionsresultatet.

Med hjälp av dessa bestämmelser skulle det, såsom kan visas genom aritmetiska exempel, vara möjligt att kombinera meranställningen med lönenedsättningen resp. arbetstidsförkortningen på sådant sätt, att den av ett företag utbetalade lönesumman m i n s k a s gentemot tidigare — samtidigt som ett maximum av kostnadsbesparing uppnås. Då det uppgives, att tiotusentals företag skulle kunna utnyttja förordningens bestämmelser på ett sådant sätt, kunde det befaras, att meranställningen resulterade i en måhända ödesdiger minskning av köpkraften, varvid även vore att taga hänsyn till att den nyanställde tidigare dragit ett arbetslöshetsunderstöd, som bortfaller vid återanställningen. Det är till förebyggande av en sådan

eventualitet, som det bestämmes, att lönenedsättningen icke får vara av den storlek, att den av ett företag utbetalade totala lönesumman minskas.

Det nya ingrepp i avtalsrätten, som bestämmelserna beteckna, har givetvis icke kunnat undgå att framkalla starka betänkligheter. Exempelvis har det framhållits, att kränkningen av avtalsrätten vid en förändrad konjunktur kan komma att vända sig mot arbetsgivaren och att ett strängt fasthållande vid avtalssatserna för honom borde ha ett stort värde såsom skydd mot illojal konkurrens. Vidare har påpekats, att de nya bestämmelserna kunna kringgås genom att driften på olika sätt omlägges. Också har den frågan uppställts, om en arbetsgivare, som för fullgörande av en större beställning skridit till meranställning i förening med lönesänkning, kan väntas vara beredd att vid ny driftsinskränkning höja arbetslönen eller om han icke snarare kommer att, i enlighet med den ovan relaterade, alternativt gällande grunden för lönenedsättning, åberopa företagets prekära ställning såsom grund för fortsatt utbetalande av den lägre lönesatsen.

Övriga lättnader för näringslivet. I nödförordningens första del meddelas utöver det förut relaterade en del ytterligare bestämmelser till lättnad för näringslivet. Sålunda är att nämna en föreskrift om räntenedsättning för skatterestantier, nämligen från 36 % till 24 % per år.

Ännu en lättnad för näringslivet beredes därigenom, att handeln med pasteuriserad mjölk befrias från omsättningsskatt, vilken skatt alltsedan nödförordningen den 8 december 1931 utgår med 2 %.

Genom nödförordningen ställes vidare till förfogande för finansministern ett belopp av 50 milj. RM. att utgå som understöd till sådana reparationer och ändringar av hyreshus, som ägarna äro villiga företaga, och för att ytterligare främja dylika arbeten nedsättes fastighetsskatten.

Såsom ett led i aktionen för näringslivets upphjälpande ingår också kontingenteringen av importen av jordbrukets produkter, vartill som bekant regeringen utfäst sig genom sedermera gjorda uttalanden.

Ett socialpolitiskt program. I nödförordningens andra del skisseras de yttre konturerna till ett omfattande program för socialpolitiken, som det torde vara av intresse att återgiva in extenso. Det heter i § 1 av sagda del:

> »Med hänsyn till det tyska folkets nuvarande nödläge bemyndigas riksregeringen att för upprätthållande av den sociala omvårdnaden samt till lättnad för näringslivet och finanserna förenkla och nedbringa kostnaderna för de sociala inrättningarna. I detta syfte bemyndigas regeringen att utfärda föreskrifter
>
> 1) angående den offentligrättsliga försäkringen vid sjukdom och olycksfall, arbetslöshet, arbetsoförmåga, invaliditet och dödsfall; bemyndigandet avser framför allt försäkringens omfattning, föremål och bärare, försäkringsanstalternas och försäkringsmyndigheternas yttre och inre konstitution, förfarande och medelanskaffning, förvaltning och ekonomi; bemyndigandet gäller analogt för sådan understödsverksamhet, som anses ersätta försäkringen (Ersatzversicherung);[1]
>
> 2) angående yttre organisation och inre författning för samt förfarandet och ärendens behandling hos den sociala omvårdnadens myndighet; riksregeringen kan därvid även utfärda bestämmelser rörande fullgörandet av dessa myndigheters uppgifter;
>
> 3) på arbetsrättens område, inklusive arbetsdomstolar, arbetsavtal, kollektivavtal, skiljedoms- och förlikningsväsen samt arbetarskydd; bemyndigandet avser även sammanfattandet av föreskrifter på dylika områden;

[1] Ex. förmåner, som utgå till medlemmar av en enskild arbetsgivares understödskassa eller till befattningshavare med mera fast anställning.

4) beträffande arbetslöshetshjälp och offentlig omvårdnad, arbetsmarknad, arbetsförmedling och arbetsanskaffning samt övriga föranstaltningar för de arbetslösa (Arbeitsfürsorge) ävensom arbetstjänst; riksregeringen kan därvid även försäkra sig om medverkan från kommuner, kommunalförbund och andra offentligrättsliga korporationer.»

Angående beskaffenheten av de förändringar, som komma att genomföras på det socialpolitiska området, lämnar nödförordningen icke mer än den antydan, som innehålles i den nya citerade ingressen. Lika allmänt hållna äro de uttalanden härom, som förekomma i den officiella kommentaren till förordningen, om man också därur kan utläsa något mer än ur själva förordningens text. Det framhålles, att de farhågor, som tillkännagivandet av reformen synes ha uppväckt, äro oberättigade. Det hänvisas till rikspresidentens maning, att vid utformningen av närmare föreskrifter särskilt bör tillses, »att den tyska arbetarklassens levnadsstandard tryggas och att socialpolitikens principer upprätthållas». Regeringen anser dock, att den ekonomiska friheten finner sin naturliga begränsning i statens uppgifter på det sociala området och i den sociala rättvisans normer. Emellertid förefinnes, heter det, ett intimt samband mellan ekonomien och socialpolitiken, vilket kommit att framstå i bjärt belysning till följd av den rådande deflationen. Den anpassningsprocess, som redan tagit sin början, måste fortsättas, och regeringens åtgärder på området skola därför syfta till att finna den rätta medelvägen mellan det ekonomiskt möjliga och det socialt nödvändiga. Regeringen anser sålunda, att socialförsäkringen, vilken är grundad i själva konstitutionen, bör bibehållas, men att den till sin utformning och omfattning bör anpassas efter inträffade förändringar i ekonomiska och sociala förhållanden. Detsamma gäller det lagstadgade arbetarskyddet och de organ, som ha att tillämpa skyddet. I fråga om kollektivavtal bör själva principen bibehållas, men reglerna göras smidigare i orts- lika väl som i yrkeshänseende, så att vederbörlig hänsyn tages till lokala förhållanden, särskilda yrkesgrenars speciella behov och vissa företags prekära läge. Systemet för arbetslöshetshjälp kan också förenklas. Enligt regeringens mening är den nuvarande tredelningen av verksamheten — egentlig försäkring, krisförsäkring och kommunal understödsverksamhet — icke den enda tänkbara.

Kredit- och finanspolitiska åtgärder i övrigt. I nödförordningens tredje och fjärde delar innehållas en del bestämmelser om kredit- och finanspolitiska åtgärder, vilka dock äro av mera sekundär betydelse jämfört med innehållet i de två första delarna. I det följande lämnas en resumé av dessa bestämmelser jämte en del kompletterande uppgifter.

Till de kreditpolitiska åtgärder, varom stadgas i *tredje delen*, hör ett bemyndigande för riksfinansministern att till avhjälpande av finansiellt trångmål övertaga borgen upp till 45 milj. RM. och binda sig för räntebidrag upp till sammanlagt 3·4 milj. RM. för stödlån, som lämnas kooperativa kreditföreningar och konsumtionsföreningar ävensom konsumtionsföreningarnas varucentraler. Denna åtgärd ansluter sig till ett förra året i samband med banksaneringen meddelat bemyndigande att för upprätthållande av betalningsrörelsen övertaga riksborgen för krediter, som beviljas av riksbanken. Den exakta storleken av den under fjolåret lämnade garantisumman och den på grund därav i anspråk tagna krediten är icke bekant, men torde det enligt uppgift i Frankfurter Zeitung 7/9 1932 röra sig om 40 à 50 milj. RM. De nu meddelade föreskrifterna förmodas ha avseende å ett ytterligare understöd åt kooperationen. Det skall därvid enligt nyss citerade källa icke vara fråga om kreditgaranti åt föreningar, som redan inställt betalningarna.

Vidare bemyndigas riksfinansministern att för finansåren 1933 och 1934 ställa skattkammaranvisningar å sammanlagt 40 milj. RM. till förfogande för den för

kreditgivning åt småindustrien upprättade industribanken. Förut har banken av eget kapital utlånat c:a 30 milj. RM. till 800 à 900 smärre industriföretag, huvudsakligen i Sachsen. Den nu beviljade krediten, vilken avser att utöka bankens rörelsekapital, lämnas endast såsom förskott å till banken framdeles inflytande medel.

Ytterligare må bland de kreditpolitiska åtgärderna nämnas garantier upp till sammanlagt 50 milj. RM. för främjande av gränsdistriktens näringsliv.

I nödförordningens *fjärde del* bemyndigas först och främst kommunerna, för fyllande av sina uppgifter på den sociala välfärdens område, att även för sista kvartalet av innevarande år uttaga den genom nödförordningen den 14 juni 1932 avskaffade s. k. medborgarskatten (Bürgersteuer), dock endast efter halv skattesats gentemot 1931. Ytterligare sänkas skattebeloppen med 25 % och det 50-procentiga tillägget för hustru bortfaller. Det sistnämnda gäller även för den medborgarskatt, som utgår under 1933 och beträffande vilken i övrigt bestämmes, att som skattefri gräns skall gälla samma belopp, som enligt gällande regler skulle utgå såsom fattigunderstöd.

Nämnas kan också, att för bispringande av sådana kommuner, som särskilt hårt kommit att belastas med utgifter för arbetslöshetsunderstöd, vederbörande stat enligt nödförordningen kan i utjämningssyfte uttaga ett förhöjt belopp, nämligen 20 % i stället för tidigare 10 %, av de till understödsdistrikten anslagna medlen för välfärdsåtgärder.

Enligt nödförordningens fjärde del beviljas vidare fastighetskreditanstalten »Rentenbank-Kreditanstalt» skattefrihet, vilket för anstalten betyder en avsevärd förmån. Nämnas må, att anstaltens skattskyldighet fastställts genom ett utslag av riksfinansrätten och att den medför en utgift för anstalten av åtskilliga miljoner om året samt dessutom efterbetalning för tidigare år. Skattebefrielsen står i samband därmed, att anstalten tilldelats nya uppgifter i enlighet med saneringsplanen för jordbruket och att den härför är i behov av likvida medel, som i brist på skattelättnad i varje fall måst tillskjutas av riket.

I de sista kapitlen av här ifrågavarande del meddelas slutligen bestämmelser om löneförhållandena för befattningshavare i företag subventionerade av det allmänna samt anställda och arbetare hos kommuner och vissa allmännyttiga företag och inrättningar. Vad beträffar den förstnämnda kategorien bestämmes, att löneförmånerna för styrelsemedlemmar eller befattningshavare i ledande ställning icke må överstiga de inom riksförvaltningen utgående förmånerna för jämförliga eller likvärdiga tjänster.

Löneförmåner för förvaltningspersonal och timlöner för arbetare i tjänst hos kommuner och allmännyttiga företag (för befolkningens förseende med vatten, gas och elektricitet, trafik- och hamnföretag), i vilka riket, staterna eller kommunerna äro intresserade med sammanlagt mer än en tredjedel, samt hos socialförsäkringsanstalterna, inkl. riksanstalten för arbetslöshetsförsäkring, kunna underkastas revision, i den mån de överstiga löneförmånerna för motsvarande befattningshavare inom riksförvaltningen. Härunder inbegripas dock icke riksjärnvägarna och riksposten. Kontrollen i fråga skall utövas dels av riksarbetsministern, dels av riksfinansministern och dels av staternas högsta finansmyndigheter.

Vid granskningen avgöres, huruvida löneförhållandena äro gynnsammare än inom riksförvaltningen, och avgörandet är därefter rättsligt bindande.

Till sist meddelas bestämmelse om nedsättning av pensioner och efterlevanderäntor för befattningshavare i staternas, kommunernas och andra offentligrättsliga korporationers tjänst, med lönerna för riksförvaltningens befattningshavare såsom norm.

Kortare meddelanden.

— Arbetsmarknad och arbetslöshet —

Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under september 1932. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid slutet av september till 106 404, varav 32 403 hänförda till det s. k. lokala arbetskraftsöverskottet. Yrkesfördelningen och ökningen (resp. minskningen) under månaden framgår av följande sammandrag:

	Antal arbetslösa	Ökning (minskn.)
Jordbruk	5 902	+ 1 514
Skogshushållning	13 014	+ 203
Gruvdrift och malmförädling	8 243	— 134
Jord-, sten- och glasindustri	9 153	+ 295
Metall- och maskinindustri	8 991	+ 554
Trävaruindustri	10 597	+ 840
Byggnadsverksamhet	5 633	+ 583
Läder-, hår-, gummi- o. d. ind.	341	+ 15
Textilindustri	420	+ 14
Beklädnadsindustri	552	— 144
Närings- o. njutningsmedelsind.	826	+ 91
Kemisk-tekn. o. belysningsind.	484	+ 38
Trämasse- och pappersindustri	1 589	— 144
Grafisk industri	236	+ 11
Industri och hantverk, ej spec.	1 413	+ 22
Sjöfart och fiske	1 386	+ 257
Handel och samfärdsel m. m.	4 863	+ 257
Husligt arbete	146	+ 57
Arbete, ej hänf. till annan grupp	32 615	+ 2 249
Summa	**106 404**	**+ 6 578**

Vid arbetslöshetskommissionens reservarbeten sysselsattes vid månadens utgång 16 254 arbetare. Antalet i gång varande arbetsföretag utgjorde 194 mot 196 vid månadens ingång.

Vid kommunala reservarbeten (utan statsbidrag) sysselsattes 10 127 arbetare samt vid s. k. statskommunala arbeten (kommunal regi med statsbidrag) 6 150 arbetare. Härförutom uppburo 5 159 personer kommunalt arbetslöshetsunderstöd och 17 192 personer kontant understöd med statsbidrag.

Statens bruttoutgifter för arbetslöshetens bekämpande uppgingo under september till 3 246 237 kronor och under årets nio första månader till sammanlagt 28·8 miljoner kronor.

— Nykterhetsförhållanden —

Rusdrycksförsäljningen under år 1931. Omsättningen av spritdrycker visade enligt kontrollstyrelsens redogörelse under år 1931 någon ökning mot föregående år. Den totala försäljningen (utan reducering till s. k. normalstyrka) uppgick nämligen till 33·7 miljoner liter, mot 33·0 miljoner år 1930. Fördelad på den totala folkmängden i riket utgjorde samma konsumtion år 1931 5·48 liter mot resp. 7·92, 6·44, 4·31 och 5·39 liter åren 1913, 1920, 1922 och 1930. Den totala konsumtionen per invånare var alltså år 1931 omkring 30·8 % lägre än år 1913, 14·9 % lägre än år 1920, men 27·1 % högre än år 1922 och 1·7 % högre än år 1930.

Den avgjort största delen av dessa spritdrycker (30·3 milj. l) såldes genom utminutering d. v. s. mot motbok. Fördelas det utminuteringsvis försålda litertalet på invånarantalet i de åldrar, vilka samtliga motboksinnehavare praktiskt taget tillhöra (d. v. s. åldrarna över 25 år), blir jämförelsetalet för år 1931 c:a 8·63 liter mot resp. 13·26, 10·90, 7·33 och c:a 8·49 liter för åren 1913, 1920, 1922 och 1930.

Den år 1923 inträdda förbättringen i konjunkturläget synes otvivelaktigt hava bidragit till den under åren 1923—1929 fortgående konsumtionsökningen. Den sedermera skedda omsvängningen i konjunkturläget kunde ännu under år 1930 i spritdrycksförsäljningen förmärkas allenast inom överlåten utskänkningsrörelse men under år 1931 jämväl inom den egna utskänkningsrörelsen.

Hela antalet motboksinnehavare i riket uppgick vid 1931 års utgång till 1 257 464, motsvarande 20·4 % av befolkningen. Bland rikets 119 kontrollområden funnos 5, där antalet motboksinnehavare understeg 12 % av befolkningen, medan å andra sidan 8 områden uppvisade en frekvens av minst 30 %.

Av rikets hela manliga befolkning över 25 år voro vid mitten av år 1930 65·4 % innehavare av motbok mot c:a 64·5 % samma tid år 1930, 60·7 % år 1922 och 65·0 % år 1920. Motsvarande relationstal för den kvinnliga befolkningen var år 1931 7·1 % mot resp. 6·8, 4·9 och 4·7 % åren 1930, 1922 och 1920. Att motboksfrekvensen bland männen, i trots av den under senare år skedda starka ökningen av antalet motboksinnehavare, ännu sommaren 1931 var endast helt obetydligt högre än vid samma tid år 1920, är en följd av den än starkare befolkningstillväxten i de motboksmyndiga åldrarna.

Motböckernas inköpskapacitet (d. v. s. den i genomsnitt per motbok och månad medgivna inköpsrätten å spritdrycker) utgjorde för hela riket 2·22 liter, mot 2·50 liter år 1924. Relativa antalet motböcker med begränsad inköpsrätt (d. v. s. mindre än 4 liter i månaden) var vid 1930 års slut 79·3 % (77·0 % bland män och 98·9 % bland kvinnor), mot 79·1 % vid årets början och endast 23·7 % den 1 januari 1920.

Inköpsmängden per motbok utgjorde i medeltal för hela riket 24·5 liter per år (2·04 per månad). Denna siffra steg i likhet med siffrorna över medelkonsumtionen per invånare åren 1923—1925, men har i motsats till de siffror, som stå i relation till folkmängden, visat någon nedgång åren 1926 och 1927 samt varit så gott som oförändrad de senaste åren. Uttagsfrekvensen (den uttagna spritdryckskvantiteten i procent av den medgivna) har som följd härav visat en ganska stark stegring; 1931 års siffra är 92 %, mot endast 82 % år 1924.

Statsverkets inkomster av alkoholhanteringen (tullar, försäljnings- och tillverkningsskatter av olika slag, inlevererade vinstmedel samt kronoutskylder från bolagen) uppgingo sammanlagt till 121·1 miljoner kr., mot 124·9 miljoner år 1930.

— Ut- och invandring —

Internationell konferens för vandringsstatistik. En internationell konferens för vandringsstatistik ägde rum i Genève den 3—7 oktober 1932.

Representerade voro följande tjugofem länder: Albanien, Brasilien, Canada, Cuba, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Förenta staterna, Italien, Japan, Jugoslavien, Kina, Mexico, Nederländerna, Nicaragua, Polen, Portugal, Schweiz, Spanien, Sverige, Tyskland, Ungern, Uruguay och Österrike. Sverige representerades av socialrådet Sjöstrand.

Chefen för statistiska centralbyrån, överdirektör Sandler, som även varit utsedd att vara svensk representant, blev på grund av sin utnämning till utrikesminister förhindrad att deltaga i konferensen.

Till ordförande valdes chefen för den officiella emigrationsbyrån i Wien, H. Montel.

Efter en ingående överläggning antog konferensen enhälligt en rapport, i vilken lämnas anvisning å vad som bör åtgöras i olika länder för att råda bot å de bristfälligheter, som man för närvarande kan konstatera inom vandringsstatistiken.

Speciellt förklaras i rapporten, att vandringsstatistiken bör syfta att omfatta varje internationell förflyttning av viss varaktighet, med undantag för turistresor.

Önskvärt är, att den skiljer mellan varaktiga förflyttningar (överstigande ett år) och tillfälliga förflyttningar (understigande ett år men icke omfattande gränsförflyttningar).

Varje land bör upprätta en emigrations- och en immigrationsstatistik, vilka bägge, om möjligt, böra avse såväl inländska som utländska medborgare. Transitländer böra upprätta särskild statistik över transmigranter.

Vid sidan av den internationella vandringen är det önskvärt att likaledes föra statistik över förflyttningar mellan territorier tillhörande en och samma stat, vilka äro belägna i olika världsdelar.

Bland de i olika länder tillämpade statistiska metoderna har konferensens uppmärksamhet särskilt fästs vid hamnstatistiken (passagerarlistor o. s. v.), statistiken över anmäl-

ningar om hemvist, den på gränskontroll grundade statistiken samt sådan statistik, som kan åstadkommas medelst frånskiljbara formulär vidhäftade vissa dokument.

För upprättande av en fullständig och likformig statistik över internationella vandringar vore det önskvärt, att samtliga länder begagnade sig av en och samma metod, grundad på avlämnandet av en gemensam identitetshandling. Då genomförandet av en sådan likformighet erbjuder allvarliga svårigheter, synes en ytterligare undersökning härav nödvändig. För detta ändamål föreslår konferensen vetenskaplig samverkan mellan vederbörande avdelningar inom internationella arbetsbyrån och i internationella statistiska institutet, vilket utarbetat förslag härom.

Utvandringen till främmande världsdelar under tredje kvartalet 1932. Utvandringen från Sverige till främmande världsdelar uppgick under tredje kvartalet 1932 till 56 personer, varav 16 män och 40 kvinnor. Samtliga dessa 56 emigranter erhöllo sina utvandringskontrakt godkända av svenska polismyndigheter (i Stockholm, Malmö, Hälsingborg och Göteborg). Över Danmark och Norge förekom ingen utvandring under kvartalet. Fördelningen på de olika hamnstäderna var som följer:

	Stockholm	Malmö	Hälsingborg	Göteborg	Oslo	Summa
Juli	4	4	—	9	—	**17**
Augusti	1	—	1	17	—	**19**
September	4	1	1	14	—	**20**
3 kv. 1932	**9**	**5**	**2**	**40**	—	**56**
3 » 1931	25	20	5	94	2	**146**

Efter utvandrarnas hemort fördelade sig emigrationen på rikets olika delar sålunda:

Län	Antal utvandrare 3 kv. 1932	3 kv. 1931	Län	Antal utvandrare 3 kv. 1932	3 kv. 1931
Stockholms stad	4	16	Göteb. o. Bohus län	17	25
» län	3	—	Älvsborgs »	—	8
Uppsala »	—	1	Skaraborgs »	—	—
Södermanlands »	2	1	Värmlands »	1	8
Östergötlands »	1	5	Örebro »	—	2
Jönköpings »	6	5	Västmanlands »	—	3
Kronobergs »	1	4	Kopparbergs »	1	3
Kalmar »	3	10	Gävleborgs »	1	7
Gotlands »	—	—	Västernorrlands »	1	6
Blekinge »	1	13	Jämtlands »	1	5
Kristianstads »	2	7	Västerbottens »	3	3
Malmöhus »	5	7	Norrbottens »	—	3
Hallands »	3	4	Hela riket	**56**	**146**

Antalet transiterande emigranter, d. v. s. personer, som från annat land passerat Sverige på väg till främmande världsdel, utgjorde under kvartalet 133. Dessa utvandrares nationalitet framgår av följande tablå:

	Danmark	Norge	Finland	Estland	Litauen	Österrike	Summa
Juli	2	1	44	3	1	—	**51**
Augusti	—	4	30	2	—	2	**38**
September	2	5	26	6	5	—	**44**
Summa	**4**	**10**	**100**	**11**	**6**	**2**	**133**
Därav: män	2	3	58	2	2	1	68
kvinnor	2	7	42	9	4	1	65

I ovanstående siffror ingå endast sådana utlänningar, som från svensk hamn (d. v. s. från Göteborg) befordrats till främmande världsdel, däremot icke personer, som passerat Sverige på väg till Oslo eller annan utländsk hamn.

Yrkesinspektionens verksamhet under tredje kvartalet 1932.

	Antal under kvartalet besökta arbetsställen	Därav för första gången under året besökta			Inspektions- och resedagar	Lämnade skriftliga meddelanden	Ink.protokoll över besiktning av		Intyg över besiktn. av lissar o. kranar	Anmälningar om olycksfall i arbete	Därav olycksfall med dödlig utgång	Anmäln. om yrkessjukd.	Framställn. enl. 38 el. 39 § arb.-skyddsl.	Anmälningar till åtal	Lämnade eftergifter
		arbetsställen	med sammanlagt arbetarantal	med sammanlagt kraftbelopp i eff.hkr.			ångpannor	kokare o. d.							
Yrkesinspektörerna															
I distriktet	202	154	4 416	30 408	82	79	93	25	103	2 494	4	—	—	1	26
II »	154	152	5 599	19 876	78	100	91	—	89	2 617	8	—	—	1	14
III »	166	159	4 364	25 185	66	119	84	4	142	1 478	11	—	—	—	16
IV »	204	204	5 547	20 569	58	65	108	1	160	1 430	10	—	—	2	51
V »	281	227	5 446	17 172	104	138	56	3	117	2 927	14	1	—	1	50
VI »	572	531	12 094	110 296	80	177	98	10	231	3 284	5	2	—	9	17
VII »	276	270	5 950	73 291	71	105	66	16	142	1 937	10	—	—	3	8
VIII »	127	122	4 727	50 340	43	79	65	—	50	2 513	5	1	—	10	10
IX »	120	119	5 704	86 332	52	58	36	3	35	2 306	9	—	—	—	9
Yrkesinspektrisen	159	148	8 067	—	152	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sprängämnesinspektören	17	11	682	985	27	63	—	—	—	[7] (14)	[7] (2)	—	—	—	—
Summa	**2 278**	**2 097**	**62 596**	**434 454**	[1] **813**	**1019**	[2] **697**	[3] **62**	**1 069**	[4] **20 986**	[4] **76**	**4**	—	**27**	**201**
Yrkesunderinspektina															
I distriktet	233	204	1 094	1 292	60	9	48	—	—	—	—	—	—	—	—
II »	386	385	479	7 589	67	28	140	11	—	—	—	—	—	—	—
III »	612	602	737	7 743	84	242	144	1	35	—	—	—	—	—	—
IV »	406	406	864	7 080	50	73	160	—	—	—	—	—	—	—	—
V »	762	737	1 049	11 310	113	72	105	1	1	—	—	—	—	—	—
VI »	620	534	2 332	4 155	84	20	39	—	7	—	—	—	—	—	—
VII »	406	406	620	8 962	37	59	39	—	2	—	—	—	—	—	—
VIII »	389	388	1 589	5 486	73	85	64	—	12	—	—	—	—	—	—
IX »	74	74	756	504	21	31	29	—	6	—	—	—	—	—	—
Summa	**3 888**	**3 736**	**9 520**	**54 121**	**589**	**619**	[5] **768**	**13**	**63**	—	—	—	—	—	—
därav: jordbruk	1 875	1 822	—	31 063	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
hantverk	553	528	1 194	2 043	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
annat arbete	1 460	1 386	8 326	21 015	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skogs- och flottledsinspektören	**6**	**6**	**38**	—	**22**	**77**	—	—	—	[7] **1 219**	[7] **2**	—	—	—	—
Bergmästarna															
Norra distriktet	20	20	1 618	8 100	21	1	—	—	17	154	1	—	—	—	—
Gävle—Dala distrikt	18	18	831	9 892	22	5	—	—	47	82	—	—	—	—	—
Östra distriktet	40	40	1 253	7 211	28	9	—	—	46	110	—	—	—	—	—
Västra »	90	90	1 861	4 963	26	4	—	—	46	324	—	—	—	—	—
Södra »	62	62	1 701	6 192	35	7	—	—	31	198	2	—	—	—	—
Summa	**230**	**230**	**7 264**	**36 358**	[6] **132**	**26**	—	—	**187**	**868**	**3**	—	—	—	—
Järnvägsinspektörerna															
S. J. säkerhetstjänsten	22	22	.	.	13	15	—	—	—	585	5	—	—	—	—
maskintjänsten	8	8	.	.	9	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Enskilda järnvägar	862	862	.	.	76	13	—	—	—	197	1	—	—	—	—
Summa	**892**	**892**	.	.	**98**	**37**	—	—	—	[7] **782**	[7] **6**	—	—	—	—
Elektr. inspektörerna															
Norra distriktet	255	255	.	.	65	65	—	—	—	16	4	—	—	—	—
Östra »	67	67	.	.	16	33	—	—	—	16	1	—	—	—	—
Västra »	24	24	.	.	17	17	—	—	—	15	4	—	—	1	—
Södra »	4	4	.	.	10	2	—	—	—	11	3	—	—	1	—
Summa	**350**	**350**	.	.	**108**	**117**	—	—	—	[7] **58**	[7] **12**	—	—	**2**	—

[1] Härav 300 för assistenterna. — [2] Härav större besiktning i 181 fall. — [3] Härav större besiktning i 24 fall. — [4] Av dessa olycksfall ha 16 696, därav 39 med dödlig utgång, inträffat inom yrkesinspektionens tillsynsområde. — [5] Härav större besiktning i 223 fall. — [6] Härav för gruvingenjörerna 47. — [7] Dessa olycksfall ingå i de ovan för de olika yrkesinspektionsdistrikten redovisade summorna. —

Rapporter från yrkesinspektörerna angående mera beaktansvärda olycksfall eller olyckstillbud.

(1932: IV.)

Olycksfall vid golvöppningar, ställningar, gallerier o. d.

65. Vid *monteringsarbete omedelbart under ett tak* stod en arbetare A. på en c:a 5 m hög stege. Denna var emellertid för kort och hade därför placerats på två bord.

För att stödja sig *fattade A.* tag *i en för monteringsarbetet använd hamplina.* Denna *brast,* varvid A. förlorade balansen och *störtade* i golvet. A. skadades så svårt, att han senare avled.

Olycksfallet belyser vikten av att vid dylika arbeten använda tillräckligt höga och stadigt uppställda stegar. (I: 40)

66. En hjälpmaskinist G. hade av maskinmästaren beordrats att från landsvägen till *kraftverket* bära in några kartonger innehållande glödlampor. C:a 15 minuter efter det G. gått att utföra arbetet, observerades fyra kartonger och G:s mössa flytande å vattnet samt att en femte kartong stod kvar å själva dammbron. Då inga åsyna vittnen funnos, måste man anta, att G. vid *passerandet av dammbron fallit i vattnet och drunknat.*

Då de kartonger, som G. bar vid olyckstillfället, voro ganska skrymmande, har olyckan antagligen tillgått så, att G. snavat, stigit fel eller fått svindel och förlorat balansen samt störtat i vattnet. Bron var 1 m bred samt försedd med räcke åt den sida, som ej vetter åt vattnet. A. uppgives ha varit icke simkunnig.

Yrkesinspektören, som efter olyckan besökt platsen, har med anledning av det skedda föreskrivit följande: Vid intagshusets risgrindar samt vid dammbron ävensom vid övriga ställen, där passage brukar tagas, böra i görligaste mån anordningar vidtagas dels för att förebygga fall i vattnet eller från högre avsatser, dels för att bereda möjlighet för ensam person, som fallit i vattnet, att själv taga sig upp. (I: 41)

Olycksfall vid hissar, kranar och andra lyftanordningar.

67. Några arbetare voro sysselsatta med att frakta bort jord och småsten från ett schakt. För upphissningen ur schaktet användes en *motordriven svängkran,* ursprungligen avsedd för handdrift. Kraften överfördes nu med rem från motorn till en med friktionskoppling försedd remskiva på axeln för handvevarna, vilka borttagits och ersatts *med en löstagbar vev,* som ibland användes för att draga kranspelet för hand.

Ett sprängskott skulle skjutas i schaktet, varför kranskötaren E. fick tillsägelse att svänga undan den nedfirade tippvagnskorgen. Härvid råkade E. stöta till handspaken för friktionskopplingen, *varigenom handveven sattes i gång* och med våldsam kraft *träffade E. i ansiktet,* förorsakande svåra krosskador.

Efter olycksfallet föreskrev yrkesinspektören, att om handmanövrering fortfarande skulle användas, handveven borde ersättas med ratt av tallriksmodell. Handspaken för friktionskopplingen skulle därjämte förses med sådan anordning, att den säkrades i frigångsläget, varigenom oavsiktlig igångsättning förebyggdes. (II: 47)

68. Vid ett husbygge användes *en provisorisk materialhiss.* Arbetaren O. ville lämna ett meddelande till en nedanför arbetande kamrat och *lutade sig därför ut över hissens schaktöppning.* I samma ögonblick firades den tomma hisskorgen ned från våningen över. Trots varningsrop från annan arbetare observerade O. ej hisskorgens rörelse, utan *klämdes O:s huvud fast mot stannplanet,* varigenom O. erhöll så svåra skador, att han senare avled.

Det inträffade får tillskrivas grov vårdslöshet och manar till synnerlig omtanke och försiktighet vid bruk av dylika provisoriska hissar. (II: 48)

Olycksfall vid järnvägar, transportbanor o. d.

69. S. hade satt i gång *en motordressin* och skulle från förvaringskuren *föra ut denna på järnvägsspåret.* Till följd av motorns buller hade S. antagligen icke uppfattat den lystringssignal, som på grund av en strax invid befintlig vägövergång gavs av tåget. S. torde ej heller förrän i sista ögonblicket blivit uppmärksam på tåget, oaktat föraren gav varningssignal och nödbromsade tåget, så snart han varseblev S. Denne hann icke kasta sig åt sidan, utan *blev påkörd* och ögonblickligen dödad.

Tåget, som var ordinarie och drevs elektriskt, hade genom strömavbrott blivit sju minuter försenat. På grund härav hade S. antagligen fått den uppfattningen, att tåget redan passerat platsen. (III: 52)

70. Några arbetare voro sysselsatta med att från en *såg utfrakta ribb* med hjälp av en vagn, som framfördes på en c:a 3·5 m över marken belägen bana. Vid avlastningen (tippningen) råkade A. *fastna med sin arbetsblus i ett av de tvärs över vagnen gående stagen,* med påföljd att han kastades över vagnen och ned på marken. I fallet fastnade A. med ena benet i ett kors mellan tvärstagen, varvid benet bröts. Skadorna blevo så svåra, att A. senare avled. (III: 53)

Olycksfall vid maskiner och transmissioner.

Slipmaskiner, slipstenar o. d.

71. En snickarmästare L. ville avslipa en del ojämnheter på en förut icke använd *slipsten* och hade därför monterat upp denna på en provisorisk ställning. Slipstenen var uppställd framför en å snickeriverkstadens takaxel anordnad träremskiva. Huruvida slipstenen drivits från denna träremskiva eller direkt från själva takaxeln är ovisst. Slipstenens *periferihastighet* synes emellertid *hava blivit för stor,* så att *stenen splittrades* och delar av densamma träffade L., förorsakande honom så svåra skador, att han troligen omedelbart avlidit.

Stenens brottytor visade å ett par ställen tydliga märken efter gamla sprickor, efter vilka stenens fullständiga bristning skett och varigenom olyckshändelsen kan förklaras. Därjämte tydde drivanordningarna för stenen på alltför stor körhastighet.

Av det inträffade olycksfallet framgår vikten av att i varje särskilt fall ej överskrida den nödvändiga periferihastigheten, varigenom sönderspräng ning lätt riskeras. (VIII d: 2)

Maskiner i sten-, tegel-, porslins- och glasindustri.

72. I ett *tegelbruk* voro arbetarna A. och B. sysselsatta vid förältaren. A. skyfflade ned den tippade leran i sumpen, medan B. stod på sumpens andra sida och öste på torrmjöl och sågspån.

Under sitt arbete råkade A. *halka* på den blöta leran och falla *ned i sumpen,* varvid en av *ältans knivar fick tag i A:s ena ben* och skar in i detsamma. Genom A:s rop vid fallet rusade B. till remledaren och slog ifrån remmen så snabbt, att ältaraxeln ej hann gå mer än ungefär $^3/_4$ varv. För att få upp A. måste ältaraxeln lyftas och en del av sumpen slås sönder, varvid dock under tiden ett förband anlades på A. Sedan han löstagits, fördes han i ambulans till lasarett.

På den sida av sumpen, där A. stod, fanns en bom, vilken i vanliga fall torde hava varit tillräckligt stöd att hugga tag i. Yrkesinspektören lämnade emellertid anvisning om att mitt över och längs sumpen skulle ytterligare en stadig bom uppsättas. (VIII e: 5)

Klyvsågar.

73. Vid en lådfabrik var en arbetare A. sysselsatt med att *klyva lådvirke* av 1·5 m långa 5″ fyrkantsparrar. Sparrarnas vankanter skulle avlägsnas, och för detta arbete användes en klyvsåg med 700 mm:s klinga. Bakom klingan och på mindre än 1 cm avstånd från tänderna var en c:a 25 cm hög klyvkniv fästad. Över klingan fanns ett takskydd, c:a 60 cm långt och c:a 50 cm brett, fastsatt på 7 cm:s höjd över klingan. På överskyddets främre del var en bit av en balatarem fastspikad som skydd för sågspånsstänk.

Huru olyckan tillgått har icke med bestämdhet kunnat klarläggas, enär ingen person åsett händelseförloppets tidigare skeden. Av vissa omständigheter att döma är det likväl troligt, att vid frammatning av en sparre har denna stött på ett hinder vid klingan. A. synes därför hava fört sparren tillbaka och därefter, *utan att stanna klingan*, sökt taga bort någon flisa e. d., som fastnat mellan bordet och klingan. Under arbetet härmed har antagligen *en mindre träbit* fångats av klingan och *kastats tillbaka med våldsam kraft* samt träffat A. i vänster öga. Träbiten inträngde till hela sin längd i huvudet, varför döden var ögonblicklig.

Detta olycksfall framhäver vikten av att *stanna* en sågklinga, innan man borttager flisor o. d. kring densamma. (VIII g: 13)

Tröskverk.

74. Vid tröskning användes ett 3 fots *övermatningsverk*. Vid ändarna av nedmatningsöppningen funnos fasta skyddslister, och öppningen var försedd med såväl säkerhetslucka över tröskcylindern som överfallslucka. Den sistnämnda var försedd med spärr och kunde ej öppnas mer än i 90° vinkel mot nedmatningsöppningens horisontalplan.

Lantbrukaren J., som skötte matningen, blev av tröskverksskötaren tillropad att upphöra med matningen på grund av halmanhopning över skakverket. J. lämnade då sin plats för att avhjälpa detta, men *uraktlät därvid att stänga någon av luckorna över cylindern*. Ingen av de övriga arbetarna märkte J:s förehavande, förrän drivremmen till tröskverket gled av och verket hastigt stannade. J. fanns då sittande grensle över stödbordet framför matarplatsen med högra benet neddraget i tröskcylindern. Benet var avslitet efter knäskålen.

Sedan J. löstagits, fördes han omedelbart till sjukhus. Hur olyckan tillgått, kunde J. på förfrågan ej förklara. Antagligt är, att J. efter att ha avhjälpt halmanhopningen vid skakverket återvänt och *av misstag stigit ned i tröskcylindern* i stället för i matargropen.

Orsaken till olyckan får tillskrivas J:s uraktlåtenhet att, då han avlägsnade sig från matarplatsen, stänga någon av säkerhetsluckorna. (VIII t: 22)

75. Under *tröskningsarbete* var en arbetare S. sysselsatt med att skyffla upp spillsäd från golvet till inmatningsöppningen å tröskverket. Härvid fattade *en krysskil* på tröskcylinderns axel *tag i S:s kläder*, varvid S. drogs med runt ett par varv, innan han föll ned på golvet.

Företagen läkarundersökning visade, att S. erhållit flera skador å arm och bröstkorg.

Till förebyggande av liknande olycksfall lämnade yrkesunderinspektören anvisningar om lämpligt förskyddande av axlar, remskivor och remmar. (VIII t: 28)

Svänghjul, remskivor och remmar.

76. För ett mindre, helrensande *tröskverk* användes som drivkraft en förbränningsmotor om 10 hkr. Lösskiva för drivremmen saknades på såväl tröskverket som motorn, och *någon friktionskoppling fanns ej*.

Under tröskningen slirade remmen av motorns drivskiva. Innan verket stannat och *utan att stoppa motorn*, började arbetsgivaren vidtaga åtgärder för att *pålägga remmen* på skivan. Utan anmodan sökte arbetaren B. vara behjälplig med att styra remmen. Denna, som bestrukits med remvax, klibbade härvid ihop sig och snärjdes upp på tröskcylinderns

ännu roterande remskiva. En bukt på *remmen fångade B:s ena hand,* vilken klämdes svårt mellan remmen och skivan.

Arbetsgivaren anmodades av yrkesunderinspektören att förse verket med lösskiva och kraftig remledare samt att ej lägga på drivremmen, då motorn var i gång. Det inträffade klarlägger betydelsen av att ej under maskineriets gång för hand av- och pålägga rem. (VIII ä: 17)

Kuggväxlar.

77. I en mindre *kvarn* användes en spannmålskross av äldre typ. Påfyllningskupan för denna var belägen uppe i kvarnrummet, medan krossvalsarna och *kuggväxlarna* lågo under golvet. Kuggväxlarna voro ej inskyddade, men sutto så högt, att de ej voro direkt åtkomliga.

I ett parti havre, som lämnats för krossning, medföljde några stenar, som ej gingo genom krossen. Utan att stanna krossen steg mjölnaren G. upp på några mjölsäckar och lossade överfallen till krossvalsarnas lager för att ytterligare åtskilja valsarna. Då G. skulle draga fast överfallen, råkade han få *vänstra underarmen indragen i en av kuggväxlarna* till krossen. Vid G:s rop om hjälp tillskyndade folk, som hjälpte honom loss, varefter G. omedelbart fördes till läkare och närliggande lasarett.

Olycksfallet får tillskrivas saknaden av skydd vid kuggväxeln samt G:s underlåtenhet att stanna krossen, innan han lossade överfallen till lagren. Till förekommande av liknande olycksfall lämnade yrkesunderinspektören anvisning om kuggväxlarnas förskyddande. (VIII ä: 4)

Olycksfall vid elektriska apparater och ledningar.

78. I ett *ställverk* sprang ett vattenledningsrör sönder, varvid vattnet strömmade ut mot taket och spreds över ställverket.

Sedan vattenledningen avstängts, infann sig maskinisten P. för att reparera det brustna röret. Då P. fann, att det elektriska ljuset icke fungerade, bröt han ledningen och lagade säkringen. Sedan P. slagit till ledningen, ville han med en trasselsudd torka bort vattnet, som fanns på oljeströmställaren. *P. kom därvid i beröring med en spänningsförande del,* med påföljd att han förlorade medvetandet och föll mot en nära liggande högspänningsledning, vilken därvid trycktes ned mot en annan ledning, så att kortslutning uppstod. P. erhöll svåra brännskador och fördes omedelbart till sjukhus, där han sedermera avled.

Olycksfallet understryker vikten av att icke taga onödiga risker vid dylika arbeten och anläggningar. (IX: 32)

79. Vid en lantgård hjälpte arbetaren A. till med inredning av en tvättstuga. A., som för tillfället var ensam, skulle med en hovtång taga bort spikar o. d. i väggarna. Härunder råkade han med tången gripa om de isolerade, från väggen utskjutande ändarna av en elektrisk ledning. A. *fick strömmen genom kroppen* och ljöt en ögonblicklig död. Upplivningsförsök vidtogos, men utan resultat.

Golvet, som var av cement och belagt med rester av jord och murbruk, var starkt fuktigt, då vatten använts för rengöring av väggar m. m. A. hade dessutom vid olyckstillfället dålig och genomvåt fotbeklädnad. (IX: 33)

80. En spel- och kompressorskötare A. vid *en gruva* skulle efter ett söndagsavbrott sätta lågspänningskabeln till en pumpmotor nere i gruvan under spänning. Detta skulle ske genom att *i transformatorhuset* sätta in säkerhetspatronerna i motorns säkerhetsapparater. Vid insättning av patronerna smälte dessa beroende på, som det visade sig, att kortslutning uppstått i en dåligt utförd skarv i kabeln. Kortslutningen var så häftig, att även transformatorns högspänningsmetaller 20 kV smälte.

A. tog sig nu för att *gå över till högspänningssidan* för att försöka utbyta metallerna där. Han steg upp på en trälåda framför transformatorn, men *uraktlät att dessförinnan göra säkringarna spänningslösa* med den trepoliga frånskiljaren, som fanns i taket. Då

han berörde en spänningsförande del, samtidigt som han lutade sig över den jordförbundna transformatorlådan, *fick han ström genom kroppen* och blev bränd, troligen mest av de vid överslaget uppkommande ljusbågarna. En strömställare i högspänningsledningen kopplade ur automatiskt, och A. föll sanslös omkull på golvet. Han påträffades någon timme senare utanför stationen, oredig och svårt bränd på högra handleden och i underlivet. Han kunde själv taga sig hem men måste sedan föras till sjukhus, där han avled efter en vecka på grund av skadorna.

Till förekommande av ett upprepande har arbetsgivaren låtit avstänga högspänningsavdelningen för den personal, som endast har tillträde till transformatorstationen för betjäning av lågspänningssäkringarna. Avstängningen har skett genom ett par trägrindar med lås, vartill nyckeln förvaras å gruvkontoret. På grindarna har dessutom uppsatts ett anslag med förbud att öppna dessa, innan frånskiljaren slagits ifrån. (IX: 34)

81. I en våning i *kokeriet i en sulfatfabrik* fanns sedan en längre tid en provisorisk ledning av kordelkabel (RVK), som hängde ungefär 1 m över golvet. Kabeln var fast ansluten till en kopplingsdosa, som satt på en pelare i lokalen, och hade dragits ut genom ett fönster till motorn för en bruksblandare, som under pågående byggnadsarbete var uppställd på fabriksgården. Kabelns isolering var bristfällig. Den var lagad på flera ställen med isoleringsband men gav stötar, särskilt då den var våt. Vid framforsling av byggnadsmateriel genom lokalen hade isoleringen ytterligare skadats och på ett ställe skrapats av, så att den ena ledaren var blottad. Kabeln förde 500 V växelström.

Hjälpkokaren S. hade bl. a. till uppgift att rengöra lokalen, vilket skedde på natten. Belysningen i lokalen var dålig. *Under arbetet fattade S. av någon anledning om kabeln* och råkade beröra det blottade stället. Därvid *fick han ström genom kroppen* till golvet, som nyligen spolats, och uppgav ett rop. En kamrat hörde ropet och fann S. liggande på golvet, till synes livlös, med vänstra handen krampaktigt sluten om kabeln. Han skyndade ned till turbinhuset och fick strömmen bruten, vilket dröjde om några minuter. Sedan skiftselektrikern kommit till platsen, påbörjades upplivningsförsök med konstgjord andning. De fortsattes en tid, men läkaren, som tillkallats, kunde endast konstatera, att döden inträtt. Brännsår funnos på handens insida.

Anordningen med den provisoriska kabeln måste i flera avseenden anses högst olämplig. Kabeln hade bort vara uppfästad, så att den icke onödigtvis blivit utsatt för åverkan och icke varit åtkomlig för beröring i spänningsförande tillstånd. Vidare hade anslutningen av kabeln till det fasta ledningssystemet bort ske genom en kontakt eller över en strömställare, med vilken den bort göras spänningslös, då motorn ej användes. Dessutom är det ur säkerhetssynpunkt oriktigt att för en provisorisk anordning välja en mindervärdig eller utrangerad kabel, eftersom risken vid en sådan är lika stor eller vanligen större än eljest. Ansvaret för den olämpliga anordningen drabbar närmast anläggningens övermontör.

Vid undersökning, som företogs omedelbart efter olycksfallet, påträffades ytterligare ett antal olämpliga kablar, vilka dels utbyttes, dels försågos med provisoriskt skydd. Dessutom uppsattes anslag med åläggande för envar att omedelbart till arbetsledningen anmäla iakttagna felaktigheter på elektriska ledningar och apparater. Efter besiktning av vederbörande statsinspektör utbyttes sedermera samtliga ledningar av kordelkabel för 500 V växelström mot sådana av gummislangkabel (RDVT). (IX: 35)

Olycksfall genom fallande föremål, ras och liknande.

82. Två arbetare K. och E. skulle *riva ett tak och en mellanvägg* i en fabrikslokal.

Taket var lagt av cementhåltegel i armerade valv (se fig. 1). Armeringen var lagd parallellt med långväggarna. I dessa fanns ingen bärning för valvet, utan detta vilade på de bägge kortväggarna och mellanväggen.

Förmannen hade givit order om att taket skulle tagas ned först och därefter mellanväggen samt att nedslagningen av taket skulle ske längs armeringsjärnen, på det att den kvarvarande delen av taket alltjämt skulle bära. Dessutom skulle rivningen påbörjas vid den

östra kortväggen, och i den mån plattorna slogos loss från taket, skulle armeringsjärnen avklippas.

Sedan arbetet pågått en stund, erhöll E. en mindre skada, som gjorde, att han nödgades avbryta arbetet för dagen, och en annan arbetare A. beordrades till arbetsplatsen.

Sedan taket öster om mellanväggen, delen A, nedtagits och K. och A. en stund hållit på med den väster om mellanväggen belägna halvan B, kom K. på idén, att de borde bryta ned mellanväggen först; därigenom skulle det sedan gå lättare att få ned taket.

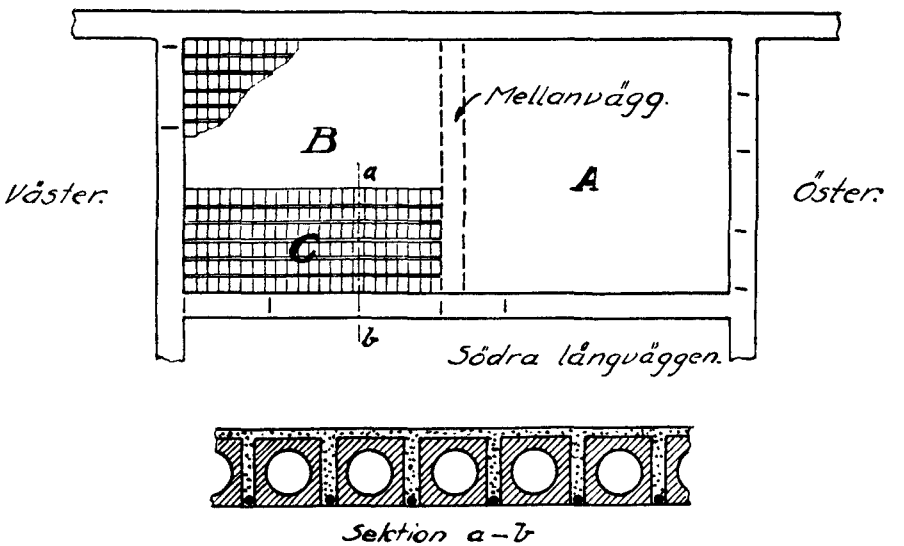

Fig. 1.

När de efter att ha undanskaffat mellanväggen åter kommo upp på taket, hunno de icke slå mer än några slag på hörnen av den resterande fjärdedelen av ursprungliga *taket* (delen C i fig. 1), förrän densamma *störtade, dragande de båda arbetarna med sig.* Bägge kommo därvid under plattorna, varvid K. krossades till döds.

Orsaken till *olycksfallet får tillskrivas arbetaren* K:s *underlåtenhet att följa givna* arbetsföreskrifter. (X: 63)

83. I *en gruva* voro borrarna P. och A. sysselsatta med borrningsarbete i ett *magasinstak.* Under borrningen *rasade en bergmassa* ned från taket över P., som därvid dödades.

Vid av gruvingenjören företagen undersökning påstod A., att taket vid skrotningen noga undersökts, men att något löst parti i taket ej kunnat påträffas. Detta förefaller också sannolikt, ty den rasade bergmassan begränsades i taket på ena sidan av en sköl längs hängväggen och på andra sidan av en snett emot hängväggsskölen gående släppa. Både släppan och skölen voro mycket talkiga, liksom det intilliggande berget i övrigt. Antagligt är, att den rasade bergmassan under borrningen så småningom skakats loss.

(X: 64)

84. J. med kamrat var sysselsatt med *schaktningsarbete* genom en c:a 4 m hög vall av pinnmo, då *ett ras inträffade.* J. kom under grusmassan och var, då han efter ett par minuter framdrogs, redan död.

Pinnmolagret var *så hårt, att man tidigare måst företaga sprängningar. Vid olycks*tillfället hade sådana icke verkställts, utan hade arbetet utförts med pikhacka.

Orsaken till olyckan får anses vara, att sluttningen underminerats samt att överhänget genom föregående dagars regn blivit uppluckrat. (X: 65)

Olycksfall genom explosion av sprängämnen, gaser o. d.

85. Under *iordningställandet av en skogsväg* skulle sten bortsprängas för ett dike. Ett 30 cm djupt hål hade borrats och laddats med $1^1/_2$ »gubbe» samt försetts med $^1/_2$ m lång stubin. Sedan skottet tänts, avlägsnade sig arbetaren A. c:a 75 m från skjutplatsen och stannade i skogen ett stycke från vägen. Mellan den plats, där A. stod, och skjutplatsen var en gata i skogen. Skjutplatsen skymdes dock av ett par låga granar. *När skottet gick, träffades A.* i ena sidan av en c:a 6 kg tung sten och erhöll därvid så svåra skador, att han senare avled.

Förmodligen trodde A., att han stod skyddad av träden, och ägnade kanske därför ej sin uppmärksamhet åt skottet. Hade han gjort detta, är det troligt, att han sett stenen och i tid hunnit väja undan.

Olycksfallet lämnar en allvarlig erinran om vikten av att iakttaga nödig försiktighet vid sprängningsarbete. (XI: 30)

Olycksfall förorsakade av giftiga gaser o. d.

86. I en *gruva*, där en stigort går från 200—150 meters avvägning, drev G. på 175 meters nivån en horisontal fältort, som hade indrivits ungefär 3 m. G. hade ej hunnit med skjutningen föregående skift, varför denna, i motsats till vad som brukar vara fallet, verkställdes i början av nästa skift. Efter skottlossningen drog G. jämte en medhjälpare upp stegen, och G. stannade ensam kvar i orten på 150 meters avvägningen under $1^1/_2$ timme, varpå han gick ner på 175 meters nivån och återupptog arbetet. Orten var då ännu ej fri från rök och os, varför G., som började känna sig illamående, gick upp igen och väntade. Efter c:a $^1/_2$ timme återvände han ner till orten, men kände sig ånyo illamående, varför han gick tillbaka och började vandra upp för stegvägen. Kommen två steglängder satte han sig på en bro och svimmade. Vid skiftets slut efter c:a 4 timmar saknades G. Han eftersöktes och fanns sittande på bron. *Koloxidförgiftning konstaterades*, från vilken G. dock återställdes.

Stigorten är genom en timmervägg avdelad i bergschakt och stegväg, den senare ganska trång. Mellan 175 och 200 meters avvägningarna var bergschaktet fullt med berg, och även stegvägen var här delvis igentäppt med berg. Ventilationen i stigorten och den därifrån drivna fältorten var på grund därav mindre god.

Bergmästaren har anmodat arbetsgivaren dels att hålla stegvägen fri från berg, varigenom en bättre luftväxling erhålles, dels att vid arbeten på dylika platser låta utföra sprängningarna med elektrisk tändning, varigenom stora mängder av stubinrök undvikas. Slutligen har arbetsgivaren anmodats att låta verkställa skjutningarna i dylika orter i slutet av arbetsskiftet, då röken hinner gå ut, innan arbetet där på nytt påbörjas.

(XII: 14)

87. En arbetare B. skulle taga mått å *en fartygsångpannas* tuber, vilka skulle utbytas. Då han icke återkom till sitt arbete i verkstaden och icke heller efter måltidsrasten hördes av, gjordes efterforskningar, och man fann då B. liggande död å ångpannans tubsats omkring 60 cm mitt under manhålet, vilket är beläget å pannmantelns övre del. En karbidlampa, som B. använde för belysning, låg slocknad bredvid honom, och stark lukt av acetylén förmärktes i pannan.

Vid företagen undersökning har framkommit, att pannan stått tom och tillsluten ungefär sju veckor före olyckstillfället. Sedan B. öppnat manhålsluckan, har han förmodligen omedelbart begivit sig in i pannan.

Dödsorsaken har trots företagen rättskemisk undersökning icke med säkerhet kunnat klarläggas, men en möjlighet förefinnes till att *fosforväteförgiftning* varit orsaken till olycksfallet. Den i handeln förekommande kalciumkarbiden innehåller nämligen ibland

fosforföreningar, som vid förbränning bl. a. kunna bilda fosforväte. Detta kan lätt förorsaka dödlig förgiftning, om det utvecklas i ett rum med dålig ventilation. På grund av sin flyktiga natur försvinner fosforväte hastigt, och varken detta eller dess närstående oxidationsprodukter kunna sedan påvisas i den förgiftades döda kropp.

Olycksfallet utgör en påminnelse om vikten av att icke arbeta eller uppehålla sig i ångpannor, cisterner o. d. utan att dessförinnan i desamma vidtaga erforderlig luftväxling. (XII: 15)

Olycksfall vid skogsavverkning.

88. Vid *fällning av ett träd* fastnade detta i ett bredvidstående träd. Då detta senare skulle fällas, *föll* det förstnämnda plötsligt ned *och träffade arbetaren J.* i huvudet så svårt, att han senare på dagen avled.

Nedsågning av påfällt träd är förenat med mycket stor olycksfallsrisk och bör därför helst undvikas. Fastfällda träd nedtagas enklast och riskfriast med vändhake, vilket även framhålles i socialstyrelsens skyddsanvisningar i fråga om skogsavverkningsarbete. Efter påpekande av den risk, som är förenad med nedtagande av fastfällda träd, lämnas nämligen följande direktiv: »Försök ej att nedtaga ett fastfällt tyngre träd genom att klättra upp i detsamma eller genom att med axeln under stammen förflytta rotändan, utan sök i stället med vändhaken vrida detsamma ur kronan på det träd, i vilket det hängt upp sig.» (XVII: 9)

89. B. var jämte sin broder sysselsatt med *fällning av träd.* Härvid drevs ett nästan avsågat träd av vinden i motsatt riktning mot den beräknade, varvid B. av det fallande trädet erhöll ett så hårt *slag i huvudet,* att han samma dag avled.

Till förebyggande av de i regel ödesdigra olycksfall av här ifrågavarande slag, vilka tyvärr ofta förekomma, har i socialstyrelsens råd och anvisningar angående skydd mot yrkesfara vid skogsavverkningsarbete intagits följande direktiv: »Fällning bör om möjligt icke äga rum vid stormig väderlek, enär träden då ofta förstöras genom spjälkning, samtidigt som olycksfallsrisken avsevärt ökas på grund därav, att man icke kan kontrollera, i vilken riktning träden komma att falla.» Enligt motsvarande tyska föreskrifter är fällning av träd vid stormig väderlek helt förbjuden. (XVII: 10)

90. Under *lastning av timmer släppte timmersaxen* sitt tag om stocken, varvid arbetaren P. *föll mot en annan stock* och skadade sig så svårt invid ryggraden, att han senare avled.

Det är av synnerlig vikt att använda lyft- och dragsaxar med skarpa spetsar. I socialstyrelsens anvisningar angående skydd mot yrkesfara vid skogsavverkningsarbete påpekas vådan av att använda oskarpa dragverktyg med följande ord: »Dragsaxar, lyftkrokar och vändhakar med slöa spetsar, som ej fästa ordentligt i det ofta genom kölden hårda virket, förorsaka under vintern dagligen svåra olycksfall. Tillse därför, att dylika verktyg hava skarpa spetsar.» (XVII: 11)

Övriga olycksfall.

91. I en *ättiksfabrik ledes svavelsyran* från en större behållare *genom blyrör* till mindre sumpar, varifrån syran går vidare till rörverket. Å rörledningen till sumpen finnas *kikkranar* av lergods dels invid behållaren, dels vid sumpen. Vätskeytan i behållaren var vid olyckstillfället ungefär 1 m över rörledningen, motsvarande ett tryck i denna av c:a 2 m vattenpelare. Förmannen H. ville justera och smörja kranen invid sumpen; vid försöket att öppna kiken *strömmade svavelsyra ut* och träffade honom i ansiktet, varvid H. erhöll brännskador.

Till förhindrande av ett upprepande av olyckan har yrkesinspektören föreskrivit, att samtliga kranar i ättiksfabrikens svavelsyreledningar böra förses med blyomklädda ändbrickor samt därtill hörande byglar och ställskruvar. Kikens rörelse i vertikal led kan därigenom mycket noggrant regleras eller helt förhindras. (L: 13)

Sveriges offentliga arbetsförmedling under oktober 1932.

Översikt av verksamheten vid de särskilda anstalterna.

Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.	Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Stockholms stad .	19 463	4 857	4 188	401	Malmöhus: Eslöv	459	233	215	197
Stockholms län .	5 973	1 443	1 337	414	Malmöhus: Skurup . . .	295	291	184	101
Uppsala län . . .	2 647	909	820	291	Malmöhus: Vellinge . . .	285	181	166	157
Södermanlands län	2 217	882	804	251	Malmöhus: Ortsombud . .	754	96	96	785
Östergötlands län	4 557	1 408	1 220	324	Hallands län . .	1 221	283	252	431
Norrköping . . .	2 067	332	285	623	Göteborgs o. Boh. l.	6 681	3 180	3 135	210
Jönköpings län .	1 735	477	401	364	Göteborg	13 538	2 616	2 338	518
Kronobergs län .	1 066	306	275	348	Älvsborgs län . .	2 268	588	570	386
Norra Kalmar län	1 381	237	226	583	Skaraborgs län .	2 610	934	742	279
Södra Kalmar län	1 952	346	331	564	Värmlands län .	3 623	542	485	668
Gotlands län . .	670	187	150	358	Örebro län . . .	4 603	999	807	461
Blekinge län . .	3 298	724	625	456	Västmanlands län	3 805	1 012	924	376
Kristianstads län .	2 480	1 188	977	209	Kopparbergs län .	4 172	599	581	696
Malmöhus: Malmö	7 140	1 360	1 121	525	Gävleborgs län .	3 936	534	524	737
Malmöhus: Lund	868	286	262	303	Västernorrlands l.	4 785	785	780	610
Malmöhus: Landskrona . .	1 296	281	269	461	Jämtlands län . .	3 744	1 058	1 055	354
Malmöhus: Hälsingborg .	2 599	612	570	425	Västerbottens län	1 611	485	457	332
Malmöhus: Ystad	724	141	113	513	Norrbottens län .	1 411	358	333	394
Malmöhus: Trälleborg . .	772	328	321	235	Tillsammans	**122 706**	**31 078**	**27 939**	**395**

Översikt av verksamheten för huvudgrupper av arbete.

	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans				
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Arbetssökande personer	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Jordbr. o. skogshush.	18 974	5 326	4 909	1 990	2 018	1 415	20 446	20 964	7 344	6 324	285
Industri o. hantverk	41 328	3 395	3 332	1 348	386	305	41 810	42 676	3 781	3 637	1 129
Sjöfart och fiske .	7 406	1 291	1 258	295	71	66	7 582	7 701	1 362	1 324	565
Handel o. samfärdsel	8 853	1 127	1 053	4 095	1 508	1 300	12 324	12 948	2 635	2 353	491
Husligt arbete . .	11	3	3	13 741	9 164	7 518	11 252	13 752	9 167	7 521	150
Annat arbete . . .	23 436	6 774	6 765	1 229	15	15	23 851	24 665	6 789	6 780	363
Summa	**100 008**	**17 916**	**17 320**	**22 698**	**13 162**	**10 619**	**117 265**	**122 706**	**31 078**	**27 939**	**395**
Därav under 18 år	4 785	1 494	1 357	3 898	1 879	1 569	8 493	8 683	3 373	2 926	257
Summa sept. 1932	87 584	15 978	15 016	22 388	15 361	11 393	104 326	109 972	31 339	26 409	351
» oktober 1931	59 344	14 848	14 045	21 321	16 481	12 543	75 461	80 665	31 329	26 588	257
» » 1930	37 286	14 832	13 419	19 843	17 800	12 286	51 621	57 129	32 632	25 705	175
» » 1929	30 593	16 594	14 653	19 040	17 000	12 029	44 153	49 633	33 594	26 682	148

Utanför resp. länsförmedlingsanstalters rapporteringsområden tillsattes under månaden 2 566 platser, varav 1 951 manliga och 615 kvinnliga; motsvarande tal under samma månad föregående år voro resp. 2 936, 2 284 och 652 samt under nästlidna månad resp. 2 354, 1 857 och 497.

	Arbetsförmedlings-anstalter	Hela antalet			Jordbruk m. m.			Skogshus-hållning			Gruvdrift o. malmförädling			Jord-, sten- o. glasindustri		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.
	Manliga avdeln. .	100008	17 916	17 320	13 366	4 923	4 508	5 608	403	401	4 095	34	34	6 811	2276	2276
1	Stockholms stad . . .	13 447	1 456	1 387	197	3	3	3	—	—	4	—	—	61	—	—
2	Stockholms län . . .	5 025	906	875	1 953	643	631	46	—	—	338	1	1	53	—	—
3	Uppsala län	2 131	492	458	873	373	341	40	2	2	262	—	—	85	—	—
4	Södermanlands län .	1 610	437	433	652	301	297	—	—	—	—	—	—	7	—	—
5	Östergötlands län . .	3 341	743	699	1 703	533	491	30	2	2	22	—	—	40	2	2
6	Norrköping	1 867	186	178	222	79	78	—	—	—	1	—	—	9	—	—
7	Jönköpings län . . .	1 154	223	213	305	101	92	7	—	—	11	—	—	8	—	—
8	Kronobergs län . . .	775	131	123	230	100	93	—	—	—	1	—	—	37	—	—
9	Kalmar län	3 020	435	432	254	46	43	93	4	4	—	—	—	107	2	2
10	Gotlands län	508	91	81	128	62	52	—	—	—	—	—	—	98	—	—
11	Blekinge län	2 618	335	322	381	106	93	9	—	—	1	—	—	705	—	—
12	Kristianstads län . .	1 613	657	594	1 036	560	513	19	—	—	28	—	—	97	11	11
13	Malmöhus län: Malmö	5 342	341	316	130	64	49	—	—	—	—	—	—	124	—	—
14	Hälsingborg . .	2 139	360	354	95	27	25	—	—	—	35	—	—	18	—	—
15	Övriga anstalter	4 852	1 407	1 290	1 158	865	752	4	—	—	281	2	2	193	10	10
16	Hallands län	986	168	157	204	75	65	2	—	—	2	—	—	58	—	—
17	Göteborgs o. Boh. län	6 299	3 028	3 013	296	53	44	—	—	—	—	—	—	4 648	2245	2245
18	Göteborgs stad . . .	10 939	1 206	1 170	140	65	60	—	1	—	—	—	—	27	—	—
19	Älvsborgs län	2 089	486	484	134	20	18	3	—	—	130	1	1	36	1	1
20	Skaraborgs län . . .	1 912	440	408	941	323	292	1	—	—	1	—	—	23	2	2
21	Värmlands län . . .	3 373	356	350	304	32	26	1 012	9	9	12	—	—	125	—	—
22	Örebro län	3 842	466	435	616	194	165	376	9	8	358	2	2	68	—	—
23	Västmanlands län . .	3 018	540	527	540	226	213	129	34	34	873	—	—	64	—	—
24	Kopparbergs län . . .	3 756	445	444	133	20	20	1 149	122	122	839	28	28	19	—	—
25	Gävleborgs län . . .	3 573	385	385	166	1	1	497	17	17	302	—	—	28	—	—
26	Västernorrlands län .	4 721	756	756	227	2	2	860	111	111	—	—	—	62	1	1
27	Jämtlands län . . .	3 456	865	865	190	28	28	964	73	73	—	—	—	11	2	2
28	Västerbottens län . .	1 320	297	296	92	21	21	92	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län . . .	1 282	278	275	66	—	—	272	19	19	94	—	—	—	—	—
	Kvinnliga avdeln.	22 698	13 162	10 619	1 990	2 018	1 415	—	—	—	—	—	—	10	—	—
1	Stockholms stad . .	6 016	3 401	2 801	4	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—
2	Stockholms län . . .	948	537	462	81	95	68	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Uppsala län	516	417	362	204	190	162	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län .	607	445	371	116	153	117	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län . .	1 216	665	521	193	188	156	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Norrköping	200	146	107	15	14	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Jönköpings län . . .	581	254	188	48	42	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län . . .	291	175	152	40	39	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	313	148	125	32	27	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gotlands län	162	96	69	24	33	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Blekinge län	680	389	303	83	90	56	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län . .	867	531	383	232	215	151	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	1 798	1 019	805	19	38	22	—	—	—	—	—	—	4	—	—
14	Hälsingborg . .	460	252	216	34	20	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Övriga anstalter	601	430	336	135	144	93	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Hallands län	235	115	95	34	30	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs o. Boh. län	382	152	122	60	21	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Göteborgs stad . . .	2 599	1 410	1 168	29	12	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Älvsborgs län . . .	179	102	86	2	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län . . .	698	494	334	141	197	103	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län . . .	250	186	135	36	26	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	761	533	372	158	149	98	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län . .	787	472	397	176	210	164	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län . .	416	154	137	17	16	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län . . .	363	149	139	11	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Västernorrlands län .	64	29	24	5	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län . . .	288	193	190	34	34	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län . .	291	188	161	24	25	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län . . .	129	80	58	3	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Metall- o. maskin-industri			Trävaru-industri			Byggnads-verksamhet			Läder-, hår- o. gummi-industri			Textil-industri			Beklädnads-industri			Närings- o. njut-ningsmedels-industri			
Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
10 265	**215**	**197**	**4 866**	**111**	**108**	**9 188**	**526**	**504**	**376**	**23**	**19**	**478**	**1**	**1**	**730**	**20**	**17**	**1 074**	**66**	**64**	
2 242	57	50	230	10	9	2 999	160	152	77	12	10	19	—	—	124	6	6	203	—	—	1
612	31	31	110	—	—	432	51	51	9	1	1	2	—	—	15	1	1	40	2	2	2
178	4	4	33	1	1	73	4	4	11	—	—	1	—	—	9	—	—	32	—	—	3
323	16	16	82	—	—	51	16	16	—	—	—	1	—	—	2	—	—	12	—	—	4
417	4	3	128	15	15	220	35	35	2	—	—	12	—	—	4	—	—	27	2	1	5
278	1	—	118	6	6	424	4	1	7	—	—	98	—	—	8	—	—	15	—	—	6
67	1	1	73	—	—	83	—	—	7	—	—	8	—	—	7	2	2	14	—	—	7
18	1	1	28	—	—	17	1	1	—	—	—	—	—	—	7	—	—	3	1	—	8
335	—	—	349	3	3	227	1	1	9	—	—	7	—	—	2	—	—	36	—	—	9
20	—	—	4	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	10
45	—	—	23	—	—	44	—	—	3	—	—	—	—	—	2	—	—	8	—	—	11
65	2	—	27	1	1	107	18	10	1	—	—	1	—	—	—	—	—	15	—	—	12
1 022	7	4	172	4	3	1 188	18	18	40	3	2	13	—	—	45	3	—	93	—	—	13
287	—	—	14	1	1	353	2	2	44	—	—	2	1	1	16	—	—	27	—	—	14
650	15	14	78	2	2	469	11	11	91	—	—	13	—	—	22	1	1	183	42	42	15
115	2	1	44	—	—	113	20	20	5	—	—	24	—	—	17	—	—	24	—	—	16
220	—	—	54	—	—	138	4	4	11	—	—	16	—	—	4	—	—	38	7	7	17
2 084	37	35	693	2	1	688	78	75	39	7	6	190	—	—	65	4	4	143	4	4	18
259	11	11	61	6	6	136	7	7	4	—	—	50	—	—	13	—	—	19	1	1	19
88	3	3	29	—	—	72	1	1	5	—	—	1	—	—	9	—	—	27	6	6	20
205	—	—	155	—	—	178	6	6	3	—	—	16	—	—	21	—	—	14	—	—	21
101	—	—	118	—	—	147	1	1	6	—	—	—	—	—	309	—	—	26	—	—	22
263	21	21	183	31	31	215	5	5	1	—	—	—	—	—	3	—	—	24	—	—	23
94	1	1	298	27	27	200	59	59	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	24
197	—	—	465	—	—	195	—	—	—	—	—	4	—	—	16	1	1	28	—	—	25
30	—	—	919	1	1	178	9	9	—	—	—	—	—	—	4	2	2	5	—	—	26
21	1	1	37	—	—	58	5	5	—	—	—	—	—	—	5	—	—	4	—	—	27
11	—	—	70	1	1	80	10	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	1	28
18	—	—	271	—	—	95	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	29
120	**8**	**7**	**1**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**39**	**13**	**13**	**139**	**14**	**13**	**501**	**159**	**114**	**238**	**78**	**56**	
104	8	7	1	—	—	—	—	—	4	4	4	17	2	2	203	76	60	81	20	11	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	1	1	5	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	1	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	2	3	1	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	1	1	1	—	—	3	1	1	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	4	—	—	2	1	1	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	2	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	6	2	2	1	—	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	1	1	9	4	1	12
12	—	—	—	—	—	—	—	—	16	9	9	5	5	4	113	55	31	33	8	6	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	—	—	4	—	—	8	—	—	13	—	—	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	5	1	1	5	1	1	1	—	—	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	1	1	1	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	17
4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	73	4	4	106	12	8	55	25	24	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	1	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	9	7	4	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	4	4	5	5	2	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	1	5	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	1	1	1	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	1	1	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	29

	Arbetsförmedlings-anstalter	Kem. - tekn. o. belysnings-industri			Trämasse- o. pappers-industri			Grafisk industri			Industri o. hantverk, ej specific.			Sjöfart och fiske		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdeln. .	**417**	**22**	**21**	**531**	**16**	**15**	**324**	**8**	**8**	**2 173**	**77**	**68**	**7 406**	**1 291**	**1 258**
1	Stockholms stad . .	11	—	—	55	2	1	164	2	2	721	30	23	659	160	148
2	Stockholms län . . .	6	—	—	9	—	—	10	—	—	62	1	1	101	10	10
3	Uppsala län	2	—	—	3	—	—	7	—	—	16	—	—	5	—	—
4	Södermanlands län .	1	—	—	5	—	—	1	—	—	2	—	—	105	7	7
5	Östergötlands län . .	—	—	—	5	—	—	4	—	—	85	—	—	18	4	4
6	Norrköping	2	—	—	46	—	—	8	—	—	40	—	—	84	31	31
7	Jönköpings län . . .	73	—	—	1	—	—	1	—	—	74	—	—	7	—	—
8	Kronobergs län . . .	—	—	—	27	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—
9	Kalmar län	22	—	—	7	—	—	11	—	—	78	1	1	534	29	29
10	Gotlands län	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	88	10	10
11	Blekinge län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	3	3	474	28	28
12	Kristianstads län . .	—	—	—	—	—	—	1	—	—	9	—	—	17	8	8
13	Malmöhus län: Malmö	114	1	—	37	—	—	19	1	1	315	3	3	323	90	89
14	Hälsingborg . .	27	—	—	3	—	—	6	—	—	48	5	5	716	275	273
15	Övriga anstalter	21	13	13	9	—	—	7	—	—	50	4	3	403	93	92
16	Hallands län	1	—	—	2	—	—	2	—	—	7	—	—	95	16	16
17	Göteborgs o. Boh. län	33	—	—	6	—	—	9	4	4	12	—	—	118	22	20
18	Göteborgs stad . . .	56	7	7	46	1	1	51	1	1	245	26	25	2 626	369	358
19	Älvsborgs län . . .	16	—	—	47	—	—	2	—	—	61	4	4	17	—	—
20	Skaraborgs län . . .	4	—	—	—	—	—	5	—	—	137	—	—	3	—	—
21	Värmlands län . . .	—	—	—	1	—	—	1	—	—	11	—	—	26	8	8
22	Örebro län	14	1	1	8	—	—	8	—	—	36	—	—	12	1	1
23	Västmanlands län . .	—	—	—	—	—	—	2	—	—	19	—	—	12	2	2
24	Kopparbergs län . .	1	—	—	7	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län . . .	—	—	—	22	—	—	4	—	—	41	—	—	373	54	54
26	Västernorrlands län .	12	—	—	145	13	13	1	—	—	31	—	—	488	44	44
27	Jämtlands län . . .	—	—	—	40	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—
28	Västerbottens län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45	—	—	67	15	14
29	Norrbottens län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	32	15	12
	Kvinnliga avdeln.	**43**	**16**	**13**	**146**	**45**	**44**	**10**	—	—	**101**	**53**	**45**	**295**	**71**	**66**
1	Stockholms stad . .	15	7	4	55	27	26	5	—	—	24	15	8	152	40	38
2	Stockholms län . . .	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	—	8	—	—
3	Uppsala län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län . .	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
6	Norrköping	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—
7	Jönköpings län . . .	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	—	—
11	Blekinge län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	1	7	7	41	7	7	2	—	—	60	34	33	7	2	2
14	Hälsingborg . .	—	—	—	4	3	3	—	—	—	—	—	—	3	3	3
15	Övriga anstalter	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	6	4	4
16	Hallands län	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs o. Boh. län	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Göteborgs stad . . .	11	2	2	39	7	7	1	—	—	2	3	3	85	20	17
19	Älvsborgs län	5	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län . . .	4	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
22	Örebro län	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—
24	Kopparbergs län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	1	1
26	Västernorrlands län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—
27	Jämtlands län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Kontors-, bank- o. d. personal			Butiks- o. magasins-personal			Hotell- o. restaurang-personal			Transport-arbetare			Allmän o. litterär verksamhet			Husligt arbete			Annat arbete			
Ans.	L.p.	T.p	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
1168	**113**	**80**	**2 487**	**174**	**168**	**588**	**24**	**22**	**4 342**	**788**	**757**	**268**	**28**	**26**	**11**	**3**	**3**	**23 436**	**6 774**	**6 765**	
638	35	31	1 242	103	98	332	6	5	1 532	311	292	185	16	14	8	1	1	1 741	542	542	1
16	21	5	56	1	1	15	2	2	259	34	31	9	5	5	3	1	1	869	101	101	2
16	—	—	30	2	2	8	—	—	62	4	4	—	—	—	—	—	—	385	102	100	3
2	—	—	14	1	1	2	1	1	38	10	10	—	—	—	—	—	—	310	85	85	4
13	1	1	27	—	—	17	—	—	67	25	25	3	—	—	—	—	—	497	120	120	5
34	3	—	44	—	—	6	—	—	149	14	14	—	—	—	—	—	—	274	48	48	6
2	—	—	4	1	1	11	1	1	37	8	7	—	—	—	—	—	—	354	109	109	7
1	—	—	2	—	—	2	—	—	6	1	1	—	—	—	—	—	—	392	27	27	8
16	—	—	18	—	—	4	1	1	86	2	2	1	—	—	—	—	—	824	346	346	9
—	—	—	3	—	—	2	—	—	17	3	3	—	—	—	—	—	—	129	16	16	10
1	2	2	6	—	—	2	—	—	58	10	10	—	—	—	—	—	—	840	186	186	11
—	3	2	20	2	2	2	—	—	33	4	4	—	—	—	—	—	—	135	48	43	12
107	3	3	182	2	2	39	—	—	364	63	63	25	—	—	—	—	—	990	79	79	13
19	1	1	39	2	2	11	—	—	135	7	5	1	—	—	—	—	—	243	39	39	14
17	1	1	69	6	6	10	1	1	147	17	16	4	1	1	—	—	—	973	323	323	15
4	—	—	21	—	—	5	—	—	42	8	8	3	—	—	—	—	—	196	47	47	16
10	5	1	21	2	2	2	—	—	65	7	7	—	—	—	—	—	—	598	679	679	17
219	37	32	522	47	46	85	11	11	574	210	206	35	5	5	—	1	1	2 411	293	292	18
11	—	—	17	—	—	3	—	—	114	5	5	—	1	1	—	—	—	956	429	429	19
4	—	—	12	—	—	5	1	—	46	6	6	—	—	—	—	—	—	499	98	98	20
4	—	—	10	—	—	3	—	—	53	2	2	—	—	—	—	—	—	1 219	299	299	21
8	—	—	40	—	—	4	—	—	103	11	11	—	—	—	—	—	—	984	247	246	22
9	1	1	14	—	—	4	—	—	61	13	13	1	—	—	—	—	—	601	207	207	23
1	—	—	18	4	4	3	—	—	24	3	2	—	—	—	—	—	—	964	181	181	24
9	—	—	28	1	1	3	—	—	149	1	1	—	—	—	—	—	—	1 046	310	310	25
4	—	—	16	—	—	4	—	—	30	3	3	1	—	—	—	—	—	1 704	570	570	26
—	—	—	6	—	—	4	—	—	37	1	1	—	—	—	—	—	—	2 076	755	755	27
2	—	—	2	—	—	—	—	—	22	3	3	—	—	—	—	—	—	833	246	246	28
1	—	—	4	—	—	—	—	—	32	2	2	—	—	—	—	—	—	393	242	242	29
387	**49**	**44**	**762**	**178**	**153**	**2 221**	**873**	**770**	**225**	**249**	**200**	**500**	**159**	**133**	**13 741**	**9 164**	**7 518**	**1 229**	**15**	**15**	
135	17	16	332	94	78	819	314	282	120	136	116	228	68	54	3 305	2 571	2 093	406	2	2	1
3	1	1	4	2	1	82	21	20	2	4	1	24	5	4	718	408	366	1	—	—	2
—	—	—	7	3	3	10	9	7	—	—	—	2	—	—	279	214	189	12	—	—	3
—	—	—	1	—	—	10	6	4	3	3	3	—	—	—	422	275	239	52	7	7	4
1	—	—	12	3	3	54	32	24	4	5	3	15	3	3	883	431	330	44	—	—	5
2	—	—	3	—	—	9	6	4	1	—	—	2	—	—	128	123	91	20	—	—	6
3	1	1	9	3	3	39	24	19	4	—	—	9	2	1	447	181	141	5	—	—	7
—	—	—	—	—	—	21	14	14	—	—	—	3	4	3	227	118	108	—	—	—	8
1	—	—	3	1	1	19	8	8	1	1	1	6	3	3	231	106	94	15	—	—	9
1	—	—	3	1	1	9	6	6	1	—	—	5	3	2	100	52	45	—	—	—	10
—	—	—	4	1	1	30	17	12	3	3	3	2	6	6	550	269	222	—	—	—	11
—	—	—	10	4	4	88	38	31	3	—	—	3	1	1	515	268	194	1	—	—	12
96	14	12	161	22	19	179	42	36	1	37	21	20	6	4	954	733	592	74	—	—	13
3	1	1	8	4	3	67	27	24	2	8	7	3	5	4	258	181	155	36	—	—	14
1	—	—	10	3	3	25	10	9	12	4	4	2	2	1	364	261	220	27	—	—	15
1	1	1	—	—	—	18	5	5	4	2	2	1	—	—	160	75	65	12	—	—	16
2	—	—	11	4	4	64	24	21	1	2	2	6	3	3	207	97	79	26	—	—	17
129	12	10	132	20	16	233	53	45	47	28	24	109	20	20	1 178	1 186	978	366	6	6	18
—	—	—	2	—	—	15	8	7	—	—	—	3	2	2	146	88	74	—	—	—	19
1	1	1	10	3	3	38	27	23	1	1	1	10	5	5	417	252	193	65	—	—	20
—	—	—	—	—	—	11	12	11	—	—	—	2	2	2	200	145	107	—	—	—	21
1	1	1	7	—	—	89	20	16	5	6	3	29	5	1	427	343	247	23	—	—	22
7	—	—	18	7	7	58	29	28	2	2	2	7	10	10	473	213	185	35	—	—	23
—	—	—	2	3	3	76	25	24	4	2	2	2	3	3	315	105	94	—	—	—	24
—	—	—	7	—	—	35	10	9	4	5	5	4	—	—	284	131	122	9	—	—	25
—	—	—	—	—	—	2	2	2	—	—	—	—	—	—	46	24	21	—	—	—	26
—	—	—	3	—	—	79	56	56	—	—	—	3	1	1	169	102	99	—	—	—	27
—	—	—	2	—	—	32	23	19	—	—	—	—	—	—	229	139	123	—	—	—	28
—	—	—	1	—	—	10	5	4	—	—	—	—	—	—	114	73	52	—	—	—	29

Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna
den 30 september 1932.

Fackförbund	Redovisade avdelningar[1]	Redovisade medlemmar[1]			Arbetslösa				Föregående månads %
		Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	%	
Beklädnadsarbetareförb. . .	83	2 905	11 089	**13 994**	396	1 053	**1 449**	10·4	15·5
Bleck- o. plåtslagareförb. .	42	2 326	—	**2 326**	310	—	**310**	13·3	12·9
Bokbindareförbundet . . .	36	1 732	3 532	**5 264**	292	369	**661**	12·6	13·4
Bryggeriindustriarb.-förb. .	79	3 644	733	**4 377**	170	41	**211**	4·8	3·8
Byggnadsträarbetareförb. .	192	19 953	—	**19 953**	6 252	—	**6 252**	31·3	26·2
De förenade förbunden . .	43	2 968	1 466	**4 434**	317	85	**402**	9·1	9·8
Elektriska arbetareförb. . .	83	4 251	—	**4 251**	382	—	**382**	9·0	13·7
Gjutareförbundet	103	5 639	2	**5 641**	1 325	—	**1 325**	23·5	27·3
Grov- o. fabriksarb.-förb. .	398	35 365	4 518	**39 883**	11 218	659	**11 877**	29·8	27·7
Gruvindustriarbetareförb. .	34	4 735	—	**4 735**	1 842	—	**1 842**	38·9	38·9
Handelsarbetareförb. . . .	222	14 837	7 200	**22 037**	1 810	452	**2 262**	10·3	10·5
Hatt- o. pälsindustriarb.-f. .	21	532	1 371	**1 903**	54	224	**278**	14·6	20·1
Hattarbetare	*12*	*227*	*828*	**1 055**	*42*	*204*	**246**	*23·3*	*27·6*
Pälsvaruarbetare	*9*	*305*	*543*	**848**	*12*	*20*	**32**	*3·8*	*5·8*
Kommunalarbetareförb. . .	164	21 888	4 198	**26 086**	1 071	222	**1 293**	5·0	4·6
Litografförbundet	17	2 004	116	**2 120**	168	13	**181**	8·5	7·3
Livsmedelsarbetareförb. . .	90	8 730	3 126	**11 856**	1 132	319	**1 451**	12·2	10·7
Metallindustriarb.-förb. . .	235	92 133	4 275	**96 408**	22 667	581	**23 248**	24·1	23·4
Järnbruksarbetare . . .	*56*	*19 691*	*13*	**19 704**	*5 120*	*1*	**5 121**	*26·0*	*26·4*
Verkstadsarbetare . . .	*179*	*72 442*	*4 262*	**76 704**	*17 547*	*580*	**18 127**	*23·6*	*22·6*
Murareförbundet	68	6 218	—	**6 218**	2 370	—	**2 370**	38·1	28·7
Målareförbundet	96	6 513	1	**6 514**	601	—	**601**	9·2	7·9
Pappersindustriarb.-förb. .	129	25 209	1 257	**26 466**	4 478	214	**4 692**	17·7	16·0
Sadelm.- o. tapetserareförb. .	37	1 707	254	**1 961**	259	36	**295**	15·0	25·1
Sko- o. läderindustriarb.-f. .	51	6 122	3 342	**9 464**	815	191	**1 006**	10·6	12·1
Stenindustriarbetareförb. .	85	5 505	1	**5 506**	2 297	—	**2 297**	41·7	42·3
Sågverksindustriarb.-förb. .	319	25 895	8	**25 903**	11 347	—	**11 347**	43·8	43·5
Sågverks- o. trädgårdsarb.	176	16 369	7	**16 376**	5 538	—	**5 538**	33·8	33·2
Flottnings- o. skogsarb.	143	9 526	1	**9 527**	5 809	—	**5 809**	61·0	60·5
Textilarbetareförbundet . .	105	9 892	16 217	**26 109**	648	1 136	**1 784**	6·8	6·9
Tobaksindustriarb.-förb. .	*10*	*530*	*1 940*	**2 470**	*12*	*57*	**69**	*2·8*	*2·2*
Transportarbetareförb. . .	97	11 571	153	**11 724**	1 333	1	**1 334**	11·4	15·9
Träindustriarbetareförb. . .	195	12 209	113	**12 322**	2 734	24	**2 758**	22·4	25·9
Tunnbinderiarbetareförb. .	13	204	—	**204**	49	—	**49**	24·0	22·0
Typografförbundet	103	8 913	499	**9 412**	940	47	**987**	10·5	8·8
Väg- o. vattenb.-arb.-förb. .	111	5 880	—	**5 880**	1 419	—	**1 419**	24·1	28·3
Tillsammans	3 261	350 010	65 411	**415 421**	78 708	5 724	**84 432**	20·3	19·8
Skogs- o. flottningsarb.-förb.	85	3 618	—	**3 618**	2 277	—	**2 277**	62·9	60·7
Summa	3 346	353 628	65 411	**419 039**	80 985	5 724	**86 709**	20·7	20·2

Antalet *arbetslöshetsveckor* (d. v. s. på grund av arbetslöshet fristämplade veckor) har under september uppgivits till inalles 392 034, vilket i genomsnitt motsvarar 4·5 veckor per varje å månadens sista dag arbetslös medlem.

[1] På förekommen anledning påpekas, att dessa siffror i flertalet fall icke avse mer än en viss del av fackförbundens avdelnings- och medlemsantal. På grundval av dessa siffror kunna alltså inga slutsatser dragas beträffande fackförbundens verkliga medlemsantal eller rörande förändringar detta hänseende.

Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet.

	1931				1932								
	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.
Sverige. Arbetslöshet, i % . .	13·4	16·4	19·3	26·5	24·0	23·6	23·9	20·6	18·8	19·1	19·1	[1] 19·8	20·3
Ansökn. per 100 lediga platser .	197	257	413	343	368	412	343	341	339	351	370	366	351
Arbetstillgång (medelgod = 3·00)	2·61	·	·	2·65	·	·	2·46	·	·	2·39	·	·	2·41
Norge. Arbetslöshet, i % . . .	*17·7*	*17·1*	*19·0*	*20·8*	*23·9*	*24·8*	*25·5*	*24·9*	*24·6*	*23·6*	*23·0*	*24·7*	—
Danmark. Arbetslöshet, i % .	12·1	15·8	22·1	32·2	34·1	35·9	35·8	27·7	24·8	24·9	28·7	29·2	29·6
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	38	49	82	128	139	148	145	111	85	84	111	117	—
Finland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	·	68	89	87	88	90	90	76	53	32	23	29	[2] 59
Ansökn. per 100 lediga platser [3]	·	·	·	·	365	454	496	431	386	561	716	629	453
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	·	73·7	·	·	75·4	·	·	75·3	·	·	80·3	·	·
Storbritannien. Arbetslöshet, i %	22·6	21·9	21·4	20·9	22·4	22·0	20·8	21·4	22·1	22·3	22·9	23·1	22·9
Registr. arbetslösa (*i 1 000-tal*) .	*2 897*	*2 792*	*2 688*	*2 574*	*2 794*	*2 764*	*2 627*	*2 712*	*2 805*	*2 816*	*2 889*	*2 936*	2 930
Sysselsättningsindex (1924 = 100)	98·0	99·2	100·0	100·8	98·4	98·8	100·4	99·7	98·8	98·7	97·9	97·5	—
Irland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	22	23	26	31	32	31	31	32	36	67	78	57	—
Nederländerna. Arbetslöshet, *i %*	*15·7*	*18·0*	*22·1*	*27·8*	*33·7*	*32·7*	*29·3*	*25·0*	*26·4*	*27·2*	[1] 29·6	*30·6*	*30·3*
Arbetslöshetsindex	12·8	14·8	18·4	22·6	27·1	25·9	23·9	22·1	22·6	23·0	25·3	—	—
Belgien. Arbetslöshet, i % . .	26·7	28·3	30·7	38·5	43·2	45·3	42·7	41·5	40·3	40·5	39·9	39·4	—
Tyskland. Arbetslöshet, i %. .	*35·0*	*36·6*	*38·9*	*42·2*	*43·6*	*44·1*	*44·6*	*43·9*	*43·3*	*43·1*	*43·9*	[1] 44·0	*43·6*
Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	2 484	2 535	2 772	3 148	3 481	3 525	3 323	2 907	2 658	2 485	2 111	1 992	1 850
Sysselsatta löntagare (*i miljoner*)	14·4	14·0	13·4	12·4	12·1	11·9	12·0	12·5	12·7	12·8	12·8	12·8	12·8
Österrike. Underst. arbetsl. (1 000)	202	228	274	330	358	362	352	304	271	265	266	269	276
Schweiz. Arbetslöshet, i % . .	16·3	18·0	21·0	26·1	25·4	26·3	22·5	20·3	19·1	18·4	18·9	18·7	—
Arbetstillgång (*medelgod = 100*)	81	·	·	76	·	·	72	·	·	73	·	·	—
Sysselsättn:index (1 kv. 1925 = 100)	101	·	·	94	·	·	89	·	·	87	·	·	—
Frankrike. Underst. arbetsl. (1000)	39	56	92	147	241	293	303	282	262	232	265	264	260
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	56	80	124	177	279	337	347	341	322	295	296	298	296
Italien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	748	800	878	982	1 051	1 148	1 053	1 000	968	905	931	946	949
Sysselsättn:index (sept. 1926 = 100)	77·6	76·8	75·3	74·2	70·5	73·2	68·7	67·9	65·4	64·4	—	—	—
Estland. Oplac. arbetssökande	2 096	5 425	7 554	9 055	9 818	9 096	8 395	6 029	4 896	3 187	2 022	3 256	—
Sysselsättn:index (1 jan. 1927 = 100)	99·5	98·5	98·2	93·2	93·1	94·1	93·2	96·6	102·7	102·5	96·2	—	—
Lettland. Oplac. arbetssökande	7 470	18 705	18 877	21 985	26 885	22 222	22 912	13 048	7 599	—	—	—	—
Polen. Arbetslöshet, i % . . .	10·9	10·9	11·2	14·3	15·6	16·3	16·9	15·5	14·4	[1] 11·2	10·3	—	—
Sysselsättningsindex (1927 = 100)	83·8	86·2	81·8	71·0	70·5	70·3	69·1	70·0	70·6	70·8	70·5	—	—
Tjeckoslovakien. Arbetslösh., i %	6·7	6·9	8·2	11·3	14·0	14·8	14·6	13·3	12·6	12·3	12·2	—	—
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	228	254	338	486	583	632	635	556	481	467	[1] 453	459	—
Sysselsättningsindex (1928 = 100)	97·9	97·0	94·5	84·8	76·1	76·1	75·5	82·6	89·6	—	—	—	—
Ungern. Arbetslösa (i 1 000-tal)	30	30	31	33	34	34	32	31	30	29	29	29	—
Ansökn. per 100 lediga platser .	486	603	466	447	439	419	346	369	460	681	680	603	—
Rumänien. Oplac. arbetss. (1 000)	23	29	44	49	57	58	55	47	40	34	33	—	—
Jugoslavien. Registr. arbetslösa	7 758	10 070	10 349	14 502	19 665	21 435	20 089	18 532	13 568	11 418	9 940	11 940	—
Bulgarien. Arbetslösa (i 1000-tal)	·	*16*	*20*	*27*	*26*	*36*	*31*	*29*	*24*	*18*	—	—	—
Kanada. Arbetslöshet, i % . .	18·1	18·3	18·6	21·1	22·0	20·6	20·4	23·0	22·1	21·9	21·8	21·4	—
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	103·9	103·0	99·1	91·6	89·7	88·7	87·5	87·5	89·1	88·7	86·3	86·0	—
Förenta st. Sysselsättningsindex:													
Bur. of Lab. Statist. (1926 = 100)	70·9	68·9	67·1	66·7	64·8	65·6	64·5	62·2	59·7	57·5	55·2	56·0	—
Fed. Res. Board (1923—25 = 100)	74·7	71·4	68·7	67·9	66·3	67·3	66·3	64·0	61·3	59·1	57·2	58·6	—
Arbetslöshet, i %	19·4	19·5	20·0	21·8	23·1	23·0	22·5	22·8	22·8	23·6	[1] 25·4	25·4	—
Australien. Arbetslöshet, i % .	28·3	·	·	28·0	·	·	28·3	·	·	30·0	·	·	—
Nya Zeeland. Arbetslösa (1000-tal)	51	51	48	46	46	45	45	49	54	54	55	56	56

[1] Reviderade siffror. — [2] Ökningen beror delvis på utvidgat rapportsystem. — [3] Siffrorna avse såväl manliga som kvinnliga arbetare (de tidigare publicerade uppgifterna endast manliga).

Livsmedelspriser och levnadskostnader.

Livsmedelspriser under oktober månad 1932. De noteringar av minuthandelspriser å livsmedel (ävensom å bränsle och lyse), som meddelas i efterföljande sammandragstabell för socialstyrelsens 49 ombudsorter, ha inhämtats och bearbetats på samma sätt, som tidigare varit fallet.

Under oktober har prisnivån sjunkit något. De mest anmärkningsvärda prisförändringarna under månaden äro nedgång å potatis och kött ävensom samtliga bränsleartiklar.

Sammanfattning av livsmedelsprisernas förändringar juli 1914—oktober 1932 och 1931—oktober 1932. Till belysande av de allmänna förändringar, som med avseende å livsmedelspriserna ägt rum i detaljhandeln till och med oktober 1932 med utgångspunkt dels från tiden före världskrigets utbrott, dels från 1931, meddelas efterföljande serie av *vägda* indextal.

Indextal:	Juli 1914	Årsmedeltal 1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932 1:a kv.	2:a kv.	3:e kv.	Sept.	Okt.[1]
Basperiod juli 1914	100	168	158	153	154	150	140	131	127	127	127	127	126
» år 1931	.	.	.	.	.	.	.	100	97	96	97	96	95

Enligt vad båda dessa serier giva vid handen, har den allmänna prisnivån i fråga om livsmedel, bränsle och lyse under oktober sjunkit med 1 enhet. Det må noga observeras, att ovan angivna indextal endast avse de förändringar, som drabbat priserna å livsmedel, bränsle och lyse. Indextalet för de totala levnadskostnaderna (sålunda jämväl utgifterna för hyra, kläder, skatter m. m. inberäknade), vilket beräknas kvartalsvis, utgjorde vid den senast verkställda beräkningen, den 1 oktober 1932, 156 med juli 1914 som utgångspunkt och 98 med 1931 som basår, i båda fallen samma stegringstal som vid närmast föregående undersökningstillfälle, den 1 juli 1932 (se nyssnämnda kvartalsrapport, sid. 745).

[1] Preliminära tal.

Varuslag	Kvantitet	1913	1919	1931	Okt. 1931	Aug. 1932	Sept. 1932	Okt.[1] 1932	Höjn. el. sänkn. i % okt. 1913—okt. 1932	Höjn. el. sänkn. i % okt. 1931—okt. 1932
Mjölk: oskummad	l	14	47	21	21	20	20	20	+ 42·9	— 4·8
separerad	»	6	23	8	8	7	7	7	+ 16·7	— 12·5
Smör: bords- (mejeri-)	kg	236	729	255	248	220	232	229	— 5·0	— 7·7
mat- (lands-)	»	213	727	240	235	208	216	214	— 2·3	— 8·9
Ost: helfet, småpipig, okryddad	»	164	624	190	192	168	166	162	— 1·8	— 15·6
halvfet, » »	»	121	500	141	144	125	123	121	+ 0·8	— 16·0
Margarin, växt-, ej *smörblandat*	»	135	433	129	118	126	126	126	— 8·7	+ 6·8
Ägg, svenska, färska	tjog	159	681	193	232	151	172	208	+ 15·6	— 10·3
Potatis: gammal	5 l	28	71	44	44	44	43	39	+ 50·0	— 11·4
»	hl	·	1271	679	684	682	642	580	—	— 15·2
Gula ärter, svenska	kg	31	78	32	32	31	31	31	0·0	— 3·1
Bruna bönor, holländska	»	48	214	43	43	46	46	49	+ 4·3	+ 14·0
Mjöl: vete-, kärn-, svensk förmaln.	»	31	75	39	39	36	36	35	+ 12·9	— 10·3
råg-, samm. el. toppat, svenskt	»	22	56	24	24	24	23	23	+ 9·5	— 4·2
rågsikt-, svenskt, märket 000	»	27	73	35	34	33	32	32	+ 18·5	— 5·9
Gryn: havre-, ångpreparerade	»	36	99	36	35	39	39	38	+ 5·6	+ 8·6
ris-, Burma- el. svenska prima	»	41	111	46	44	43	42	43	+ 4·9	— 2·3
Rågbröd: hårt, grovt spisbröd	»	41	96	64	63	62	62	62	+ 51·2	— 1·6
hårt, knäckebröd	»	·	·	88	88	86	86	86	—	— 2·3
sötlimpa eller siktbröd	»	38	96	61	61	60	60	60	+ 57·9	— 1·6
grovbröd (grov hålkaka, ankarst.)	»	30	64	46	47	47	47	47	+ 56·7	0·0
Vetebröd: skorpor, ordinära	»	76	230	141	139	137	137	137	+ 82·7	— 1·4
mjukt matbröd, bakat med vatten	»	43	116	75	75	74	74	74	+ 72·1	— 1·3
billigaste sort » » mjölk	»	60	167	89	89	88	87	87	+ 45·0	— 2·2
mjukt kaffebröd, billigaste sort	»	·	·	·	·	101	101	101	·	·
Nötkött, färskt: stek	»	122	563	181	179	163	163	161	+ 28·8	— 10·1
soppkött	»	100	490	150	148	131	131	129	+ 25·2	— 12·8
Kalvkött, stek: gödkalv	»	131	512	225	220	207	206	201	+ 52·3	— 8·6
spädkalv	»	72	312	138	137	125	125	124	+ 67·6	— 9·5
Fårkött, färskt, stek	»	133	600	218	206	211	204	192	+ 48·8	— 6·8
Malet nötkött (köttfärs)	»	·	·	·	·	157	157	156	·	·
Fläsk: färskt (sidfläsk)	»	133	605	147	146	154	156	155	+ 13·1	+ 6·2
salt, svenskt (sidfläsk)	»	140	619	153	151	157	159	160	+ 11·1	+ 6·0
» amerikanskt »	»	·	·	195	184	174	179	179	—	— 2·7
Fisk, färsk: abborre	»	75	202	121	123	111	112	114	+ 50·0	— 7·3
gädda	»	108	333	182	191	173	173	169	+ 53·6	— 11·5
sill	»	34	110	68	68	69	67	59	+ 59·5	— 13·2
strömming	»	38	114	68	72	57	58	60	+ 42·9	— 16·7
torsk	»	55	160	97	100	91	93	93	+ 69·1	— 7·0
rödspotta (spätta)	»	79	244	154	151	148	152	150	+ 87·5	— 0·7
kolja	»	·	·	124	126	118	120	118	—	— 6·3
Salt sill, prima Islands-	»	45	148	56	43	45	41	39	— 13·3	— 9·3
Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	56	223	85	78	72	72	72	+ 30·9	— 7·7
Kaffe, rostat, Santosblandning	»	·	·	·	·	330	332	335	·	·
Socker, bit-	»	67	183	42	44	47	47	47	— 29·9	+ 6·8
Salt, matsalt	»	·	32	16	16	16	16	16	—	0·0
Äpplen, ät-	»	·	·	·	·	143	123	115	·	·
Apelsiner, medelstora	dussin	·	·	·	·	164	170	174	·	·
Bananer, prima	kg	·	·	·	·	*161*	*160*	*160*	·	·
Katrinplommon, amer., storl. 40/50	»	·	·	·	·	107	107	107	·	·
Vitkål, svensk	»	·	·	·	·	28	22	19	·	·
Pilsner, klass II, utan glas	1/3 l	·	·	·	·	22	22	22	·	·
Svagdricka	l	6	16	16	16	16	16	16	+ 166·7	0·0
Elektrisk ström	kWh	·	·	·	·	35	36	36	·	·
Fotogen, Water White	l	20	71	24	21	23	25	25	+ 19·0	+ 19·0
Kokgas	kbm	·	·	·	·	17	17	17	·	·
Ved: björk-, osågad, hemkörd	»	720	2310	1165	1140	1035	1015	1000	+ 37·9	— 12·8
barr-, » »	»	575	1895	890	880	795	780	770	+ 32·8	— 12·5
Kol: antracit- (»valnöt»), hemkört	hl	401	·	651	630	638	638	632	+ 58·4	+ 0·3
hushålls- (fyrkol), prima, »	»	234	·	300	289	294	293	290	+ 24·5	+ 0·3
Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	100 kg	·	·	·	·	446	445	441	·	·
c:a 40—60 el. 60—80 mm, »	»	·	·	·	·	427	427	425	·	·

[1] Preliminära siffror.

Levnadskostnadernas förändringar i Sverige och utlandet.

I anslutning till den i föregående häfte av denna tidskrift meddelade redogörelsen för levnadskostnaderna i Sverige lämnas i nedanstående tabeller en sammanställning av motsvarande indextal från vissa främmande länder.

Tab. 1. Levnadskostnader i Sverige, Norge och Danmark. Indextal för de särskilda huvudposterna (livsmedel, bostad, bränsle och lyse, kläder, skatter, övriga utgifter).

Juli 1914 = 100	Sverige						Norge (ny serie[1])						Danmark					
	L.	Bo.	Br.	Kl.	Sk.	Övr.	L.	Bo.	Br.	Kl.	Sk.	Övr.	L.	Bo.	Br.	Kl.	Sk.	Övr.
juni/juli 1928	156	199	164	185	183	179	170	179	152	165	—	198	157	193	185	200	231	181
» 1929	148	200	161	184	187	178	156	175	147	159	—	195	154	196	185	197	211	179
» 1930	138	205	159	180	176	178	151	174	144	153	—	195	142	200	179	179	200	176
» 1931	127	206	153	173	173	176	138	173	140	143	—	189	125	203	169	157	177	173
sept./okt. »	128	206	150	170	173	175	136	173	138	141	—	187	125	203	168	156	177	172
dec./jan. 1932	127	206	149	169	173	175	136	173	138	142	—	187	124	205	169	163	177	174
mars/apr. »	125	206	149	168	172	177	135	172	138	144	—	188	121	205	170	163	177	179
juni/juli »	124	206	146	168	172	177	133	172	138	144	—	188	122	205	168	163	152	179
sept./okt. »	125	206	144	167	171	177	134	172	137	144	—	188	125	205	169	166	152	181

Tab. 2. Levnadskostnader. Internationell översikt.

1914 (eller annat förkrigsår) = 100	Sverige	Norge (ny serie)	Danmark	Finland	Polen	Storbritannien	Tyskland	Frankrike (Paris)	Belgien	Holland (Amsterdam)	Schweiz	Italien (Milano)	Förenta staterna	Kanada	Sydafrika	Nya Zeeland
juni/juli 1928	173	174	176	1196	122	165	151	519	811	170	161	530	170	155	132	160
» 1929	169	164	173	1192	123	161	153	556	867	169	161	544	170	156	132	160
» 1930	164	161	165	1189	116	155	148	572	866	162	158	531	167	156	129	158
» 1931	158	151	154	1003	106	147	138	589	798	153	150	488	150	137	123	145
sept./okt. »	158	150	154	997	104	145	134	565	786	151	149	477	·	135	122	·
okt./nov. »	·	150	·	997	102	146	133	·	781	·	148	473	·	135	122	·
nov./dec. »	·	150	·	1020	103	148	132	·	776	·	147	474	·	135	122	141
dec./jan. 1932	157	150	154	1033	102	147	130	531	764	145	145	473	146	133	121	·
jan./febr. »	·	150	·	1031	[2] 93	147	125	·	752	·	144	470	·	132	120	·
febr./mars »	·	150	·	1026	[2] 93	146	122	·	734	·	142	470	·	131	120	139
mars/apr. »	157	150	155	1028	[2] 92	144	122	534	725	141	142	478	·	131	119	·
apr./maj »	·	150	·	1010	[2] 95	143	122	·	715	·	140	481	·	127	119	·
maj/juni »	·	149	·	1003	[2] 98	142	121	·	712	·	139	474	·	126	119	134
juni/juli »	156	149	154	985	[2] 95	143	121	535	708	141	138	472	136	125	118	·
juli/aug. »	·	149	·	994	[2] 91	141	121	·	708	·	138	465	·	126	117	·
aug./sept. »	·	149	·	1003	[2] 90	141	120	·	706	·	137	—	·	126	117	131
sept./okt. »	156	149	156	998	[2] 89	143	119	—	713	141	136	—	·	—	—	·

[1] Jfr Soc. Medd. årg. 1932, sid. 182. [2] Ny indexserie, beräknad efter guldvaluta. (Indexsiffran för årsskiftet 1931/32 skulle enligt samma beräkningsgrund vara = 97.)

Litteraturöversikt.

(Oktober 1932.)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen.

Allmänna sociala frågor.

BAADE, F. Planwirtschaft und Gegenwartssozialismus. Die Arbeit 1932, nr 10.

DEBES, I. Kan samfundet lede de ökonomiske kræfter? Socialt arbeid 1932, nr 8.

HEFFLER, H. Några ekonomiska socialiseringsproblem. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 40.

HEYDE, L. Chronik der internationalen Sozialpolitik 1930/32. Weltwirtschaftliches Archiv B. 36, s. 573.

KOCH, G. H. v. Världskongressen i Frankfurt am Main. Familjens sociala problem under debatt. Tidskrift för fattigvård 1932, nr 5.

LORENZ, P. Über das Verfahren von Persons zur Berechnung eines Saisonindex. Allg. statistisches Archiv 1932, nr 3.

LÜTGE, F. Der Begriff Sozialpolitik. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 137, s. 481.

NISOT, MARIE-THÉRÈSE. The status of professional workers in the chemical industry. International labour review okt. 1932.

SJÖSTRAND, E. Till krisförklaringens metodik. Några erinringar i anledning av N. F:s senaste världsekonomiska översikt. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 41.

SKJERBAEK, O. J. Nogle Indtryk fra Kongressen for socialt Arbejde i Frankfurt a. M. Barn och ungdom 1932, nr 3.

STAËL VON HOLSTEIN, MATHILDA. Gift kvinnas nationalitet inför N. F:s rådsförsamling. Hertha 1932, nr 8.

WANGSON, O. R. Kvinnan och arbetet. Tiden 1932, nr 8.

The participation of employers and workers in international economic activities. International labour review okt. 1932.

Sverige.

LINDERS, F. J. Fortbildung der statistischen Beamten in Schweden. Allg. statistisches Archiv 1932, nr 3.

Socialinstitutets nya byggnad. Sociala och kommunala spörsmål 1932, nr 3.

Italien.

GROSSE, F. Wirtschaftssystem und Wirtschaftspolitik des italienischen Faschismus. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 40—41.

Nederländska Indien.

Conditions of work in the batik industry in Java. International labour review okt. 1932.

Ryssland.

ADLER, F. Det Stalinske eksperiment og socialismen. [Landsorganisationens] Meddelelsesblad 1932, nr 8/9.

Spanien.

Socialpolitik i den spanska republiken. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 43.

Storbritannien.

JOHANSSON, K. Hos engelska skoarbetare. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 43.

KEYNES, J. M. Die Währungspolitik der britischen Arbeiterpartei. Die Arbeit 1932, nr 10.

Sydafrika.

The report of the South African native economic commission. International labour review okt. 1932.

Tyskland.

BACMEISTER, W. Der soziale Gedanke im Ruhrbezirk. Der Arbeitgeber 1932, nr 19.

BERGER, G. Nationalisierung des Bergbaus. Die Arbeit 1932, nr 10.

PÜTZ, D. Das Problem der Verstaatlichung und der Sozialisierung des Bergbaus! Der Arbeitgeber 1932, nr 20.

QUANTE, P. Frauenerwerb in Industriestädten. Zeitschrift des preuss. statistischen Landesamts 1932, del 1/2.

TARNOW, F. Der Wirtschaftsplan der Reichsregierung und die Gewerkschaften. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 43.

WOYTINSKY, W. Das Wirtschaftsprogramm der Reichsregierung. Die Arbeit 1932, nr 10.

WUNDERLICH, FRIEDA. Der Verein für Sozialpolitik zur Weltkrise. Soziale Praxis 1932, nr 40.

Arbetarskydd.

ASCHER, L. Arbeitszeit und Gesundheit. Soziale Praxis 1932, nr 39.

BRANDL, J. Handfeuerlöscher für Kraftfahrzeuge. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 29.

BRIGGS, G. M. Safety influences in machine design. National safety news okt. 1932.

BÖRGER. Die Sicherheit der Warmwasserbereiter in Bäckereien. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 29.
COOPER, S. I A problem of management. National safety news okt. 1932.
CROWELL, H. Training the transit operator. National safety news okt. 1932.
GLÜHMANN. Die Verhütung von Arsenwasserstoffvergiftungen. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 29.
GUDJONSSON, S. V. Om nogle forgiftningstilfælde ved slibning af messingskibsskruer (kronisk kobberforgiftning?). Nordisk hygienisk tidskrift 1932, nr 7/9.
HEDSTRÖM, I. Några synpunkter beträffande ögonskydd. Olycksfallsskyddet 1932, nr 3.
JÄDERSTRÖM, I. Skyddsglasögonen räddade ögat. Arbetarskyddet 1932, nr 4.
LAUER, A. R. Disabilities that cause accidents. National safety news okt. 1932.
LEHMANN, K. B. Ist Grund zu einer besonderen Beunruhigung wegen des Auftretens von Lungenkrebs bei Chromatarbeitern vorhanden? Zentralblatt für Gewerbehygiene 1932, nr 8/9.
LEHTO, T. Några ord om »Safety first» och arbetsledningen. Olycksfallsskyddet 1932, nr 3.
LESSER, F. Olycksfall vid Wurstermaskiner. Olycksfallsskyddet 1932, nr 3.
MOSES, H. W. The greatest industrial waste. National safety news okt. 1932.
PEASLEY, F. S. Protection for the arc welder. National safety news okt. 1932.
PERO, P. Olycksfall och härdningen av slagverktyg. Olycksfallsskyddet 1932, nr 3.
PETERS. Die Lagerung brennbarer Flüssigkeiten. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 29.
ROTHSTEIN, IRMGARD. Über Beschäftigungsneurosen. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1932, nr 8/9.
SCHMITT, L. P. Maintenance men keep the plant safe. National safety news okt. 1932.
STERVING, L. Olycksfall genom obetänksamt handhavande av kokareventil. Sv. pappers-tidning 1932, nr 3.
WENZEL. Neuere Kältemittel und ihre Gefahren. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1932, nr 8/9.
Cadmium poisoning. Monthly labor review juli 1932.
Effects of prolonged exposure to sulphur dioxide. Monthly labor review juli 1932.
Gasskyddet inom industrien och vid krig. Social-medicinsk tidskrift 1932, nr 9.
Neue Schutzvorrichtungen. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 29.
Nitrocellulose lacquers and their hazards. Monthly labor review juli 1932.
The one-man driving of self-propelled railway vehicles. Industrial safety survey 1932, nr 5.
Varm mat på arbetsplatsen. Industritidningen 1932, nr 9.

Sverige.

FRYDÉN, E., FAHLMAN, T. & LUNDEBERG, N. Olycksfall vid gruvor och järnverk samt deras förebyggande. Jernkontorets annaler 1932, nr 9½.
LANDSORGANISATIONEN M. FL. Obligatorisk läkarundersökning av arbetare i hälsofarliga arbeten. (Yttrande.) Fackföreningsrörelsen 1932, nr 40.
STOCKHOLMS HANDELSKAMMARE. Obligatorisk läkarundersökning av arbetare i hälsofarliga arbeten. (Yttrande.) Meddelanden från Stockholms handelskammare 1932, nr 9.
ÖHMAN, H. A. S. F. — Arbetarnas Samarit Förening. (Sammanfattning av föredrag.) Arbetarskyddet 1932, nr 9.
Yrkesinspektionens effektivisering. Teknisk tidskrift 1932, nr 41.

Amerikas förenta stater.

KHAUM, A. Arbeitsmedizin und Volksgesundheit in den Vereinigten Staaten von Nordamerika. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1932, nr 8/9.
PRIEST, R. P. Our safety department earns a profit. National safety news okt. 1932.
STEPHEN, W. W. Fire protection in a Southern chemical plant. National safety news okt. 1932.
WILLIAMS, S. J. Drivers' license laws are reducing accidents. National safety news okt. 1932.
Accidents in cement manufacturing in 1931. Monthly labor review sept. 1932.

Finland.

BRANDER, K. Skyddsverksamheten i skogsarbetet vid Ääneckoski Aktiebolag. Olycksfallsskyddet 1932, nr 3.
RIF, E. Olycksfallen förorsaka utgifter även för kommunen. Olycksfallsskyddet 1932, nr 3.
TALLQVIST, G. Säkerhetsarbetet å Warkaus bruk. Olycksfallsskyddet 1932, nr 3.
VUORELA, LILLI. Välfärdsarbetet bland barn och ungdom å industriorter. Industritidningen 1932, nr 9.

Nederländerna.

Het centraal verslag van de arbeidsinspectie over 1931. Maandschrift van het centraal bureau voor de statistiek 1932, nr 9.

Polen.

MEYER, H. Die Gewerbeaufsicht in Polen im Jahre 1930. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 29.

Schweiz.

Aus den Berichten der schweizerischen Fabrikinspektoren über ihre Amtstätigkeit in den Jahren 1930 und 1931. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 29.

Tyskland.

MODERSOHN. Gewerbliche Vergiftungen in den »Zinnwerken Wilhelmsburg G. m. b. H.» in Harburg-Wilhelmsburg, Ende April 1931. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1932, nr 8/9.

Ungern.

VÁRSZEGHY, J. Accidents de la circulation en Hongrie en 1931. (Ungersk text.) Magyar statisztikai szemle 1932, nr 9.

Österrike.

Die Amtstätigkeit der Gewerbe-Inspektorate im Jahre 1931. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1932, nr 10.

Arbetslön och arbetstid.

Internationales Arbeitsamt und Vierzigstundenwoche. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 40.
London conference on family allowances. Monthly labor review juli 1932.
Pour la semaine de quarante heures. Revue du travail 1932, nr 8.
Teknisk konferens om 40-timmarsveckan. Industria 1932, nr 22.
Veien ut av elendigheten. Fem dagers arbeidsuke. [Landsorganisationens] Meddelelsesblad 1932, nr 8/9.

Sverige.

LINDGREN, J. Löner och arbetstid för femtio år sedan. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 39.

Amerikas förenta stater.

Average working hours per week in American industry, May, 1932. Monthly labor review sept. 1932.
Hours and earnings in the boot and shoe industry, 1932. Monthly labor review sept. 1932.
Laws for protection of wages of employees of contractors on public works. Monthly labor review sept. 1932.
Profit sharing and the adjustment of wage levels. The service letter on industrial relations 30 sept. 1932.
Salaries in city school systems, 1930—31. Monthly labor review juli 1932.
Salaries in public libraries, January, 1932. Monthly labor review sept. 1932.
Texas prevailing wage law declared unconstitutional. Monthly labor review sept. 1932.
Union scales of wages and hours of labor in 1932. Monthly labor review sept. 1932.
Wages and hours of labor in cotton-goods manufacturing, 1932. Monthly labor review juli 1932.
Wages and hours of labor in motor-vehicle repair garages, 1931. Monthly labor review juli 1932.
Wages and hours of labor in the manufacture of woolen and worsted goods, 1932. Monthly labor review sept. 1932.
Wages and hours of labor of union barbers in the United States, April 1932. Monthly labor review juli 1932.

Danmark.

HARSFELT, A. De danska arbetsgivarna och 40-timmarsveckan. Industria 1932, nr 22.
— De danske arbeidsgivere og 40 timers arbeidsuken. Arbeidsgiveren (Norge) 1932, nr 20.
Arbejde paa indskrænket Tid den 20. Juli 1932. Arbejderen 15 okt. 1932.
Arbejde paa indskrænket Tid den 20. Juli 1932. Arbejdsgiveren (Danmark) 1932, nr 21.

Finland.

Lantarbetarnas löneförhållanden år 1932. Social tidskrift 1932, nr 10.

Nederländerna.

Arbeidsvoorwaarden van gemeentewerklieden in gemeenten met 20 000 of meer inwoners, 1 Juli 1931 en 1932. Maandschrift van het centraal bureau voor de statistiek 1932, nr 9.

Portugal.

General survey of wages in Portugal, 1931. Monthly labor review juli 1932.

Spanien.

General survey of wages in Spain, 1931. Monthly labor review juli 1932.

Storbritannien.

JÜNGST, E. Die Gewinnbeteiligung und Teilhaberschaft der Arbeiter in Grossbritannien. Der Arbeitgeber 1932, nr 20.
Two-shift system for women and young persons in Great Britain. Monthly labor review sept. 1932.

Tyskland.

KOCIK, A. Nye Former for Lönnedsættelse i Tyskland. Arbejderen 1 okt. 1932.
KUMMER, F. Production and wages in the German iron and steel industry. Monthly labor review juli 1932.
VOSS, O. Lohnpolitik und Konjunkturförderung. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 42.

Arbetsmarknad och arbetslöshet.

LINDBERG, J. An attempt to construct international measures of unemployment. International labour review okt. 1932.
NEISSER, H. Lohnhöhe und Beschäftigungsgrad im Marktgleichgewicht. Weltwirtschaftliches Archiv B. 36, s. 415.
STOLPE, H. Arbetslösheten och depressionen. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 42.
ZEUTHEN, F. Arbejdslösheden. Socialt Tidsskrift 1932, nr 9.

Sverige.

DOMÄNSTYRELSEN. Arbetsmöjligheterna å statsskogarna i Norrbotten. (Yttrande.) Skogen 1932, nr 20.
LÖFVING, B. Ungdomsbyrån i Stockholm och dess kurser för arbetslös ungdom. Barn och ungdom 1932, nr 3.
Arbetslöshetsförsäkringen under debatt på försäkringsföreningen. Assurans 1932, nr 20.

Amerikas förenta stater.

BARRETT, W. J. Extent and methods of spreading work. Monthly labor review sept. 1932.
FEHLINGER, H. Ein erstes Gesetz über Arbeitslosenunterstützung in den Vereinigten Staaten von Amerika. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 137, s. 589.
Federal unemployment relief law. Monthly labor review sept. 1932.
Labor productivity and displacement in the leather industry. Monthly labor review sept. 1932.
Productivity and labor displacement in privatewire systems. Monthly labor review juli 1932.

Unemployment insurance plan of national electrical manufacturers' association. Monthly labor review juli 1932.

Danmark.

Privat Arbejdsanvisning. Arbejdsgiveren 1932, nr 22.

Nederländerna.

Werkloosheid en werkloosheidsverzekering in het jaar 1931. Maandschrift van het centraal bureau voor de statistiek 1932, nr 9.

Tyskland.

ADAM. Zusätzliches Einkommen der Arbeitslosen durch Schwarzarbeit. Der öffentliche Arbeitsnachweis Jahrg. 9, nr 13.

ARNHOLD. Um die Zukunft des Arbeitsdienstes. Soziale Praxis 1932, nr 39.

BUES. Die Stellung der Arbeitsdienstwilligen zum deutschen Arbeitsdienst. Jugend und Beruf 1932, nr 9.

D[ICH], J. S. Von Papens og Fagforeningernes Arbejdslöshedsprogrammer. Socialt Tidsskrift 1932, nr 9.

GOLDSCHMIDT, H. Die Verordnung zur Vermehrung und Erhaltung der Arbeitsgelegenheit. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 28.

KOCH. Die Stellung der Landwirtschaft in der Verordnung zur Vermehrung und Erhaltung der Arbeitsgelegenheit vom 5. September 1932. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 28.

LINK. Arbeitsbeschaffung für Erwerbsbeschränkte. Der öffentliche Arbeitsnachweis Jahrg. 9, nr 14.

LÖHR, A. Betteln der Arbeitslosen. Der öffentliche Arbeitsnachweis Jahrg. 9, nr 13.

PREISER, K. Die Arbeitslosenfürsorge der Gemeinden. Arbeit und Beruf 1932, nr 19.

RAWICZ, E. Die Arbeitslosigkeit der Heimarbeiter und Hausgewerbetreibenden. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 28.

SCHICKENBERG, W. Mixturen. Widersprüche in der Arbeitslosenhilfe. Soziale Praxis 1932, nr 43.

STOTHFANG, W. Erfahrungen mit dem Krümpersystem. Soziale Praxis 1932, nr 41.

WENDE, A. Steuergutscheine für Mehrbeschäftigung von Arbeitnehmern. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 28.

WOYTINSKY, W. Die Arbeitsstreckung im Lichte der Statistik. Allg. statistisches Archiv 1932, nr 3.

Arbeitsbeschaffung. Soziale Praxis 1932, nr 42.

Die arbeitsmarktpolitische Gefahr der Lohnsenkung. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 40.

Zur Klärung von Begriffen im freiwilligen Arbeitsdienst. Soziale Praxis 1932, nr 42.

Österrike.

RAGER, F. Die neuen Richtlinien. Arbeit und Wirtschaft 1932, nr 19.

Ein Gesetz über den freiwilligen Arbeitsdienst in Österreich. Jugend und Beruf 1932, nr 9.

Befolkningsfrågan.

EISERHARDT, HILDE. Soziale Probleme in der Strafrechtsentwicklung. [Fosterfördrivning m. m.] Soziale Praxis 1932, nr 39.

PELLER, S. Zur Statistik der Selbstmordhandlung. Allg. statistisches Archiv 1932, nr 3.

RASTOIN, E. Analyse et prévision démographiques. Journal de la Société de statistique de Paris 1932, nr 10.

WILDENSKOV, H. O. Aandssvaghedens Aarsager — Arv — Milieu. Barn och ungdom 1932, nr 3.

Amerikas förenta stater.

The concentration of industrial population. The service letter on industrial relations 30 sept. 1932.

Australien.

EXLEY, H. J. Infantile mortality in Australia, 1906—1930. Journal of the Royal statistical society 1932, nr 4.

Frankrike.

REY, A. A. Natalité, mortalité, morbidité. Journal de la Société de statistique de Paris 1932, nr 10.

Norge.

COLLET, A. Om födsler og spebarnsdödelighet i Oslo. Barn och ungdom 1932, nr 3.

PALMSTRÖM, H. Barnetallet i norske akademikeres ekteskap. Statsökonomisk tidsskrift 1932, nr 3.

Tyskland.

BISCHOFF, W. Die Sterblichkeit der deutschen Universitätsprofessoren. Zeitschrift für die gesamte Versicherungs-Wissenschaft 1932, nr 4.

MÜLLER, J. Einfluss von Religionsbekenntnis und Stammeszugehörigkeit auf Geburtenhäufigkeit. Allg. statistisches Archiv 1932, nr 3.

Die Sterblichkeit im Deutschen Reich in den Jahren 1927 bis 1931 im Vergleich zur Sterbetafel 1924/26. Wirtschaft und Statistik 1932, nr 19.

Bostadsförhållanden.

Sverige.

JONSSON, J. Kooperativ och enskild bostadsproduktion. (Föredrag.) Sveriges fastighetsägaretidning 1932, nr 20.

LECHE, G. Byggnadsordningar enligt den nya byggnadsstadgan. Sv. stadsförbundets tidskrift 1932, nr 6.

Fastighetsägarna och H. S. B. Vår bostad 1932, nr 18.

De två största kooperativa byggnadsföretagens i Stockholm ekonomiska ställning. Byggmästaren 1932, nr 28.

Belgien.

GOSSERIES, F. L'habitation à bon marché en Belgique. Revue du travail 1932, nr 8.

Danmark.

Lovforslag om Oprettelse af en Byggefond. Arbejdsgiveren 1932, nr 22.

Norge.

ARNESEN, R. Oslo kommuns finansiella stöd åt byggnadsverksamheten och dess resultat. Byggmästaren 1932, nr 28.

Tyskland.

LUPPE. Die Zukunft des Wohnungsbaues. Soziale Praxis 1932, nr 42.

Fattigvård, barnavård och annan hjälpverksamhet.

KLUMKER, CH. J. Barnet och miljön. (Referat av föredrag.) Barn och ungdom 1932, nr 3.

Sverige.

HIRSCH, A. Arbetshemmens problem. Tidskrift för fattigvård 1932, nr 5.

ISBERG, H. Barnavårdslagstiftning och socialt kvacksalveri. Sv. fattigvårds och barnavårds tidning 1932, nr 15.

LABATT, A. Om sommarkolonier för barn. Tidskrift för barnavård och ungdomsskydd 1932, nr 5.

WANGSON, O. R. Fattigvård av beskaffenhet att inverka på förvärv av hemortsrätt. Sv. fattigvårds och barnavårds tidning 1932, nr 15.

Några ord om allmänna arvsfonden. Svenska röda korset 1932, nr 9.

Amerikas förenta stater.

KNAUER, A. Auswüchse der amerikanischen Kriegsteilnehmerversorgung. Archiv für Rassen- u. Gesellschafts-Biologie B. 26, s. 422.

Danmark.

HIRSCH, A. Några intryck från skyddsarbetet för frigivna fångar med flera i Danmark och Norge. I [Danmark]. Tidskrift för fattigvård 1932, nr 5.

Lovforslag om Bortfald af Fattighjælps Virkninger. Arbejdsgiveren 1932, nr 22.

Norge.

GREVE, J. Det 10. norske barnevernsmöte. Socialt arbeid 1932, nr 8.

Storbritannien.

FINUCANE, M. I. The children's act, 1932. The Labour magazine okt. 1932.

Tyskland.

KARSTEN, DOROTHEA. Zur Frage der Bekämpfung der Prostitution. Soziale Praxis 1932, nr 40.

ROMPE, F. Kritik des Verteilungsschlüssels zur Reichswohlfahrtshilfe. Soziale Praxis 1932, nr 42.

SCHROEDER, LOUISE. Zur Frage der Bekämpfung der Prostitution. Soziale Praxis 1932, nr 42.

SUNDER, J. Gegenwartslage und -leistungen der freien Wohlfahrtspflege. Soziale Praxis 1932, nr 41.

Föreningsväsen.

MATTSON, E. Gruvarbetarinternationalens kongress i London. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 42.

Nederländerna.

De omvang der Nederlandsche vakbeweging op 1 Januari 1932. Maandschrift van het centraal bureau voor de statistiek 1932, nr 9.

Storbritannien.

SUTHERS, R. B. National union of printing, bookbinding and paper workers. The Labour magazine okt. 1932.

WEINGARTZ, B. Der englische Gewerkschaftskongress. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 42.

Engelska fackföreningskongressen. Industria 1932, nr 21.

Membership of trade unions and trade union federations. The Ministry of labour gazette 1932, nr 10.

Next steps for trade unionism. The Labour magazine okt. 1932.

Tyskland.

BOHNSTEDT, W. Gleichberechtigung der Wirtschaftsfriedlichen? [Arbeitervereine.] Soziale Praxis 1932, nr 40.

SEELBACH, H. Mittel und Wege der gewerkschaftlichen Agitation. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 41.

Österrike.

PROKSCH, A. Eine gewerkschaftliche Notwendigkeit. Arbeit und Wirtschaft 1932, nr 19.

Hälso- och sjukvård.

LINDAHL, A. Om Lumbago. Maanedsskrift for praktisk Lægegerning og social Medicin 1932, nr 9—10.

WIGERT, V. Psykisk hälsovård och samhällsekonomi. Sunt förnuft 1932, nr 6.

Sverige.

ANKARSWÄRD, G. & SAHLIN, L. Läkarringen under debatt. Social-medicinsk tidskrift 1932, nr 9.

H[ENNING], E. Blindvårdens ordnande. (Referat av pensionsstyrelsens utlåtande.) Pensionsförsäkringen 1932, nr 8.

HERLITZ, C. W. Några ord om skol- och skolbarnshygien samt om svenska skolläkareföreningens arbete för enhetlighet i den svenska, skolhygieniska verksamheten. (Föredrag.) Sv. läkartidningen 1932, nr 42.

ST[ÉENHOFF], G. Försöksverksamheten beträffande för- och eftervård vid barnsbörd. Tidskrift för barnavård och ungdomsskydd 1932, nr 5.

Stockholms stads nya sjukhus för psykiskt sjuka. Social-medicinsk tidskrift 1932, nr 9.

Amerikas förenta stater.

Recreational facilities provided by park systems in the United States. Monthly labor review juli 1932.

Danmark.

BACKER, K. H. Lægeloven og Kvaksalveriets Legalisering. Maanedsskrift for praktisk Lægegerning og social Medicin 1932, nr 9.

Norge.

RYLANDER, G. Några intryck av sinnessjukvård och psykiatrisk forskning i Norge. Socialmedicinsk tidskrift 1932, nr 9.

Storbritannien.

KAHLMETER, G. Ett besök vid Röda korsets reumatikerklinik i London. Pensionsförsäkringen 1932, nr 8.

Tyskland.

PUSCH. Was sollten die Wohlfahrtsämter von der Knochen- und Gelenktuberkulose wissen? Blätter für Wohlfahrtspflege 1932, nr 9.

Jord- och egnahemsfrågan.

OLINDER, O. Frågan om skatt på oförtjänt jordvärdestegring. Tiden 1932, nr 8.

Amerikas förenta stater.

Gardens for unemployed workers. Monthly labor review sept. 1932.

Migration to and from farms in 1931. Monthly labor review sept. 1932.

Kanada.

The relief settlement plan of the Dominion Government. The labour gazette 1932, nr 9.

Norge.

Jordbrukenes fordeling efter størrelsen. Fra jordbrukstellingen i Norge 20. juni 1929. Ny jord 1932, nr 3.

Tyskland.

BADING, H. Das Agrarprogramm der Reichsregierung. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 41.

WUNDERLICH, FRIEDA. Das Agrarprogramm der Reichsregierung. Soziale Praxis 1932, nr 40.

Kollektivavtal och arbetskonflikter.

Sverige.

B[ACKE], T. Omkring jordbrukets avtalsförhandlingar. Sv. lantarbetsgivareföreningarnas tidskrift 1932, nr 9.

[BRUNIUS, A.] Blockadrätt och blockadförtryck i Sverige. Industria 1932, nr 21.

— Blokade- og Boykotningslovgivning i Sverige. Arbejdsgiveren (Danmark) 1932, nr 21.

Dömt annonsevirksomhet. Arbeidsgiveren (Norge) 1932, nr 21.

Prolongering av avtalens stora massa. Industria 1932, nr 21.

The Swedish wood-pulp conflict. The Swedish-American trade journal 1932, nr 9.

Amerikas förenta stater.

Anti-injunction laws in labor disputes. Monthly labor review juli 1932.

Finland.

KYRENIUS, P. Arbetarfrågan inom byggnadsindustrien i Finland. Byggmästaren 1932, nr 30.

Nederländerna.

De staking der zeelieden. Maandschrift van het centraal bureau voor de statistiek 1932, nr 9.

Norge.

Tariffavtaler og arbeidskonflikter 1931. Statistiske meddelelser 1932, nr 9.

Storbritannien.

The dispute in the cotton manufacturing industry. The Ministry of labour gazette 1932, nr 10.

Fred i Lancashire. Industria 1932, nr 21.

Tyskland.

ANTHES. Durchführung der Verordnung zur Vermehrung und Erhaltung der Arbeitsgelegenheit und Tariferfüllungspflicht. Der Arbeitgeber 1932, nr 19.

NÖRPEL, C. Der Kampf um die Wiederherstellung des kollektiven Arbeitsrechts. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 43.

— Weitere Tarifauflockerung! Grössere Tarifbindung? Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 40.

SINZHEIMER, H. Über einige Grundfragen des neuen Tarifrechts. Soziale Praxis 1932, nr 40.

Kampf gegen den Lohnabbau. Soziale Praxis 1932, nr 41.

Kooperation.

BAROU, N. Co-operative credit and the wage-earners. Review of international cooperation okt. 1932.

FAY, C. R. The reconciliation of producer and consumer within the co-operative movement. Review of international cooperation okt. 1932.

GAUMONT, J. Charles Gide et le mouvement coopératif. Revue des études coopératives 2 kv. 1932.

LAVERGNE, B. Charles Gide fondateur de la doctrine coopérative de la consommation. Revue des études coopératives 2 kv. 1932.

M[AY], H. J. International committee for relations between agricultural and distributive cooperative societies. Review of international cooperation okt. 1932.

MÜLLER, A. Erzeuger- und Verbrauchergenossenschaften im direkten Güterverkehr. Vierteljahrsschrift für Genossenschaftswesen okt. 1932.

TANNER, V. Co-operation in Finland and the Baltic States. Review of international cooperation okt. 1932.

TARDY, L. Gide et la coopération en agriculture. Revue des études coopératives 2 kv. 1932.

Die Konsumgenossenschaftslehre von Charles Gide. Schweiz. Konsum-Verein 1932, nr 43.

Sverige.

SJÖLIN, W. Frisörarbetarkooperationen. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 41.

Amerikas förenta stater.

Development of cooperative credit societies in 1931. Monthly labor review sept. 1932.

Kina.

SHIH-YING, W. The co-operative movement in China. Review of international cooperation okt. 1932.

Schweiz.

Erhebung über den Kredithandel in der schweizerischen Genossenschaftsbewegung. Schweiz. Konsum-Verein 1932, nr 43.

Storbritannien.

ALEXANDER, A. V. Co-operative societies and income tax. The Labour magazine okt. 1932.

Industrial co-operative societies in 1931. The Ministry of labour gazette 1932, nr 10.

Tyskland.

KREBS, W. Das Genossenschaftswesen im Jahre 1931. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 137, s. 544.

Österrike.

FREUNDLICH, EMMY. New propaganda methods in Austria. Review of international cooperation okt. 1932.

Levnadskostnader.

Les intermédiaires et l'influence de leurs prélèvements sur le taux des prix dans le commerce. Revue du travail 1932, nr 8.

Sverige.

HEYMAN, H. Vår levnadsstandard. Svensk tidskrift 1932, nr 6.

Levnadskostnadsindexen — en tvivelaktig mätare på prisstegringen sedan 1914. Sunt förnuft 1932, nr 6.

Amerikas förenta stater.

Budget for dependent families or children. Monthly labor review juli 1932.

Frankrike.

La lutte contre les hauts prix en France. Revue du travail 1932, nr 8.

Lärlingsväsen och yrkesrådgivning.

FRIEDRICH, A. Die berufspädagogische Aufgabe der Gegenwart. Soziale Praxis 1932, nr 43.

Sverige.

En utbildningsanstalt för arbetslös ungdom [Broby yrkesskola]. Landskommunernas tidskrift 1932, nr 10.

Amerikas förenta stater.

Rehabilitation of the unemployed in a small city. Monthly labor review juli 1932.

Scientific placement of the handicapped. Monthly labor review juli 1932.

Australien.

GILES, G. R. Vocational guidance in Australia in 1932. International labour review okt. 1932.

Norge.

TÖMMERÅS, K. Statens oplæringsfond for praktisk arbeide. [Landsorganisationens] Meddelelsesblad 1932, nr 8/9.

Tyskland.

KÖTTGEN. Die arbeitslose Jugend von heute ist die Belegschaft von morgen. Der Arbeitgeber 1932, nr 19.

POERSCH, F. Berufsmöglichkeiten für schwachsichtige oder blinde Schüler höherer Lehranstalten. Jugend und Beruf 1932, nr 9.

REUTER, F. Formen der Betreuung des jugendlichen Qualitätsarbeiters. Der Arbeitgeber 1932, nr 19.

RICHTER, TH. Die Abiturientenfrage in Deutschland. Soziale Praxis 1932, nr 43.

SANDER, ELSE. 20 Jahre gemeinnützige Berliner Berufsberatung — Rückblick und Ausblick. Der öffentliche Arbeitsnachweis Jahrg. 9, nr 14.

Ungern.

KOVÁCS, A. De la question des diplômés sans emploi de Hongrie. (Ungersk text.) Magyar statisztikai szemle 1932, nr 9.

Nykterhetsfrågan.

QUENSEL, U. Alkoholen såsom orsak till sjukdomar i de inre organen. (Föredrag.) Tirfing 1932, nr 5.

Sverige.

WIJKMARK, E. Alkohol och brottslighet. Tirfing 1932, nr 5.

Polismyndigheterna och fylleristatistiken. Erfarenheter från Göteborg. Tidskrift för systembolagen 1932, nr 10.

Restauratörföreningen skriver till rusdryckslagstiftningsrevisionen. Tidskrift för systembolagen 1932, nr 10.

Finland.

HARMAJA, L. Den finska förbudslagens upphävande. Tirfing 1932, nr 5.

Alkoholens andel i dödsfallen år 1931. Social tidskrift 1932, nr 10.

Socialförsäkring.

ELIASBERG, W. Arbeitspathologi-che Gesichtspunkte für die Prognose in der Lebensversicherungsmedizin. Zeitschrift für die gesamte Versicherungs-Wissenschaft 1932, nr 4.

ELIASBERG, W. Kranke Arbeit im sozialen Staat. Ein Beitrag zur Theorie und Therapie der Sozialneurosen. Die Reichsversicherung 1932, nr 9.
FREUDENBERG, K. Die Bedeutung des Altersaufbaus in der Sozialversicherung. Zeitschrift für die gesamte Versicherungs-Wissenschaft 1932, nr 4.
Die internationale Entwicklung der Sozialversicherung im Jahre 1931. Die Reichsversicherung 1932, nr 9.

Sverige.

BERGSTRÖM, G. Försäkringsrådets arbetsbörda alltför betungande. Assurans 1932, nr 18.
— Invaliditet vid fingerskador. Arbetarskyddet 1932, nr 9.
HAGSTRÖM, K.-G. Några reflexioner med anledning av broschyren »socialförsäkringsproblemet» utgiven av skattebetalarnas förening. Gjallarhornet 1932, nr 18.
LUNDBERG, F. Ekonomiska synpunkter på socialförsäkringsproblemet. (Föredrag.) Gjallarhornet 1932, nr 19.
Olycksfallsförsäkring för elever vid läroanstalter. (Yttrande av De ömsesidiga socialförsäkringsbolagens förening.) Assurans 1932, nr 19.
Pensionsstyrelsens sjukvårdande verksamhet. Landskommunernas tidskrift 1932, nr 10.
Riksförsäkringsanstaltens förslag till elevförsäkring. Assurans 1932, nr 20.

Amerikas förenta stater.

Administration of old-age pension laws in the United States. Monthly labor review juli 1932.
Group insurance. Monthly labor review juli 1932.

Bulgarien.

Sjukförsäkringen i Bulgarien. Sv. läkartidningen 1932, nr 39.

Danmark.

HELMS. Die dänische Krankenversicherung nach dem Stande von 1930. Die Reichsversicherung 1932, nr 9.
Ulykkesforsikringsloven. Arbejdsgiveren 1932, nr 22.

Storbritannien.

RICHTER, L. Leistungsabbau in der Sozialversicherung in England. Die Reichsversicherung 1932, nr 9.

Tyskland.

DERSCH, H. Neuerungen in der deutschen Sozialversicherung seit der Vierten Notverordnung. Zeitschrift für die gesamte Versicherungs-Wissenschaft 1932, nr 4.
KNOLL Die zwischenstaatliche Verflechtung der deutschen Sozialversicherung. Die Reichsversicherung 1932, nr 9.
LÜNENDONK, H. Die deutsche Sozialversicherung im Blickfeld der Politik. Zentralblatt für Reichsversicherung 1932, nr 19.
SCHUCHARDT, H. E. Reformer i den tyske Socialforsikring. Nordisk administrativt Tidsskrift 1932, nr 3.
Erneuerung der Sozialversicherung. Zentralblatt für Reichsversicherung 1932, nr 19.

Ut- och invandring.

FEHLINGER, H. Emigration och arbetslöshet. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 43.
FERENCZI, I. Die Reform der internationalen Wanderungsstatistik. Soziale Praxis 1932, nr 40.
POSPISCHIL, K. Die Krise der Auswanderung. Arbeit und Wirtschaft 1932, nr 20.

Frankrike.

HOLLÓS, I. L'immigration et la répartition des étrangers en France. (Ungersk text.) Magyar statisztikai szemle 1932, nr 9.

Norge.

KILDAL, A. Nordmenn jorden rundt. Nordisk tidskrift 1932, nr 6.

Spanien.

Indvandringsforhold i Spanien. Udenrigsministeriets Tidsskrift 29 sept. 1932.

Tyskland.

LICHTER, M. Auswandererfürsorge. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 30.
SEMRAU, F. Die Ein- und Auswanderung im Freistaat Preussen in den Jahren 1929 und 1930. Zeitschrift des preuss. statistischen Landesamts 1932, del 1/2.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur.

AMERIKAS FÖRENTA STATER. Department of commerce. Bureau of foreign and domestic commerce.
Commerce yearbook. 10 (1932). Vol. 1. United States. Wash. 1932.
— Department of labor. Bureau of labor statistics.
Bulletin. Wash. 1932.
550. Cargo handling and longshore labor conditions.
553. Fluctuation in employment in Ohio 1914 to 1929.
566. Union scales of wages and hours of labor, May 15, 1931.
AMERIKAS FÖRENTA STATER. Department of labor. Women's bureau.
Bulletin. Wash. 1932.
95. *Maher, Amy G.* Bookkeepers, stenographers and office clerks in Ohio 1914 to 1929.

BAUER, W. Die wirtschaftliche Bedeutung hoher Löhne. Heidelb. 1932. (Heidelberger Studien. Bd 2, H. 4.)

BEKLÄDNADSARBETAREFÖRBUNDET, Svenska. Verksamhets- och revisionsberättelser för år 1931. Sthlm 1932.

BUDGETREDOVISNING för budgetåret 1931/32. [Av Riksräkenskapsverket.] Sthlm 1932.

DANMARK. Det statistiske Departement. Statistisk Aarbog. Aarg. 37 (1932). Khvn 1932. (Danmarks Statistik.)

— Sundhedsstyrelsen. Dödsaarsagerne i Kongeriket Danmark i Aaret 1931. Khvn 1932.

ELDARE-UNIONEN, Svenska Års- och revisionsberättelse. 1931. Karlskrona 1932.

FINLAND. Finlands officiella statistik. Helsinki 1932.
6. Befolkningsstatistik.
71: 1—12. Folkräkningen... d. 27 nov. 1930. Tabellbilagor.
72: 1—12. Byggnads- och bostadsräkningen... d. 27 nov. 1930. Tabellbilagor.
73. Befolkningsförhållandena år 1930.

FRAENKEL, A. Mellemstanden. Khvn 1932.

FÖRFATTNINGAR angående tillverkning och beskattning av maltdrycker. 1932. Utg. av K. kontrollstyrelsen. Sthlm 1932.

GRÜNTHAL, A. Das Arbeitsrecht im deutschen Gaststättengewerbe. Berl. 1932. (Schriftenreihe des Forschungsinstituts für den Fremdenverkehr. Nr. 7.)

HARISTOY, J. L'épargne des travailleurs. La spéculation et le néocapitalisme aux Etats-Unis. Paris 1932.

INSTITUTET FÖR SVENSK UTLANDSTJÄNST. Higher professional education in Sweden. Sthlm 1932.

INTERNATIONELLA ARBETSBYRÅN. Studies und reports. Geneva 1932.
Ser. F. (Industrial hygiene.)
15. Pneumoconioses. A list of references.

INTERNATIONAL INDUSTRIAL RELATIONS INSTITUTE. (I. R. I.)
International unemployment. A study of fluctuations in employment and unemployment in several countries 1910—30. Contributed to the world social economic congress, Amsterdam, August 1931. *M. L. Fleddérus*, editor. Schiedam [1932]. (Ur innehållet: *F. C. Benham.* Fluctuations in unemployment in Australia. — *W. A. Berridge.* Employment and income of labor in Canada 1910—31. — *L. K. Tao & S. H. Lin.* Industry and labour in China. — *R. Wilbrandt & G. Isenberg.* Arbeitslosigkeit in Deutschland. — *F. C. Benham.* Fluctuations in unemployment in France. — *F. C. Benham.* Fluctuations in unemployment in Great Britain. — *W. A. Berridge.* Employment and income of labor in the United States. — *Susan M. Kingsbury & Mildred Fairchild.* Employment and unemployment in pre-war and Soviet Russia.)

JOUHAUX, L. Die Gewerkschaftsbewegung in Frankreich. Berl. 1932. (Internationale Gewerkschaftsbibliothek. Reihe 1: 11.)

JÄRNVÄGSMANNAFÖRBUNDET, Svenska. Redogörelse. 1931. Sthlm 1932.

KAUSCHANSKY, D. M. Evolution des sowjetrussischen Eherechts... Berl. & Köln 1931. (Abhandlungen aus dem Gebiete der Sexualforschung. Bd 6: 1.)

— Evolution des sowjetrussischen Familienrechts... Berl. & Köln 1931. (Abhandlungen aus dem Gebiete der Sexualforschung. Bd 6: 2.)

KOCK, KARIN. Svenskt bankväsen i våra dagar. 2 uppl. Sthlm 1932.

LABOUR YEAR BOOK, The, 1932. Issued by the general council of the Trades union congress and the national executive of the Labour party. Lond. [1932].

METALLINDUSTRIARBETAREFÖRBUNDET, Svenska. Protokoll fört vid Sv. metallindustriarbetareförbundets 17:e kongress i... Stockholm 21—28 augusti 1932. Sthlm 1932.

NATIONERNAS FÖRBUND. Permanent central opium board.
Report... on the work of the central board during its 11th, 12th and 13th sessions and on the statistics for the year 1931. Geneva. 1932. (Publ. 1932: 11. 6.)

NORGE.
Norges offisielle statistikk. Rekke 8. Oslo 1932
193. Norges bergverksdrift 1931.

OSLO. Oslo arbeidskontor. Årsberetning 34 (1931). [Oslo] 1932. (Norges offentlige arbeidsformidling.)

PAPPERSINDUSTRIARBETAREFÖRBUNDET, Svenska. Berättelse. 1931. Gävle 1932.

PETTERSSON, ALFRED. Bostaden från hälsovårds- och trevnadssynpunkt. Sthlm 1932. (Meddelande från Svenska nationalföreningen mot tuberkulos. N:o 21.)

PLAUT, TH. Die Arbeitslosigkeit in den Vereinigten Staaten von Nordamerika und die verschiedenen Massnahmen zu ihrer Bekämpfung. 2. verb. u. erg. Neudr. Köln 1932. (Sozialpolitische Schriften des Forschungsinstituts für Sozialwissenschaften in Köln. H. 1.)

POLEN. Ministère du travail et de l'assistance sociale.
Aperçu sur l'inspection du travail en Pologne en 1930. Varsovie 1931.

PREUSSEN. Preussisches statistisches Landesamt.
Statistisches Jahrbuch für den Freistaat Preussen. Bd 28. Berl. 1932.

PUBLIKATIONER, Statens järnvägars. Sthlm 1932.
Banavdelningens berättelse år 1931.
Statens järnvägsbyggnaders berättelse år 1931.

REICHSANGESTELLTEN-TARIF-VERTRAG, Der. (Amtlicher Wortlaut.) Nebst den einschlägigen Bestimmungen über die sonstigen Bezüge der Angestellten bei der Reichsverwaltung nach dem Stande Ende April 1932. Erl. von *K. Bergau.* 2. geänd. u. verb. Aufl. Berl. 1932.

RICHTER, L. Sozialversicherungsrecht. Berl. 1931. (Enzyklopädie d. Rechts- u. Staatswissenschaft. Abt. Rechtswissenschaft. 31 a.)

RIKSDAG, Sveriges. Historisk och statsvetenskaplig framställning. Utg. enligt beslut av 1926 års riksdag. Sthlm 1932.

Avd. 1. Riksdagens historia intill 1865.
Bd 4. Riksdagen under den karolinska tiden.
» 7. Riksdagen under den gustavianska tiden.

RIKSDAGEN, Lagtima. Översikt. Årg. 27 (1932). Utarb. av *E. Öhlin*. Sthlm 1932.

SCHWEIZ. Eidg. statistisches Amt.
Statistische Quellenwerke. Bern 1932.
22. Die Gewerbebetriebe in der Schweiz. Textband. (Eidg. Betriebszählung 1929. Bd 4.)

— Verband schweizerischer Arbeitsämter.
Protokoll der 14. Verbands-Versammlung... 1931... und Geschäfts-Bericht 27 (1931). Liestal 1932.

SJÖMANS-UNIONEN, Svenska.
Års- och revisionsberättelse 1931. Gbg 1932.

SKATTEBETALARNAS FÖRENING.
Meddelanden. Sthlm 1932.
32. Geddesarbetet. Granskningsnämndens i maj och juni 1932 avgivna förslag till nedskärning av statens utgifter. Ur officiella handlingar utg.

SKOGS- OCH FLOTTNINGSARBETAREFÖRBUNDET, Svenska.
Verksamhetsberättelse för år 1931. Gävle 1932.

SOCIALLAGSTIFTNING och socialt arbete i Sverige. [Utg. av] K. socialstyrelsen. 2 rev. uppl. Sthlm 1932.

STATISTIK, Sveriges officiella. Sthlm 1932.
Finanser.
Rusdrycksförsäljningen m. m. år 1931. Av K. kontrollstyrelsen.
Hälso- och sjukvård.
Hälso- och sjukvård vid armén år 1931. Av K. arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse.
Hälso- och sjukvård vid flygvapnet år 1931 samt tiden 1/7 1926—31/12 1930. Av Flygstyrelsen.
[Postverket.]
Postverket år 1931. Av K. generalpoststyrelsen.

STENINDUSTRIARBETAREFÖRBUNDET, Svenska.
Berättelse. 1931. Gbg 1932.

STORBRITANNIEN. Industrial health research board.
Report. Lond. 1932.
66. *Langdon, J. N.* An experimental study of certain forms of manual dexterity.

SURVEY, An industrial, of the south west of Scotland ... By the staff of the Political economy department of the University of Glasgow. Lond. 1932. (Board of trade.)

SURVEY, An industrial, of South Wales... By University college of South Wales and Monmouthshire. Lond. 1932. (Board of trade.)

— of the north east coast area ... By Armstrong College (University of Durham), Newcastle-upon-Tyne. Lond. 1932. (Board of trade.)

— of Merseyside ... By the University of Liverpool. Lond. 1932. (Board of trade.)

— of the Lancashire area (excluding Merseyside)... By the University of Manchester. Lond. 1932. (Board of trade.)

SVERIGES ARBETARES CENTRALORGANISATION. (S. A. C.)
Redogörelse. 1931. Sthlm 1932.

SÅGVERKSINDUSTRIARBETAREFÖRBUNDET, Svenska.
Motioner jämte förbundsstyrelsens utlåtanden och förslag till Svenska sågverksindustriarbetareförbundets fjortonde ord. kongress d. 20—25 nov. 1932... i Sundsvall. Gävle 1932.

TEXTILARBETAREFÖRBUNDET, Svenska.
Verksamhets- och revisionsberättelser år 1931. Norrköping 1932.

TSCHIERSCHKY, S. Review of the new legislation concerning economic agreements (cartels, etc.) in Germany and Hungary. Geneva 1932. (Publ. of the League of nations 1932: 2 B. 9.)

TYSKLAND. Statistisches Reichsamt.
Statistiches Jahrbuch für das Deutsche Reich. Jahrg. 51 (1932). Berl. 1932.

UTREDNINGAR, Statens offentliga, 1932. Sthlm 1932.
22. 1930 års pensionssakkunniga. Betänkande med förslag till reglemente angående tjänstepension för arbetare i statens tjänst. [Avg. d. 27 sept. 1932.] (F.)

VORTRÄGE, Kieler, gehalten im Wissenschaftlichen Klub des Instituts für Weltwirtschaft und Seeverkehr an der Universität Kiel. Jena 1932.
36. *Richter, W.* Goethe und der Staat.
37. *Eulenburg, F.* Grossraumwirtschaft und Autarkie.
38. *Luther, H.* Wirtschaftsfragen der Gegenwart.

WINKLER. W. Grundriss der Statistik. 1. Theoretische Statistik. Berl. 1931. (Enzyklopädie der Rechts- und Staatswissenschaft. Abt. Staatswissenschaft. 46.)

ÅRSBOK, Statistisk, för Göteborg. Årg. 32 (1932). Utg. av Göteborgs stads statistiska byrå. Gbg 1932.

Författningar rörande sociala frågor.

I Svensk författningssamling har under tiden 11 oktober—10 november 1932 bl. a. publicerats:

N:r		Daterad
462.	K. kung. om fortsatt tillämpning av kung. den 27 juni 1927 (nr 277) angående statsbidrag till fattigvård och barnavård för lappar	14 okt.

Arbetsmarknaden under november månad 1932.

Antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser vid den offentliga arbetsförmedlingen i riket steg från 395 i oktober till 661 i november. Detta är den ogynnsammaste siffra för förhållandet mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft, som socialstyrelsens statistik haft att uppvisa. Motsvarande siffror för år 1931 voro 257 och 413. Delvis är den nu inträffade starka försämringen att tillskriva den minskning av arbetstillgången, som under vanliga förhållanden alltid gör sig gällande vid den kalla årstidens början, men i icke ringa mån får den ökade tillströmningen av arbetssökande säkerligen också tillskrivas de utvidgningar av understödsverksamheten, som under de senaste månaderna företagits. En mycket stor del av de arbetsansökningar, som registreras vid den offentliga arbetsförmedlingen, utgöres ju nämligen av s. k. arbetslöshetsstämplingar, vilka de arbetssökande fullgöra icke i förhoppning att hos arbetsförmedlingen erhålla någon sysselsättning å öppna marknaden, utan endast för att kvalificera sig för arbetslöshetshjälp. I en del större städer, främst Stockholm, stimuleras tillströmningen också därav, att behovet av arbetskraft för eventuell snöskottning numera uteslutande fylles genom den offentliga arbetsförmedlingen. Då något snöfall detta år icke inträffade under november, kommo alla sådana arbetssökande, som i nämnda syfte anmält sig vid anstalterna, att i månadsstatistiken redovisas såsom oplacerade. — Fackföreningarnas arbetslöshetsstatistik, vars senaste tillgängliga siffror hänföra sig till den 31 oktober, pekar jämväl på att det allmänna läget nu är vida ogynnsammare än något annat år sedan 1921. Försämringen under oktober detta år har dock ej varit lika framträdande som under motsvarande månader 1931 och 1930.

Inom jordbruket hade behovet av såväl tillfällig som årsanställd arbetskraft i stort sett kunnat fyllas under oktober månad, varför endast ett fåtal platser varit lediga under november. Efterfrågan har i flertalet fall gällt yngre mjölkningsvilliga drängar. Platserna kunde utan svårighet besättas, och ett stort överskott förefanns på både ladugårdspersonal och kördrängar. För skogsarbetarna var arbetstillgången alltjämt starkt begränsad.

Minskad sysselsättning och stigande arbetslöshet konstaterades genomgående i fråga om de industriella yrkena. Den för årstiden typiska stagnationen inom byggnadsverksamheten var i år vida mera framträdande än under de närmast föregående åren, och efterfrågan på hithörande arbetskraft, även vad angår fackarbetare, var minimal. Trots den lättnad, som beretts stenindustrien genom de den 1 oktober återupptagna arbetena för statsbeställningar å gatsten, var arbetslösheten bland stenhuggarna mycket besvärande. Inom metall- och maskinindustrien ha under senaste tiden omfattande permitteringar och avskedanden ägt rum.

Den tillfälliga förbättring, som i oktober kunde registreras för sjöfarten, har upphört, och läget har försämrats för samtliga kategorier sjöanställ-

da, med undantag dock för maskinbefäl, för vilka arbetsmarknaden varit relativt god. Från sjömanshusen redovisades 2 127 av- och 1 929 påmönstringar.

För de merkantila grupperna har november som vanligt endast haft enstaka arbetstillfällen, men ett stigande överflöd på sökande. Även transportverksamheten har efter oktoberflyttningen åtstramats.

På det husliga området har sedan föregående månad såväl antalet sökande som lediga och tillsatta platser avsevärt minskats. Efterfrågan har huvudsakligen gällt fullt kunniga hembiträden, och på vissa håll har det fortfarande mött svårigheter att uppbringa kvalificerad arbetskraft.

Antalet vid arbetslöshetskommissionens reservarbeten sysselsatta arbetare sjönk under redogörelsemånaden från 16 100 till 15 600. Vid utgången av november månad 1931 var siffran 8 100. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa var vid början av november 123 584 mot 106 404 en månad tidigare. Novembersiffran för år 1931 var 57 143.

Antalet ansökningar om arbete *på 100 lediga platser* vid de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna under november 1932 samt under föregående månader och år framgår av efterföljande sammanställning.

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Med.
1921	246	301	240	203	213	258	261	235	223	263	384	473	**282**
1922	482	479	381	368	257	215	203	172	155	177	269	321	**296**
1923	346	308	231	165	135	146	141	140	126	129	191	195	**186**
1924	239	214	177	151	131	132	141	135	128	148	220	225	**171**
1925	296	256	207	166	157	159	162	156	154	172	246	226	**198**
1926	273	247	191	163	162	166	161	151	158	186	273	268	**201**
1927	293	258	208	171	168	161	150	148	143	170	242	243	**198**
1928	279	260	201	165	146	157	167	160	142	156	230	220	**192**
1929	241	215	174	150	134	135	137	135	127	148	202	203	**169**
1930	241	211	171	140	129	127	140	144	146	175	254	238	**178**
1931	222	232	191	194	164	187	198	201	197	257	413	343	**236**
1932	*368*	*412*	*343*	*341*	*339*	*351*	*370*	*366*	*351*	*395*	*661*	—	—
Därav inom jord- och skogsbruk:													
1930	169	128	100	78	73	65	81	99	110	119	169	212	**115**
1931	165	131	109	96	78	91	111	125	131	182	365	551	**154**
1932	*320*	*255*	*210*	*190*	*209*	*201*	*193*	*204*	*253*	*285*	*566*	—	—
Övriga näringsgrupper:													
1930	255	233	200	166	148	145	157	161	160	202	274	240	**197**
1931	229	254	214	233	193	212	224	228	222	286	422	327	**257**
1932	*375*	*449*	*381*	*398*	*374*	*386*	*421*	*418*	*378*	*429*	*679*	—	—

Växlingarna på arbetsmarknaden under de senaste åren framgå även av efterföljande tablå, avseende antalet *arbetslösa inom fackföreningarna* i procent av hela det redovisade medlemsantalet:

	31/1	28/2	31/3	30/4	31/5	30/6	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12	Med.
1921	20·1	20·7	24·5	24·2	25·1	27·7	27·9	27·4	27·8	27·1	28·8	33·2	**26·6**
1922	34·3	31·9	30·5	28·3	22·9	20·9	18·2	16·7	15·1	15·5	17·2	21·3	**22·9**
1923	20·5	19·4	18·0	14·9	10·7	9·8	9·1	8·6	8·0	8·2	9·3	14·1	**12·5**
1924	13·6	13·4	13·9	11·6	7·6	7·4	6·2	6·6	7·0	8·4	10·5	15·6	**10·1**
1925	14·3	13·6	12·0	10·8	8·2	8·2	7·6	7·7	8·5	10·1	11·8	19·5	**11·0**
1926	15·7	14·8	14·7	12·3	9·9	9·6	8·6	8·3	9·1	11·4	13·0	19·1	**12·2**
1927	16·3	15·6	14·1	12·3	9·9	9·4	8·3	7·9	8·4	10·4	12·8	18·6	**12·0**
1928	14·3	13·3	13·2	11·7	8·2	7·6	7·4	6·9	7·8	9·0	10·9	17·3	**10·6**
1929	14·8	14·6	13·7	11·4	7·7	6·8	6·3	6·1	6·7	8·2	10·1	16·3	**10·2**
1930	13·9	13·2	12·3	10·3	8·0	8·0	8·0	8·1	9·5	12·3	15·3	22·9	**11·9**
1931	20·2	18·7	19·4	17·1	13·2	12·4	11·8	12·8	13·4	16·4	19·3	26·5	**16·8**
1932	*24·0*	*23·6*	*23·9*	*20·6*	*18·8*	*19·1*	*19·2*	*19·8*	*20·1*	*21·8*	—	—	—

Arbetstidsförhållandena för personal å sinnessjukhus och därmed jämförliga anstalter.

Undersökningens tillkomst och utförande. Med anledning av en av internationella arbetsorganisationens konferens år 1930 antagen rekommendation angående reglering av arbetstiden i företag för behandling eller vård av sjuka, svaga, nödlidande eller sinnessjuka, uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 30 april 1931 åt socialstyrelsen att verkställa vissa undersökningar rörande gällande arbetsvillkor vid dylika anstalter i vårt land. I enlighet härmed utförde socialstyrelsen i samråd med medicinalstyrelsen under år 1931 en undersökning angående arbetstidsförhållandena för sjukhuspersonalen (vid kroppssjukhus),[1] varjämte i samråd med statens inspektör för fattigvård och barnavård en liknande undersökning verkställdes under år 1932 beträffande personalen å fattigvårds- och därmed jämförliga anstalter.[2] För fullgörande av det av Kungl. Maj:t meddelade utredningsuppdraget erfordrades emellertid härförutom även utredning angående arbetstidsförhållandena för anställda vid sinnessjukhus och därmed jämförliga anstalter. Då enligt Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut fr. o. m. ingången av år 1932 viss förändring av den vid statsanstalter anställda sinnessjukhuspersonalens arbetstidsförhållanden skulle vidtagas (jfr nedan), ansågs emellertid lämpligast att igångsätta denna utredning, först sedan de nya arbetstidsbestämmelserna trätt i tillämpning.

I och för denna utredning utarbetades inom socialstyrelsen, i samråd med medicinalstyrelsen, plan till undersökning angående arbetstidsförhållandena för personal vid statliga, kommunala och enskilda sinnessjukhus, kommunala och enskilda vårdhem samt asyler för obildbara sinnesslöa.[3]

Ett frågeformulär utarbetades, vari för 26 olika personalgrupper uppgifter begärdes om arbetets början och slut (kunde ev. besvaras genom bifogande av tjänstgöringsscheman av olika typer), fastställd ledighet (inkl. måltidsraster) vardagar samt sön- och helgdagar, normala antalet arbetstimmar (efter avdrag av måltidsraster och annan ledighet) per dygn och per månad (om 30 dagar), antal hel- och halvlediga dagar under en sådan period samt längden av åtnjuten semester. Å formuläret skulle, beträffande sådana inrättningar, som även tjänade andra syften än att bereda vård åt sinnessjuka, upptagas endast för sinnessjukavdelningar särskilt avsedd personal.

Formulären utsändes av medicinalstyrelsen i maj 1932 till samtliga inom landet befintliga statliga, kommunala och enskilda sinnessjukhus samt till

---

[1] Soc. Medd. årg. 1931, s. 955 o. f.
[2] » » » 1932, s. 449 o. f.
[3] Uppfostringsanstalter och arbetshem för bildbara sinnesslöa ansågos falla utom ramen för undersökningen.

vissa vårdhem (5 kommunala och 7 enskilda), ävensom till samtliga kommunala (15) och vissa enskilda (7) asyler för obildbara sinnesslöa eller tillhopa till 132 anstalter. Formulären skulle vederbörligen ifyllda vara medicinalstyrelsen tillhanda senast den 15 juli 1932. Sedan medicinalstyrelsen efter hand överlämnat det inkomna materialet, påbörjades inom socialstyrelsen bearbetningen av detsamma. På grundval av dessa uppgifter och inhämtade kompletterande upplysningar har efterföljande framställning utarbetats. Härvid ha även beaktats de synpunkter på arbetstidsfrågan, som framkommit från de anställdas sida i skrivelser till myndigheter, i riksdagsmotioner och artiklar i »Humanitet», organ för Svenska sinnessjukvårdspersonalens förbund och Statens sinnessjukhus ekonomipersonals förbund, samt »Kommunalarbetaren», utgiven av Svenska kommunalarbetareförbundet.

Personalens antal och fördelning. Såsom tab. A utvisar, hade uppgifter inkommit från 108 anstalter med tillhopa 6 591 anställda och 20 740 vårdplatser. Enligt medicinalstyrelsens berättelse över sinnessjukvården i riket år 1930 (tab. 12) vårdades c:a 20 000 sinnessjuka och c:a 6 000 sinnesslöa å anstalter av olika slag. Då häri även ingå försörjningsanstalter utan godkänd sinnessjukavdelning, torde totala antalet vårdplatser vid sinnessjukvårdsanstalterna kunna uppskattas till c:a 24 000, med den fördelning tab. A utvisar. Med utgångspunkt härifrån kan totalantalet inom sinnessjukvård o. d. anställda kalkyleras med en viss säkerhet. Vid de redovisade anstaltstyperna utgjorde antalet anställda per 100 vårdplatser följande, nämligen vid statens sinnessjukhus 34, större kommunala sinnessjukhus 33, mindre kommunala sinnessjukhus 22, enskilda sinnessjukhus 64, enskilda vårdhem 41 samt asyler för obildbara sinnesslöa i allmän ägo 19 och sådana i enskild ägo 24. Med ledning härav har totalantalet anställda inom sinnessjukvård o. d. beräknats till i runt tal 7 300, motsvarande 32 anställda per 100 vårdplatser; vid sjukvårdsanstalter för kroppssjuka var motsvarande tal 40. Vid denna beräkning, liksom beträffande undersökningen i dess helhet, har bortsetts från läkare, husmödrar, sysslomän o. d. personal i ledande ställning, liksom från personal utan full tjänstgöring och tillfälligt anställda arbetare. Till föreliggande undersökning skulle alltså uppgifter ha inkommit beträffande 90 % av den personal, som beräknats vara sysselsatt inom den anstaltsmässiga sinnessjukvården.

Vid de redovisade anstalternas gruppering i efterföljande tabeller har hänsyn tagits dels till huruvida resp. anstalter tillhöra staten, kommuner eller enskilda, dels till skiljaktigheter i fråga om klientelets storlek och beskaffenhet. Beträffande denna senare synpunkt må framhållas, att det särskilt under sista tiden gjort sig gällande en tendens att överföra det mera svårskötta klientelet vid mindre kommunala anstalter till motsvarande större statliga och kommunala anstalter, varigenom de förra i viss utsträckning, liksom enskilda sinnessjukhus o. d., mera fått karaktär av vårdhem.

Av hela den redovisade personalen komma, såsom av tab. A framgår, något mer än 70 % enbart på statens sinnessjukhus. På större och mindre kommunala sinnessjukhus falla resp. 15 och 7 %. Sammanräknas alla anstalter i

Tab. A. Personalens fördelning på huvudgrupper och på olika slag av anstalter.

Anstaltstyp	Redovisade anstalter		Redovisad personal								Hela antalet inom landet befintliga		
			Vårdpersonal		Ekonomi- (inkl. kontors)personal[1]			Samtliga		med uppgiven tjänstgöringstid, %			
	antal	vårdplatser	antal	därav kvinnor	antal	i % av samtliga	därav kvinnor	antal	per 100 vårdplatser[5]		anstalter	vårdplatser[2]	anställda
Statens sinnessjukhus	20	13636	3302	1 987	1379	29·5	681	4681	34·3	99·3	20	18636	4 681
Kommunala sinnessjukhus (inkl. landstingens upptagningsanstalter): större[3]	5	2 939	795	594	182	18·6	118	977	33·2	97·0	5	2 939	977
mindre[4]	56	2 051	377	302	70	15·7	55	447	21·8	93·7	65	2 259	492
Enskilda sinnessjukhus	4	107	42	35	26	38·2	22	68	63·6	100·0	4	107	68
» vårdhem	4	70	17	15	12	41·4	11	29	41·4	96·6	17	277	115
Uppfostringsanstalter och arbetshem för bildbara sinnesslöa:													
i allmän ägo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	2 098	400
i enskild ägo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	410	80
Asyler för obildbara sinnesslöa:													
i allmän ägo[6]	14	1 547	186	184	110	37·2	83	296	19·1	91·2	17	1 111	213
i enskild ägo	5	390	55	55	38	40·9	31	93	23·8	72·0	36	1 250	298
Tillhopa	108	20740	4774	3 172	1817	27·6	1 001	6591	31·8	97·8	199	24087	7 324

allmän ägo, befinnes, att ej mindre än 97 % av de redovisade anställda tillhöra dessa och att sålunda blott 3 % voro i enskild tjänst.

För att närmare belysa personalens tjänstgöringsförhållanden har i tabellerna skett en uppdelning av personalen på olika yrkesgrupper. I tab. A har skillnad gjorts mellan vårdpersonal och ekonomipersonal. I genomsnitt utgöra dessa resp. 72 och 28 %, men de äro, i enlighet med resp. anstalters syftemål och organisation, ganska olikformigt representerade vid anstalter av olika typ. Av totalantalet anställda utgör sålunda vårdpersonalen omkring 60 % vid enskilda anstalter av olika typ men c:a 70 % vid statens sinnessjukhus och över 80 % vid de kommunala sinnessjukhusen.

Närmare uppgifter om vilka yrkesgrupper ingå i de båda nämnda huvudgrupperna lämnar tab. B. Av tabellerna framgår, i vilken utsträckning

[1] Endast personal uteslutande i sinnessjukvårdens tjänst. — [2] Uppgifterna grundade på K. Medicinalstyrelsens publikation »Sinnessjukvården i riket år 1930», Svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundets kalender 1929 samt i vissa fall på införskaffade upplysningar. — [3] Som större kommunala sinnessjukhus ha räknats Långbro sinnessjukhus, Katarina sjukhus (med filialer) och S:t Eriks sjuk- och vårdhem i Stockholm, Göteborgs vårdhem vid Gibraltar samt arbets- och försörjningsinrättningens sinnessjukavdelning och S:t Petri sjukhus i Malmö, de senare räknade som en anstalt. — [4] Häri inräknat ett kommunalt vårdhem, vilket lämnat uppgifter till föreliggande undersökning. 6 dylika hem finnas, men alla äro ännu ej belagda. — [5] Beträffande antalet anställda per 100 vårdplatser må beaktas, att åtskilliga anstalter ej ha egen ekonomipersonal. — [6] I antalet vårdplatser ingå 552 för bildbara sinnesslöa vid 6 anstalter, beträffande vilka personal redovisats av uppgiftslämnarna.

Tab. B. Personalens fördelning å olika personalgrupper.[1]

Personalgrupper	Antal redovisade personer	Därav med angiven tjänstgöringstid		Personalgrupper	Antal redovisade personer	Därav med angiven tjänstgöringstid	
		antal	%			antal	%
Överskötare	155	155	100·0	Eldare	117	115	98·3
Skötare	1 062	1 043	98·2	Renhållningskarlar o. d.	47	38	80·9
E. o. skötare o. manl. elever	385	385	100·0	Befallningsmän, trädgårdsmästare o. d.	41	40	97·6
Manlig vårdpersonal	*1 602*	*1 583*	*98·8*	Trädgårdsarbetare o. d.	79	78	98·7
Översköterskor	427	411	96·3	Föreståndare i stall, ladugård o. d.	39	38	97·4
Sköterskor	1 826	1 801	98·6	Magasinsföreståndare	10	9	90·0
E. o. sköterskor o. kv. elever	919	912	99·2	Chaufförer o. d.	23	19	82·6
Kvinnlig vårdpersonal	*3 172*	*3 124*	*98·5*	Post- o. stadsbud	24	23	95·8
All vårdpersonal	**4 774**	**4 707**	**98·6**	Nattvakter (yttre)	45	44	97·8
				Kontorspersonal, manlig	42	42	100·0
Kökspersonal, manlig	29	29	100·0	» , kvinnlig	36	36	100·0
» , kvinnlig	380	369	97·1	Övrig ekonomipersonal:			
Hantverkspersonal, manlig	248	247	99·6	manlig	12	6	50·0
» , kvinnlig	88	83	94·3	kvinnlig	18	4	22·2
Tvättpersonal, manlig	10	10	100·0	*Manlig ekonomipersonal*	*816*	*786*	*96·3*
» , kvinnlig	214	213	99·5	*Kvinnlig ekonomipersonal*	*1 001*	*956*	*95·5*
Bageripersonal	71	61	85·9				
Städnings- och serveringspersonal	194	190	97·9	**All ekonomipersonal**	**1 817**	**1 742**	**95·9**
Maskinister	50	48	96·0	**All anstaltspersonal**	**6 591**	**6 449**	**97·8**

arbetsuppgifterna inom sinnessjukvården tillgodoses med manlig och med kvinnlig arbetskraft. Den senare dominerar, i det att den uppgår till 66 % av vårdpersonalen, 55 % av ekonomipersonalen och 63 % av hela antalet anställda. Beträffande de olika anstaltsgrupperna utgör procenttalet kvinnliga anställda: statens sinnessjukhus 57, större kommunala sinnessjukhus 73, mindre kommunala sinnessjukhus 80, enskilda sinnessjukhus 84, enskilda vårdhem 90 samt asyler för obildbara sinnesslöa i allmän ägo 90 och i enskild ägo 92 %.

Gällande bestämmelser om arbetstidens längd. I den år 1919 antagna lagen om arbetstidens begränsning (åttatimmarslagen) undantogs från dess tillämpning bl. a. arbete, som bedrives av staten, samt arbete, som har till ändamål att bereda sjukvård. Vad beträffar ekonomipersonal vid statens sinnessjukhus utfärdade medicinalstyrelsen den 14 januari 1920 en cirkulärskrivelse, enligt vilken arbetstiden begränsades till 48 timmar i veckan för maskinister, hantverksföreståndare, arbetsföreståndarskor, hantverkare, eldare, sömmerskor, väverskor samt manliga eller kvinnliga biträden i verkstäder och arbetssalar, personalen i kök, tvätt, bageri och bryggeri med undantag för föreståndarskor å nämnda avdelningar samt renhållare. I den mån den tjänstgöring, som ålåge någon eller några av dessa befattningshavare, kunde helt eller delvis betraktas såsom vakttjänstgöring,

[1] Den för statens sinnessjukhus brukliga personalgruppindelningen har genomgående använts, varvid personalen vid övriga anstalter allt efter tjänstgöring och kompetens inpassats i samma schema.

finge dock tjänstgöringstiden utsträckas intill högst 60 timmar i veckan. För annan ekonomipersonal borde arbetstiden ordnas på sådant sätt, att densamma, utan att arbetsprodukten minskades, komme i så nära genomsnittlig överensstämmelse med arbetstiden för ovannämnda grupper ekonomipersonal, som förhållandena tilläte.

Beträffande sjukvårdspersonalen utfärdade medicinalstyrelsen ett cirkulär av den 17 mars 1920 med föreskrifter rörande tjänstgöringstiden, vilken därigenom fastställdes till 240 effektiva timmar per 28 dagar. Personalförbundet ansåg emellertid även härvidlag åttatimmarsdagen böra tillämpas och ingick i januari 1925 till regeringen med begäran om, att tjänstgöringstiden vid statens hospital måtte nedbringas till 208 timmar per 30 dagar samt att passiv tjänstgöring måtte inräknas i den aktiva på så sätt, att en timmes passiv tjänst skulle motsvara en halv timmes aktiv tjänstgöring. Medicinalstyrelsen föreslog i den 19 februari 1926 avgivet yttrande, att tjänstgöringstiden för sjukvårdspersonalen vid hospitalen borde nedsättas till 240 timmar per 30 dagar, motsvarande 224 timmar per 28 dagar; i denna tid skulle dock ej få medräknas den s. k. passiva tjänstgöringen. Efter ytterligare utredning, särskilt beträffande den för arbetstidsminskningens genomförande erforderliga personalökningen, framlades förslag i frågan för 1931 års riksdag, vilken biföll detsamma. I enlighet härmed anbefallde genom kungl. brev den 24 april 1931 medicinalstyrelsen att meddela närmare bestämmelser i ämnet. Detta skedde genom cirkulärskrivelse den 15 december 1931, enligt vilken fr. o. m. ingången av år 1932 tjänstgöringstiden för sjukvårdspersonal skulle utgöra per 30 dagar 240 effektiva timmar för personal med dagtjänstgöring och 216 timmar för sådan med nattjänstgöring. Uti denna tid skulle icke inräknas s. k. passiv tjänstgöring, ej heller tid för måltider, som intogos utom avdelningarna eller på avdelningarna, då bestämd tid vore härför anslagen, samt ej heller tid, som åtginge för gång från befattningshavares bostad till platsen för tjänstgöringen. Särskild plan för tjänstgöringen borde uppgöras, men vore befattningshavare skyldig underkasta sig tillfällig förlängning av tjänstgöringstiden utan annan ersättning än kompensation medelst motsvarande tjänstfrihet.

Angivna arbetstidsbestämmelser för sinnessjukhuspersonal i statens tjänst ha givetvis inverkat på arbetstidsförhållandena vid motsvarande kommunala och enskilda anstalter. Genom kollektivavtal, som den 2 mars 1931 träffades mellan å ena sidan Stockholms stads löneavtalsnämnd och å andra sidan Svenska kommunalarbetareförbundet och Stockholms kommunalarbetares samorganisation för arbets-, köks-, tvätt- och städerskepersonal vid stadens sjukhus, har arbetstiden fastställts till 216 tim. per 4-veckorsperiod (motsvarande normalt 231 tim. per månad) för manlig och kvinnlig kökspersonal, städerskor och med dessa likställda samt till 192 tim. (206 tim.) för tvättpersonal, sömmerskor, eldare och gårdskarlar. Angivna arbetstid avser full effektiv sysselsättning utan inräknande av raster eller fritider, varvid såsom sådana även räknas avbrott i arbetstiden, vilkas varaktighet är på förhand bestämd och under vilka befattningshavaren äger att fritt förfoga över sin tid samt icke är skyldig kvarstanna å arbetsplatsen. Ej heller inräknas sådan tjänstgöring, då befattningshavare är skyldig fullgöra beredskapstjänst, som allenast innebär skyldighet att uppehålla sig inom anstaltens område eller i bostaden. För övertidsarbete, som icke gottgöres genom avdrag på den ordinarie arbetstiden (med 50 % längre tid än vad övertidsarbetet omfattat), utgår ersättning med vissa belopp per timme. Nu angivna bestämmelser avse icke sjukvårdspersonal, men tillämpas beträffande denna ett förfarande, som innebär, att genom ökad anställning av personal under loppet av tre år tjänstgöringstiden för vårdpersonal etappvis nedbringas till 210 tim. per 30 dagar, vilken tjänstgöringstid beräknas komma att uppnås efter 1 september 1933.

Liknande bestämmelser tillämpas även för sinnessjukhuspersonal i Göteborg (8 eller 9 tim. tjänstgöring per dag, olika för olika avdelningar) samt inom Gävleborgs län (265 tim. per 30 dagar). I fråga om Malmö gälla inom sinnessjukvården bestämmelserna i kollektivavtalet för stadens sjukhus, vilket bl. a. stadgar 60 tim. per vecka för s. k. B-sköterskor, motsvarande »sköterskor» vid statliga sinnessjukhus. Liksom beträffande Göteborg finnes här icke enbart för sinnessjukvården avsedd ekonomipersonal. Slutligen gäller vid Värmlands läns sinnesslöanstalt kollektivavtal, vari stipuleras en normal ar-

betstid av 57 tim. per vecka för såväl ekonomipersonal som »vårdarinnor». Vad beträffar vissa andra landstingsområden och städer, inom vilka genom föreskrifter eller kollektivavtal arbetstiden för sjukhuspersonal blivit reglerad, lära nämnda bestämmelser endast gälla kroppssjukhusens personal. Beträffande enskilda sinnessjukanstalter synas icke föreligga några som helst arbetstidsreglerande bestämmelser.

Tjänstgöringstidens normala längd. Av tab. B framgår, att preciserade uppgifter om tjänstgöringstidens omfattning i genomsnitt saknas för blott c:a 2 % av samtliga redovisade, men att för vissa anstaltstyper och personalgrupper upplysningarna äro något mera ofullständiga. Sålunda ha dylika uppgifter icke kunnat lämnas beträffande 9 % av personalen vid asyler för obildbara sinnesslöa i allmän ägo och 28 % av de anställda vid motsvarande anstalter i enskild ägo. Vad beträffar olika personalgrupper utvisar tab. B, att tjänstgöringstidens längd är svår att närmare fastställa särskilt för renhållningskarlar, chaufförer samt beträffande en del speciella sysslor, vilka inrymmas inom grupperna »övrig manlig» och »övrig kvinnlig» ekonomipersonal. I tab. C redovisas den normala tjänstgöringstidens längd enligt anstaltsförvaltningarnas uppgifter till föreliggande undersökning. Enligt denna tabell skulle det normala antalet tjänstgöringstimmar under en 30-dagarsperiod genomsnittligt för samtliga inrättningar utgöra 235. Av de olika anstaltstyperna uppvisa större kommunala och statens sinnessjukhus de lägsta genomsnittstalen, resp. 231 och 232 tim., medan den högsta siffran, 276 tim., kommer på enskilda vårdhem.

Bättre inblick i arbetstidens faktiska gestaltning erhålles, om man betraktar normalantalet tjänstgöringstimmar för olika personalgrupper. De lägsta genomsnittliga timantalen, 178 resp. 179 tim. per 30 dagar, uppvisa anstalternas manliga och kvinnliga kontorspersonal, vilken merendels har 7 timmars daglig tjänstgöring, låt vara, att arbetstiden kan utökas vid redovisningstillfällen o. d. Härefter följa nattvakter (yttre) med 190 timmar samt vidare en del av arbetspersonalen, i fråga om vilken plägar tillämpas 48 timmars arbetsvecka, d. v. s. 205—215 timmar per 30 dagar, nämligen manlig kökspersonal, manlig och kvinnlig hantverkspersonal, manlig och kvinnlig tvättpersonal, bageripersonal, eldare, trädgårdsarbetare o. d., magasinsföreståndare, chaufförer o. d., post- och stadsbud m. fl. Betydligt längre är vårdpersonalens genomsnittliga tjänstgöringstid, som ligger omkring den för statens sinnessjukhus fastställda rikssiffran 240 timmar per månad. Inom ekonomipersonalen uppvisa dock kvinnlig köks-, städnings- och serveringspersonal (jfr ovan) liknande siffror (resp. 236 och 234 tim.). I angivna siffror är s. k. passiv eller beredskapstjänst ej inbegripen, men lärer dylik numera förekomma i relativt obetydlig omfattning vid de större anstalterna. — För att lätt möjliggöra en jämförelse med motsvarande siffror beträffande arbetstidsförhållandena vid kroppssjukhusen (se Soc. Medd. 1931, s. 962) har i tabellen även beräknats tjänstgöringstidens längd per 28-dagarsperiod.

Tab. C. Den normala tjänstgöringstidens längd för sinnessjukhuspersonalen.

Anstaltstyper och personalgrupper	Antal redovisade personer	Därav (i %) personer med en tjänstgöringstid per 30 dagar av ..... timmar								Genomsnittligt antal tjänstgöringstimmar	
		t.o.m. 200	201–210	211–220	221–230	231–240	241–260	261–280	281–300	över 300	per person och 30 dagar	per 4 veckor (28 dagar)
Statens sinnessjukhus . . .	4 649	2·4	19·3	2·2	1·6	72·6	1·5	0·3	0·1	0·0	231·8	216·3
Kommunala sinnes- ∫ större	948	0·9	10·6	0·8	32·9	36·9	17·0	0·9	0·0	0·0	231·0	215·6
sjukhus . . . . ⎩ mindre	419	0·2	2·9	2·2	4·5	10·7	43·9	14·8	14·3	6·0	259·4	242·1
Enskilda sinnessjukhus . .	68	1·5	14·7	0·0	0·0	16·2	39·7	27·9	0·0	0·0	246·4	230·0
» vårdhem	28	0·0	0·0	0·0	0·0	35·7	0·0	21·4	14·3	28·6	276·1	257·7
Asyler för obild.- ∫ i allm. ägo	270	2·6	11·9	2·6	8·5	11·5	13·7	23·3	14·4	11·5	256·5	239·4
bara sinnesslöa ⎩ » ensk. »	67	4·5	14·9	3·0	34·3	1·5	28·4	8·9	0·0	4·5	237·6	221·8
Samtliga anstalter	**6 449**	**2·1**	**16·5**	**1·9**	**7·0**	**59·2**	**7·7**	**2·8**	**1·7**	**1·1**	**234·9**	**219·2**
Personalgrupper.												
Överskötare	155	0·0	0·0	0·0	0·0	96·8	1·3	0·6	1·3	0·0	240·5	224·5
Skötare	1 043	0·0	0·1	0·1	3·5	87·7	6·1	1·3	1·1	0·1	240·7	224·7
E. o. skötare o. manl. elever	385	0·0	0·0	0·0	5·2	92·4	1·8	0·0	0·3	0·3	239·1	223·2
Manlig vårdpersonal . .	*1 583*	*0·0*	*0·1*	*0·1*	*3·6*	*89·7*	*4·6*	*1·0*	*0·9*	*0·1*	*240·1*	*224·1*
Överskötterskor	411	0·0	11·2	1·5	0·7	64·2	13·6	4·4	2·2	2·2	241·9	225·8
Sköterskor	1 801	0·0	1·2	0·0	11·9	64·4	12·5	5·9	3·5	0·6	243·3	227·1
E. o. sköterskor o. kvinnl. elever	912	0·0	0·0	0·0	8·5	85·3	5·1	0·4	0·4	0·3	239·6	223·6
Kvinnlig vårdpersonal . .	*3 124*	*0·0*	*2·1*	*0·2*	*9·1*	*70·6*	*10·6*	*4·1*	*2·1*	*0·7*	*241·9*	*225·8*
Summa vårdpersonal	**4 707**	**0·0**	**1·4**	**0·2**	**7·4**	**77·0**	**8·5**	**3·1**	**1·9**	**0·5**	**241·3**	**225·2**
Kökspersonal, manlig . . .	29	0·0	65·5	10·3	10·4	13·8	0·0	0·0	0·0	0·0	213·9	199·6
» , kvinnlig . .	369	0·8	27·1	7·3	10·3	29·0	9·8	5·1	3·8	6·8	235·7	220·0
Hantverkspersonal, manlig .	247	1·6	97·2	0·8	0·0	0·4	0·0	0·0	0·0	0·0	207·4	193·6
» , kvinnlig	83	1·2	94·0	0·0	2·4	0·0	1·2	0·0	0·0	1·2	209·9	195·9
Tvättpersonal, manlig . . .	10	0·0	100·0	0·0	0·0	0·0	0·0	0·0	0·0	0·0	207·2	193·4
» , kvinnlig . .	213	2·8	83·1	3·3	4·7	0·9	4·2	0·0	0·0	1·0	210·9	196·8
Bageripersonal	61	1·6	82·0	3·3	11·5	0·0	1·6	0·0	0·0	0·0	210·3	196·3
Städnings- o. serveringspersonal	190	0·0	21·6	11·0	10·0	33·2	13·7	3·2	0·5	6·8	234·3	218·7
Maskinister	48	6·2	52·1	22·9	6·2	2·1	2·1	2·1	2·1	4·2	217·5	203·0
Eldare	115	1·7	89·6	3·5	0·0	2·6	1·7	0·9	0·0	0·0	209·9	195·9
Renhållningskarlar o. d. . .	38	2·6	63·2	2·6	13·2	7·9	10·5	0·0	0·0	0·0	215·6	201·2
Befallningsmän, trädgårdsmästare o. d.	40	0·0	70·0	7·5	5·0	5·0	5·0	2·5	5·0	0·0	219·2	204·6
Trädgårdsarbetare o. d. . .	78	5·1	60·3	18·0	3·8	9·0	3·8	0·0	0·0	0·0	213·9	199·6
Föreståndare i stall, ladugård o. d.	38	0·0	23·7	15·8	10·5	7·9	21·1	15·8	2·6	2·6	236·3	220·5
Magasinsföreståndare . . .	9	0·0	88·9	11·1	0·0	0·0	0·0	0·0	0·0	0·0	208·0	194·1
Chaufförer o. d.	19	0·0	73·6	15·8	5·3	0·0	5·3	0·0	0·0	0·0	212·5	198·3
Post- o. stadsbud	23	4·4	39·1	39·1	8·7	8·7	0·0	0·0	0·0	0·0	214·6	200·3
Nattvakter (yttre)	44	68·2	25·0	6·8	0·0	0·0	0·0	0·0	0·0	0·0	190·1	177·4
Kontorspersonal, manlig . .	42	100·0	0·0	0·0	0·0	0·0	0·0	0·0	0·0	0·0	178·1	166·2
» , kvinnlig .	36	100·0	0·0	0·0	0·0	0·0	0·0	0·0	0·0	0·0	179·4	167·4
Övrig ekonomi- ∫ manlig	6	0·0	33·3	0·0	33·3	0·0	0·0	33·4	0·0	0·0	233·3	217·7
personal . . . ⎩ kvinnlig	4	0·0	0·0	25·0	25·0	0·0	50·0	0·0	0·0	0·0	238·8	222·4
Manlig ekonomipersonal .	*786*	*11·1*	*69·8*	*7·6*	*3·2*	*3·3*	*2·7*	*1·4*	*0·8*	*0·4*	*209·7*	*195·7*
Kvinnlig ekonomipersonal	*956*	*4·9*	*46·6*	*6·1*	*8·4*	*18·0*	*7·8*	*2·8*	*1·6*	*4·3*	*223·9*	*209·0*
Summa ekonomipersonal	**1 742**	**7·7**	**57·1**	**6·8**	**5·9**	**11·3**	**5·5**	**2·1**	**1·1**	**2·5**	**217·5**	**203·0**

I syfte att belysa olikheterna beträffande tjänstgöringsförhållandena inom skilda anstaltsgrupper har uppgjorts efterföljande tablå:

Genomsnittligt antal tjänstgöringstimmar per 30 dagar	Vårdpersonal manlig	Vårdpersonal kvinnlig	Ekonomipersonal manlig	Ekonomipersonal kvinnlig
Statens sinnessjukhus	240	240	208	216
Kommunala sinnessjukhus, större	235	233	208	226
Kommunala sinnessjukhus, mindre	258	258	267	269
Enskilda sinnessjukhus	267	259	229	224
» vårdhem	240	264	300	296
Asyler för obildbara sinnesslöa, i allmän ägo	235	264	234	248
Asyler för obildbara sinnesslöa, » enskild »	—	239	221	237

Djupare inblick i frågan om tjänstgöringstidens längd erhålles, om genomsnittstalen kompletteras med uppgifter om, i vilken utsträckning de verkliga tjänstgöringstiderna vid de skilda anstalterna avvika därifrån. En fördelning ur denna synpunkt av de av anstaltsförvaltningarna redovisade arbetstiderna för smärre personalgrupper har skett i tab. C, låt vara att denna ej kan göra anspråk på att exakt redovisa arbetstiden för de särskilda individerna inom varje sådan grupp. Tabellen utvisar, att ej mindre än omkring 60 % av samtliga vid anstalterna anställda skulle ha en tjänstgöringstid, som ungefär motsvarar den framräknade genomsnittliga. Detta resultat beror emellertid till mycket stor del på den normaliserade tjänstgöringstiden för den talrika vårdpersonalen vid statens sinnessjukhus (jfr ovan), ty beträffande flertalet andra anstaltsgrupper föreligga ganska betydande variationer.

Relativt kort tjänstgöringstid, 220 tim. och därunder, åtnjutes av ungefär $^1/_5$ av personalen, medan omkring $^1/_{40}$ har så lång arbetstid som 280 tim. och däröver. Hithörande personal är dock uteslutande sysselsatt på mindre kommunala och enskilda sinnessjukhus samt vid vårdanstalter för sinnesslöa, där arbetsfördelningen ej är så genomförd som vid större anstalter.

Måltidsraster och annan ledighet. Vid beräkning av tjänstgöringstiden ha, som nämnts, avdrag gjorts för måltidsraster och annan ledighet. Anstaltsledningarna ha även angivit längden av den fastställda ledigheten (inkl. måltidsraster) per dag för såväl vardagar som söndagar. I stor utsträckning gäller emellertid inom sinnessjukvården, att ledighetsförhållandena å söndagar ej mycket avvika från dem å övriga veckodagar, varför det icke ansetts nödvändigt att särskilt behandla söndagsledigheten. Uppgifterna ge vid handen, att personalen i genomsnitt hade 1·8 tim. arbetsfri tid per tjänstgöringsdag. I fråga om de olika anstaltsgrupperna uppvisa enskilda sinnessjukhus, enskilda vårdhem och asyler för obildbara sinnesslöa rätt betydande avvikelser från detta genomsnittstal (resp. 3·0, 2·5, 2·3 tim.).

Genomsnittlig ledighet per dag i timmar (inkl. måltidsraster)	Vårdpersonal	Ekonomipersonal manlig	Ekonomipersonal kvinnlig	Samtliga
Statens sinnessjukhus	1·8	1·6	1·8	1·8
Kommunala sinnessjukhus, större	1·7	1·5	2·3	1·8
Kommunala sinnessjukhus, mindre	2·0	2·3	2·0	2·0
Enskilda sinnessjukhus	3·0	3·0	3·0	3·0
» vårdhem	3·1	2·0	1·8	2·5
Asyler för obildbara sinnesslöa, i allmän ägo	2·2	2·4	2·5	2·3
Asyler för obildbara sinnesslöa, i enskild ägo	1·8	3·0	2·2	2·0
Samtliga anstalter	1·8	1·6	2·0	1·8

Beträffande förhållandena för olika personalgrupper kan hänvisas till tablån å föregående sida, vari upptagits tre huvudgrupper av anställda. En längre gående uppdelning, avseende samtliga anstalter tillhopatagna, ger vid handen, att på det hela taget samma ledighetstid, nämligen omkring 2 tim. per dag, gäller med undantag för kökspersonal. ladugårdsföreståndare o. d., som ha längre ledighet, samt hantverks- och kontorspersonal, chaufförer m. fl., som ha kortare fritid.

Hel- och halvlediga dagar. Då sjukhusarbetet är av sådan karaktär, att allmän söndagsledighet ej kan beredas personal, med undantag för hantverkare o. d. samt kontorspersonal, har man sökt kompensera detta genom att i regelbunden växling införa s. k. hel- och halvlediga dagar. Särskilt beträffande större sinnessjukhus har det i fråga om vårdpersonalen visat sig lämpligt att med bibehållande av en relativt lång daglig tjänstgöring medgiva ett tämligen stort antal fridagar. I vilken utsträckning sålunda hel eller halv dags ledighet beredes personalen framgår av nedanstående översikt (vari två halvlediga dagar räknats lika med en helt ledig):

Genomsnittligt antal lediga dagar per 30-dagarsperiod	Vård-personal	*Ekonomipersonal* manlig	kvinnlig	Samtliga
Statens sinnessjukhus	8·3	5·0	5·7	7·5
Kommunala sinnessjukhus { större	6·9	5·1	5·3	6·6
Kommunala sinnessjukhus { mindre	5·2	3·0	4·1	5·0
Enskilda sinnessjukhus	3·8	2·5	3·7	3·7
» vårdhem	3·4	4·0	2·6	3·1
Asyler för obildbara sinnesslöa { i allmän ägo	4·4	3·0	4·7	4·3
Asyler för obildbara sinnesslöa { i enskild ägo	5·0	4·8	4·9	4·9
Samtliga anstalter	7·6	4·9	5·4	6·9

Av tablån framgår tydligt den skiljaktighet beträffande ledighetsförhållandena mellan större och mindre anstalter, som ovan påpekats och som, om än i mindre utsträckning, synes gälla även ekonomipersonalen.

Vad beträffar de skilda undergrupperna av personal, framgå skiljaktigheterna i fråga om antalet lediga dagar av nedanstående tablå:

Genomsnittligt antal lediga dagar per 30-dagarsperiod.

Överskötare	8·1	Eldare	3·6
Skötare	8·0	Renhållningskarlar o. d.	3·8
E. o. skötare o. manliga elever	8·1	Befallningsmän, trädgårdsmästare o. d.	4·9
Översköterskor	6·7	Trädgårdsarbetare o. d.	4·8
Sköterskor	7·3	Förest. i stall, ladugårdar o. d.	3·8
E. o. sköterskor o. kvinnliga elever	7·8	Magasinsföreståndare	6·2
Kökspersonal, manlig	5·6	Chaufförer	4·0
» kvinnlig	5·1	Post- o. stadsbud	4·0
Hantverkspersonal, manlig	6·0	Nattvakter (yttre)	3·9
» kvinnlig	5·9	Kontorspersonal, manlig	4·8
Tvättpersonal, manlig	6·2	» kvinnlig	4·2
» kvinnlig	5·7	Övrig ekonomipersonal, manlig	3·8
Bageripersonal	4·9	» » » kvinnlig	6·2
Städnings- o. serveringspersonal	5·7		
Maskinister	3·8	Samtliga	6·9

Tjänstgöringstidens förläggning. Vid sidan av tjänstgöringstidens längd, ledighetens utsträckning och förekommande raster utgör arbetstidens förläggning under dygnet en viktig faktor för bedömandet av sinnessjukhuspersonalens arbetsvillkor. I tab. D meddelas vissa data angående tjänstgöringstidens början och slut vid dagtjänstgöring.

Tab. D. Tjänstgöringstidens förläggning under vardagar (dagtjänstgöring).

Anstaltstyper och personalgrupper	Antal av undersökningen berörda personer	Därav (i %) antal personer, för vilka tjänstgöringstiden										
		började kl.					slutade kl.					
		5—5·30	6	6·30	7	7·30—	före 17	17—17·30	18—18·30	19—19·30	20—20·30	21—
Statens sinnessjukhus . . .	4 261	1·3	2·1	75·7	8·1	12·8	1·6	10·2	9·2	78·3	0·7	0·0
Kommunala sinnes- /större	855	0·0	0·0	18·0	77·1	4 9	2·0	1·6	68·7	24·4	0·0	3·3
sjukhus \mindre	407	0·5	1·2	26·1	66·1	6·1	0·0	1·7	19·9	54·8	20·2	3·4
Enskilda sinnessjukhus . .	59	0·0	0·0	0·0	91·5	8·5	0·0	0·0	8·5	30·5	61·0	0·0
» vårdhem	28	0·0	0·0	10·7	50·0	39·3	0·0	0·0	0·0	28·6	60·7	10·7
Asyler för obild-/i allm. ägo	287	1·0	4·9	4·2	81·5	8·4	0·4	3·1	34·1	50·2	12·2	0·0
bara sinnesslå\i ensk. »	75	1·3	2·7	8·0	88·0	0·0	0·0	5·3	25·3	66·7	2·7	0·0
Samtliga anstalter	**5 972**	**1·0**	**1·9**	**58·7**	**27·5**	**10·9**	**1·4**	**7·9**	**19·8**	**66·7**	**3·4**	**0·8**
Manlig vårdpersonal	1 578	0·0	0·0	82·6	17·2	0·2	0·0	·	9·7	87·6	0·7	2·0
Kvinnlig »	3 125	0·0	0·1	64·4	34·0	1·5	0·0	0·0	19·0	77·5	3·1	0·4
Manlig ekonomipersonal . .	561	4·8	3·0	12·9	14·4	64·9	5·2	52·8	37·0	4·3	0·7	0·0
Kvinnlig » . .	708	5·1	13·0	16·1	32·3	33·5	7·9	24·6	32·1	23·0	12·4	0·0

Tabellen ger vid handen, att sjukhusarbetet vanligen börjar mellan kl. 6·30 och 7·30 och vanligen avslutas mellan kl. 18 och 19·30, vilket gäller samtliga anstaltstyper. De avvikelser härifrån, som förekomma, hänföra sig huvudsakligen till ekonomipersonalen, vilken i stor utsträckning börjar arbetsdagen först efter kl. 7 och ofta avslutar sin tjänstgöring mellan kl. 17 och 19. I fråga om vårdpersonalen börjar den övervägande delen (83 % av den manliga och 64 % av den kvinnliga) arbetet kl. 6·30 och avslutar detsamma kl. 19 à 19·30 (88 % av den manliga och 78 % av den kvinnliga personalen). Här må emellertid anmärkas, att för vårdpersonalen vid statens sinnessjukhus, för vilken nyss angivna tider nästan undantagslöst gälla, var femte eller sjätte dag tillkommer kvällstjänstgöring efter den ordinarie arbetstidens slut till omkring kl. 22, då nattjänsten plägar börja.[1]

I tab. D har det emellertid ej varit möjligt att upptaga all ekonomipersonal, då för densamma — särskilt beträffande å ena sidan köks- och serveringspersonal, å den andra maskinister och eldare — i stor utsträckning gäller, att arbetet utföres i enlighet med en mer eller mindre genomförd skiftin-

[1] Vad beträffar vårdpersonalens nattjänstgöring är denna i fråga om statens sinnessjukhus vid så gott som alla anstalter förlagd till tiden mellan kl. 21 à 22 och kl. 6·30. Angående större kommunala sinnessjukhus föreligga endast fåtaliga data beträffande dylik tjänstgöring. Vad åter gäller övriga anstalter, torde i stort sett all nattjänstgöring för vårdpersonal vara att betrakta som s. k. passiv tjänst, d. v. s. vederbörande har att vara till hands på sitt rum för förekommande behov. Nattjänst av detta slag förekommer i något skiftande utsträckning, ehuru mestadels blott omkring en gång per månad eller mindre, även för vårdpersonal vid statens sinnessjukhus.

delning eller tjänstgöringsplan, som medför varierande arbetstider under olika dygn. Nämnda förhållanden växla ofta från dag till dag med en »omloppstid» av vanligen 2—3 veckor, ibland dock ända upp till 6 veckor. En sammanfattande översikt av dylika arbetstidsscheman kan, med hänsyn till de skiftande system, som komma till användning, knappast upprättas. Det må dock anmärkas, att man synes ha sökt lösa frågan att förena arbetstidsbegränsning med kontinuerligt arbete längs två skilda linjer, av vilka den ena innebär olika lång arbetstid för den enskilde anställde under skilda dagar, den andra fasthållande av viss normalarbetsdag. Det senare systemet medför ofta mycket komplicerade arbetstidscheman, under det att det förra schemat i allmänhet kan läggas efter något enklare grunder.

En del exempel på växlingarna i arbetsdagens längd för olika personalgrupper meddelas i nedanstående tablå, vilken grundar sig på till undersökningen insända tjänstgöringsscheman beträffande olika anstalter.

Arbetsdagens längd under en fyraveckorsperiod (i timmar).

	Vårdpersonal i allmänhet	Manl. kökspersonal		Kvinnl. kökspersonal		Serveringspersonal		Städerskor	Maskinister		Eldare		Kv. hantverks- o. tvättpers.	Bageripersonal
									vinterhalvåret	sommarhalvåret	vinterhalvåret	sommarhalvåret		
	Ex. 1	Ex. 2	Ex. 3	Ex. 4	Ex. 5	Ex. 6	Ex. 7	Ex. 8	Ex. 9	Ex. 10	Ex. 11	Ex. 12	Ex. 13	Ex. 14
Sönd.	11	10	10	11	4½	12	—	8¼	13½	12	8	8	—	—
månd.	—	10	5¼	11	12	12	—	5¾	8	8	8	8	9	9¼
tisd.	13	10	10	11	4½	5	10	9¾	8	8	8	8	9	8¼
onsd.	10½	—	5¼	11	10	12	10	5¾	8	8	8	8	4½	8¼
torsd.	10½	10	10	11	10	5	6	7¾	9	8	8	8	9	8¼
fred.	—	10	10	—	4½	12	10	9¾	8	8	8	8	9	8¼
lörd.	13	7	—	11	12	5	10	5¼	7	7	8	8	7½	8¾
Sönd.	—	—	—	—	12	—	10	—	—	—	—	—	—	1½
månd.	10½	10	10	11	10	5	7½	5¾	7	7	—	8¾	9	9¼
tisd.	10½	10	5¼	5	10	12	7½	9¾	8	8	8¾	8¾	9	8¼
onsd.	—	10	10	11	4½	5	7½	5¾	8	8	8¾	8¾	4½	8¼
torsd.	10½	7	5¼	—	12	12	6½	7¾	8	8	8¾	8¾	9	8¼
fred.	10½	—	5¼	11	12	5	6½	9¾	8	8	8¾	8¾	9	8¼
lörd.	10½	10	10	11	4½	12	6½	5¾	7½	6	8¾	4¼	7½	8¾
Sönd.	13½	10	10	11	—	12	—	8¼	13½	12	10¾	—	—	—
månd.	—	10	5¼	11	4½	12	9	5¾	8	8	7	8¾	9	9¼
tisd.	10½	10	10	11	12	5	—	9¾	8	8	7	8¾	9	8¼
onsd.	10½	—	5¼	—	12	12	9	5¾	8	8	7	8¾	4½	8¼
torsd.	13	10	10	11	4½	5	9	7¾	9	8	7	8¾	9	8¼
fred.	—	10	10	11	10	12	6	9¾	8	8	7	8¾	9	8¼
lörd.	10½	7	—	11	10	5	9	5¼	7	7	6½	—	7½	8¾
Sönd.	—	—	—	—	4½	—	9½	—	—	—	—	—	—	1½
månd.	10½	10	10	11	12	5	10	5¾	7	7	8	8	9	9¼
tisd.	13	10	5¼	—	4½	12	10	9¾	8	8	8	8	9	8¼
onsd.	—	10	10	11	10	5	—	5¾	8	8	8	8	4½	8¼
torsd.	10½	7	5¼	5	10	12	10	7¾	8	8	8	8	9	8¼
fred.	10½	—	5¼	11	4½	5	10	9¾	8	8	8	8	9	8¼
lörd.	13	10	10	11	12	12	6	5¾	7½	6	—	4¼	7½	8¾
I genomsnitt per vecka	56½	52	48	57½	58¼	57	49	48½	54	52	48	48	48	51¾
» tjänstgöringsdag	11¼	9½	8	10½	8½	8¾	8½	7½	8¼	8	8	8	8	8

Exemplen få dock ej betraktas som typiska för de olika grupperna, utan snarare belysande för de skiftande sätt, på vilka man på olika håll sökt lösa problemet. Schemat för vårdpersonalen torde dock kunna betraktas som i sina huvuddrag återgivande denna grupps tjänstgöringsförhållanden vid flertalet statliga sinnessjukhus.

Semester. En bild av sinnessjukhuspersonalens arbetstidsförhållanden är dock ofullständig med mindre man erhåller upplysning om den semesterledighet personalen erhåller. Exakta uppgifter äro emellertid ganska svåra att lämna, särskilt som på sina håll semesterns längd varierar med anställningstid eller levnadsålder.

Beträffande statens sinnessjukhus gäller i fråga om ordinarie anställda, att arbetsledande personal (11—23 lönegraderna) och kvinnlig sjukvårdspersonal erhålla 25 dagars semester intill fyllda 40 år och därefter 35 dagar samt att manlig sjukvårdspersonal jämte ekonomipersonal inom samma åldersgränser åtnjuta 20 resp. 30 semesterdagar. Extra ordinarie personal erhåller 16 dagars semester efter 2 års anställning, dessförinnan 8 dagar. Vid Stockholms stads sjukvårdsanstalter utgör semestern 14—30 dagar (alltefter levnadsålder) för vårdpersonal, med undantag för elever, vilka erhålla 8 dagars ledighet under de två första anställningsåren. Den ekonomipersonal, som anställes i enlighet med kollektivavtal, erhåller alltefter anställningstidens längd 8—14 (skiftarbetare 18) dagars ledighet. Beträffande Göteborg gäller en semestertid av 8—30 dagar alltefter anställningstid. Översköterskor erhålla i Malmö 35—42 och övrig vårdpersonal 20—25 dagar efter levnadsålder. I fråga om övriga anstalter gäller vanligen följande semestertid: översköterska omkring 30 dagar, manlig vårdpersonal i allmänhet 14—30 dagar, kvinnlig vårdpersonal i allmänhet 2—3 veckor, någon gång en månad, manlig ekonomipersonal 2—3 veckor, kvinnlig ekonomipersonal 2—3 veckor, kontorspersonalen 14—30 dagar.

Arbetstid under längre tidsperioder. Såsom sammanfattning av i det föregående anförda arbetstidsberäkningar må återgivas en tjänstgöringstidsberäkning beträffande dagtjänst under ett helt år, vilken vid ett av de statliga sinnessjukhusen uppgjorts för vårdpersonal:

Tjänstgöring:

238 vardagar kl 6·30—19·00 med 2 tim. måltidsraster = 10·5 tim. per dag	=	2 499	tim.	per	360 dagar
30 helgdagar kl. 6·30—19·00 med 2 tim. måltidsraster = 10·5 tim. per dag	=	315	»	»	»
var 8:e dag kl. 19·00—20 36 = 1 tim. 36 min. per dag	=	72	»	»	»
Summa		2 886	»	»	»

= 240 tim. per 30 dagar

Passiv tjänstgöring: manlig personal var 20:e natt, kvinnlig personal var 6:e kväll.

Ledighet:

var 5:e vardag och varannan helgdag	=	90	dagar	per	360 dagar
en dag extra per halvår	=	2	»	»	»
Summa		92	»	»	»

= 7·7 lediga dagar per 30 dagar

En liknande beräkning rörande samma slag av personal, men gällande blott en månad, kan anföras beträffande ett annat sjukhus:

Alla kategorier av sjukvårdspersonalen ha samma arbetsschema. Såväl vardagar som helgdagar är arbetstiden (kl. 6·30 f. m.—7·30 e. m.) = 13 tim., med avdrag av måltidsrasterna (= 1·75 tim.) = 11·25 tim. Härtill kommer turvis tjänstgöring som kvällsvakt $1^1/_2$ tim. De dagtjänstgörande äro lediga var fjärde vardag och varannan helgdag.

18·75 arbetsvardagar	
2·50 arbetshelgdagar	
21·25 arbetsdagar à 11·25 tim.	= 239·06 tim.
På 30-dygnsserien för var och en 5 kvällsvakter à 1·5 tim.[1]	= 7·50 »
Summa arbetstimmar på 30 dygn för dagtjänstgörande sjukvårdspersonal	246·56 »

Enligt denna beräkning överskjutande 6·6 tim. kompenseras med motsvarande ledighet någon lämplig eftermiddag i månaden.

Statens förlikningsmäns verksamhet år 1931.

Enligt statens förlikningsmäns jämlikt 13 § i lagen om medling i arbetstvister avgivna berättelser ävensom de berättelser, som avgivits av under året särskilt förordnade förlikningsmän och förlikningskommissioner, har antalet arbetstvister, vilka varit föremål för någon medlingsåtgärd, under år 1931 utgjort 184, gentemot 228 under närmast föregående år och 202 i medeltal för åren 1915—1930.

I fråga om samtliga för år 1931 redovisade tvister utom fyra har förhandling mellan parterna ägt rum inför förlikningsman eller förlikningskommission.

Antalet *förhandlingsärenden* är sålunda 180. Av dem utgöra 18 emellertid endast fortsättning av ärenden, som redovisats i föregående års statistik. Den efterföljande framställningen avser enbart de under år 1931 tillkomna förhandlingsärendena, till antalet 162.

Av ifrågavarande 162 förhandlingsärenden kommo 26 på första distriktet, 20 på andra, 23 på tredje, 30 på fjärde, 23 på femte, 22 på sjätte och 11 på sjunde distriktet samt 6 på särskilt förordnade förlikningsmän och förlikningskommissioner; därjämte behandlades ett ärende först av fjärde och sedan av tredje distriktets förlikningsman. Arbetsinställelse förelåg i 62 eller 38·3 % av dessa ärenden. Antalet av ärendena berörda arbetsgivare utgjorde inalles 1 465 och antalet arbetare 151 925. Av ärendena med arbetsinställelse berördes i allt 291 arbetsgivare och 36 576 arbetare. 59 av de här redovisade arbetsinställelserna voro strejker, 3 blandade konflikter. I flertalet fall eller 56 (90·3 %) hade arbetsinställelsen utbrutit, innan ännu någon medling kommit till stånd,

[1] Kvällsvakterna bli i fråga om det vanliga dagarbetet lediga en halvtimme tidigare än eljest, vilken lediga halvtimme för enkelhetens skull kan frånräknas den i verkligheten 2 tim. varande kvällsvakten.

under det att blott 6 arbetsinställelser föregingos av förhandlingar inför vederbörande medlare.

En jämförelse med de inhämtade uppgifterna om arbetsinställelser under redogörelseåret giver vid handen, att medlingsverksamheten under år 1931 omfattat sammanlagt 26 % av de arbetsinställelser, som inträffat i riket under nämnda år, och ej mindre än 89 % av de utav dessa arbetsinställelser berörda arbetarna. Vid denna jämförelse har tagits hänsyn till att medlingsverksamheten även avsett en del arbetsinställelser, som utbröto tidigare än år 1931, samt att i vissa fall flera arbetare kunnat beröras av förhandlingarna inför förlikningsmannen än av själva arbetsinställelsen.

Vad de här ifrågavarande förhandlingsärendenas fördelning på olika näringsgrupper beträffar, stå byggnadsverksamheten och transportverksamheten samt trävaruindustrien och skogshanteringen framom de övriga i avseende på antalet ärenden. Beträffande det berörda arbetarantalet kommer metallindustrien främst, och därnäst i ordningen följer textilindustrien.

En fördelning av ärendena efter konflikternas huvudorsaker visar, att bland de 162 nya ärenden, vilka år 1931 blivit föremål för förhandlingar inför förlikningsman eller förlikningskommission, två tredjedelar hänföra sig till lönetvister, eller närmare bestämt 72 (44·4 %) till löneförhöjnings- och 26 (16·0 %) till lönesänkningstvister samt 10 (6·2 %) till tvister om andra lönefrågor. (Anmärkas bör, att det i fråga om några tvister varit i någon mån tvivelaktigt, huruvida löneförhöjnings- eller lönesänkningskravet varit den egentliga orsaken till tvisten.) Av sammanlagda antalet förhandlingsärenden under åren 1915—1930 utgjordes 51·8 % av tvister angående krav på löneförhöjning, under det att tvister orsakade av krav på lönereduktion redovisats till ett antal av 15·6 %.

Vad beträffar medlingens resultat finner man, att av de här berörda 162 ärendena 116, eller 71·6 %, lett till positivt resultat, antingen inför förlikningsman eller inför förlikningskommission. I 46 fall (28·4 %) är medlingen att betrakta såsom väsentligen resultatlös, i det att ärendets slutbehandling övertagits av parterna själva (i två fall hänvisats till arbetsdomstolen och i två till skiljenämnd) eller att tvisten förblivit olöst.

Vid fördelning med hänsyn till resultatets innebörd av de tvister, som bilagts inför förlikningsman eller förlikningskommission, framgår att 89 eller 55·0 % av hela antalet år 1931 tillkomna förhandlingsärenden avgjorts genom kompromiss, medan 8 (4·9 %) utfallit i enlighet med arbetsgivarens och 19 (11·7 %) i enlighet med arbetarnas fordringar.

Arbetsinställelser i Sverige år 1931.

Under år 1931 ha enligt tillgängliga uppgifter i Sverige inträffat 193 arbetsinställelser (strejker och lockouter). Antalet arbetsinställelser av olika karaktär ävensom antalet därav direkt berörda arbetsgivare och arbetare samt antalet genom arbetsinställelserna förlorade arbetsdagar framgå av nedanstående tabell, som även upptager motsvarande uppgifter för åren 1918—1930.

År	Strejker			Lockouter			Arbetsinställelser av bland. karaktär			Hela antalet			
	Antal	Arbetare	Förlorade arbetsdagar (tusental)	Antal	Arbetare	Förlorade arbetsdagar (tusental)	Antal	Arbetare	Förlorade arbetsdagar (tusental)	arb.-inst.	arbetsgivare	arbetare	förlorade arbetsdagar (tusental)
1918	668	50 377	1 078	10	756	18	30	10 090	340	**708**	**2 689**	**61 223**	**1 436**
1919	414	69 980	1 859	10	727	15	16	10 334	422	**440**	**2 363**	**81 041**	**2 296**
1920	455	42 657	1 928	9	37 988	3 225	22	58 394	3 790	**486**	**2 954**	**139 039**	**8 943**
1921	302	44 053	2 336	22	742	83	23	4 917	244	**347**	**2 322**	**49 712**	**2 663**
1922	354	43 547	1 713	11	287	11	27	31 845	951	**392**	**1 260**	**75 679**	**2 675**
1923	192	42 995	1 791	6	21 506	661	8	38 395	4 455	**206**	**799**	**102 896**	**6 907**
1924	238	19 495	884	11	1 545	89	12	2 936	232	**261**	**877**	**23 976**	**1 205**
1925	211	20 438	937	15	117 772	1 295	13	7 568	328	**239**	**1 577**	**145 778**	**2 560**
1926	191	28 046	1 622	4	24 116	62	11	729	27	**206**	**504**	**52 891**	**1 711**
1927	164	7 634	350	15	1 142	28	10	701	22	**189**	**334**	**9 477**	**400**
1928	173	18 055	1 006	12	48 748	3 558	16	4 658	271	**201**	**776**	**71 461**	**4 835**
1929	155	12 176	635	9	138	5	16	362	27	**180**	**489**	**12 676**	**667**
1930	238	19 675	976	10	262	29	13	814	16	**261**	**803**	**20 751**	**1 021**
1931	*179*	*40 300*	*2 613*	*6*	*346*	*7*	*8*	*253*	*7*	**193**	**528**	**40 899**	**2 627**

De redovisade arbetsinställelsernas antal år 1931 utgjorde alltså 193. Antalet av arbetsinställelserna berörda arbetsgivare utgjorde under redogörelseåret 528, antalet berörda arbetare utgjorde 40 899, och de förlorade arbetsdagarnas antal har beräknats till 2 627 000. I denna summa ha inräknats omkring 53 000 arbetsdagar, som under år 1931 förlorats på tidigare påbörjade och redovisade konflikter.

Redogörelseårets största konflikt var en strejk inom textilindustrien, som berörde omkring 31 000 arbetare, och genom vilken c:a 2 100 000 arbetsdagar gingo förlorade.

En strejk vid några brädgårdsfirmor i Halmstad tilldrog sig uppmärksamhet genom en viss oroande karaktär. Än mer anmärkningsvärda i sådant hän-

seende blevo vissa av en strejk vid en sulfatfabrik i Marmaverken föranledda sympatistrejker, i samband med vilka de allbekanta händelserna i Ådalen inträffade.

Arbetsinställelsernas fördelning på olika *näringsgrupper* framgår av följande tabell:

Näringsgrupper	Arbetsinställelser	Arbetsgivare	Arbetare	Förlorade arbetsdagar
Malmbrytning och metallindustri . .	8	10	137	4 750
Jord- och stenindustri	17	17	717	19 900
Trävaruindustri och skogshantering .	32	39	2 307	94 500
Pappers- och grafisk industri	6	13	1 970	242 750
Livsmedelsindustri	5	28	72	800
Textil- och beklädnadsindustri . . .	4	119	31 877	2 102 360
Läder-, hår- och gummivaruindustri .	6	43	183	9 200
Kemisk-teknisk industri	1	1	30	0
Byggnadsverksamhet	82	176	3 011	142 200
Allmänna verk och arbeten m. m. . .	2	2	52	4 000
Handel och varulager	7	7	54	2 000
Land- och sjötransport	8	18	151	3 500
Jordbruk och fiske	4	44	167	40
Annan yrkesrörelse	11	11	171	1 400
Summa	**193**	**528**	**40 899**	**2 627 400**

Om man för de till industrien hörande näringsgrupperna sammanställer antalet förlorade arbetsdagar med de på dessa områden sysselsatta arbetarnas antal, finner man, att genom arbetsinställelser förlorats i genomsnitt 5·0 arbetsdagar per anställd arbetare under redogörelseåret. Motsvarande siffra var för år 1930 1·7, för år 1929 0·9, för år 1928 10·3, för åren 1910—1927 i medeltal 4·1 (år 1920 20·8), för år 1909 (storstrejksåret) 29·3 och för perioden 1903—1908 i medeltal 2·6.

Arbetsinställelsernas och de därav berörda arbetarnas fördelning med hänsyn till konflikternas *resultat* framställes i efterföljande tablå:

Resultat	Arbetsinställelser				Av arbetsinställelser berörda arbetare			
	1921—1930		1931		1921—1930		1931	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Arbetsgivarnas villkor . .	419	16·9	43	22·3	90 242	16·0	2 486	6·1
Arbetarnas fordringar . .	571	23·0	55	28·5	24 031	4·2	1 660	4·0
Kompromiss	1 266	51·0	81	42·0	442 012	78·2	36 442	89·1
Okänt eller oavgjort . .	226	9·1	14	7·2	9 012	1·6	311	0·8
Summa	**2 482**	**100·0**	**193**	**100·0**	**565 297**	**100·0**	**40 899**	**100·0**

Bland arbetsinställelsernas *orsaker* ha efter vanligheten lönefrågorna varit de mest framträdande.

En närmare översikt av konflikternas orsaker och resultat lämnas i följande sammanställning:

Orsaker \ Resultat	Arbetsgivarnas villkor		Kompromiss: I huvudsak ag:s villkor		Kompromiss: Lika eftergifter		Kompromiss: I huvudsak arb:s fordringar		Arbetarnas fordringar		Okänt eller oavgjort		Hela antalet	
	Arb. inst.	Arb.	Arb. inst.	Arb.	Arb. inst.	Arb.	Arb. inst.	Arb.	Arb. inst.	Arb.	Arb. inst.	Arb.	arb. inst.	arb.
Löneförhöjning . .	16	579	9	31879	18	572	9	196	10	141	4	108	**66**	**33 475**
Lönesänkning . .	—	—	2	505	5	287	5	199	5	750	1	16	**18**	**1 757**
Andra lönefrågor .	10	343	1	419	4	117	4	289	6	121	1	9	**26**	**1 298**
Arbetstiden . . .	—	—	—	—	—	—	2	47	—	—	—	—	**2**	**47**
Kollektivavtal . .	1	3	—	—	3	72	5	56	21	333	2	76	**32**	**540**
Föreningsrätten .	—	—	—	—	—	—	—	—	4	73	—	—	**4**	**73**
Företrädesrätt till arbete	5	115	—	—	2	240	3	113	2	22	2	14	**14**	**504**
Arbetares antagande o. avskedande	4	968	—	—	1	7	—	—	3	40	—	—	**8**	**1 015**
Arbetets ledning och fördelning . . .	3	45	1	9	—	—	—	—	2	160	2	17	**8**	**231**
Tolkning av avtal	—	—	—	—	—	—	—	—	1	15	—	—	**1**	**15**
Sympatiåtgärder .	2	21	5	1 400	—	—	1	18	—	—	1	9	**9**	**1 448**
Andra orsaker . .	2	412	1	17	—	—	—	—	1	5	1	62	**5**	**496**
Summa	**43**	**2 486**	**19**	**34229**	**33**	**1 295**	**29**	**918**	**55**	**1 660**	**14**	**311**	**193**	**40 899**

Av de 193 arbetsinställelserna ha enligt föreliggande uppgifter 86 föregåtts av förhandlingar parterna emellan, under det att i 107 fall dylika icke ägt rum eller uppgift i detta hänseende saknats. Vid 54 arbetsinställelser ha förhandlingar ägt rum inför *statens medlingsorgan*. Av ifrågavarande konflikter ha 44 fått sin slutliga lösning genom förlikningsmans eller förlikningskommissions medverkan. Övriga konflikter ha i regel bilagts genom underhandling mellan parterna, direkt eller genom delegerade, eventuellt med biträde av representanter för vederbörande organisationer.

De tyska hushållskostnadsundersökningarna 1927/28.

Riksomfattande officiella hushållskostnadsundersökningar ha kommit till utförande i Tyskland år 1907 och nu senast 1927/28. Till år 1915 planerades en dylik större undersökning, som dock måste inställas på grund av kriget. Sedermera ha de ekonomiska förhållandena i Tyskland varit sådana, att hushållskostnadsundersökningar näppeligen kunnat företagas förrän 1927, då en viss stabilisering inträtt. Mindre undersökningar av privat och kommunal natur inom vissa landsdelar, yrkeskategorier och socialklasser ha emellertid efter kriget utförts i rätt stor utsträckning.

1927/28 års tyska hushållskostnadsundersökning[1], som nyligen avslutats och offentliggjorts, är i flera avseenden märklig både i fråga om utförande och resultat. Undersökningen, som omfattar arbetare, anställda[2] och tjänstemän i 60 tyska städer, är av representativ natur och har utförts enligt den intensiva metoden. Densamma grundar sig å hushållsräkenskaper förda under ett helt år (mars 1927—februari 1928). Ungefär 2 400 hushåll ha deltagit i undersökningen, av vilka dock 374 eller c:a 15 % icke fullföljde räkenskaperna. Sammanlagt 2 036 avslutade hushållsböcker ställdes till den bearbetande myndighetens förfogande. För bearbetningen utvaldes 1 940 hushåll, varav kommo på arbetare 896, anställda 546 samt tjänstemän 498. Undersökningsresultatet är i första hand ägnat att giva en inblick i levnadsförhållandena i storstäderna, i det att 85·0 % av de av utredningen berörda familjerna voro bosatta i dylika stadssamhällen, 14·7 % i medelstora städer och endast 0·3 % i mindre städer.

Liksom år 1907 utfördes undersökningarna av Statistisches Reichsamt under medverkan av de lokala myndigheterna å resp. orter, vilka i sin tur understöddes av ett flertal olika organisationer och föreningar, i synnerhet husmoders- och konsumtionsföreningar. För varje godkänd hushållsbok utbetalades av statsmedel 20 RM, vartill så gott som alla i undersökningen deltagande städer lade en tilläggspremie på samma belopp.

Urvalet av bokförare träffades så, att om möjligt typiska inkomstklasser i de viktigaste näringsgrenarna samt yrkeskategorierna blevo representativt företrädda. Särskilt stora voro svårigheterna att erhålla mera noggrant förda årsräkenskaper för hushåll inom de lägsta inkomstklasserna. Såväl intresset för som uthålligheten i det krävande bokföringsarbetet är oftast minimalt bland de ekonomiskt svagaste hushållen, en iakttagelse som ständigt gjorts i skilda länder vid liknande undersökningar.

---

[1] Statistisches Reichsamt. Die Lebenshaltung von 2 000 Arbeiter-, Angestellten- und Beamtenhaushaltungen. Erhebungen von Wirtschaftsrechnungen im Deutschen Reich vom Jahre 1927/28. Berl. 1932. (Einzelschriften zur Statistik des Deutschen Reichs. Nr 22: 1—2.)

[2] Med anställda (Angestellte) förstås personer i såväl privat som allmän tjänst, vilka icke äro kroppsarbetare och i motsats till tjänstemän (Beamte) icke ha sina anställningsvillkor fastställda genom lag.

För undersökningens genomförande kommo två formulär till användning, nämligen dels en hushållsbok och dels ett särskilt frågeformulär rörande bostadsförhållandena.

I *hushållsboken* meddelades å särskild plats uppgifter rörande antalet hushållsmedlemmar, deras ålder, kön och eventuella yrken ävensom uppgifter om enskild hushållsmedlems eventuella frånvaro under viss tid, mer regelbunden förtäring utanför hemmet, gäster o. dyl. Även uppgift om bostadens storlek (rumsantal) samt bostadshusets ålder (färdigbyggt före eller efter 1 juli 1918) skulle lämnas. På vänstersidan av varje uppslag i hushållsboken antecknades hushållets inkomster, vilka voro specificerade å mannen, hustrun och barnen, samt inkomst genom uthyrning i andra hand av någon del av bostaden och »övriga inkomster». Mer anmärkningsvärda omständigheter i samband med inkomsternas förvärvande skulle noggrant angivas. Beträffande utgifterna skulle dessa föras i tvenne kolumner, av vilka den ena var avsedd för kontanta köp och den andra för köp å kredit eller genom avbetalning. De inköpta varukvantiteterna skulle i samband härmed antecknas i särskilda kolumner och varuslagets namn och kvalitet noggrant angivas. Hushållsbokens utgiftssida saknade sålunda fasta rubriker och de verkställda köpen samt i samband därmed stående utgifter antecknades i tur och ordning. Detta system torde i viss mån underlätta själva bokföringsarbetet och minska kostnaderna för tryckningen av hushållsböckerna, men å andra sidan avsevärt öka kostnaderna för bearbetningen, som härigenom blir mer arbetskrävande än om hushållsboken förses med fasta rubriker. Vid den senaste norska hushållskostnadsundersökningen år 1927/28[1], vilken även avsåg ettåriga räkenskaper, praktiserades likaledes detta system, medan vid flertalet undersökningar av liknande slag i Sverige[2] och vid t. ex. de senaste undersökningarna i Danmark (1930) och Finland (1928) — båda ännu ofullbordade — hushållsboken alltid varit försedd med varurubriker, vilket sistnämnda system jämväl förordades vid andra socialstatistiska konferensen i Genève år 1925.[3]

Räkenskaperna skulle dagligen avslutas genom en hopsummering av utgifter och inkomster. Hushållsboken innehöll 12 månadshäften, vilka vid resp. kalendermånaders slut insändes till Statistisches Reichsamt för bearbetning.

De av hushållsundersökningen berörda familjernas bostadsförhållanden underkastades den sista bokföringsmånaden (februari 1928) en specialutredning enligt ett särskilt *bostadsfrågeformulär*. Mycket detaljerade uppgifter begärdes i samband härmed. Sålunda skulle uppgivas, huruvida bostaden var inrymd i ett modernt eller gammalt hus (byggt före eller efter 1 juli 1918), rummens antal och storlek (höjd, längd och bredd i meter) samt antalet fönster, rummens belägenhet åt gård, gata eller parkanläggning, fördelningen å de olika rummen av hushållsmedlemmarnas sovplatser, bostadens uppvärmningsanordningar, förekomsten av bad, vatten, gas och elektriskt ljus samt en del

[1] Husholdningsregnskap 1927/1928, Oslo 1929.
[2] Vid en av Stockholms stads statistiska kontor 1907/08 anordnad undersökning tillämpades dock systemet utan varurubriker.
[3] Methods of conducting family budget enquiries. Studies and Reports. Series N (Statistics) N:r 9. Geneva 1926.

övriga bekvämligheter såsom garderober, toaletter m. m. Hyresbeloppets storlek skulle naturligtvis jämväl uppgivas.

Sedan materialet efter vederbörlig granskning bringats i bearbetningsbart skick, grupperades detsamma ur ett flertal olika synpunkter, varefter inkomster, utgifter och förbrukningsmängder beräknats i medeltal per hushåll och konsumtionsenhet. Omräkningen av hushållsmedlemmar till konsumtionsenheter har skett på grundval av nedanstående skalor, varvid konsumtionen hos en vuxen man satts lika med 100.

Konsumtionsenhetsskalor.

1. Födoämnen.

	Män	Kvinnor
0— 9 år	50	50
10—14 år	75	75
15 år och däröver	100	90

2. Övriga förnödenheter.

	Män	Kvinnor
0— 5 år	20	20
6— 9 år	30	30
10—14 år	50	50
15—19 år	70	70
20 år och däröver	100	90

Den till del I av undersökningen fogade tabellöversikten består av tre avdelningar, belysande levnadskostnaderna och livsföringen bland resp. arbetare, anställda och tjänstemän. Särskild uppmärksamhet har ägnats frågor i samband med arbetslöshetens inverkan å levnadsförhållandena bland arbetarfamiljer, kredit- och kontanthandelns utbredning och omfattning inom olika socialklasser och inkomstgrupper samt den inverkan de minderåriga barnens antal utövar å utgifterna och konsumtionens sammansättning.

Förutom de i del I företagna bearbetningarna av primärmaterialet redovisas i del II uppgifter rörande inkomster och utgifter samt konsumerade kvantiteter livsmedel för var och en av de 1 940 av undersökningarna berörda familjerna med angivande av bostadsort, familjeförsörjarens yrke eller titel, antal personer i hushållet och deras ålder. Denna redovisning av materialet kan vara värdefull ur den synpunkten, att möjligheter beretts till verkställande av andra grupperingar än de i del I utförda. På grund av kostnadsskäl redovisas som regel ej dylika individualuppgifter vid så pass omfattande levnadskostnadsundersökningar som här är fråga om. Av de i Sverige åren 1913/14, 1920 samt 1922/23 utförda hushållskostnadsundersökningarna har sålunda endast beträffande den förstnämnda en dylik detaljredovisning ägt rum.

Inkomsternas och utgifternas fördelning å större huvudposter återgives i efterföljande tab. A.

Familjeförsörjarens huvudinkomst uppgår till drygt $^4/_5$ av hushållets totalintäkter. Bland tjänstemän och anställda spelar mannens inkomst en relativt större roll än bland arbetarhushållen. Beträffande hustruns arbetsinkomst är densamma både absolut och relativt taget av större betydelse för arbetarfamiljerna än för övriga socialklasser. Detsamma gäller jämväl övriga familjemedlemmars arbetsinkomster, vilka bland arbetarhushåll belöpa sig till 4·8 % av totalinkomsterna, men i tjänstemannahushållen uppgår till endast 1·4 %. Till

Tab. A. Inkomster och utgifter i medeltal per hushåll.

	Arbetare		Anställda		Tjänstemän	
Inkomster.	RM	%	RM	%	RM	%
Familjeförsörjarens arbetsinkomst . .	2 682·33	80·7	4 106·54	87·2	4 698·86	87·8
Hustruns » . .	142·10	4·3	39·76	0·8	18·94	0·4
Övriga familjemedl. » . .	159·21	4·8	95·85	2·0	78·50	1·5
Inkomst av rörelse, försäkring, ränta, understöd och gåvor m. m.	267·42	8·0	289·22	6·2	337·94	6·3
Summa verkliga inkomster	**3 251·06**	**97·8**	**4 531·37**	**96·2**	**5 134·24**	**96·0**
Uttagna sparmedel	32·51	1·0	96·10	2·0	93·48	1·7
Upptagna lån	30·17	0·9	73·59	1·6	108·66	2·1
Ej redovisade intäkter	11·38	0·3	11·26	0·2	12·99	0·2
Tillhopa	**3 325·12**	**100·0**	**4 712·32**	**100·0**	**5 349·37**	**100·0**
Utgifter.						
Födo- och njutningsämnen	1 506·99	45·3	1 624·81	34·5	1 775·74	33·2
Bostad	333·12	10·0	543·78	11·5	640·93	12·0
Bränsle och lyse	120·61	3·6	166·53	3·5	198·36	3·7
Beklädnad	386·71	11·7	536·83	11·4	679·21	12·7
Skatt o. oblig. försäkr.	290·18	8·7	377·23	8·0	251·27	4·7
Övriga utgifter	608·97	18·3	1 309·01	27·8	1 626·05	30·4
Summa verkliga utgifter	**3 246·58**	**97·6**	**4 558·19**	**96·7**	**5 171·56**	**96·7**
Besparingar	47·79	1·5	87·68	1·9	84·67	1·6
Avbetalning å lån	23·19	0·7	60·76	1·3	86·44	1·6
Ej redovisade utbetalningar	7·56	0·2	5·69	0·1	6·70	0·1
Tillhopa	**3 325·12**	**100·0**	**4 712·32**	**100·0**	**5 349·37**	**100·0**

jämförelse härmed kan nämnas, att enligt 1923 års svenska levnadskostnadsundersökning mannens arbetsinkomst bland industriarbetarhushåll belöpte sig till 86·0 % av hushållets totalinkomster, bland lägre tjänstemän till 89·9 % och inom medelklasshushållen till 90·5 %. Hustruns inkomst utgjorde däremot endast resp. 1·9, 1·0 och 2·8 % och barnens bidrag resp. 4·3, 1·9 och 0·6 %.

Vändes uppmärksamheten på utgifterna och deras fördelning på de olika utgiftsposterna, iakttages en högre utgiftsprocent för födo- och njutningsämnen bland arbetarhushållen än bland övriga hushåll. Utgiften för bostad, som för arbetarfamiljerna belöper sig i genomsnitt till 10 %, är däremot något högre för anställda (11·5 %) och tjänstemän (12·0 %). Utgifterna för bränsle och lyse taga ungefär lika stor del av totalinkomsterna i anspråk inom samtliga tre socialklasser. Utgifterna för beklädnad uppgå för arbetarfamiljerna till 11·7 % av totalinkomsterna. Motsvarande utgiftsprocent för tjänstemannahushållen var något större. Enligt nyssnämnda svenska undersökningar uppgingo utgifterna för beklädnad till i genomsnitt 14 % för arbetare och lägre tjänstemän tillhopatagna och inom medelklasshushållen till 12·2 %. Med skatter ha i ovanstående tablå även sammanräknats avgifter för obligatoriska försäkringar, medan avgifterna för frivilliga försäkringar ingå i posten »övriga utgifter». För arbetare och anställda belöpa sig utgifterna för skatt etc.

till resp. 8·7 och 8·0 % av totalinkomsterna, medan motsvarande utgiftsprocent för tjänstemännen stannade vid endast 4·7 %. I Sverige uppgick skatternas andel av totalinkomsten vid tidpunkten för senaste hushållskostnadsundersökning till 7·8 % för arbetare och lägre tjänstemän samt till 12·2 % för medelklassfamiljerna.[1] Den större skattetunga arbetare och anställda i Tyskland enligt nyssnämnda siffror ha att bära i jämförelse med tjänstemännen är helt förorsakad av de stora avgifterna för obligatorisk socialförsäkring. För en arbetarfamilj belöpa sig dessa avgifter till 208·69 RM samt för anställda och tjänstemän till resp. 170·70 och 4·69 RM. Övriga skatter utgjorde däremot för arbetare, anställda och tjänstemän resp. 81·49, 206·53 och 246·58 RM.

Inom posten »övriga utgifter» märkas för arbetarhushållen föreningsavgifter samt avgifter för frivilliga försäkringar, vilka uppgå till 3·8 % av totalutgifterna (enligt den svenska undersökningen 4·9 %), inventarier, reparationer och renhållning av bostaden 3·9 %, tvätt 1·1 %, hälso- och sjukvård 1·4 % samt bildningsändamål 2·0 %. För anställda och tjänstemän belöper sig utgiftsprocenten för försäkringsavgifter samt avgifter för frivilliga försäkringar till resp. 5·5 och 4·0 %, inventarier, reparationer och renhållning av bostaden resp. 5·5 och 6·4 %, tvätt 1·3 och 1·2 %, bildningsändamål resp. 2·9 och 3·7 % samt hälso- och sjukvård resp. 2·0 och 2·6 %.

I efterföljande tab. B redovisas förbrukade mängder av födo- och njutningsämnen per år och konsumtionsenhet samt den dagliga kostens näringsvärde. Skillnaderna i konsumtionsavseende de olika socialklasserna emellan äro icke nämnvärt stora. De per år och konsumtionsenhet förbrukade kvantiteterna äro beträffande anställda och tjänstemän för de flesta varuslag nästan identiska. Ölkonsumtionen är något större bland arbetare än bland anställda och tjänstemän, men förbrukningen av vin mindre. Förbrukningen av cigarrer är dubbelt så stor bland tjänstemän som bland arbetare, vilka däremot förbruka mera cigarretter och tobak. Bland de anställda är cigarrettrökningen av betydligt större omfattning än inom övriga socialklasser.

För fastställande av *födans sammansättning och värde* ur näringsfysiologisk synpunkt har beräknats dels den dagliga kostens äggvitehalt samt dels den energimängd densamma representerar i bruttokalorier. En fullvuxen manlig arbetare tillföres dagligen i genomsnitt 82·2 gr äggvita, varav 42·4 gr eller 51·6 % härröra från animaliska livsmedel, samt 38·4 gr eller 46·7 % från vegetabiliska födoämnen. Bland anställda och tjänstemän uppgår dagskonsumtionen av äggvita till resp. 84·2 och 87·0 gr. Kostens större äggvitehalt inom de högre socialklasserna sammanhänger framför allt med deras större konsumtion av animaliska livsmedel. Den äggvita, som konsumeras ur vegetabiliska livsmedel, är lika stor inom arbetar- som tjänstemannahushåll. Förutom större äggvitehalt är kosten inom de högre socialklasserna jämväl energirikare, i det att antalet bruttokalorier per dag och konsumtionsenhet

[1] De i Sverige förekommande obligatoriska olycksfalls- och pensionsförsäkringsavgifterna inbetalas som bekant i samband med skatten och torde även av hushållsbokförarna så gott som undantagslöst ha redovisats som skatteutgifter.

Tab. B. Förbrukningen av födo- och njutningsämnen i kg per år och konsumtionsenhet samt den dagliga kostens sammansättning och näringsvärde.

Varuslag	Kvantitet per år och konsumtionsenhet			Gr äggvita per dag och konsumtionsenhet			Bruttokalorier per dag och konsumtionsenhet		
	arbetare	anställda	tjänstemän	arbetare	anställda	tjänstemän	arbetare	anställda	tjänstemän
Mjölk . . . . . liter	150·1	154·9	163·2	13·9	14·5	15·2	251	265	278
Smör . . . . . kg	5·9	11·6	11·7	0·1	0·2	0·2	130	253	256
Ost . . . . . »	4·8	5·4	5·4	3·4	3·8	3·8	35	40	40
Ägg . . . . . styck	152	179	177	2·6	3·0	3·0	30	36	35
Margarin . . . . . kg	9·7	6·9	6·7	0·1	0·1	0·1	206	147	142
Övrigt animaliskt fett . . »	4·5	3·5	3·5	0·0	0·0	0·0	111	85	85
Nötkött . . . . . »	6·4	7·8	7·8	2·9	3·5	3·6	20	24	25
Fläsk . . . . . »	7·8	7·9	8·1	2·9	2·9	3·0	57	57	58
Kalvkött . . . . . »	1·5	2·6	2·7	0·8	1·3	1·4	4	7	7
Korv och uppskuret . . . »	13·4	13·6	13·7	6·6	6·7	6·7	126	127	129
Övriga köttvaror och charkuterier . . . . . »	17·2	16·4	16·2	6·8	6·7	6·8	115	113	114
Fisk . . . . . »	6·6	7·7	7·4	2·3	2·5	2·4	17	19	19
Bröd och andra bagerivaror »	112·2	105·5	109·7	21·0	19·8	20·6	778	755	776
Mjöl, gryn m. m. . . . . »	24·5	21·2	24·5	8·0	6·9	7·9	234	204	235
Potatis . . . . . »	153·6	143·0	153·9	6·3	5·9	6·3	327	305	328
Grönsaker . . . . . »	39·9	43·9	41·5	1·8	1·8	1·8	24	27	25
Frukt och fruktkonserver »	31·0	43·1	47·5	0·7	0·8	1·0	67	91	101
Socker . . . . . »	16·6	16·9	18·4	—	—	—	179	183	198
Kaffe, the och kakao . . »	5·1	4·9	5·0	0·3	0·3	0·3	5	6	6
Övriga vegetabiliska livsmedel . . . . . »	10·9	11·2	11·6	0·3	0·6	0·5	76	81	86
Förtäring utom hemmet .	—	—	—	0·9	2·5	2·0	16	43	35
Öl . . . . . liter	33·7	28·3	26·8	0·5	0·4	0·4	44	37	35
Brännvin . . . . . »	0·6	0·9	0·8	—	—	—	5	7	7
Vin . . . . . »	2·7	3·6	4·2	—	—	—	7	9	10
Alkoholfria drycker . . . »	2·0	2·7	2·2	—	—	—	2	3	3
Cigarrer . . . . . styck	48	65	94	—	—	—	—	—	—
Cigarretter . . . . . »	179	243	136	—	—	—	—	—	—
Tobak . . . . . kg	0·5	0·3	0·4	—	—	—	—	—	—
Tillhopa	—	—	—	82·2	84·2	87·0	2 866	2 924	3 033
Därav livsmedel: animaliska .	—	—	—	42·4	45·2	46·2	1 102	1 173	1 188
vegetabiliska	—	—	—	38·4	36·1	38·4	1 690	1 652	1 755
Förtäring utom hemmet och färdiglagad mat	—	—	—	0·9	2·5	2·0	16	43	35
Njutningsmedel	—	—	—	0·5	0·4	0·4	58	56	55

för arbetare belöpte sig till 2 866 men för anställda och tjänstemän till resp. 2 924 och 3 033. Även om användandet av en annan konsumtionsenhetsskala än i Sverige gör en jämförelse vansklig, torde de nyssnämnda kaloritalen för födans näringsvärde vara påfallande låga i förhållande till motsvarande svenska undersökningsresultat 1923, ehuru dessa uttryckts i s. k. nettokalorier. Från de vegetabiliska födoämnena hämtas resp. 58·9, 56·5 och 57·9 % av kostens sammanlagda kalorivärde. Till belysande av olikheterna beträffande kostens kvalitet återgives i efterföljande tablå vissa beräkningar rörande medelkostnaden per 100 gr äggvita och 10 000 kalorier inom nyssnämnda socialklasser.

Medelkostnad (RM) per 100 gr äggvita och 10 000 bruttokalorier inom olika socialklasser.

	Animaliska livsmedel		Vegetabiliska livsmedel		Färdiglagad mat och förtäring utom hemmet		Samtliga födoämnen	
	100 gr äggvita	10 000 kalorier	100 gr äggvita	10 000 kalorier	100 gr äggvita	10 000 kalorier	100 gr äggvita	10 000 kalorier
Arbetare	1·56	6·00	1·28	2·91	2·60	14·65	1·44	4·19
Anställda	1·74	6·72	1·57	3·43	2·46	14·83	1·69	4·94
Tjänstemän	1·72	6·71	1·52	3·29	2·50	14·30	1·65	4·79

Bland de anställda uppgår sålunda nämnda kostnad per 100 gr äggvita till 1·69 RM, för tjänstemän till 1·65 RM och för arbetare till 1·44 RM. Beträffande såväl de vegetabiliska som de animaliska livsmedlen ställer sig medelkostnaden högre bland de anställda än för övriga socialklasser. Samma iakttagelse göres jämväl med avseende på kostnaden per 10 000 kalorier.

Jämföres välståndsgraden, utgiften för födoämnen, kostens kvalitet samt dess näringsfysiologiska värde inom de olika socialklasserna, iakttages såsom av nedanstående tablå framgår, att medan inkomsten per konsumtionsenhet var 66 % högre bland tjänstemanna- än arbetarhushållen, utgiften för födoämnen per konsumtionsenhet däremot endast var 21 % högre.

	Inkomst per kons.-enhet	Utgift för födoämnen per kons.-enhet	Kostnad per 100 gr äggvita	Kostnad per 10 000 kalorier	Konsumtion av äggvita	Konsumtion av kalorier
Arbetare	100	100	100	100	100	100
Anställda	158	120	117	118	103	102
Tjänstemän	166	121	115	114	106	106

Kostens äggvitehalt och energirikedom var trots det 66 % högre välståndet bland tjänstemannahushållen endast 6 % högre än beträffande arbetarhushållen. Om kostens näringsvärde sålunda icke är nämnvärt större inom tjänstemannaklassen än inom arbetarklassen, så är däremot kostens kvalitet avsevärt högre, vilket framgår därav, att medelkostnaden per 100 gr äggvita är 15 % högre och beträffande 10 000 kalorier 14 % högre bland tjänstemän än arbetarfamiljer.

Av de undersökta arbetarhushållen drabbades under räkenskapsåret familjeförsörjaren i 115 fall av *arbetslöshet*. För erhållande av full jämförbarhet

mellan vederbörande familjers hushållning före som under arbetslöshetsperioden kunde dock endast 54 räkenskapsböcker ifrågakomma för bearbetning. Antalet arbetslösa veckor uppgick i medeltal till 15. Före och efter arbetslöshetsperioden belöpte sig månadsinkomsten till i medeltal 257·20 RM men nedgick under arbetslöshetsperioden till 178·66 RM, vilket motsvarar en inkomstminskning av 30·5 %. Arbetsinkomstens andel av hushållets totalinkomster nedgick härvid från 91·4 till 13·0 %. Någon nämnvärd stegring av hustruns och barnens bidrag till hushållets inkomster förmärktes ej under den tid familjeförsörjaren gick arbetslös. Den viktigaste inkomstkällan utgjordes av försäkringsmedel samt understöd och gåvor, vilka båda inkomstposter motsvarade resp. 59·0 och 14·0 % av totalinkomsterna. Någon nämnvärd skuldsättning genom upptagande av lån samt varukredit under arbetslöshetstiden ägde ej rum. Däremot förbrukades tillgängliga sparmedel, vilka utgjorde cirka 10 % av hushållsbudgetens totala inkomstbelopp. Utgifterna för de i hushållningen ingående varuslagen uppvisade i nästan samtliga fall minskning. Utgifterna för enbart livsmedel reducerades med 16·9 %, varvid utgifterna för den animaliska och vegetabiliska födoämneskonsumtionen berördes ungefär lika (resp. 16·1 och 16·8 %), medan däremot utgifterna för måltider utom hemmet samt färdiglagad mat minskades avsevärt mer (51·7 %). Varuslag, för vilka utgiftsminskningen var särskilt stor, voro ost (34·9 %), kaffe (34·3 %), margarin (30·8 %), smör (25·3 %), frukt och grönsaker (23·3 %) samt korv och övriga charkuterivaror (22·2 %). Besparingarna å födoämnesbudgeten uppgingo till sammanlagt 17·61 RM, medan utgifterna för njutningsmedel reducerades med 5·60 RM eller 45·7 %. Bland övriga utgiftsposter, vilka starkt reducerades, märkas framför allt skatt (93·6 %), försäkringsavgifter (81·7 %), rekreation (62·7 %), föreningsavgifter (61·0 %), resor (57·9 %), beklädnad (39·0 %) samt inventarier och underhåll av bostaden (38·5 %).

De tyska levnadskostnadsundersökningarna ha såsom inledningsvis omnämndes även berört frågor i samband med *konsumtionskreditens* utbredning och omfattning. Drygt $^4/_5$ av hushållen bland arbetare och anställda gjorde helt eller delvis sina inköp på kredit. Av tjänstemannahushållen berördes icke mindre än cirka $^9/_{10}$ av kreditsystemet. Kreditköpens procentuella andel av totalutgifterna uppgick för arbetarfamiljer till 4·4 %. För anställda och tjänstemän utgjorde motsvarande procenttal resp. 4·8 och 5·9 %. Kredithandeln är sålunda både i fråga om förekomst och omfattning något starkare företrädd inom den tyska tjänstemannaklassen än bland arbetare och anställda. Detta torde delvis sammanhänga med tjänstemännens säkrare anställningsvillkor, högre inkomster och på grund härav större kreditvärdighet. Ett detaljstudium av siffrorna giver dock vid handen, att tjänstemännen, alldeles bortsett från deras större kreditvärdighet, äro mera benägna för kredithandel än vad fallet är beträffande arbetare. Med stigande inkomster äger kreditsystemet en tendens att öka såväl beträffande utbredning som omfattning bland de tyska tjänstemännen, medan beträffande arbetarklassen tendensen snarare är den motsatta. Sin största ekonomiska betydelse äger kreditsystemet i fråga om köp av möbler, husgerådsartiklar samt reparationer. Närmare $^1/_5$ av den tyska

arbetarklassens behov av dylika varor och tjänster tillgodosågs genom kredit. Tydligen har man här att göra med lång kredit i form av avbetalningsköp. Köp av bränsle- och lyseartiklar samt beklädnadsvaror ävensom utgifter för tvätt, renhållning och hygien sker även i rätt betydande omfattning å kredit. En avsevärt blygsammare roll spelar kredithandeln i fråga om bestridande av utgifter för födo- och njutningsämnen, bostad, bildningsändamål samt nöjen. Enskilda varuslag, som särskilt blivit föremål för kredithandel, äro bland livsmedlen mjölk (19·7 %), potatis (5·4 %) samt bröd (4·8 %). I fråga om utgifter för heminredning, husgeråd och reparationer märkas särskilt möbler, vilka köpas till 35·8 % på kredit. För övriga varuslag framträder kreditköpens omfattning med höga procenttal beträffande kol (18·4 %), beklädnadsartiklar (för män 21·9 % och för kvinnor 8·9 %), radioapparater (9·3 %) samt velocipeder och andra fortskaffningsmedel (44·4 %).

I stort sett överensstämma de under året verkställda kreditköpens storlek med de under räkenskapsåret gjorda avbetalningarna å skuld. Beträffande arbetar- och tjänstemannafamiljer förefinnes dock en viss tendens till ökad skuldsättning, medan en tendens till minskning av skuldbördan gör sig gällande bland de anställda.

Underhusets arbetslöshetsdebatt i november 1932.

Av generalkonsuln *E. G. Sahlin*, London.

Under parlamentsbehandlingen av Ottawabillen föreslog »ledaren för Hans Majestäts opposition» i underhuset, mr Lansbury, att sagda parlamentsbehandling skulle påskyndas i syfte att möjliggöra en allmän debatt om arbetslösheten, innan parlamentet åtskildes i november. Regeringen tillmötesgick Lansburys förslag med resultat, att tre dagar av underhusets knappt tillmätta arbetstid kunde ägnas åt landets socialt och ekonomiskt alltjämt mest brännande problem.

Debatten, som varken i sak eller form var avsedd att utgöra ett misstroendevotum mot regeringen, utan snarare tillkommit för att möjliggöra en lidelsefri och av partisynpunkter obunden diskussion, inleddes av Lansbury, som framlade ett sedermera antaget resolutionsförslag, enligt vilket underhuset förklarade, att det med oro betraktade arbetslöshetens nuvarande omfattning samt med glädje hälsade alla lämpliga åtgärder för dess behandling. Lansbury skisserade i sitt anförande huvudlinjerna till ett aktionsprogram, vilket i väsentliga delar byggde på den senaste arbetarregeringens politik, i vad den avsåg att genom understödjande och befrämjande av offentliga arbeten absorbera den sysslolösa arbetskraften. Där återfunnos bl. a. följande punkter: en utvidgad byggnadsverksamhet, rasering av slumkvarter, anordnande av småbruk och egnahem, skolbyggnader, dräneringar, förbättringar och utvidgningar av väg- och brobyggnader, återupplivande av Trade Facilities Act, beviljande av nya anslag med stöd av Agricultural Land (Utilisation) Act, ålderdomspensionering, skolålderns höjande samt begränsning av arbetstiden. Dessutom förordades upprättandet av en »generalstab» under en minister, uteslutande ansvarig ej för arbetslösheten, utan för arbetsmarknaden i all-

mänhet. Regeringen uppmanades att påskynda industriens och jordbrukets reorganisation samt att göra vad som stode i dess makt för ett snart sammankallande av den världsekonomiska konferensen. Beträffande kostnaderna för arbetslösheten hade man förebrått arbetarregeringen, att den fört en alltför frikostig anslagspolitik — genom denna politik hade den emellertid, enligt mr Lansburys mening, räddat landet från en blodig revolution. Då det visat sig möjligt att upptaga ett konverteringslån på 300 miljoner pund till 2 %, varför skulle inte på samma sätt ett lån kunna upptagas i och för genomförande av offentliga arbeten?

Arbetsministern, Sir Henry Betterton, intog den negativa ståndpunkten, att enär alla medel till arbetslöshetens bekämpande hade försökts men intet lyckats, ingenting annat återstode att göra än att avvakta handelns återuppblomstring. De metoder, vilka försökts under senare år, vore 17 till antalet: fattigvårdsunderstöd, nödhjälpsarbeten, emigration, fackföreningsförsäkring, systematiskt korttidsarbete, statlig arbetslöshetsförsäkring, yrkesutbildning för såväl arbetsföra som icke arbetsföra män, utbildningskurser för arbetsgivare, ungdomsarbetslöshetscentra, utbildningskurser för arbetslösa kvinnor, egnahemsverksamhet, skogsvårdsarbeten, vägarbeten, dräneringsarbeten, Trade Facilities Act, Export Credits Act samt statlig subsidiering av vissa industrier. Beträffande anordnandet av småbruk vore en dylik plan förfelad, så länge man ej kunde tillförsäkra brukarna ett skäligt uppehälle, och av en emigration vore ingenting att hoppas, så länge det första villkoret för densamma, dominions' välstånd, icke vore för handen. För allmänna arbeten av olika slag hade staten sedan år 1924 utbetalat 700 miljoner pund, av vilket belopp större delen utgjordes av lån, vilka skulle återbetalas under de följande åren. Kommunernas skuldbörda hade under de senaste tio åren vuxit från 658 till 1 223 miljoner pund. Resultatet av denna enorma statliga och kommunala skuldsättning hade varit relativt obetydligt — genom den förra hade inalles högst 220 000 personer på direkt eller indirekt väg vunnit sysselsättning.

I samband med frågan om en begränsning av arbetstiden till 40 timmar per vecka förklarade arbetsministern, att en dylik reform vore orealiserbar, så länge industrimän och industriarbetare icke kunde enas. I Genève hade han föreslagit, att man först skulle verkställa en undersökning rörande möjligheterna att praktiskt genomföra en 40-timmarsvecka. Detta förslag hade emellertid förkastats, och frågan komme antagligen att diskuteras vid internationella arbetskonferensen under nästkommande juni.

Sedan arbetsministern berört de senaste arbetslöshetssiffrorna, slutade han sitt anförande med att framhålla, att den omständigheten, att regeringen balanserat statsbudgeten och förbättrat landets kredit, borde anses som den största tjänst den gjort landet och de arbetslösa.

Debattens andra dag inleddes av premiärministern, som betonade, att han ej talade på regeringens utan på egna vägnar och begagnade tillfället att »tänka högt». Anordnande av offentliga arbeten i stor skala vore en metod, som ingen regering hade prövat mera ingående än arbetarregeringen, men resultatet hade blivit en missräkning. För närvarande finge varje förslag, som tog sikte på ett återupptagande av dylika arbeten, prövas uteslutande med hänsyn tagen till statens sjunkande inkomster. Under sådana förhållanden vore det nyttigaste man kunde företaga sig att fundera ut, på vad sätt handeln skulle kunna uppmuntras, så att efterfrågan på arbete bleve en naturlig efterfrågan. »Det är det enda hopp vi kunna giva de arbetslösa.» — McDonald gjorde ingen hemlighet av att han hyste stora förhoppningar om ett lyckligt resultat av den världsekonomiska konferensen. Han nämnde slutligen, att de senaste tolv månaderna medfört betydande framsteg i fråga om oljeutvinning ur kol, varjämte utsikterna för en dylik produktion till ekonomiska priser betydligt ljusnat. Beträffande frågorna om nybyggnadsarbeten och slumkvarterens rasering uttalade McDonald en förhoppning, att rege-

ringen småningom skulle bliva i stånd att redogöra för vad som gjorts i detta avseende.

Under den fortsatta debatten hade Lloyd George ett energiskt anförande till förmån för sin gamla plan på jordbrukets utveckling. Regeringen borde sålunda vidtaga mått och steg för upprättandet av en halv miljon småbruk, varigenom minst en miljon arbetslösa skulle erhålla sysselsättning. Mindre än en procent av landets arbetarbefolkning vore jordägande, och i detta förhållande, som icke gällde något annat land i världen, låge en av de viktigaste orsakerna till hela arbetslöshetsproblemet.

De samuelitiska liberalernas synpunkter framfördes genom ledaren, Sir Herbert Samuel, vilken sammanfattade dem i fem punkter:

1) Regeringen borde vid den kommande världskonferensen taga initiativet till avlägsnandet av hindren för världshandeln samt till en lösning av det internationella skuldproblemet.

2) Regeringen borde undanröja alla restriktioner för kapitalanvändning i privata företag samt uppmuntra sådana statsföretag, som icke medförde en belastning av stats- och kommunalskatter med oräntabla kapitalutgifter, framför allt byggnadsverksamhet.

3) En fortsatt påtryckning borde ske i syfte att framdriva en effektiv omorganisation av de större industrierna, framför allt järn- och stålindustrien.

4) Varje ansträngning skulle göras i syfte att skyndsamt öka antalet småbruk samt att förverkliga den av det senaste parlamentet antagna »Agricultural Land (Utilisation) Act.

5) Regeringen borde underlätta en utvidgning av antalet tillfälliga sysselsättningar för de arbetslösa, företrädesvis efter tyskt mönster.

I ett uppmärksammat anförande förordade förutvarande skattkammarkanslern, Sir Robert Horne, direkt statssubvention — genom lån eller exempelvis genom ställande av borgen — för stödjande av beträngda industriföretag. Som exempel nämndes härvid det avbrutna arbetet på en av Cunardlinjens båtar. Anmärkningsvärt är, att även Sir Robert Horne förordade ett återupplivande av Trade Facilities Act, och jag skall med anledning av, att detta förslag väckts och omfattats med sympatier inom olika partier, tillåta mig att i korthet erinra om sagda lags tillkomst och innehåll.

Under åren närmast efter kriget påkallades energiskt en statssubvention i samband med industriens omläggning från krigs- till fredsproduktion samt strävandena att i möjligaste mån återvinna under krigsåren oanvändbara exportmarknader. Såsom ett av de viktigaste resultaten av statens härav föranledda medverkan, men även i direkt syfte att motarbeta arbetslösheten tillkom år 1921 Trade Facilities Act, varigenom möjliggjordes statens garanterande av krediter till industrier och allmänna företag. Enligt lagens bestämmelser kunde staten under vissa förutsättningar ikläda sig borgen för kapital och ränta (eller endera) å lån upptagna för utvidgning eller nystartande av industriella eller andra företag, vilka bevisligen skulle komma att medföra ökad arbetstillgång inom landet. Ansökningar om statsgaranti prövades av en särskilt tillsatt kommitté — Trade Facilities Act Advisory Committee — bestående av personer med erfarenhet på affärslivets område. Beroende på kommitténs utlåtande ankom det sedermera på Board of Trade att besluta om ansökningarnas beviljande. Vid tiden för lagens upphörande år 1927 hade kreditgarantier beviljats till ett belopp av cirka 75 miljoner pund, varav mer än hälften hade beviljats skeppsbyggnadsindustrien samt företag för järnvägsanläggningar. Statens förluster i och för ifrågavarande garantier torde tills dato uppgå till omkring 1 miljon pund.

Sir Robert Horne gjorde gällande, att nyssnämnda kommitté, trots den kritik för vilken den och dess arbete blivit utsatt, hade utövat en synnerligen gagnande

verksamhet, varigenom ökade arbetstillfällen skapats. Han vore övertygad om att en av regeringen tillsatt expertkommitté skulle kunna föreslå lämpliga metoder för en användning av landets kredit till industriens fromma.

Bland andra åtgärder, som av Sir Robert Horne förordades, må nämnas genomförandet av en organisation, som skulle möjliggöra beviljandet av billiga banklån för en tid av fem till tio år — enligt nuvarande bankpraxis lämnas dylika lån i regel med högst ett års uppsägning — ävensom en höjning av varuprisnivån förmedelst inflation och övergång till silvermyntfot.

Debatten avslutades av finansministern Chamberlain, vilken önskade framhålla, att regeringen vore beredd att taga under allvarligt övervägande möjligheten av att uppmuntra beträngda industriföretag. Det vore emellertid mindre sannolikt, att många dylika projekt skulle framkomma. Det vore till ingen nytta att upptaga lån för att utvidga eller uppföra nya fabriker, därest industrien ej visste, om den kunde få avsättning för tillverkningarna. Man kunde indela företagen i två huvudgrupper: dels sådana som icke vore i behov av statssubvention, av den anledning att de voro sunda i och för sig, och dels företag, vilka ej vore ägnade att vinna den investerande allmänhetens förtroende, i vilket senare fall det vore synnerligen tveksamt, huruvida ett statsingripande vore motiverat.

Sammanfattande må följande intryck av debatten framhållas.

Medan det av debatten icke framgick, huruvida regeringen har ett positivt arbetslöshetsprogram, torde det å andra sidan vara uppenbart, att regeringen icke ämnar låta den tilltagande anti-sparsamhetskampanjen influera på den inslagna besparingspolitiken. Offentliga arbeten och statssubvention till industrien i olika former torde sålunda i ytterst ringa omfattning förekomma på regeringens program.

Det är att märka, att skiljelinjen mellan de båda uppfattningarna i påfallande grad genombryter partigränserna. Å ena sidan finner man, omfattad av regeringen och större delen av den konservativa parlamentsmajoriteten, »den ortodoxa Treasurydogmen», såsom Winston Churchill uttryckte sig i sitt budgettal år 1929, »att vilka än de politiska och sociala fördelarna må vara, i själva verket mycket ringa ökad sysselsättning i regel står att vinna genom statsutgifter och statlig upplåning».

Gentemot denna dogm och regeringens därav föranledda negativa inställning till arbetslöshetsproblemet yrka oppositionspartierna, med instämmande av ett flertal av landets främsta nationalekonomiska auktoriteter, på ett ökat statsingripande genom statssubvention till beträngda industrier eller genom igångsättandet av offentliga arbeten. Enligt deras mening har regeringen gått alltför långt i sitt sparsamhetsnit — den borde i stället utnyttja den, särskilt efter de stora konverteringarna, gynnsamma situationen och med finansiell hjälp ingripa, där det privata initiativet sviktar. Väsentligen inne på samma linjer är, såsom framgår av det sagda, även Sir Robert Horne, vilkens uttalande vunnit gensvar i konservativa organ som »Observer» och »Morning Post».

Internationella arbetsorganisationen.

Internationella arbetsbyråns styrelsesammanträde i oktober 1932.

På inbjudan av spanska regeringen höll internationella arbetsbyråns styrelse sitt sextionde sammanträde i Madrid den 24—28 oktober 1932.

Vid extra sammanträde den 21—22 september 1932 hade styrelsen, som i denna tidskrift förut omnämnts (s. 731), beslutat att i januari 1933 inkalla en förberedande konferens av tripartit karaktär — d. v. s. bestående av regerings-, arbetsgivar- och arbetarrepresentanter — för undersökning av de tekniska frågor, som framställa sig i samband med frågan om arbetstidens minskning. Det tillkom nu styrelsen att fastställa datum för den förberedande konferensen och uppgöra dagordningen för densamma. Därjämte hade den att fatta beslut, huruvida det med hänsyn till arbetslöshetskrisen funnes anledning att uppföra frågan om arbetstidens minskning på dagordningen för 1933 års sammanträde av internationella arbetskonferensen. Rörande sistnämnda fråga förekom en debatt, ur vilken här några yttranden refereras.

De svenska resp. danska regeringsrepresentanterna Hammarskjöld och Lassen understödde förslaget om uppförande redan nu av frågan om arbetstidens minskning på dagordningen för den internationella arbetskonferensen 1933.

Den danske arbetsgivarrepresentanten Ørsted yrkade, att innan beslut fattades härom, det för uppförande på dagordningen avsedda ämnet noga definierades. Vore det exempelvis fråga om en tillfällig reduktion av arbetstiden under krisen eller om en varaktig anordning i likhet med 1919 års konvention om 8 timmars arbetsdag? Vilken vore den juridiska situation, som uppkomme genom den samtidiga förekomsten av en konvention angående 48 timmars arbetsvecka och en konvention angående 40 timmars arbetsvecka?

Direktör Butler framhöll angelägenheten av att redan nu fatta beslut i frågan, så att de transoceanska länderna finge tillfälle förbereda sig till deltagande i behandlingen av ärendet. Enligt talarens mening skulle ämnet kunna formuleras i mera allmänna ordalag, exempelvis: »Minskning av arbetstiden inom industrien: Rapport från förberedande tekniska konferensen».

Den franske arbetarrepresentanten Jouhaux motsatte sig i arbetargruppens namn förslaget om ajournering. I alla länder visar den allmänna meningen oro över arbetslöshetskrisens förlängning och tillspetsning.

Den engelske regeringsrepresentanten Norman framlade ett resolutionsförslag, gående ut på att styrelsen icke skulle fatta beslut om ärendets uppförande på dagordningen för konferensen, innan den varit i tillfälle granska resultatet av den förberedande konferensen instundande januari. Han erinrade, att engelska arbetsministern i ett tal i underhuset den 20 oktober 1932 förklarat, att den engelska regeringen, samtidigt som den vore välvilligt stämd för en ingående undersökning av frågan om arbetstidens minskning utan sänkning av levnadsstandarden för löntagarna, likväl motsatte sig varje försök att på improvisationens väg få till stånd en konvention, genom vilken man kringginge svårigheterna i stället för att lösa dem.

Den franske regeringsrepresentanten Picquenard motsatte sig Normans resolutionsförslag och ansåg f. ö., att frågan icke borde begränsas till den nuvarande krisen utan givas en mera allmän läggning samt framläggas för nästa sammanträde

av arbetskonferensen. Den tyske regeringsrepresentanten Weigert understödde förslaget om omedelbart beslut att uppföra frågan på dagordningen.

Vid anställd votering beslöt styrelsen med 14 röster mot 7 (engelska regeringen och arbetsgivargruppen) avslå det engelska förslaget om ajournering av frågan om ärendets uppförande på dagordningen, intill dess resultatet av den förberedande konferensen blivit känt.

Därefter beslöt styrelsen med 16 röster mot 6 (engelska regeringen och fem medlemmar av arbetsgivargruppen) att på dagordningen för 1933 års sammanträde av internationella arbetskonferensen uppföra följande fråga: »Minskning av arbetstiden: Rapport från förberedande tripartita konferensen».

Därpå beslöts inkalla den förberedande konferensen till den 10 januari 1933 i Genève.

Dessutom beslöt styrelsen med 18 röster (6 ledamöter nedlade sina röster) uppdraga åt internationella arbetsbyråns direktör att inleda förhandlingar med utom organisationen stående stater för att få dem att deltaga i den förberedande konferensen.

Styrelsen företog därefter en första granskning av de frågor, som skulle kunna uppföras på *dagordningen för internationella arbetskonferensen för 1934*. Preliminärt beslöts utvälja följande fyra frågor.

1) Utökning av förteckningen över sådana yrkessjukdomar, för vilka skall utgå ersättning, med tillägg bl. a. av silikos, förgiftning genom fosfor, arsenik, bensin m. m. i industrier, som använda sig av dessa produkter, patologiska störningar förorsakade av radium, X-strålar o. s. v.;

2) reglering av kvinnors användande till arbete under jord i gruvor av olika slag;

3) åtgärder för motverkande av de särskilda följder, som ungdomsarbetslösheten medför;

4) semester med lön för arbetare.

Enligt arbetsordningen äger styrelsen först vid januarisammanträdet fatta definitivt beslut om dessa frågors uppförande på dagordningen för konferensen 1934.

Styrelsen företog en granskning av de av internationella arbetsbyrån utarbetade tioårsredogörelserna rörande tillämpningen av de vid 1920 och 1921 års konferenser antagna konventionerna angående arbetslöshetsersättning vid skeppsbrott, jordbruksarbetares föreningsrätt, socialförsäkring inom jordbruket, användandet av blyvitt vid målning, minderårigas användande i jordbruket samt veckovila i industriella företag. Förslag om revision har icke framställts ifråga om någon av dessa sex konventioner, vilka haft gällande kraft sedan tio år.

Vidare sysselsatte sig styrelsen med frågan om åtgärder i anledning av de resolutioner, som antogos vid konferensens sextonde sammanträde.[1] Två av dessa resolutioner ha redan varit föremål för granskning, den av Jouhaux föreslagna resolutionen om laglig fyrtiotimmarsvecka i alla industriländer och den av Jouhaux, Mertens och Schürch föreslagna resolutionen om åtgärder mot den ekonomiska världskrisen. Sistnämnda resolution har efter vartannat underställts nationernas förbunds råd och dess församling, vilka i sin ordning överlämnat den till förberedande kommittén för ekonomiska världskonferensen.

Den av internationella arbetskonferensen på förslag av den jugoslaviske arbetsgivarrepresentanten Curcin antagna resolutionen om en »guldfred» har underställts folkförbundets finansiella kommitté, vilken hänvisat till, att frågan behandlas i den s. k. gulddelegationens slutbetänkande i samband med frågan om guldets fördelning och om reformering av den nuvarande guldmyntfoten. Beträf-

[1] Se Soc. Medd. årg. 1932, sid. 480.

fande flertalet övriga resolutioner påkalla dessa icke något omedelbart beslut från styrelsens sida.

Under en diskussion om resolutionen angående åtgärder mot den ekonomiska världskrisen anhöllo representanter för arbetarna, att arbetsbyråns direktör hos regeringarna måtte utverka mera fullständiga upplysningar om antalet arbetslösa i resp. länder.

Styrelsen godkände rapporter från den av styrelsen för tre år sedan tillsatta kommittén för undersökning av de sociala utgifternas storlek rörande utgivandet av en »Årsbok för sociala välfärdsanordningar», varom beslut fattats vid styrelsens aprilsammanträde 1931, vidare från det sammanträde med läkare inom invaliditets-, ålderdoms- och dödsfallsförsäkringen, som ägde rum i Genève den 12—14 oktober, från reglementsutskottet och från budgetutskottet.

Styrelsen förrättade val av presidium med tillämpning för första gången av de nya regler, som antogos i fjol. Enligt dessa regler väljes ordföranden bland regeringsrepresentanterna. Mandattiden omfattar ett år, och representant för viss regering, vars företrädare tidigare beklätt ordförandeposten, skall icke kunna väljas, förrän representanterna för samtliga övriga regeringar, som äro representerade i styrelsen vid tiden för valet, innehaft ordförandeskapet, sedan detta senast utövades av en representant för nyss åsyftade regering.

Ett rotationssystem har upprättats mellan de europeiska regeringarna med ständig plats och regeringar, som fått sina mandat av konferensen. Enligt rotationssystemet skulle styrelsen i år utse till ordförande en representant för utomeuropeiskt land med ständig plats. I enlighet härmed valdes också den indiske regeringsrepresentanten Sir Atul Chatterjee enhälligt till ordförande i styrelsen. Han trädde omedelbart efter sammanträdet i funktion. Nästa år skall ordföranden väljas bland representanterna för de länder, som utsetts av konferensen.

Därefter valdes till vicepresidenter: för regeringsgruppen danske finansministern Bramsnæs, för arbetsgivargruppen danske representanten Ørsted och för arbetargruppen belgiske representanten Mertens.

Såsom datum för öppnandet av internationella arbetskonferensens sjuttonde sammanträde bestämdes den 31 maj 1933.

Nästa sammanträde med styrelsen kommer att hållas i Genève under veckan börjande den 30 januari 1933.

Kommittén för automatisk koppling av järnvägsvagnar.

Vid sammanträde i Genève den 2—3 februari 1931 tillsatte internationella arbetsbyråns kommitté för frågan om automatisk koppling av järnvägsvagnar en subkommitté, vilken skulle följa frågans vidare utveckling och hålla sig à jour med de pågående undersökningarna inom internationella järnvägsunionen.[1] Subkommittén skulle till internationella arbetsbyrån avgiva en rapport, vilken skulle underställas nästa sammanträde med kommittén.

Subkommittén har nu sammanträtt i Genève den 8 oktober 1932 och därvid enhälligt godkänt ett förslag till administrativ överenskommelse, vilken skall träffas mellan vissa regeringar rörande upprättandet av en internationell fond för finansiering av försök med automatiska kopplingsanordningar.

Förslaget hade på sin tid väckts av direktör Albert Thomas samt godkänts av internationella arbetsbyråns styrelse och är att betrakta såsom ett försök att få frågan om automatisk koppling överförd från förundersökningarnas till den praktiska tillämpningens område.

[1] Se Soc. Medd. årg. 1931, sid. 304.

Den förnämsta fördel, som skulle vinnas genom införandet av automatisk koppling av järnvägsvagnar och varom råder enstämmighet, består i avlägsnandet av de allvarliga risker, för vilka den på europeiska järnvägar använda skruvkopplingen utsätter trafikpersonalen genom nödvändigheten att passera mellan vagnarna för till- och avkoppling. Varje år förekommer ett avsevärt antal olycksfall förorsakade av det använda kopplingssystemet. Det är framför allt av denna anledning, som järnvägsmännens organisationer ivrigt eftersträva införandet av automatisk koppling.

Under loppet av de undersökningar, som bedrivits rörande denna fråga, ha även andra argument framförts till förmån för den nya anordningens införande. Sålunda har det gjorts gällande, att genom den automatiska kopplingen avsevärda besparingar skulle kunna genomföras i driftskostnadshänseende. Med hänsyn till den alltmer ökade vikten av vagnslasterna har det vidare framstått som alltmera sannolikt, att inom en icke avlägsen framtid skruvkopplingen skall visa sig otillräcklig för trafikens behov. Slutligen har kommit i betraktande, att tillverkningen av nya apparater för automatisk koppling och de därav nödvändiggjorda ändringarna av själva vagnarna skulle bereda ett avsevärt antal arbetslösa sysselsättning. För Europas del (däri icke inbegripet Sovjetunionen) har man beräknat, att för arbetets utförande 320 000 arbetare skulle behöva engageras under en tid av fem år.

Ur rent teknisk synpunkt synes ock frågan vara mogen för sin lösning. Flera olika kopplingssystem finnas utarbetade, vilka svara mot de av internationella järnvägsunionen uppställda villkoren. Ur teknisk synpunkt möter intet hinder för att ett definitivt beslut fattas, så snart som erforderliga prov för val av det bästa systemet blivit utförda.

De svårigheter, som möta den automatiska kopplingens införande, äro huvudsakligen av ekonomisk art. Redan då det gäller att få till stånd den nödiga medelanskaffningen för anställande av prov göra sig dessa svårigheter gällande. Försöken måste utföras under samma förhållanden, som råda vid normal trafik, och med användande av ett avsevärt antal vagnar. Kostnaden härför blir relativt betydande, och det är av denna anledning, som tanken uppkommit på att upprätta en internationell fond för kostnadernas täckande.

Frågan är i egentlig mening internationell på grund av järnvägstrafikens internationella utsträckning och därför, att den nya anordningen endast kan tänkas få en allmän och samtidig tillämpning, åtminstone å samtliga järnvägsnät med normal spårvidd på den europeiska kontinenten. Härav förklaras tanken på en gemensam finansiell stödaktion från de huvudsakligen intresserade ländernas sida.

Det av subkommittén utarbetade förslaget till överenskommelse underställdes arbetsbyråns styrelse vid dess sammanträde den 24—28 oktober 1932 (se ovan).

Sammanträde för hälsovårdsfrågor i samband med socialförsäkringen.

Ett antal experter i hälsovårdsfrågor sammanhängande med invaliditets-, ålderdoms- och dödsfallsförsäkringen sammanträdde den 12—14 oktober 1932 i internationella arbetsbyrån under ordförandeskap av chefen för avdelningen för läkarvård inom belgiska arbetsministeriet dr Glibert. Sverige representerades av överläkaren i pensionsstyrelsen, docenten Th. G. Kahlmeter.

Internationella arbetskonferensen anmodade vid sitt sextonde sammanträde (1932) arbetsbyrån att rådföra sig med regeringarna angående invaliditets-, ålderdoms- och dödsfallsförsäkringens medverkan i hälsovården för de försäkrade samt speciellt vad som från försäkringens sida åtgjorts för botande och förebyggande av sjukdomar ävensom medverkan från dess sida i den vårdande verksamheten för folksjukdomars behandling och förebyggande samt i arbetet på att förbättra resp. länders utrustning för hälsovårdsändamål.

Under överläggningen inom vederbörande utskott vid konferensen förklarades det vara högeligen önskvärt, att arbetsbyrån finge rådföra sig med experter i försäkringens hälsovårdsfrågor före nästa sammanträde med konferensen för kollationering av olika länders erfarenheter och för uppgörande av en plan för anstalternas verksamhet på området.

Ämnet för överläggningarna utgjordes såväl av den genom försäkringen bedrivna, direkta verksamheten mot sjukdomar som av indirekta åtgärder avseende stärkandet av motståndskraften mot sjukdomar; vidare såväl försäkringens egen, självständiga verksamhet som samverkan med andra institutioner.

Som nämnt utgjorde endast sådan försäkring, som kan räknas till invaliditets-, ålderdoms- och dödsfallsförsäkring, föremål för experternas överläggningar. Vad beträffar länder med sjukförsäkring skild från invaliditets- och ålderdomsförsäkringen, hade experterna endast att befatta sig med sådana prestationer in natura, som ingå i invaliditets-, ålderdoms- och dödsfallsförsäkringen, vare sig prestationerna tillhandahållas eller endast bekostas av försäkringen eller förbehållas uteslutande innehavare av ålderdoms- eller andra pensioner. Genom att nu antydda skillnad av administrativa och finanstekniska skäl införts i ett flertal länder, har uppstått den dualism inom försäkringens läkarorganisation, som ofta möter i dessa länder. Om också ämnet måste begränsas till sådan försäkring, varom konferensens dagordning rör sig, tillkom det dock experterna att ha för ögonen det nödiga sambandet mellan alla åtgärder, som syfta till folkhälsans förbättring.

Rörande resultatet av överläggningarna vid expertsammanträdet må här endast återgivas några uttalanden av mera principiell innebörd.

Enligt experternas mening böra försäkringens prestationer på hälsovårdens område hava till syfte återställandet i kliniskt och socialt hänseende av försäkrade, pensionärer och deras familjemedlemmar. Försäkringens läkartjänst bör vara sådan, att den medgiver, att sjukdomen systematiskt uppdagas och på tidigt stadium diagnostiseras samt erhåller en rationell behandling av tillfredsställande men samtidigt ekonomisk beskaffenhet.

Efter att ha uppdragit grundlinjerna för ett program i kampanjen mot sociala sjukdomar förklarade experterna, att försäkringen bör aktivt deltaga i kampanjen i samverkan med andra institutioner och sammanslutningar för social medicin.

Experterna erkände det betydande bidrag, som försäkringen lämnar till förbättrandet av förefintlig hälsovårdsutrustning och fastslogo, att då denna allmänna utrustning är otillräcklig, försäkringen har rätt och plikt att träffa alla erforderliga anstalter för att bereda försäkrade och deras familjemedlemmar den förebyggande och botande behandling, varav de äro i behov.

Kommittén för infödingsarbete.

Den av internationella arbetsbyråns styrelse 1926 tillsatta expertkommittén för infödingsarbete sammanträdde den 27 oktober—2 november 1932 i Genève under ordförandeskap av den belgiske representanten Albrecht Gohr.

Kommittén beslöt att verkställa undersökningar rörande frågan om arbetskontrakt efter en omfattande plan, gällande icke endast på längre tid avslutade kontrakt, utan all anställning på grund av skriftligt kontrakt, oberoende av kontraktets giltighetstid.

Kommittén förordade tillämpning av vissa principer för rekrytering och anställning av infödda arbetare, med särskilda bestämmelser ifråga om sådana arbetare, som utvandra för erhållande av anställning i annat land. En ingående överläggning ägnades åt frågor sammanhängande med arbetskontraktets beskaffenhet, dess form, innehåll och giltighetstid.

Kortare meddelanden.

— Arbetslöner —

Lönestatistisk årsbok för Sverige 1931. En ny årgång av Lönestatistisk årsbok utkommer under loppet av innevarande månad. Årsboken, som innehåller den definitiva redogörelsen för arbetslönerna år 1931 inom Sveriges jordbruk och skogsbruk m. m. samt för löneförhållandena under samma år inom industri och hantverk, transportväsen, allmän tjänst m. m., ansluter sig i fråga om uppställning och innehåll i allt väsentligt till föregående årgång. En nyhet för året är, att särskilda länsmedeltal uträknats för lönerna inom olika näringsgrupper för att tillmötesgå uttalade önskningar om regionala löneuppgifter. Vidare har verkställts en specialbearbetning av vissa löneuppgifter för privatanställda, utvisande de individuella lönernas spridning samt lönenivåns samband med levnadsåldern m. m.

Preliminära siffror rörande löneförhållandena inom jordbruket och inom industrien år 1931 ha tidigare publicerats i denna tidskrift (årg. 1932, sid. 121 o. 435).

— Arbetsmarknad och arbetslöshet —

Frågan om internationella allmänna arbeten. Den av nationernas förbunds samfärdsel- och transitorganisation tillsatta undersökningskommittén för frågan om allmänna arbeten, inom vilken internationella arbetsbyrån representeras av de Michelis (med Picquenard som suppleant), Lambert-Ribot (med Vogel som suppleant) och Jouhaux, avgav den 24 september 1932 rapport över sitt tredje sammanträde i Genève den 7—10 september 1932.

I rapporten erinras till en början om att nationernas förbunds råd vid sammanträde den 10 maj 1932, efter att ha tagit del av kommitténs rapport över sina bägge första sammanträden, uppskjutit sitt beslut i ämnet, i avvaktan på att ett större antal arbetsplaner framlades i godkänt skick från kommittén.

I början av juni 1932 uppmanade sedermera folkförbundets generalsekreterare i en cirkulärskrivelse resp. regeringar att före den 20 juli till honom insända de förslag de ytterligare ämnade överlämna i och för upptagande till behandling av kommittén.

Å denna cirkulärskrivelse inkom ett avsevärt antal svar, innehållande dels kompletterande uppgifter till tidigare ingivna planer och dels helt nya förslag till planer. Vid behandlingen härav tog kommittén till rättesnöre samma ledande principer för urval av planer, som den uppställt vid sitt senaste sammanträde, nämligen:

1) planens värde ur synpunkten av arbetslöshetens bekämpande, d. v. s. i vilken utsträckning den kunde anses bereda arbete åt ett större antal arbetare för en längre tid såväl på arbetsplatsen själv som i de företag, som hade att leverera material;

2) frågan om arbetets produktiva karaktär, varmed dock icke skulle avses att arbetet i förväg måste visas vara fullt räntabelt;

3) arbetets internationella betydelse, vilken betydelse kunde tänkas vara växlande allteftersom omständigheterna och bero av direkt samverkan mellan olika länder, beredandet av lättnader för internationella handeln eller andra former av internationell samverkan.

Kommittén påpekar även, att den i enlighet med givet uppdrag endast behandlat förslagen ur synpunkten av deras tekniska och ekonomiska värde och ej övervägt möjligheten eller medlen att finansiera desamma. Enligt av internationella arbetsbyrån gjorda approximativa beräkningar, som dock delvis grunda sig på ofullständiga upplysningar i de av regeringarna inlämnade förslagen, skulle genomförandet av samtliga de av undersökningskommittén hittills godkända förslagen medföra en kostnad av nära 2 000 milj. schw. frs och kräva 150 à 200 milj. dagsverken.

Vid överlämnandet av undersökningskommitténs rapport till nationernas förbunds råd den 24 september 1932 erinrade den såsom rapportör fungerande representanten för Spanien, att kommittén ansett sig kunna tillstyrka ett flertal planer, emanerande från Bulgarien, Grekland, Jugoslavien, Lettland, Polen, Ungern och Österrike och att följaktligen den kommittén tillkommande uppgiften till stor del måste anses slutförd. Men frågan om allmänna arbeten vore ännu långt ifrån löst, emedan kommittén icke befattat sig med frågan om de föreslagna arbetenas finansiering, och tillkomme det därför nu rådet att bestämma vad som i fortsättningen skulle åtgöras. Rapportören tillade, att en internationell aktion för igångsättande av allmänna arbeten stode i nära samband med det allmänna ekonomiska rekonstruktionsarbetet, varför han föreslog, att resultatet av undersökningskommitténs arbete skulle överlämnas till den av Lausannekonferensen tillsatta expertkommittén (kallad »förberedande expertkommittén för monetära och ekonomiska konferensen») för att slutligen uppföras på dagordningen för den stundande ekonomiska världskonferensen.

Nationernas förbunds råd godkände detta förslag.

Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under oktober 1932. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid slutet av oktober till 123 584, varav 32 724 hänförda till det s. k. lokala arbetskraftsöverskottet. Yrkesfördelningen och ökningen (resp. minskningen) under månaden framgår av följande sammandrag:

	Antal arbetslösa	Ökning (minskn.)		Antal arbetslösa	Ökning (minskn.)
Jordbruk	8 008	+ 2 106	Närings- o. njutningsmedelsind.	920	+ 94
Skogshushållning	14 633	+ 1 519	Kemisk-tekn. o. belysningsind.	541	+ 57
Gruvdrift och malmförädling	8 935	+ 692	Trämasse- och pappersindustri	1 791	+ 202
Jord-, sten- och glasindustri	7 810	— 1 343	Grafisk industri	278	+ 42
Metall- och maskinindustri	10 568	+ 1 677	Industri och hantverk, ej spec.	1 656	+ 243
Trävaruindustri	12 187	+ 1 590	Sjöfart och fiske	1 737	+ 351
Byggnadsverksamhet	7 444	+ 1 811	Handel och samfärdsel m. m.	6 031	+ 1 168
Läder-, hår-, gummi- o. d. ind.	399	+ 58	Husligt arbete	172	+ 26
Textilindustri	525	+ 105	Arbete, ej hänf. till annan grupp	39 343	+ 6 728
Beklädnadsindustri	606	+ 54	Summa	**123 584**	**+17 180**

Vid arbetslöshetskommissionens reservarbeten sysselsattes vid månadens utgång 16 055 arbetare. Antalet i gång varande arbetsföretag utgjorde 201 mot 194 vid månadens ingång.

Vid kommunala reservarbeten (utan statsbidrag) sysselsattes 10 744 arbetare samt vid s. k. statskommunala arbeten (kommunal regi med statsbidrag) 7 418 arbetare. Härförutom uppburo 5 897 personer kommunalt arbetslöshetsunderstöd och 22 275 personer kontant understöd med statsbidrag.

Statens bruttoutgifter för arbetslöshetens bekämpande uppgingo under oktober till 4 273 630 kronor och under årets tio första månader till sammanlagt 33 miljoner kronor.

— Kollektivavtal och arbetsinställelser —

Arbetsinställelser i utlandet under 1931. Sedan uppgifter rörande 1930 års arbetsinställelser nu publicerats i flertalet av de länder, som ha en fortlöpande statistik på detta område, har inom socialstyrelsen i likhet med föregående år gjorts en sammanställning av de viktigaste siffrorna i denna statistik (se tabellen å nästa sida). I tabellen ha som tidigare för jämförelse medtagits även nästföregående års siffror. I en del fall uppvisa dessa vissa skiljaktigheter från de uppgifter för år 1930, som förut återgivits i denna tidskrift (årg. 1931, sid. 1018), beroende därpå, att sistnämnda uppgifter delvis voro hämtade från preliminär statistik, som sedermera blivit kompletterad och reviderad. På samma sätt äro även de nu anförda siffrorna för 1931 delvis att betrakta som endast preliminära.

I fråga om jämförbarheten mellan de olika ländernas siffror hänvisas till motsvarande redogörelser i föregående årgångar av denna tidskrift.

ARBETSINSTÄLLELSERNAS OMFATTNING OCH RESULTAT I OLIKA LÄNDER.

		Antal arbetsinställelser	Antal direkt berörda arbetare	Förlorade arbetsdagar (tusental)	Arbetsgivarnas villkor		Kompromiss		Arbetarnas fordringar		Ej angivet resultat	
					Arb.-inst.	Arbetare	Arb.-inst.	Arbetare	Arb.-inst.	Arbetare	Arb.-inst.	Arbetare
					%	%	%	%	%	%	%	%
Amerikas förenta stater	1931	894	279 299	6 386	47	.	21	.	27	.	5	.
	1930	653	158 114	2 730	44	.	24	.	25	.	7	.
Australien	1931	134	33 674	246	.	.	.	.	.	.	.	.
	1930	183	51 972	1 511	.	.	.	.	.	.	.	.
Belgien	1931	74	20 024	399	57	54	16	33	27	13	—	—
	1930	93	54 149	782	50	15	16	5	32	67	2	13
Danmark	1931	16	3 692	246	.	.	.	.	.	.	.	.
	1930	37	5 071	144	.	.	.	.	.	.	.	.
Estland	1931	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	1930	7	154	0·3	.	11	.	47	.	42	—	—
Finland	1931	1	53	0·1	100	100	—	—	—	—	—	—
	1930	11	1 673	12	36	16	46	80	18	4	—	—
Frankrike	1931	261	35 740	.	42	.	26	.	14	.	18	.
	1930	1 217	324 316	.	40	.	37	.	12	.	11	.
Indien	1931	166	203 008	2 408	60	.	25	.	14	.	1	.
	1930	148	196 301	2 262	60	.	15	.	24	.	1	.
Irland	1931	60	5 431	310	25	10	32	81	34	8	9	1
	1930	83	3 410	77	33	15	35	51	29	34	3	0
Japan	1931	940	59 261	980	39	.	35	.	23	.	3	.
	1930	906	81 329	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Kanada	1931	88	10 738	204	32	24	27	48	28	17	13	11
	1930	67	13 768	92	42	25	25	26	30	48	3	1
Lettland	1931	42	2 903	14	24	37	—	—	76	63	—	—
	1930	38	1 547	12	21	12	—	—	79	88	—	—
Nederländerna	1931	200	27 050	766	30	31	30	51	40	18	—	—
	1930	204	10 260	229	23	26	40	55	37	19	—	—
Norge	1931	82	59 524	7 586	.	.	.	.	.	.	.	.
	1930	94	4 652	240	.	.	.	.	.	.	.	.
Nya Zeeland	1931	24	6 356	·48	.	.	.	.	.	.	.	.
	1930	45	5 632	33	.	.	.	.	.	.	.	.
Polen	1931	344	104 440	618	27	20	47	27	23	52	3	1
	1930	319	50 439	427	31	38	43	35	23	19	3	8
Rumänien	1931	71	12 370	185	38	38	48	25	14	37	.	.
	1930	101	17 337	184	.	.	.	.	.	.	.	.
Schweiz	1931	25	4 746	74	.	.	.	.	.	.	.	.
	1930	31	6 397	266	.	.	.	.	.	.	.	.
Storbritannien	1931	419	424 000	6 983	39	16	35	48	26	36	—	—
	1930	422	286 000	4 399	37	78	46	16	17	6	—	—
Sverige	1931	193	40 899	2 627	22	6	42	89	29	4	7	1
	1930	261	20 751	1 021	17	37	39	44	32	16	12	3
Tjeckoslovakien	1931	227	45 970	525	29	.	45	.	16	.	10	.
	1930	159	28 073	531	50	41	39	37	11	22	—	—
Tyskland	1931	504	172 723	2 002	63	63	26	34	11	3	—	—
	1930	366	213 931	3 936	51	70	30	27	19	3	—	—
Ungern	1931	38	10 622	190	.	.	.	.	.	.	.	.
	1930	35	4 520	80	.	.	.	.	.	.	.	.
Österrike	1931	68	10 264	133	36	19	43	71	21	10	—	—
	1930	88	7 173	49	32	41	48	45	20	14	—	—

Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet.

	1931			1932									
	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.
Sverige. Arbetslöshet, i % . .	16·4	19·8	26·5	24·0	23·6	23·9	20·8	18·8	19·1	19·1	19·8	[1] 20·4	21·8
Ansökn. per 100 lediga platser .	257	413	343	368	412	343	341	339	351	370	366	351	395
Arbetstillgång (medelgod = 3·00)	·	·	2·65	·	·	2·46	·	·	2·39	·	·	2·41	·
Norge. Arbetslöshet, i % . . .	17·1	19·0	20·8	23·9	24·8	25·5	24·9	24·6	23·6	23·0	24·7	25·5	—
Danmark. Arbetslöshet, i % .	15·8	22·1	32·2	34·1	35·9	35·8	27·7	24·8	24·9	28·7	29·2	29·6	31·8
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	49	82	128	139	148	145	111	85	84	111	117	—	—
Finland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	68	89	87	88	90	90	76	53	32	23	29	[2] 59	73
Ansökn. per 100 lediga platser [3]	·	·	·	365	454	496	431	386	561	716	629	453	401
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	73·7	·	·	75·4	·	·	75·3	·	·	80·3	·	·	78·5
Storbritannien. Arbetslöshet, i %	21·9	21·4	20·9	22·4	22·0	20·8	21·4	22·1	[1] 22·2	[1] 22·8	[1] 23·0	[1] 22·8	21·9
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	2 792	2 688	2 574	2 794	2 764	2 627	2 712	2 805	2 816	2 889	2 986	2 930	2 817
Sysselsättningsindex (1924 = 100)	99·2	100·0	100·3	98·4	98·8	100·4	99·7	98·8	98·7	97·9	97·5	97·0	—
Irland. Arbetslösa (i 1 000-tal)	23	26	31	32	31	31	32	36	67	78	[1] 77	81	—
Nederländerna. Arbetslöshet, i %	18·0	22·1	27·8	38·7	32·7	29·3	25·0	26·4	27·2	29·6	30·6	30·3	—
Arbetslöshetsindex	14·8	18·4	22·6	27·1	25·9	23·9	22·1	22·6	23·0	25·3	—	—	—
Belgien. Arbetslöshet, i % . .	28·3	30·7	38·5	43·2	45·3	42·7	41·5	40·3	40·5	39·9	39·4	37·2	—
Tyskland. Arbetslöshet, i %. .	36·6	38·9	42·2	43·6	44·1	44·6	43·9	43·8	43·1	43·9	44·0	43·6	42·9
Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	2 535	2 772	3 148	3 481	3 525	3 323	2 907	2 658	2 485	2 111	1 992	1 850	1 721
Sysselsatta löntagare (i miljoner)	14·0	13·4	12·4	12·1	11·9	12·0	12·5	12·7	12·8	12·8	12·8	12·8	12·9
Österrike. Underst. arbetsl. (1 000)	228	274	330	358	362	352	304	271	265	266	269	276	298
Schweiz. Arbetslöshet, i % . .	18·0	21·0	26·1	25·4	26·3	22·5	20·3	19·1	18·4	18·9	18·7	18·7	—
Arbetstillgång (medelgod = 100)	·	·	76	·	·	72	·	·	73	·	·	75	·
Sysselsättn:index (1 kv. 1925 = 100)	·	·	94	·	·	89	·	·	87	·	·	85	·
Frankrike. Underst. arbetsl. (1 000)	56	92	147	241	293	303	282	262	232	265	264	260	248
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	80	124	177	279	337	347	341	322	295	296	298	296	265
Italien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	800	878	982	1 051	1 148	1 053	1 000	968	905	931	946	949	—
Sysselsättn:index (sept. 1926 = 100)	76·8	75·3	74·2	70·5	73·2	68·7	67·9	65·4	64·4	—	—	—	—
Estland. Oplac. arbetssökande	5 425	7 554	9 055	9 818	9 096	8 895	6 029	4 896	3 187	2 022	3 256	5 957	—
Sysselsättn:index (1 jan. 1927 = 100)	98·5	98·2	98·2	93·1	94·1	93·2	96·6	102·7	102·5	96·2	93·7	—	—
Lettland. Oplac. arbetssökande	18705	18 877	21 935	26 885	22 222	22 912	18 048	7 599	7 056	7 181	—	—	—
Polen. Arbetslöshet, i % . . .	10·9	11·2	14·3	15·6	16·8	16·9	15·5	14·4	11·2	10·3	9·0	—	—
Sysselsättningsindex (1927 = 100)	86·2	81·8	71·0	70·5	70·8	69·1	70·0	70·6	70·8	70·5	71·6	—	—
Tjeckoslovakien. Arbetslösh., i %	6·9	8·2	11·8	14·0	14·8	14·6	13·8	12·6	12·8	12·2	12·5	—	—
Oplac. arbetssökande (i 1 000-tal)	254	338	486	583	632	635	556	481	467	453	[1] 461	—	—
Sysselsättningsindex (1928 = 100)	97·0	94·5	84·8	76·1	76·1	75·5	82·6	89·6	—	—	—	—	—
Ungern. Arbetslösa (i 1 000-tal)	30	31	33	34	34	32	31	30	29	29	29	29	—
Ansökn. per 100 lediga platser .	603	466	447	439	419	346	369	460	681	680	603	550	—
Rumänien. Oplac. arbetss. (i 000)	29	44	49	57	58	55	47	40	34	33	—	—	—
Jugoslavien. Registr. arbetslösa	10070	10349	14502	19665	21485	20089	18582	13568	11418	9 940	11 940	10985	—
Bulgarien. Arbetslösa (i 1000-tal)	16	20	27	26	36	31	29	24	18	14	13	—	—
Kanada. Arbetslöshet, i % . .	18·3	18·6	21·1	22·0	20·6	20·4	23·0	22·1	21·9	21·8	21·4	—	—
Sysselsättningsindex (1926 = 100)	103·0	99·1	91·6	89·7	88·7	87·5	87·5	89·1	88·7	86·3	86·0	86·7	—
Förenta st. Sysselsättningsindex:													
Bur. of Lab. Statist. (1926 = 100)	68·9	67·1	66·7	64·8	65·6	64·5	62·2	59·7	57·5	55·2	56·0	58·5	—
Fed. Res. Board (1923—25 = 100)	71·4	68·7	67·9	66·3	67·3	66·3	64·0	61·3	59·1	57·2	58·6	61·5	—
Arbetslöshet, i %	19·5	20·0	21·3	23·1	23·0	22·5	22·8	22·8	23·6	25·4	[1] 25·1	24·9	—
Australien. Arbetslöshet, i % .	·	·	28·0	·	·	28·3	·	·	30·0	·	·	29·6	·
Nya Zeeland. Arbetslösa (1000-tal)	51	48	46	46	45	45	49	54	54	55	56	56	—

[1] Reviderade siffror. — [2] Ökningen beror delvis på utvidgat rapportsystem. — [3] Siffrorna avse såväl manliga som kvinnliga arbetare (de tidigare publicerade uppgifterna endast manliga).

Rapporter från yrkesinspektörerna angående mera beaktansvärda olycksfall eller olyckstillbud.

(1932: V.)

Olycksfall vid golvöppningar, ställningar, gallerier o. d.

92. I en *gruvas* ort var arbetaren A. ensam sysselsatt med att tippa ned lösbrutet berg i ett *störtschakt*, beläget c:a 5 m från ortgaveln. A:s lampa slocknade, varför A. i mörkret gick fram till störtschaktet för att genom detta tala med en ovanför varande arbetskamrat. *Härvid råkade A.*, som troligen misstagit sig på avståndet till schaktet, *störta ned* i detsamma och ljöt en ögonblicklig död.

Något skydd omkring störtschaktet fanns ej, och ett dylikt av trä skulle med dåvarande ortslängd genast sönderskjutas. Enligt meddelande från arbetsledningen skola järnkättingar nu anbringas framför störtschaktöppningarna. (I: 42)

Olycksfall vid hissar, kranar och andra lyftanordningar.

93. Vid nedläggning av cementringar i en c:a 18 m djup, timrad brunn användes en *stubbrytare*. Då den första cementringen skulle sänkas ned, hakade arbetaren N., trots avrådanden, sig fast vid linan för att följa med ned i brunnen. Då lasten firats ned c:a 6 m, *brast linan*, och N. jämte cementringen störtade till brunnens botten, varvid N. dödades.

Vid *företagen undersökning befanns, att på ett stycke av linan voro med 2 à 3 cm mellanrum tre små järnhylsor anbragta. Dessa hylsor hade sannolikt anbragts som skydd* eller förstärkning. Linan brast, då den första hylsan passerade blocket. En närmare undersökning av vad dessa hylsor avsågo hade bort företagas, innan stubbrytaren utlämnades för användning.

Olyckan utgör en allvarsam erinran om nödvändigheten av tillsyn och kontroll å dylika arbetsredskap och deras handhavande. (II: 49)

94. I syrahuset vid en *sulfitfabrik* användes en transmissionsdriven *kalkhiss*, anordnad med tippskopa. Vid högsta hissläget tippar skopan automatiskt kalken i en ränna. Vid de lägre stannplanen sker utlastningen för hand, varvid arbetarna måste böja sig in över hisschaktet.

Hisspelet var uppställt i en bod under syratornet, varför spelskötaren ej kunde se skopan. När densamma skulle stoppas vid de olika stannplanen, brukade arbetarna genom rop underrätta spelskötaren.

Tre man voro sysselsatta med ommurningsarbete på stannplanet 2 m under högsta hissläget, och arbetarna S. och H. hade just börjat urlasta skopan vid detta plan. När de andra gången böjde sig in över schaktet, började skopan gå uppåt, varvid *S. fastnade på skopkanten och drogs med* c:a $1^1/_2$ m upp i schaktet. Han blev därvid fastklämd mellan skopan och schaktväggen och kunde ej lösgöras, förrän skopan firats. S. var då redan död.

Olycksfallet torde bero på att spelskötaren fått felaktig uppfattning angående skopans läge, varför han åter satte maskineriet i gång.

Till förhindrande av dylika olycksfall anmodade yrkesinspektören fabriksledningen att vid samtliga stannplan och i maskinrummet uppsätta en lämplig mekanisk signalanordning med tre visarlägen: »upp», »stopp» och »ned». Vid begäran om manöver skulle en enkel klocka med kläpp giva varningssignal. (II: 50)

Olycksfall vid järnvägar, transportbanor o. d.

95. I en *järnvägsverkstads smedja* var en arbetare A. sysselsatt med reparation av en press, som stod framför ändan av ett i smedjan varande järnvägsspår, vilket från pressen räknat blockerats från denna dels med en U-balk (N. P. $23^1/_2$) på 2 m avstånd, dels med en plankbit på 4 m avstånd.

Ett tågsätt, bestående av lok med därtill fastkopplad kranvagn samt två med rälsskarvjärn lastade vagnar, backades in å spåret, och den främsta lastvagnen kopplades ifrån för lossning. Loket med kranvagnen och den andra lastvagnen kördes därpå ut från smedjan, varefter lokföraren och vagnskopplaren återvände till smedjan för att hjälpa till med urlastningen.

När lossningen var fullbordad, backade lokföraren ånyo in tågsättet för att hämta ut den tomma vagnen och växla in den andra. Då tågsättet törnade mot den avlastade vagnen, stoppade föraren loket, varvid observerades, att den fulla vagnen kopplats ifrån detsamma. Båda lastvagnarna fortsatte därför över såväl plankbiten som U-balken. A., som jämte en kamrat befann sig i spåret framför pressen för att flytta en sliper, erhöll därvid en törn av den tomma vagnens buffert och *fastklämdes mellan bufferten och den mot pressen anliggande slipern.* A. blev så svårt skadad över bröstet, att han efter en kort stund avled å lasarettet.

Olyckan synes hava berott på att den närmast loket-kranvagnen befintliga fullastade vagnen på okänt sätt frikopplats.

Yrkesinspektören har med arbetsledningen överenskommit, att blockering av spår skall göras med blocksko av bruklig typ. (III: 54)

Olycksfall vid maskiner och transmissioner.

Valsverk, grovsmedjor o. d.

96. I en *ånghammarsmedja* var ett större *ringämne under utsmidning* i en 1 200—1 500 tons ånghydraulisk smidespress. Under pressen finnes ett ringstöd, bestående av tvenne ståndare på 125 cm:s avstånd från varandra, med klykliknande urholkningar uppbärande dornen, på vilken ringämnet upphänges under utsmidningen. Dornen regleras medelst en 4·3 m lång järnspak, upphängd i en travers.

För att hålla ringämnet i rätt läge under smidningen använde smeden Ö. en längre järnkrok. Ö. stod därvid bredvid den upphängda järnspaken och intill den ena ståndaren. Strax efter smidningens början *brast dornen mitt av* vid den andra ståndaren, varigenom *järnspaken slog upp och träffade Ö.*, så att han föll till marken och slog huvudet mot en där liggande järnbit. Ö. fördes i ambulans till sjukstuga, där han emellertid efter en kort stund avled. Huruvida skadan i huvudet uppstått genom slaget av järnspaken eller vid fallet mot den på marken liggande järnbiten, kan ej med säkerhet avgöras.

Vid företagen undersökning av den brustna dornen befanns, att denna hade en gammal invändig bräcka, som på grund av sitt inre läge icke kunnat upptäckas. Dornen har använts i c:a 15 års tid. Bräckan har möjligen uppstått vid dornens tillverkning eller har materialet på grund av temperatur och påkänning rekristalliserats. Den vid dornens bristning visade nya brottytan var grovt kristallinisk, vilket givetvis underlättade bristningen. (VIII b: 9)

Klyvsågar.

97. Vid en *stockcirkelsåg* med ett av matarverk reglerat sågbord var en arbetare H. sysselsatt med att plocka undan bakar och bräder. Ett bräde hade nyss skurits, och matarbordet fördes tillbaka, då *en c:a 5 cm lång kvist* på den å matarbordet liggande stocken *fattade tag i H:s högra blusärm* och ryckte honom fram mot klingan. H. fick därvid högra handen över den något för korta klyvkniven, med påföljd att *handen helt avsågades* vid handleden.

Den direkta orsaken till olycksfallet torde få tillskrivas det dåligt kvistade sågtimret. Huggarna skulle därför av arbetsgivaren tillhållas att för framtiden utföra kvistningen med större noggrannhet. Skriftliga anvisningar åtföljda av yrkesinspektionens skyddsbilder nr 3/1931 å lämpligare klyvkniv samt nr 5/1931 å kraftigare skyddstak över sågklingan ha tillställts sågens ägare. (VIII g: 14)

Kantsågar.

98. En timmerman J. var vid en *stockcirkelsåg* sysselsatt med kantning av bräder. Sågen var försedd med ett stadigt höj- och sänkbart överskydd samt en klyvkniv, vilken dock var av otillräcklig höjd och placerad på för stort avstånd från klingans periferi. För matningen användes rulle. Sågen var placerad så nära en yttervägg, att bräderna vid sågningens början måste med ena ändan föras ut genom ett hål i väggen. Sågbordet var 1·6 m långt, och för att stödja brädan under sågningen hade en stödrulle placerats på 1·2 m avstånd från bordets bakkant.

Under sågningen *tillbakakastades en bräda, som träffade J. i halsen* och slungade honom mot ytterväggen, varvid halsen blev så gott som fullständigt avklämd. J. avled av skadorna.

Olyckan får bl. a. tillskrivas det sätt, varpå J. skötte matningen. J. använde seriematning på så sätt, att han sköt undan den färdigkantade brädan med en ny bräda. På grund av stödrullens avstånd från bordet tippade den kantade brädan upp och fattades av klingans tänder, med ovan angiven påföljd.

Vid av yrkesinspektionen företagen undersökning konstaterades, att dylik tillbakakastning inträffat tidigare, varvid någon arbetare ej skadats, men att brädan genom ytterväggens hål slungats c:a 35 m bort från arbetsplatsen. Vid besöket lämnades anvisning om lämpligare överskydd och klyvkniv, varjämte med arbetsledningen överenskoms, att anslag skulle uppsättas med förbud mot användande av sågen, innan förmannen kontrollerat skyddsanordningarna. Vidare beslöts om uppsättande av ett skyddsräck och varningsanslag på gården utanför verkstaden. (VIII h: 4)

Hyvel- och fräsmaskiner.

99. Vid en fabrik ville ägaren P. provköra en nylevererad *fräsmaskin*. Vid leveransen av densamma hade ej medföljt några stål, varför P. lånade två stycken planstål från en snickerifabrik och fastsättningsbrickor från en annan fabrik. Sedan P. satt stålen på deras platser och dragit åt muttern, sattes maskinen i gång. Stålen roterade härvid ojämnt, varför kraftiga skakningar uppkommo i maskinen. På grund härav slog P. ifrån motorn och lossade stålen för att justera desamma. Sedan brickorna åter tilldragits, sattes maskinen ånyo i gång. Strax därpå *lossnade stålen* och slungades med våldsam kraft ut, varvid det ena *träffade P. och det andra en chaufför V.* Båda skadades så svårt, att de sedermera avledo.

Vid yrkesinspektionens besök på platsen framhölls för arbetsgivarna olämpligheten av att använda brickor och stål, som troligtvis icke voro avsedda att användas tillsammans. Dessa stål och brickor komma nu icke vidare att användas, utan låter firman maskintillverkaren leverera lämpliga och säkrare stål till fräsen. (VIII i: 4)

Cellulosa- och pappersmaskiner.

100. Vid ett pappersbruk ville arbetaren J. taga bort massan, som hopat sig framför stenarna vid en *remdriven kollergång*. J. slog över drivremmen på nollskivan, men låste ej remledaren i spärrhaket. Han gick därefter upp i kollergången för att taga bort massan. *Remmen gled emellertid över på drivskivan*, varvid kollergången kom i gång och *J. klämdes* till döds *mellan stenarna och skålen* eller massaskrapan.

Olycksfallet får tillskrivas J:s bristande omtanke. När J. började arbeta vid kollergången, erhöll han av förmannen instruktion om hur han skulle stoppa kollergången och hur remledaren skulle vara placerad för att spärranordningen skulle fungera. Samtidigt påpekades faran av att icke säkra remledaren.

Ovanstående framhåller vikten av att i arbetet vidtaga erforderliga skyddsåtgärder och åtlyda givna säkerhetsföreskrifter. (VIII l: 12)

Tröskverk.

101. Vid tröskning användes ett mindre *tröskverk av ändmatningstyp* med stiftförsedda slagor. Jordbruksarbetaren G., som skötte matningen, stod till vänster om matarbordet. Sidoskärmen var här borttagen för att ej verka hindrande i arbetet. G. kom på grund härav *med sin vänstra hand i beröring med den hastigt roterande slagtrumman*, varvid *handen drogs med in i verket* och krossades mellan slagorna och cylinderöppningen, varjämte överarmen bröts av mot mataröppningens kant. Handen blev så svårt skadad, att den enligt läkares utsago för all framtid torde bliva i det närmaste obrukbar.

Orsaken till olycksfallet får tillskrivas den av G. intagna olämpliga arbetsställningen.

Vid företagen inspektion på arbetsstället framhölls för ägaren risken av att mata verket från sidan av matarbordet. Liknande påpekande hade även tidigare gjorts. Ifrågavarande tröskverkstyp bör alltid matas från ändan av bordet, vilket bör vara c:a 1 m långt, så att risk för indragning i verket i möjligaste mån förebygges. (VIII t: 24)

102. Vid tröskning med ett $2^1/_4$ fots *tröskverk* lossnade en lucka över verkets halmskakare. *Utan att stanna verket* gick jordbrukaren E. upp på detsamma för att lägga fast luckan. Vid tillbakastigandet *halkade E.* och föll, varvid han *fick högra foten ned i verkets mataröppning*, där den krossades av slagtunnan.

Tröskverket, som saknade skydd vid nedmatningsöppningen, skall nu förses med lämpligt skydd. (VIII t: 25)

103. Under pågående *tröskning* gick remmen till tröskverkets körnare av remskivan och blev hängande kvar å den drivande cylinderaxeln. En arbetare T. ropade till maskinisten att stanna traktorn, som drev tröskverket, *varvid T. troligen samtidigt fattade tag i remmen* för att hindra densamma att komma in bland övriga på samma sida befintliga remmar. *T. drogs med av remmen* och fick ena armen avsliten samt så svåra krossår i huvudet, att han senare avled på lasarettet.

Olycksfallet, som får tillskrivas T:s obetänksamhet att vidröra remmen innan tröskverket stannat, manar till synnerlig försiktighet vid i gång varande remtransmissioner. (VIII t: 26)

Övriga jordbruksmaskiner.

104. Vid en *hushållskvarn* användes som drivkraft en 12 hkrs bensinmotor, som hade ett varvantal av c:a 500 varv per minut. Den undre kvarnstenen, som roterade, hade 600 mm diameter och 115 mm tjocklek samt var försedd med ett 25 × 4·5 mm påkrympt, hopsvetsat järnband.

Jordbruksarbetaren J. var sysselsatt med malning, då *löpstenen splittrades* och bitar av densamma sönderslogo den kring stenen befintliga gjutjärnsskålen. Delar av såväl stenen som skålen kastades omkring, varvid *J. träffades i vänstra höften.*

Vid av yrkesinspektionen företagen undersökning visade det sig, att *järnbandet* hade *brustit i svetsen.* Endast en mindre del av brottytan visade färskt brott, varför det är möjligt, att det ursprungliga brottet uppstått redan vid bandets påkrympning å stenen. Av svetsens utseende invid brottet att döma syntes materialet dessutom vara »bränt».

Enär olycksfall i kvarnar stundom uppkomma på grund av bristfälligheter i svetsar och skarvar å järnbanden till kvarnstenarna, är det av stor vikt, att hopsättningen och påkrympningen av banden utföres på omsorgsfullt och sakkunnigt sätt. Vid hushållskvarnar, där kvarnstenen har hög hastighet, bör karet helst ej vara av gjutjärn. (VIII u: 7)

105. En arbetare L. var sysselsatt med att undanskaffa den sönderhackade halmen från en *hackelsemaskin* och hade sin arbetsplats omedelbart bakom denna. L. kom därvid med högra handen för nära den roterande knivrullen, med påföljd att *handen av knivarna drogs in mellan knivrullen och stativets yttersida*. Innan hackelsemaskinen, som drevs medelst rem direkt från ett tröskverk, kunde stoppas, sönderslets högra handen och underarmen fullständigt, och armen måste samma dag amputeras.

Då liknande olycksfall med svåra följder förut inträffat vid dessa maskiner, har yrkesinspektören i sin berättelse funnit motiverat att närmare beskriva denna typ.

Hackelsemaskinen består av en medelst remtransmission från tröskverket direkt driven trärulle, i vilken ett stort antal skarpslipade stålklingor (knivar) äro infällda med c:a 50 mm mellanrum. Mot dessa knivar passar en i motsatt riktning roterande hård trävals. Hackelsemaskinen igångsättes samtidigt med tröskverket och upphugger sålunda all halm från detsamma. Undanskaffandet av halmen är emellertid mycket riskabelt, emedan knivrullen är lätt åtkomlig på stativets baksida.

På den hackelsemaskin, vid vilken ovan relaterade olycksfall inträffade, saknades den skyddsskärm, som i vanliga fall av yrkesinspektionen anses vara fullt betryggande, varför en sådan anvisades. (VIII u: 8)

Axlar.

106. Vid en *stockcirkelsåg* överfördes drivkraften från lokomobilen till sågen medelst en direktkopplad axelledning, å vilkens ena lager satt en smörjkopp, placerad mellan tvenne remskivor. Då lagret dessutom var placerat invid en vägg, var smörjkoppen mycket svåråtkomlig, och brukade i regel smörjning företagas före igångsättningen.

Efter middagsrasten hade maskineriet satts i gång och sågningen påbörjats. En kort stund efter sågningens början hörde sågaren A. ett misstänkt dunkande, och vid omedelbar undersökning rörande orsaken härtill fann han, att maskinskötaren S. *fastnat å axelledningen* samt *slungades runt* med densamma. A. stannade omedelbart maskineriet, men S. var då redan död.

Vid av yrkesinspektionen företagen undersökning konstaterades, att S. utan att stanna maskineriet antagligen försökt smörja ovan nämnda lager, varvid en utskjutande kryssknif fattat tag i hans bluslinning, med ovan angivna påföljd.

På grund härav har yrkesunderinspektören lämnat anvisning om dels att ett lämpligt skydd skall uppsättas vid axelledningen, dels att smörjkoppen framdrages på rör utanför remskivan, så att smörjning kan ske utan fara. (VIII z: 19)

Svänghjul, remskivor och remmar.

107. I en *sulfitfabriks vedrenseri* drivas flissållen med rem från en transmissionsaxel vid golvet. Vid sållen finnas fast och lös skiva jämte remledare anordnade på vanligt sätt. Remledaren kunde skötas från sållens yttre sida.

Under nattskiftet hade remmen till *flissållet slirat* av transmissionsaxelns skiva. Förmannen å avdelningen samt ett par av arbetarna sökte lägga på remmen, men denna gled av. Vid förnyat försök att lägga på remmen på transmissionens remskiva manövrerade förmannen remledaren, medan sliparen B. lade på remmen vid transmissionsaxeln. Då detta delvis misslyckades, *sökte B.* genom att böja sig ner *med händerna trycka remmen mot skivan*. Han torde därvid ha halkat, slagit pannan mot en bjälke och *blivit indragen med överkroppen mellan rem och remskiva*. B. avled av de erhållna skadorna.

Med anledning av olycksfallet har på yrkesinspektörens inrådan mellanaxeln flyttats för att möjliggöra lättare tillsyn och bättre dragning av de ifrågavarande drivremmarna. Olycksfallet belyser risken av att för hand av- eller pålägga rem, då transmission är i gång. (VIII å: 18)

Olycksfall vid elektriska apparater och ledningar.

108. I ett ställverk var en instrumenttavla för 500 V likström uppställd i ett hörn, parallellt med och 93 cm framför ena sidoväggen. Bakom tavlan, som stod under spänning, funnos bl. a. två blanka skenor, och längst in vid väggen stod ett motstånd med skyddskåpa. Systemet var i normalt tillstånd isolerat från jord, men ena polen hade vid tillfället, som det sedermera visade sig, full överledning till jord.

J. hade på order av anläggningens montör huggit hål i cementgolvet mitt under tavlan för rör till kablar och cementerat fast rören. Då arbetet var färdigt, hade han en del överbliven cement, varför han tog sig för att gå bakom tavlan och bättra cementeringen kring fötterna på motståndet. Han påträffades stående orörlig på knä framför motståndet med huvudet inklämt mellan detta och väggen. Döden hade säkerligen redan inträtt, enär en person iakttagit J. i samma ställning en timme tidigare men utan att misstänka någon olycka. Läkare tillkallades och upplivningsförsök vidtogos, men utan resultat. Förutom skrubbsår i huvudet funnos brännsår på höger sida av halsen strax under örat och på utsidan av höger hand.

Vid företagen obduktion konstaterades, att döden orsakats av elektrisk ström. Sannolikt har J., då han efter arbetet på golvet vid motståndet rest sig från sin knäböjande ställning, vacklat åt höger och *med huvudet kommit emot den övre, spänningsförande skenan och med högra handen emot den andra skenan* eller någon annan jordad del av ställverket. Strömmen har därvid passerat från huvudet genom kroppen och höger hand till den andra polen och sannolikt även genom fötterna till jord. J. har därefter i döende tillstånd sjunkit ned mellan motståndet och väggen, varvid skrubbsåren i huvudet uppstått.

Det inträffade visar, att högspänd likström under vissa förhållanden kan vara livsfarlig, varför arbete på eller i närheten av delar, som föra sådan ström, kräver särskilda försiktighetsåtgärder. I detta fall hade montören endast varnat J. för de spänningsförande delarna. Han hade bort bestämt förbjuda J. att gå bakom tavlan eller ännu bättre avstänga tavlans baksida.

Tydligen har faran ökats genom det befintliga isolationsfelet. Det visade sig vid elektriska inspektionens undersökning, att felet fanns i en motor. Jordledningsindikator saknades, men kommer numera att föreskrivas. (IX: 86)

109. I en *högspänningsledning* för 10 kV från S. transformatorstation ($^{30}/_{10}$ kV) finns en trepolig linjefrånskiljare, monterad i en trästolpe. Frånskiljaren manövreras från marken med en på stolpen anbragt, dubbelsidig järnspak, vid vilken de bägge draglinorna äro fästa. Linorna äro av järn och löpa i märlor, spikade i stolpen. På den fria delen närmast frånskiljaren är i vardera linan insatt en isolator (av spårvägstyp). Under fasledarna och nedanför draglinornas isolatorer är en jordtråd fastkrampad i stolpen. Avståndet från jordtrådens krampa till den översta styrmärlan är endast 5 cm och från jordtråden till den ena draglinan vid tillslaget läge endast 2 cm. Efter frånskiljaren finnes en parstolpe. Jordtråden förbinder järnen i frånskiljaren och i parstolpen sinsemellan och med en lokal jordplåt (60 Ohm).

Vid ett tillfälle, då frånskiljaren stod frånslagen, uppstod som det senare visade sig, (troligen vid ett åskväder föregående dag) ett isolatorbrott i parstolpen, så att en fas låg till jord. I transformatorstationen är 10 kV-systemets nollpunkt jordad över en spänningstransformator, men denna hade bränts sönder, så att nollpunkten låg direkt till jord. (Jordplåtens övergångsmotstånd 190 Ohm.)

Följande dag skulle ledningsdelen K.—B. på försök inkopplas. Hemmansägaren A., som bodde i närheten av frånskiljaren, begav sig dit efter anmodan per telefon från kraftbolaget och tillslog frånskiljaren. Han påträffades omkring en timme senare, liggande till synes livlös invid frånskiljarstolpen. Tillkallad läkare konstaterade, att döden inträtt (likfläckar) samt att denna orsakats av elektrisk ström. Huden på huvudet hade en blåaktig färgton (kvävningsdöd). Några brännsår eller märken funnos icke.

Vid frånskiljarens tillslagning urkopplades ledningen automatiskt i transformatorstatio-

nen. Strömställaren var inställd på 3 sek. och 17 A., och urkopplingen skedde enligt uppgift så gott som omedelbart. Förloppet har tydligen varit följande.

Vid tillslagningen har en jordslutningsström passerat från den felaktiga fasen, genom felstället i parstolpen och den lokala jordplåten tillbaka till transformatorns nollpunkt. Spänningsfallet har varit beroende på förhållandet mellan de i kretsen ingående motstånden. Motståndet i ledningskretsen kan beräknas till 270 Ohm och nolltrådens spänning till jord ~ 1300 V. Till följd av draglinornas alltför korta avstånd från jordtråden har en överledning uppstått genom stolpen, som vid tillfället varit våt efter regn, så att manöverspaken blivit spänningsförande. *A. har sålunda i tillslagningsögonblicket blivit utsatt för* en del av nämnda *spänning,* varvid strömmen genom kroppen till marken under den sannolikt korta tid, efter vilken jordslutningsströmmen föranlett urkoppling i transformatorstationen, varit tillräcklig för att döda. Efter urkopplingen har greppet om manöverspaken lossnat och A. fallit omkull och blivit liggande på marken.

Det inträffade beror på fränskiljarens olämpliga manöveranordning. Denna har nu ändrats, så att draglinorna äro frihängande ned till manöverspaken och isolatorerna i dessa nedflyttade 2 m från jordtråden. Den lokala jordplåtens övergångsmotstånd till jord har nedbringats till 30 Ohm.

Kraftbolaget har anmodats att överse samtliga linjefrånskiljare i anläggningen och, där så erfordras, försätta dem i betryggande skick. (IX: 87)

Olycksfall genom fallande föremål, ras och liknande.

110. Grovarbetaren N. var jämte två arbetskamrater sysselsatt med att i hästkärror lasta pinnmo från ett *pinnmotag.* En *från sluttningen nedfallande större sten* träffade härvid N., som föll bakåt och *fick stenen över båda benen* samt skadades så svårt, att han påföljande dag avled.

Ett par timmar före olycksfallet hade på c:a 3 meters avstånd från nämnda sten s. k. jordskott avlossats för att få bort ett par andra stenar i slänten, och möjligen har då någon sättning uppkommit, varvid stenen rubbats.

Yrkesunderinspektören har till vederbörande arbetsbefäl lämnat anvisningar i överensstämmelse med yrkesinspektionens cirkulärskrivelse rörande grustag (Y 39). (X: 66)

111. Vid upphissning av en differdingerbalk användes ett *lyftblock* med kätting av 8 mm länkar. När balken hissats upp i höjd med undre våningens tak, ville byggnadsarbetaren R. jämte en arbetskamrat gå upp till tredje våningen för att hjälpa till med upphissningen. Då R. passerade under balken framför ingången, *brast en av länkarna i kättingen* och balken störtade ned, varvid dess ena ända träffade R., som skadades så svårt, att han påföljande dag avled.

Arbetsgivaren erhöll socialstyrelsens »Meddelande rörande utglödgande av kätting» samt anmodades att utfärda strängt förbud mot passage under frihängande last. (X: 67)

Olycksfall förorsakade av giftiga gaser o. d.

112. En chaufför S. skulle i ett *garage* tillse en bil, vars kylarvatten frusit. För att värma kylaren satte han i gång motorn och gick därefter ut för att hämta en pyts varmt vatten. Efter en stund återkom S. till garaget och hällde det varma vattnet i kylaren, men påverkades antagligen av de stora mängder oförbrända gaser, som under hans frånvaro samlats i garaget, med påföljd att han *gasförgiftades.* S. anträffades först dagen därpå liggande död i garaget.

Då garaget saknade ventilationsanordning, föreskrevs av yrkesunderinspektören, dels att friskluftsventiler skulle anordnas i garagedörrarnas underkant, dels att röranslutning från avgasningsröret till fria luften skulle användas vid tillfällen, då dörrarna under motorns gång ej kunde hållas öppna. Dessutom skulle anslag: »Varning för koloxidförgiftning» uppsättas. (XII: 16)

Olycksfall vid ångpannor, kokare eller andra kärl under tryck.

113. Vid en *ångpanneanläggning* ville eldaren S. avstänga kondensvattentillförseln till en av ångpannorna. Härvid *gick avstängningsventilen*, som var anbragt ovanpå pannmanteln, *sönder* och *S. brändes svårt av den utrusande ångan.*

Enligt företagen undersökning var ventilen inköpt för 12 år sedan och utförd av gjutjärn. Brottet var av vanlig struktur, och endast på ett ställe förefunnos några mindre blåsor. Ventilhusets godstjocklek hade emellertid vid avsvarvningen för sätet i detsamma blivit så förminskad, att icke mer än 4 à 5 mm återstodo utefter $^1/_3$ av omkretsen, och torde detta kunna anses vara orsaken till bristningen.

Nya, grövre ventiler av fosforbrons hava nu för ifrågavarande ändamål insatts å anläggningens samtliga pannor. (XIII: 17)

Olycksfall vid skogsavverkning.

114. Två arbetare, N. och J., voro sysselsatta med fällning av en hög tall. Denna föll på en berghäll och böjde i fallet ned en bredvidstående gran, varvid en grov gren bröts av från den fällda tallen. Då grenen lösgjordes, reste sig den nedböjda granen och kastade tallgrenen med stor kraft i riktning mot N. Denne, som på grund av den djupa snön ej hann springa undan, träffades av grenens brottända i bakhuvudet och kastades omkull. Då J. skyndade fram, reste N. sig upp, och stödd av J. fördes han till närmaste hygge. N. infördes samma dag till närliggande lasarett, där han påföljande dag avled.

Till förebyggande av olycksfall av här ifrågavarande och liknande slag lämnas i socialstyrelsens anvisningar angående skydd mot yrkesfara vid skogsavverkningsarbete följande råd: »Innan ett större träd fälles, skall huggaren, särskilt om snön ligger djup, tänka på att kunna avlägsna sig från stubben, då trädet börjat falla; eljest utsätter han sig för slag av rotändan, som vid trädets fall ofta med stor kraft slungas uppåt eller åt sidan, eller av nedfallande torrgrenar och kvistar.» (XVII: 12)

115. Vid *körning av massaved med släde* gick G. bakom lasset. På grund av det sliriga väglaget gled lasset ut mot ena dikeskanten, varför G. hoppade ner i diket och försökte hindra lasset att välta. Detta misslyckades, och *lasset välte*, varvid *G. kom under lasset.* När G. framdrogs, var han redan död. Ryggen var krossad, och döden torde hava varit ögonblicklig.

Olycksfall av här ifrågavarande slag förekomma årligen vid timmerkörning och förorsakas ofta på grund av mindre goda basvägar eller ibland på grund av för stor fart vid lassens framförande. I socialstyrelsens anvisningar angående skydd mot yrkesfara vid skogsavverkningsarbete varnas körarna att taga de risker, som äro förenade med detta tillvägagångssätt med följande ord: »Försök aldrig att med kroppen stötta eller räta upp ett lass, som visar benägenhet att stjälpa. Dylika försök hava kostat många körare livet. Det enda riktiga i dylikt fall är att företaga omlastning.» (XVII: 13)

116. Två arbetare, K. och W., *kvistade* var för sig tvenne *ekar*, som befunno sig på c:a 30 meters avstånd från varandra. Grenarna på K:s träd snärjde in sig i en förut fälld ek, som vid fallet fläkts upp c:a 3 m från stubben och blivit hängande. Då K. fann, att han ej kunde kvista färdigt det påbörjade trädet, sökte han hugga av det uppfläkta stycket på den förut fällda eken. W., som tillropat K. att vara försiktig, hörde efter en stund ett brak från den plats, där K. befann sig, och när han skyndade fram till honom, fann han K. *liggande på marken med trädet över benen* och ett stort krossår i pannan. K. avled samma dag på grund av de erhållna skadorna.

Vid fällning och kvistning av ekar inträffa ej sällan ödesdigra olycksfall och svåra tillbud till dylika på grund av svårigheten att vid arbetet manövrera de stora träden och de tunga grenarna. Med hänsyn därtill riktas från yrkesinspektionens sida en maning till såväl arbetsgivare som arbetare att verkställa sådant arbete under iakttagande av största försiktighet. (XVII: 14)

Sveriges offentliga arbetsförmedling under november 1932.

Översikt av verksamheten vid de särskilda anstalterna.

Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.	Anstalter	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Stockholms stad .	20 440	2 844	2 366	719	Malmöhus: Eslöv	434	151	141	287
Stockholms län .	5 510	914	877	603	Skurup . . .	120	101	64	119
Uppsala län . . .	2 381	640	608	372	Vellinge . . .	111	57	57	195
Södermanlands län	1 810	514	454	352	Ortsombud . .	1 299	34	32	.
Östergötlands län	3 848	630	551	611	Hallands län . .	1 128	212	200	532
Norrköping . . .	2 247	163	135	1 379	Göteborgs o. Boh. l.	4 223	443	399	953
Jönköpings län .	1 837	427	393	430	Göteborg	13 962	2 061	1 871	677
Kronobergs län .	953	187	169	510	Älvsborgs län . .	2 789	564	551	495
Norra Kalmar län	1 535	259	212	593	Skaraborgs län .	2 267	529	439	429
Södra Kalmar län	2 139	235	234	910	Värmlands län .	4 192	495	448	847
Gotlands län . .	795	139	125	572	Örebro län . . .	4 412	686	554	643
Blekinge län . .	3 554	555	497	640	Västmanlands län	3 999	627	600	638
Kristianstads län .	2 426	744	643	326	Kopparbergs län .	4 824	461	449	1 046
Malmöhus: Malmö . . .	7 502	1 179	1 058	636	Gävleborgs län .	4 733	475	467	996
Lund	921	155	151	594	Västernorrlands l.	7 749	525	521	1 476
Landskrona . .	1 390	189	186	735	Jämtlands län . .	4 294	716	715	600
Hälsingborg .	2 723	404	391	674	Västerbottens län	1 823	379	351	481
Ystad	817	132	109	619	Norrbottens län .	1 301	228	211	571
Trelleborg . .	772	188	184	411	Tillsammans	127 260	19 242	17 418	661

Översikt av verksamheten för huvudgrupper av arbete.

	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans				
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Arbetssökande personer	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 led. pl.
Jordbr. o. skogshush.	15 558	2 080	1 960	1 200	881	643	16 484	16 758	2 961	2 608	566
Industri o. hantverk	46 833	903	890	1 430	397	346	47 565	48 263	1 300	1 236	3 713
Sjöfart och fiske .	7 354	950	926	243	69	62	7 512	7 597	1 019	988	746
Handel o. samfärdsel	10 350	896	812	3 644	1 240	1 069	13 717	13 994	2 136	1 881	655
Husligt arbete . .	10	1	1	10 638	5 982	4 875	9 117	10 648	5 983	4 876	178
Annat arbete . . .	28 843	5 809	5 797	1 157	34	32	29 062	30 000	5 843	5 829	513
Summa	108 948	10 639	10 386	18 312	8 603	7 027	123 457	127 260	19 242	17 418	661
Därav under 18 år	4 576	917	886	3 362	1 406	1 165	7 820	7 988	2 823	2 001	842
Summa oktober 1932	100 008	17 916	17 320	22 698	13 162	10 619	117 265	122 706	31 078	27 939	895
» november 1931	65 131	9 414	9 142	16 186	10 270	8 034	78 153	81 317	19 684	17 176	413
» » 1930	35 473	8 215	7 728	14 914	11 612	8 460	46 790	50 387	19 827	16 188	254
» » 1929	26 592	9 078	8 324	14 830	11 380	8 543	37 603	41 422	20 458	16 867	202

Utanför resp. länsförmedlingsanstalters rapporteringsområden tillsattes under månaden 1 351 platser, varav 945 manliga och 406 kvinnliga; motsvarande tal under samma månad föregående år voro resp. 1 286, 915 och 371 samt under nästlidna månad resp. 2 566, 1 951 och 615.

	Arbetsförmedlings-anstalter	Hela antalet			Jordbruk m. m.			Skogshus-hållning			Gruvdrift o. malmförädling			Jord-, sten- o. glasindustri		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdeln. .	108948	10 689	10 386	9 618	1 616	1 497	5 945	464	468	4 237	75	75	4 685	88	89
1	Stockholms stad . . .	15 419	666	623	285	3	3	4	—	—	6	—	—	80	—	—
2	Stockholms län . . .	4 578	502	499	1 227	214	211	48	6	6	370	—	—	71	—	—
3	Uppsala län	2 028	448	431	433	80	72	49	—	—	319	—	—	114	—	—
4	Södermanlands län .	1 398	245	241	322	75	72	—	—	—	—	—	—	10	—	—
5	Östergötlands län . .	3 079	310	302	990	120	113	52	—	—	41	—	—	76	—	—
6	Norrköping	2 067	61	58	104	11	11	—	—	—	1	—	—	12	—	—
7	Jönköpings län . . .	1 315	253	249	215	44	42	16	1	1	12	—	—	20	1	1
8	Kronobergs län . . .	723	72	71	105	21	20	37	9	9	1	—	—	39	1	1
9	Kalmar län	3 455	385	344	308	26	26	100	4	4	1	—	—	115	—	—
10	Gotlands län	635	71	69	96	21	20	—	—	—	—	—	—	133	10	10
11	Blekinge län	2 979	264	263	339	35	34	9	2	2	1	—	—	707	—	—
12	Kristianstads län . .	1 682	445	420	701	209	185	25	7	7	34	—	—	96	6	6
13	Malmöhus län: Malmö	5 831	418	416	135	37	37	—	—	—	—	—	—	128	—	—
14	Hälsingborg . .	2 378	258	256	115	8	8	—	—	—	48	—	—	24	—	—
15	Övriga anstalter	5 391	758	725	828	317	286	—	—	—	423	2	2	320	10	10
16	Hallands län	977	154	151	98	29	27	8	—	—	1	—	—	85	—	—
17	Göteborgs o. Boh. län	3 892	312	360	207	22	17	—	—	—	—	—	—	1 962	3	3
18	Göteborgs stad . . .	11 846	999	987	131	20	19	—	—	—	—	—	—	38	—	—
19	Älvsborgs län	2 650	486	486	177	17	17	6	2	2	129	4	4	70	—	—
20	Skaraborgs län . . .	1 789	268	255	517	94	81	3	—	—	1	—	—	106	52	52
21	Värmlands län . . .	3 976	330	327	302	21	19	962	30	29	29	—	—	132	—	—
22	Örebro län	3 873	325	314	466	98	87	376	86	86	815	—	—	92	—	—
23	Västmanlands län . .	3 476	377	373	407	66	62	183	78	78	849	40	40	108	3	3
24	Kopparbergs län . . .	4 436	338	338	150	7	7	1 055	133	133	729	—	—	18	—	—
25	Gävleborgs län . . .	4 456	377	377	251	—	—	705	—	—	424	29	29	40	—	—
26	Västernorrlands län .	7 696	505	504	330	5	5	1 193	58	58	—	—	—	78	—	—
27	Jämtlands län . . .	4 115	602	602	232	5	5	966	22	22	—	—	—	11	2	2
28	Västerbottens län . .	1 696	244	243	95	11	11	110	2	2	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län . . .	1 187	166	162	47	—	—	43	24	24	—	—	—	—	—	—
	Kvinnliga avdeln.	18 312	8 608	7 027	1 200	881	643	—	—	—	—	—	—	8	—	—
1	Stockholms stad . .	5 021	2 178	1 743	7	2	2	—	—	—	—	—	—	3	—	—
2	Stockholms län . . .	932	412	378	77	59	49	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Uppsala län	353	192	177	69	46	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län .	412	269	213	56	56	39	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län . .	776	390	249	69	47	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Norrköping	180	102	77	7	7	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Jönköpings län . . .	522	174	144	31	17	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län . . .	230	115	98	26	15	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	219	109	102	28	15	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gotlands län	160	68	56	24	15	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Blekinge län	575	291	234	69	75	56	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län . .	744	299	223	150	106	81	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	1 671	761	642	9	16	4	—	—	—	—	—	—	5	—	—
14	Hälsingborg . .	345	146	135	23	6	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Övriga anstalter	473	249	199	86	53	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Hallands län	151	58	49	13	5	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs o. Boh. län	331	131	99	61	32	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Göteborgs stad . . .	2 118	1 062	884	42	13	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Älvsborgs län . . .	139	78	65	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län . . .	478	261	184	78	92	53	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län . . .	216	165	121	30	24	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	539	361	240	104	72	51	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län . .	523	250	227	83	68	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län . .	386	123	111	9	7	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län . . .	277	98	90	16	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Västernorrlands län .	53	20	17	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län . . .	179	114	113	12	6	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län . .	197	135	108	26	22	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län . . .	114	62	49	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Metall- o. maskin-industri			Trävaru-industri			Byggnads-verksamhet			Läder-, hår- o. gummi-industri			Textil-industri			Beklädnads-industri			Närings- o. njut-ningsmedels-industri			
Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
11 763	**182**	**177**	**6 286**	**78**	**77**	**12 810**	**337**	**337**	**485**	**9**	**8**	**512**	—	—	**912**	**3**	**1**	**1 226**	**18**	**17**	
2 633	27	24	274	7	6	3 712	35	35	107	7	6	26	—	—	157	1	—	238	3	2	1
673	36	36	87	2	2	539	62	62	6	—	—	1	—	—	21	—	—	49	2	2	2
176	2	2	38	—	—	118	—	—	11	—	—	1	—	—	17	—	—	48	—	—	3
376	22	22	85	6	6	56	11	11	2	—	—	3	—	—	3	—	—	11	—	—	4
483	—	—	155	1	1	333	4	4	—	—	—	9	—	—	7	—	—	28	1	1	5
318	2	2	129	—	—	571	3	3	7	—	—	120	—	—	9	—	—	19	—	—	6
87	1	1	80	1	1	117	2	2	8	—	—	11	—	—	14	—	—	20	—	—	7
26	1	1	22	—	—	21	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	2	—	—	8
386	4	4	373	4	4	268	2	2	11	—	—	7	—	—	5	1	—	35	—	—	9
23	1	1	8	—	—	35	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	12	—	—	10
40	—	—	28	—	—	92	1	1	8	—	—	—	—	—	6	—	—	14	—	—	11
88	—	—	60	1	1	215	1	1	3	—	—	5	—	—	5	—	—	29	1	1	12
1 139	8	8	168	4	4	1 378	81	81	53	1	1	18	—	—	88	1	1	111	—	—	13
342	1	1	20	—	—	442	2	2	65	1	1	2	—	—	22	—	—	30	—	—	14
721	4	4	120	—	—	683	7	7	112	—	—	14	—	—	29	—	—	176	—	—	15
148	2	1	45	—	—	130	2	2	11	—	—	20	—	—	20	—	—	18	—	—	16
275	—	—	87	—	—	216	6	6	4	—	—	19	—	—	13	—	—	53	4	4	17
2 280	39	38	700	5	5	928	43	43	39	—	—	185	—	—	75	—	—	160	4	4	18
255	16	16	89	1	1	205	3	3	6	—	—	43	—	—	13	—	—	16	1	1	19
115	4	4	47	—	—	89	11	11	14	—	—	1	—	—	7	—	—	35	—	—	20
230	2	2	210	—	—	231	2	2	3	—	—	20	—	—	24	—	—	10	—	—	21
113	1	1	114	—	—	231	4	4	12	—	—	—	—	—	318	—	—	22	1	1	22
340	4	4	214	24	24	291	5	5	3	—	—	1	—	—	8	—	—	26	—	—	23
45	1	1	430	10	10	353	34	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
204	—	—	544	—	—	284	—	—	—	—	—	5	—	—	18	—	—	38	—	—	25
196	—	—	1 440	11	11	520	3	3	—	—	—	1	—	—	28	—	—	28	1	1	26
22	4	4	106	1	1	69	9	9	—	—	—	—	—	—	3	—	—	5	—	—	27
10	—	—	91	—	—	122	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	28
19	—	—	472	—	—	61	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	5	—	—	29
132	—	—	**4**	**1**	—	—	—	—	**41**	**7**	**8**	**168**	**8**	**8**	**530**	**162**	**127**	**229**	**66**	**56**	
118	—	—	4	1	—	—	—	—	4	6	2	20	—	—	216	64	53	79	23	17	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	—	9	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	6	5	2	2	2	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	—	—	8	1	1	—	2	2	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	14	3	3	2	2	2	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	2	—	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	10	2	1	12
9	—	—	—	—	—	—	—	—	22	1	1	5	7	7	133	45	41	38	9	9	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	—	4	—	—	5	1	1	8	2	2	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	9	—	—	8	1	1	2	3	3	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	4	—	—	1	1	1	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	1	—	—	17
5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	87	1	1	94	34	27	52	9	6	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	3	1	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	9	5	5	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	—	—	4	2	2	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1	1	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	3	1	1	1	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29

	Arbetaförmedlings-anstalter	Kem. - tekn. o. belysnings-industri			Trämasse- o. pappers-industri			Grafisk industri			Industri o. hant-verk, ej specific.			Sjöfart och fiske		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdeln. .	**463**	**11**	**11**	**871**	**24**	**24**	**368**	**7**	**6**	**2 765**	**71**	**69**	**7 354**	**950**	**926**
1	Stockholms stad . .	16	1	1	54	—	—	198	3	2	762	31	29	661	104	99
2	Stockholms län . . .	3	—	—	40	—	—	14	—	—	73	10	10	101	5	5
3	Uppsala län	3	—	—	2	—	—	5	—	—	23	—	—	7	—	—
4	Södermanlands län .	1	—	—	4	—	—	1	—	—	5	—	—	108	10	10
5	Östergötlands län . .	1	—	—	9	—	—	5	—	—	86	—	—	25	2	2
6	Norrköping	2	—	—	47	—	—	11	—	—	47	—	—	78	23	23
7	Jönköpings län . . .	85	—	—	1	—	—	2	—	—	91	—	—	7	—	—
8	Kronobergs län . . .	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	27	—	—	8	—	—	12	—	—	93	—	—	561	22	22
10	Gotlands län	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	107	9	8
11	Blekinge län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	—	—	525	23	23
12	Kristianstads län . .	—	—	—	—	—	—	3	—	—	10	—	—	50	4	4
13	Malmöhus län: Malmö	106	—	—	35	—	—	19	—	—	355	3	3	282	40	38
14	Hälsingborg . .	28	—	—	3	—	—	5	—	—	62	—	—	621	161	159
15	Övriga anstalter	20	2	2	9	—	—	7	—	—	55	3	3	401	70	68
16	Hallands län	1	4	4	2	—	—	1	—	—	4	—	—	79	13	13
17	Göteborgs o. Boh. län	47	—	—	3	—	—	4	—	—	17	—	—	108	11	8
18	Göteborgs stad . . .	59	4	4	47	—	—	52	4	4	281	20	20	2 547	319	314
19	Älvsborgs län . . .	10	—	—	104	15	15	8	—	—	62	—	—	18	—	—
20	Skaraborgs län . . .	15	—	—	—	—	—	4	—	—	131	2	2	8	—	—
21	Värmlands län . . .	—	—	—	20	—	—	1	—	—	336	—	—	31	11	11
22	Örebro län	6	—	—	9	—	—	6	—	—	36	—	—	15	—	—
23	Västmanlands län . .	—	—	—	1	—	—	5	—	—	16	—	—	24	5	5
24	Kopparbergs län . .	2	—	—	5	—	—	—	—	—	1	—	—	4	—	—
25	Gävleborgs län . . .	—	—	—	14	—	—	4	—	—	105	—	—	399	58	58
26	Västernorrlands län .	28	—	—	409	9	9	5	—	—	44	1	1	495	34	34
27	Jämtlands län . . .	—	—	—	44	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—
28	Västerbottens län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	49	—	—	67	12	12
29	Norrbottens län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	25	14	10
	Kvinnliga avdeln.	**48**	**16**	**16**	**156**	**108**	**105**	**11**	—	—	**108**	**29**	**21**	**243**	**69**	**62**
1	Stockholms stad . .	16	12	12	54	26	23	8	—	—	28	28	16	121	20	19
2	Stockholms län . . .	—	—	—	2	—	—	—	—	—	4	2	2	6	2	2
3	Uppsala län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län . .	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	1
6	Norrköping	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	5	4	4
7	Jönköpings län . . .	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	—	—
11	Blekinge län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	9	2	2	42	17	17	1	—	—	55	3	2	5	3	3
14	Hälsingborg . .	—	—	—	3	1	1	—	—	—	—	1	1	9	8	8
15	Övriga anstalter	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	2	1	1
16	Hallands län	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs o. Boh. län	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Göteborgs stad . . .	4	2	2	48	62	62	—	—	—	3	—	—	61	26	20
19	Älvsborgs län	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län . . .	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
22	Örebro län	—	—	—	6	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—
23	Västmanlands län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
26	Västernorrlands län .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	2	2
27	Jämtlands län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Kontors-, bank- o. d. personal			Butiks- o. magasins-personal			Hotell- o. restaurang-personal			Transport-arbetare			Allmän o. litterär verksamhet			Husligt arbete			Annat arbete			
Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
1172	**67**	**63**	**2 827**	**125**	**115**	**661**	**10**	**9**	**5 416**	**635**	**570**	**274**	**59**	**55**	**10**	**1**	**1**	**28 843**	**5 809**	**5 797**	
582	14	10	1 321	62	55	369	2	2	1 789	183	170	185	11	7	9	—	—	1 951	172	172	1
20	2	2	77	1	1	22	1	1	288	18	18	5	1	1	—	—	—	893	142	142	2
12	2	2	42	4	4	15	—	—	92	8	8	1	—	—	—	—	—	507	352	343	3
2	—	—	11	1	1	2	—	—	43	10	9	—	—	—	—	—	—	353	110	110	4
14	—	—	35	3	3	16	—	—	94	13	12	3	—	—	—	—	—	610	166	166	5
33	—	—	50	—	—	5	—	—	186	15	12	—	—	—	—	—	—	318	7	7	6
6	—	—	10	8	7	11	—	—	53	8	7	—	—	—	—	—	—	449	187	187	7
2	—	—	2	—	—	2	—	—	10	1	1	—	—	—	—	—	—	446	89	89	8
10	—	—	18	—	—	5	—	—	94	41	1	2	—	—	—	—	—	1 016	281	281	9
1	—	—	2	—	—	7	2	2	14	1	1	—	—	—	—	—	—	190	26	26	10
6	—	—	16	—	—	6	—	—	65	3	3	—	—	—	—	—	—	1 103	200	200	11
5	—	—	25	—	—	2	—	—	56	—	—	—	—	—	—	—	—	270	216	215	12
114	4	4	211	—	—	44	—	—	430	51	51	26	—	—	—	—	—	991	188	188	13
18	1	1	59	—	—	15	—	—	156	9	9	2	—	—	—	—	—	299	75	75	14
17	—	—	79	—	—	12	—	—	183	13	13	3	—	—	—	—	—	1 179	330	330	15
8	—	—	23	—	—	6	—	—	44	1	1	5	—	—	—	—	—	222	103	103	16
7	—	—	24	3	2	1	1	—	92	6	4	—	—	—	—	—	—	753	256	256	17
243	42	42	602	41	40	82	3	3	687	215	211	37	47	47	1	1	1	2 682	192	192	18
13	—	—	22	—	—	4	—	—	132	—	—	—	—	—	—	—	—	1 278	427	427	19
4	—	—	17	1	1	6	1	1	47	2	2	1	—	—	—	—	—	621	101	101	20
6	—	—	6	—	—	3	—	—	79	1	1	—	—	—	—	—	—	1 341	263	263	21
7	—	—	45	—	—	6	—	—	132	9	9	1	—	—	—	—	—	1 056	126	126	22
11	1	1	12	1	1	7	—	—	111	8	8	1	—	—	—	—	—	858	142	142	23
1	—	—	17	—	—	3	—	—	38	3	3	1	—	—	—	—	—	1 586	150	150	24
9	—	—	37	—	—	3	—	—	180	2	2	—	—	—	—	—	—	1 192	288	288	25
12	—	—	54	—	—	3	—	—	225	6	6	1	—	—	—	—	—	2 606	377	376	26
3	—	—	8	—	—	4	—	—	47	5	5	—	—	—	—	—	—	2 595	553	553	27
3	1	1	1	—	—	—	—	—	23	2	2	—	—	—	—	—	—	1 052	213	212	28
3	—	—	1	—	—	—	—	—	76	1	1	—	—	—	—	—	—	431	127	127	29
380	**69**	**57**	**722**	**193**	**165**	**1 899**	**594**	**522**	**221**	**192**	**157**	**422**	**192**	**168**	**10 688**	**5 982**	**4 875**	**1 157**	**84**	**82**	
159	21	17	299	100	88	765	183	159	115	90	83	205	60	52	2 415	1 544	1 199	385	3	1	1
1	—	—	17	6	6	82	8	8	2	—	—	23	4	4	696	331	307	—	—	—	2
12	—	—	2	—	—	7	5	5	1	—	—	4	2	2	246	139	127	9	—	—	3
2	1	1	1	—	—	15	14	14	—	1	—	—	4	4	266	186	148	68	7	7	4
3	—	—	9	7	7	40	16	11	2	3	3	8	6	5	580	232	182	51	—	—	5
1	—	—	5	—	—	14	1	1	—	—	—	2	3	1	87	84	64	28	—	—	6
2	—	—	3	—	—	31	11	8	3	2	2	10	5	4	398	184	112	15	—	—	7
—	—	—	—	—	—	15	12	12	—	—	—	1	1	1	188	87	74	—	—	—	8
1	—	—	—	2	2	9	4	4	1	—	—	1	—	—	167	87	83	16	—	—	9
—	—	—	5	1	1	10	1	1	2	—	—	2	2	2	97	49	39	—	—	—	10
—	—	—	4	1	1	30	9	8	5	10	8	2	3	3	460	193	158	—	—	—	11
1	1	—	8	5	1	80	17	16	4	4	2	2	6	3	481	158	119	6	—	—	12
95	27	26	179	32	32	174	33	30	2	34	16	18	—	—	804	532	452	66	—	—	13
2	—	—	4	1	1	44	10	8	3	5	5	3	—	—	195	111	102	29	—	—	14
—	1	1	11	6	5	25	10	9	11	3	3	3	1	1	287	170	140	23	—	—	15
—	—	—	1	—	—	20	8	7	4	2	2	1	3	3	96	37	30	7	—	—	16
2	—	—	9	1	1	44	17	15	1	1	1	5	1	1	178	79	57	20	—	—	17
87	12	7	123	24	14	163	60	44	54	23	21	97	73	69	866	699	585	330	24	24	18
—	—	—	—	—	—	8	5	5	—	—	—	2	1	1	121	68	58	—	—	—	19
2	—	—	3	—	—	26	19	16	—	—	—	5	2	1	309	143	109	42	—	—	20
—	—	—	—	—	—	12	7	5	—	—	—	—	1	1	173	132	97	—	—	—	21
5	5	4	7	1	—	54	14	12	4	5	3	18	6	3	294	256	165	27	—	—	22
3	—	—	21	4	4	39	29	28	4	4	4	7	2	1	328	142	129	33	—	—	23
—	—	—	—	—	—	56	18	18	3	2	1	1	—	—	317	96	86	—	—	—	24
—	—	—	4	—	—	31	8	7	—	3	3	—	1	1	217	82	75	7	—	—	25
—	—	—	2	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	36	17	14	—	—	—	26
—	—	—	3	2	2	72	54	53	—	—	—	2	5	5	87	43	43	—	—	—	27
2	1	1	—	—	—	24	17	15	—	—	—	—	—	—	143	94	75	—	—	—	28
—	—	—	2	—	—	6	4	3	—	—	—	—	—	—	106	57	46	—	—	—	29

Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna

den 31 oktober 1932.

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar[1]			Arbetslösa				Föregående månads %
		Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	%	
Beklädnadsarbetareförb. . .	87	2 981	11 474	14 455	313	1 173	1 486	10·3	10·4
Bleck- o. plåtslagareförb. .	42	2 312	—	2 312	501	—	501	21·7	13·3
Bokbindareförbundet . . .	37	1 741	3 571	5 312	296	336	632	11·9	12·6
Bryggeriindustriarb.-förb. .	80	3 857	810	4 667	271	106	377	8·1	5·3
Byggnadsträarbetareförb. .	184	19 574	—	19 574	8 439	—	8 439	43·1	31·9
De förenade förbunden . .	41	3 348	1 486	4 834	343	81	424	8·8	8·9
Elektriska arbetareförb. . .	86	4 271	—	4 271	514	—	514	12·0	9·0
Gjutareförbundet	94	5 041	2	5 043	1 236	—	1 236	24·5	24·9
Grov- o. fabriksarb.-förb. .	381	35 219	4 857	40 076	11 634	863	12 497	31·2	29·8
Gruvindustriarbetareförb. .	34	4 320	42	4 362	1 446	10	1 456	33·4	39·1
Handelsarbetareförb. . . .	224	15 013	7 300	22 313	1 807	424	2 231	10·0	10·3
Hatt- o. pälsindustriarb.-f. .	21	530	1 376	1 906	78	268	346	18·2	14·6
Hattarbetare	12	224	826	1 050	64	250	314	29·9	23·3
Pälsvaruarbetare	9	306	550	856	14	18	32	3·7	3·8
Kommunalarbetareförb. . .	185	16 968	9 195	26 163	1 509	497	2 006	7·7	5·0
Litografförbundet	17	2 035	117	2 152	199	14	213	9·9	8·5
Livsmedelsarbetareförb. . .	94	10 044	3 769	13 813	1 300	416	1 716	12·4	12·3
Metallindustriarb.-förb. . .	230	91 916	4 249	96 165	24 155	587	24 742	25·7	24·1
Järnbruksarbetare . . .	55	19 614	13	19 627	5 414	1	5 415	27·6	26·0
Verkstadsarbetare . . .	175	72 302	4 236	76 538	18 741	586	19 327	25·3	23·6
Murareförbundet	67	6 174	—	6 174	2 991	—	2 991	48·4	38·1
Målareförbundet	110	7 202	1	7 203	2 491	—	2 491	34·6	9·1
Pappersindustriarb.-förb. .	122	23 383	1 122	24 505	3 332	200	3 532	14·4	17·6
Sadelm.- o. tapetseraref. .	37	1 704	260	1 964	238	16	254	12·9	15·0
Sko- o. läderindustriarb.-f. .	46	5 998	3 345	9 343	750	177	927	9·9	10·6
Stenindustriarbetareförb. .	90	5 684	1	5 685	1 964	—	1 964	34·5	43·2
Sågverksindustriarb.-förb. .	306	24 903	23	24 926	10 755	—	10 755	43·1	43·9
Sågverks- o. brädgårdsarb.	170	15 862	23	15 885	5 218	—	5 218	32·8	33·9
Flottnings- o. skogsarb.	136	9 041	—	9 041	5 537	—	5 537	61·2	61·0
Textilarbetareförbundet . .	103	9 865	16 009	25 874	672	1 171	1 843	7·1	6·9
Tobaksindustriarb.-förb. .	9	468	1 900	2 368	14	57	71	3·0	2·8
Transportarbetareförb. . .	102	12 536	152	12 688	1 829	20	1 849	14·6	13·1
Träindustriarbetareförb. . .	184	12 048	91	12 139	2 807	20	2 827	23·3	22·5
Tunnbinderiarbetareförb. .	13	206	—	206	56	—	56	27·2	24·0
Typografförbundet	103	8 913	499	9 412	927	48	975	10·4	10·5
Väg- o. vattenb.-arb.-förb. .	101	5 323	—	5 323	1 333	—	1 333	25·0	24·7
Tillsammans	3 230	343 577	71 651	415 228	84 200	6 484	90 684	21·8	20·4
Skogs- o. flottningsarb.-förb.	81	3 763	—	3 763	2 184	—	2 184	58·0	63·4
Summa	3 311	347 340	71 651	418 991	86 384	6 484	92 868	22·2	20·8

Antalet *arbetslöshetsveckor* (d. v. s. på grund av arbetslöshet fristämplade veckor) har under oktober uppgivits till inalles 426 660, vilket i genomsnitt motsvarar 4·6 veckor per varje å månadens sista dag arbetslös medlem.

[1] På förekommen anledning påpekas, att dessa siffror i flertalet fall icke avse mer än en viss del av fackförbundens avdelnings- och medlemsantal. På grundval av dessa siffror kunna alltså inga slutsatser dragas beträffande fackförbundens verkliga medlemsantal eller rörande förändringar i detta hänseende.

Livsmedelspriser och levnadskostnader.

Livsmedelspriser under november månad 1932. De noteringar av minuthandelspriser å livsmedel (ävensom å bränsle och lyse), som meddelas i efterföljande sammandragstabell för socialstyrelsens 49 ombudsorter, ha inhämtats och bearbetats på samma sätt, som tidigare varit fallet.

För åtskilliga varuslag har prisfallet fortsatt även under november men dock i stort sett uppvägts av en del prisförhöjningar, särskilt å smör, för vilket varuslag uppgången torde stå i samband med den från och med månadens ingång tillämpade mjölkprisregleringen.

Sammanfattning av livsmedelsprisernas förändringar juli 1914—november 1932 och 1931—november 1932. Till belysande av de allmänna förändringar, som med avseende å livsmedelspriserna ägt rum i detaljhandeln till och med november 1932 med utgångspunkt dels från tiden före världskrigets utbrott, dels från 1931 (den genomsnittliga prisnivån i december 1930, mars, juni och september 1931), meddelas efterföljande serier av *vägda* indextal.

Indextal:	Juli 1914	Årsmedeltal 1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932[1] 1:a kv.	2:a kv.	3:e kv.	Okt.	Nov.
Basperiod juli 1914 .	100	168	158	153	154	150	140	131	127	127	127	126	126
» år 1931 .	.	.	.	.	.	.	.	100	97	96	97	95	96

Den allmänna prisnivån i fråga om livsmedel, bränsle och lyse har under november i stort sett varit oförändrad men, som den ena indexserien visar, med något stigande tendens. Det må noga observeras, att ovan angivna indextal endast avse de förändringar, som drabbat priserna å livsmedel, bränsle och lyse. Indextalet för de totala levnadskostnaderna (sålunda jämväl utgifterna för hyra, kläder, skatter m. m. inberäknade), vilket beräknas kvartalsvis, utgjorde vid den senast verkställda beräkningen, den 1 oktober 1932, 156 med juli 1914 som utgångspunkt och 98 med 1931 som basår, i båda fallen samma stegringstal som vid närmast föregående undersökningstillfälle, den 1 juli 1932 (se nyssnämnda kvartalsrapport, sid. 745).

[1] Preliminära tal för oktober och november.

Varuslag	Kvantitet	1913	1919	1931	Nov. 1931	Sept. 1932	Okt.[1] 1932	Nov.[1] 1932	Höjn. el. sänkn. i % nov. 1913—nov. 1932	Höjn. el. sänkn. i % nov. 1931—nov. 1932
Mjölk: oskummad	l	14	47	21	21	20	20	20	+ 42·9	— 4·8
separerad	»	6	23	8	7	7	7	7	+ 16·7	0·0
Smör: bords- (mejeri-)	kg	236	729	255	257	232	229	255	+ 5·8	0·8
mat- (lands-)	»	213	727	240	240	216	214	234	+ 6·8	— 2·5
Ost: helfet, småpipig, okryddad	»	164	624	190	193	166	162	161	— 1·8	— 16·6
halvfet, » »	»	121	500	141	144	123	121	119	— 1·7	— 17·4
Margarin, växt-, ej smörblandat	»	135	433	129	118	126	126	126	— 8·7	+ 6·8
Ägg, svenska, färska	tjog	159	681	193	267	172	208	266	+ 29·8	— 0·4
Potatis: gammal	5 l	28	71	44	45	43	39	38	+ 46·2	— 15·6
»	hl	·	1271	679	684	642	580	563	—	— 17·7
Gula ärter, svenska	kg	31	78	32	32	31	31	31	0·0	— 3·1
Bruna bönor, holländska	»	48	214	43	45	46	49	50	+ 8·7	+ 11·1
Mjöl: vete-, kärn-, svensk förmaln.	»	31	75	39	39	36	35	35	+ 12·9	— 10·3
råg-, samm. el. toppat, svenskt	»	22	56	24	24	23	23	23	+ 9·5	— 4·2
rågsikt-, svenskt, märket 000	»	27	73	35	34	32	32	32	+ 23·1	— 5·9
Gryn: havre-, ångpreparerade	»	36	99	36	37	39	38	38	+ 5·6	+ 2·7
ris-, Burma- el. svenska prima	»	41	111	46	43	42	43	43	+ 4·9	0·0
Rågbröd: hårt, grovt spisbröd	»	41	96	64	63	62	62	62	+ 51·2	— 1·6
hårt, knäckebröd	»	·	·	88	88	86	86	86	—	— 2·3
sötlimpa eller siktbröd	»	38	96	61	61	60	60	60	+ 57·9	— 1·6
grovbröd (grov hålkaka, ankarst.)	»	30	64	46	47	47	47	47	+ 56·7	0·0
Vetebröd: skorpor, ordinära	»	76	230	141	139	137	137	137	+ 82·7	— 1·4
mjukt matbröd, bakat med vatten	»	43	116	75	75	74	74	73	+ 69·8	— 2·7
billigaste sort » » mjölk	»	60	167	89	89	87	87	87	+ 45·0	— 2·2
mjukt kaffebröd, billigaste sort	»	·	·	·	·	101	101	101	·	·
Nötkött, färskt: stek	»	122	563	181	177	163	161	157	+ 28·7	— 11·3
soppkött	»	100	490	150	146	131	129	125	+ 23·8	— 14·4
Kalvkött, stek: gödkalv	»	131	512	225	216	206	201	194	+ 47·0	— 10·2
spädkalv	»	72	312	138	135	125	124	120	+ 64·4	— 11·1
Fårkött, färskt, stek	»	133	600	218	199	204	192	185	+ 45·7	— 7·0
Malet nötkött (köttfärs)	»	·	·	·	·	157	156	153	·	·
Fläsk: färskt (sidfläsk)	»	133	605	147	145	156	155	152	+ 12·6	+ 4·8
salt, svenskt (sidfläsk)	»	140	619	153	149	159	160	157	+ 10·6	+ 5·4
» amerikanskt »	»	·	·	195	182	179	179	179	—	— 1·6
Fisk, färsk: abborre	»	75	202	121	124	112	114	113	+ 50·7	— 8·9
gädda	»	108	333	182	187	173	169	162	+ 48·6	— 13·4
sill	»	34	110	68	67	67	59	59	+ 68·6	— 11·9
strömming	»	38	114	68	72	58	60	63	+ 46·5	— 12·5
torsk	»	55	160	97	96	93	93	89	+ 58·9	— 7·3
rödspotta (spätta)	»	79	244	154	150	152	150	149	+ 86·3	— 0·7
kolja	»	·	·	124	123	120	118	118	—	— 4·1
Salt sill, prima Islands-	»	45	148	56	43	41	39	38	— 15·6	— 11·6
Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	56	223	85	75	72	72	71	+ 26·8	— 5·8
Kaffe, rostat, Santosblandning	»	·	·	·	·	332	335	337	·	·
Socker, bit-	»	67	133	42	43	47	47	47	— 29·9	+ 9·3
Salt, matsalt	»	·	32	16	16	16	16	16	—	0·0
Äpplen, ät-	»	·	·	·	·	123	115	120	·	·
Apelsiner, medelstora	dussin	·	·	·	·	170	174	162	·	·
Bananer, prima	kg	·	·	·	·	160	160	160	·	·
Katrinplommon, amer., storl. 40/50	»	·	·	·	·	107	107	108	·	·
Vitkål, svensk	»	·	·	·	·	22	19	19	·	·
Pilsner, klass II, utan glas	1/8 l	·	·	·	·	22	22	22	·	·
Svagdricka	l	6	16	16	16	16	16	16	+ 166·7	0·0
Elektrisk ström	kWh	·	·	·	·	36	36	36	·	·
Fotogen, Water White	l	20	71	24	21	25	25	25	+ 19·0	+ 19·0
Kokgas	kbm	·	·	·	·	17	17	17	·	·
Ved: björk-, osågad, hemkörd	»	720	2310	1165	1135	1015	1000	995	+ 36·3	— 12·3
barr- » »	»	575	1895	890	875	780	770	765	+ 31·9	— 12·6
Kol: antracit- (»valnöt»), hemkört	hl	401	·	651	629	638	632	629	+ 58·8	0·0
hushålls- (fyrkol), prima, »	»	284	·	300	291	293	290	290	+ 26·1	— 0·3
Koks: c:a 20—40 mm, hemkörd	100 kg	·	·	·	·	445	441	437	·	·
c:a 40—60 el. 60—80 mm, »	»	·	·	·	·	427	425	424	·	·

[1] Preliminära siffror.

Litteraturöversikt.

(November 1932.)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen.

Allmänna sociala frågor.

BAGGE, G. Teori och praktik inom socialpolitiken. Sociala och kommunala spörsmål 1932, nr 4.

BOJE, A. Anden internationale Konference for socialt Arbejde Frankfurt a./M. 11.—14. Juli 1932. Samfundets Krav 1932, nr 6.

CASSEL, G. World economic reconstruction: a criticism of the economic resolution adopted by the international labour conference. International labour review nov. 1932.

DELSINNE, L. Les problèmes du stimulant au travail. Revue du travail 1932, nr 9.

FÖLDES, B. Quelques problèmes de la statistique criminelle. Journal de la Société hongroise de statistique 1932, nr 1/2.

HALM, G. [Anm. av G. Albrecht:] Vom Klassenkampf zum sozialen Frieden. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 137, s. 751.

HINTZE, HEDWIG. Jean Jaurès und die materialistische Geschichtstheorie. Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik B. 68, s. 194.

LEVY, H. Ist der sozialwirtschaftliche »Automatismus» erledigt? Der Arbeitgeber 1932, nr 21.

WISTRAND, K. Socialpolitik och ekonomisk verklighet. Svensk tidskrift 1932, nr 7.

Sverige.

BOJE, A. Indvielsen af Socialinstitutets Bygning. Samfundets Krav 1932, nr 7.

OHLIN, B. Kommunala finansproblem under kristider. Sv. stadsförbundets tidskrift 1932, nr 7.

OLBERG, P. Die schwedischen Reichstagswahlen und die Gewerkschaften. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 46.

Amerikas förenta stater.

HEWES, AMY. Employment of older persons in Springfield, Mass., department stores. Monthly labor review okt. 1932.

Norge.

LANGE, H. M. Utviklingslinjer i norsk arbeiderpolitikk. Tiden 1932, nr 9.

Ryssland.

The employment of women in Soviet industry. International labour review nov. 1932.

Storbritannien.

VANNER, A. De engelska fackföreningarna och tullarna. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 47.

Tyskland.

BROECKER, B. Wiederaufbau der Sozialpolitik. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 46—48.

GRÜNFELD, JUDITH. Notverordnung, Frauenlohn und Frauenarbeit. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 45.

OLBERG, P. Baronregeringens arbetarpolitik. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 45.

SCHÄFFER. Die Verordnung der Reichsregierung zur Ergänzung von sozialen Leistungen. (Radioföredrag.) Die Reichsversicherung 1932, nr 10.

WÜST, W. Planwirtschaft in der Zementindustrie. Die Arbeit 1932, nr 11.

The rationalisation of the work of farm women in Germany. International labour review nov. 1932.

Österrike.

STRAAS, E. De österrikiska fackföreningarnas kamp. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 44.

Arbetarskydd.

BAADER, E. W. & WEISE, W. Beitrag zur Frage des ursächlichen Zusammenhanges zwischen chronischer Schwefelkohlenstoff-Einatmung und organischen Magen-Darmkrankheiten. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 32.

EGGERT, E. Hand- och fingerskador vid hanterande av ställinor. Arbetarskyddet 1932, nr 10.

ELSTUN, W. P. Recording and using accident data. National safety news nov. 1932.

HETZEL, K. W. Funktionsstörungen und andere Faktoren als Ursache von Unfällen in Gasschutzgeräten. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1932, nr 11.

JÖTTEN, K. W. Zur Frage der chronischen Kohlenoxydvergiftung. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 32.

LAUER, A. R. The eyes behind the windshield. National safety news nov. 1932.

LOSSAGK, H. Arbeitstechnik. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 32.

PRICE, J. D. Test explosions show menace of dusts in industry. National safety news nov. 1932.

SEMRAD, G. Die elektrische Gasreinigung und Staubbekämpfung. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1932, nr 11.
SMITH, H. G. Avoiding accidents with portable electric tools. National safety news nov. 1932.
STEINICKE, G. Selbsttätiger Stücklastengreifer. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 32.
STILLER. Die Abänderung der Sicherheitsvorschriften für Zellhorn. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 32.
THOMPSON, J. G. Safety essentials in grinding machinery. National safety news nov. 1932.
THR[YSIN], E. Några synpunkter vid användning av stubin. Arbetarskyddet 1932, nr 10.
URTEL. Bleiintoxikationen und ihre Bedeutung für die Zinkhüttenindustrie. Zeitschrift für Gewerbehygiene 1932, nr 11.
Fortschritte der Unfallverhütung. Die Reichsversicherung 1932, nr 10.
Neue Schutzvorrichtungen. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 32.
Occupational cancer. International labour review nov. 1932.
Om skyddsåtgärder vid användning av stubbbrytare. Arbetarskyddet 1932, nr 10.

Sverige.

ARBETSGIVAREFÖRENINGEN, SVENSKA. Obligatoriska läkarundersökningar [i hälsofarliga yrken. Yttrande över socialstyrelsens förslag.] Industria 1932, nr 23.
KOMMERSKOLLEGIUM. Utlåtande angående obligatoriska läkarundersökningar av arbetare i hälsofarliga arbeten. Kommersiella meddelanden 1932, nr 21.
STENHOLM, W. Viktmärkning av tyngre gods som transporteras å fartyg. Arbetarskyddet 1932, nr 10.
Yrkesinspektörernas erfarenheter. Verkstäderna 1932, nr 11.

Amerikas förenta stater.

MILLER, C. H. Seen and heard at the safety exposition. National safety news nov. 1932.
Accident statistics of the National Safety Council for 1931. Monthly labor review okt. 1932.

Danmark.

GUDJÓNSSON, S. V. Fabrikdirektoratets erhvervshygiejniske undersögelser. Socialt Tidsskrift 1932, nr 10.

Frankrike.

Statistique des accidents déclarés en 1930. Bulletin du ministère du travail 2 kv. 1932.

Norge.

Loven om det industrielle hjemmearbeide. [Landsorganisationens] Meddelelsesblad 1932, nr 10.

Tyskland.

FICHTL. Arbeitnehmerschutz und Gerichte. Soziale Praxis 1932, nr 45.
Die Berufskrankheiten im Jahre 1931. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 32.

Arbetslön och arbetstid.

DÖHNER, O. H. »Um das Lohnproblem». Der Arbeitgeber 1932, nr 22.
HANNA, GERTRUD. Streit um das internationale Übereinkommen zur Frauennachtarbeit. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 45.

Sverige.

LINDBLOM, N. Arbetslönernas i nflytande på byggnadsverksamheten. Hem i Sverige 1932, nr 11.

Amerikas förenta stater.

Entrance wage rates of common labor, July 1, 1932. Monthly labor review okt. 1932.
Hours and earnings in sawmills in 1932. Monthly labor review okt. 1932.
Hours of work in prosperity and depression. The service letter on industrial relations 30 okt. 1932.
Summary of wage surveys of Bureau of labor statistics, 1926 to 1932. Monthly labor review okt. 1932.
Wages and hours of labor in the leather industry, 1932. Monthly labor review okt. 1932.

Danmark.

HARSFELT, A. Danmarks arbetsgivare och 40-timmarsveckan. Industritidningen 1932, nr 10.
MADSEN, J. 40 Timers Arbejdsugen. Arbejdsgiveren 1932, nr 23.

Frankrike.

Enquête sur les salaires en France en octobre 1931. Bulletin du ministère du travail 2 kv. 1932.

Schweiz.

SAXER, A. Das Lohnproblem in der Stickereiindustrie. Zeitschrift für schweizerische Statistik und Volkswirtschaft 1932, nr 3.

Tyskland.

BACKERT, E. Der Erfolg der Arbeitszeitverkürzung in den Brauereien. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 44.
Die Entwicklung der Tariflöhne im Jahre 1932. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 45.
Hauptergebnisse der zweiten amtlichen Lohnerhebung in der metallverarbeitenden Industrie: Maschinenbau. Wirtschaft und Statistik 1932, nr 20.
Hauptergebnisse der zweiten amtlichen Lohnerhebung in der Schuhindustrie für März 1932. Vierteljahrsh. zur Statistik des Deutschen Reichs 1932, nr 3.
Die Leitungskosten der Unternehmungen. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 44.

Arbetsmarknad och arbetslöshet.

CASSEL, G. Arbetslöshet och offentliga arbeten. Sunt förnuft 1932, nr 7.
Le chômage de la rationalisation. Bulletin de l'institut international d'organisation scientifique du travail 1932, nr 10—11.

Sverige.

BRUNIUS, A. Arbetslöshetsförsäkringen dissekerad men åter hopsatt. Industria 1932, nr 23.

JOHANSSON, A. Unemployment in Sweden after the war. International labour review nov. 1932.

TIRÉN, O. G. En skogsvårdskurs för arbetslös ungdom. Skogen 1932, nr 23.

Socialministerns direktivtolkning. Industria 1932, nr 24.

Amerikas förenta stater.

SJÖSTRAND, E. Den finansiella stödaktionen och understödsverksamheten för arbetslösa i Amerika. Sociala och kommunala spörsmål 1932, nr 4.

Employment in the construction of an apartment house. Monthly labor review okt. 1932.

Man-hour productivity in the lumber industry in the Pacific Coast States in 1929. Monthly labor review okt. 1932.

Spreading-work program of President's conference of August 26, 1932. Monthly labor review okt. 1932.

Technological changes and employment in the United States postal service. Monthly labor review okt. 1932.

Danmark.

VEDEL-PETERSEN, K. Lidt Arbejdslöshedspolitik. Socialt Tidsskrift 1932, nr 10.

Frankrike.

Le chômage et la crise des domestiques. Bulletin du ministère du travail 2 kv. 1932.

Rapport sur les subventions aux bureaux publics de placement gratuit pour l'année 1928. Bulletin du ministère du travail 2 kv. 1932.

Rapport sur les subventions aux caisses de chômage pour l'année 1929. Bulletin du ministère du travail 2 kv. 1932.

Norge.

WOXHOLT, P. Arbeidsformidlingen i Norge. Offentlige arbeidskontorer. Socialt arbeid 1932, nr 9.

Storbritannien.

Changes in the estimated numbers insured against unemployment, 1923—1932. The Ministry of labour gazette 1932, nr 11.

Nya engelska arbetslöshetsförslag. Industria 1932, nr 24.

Royal commission on unemployment insurance: final report. The Ministry of labour gazette 1932, nr 11.

Tyskland.

BERNHARD, E. Die öffentlichen Notstandsarbeiten in Deutschland. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1932, nr 4.

EHLERT, MARGARETE. Der freiwillige Arbeitsdienst der weiblichen Jugend. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 33.

FUNCKE, v. Klippen im freiwilligen Arbeitsdienst? Soziale Praxis 1932, nr 45.

KLEIN, C. Die Arbeitslosigkeit in der deutschen eisenschaffenden Industrie. Der Arbeitgeber 1932, nr 21.

NIPPKA, E. Neue Lebensführung durch Arbeitsdienst. Arbeit und Beruf 1932, nr 20.

NOTHAAS, J. Die Beschäftigung in der Krise. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 31.

WOLFF, M. I. Zum Arbeitsdienst. Der Arbeitgeber 1932, nr 21.

WOYTINSKY, W. Unsichtbare Arbeitslosigkeit: über 2 Millionen Menschen. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 47.

Beschäftigung der Industrie von 1928 bis 1932. Vierteljahrsh. zur Statistik des Deutschen Reichs 1932, nr 3.

The voluntary labour service in Germany. Industrial and labour information 7 nov. 1932.

Ungern.

SZÁDECZKY-KARDOSS, T. La statistique du chômage. Journal de la Société hongroise de statistique 1932, nr 1/2.

SZÉL, TH. Les résultats les plus récents de la statistique de la mortalité tuberculeuse en Hongrie. Journal de la Société hongroise de statistique 1932, nr 1/2.

Österrike.

MIRE, J. Arbeitsdienst und Arbeitslosigkeit. Arbeit und Wirtschaft 1932, nr 21.

Frivillig Arbejdstjeneste i Østrig. Udenrigsministeriets Tidsskrift 10 nov. 1932.

Befolkningsfrågan.

B[OJE], A. De socialt vanskeliges Gruppe. Samfundets Krav 1932, nr 6.

JENSEN, A. Direkte Aktion i Befolkningspolitiken. Socialt Tidsskrift 1932, nr 10.

Tyskland.

Die Sterblichkeit im Deutschen Reich in den Jahren 1927 bis 1931 im Vergleich zur Sterbetafel 1924/26. Wirtschaft und Statistik 1932, nr 19.

Bostadsförhållanden.

Sverige.

LINDEN, G. Den nya stadsbyggnadslagstiftningen i praxis. Sv. stadsförbundets tidskrift 1932, nr 7.

LINDMAN, E. En hustyp med utvecklingsmöjligheter. Byggmästaren 1932, nr 33.

Amerikas förenta stater.

Relative cost of material and labor in building construction, 1931—32. Monthly labor review okt. 1932.

Schweiz.

Bolig- og Byggeforholdene i Schweiz. Udenrigsministeriets Tidsskrift 17 nov. 1932.

Storbritannien.

UNWIN, E. The town and country planning act. The Labour magazine nov. 1932.

Tyskland.

Der Wohnungsbestand im Deutschen Reich Anfang 1932. Vierteljahrsh. zur Statistik des Deutschen Reichs 1932, nr 3.

Fattigvård, barnavård och annan hjälpverksamhet.

SCHLOSSER. Zur Behandlung der Schwererziehbaren in der Fürsorgeerziehung. Blätter für Wohlfahrtspflege 1932, nr 10.

Sverige.

Gemensamma fattigvårdssamhällen. Sunt förnuft 1932, nr 7.

Tyskland.

FRANCKE, H. Die Fürsorgeerziehung nach der Notverordnung über Jugendwohlfahrt. Soziale Praxis 1932, nr 46.

POLLIGKEIT, W. Grundsätzliches zur Richtsatzpolitik in der öffentlichen Fürsorge. Soziale Praxis 1932, nr 44.

SCHULTE-HOLTHAUSEN. Mehrleistungen in der Reichsversorgung. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 33.

Föreningsväsen.

DIRKS, W. Zur theoretischen Situation der christlichen Arbeitnehmer. Die Arbeit 1932, nr 11.

Educational survey by International federation of trade-unions. Monthly labor review okt. 1932.

Japan.

MOGI, S. The united front in the Japanese labour movement. The Labour magazine nov. 1932.

Nederländerna.

Statistiek van den omvang der vaktbeweging op 1 Januari 1932. Maandschrift van het centraal bureau voor de statistiek 1932, nr 10.

Storbritannien.

SUTHERS, R. B. London society of compositors. The Labour magazine nov. 1932.

Tyskland.

Die Frauen in den Gewerkschaften. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 45.

Hälso- och sjukvård.

BERG, S. Några reflexioner med anledning av doc. Malmros' artikel angående röntgenundersökningens betydelse för tidig diagnos av lungtuberkulos. Sveriges landstings tidskrift 1932, nr 5.

FREDERKING, W. Zur Grundlegung der medizinischen Soziologie. Die Reichsversicherung 1932, nr 10.

HAMMER, O. Om barntandvård. Svenska röda korset 1932, nr 10.

MALMROS, H. Ytterligare ett inlägg i frågan om röntgenundersökningens betydelse för tidig diagnos av lungtuberkulos. Sveriges landstings tidskrift 1932, nr 5.

NYROP, E. Arbejdstherapi og Tilvænningsvirksomhed. Socialt Tidsskrift 1932, nr 10.

SCHEEL, O. Årsakene til tuberkulosens tilbakegang. Nordisk tidskrift 1932, nr 7.

Sverige.

CLASON, S. Kungl. brev med särbestämmelser för vissa sjukhus. (Referat.) Sv. läkartidningen 1932, nr 45.

DAHLGREN, I. Om landstingens vårdanstalter för kroniskt sjuka. Sv. sjukkasse-tidning 1932, nr 10.

HALLBÄCK, G. Mål och metoder för praktisk skolläkarverksamhet i landsbygdens och mindre städers folkskolor. Social-medicinsk tidskrift 1932, nr 11.

KARLSON, H. Den föreslagna nya stadsläkarorganisationen. Sv. stadsförbundets tidskrift 1932, nr 7.

KINBERG, O. Om rättspsykiatrisk och kriminalbiologisk expertis. Sv. läkartidningen 1932, nr 44—45.

LUNDBERG, E. Verkningarna av den moderna behandlingen av sockersjuka i Sverige med hänsyn till inkomst, folktäthet, boningsort m. m. Social-medicinsk tidskrift 1932, nr 11.

SETZ, M. Huru kunna byggnads- och driftkostnaderna vid våra sjukvårdsinrättningar nedbringas? Sveriges landstings tidskrift 1932, nr 5.

Danmark.

BACKER, K. H. Lægetætheden i Danmark. Maanedsskrift for praktisk Lægegerning og social Medicin 1932, nr 10.

NYROP, E. Gigtbekæmpelsen og Sygekasserne. Socialt Tidsskrift 1932, nr 10.

WINSLÖW. Sygekasselægernes Organisations Laboratorium 1922—32. Maanedsskrift for praktisk Lægegerning og social Medicin 1932, nr 10.

Finland.

SJÖQVIST, J. Finlands röda kors nya sjukhus. Svenska röda korset 1932, nr 10.

Tyskland.

HAEDENKAMP, C. Die ärztliche Versorgung der Erwerbslosen. Soziale Praxis 1932, nr 44.

Zur Krankenversorgung der Wohlfahrtserwerbslosen. Soziale Praxis 1932, nr 44.

Jord- och egnahemsfrågan.

Sverige.

EKEROT, V. Egnahemsverksamheten och krisen. Hem i Sverige 1932, nr 11.

Hur ordnas krediten för egna hem? Hem i Sverige 1932, nr 11.

Italien.

VÖCHTING, F. Die Wanderbauern der römischen Campagna. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 137, s. 674.

Tyskland.

DIETZE, C. v. Entwicklung der Arbeitsverfassung und Aussichten der grossen Güter in Ostdeutschland. Soziale Praxis 1932, nr 46.

KRÜGER, H. Siedlungsfragen. Die Arbeit 1932, nr 11.

Kaufpreise für Siedlungsland in den Jahren 1925 bis 1930. Wirtschaft und Statistik 1932, nr 20.

Die ländliche Siedlung in den Jahren 1929 und 1930 mit vorläufigen Ergebnissen für das Jahr 1931. Vierteljahrsh. zur Statistik des Deutschen Reichs 1932, nr 3.

Kollektivavtal och arbetskonflikter.

ERICHSEN, E. Scandinavian employers and collective labour agreements. International labour review nov. 1932.

KUTTIG, E. Problems of conciliation and arbitration: a study in comparative law. International labour review nov. 1932.

Sverige.

[BRUNIUS, A.] Den svenska lönenivån bibehålles. Industria 1932, nr 24.

— Det svenske lönnsnivå beholdes. Arbeidsgiveren (Norge) 1932, nr 23.

SÖLVÉN, A. Prickning och ärekränkning. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 44—45.

Arbetsdomstolens praxis. En utredning av professor Östen Undén. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 46.

Avtalsfrågan vid jordbruket. Sv. lantarbetsgivareföreningarnas tidskrift 1932, nr 11.

Jordbruksförhandlingarna. Sv. lantarbetsgivareföreningarnas tidskrift 1932, nr 10.

Danmark.

ELMQUIST, W. Den moderne Arbejdsret. (Föredrag.) Arbejdsgiveren 1932, nr 24.

Nederländerna.

Werkstakingen en uitsluitingen gedurende het jaar 1931. Maandschrift van het centraal bureau voor de statistiek 1932, nr 10.

Norge.

Den nye tukthuslovkomité. [Landsorganisationens] Meddelelsesblad 1932, nr 10.

Storbritannien.

The dispute in the cotton spinning industry. The Ministry of labour gazette 1932, nr 11.

Tyskland.

SCHWARZ, S. Trafikstrejken i Berlin. Fackföreningsrörelsen 1932, nr 47.

Der Streik in den Berliner Verkehrsbetrieben. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 46.

Die Tätigkeit der Schlichtungsbehörden im Jahre 1931. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 31.

Kooperation.

CHATER, D. Co operative language. The co-operative review nov. 1932.

ODHE, TH. Konsumentens fria val. Kooperatören 1932, nr 20.

Development of the cooperative movement throughout the world. Monthly labor review okt. 1932.

Sverige.

ERIKSSON, K. Co-operative insurance in Sweden 1929—1931. Review of international cooperation nov. 1932.

Kooperativa förbundets kongress 1932. Kooperatören 1932, nr 18/19.

Finland.

STADIUS, O. Depressionen och kooperationen i Finland. Kooperatören 1932, nr 20.

Frankrike.

Les sociétés coopératives de consommation du 1er janvier 1924 au 1er janvier 1930. Bulletin du ministère du travail 2 kv. 1932.

Schweiz.

GROTKOPP, W. Krisen och kooperationen i Schweiz. Kooperatören 1932, nr 20.

Ungern.

KÉLER, G. v. The marketing of agricultural produce by the Hungarian consumers' movement. Review of international cooperation nov. 1932.

Levnadskostnader.

Schweiz.

Zur schweizerischen Preislage. Die Volkswirtschaft 1932, nr 11.

Tyskland.

BUSCH, A. Der Zug der Teuerung. Deutsches statistisches Zentralblatt 1932, nr 6.

Preisindexziffern der aus der Landwirtschaft zum Verkauf gelangenden Erzeugnisse. Wirtschaft und Statistik 1932, nr 21.

Lärlingsväsen och yrkesrådgivning.

Sverige.

LEVANDER, A. Yrkesundervisning hos ett svenskt storbolag. [Stora Kopparbergs Bergslags AB.] Industritidningen 1932, nr 10.

Finland.

KURIMO, V. Yrkesutbildningen inom vår privatindustri. Industritidningen 1932, nr 10.

Yrkeskurser för sågarbetare. Industritidningen 1932, nr 10.

Tyskland.

ANDERS, CHARLOTTE. Nachwuchsfragen in den akademischen Berufen. Arbeit und Beruf 1932, nr 20.

EGGERS, H. Das Berufsschicksal von Handwerkslehrlingen nach Beendigung der Lehre. Reichsarbeitsblatt 1932, nr 33.

GAEBEL, KÄTHE. Krisis des Frauenstudiums. Arbeit und Beruf 1932, nr 20.

HESSLER, O. Das studentische Werkjahr. Gewerkschafts-Zeitung 1932, nr 44.

PRINZ, H. Die Weiterbeschäftigung ausgelernter Lehrlinge. Jugend und Beruf 1932, nr 10.

RICHTER, TH. Das Werkjahr des Abiturienten Ostern 1933. Jugend und Beruf 1932, nr 10.

WIEDWALD, R. Das studentische Werkjahr: Für und wider. Der öffentliche Arbeitsnachweis Jahrg. 9, nr 16.

Österrike.

PAMPERL. Schulentlassene Jugend und Wirtschaftsnot. Jugend und Beruf 1932, nr 10.

Nykterhetsfrågan.

HERCOD, R. International wine policy. Revue internationale contre l'alcoolisme 1932, nr 3.

KLATT, G. Die Alkoholfrage in Hermann Hesses Werken. Revue internationale contre l'alcoolisme 1932, nr 3.

POHLISCH. Die Klinik des Alkoholismus. Revue internationale contre l'alcoolisme 1932, nr 3.

Sverige.

T[HULIN], E. Grundtanken i Andrées utminuteringsreform. Förarbetet till Göteborgsexperimentet 1912. Tidskrift för systembolagen 1932, nr 11.

Finland.

HARMAJA, L. Revisionen av alkohollagstiftningen i Finland. Socialt arbeid 1932, nr 9.

Schweiz.

Alkoholspörgsmaalet i Schweiz. Udenrigsministeriets Tidsskrift 10 nov. 1932.

Socialförsäkring.

HOROWITZ, H. Wahrung von Anwartschaften der Emigranten in der Invaliden-, Alters- und Hinterbliebenen-Versicherung. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1932, nr 4.

WIKSTRÖM, MÄRTA. De frånskilda hustrurnas pensionsrätt. Hertha 1932, nr 9.

Meeting of experts on medical benefits under pension insurance. Industrial and labour information 14 nov. 1932.

Sverige.

ARESCHOUG, H. Erkänd lokalsjukkassas ställning i den nya organisationen. Sv. sjukkasse-tidning 1932, nr 10.

H[ÖJER], K. J. Den sjukvårdande verksamheten under år 1931. Pensionsförsäkringen 1932, nr 9.

J[ERNEMA]N, T. Kommunen och pensionerna. Pensionsförsäkringen 1932, nr 9.

TROELL, A. Om läkarvård m. m. Riksförsäkringsanstaltens medicinska statistik. Arbetarskyddet 1932, nr 10.

Riksförsäkringsanstaltens nybyggnad. Byggmästaren 1932, nr 11.

Socialförsäkringsproblemet. Ett diskussionsinlägg av skattebetalarnas förening. Arbetarskyddet 1932, nr 10.

Belgien.

DEROOVER, É. La caisse générale d'épargne et de retraite de Belgique. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1932, nr 4.

Finland.

HALLSTEN, O. L'assurance sociale en Finlande. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1932, nr 4.

Italien.

BUFFA, A. Formes et systèms de prévoyance pour le personnel des administrations italiennes d'État. Rivista le assicurazioni sociali. Suppl. 1932, nr 4.

Tyskland.

BÜLOW, A. v. Die Weiterentwicklung der deutschen Sozialaufwendungen im Jahre 1932. Der Arbeitgeber 1932, nr 22.

BÜLTMANN. Die Zustimmung zur Operation und ihre Verweigerung. Zentralblatt für Reichsversicherung 1932, nr 21.

FRANKE, W. Können Pensionen von Angestellten gekürzt werden? Der Arbeitgeber 1932, nr 21.

Die Gesundheitsfürsorge der Invalidenversicherung in den Jahren 1930 und 1931. Wirtschaft und Statistik 1932, nr 20.

Ut- och invandring.

Kanada.

Immigration to Canada during six months ended June 30, 1932. The labour gazette 1932, nr 10.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur.

AMERIKAS FÖRENTA STATER. *Department of commerce. Bureau of foreign and domestic commerce.*
Foreign commerce and navigation of the United States. 1931. Wash. 1932.

AROSENIUS, E. Översikt över tuberkulosdödligheten i Sverige åren 1927—30. På uppdrag av Svenska nationalföreningen mot tuberkulos utarb. Sthlm 1932.

BACKLUND, S. Internationella problem. En introduktion till studiet därav med hänsyn till erfarenheter från ABF:s första studieledarkurs i ämnet vid Brunnsvik sommaren 1932. Sthlm 1932.

BAGGE, G. Socialpolitik. Anteckningar efter professor Gösta Bagges föreläsningar 1930/31. Sthlm 1931.

BANKFÖRENINGEN, Svenska.
Skrifter. Sthlm 1932.
54. Berättelse angående det ekonomiska läget, av Svenska bankföreningens styrelse avg. till ordinarie bankmötet d. 11 nov. 1932.

BEGUTACHTUNG, *Die aerztliche, in der Krankenversicherung. Hrsg. von H. Lehmann & E. Mosbacher.* Unter Mitarbeit von ... Berl.-Charlottenb. [1932].

BELGIEN. *Ministère de l'industrie, du travail et de la prévoyance sociale. Direction générale de l'assurance et de la prévoyance sociales.*
Rapport relatif à l'exécution de la loi... sur la réparation des dommages résultant des accidents du travail pendant les années 1927—29... Bourg—Léopold 1932.

— *Ministère de l'intérieur et de l'hygiène.*
Annuaire statistique de la Belgique et du Congo belge. T. 54 (1931—32). Brux. 1932.

BOMULLSTEKNIKER FÖRENINGEN, Svenska.
Minnesskrift 1907—32. Utg. med anledning av tjugofemårsjubileet. Alingsås 1932.

CANADA. *Department of labour.*
Report. 1931/32. Ottawa 1932.

DANMARK. *Det statistiske Departement.*
Statistiske Meddelelser. Række 4. Khvn 1932.
Bd 90: 5. Folkehöjskoler og Landbrugsskoler i 1926/27—1930/31.
» 91: 4. Landstingsvalget Sept. 1932.

DELEGATIONEN FÖR DET INTERNATIONELLA SOCIALPOLITISKA SAMARBETET.
Nationernas förbund. Internationella arbetsorganisationen. 6. Arbetskonferensens 15:e sammanträde m. m. (1931). Sthlm 1932.

EMIGRATIONS- OCH BOSÄTTNINGSPOLITIK, Svensk, åren 1907—32. En översikt till minne av 25 års arbete inom Nationalföreningen mot emigrationen—Sällskapet Hem i Sverige. Sthlm 1932.

FRANKRIKE. *Ministère du travail et de la prévoyance sociale.*
Conseil supérieur du travail. Session 35 (1931). [Compte rendu.] Paris 1932.

— — *Direction du travail.*
Statistique des grèves survenus pendant l'année 1929. Paris 1932.

GLÜCKSTADT, H. *Kreditfodens Teori.* Khvn 1932.

GRUVINDUSTRIARBETAREFÖRBUNDET, Svenska.
Protokoll fört vid Svenska gruvindustriarbetareförbundets 18:de ordinarie kongress i Stockholm d. 29 aug.—3 sept. 1932. Sthlm 1932.

HANDELSARBETAREFÖRBUNDET, Svenska.
Berättelse. 1931. Malmö 1932.

HÖIJER, E. Sveriges jordbruk. Vår livsmedelsproduktions förutsättningar och resultat. 2 uppl. Sthlm 1932.

IRLÄNDSKA FRISTATEN. *Department of industry and commerce.*
Census of population 1926. Vol. 8. Irish language. With special tables for the gaeltacht areas. Dubl. 1932.

— *Department of local government and public health.*
Report. 1930/31. Dubl. 1932.

KÖPENHAMN. *Statistisk Kontor.*
Tabelværk til Københavns Statistik. Khvn 1932.
24. *Ejendoms-, Beboelses- og Huslejeforholdene i Københavh, Frederiksberg og Gjentofte Kommune d. 5 Nov. 1930.*

LETTLAND. Valsts statistiskā pārvalde.
— Bureau de statistique de l'État.
Annuaire statistique de la Lettonie. Éd. 12 (1931). Riga 1932.

LINDNER, E. Review of the economic councils in the different countries of the world. Prepared for the economic committee. Geneva 1932. (Publ. of the League of nations 1932: 2 B. 10.)

LINDSTRÖM, R. Om kompromiss. Reflexioner om människan och samhället. Sthlm 1932. (K[ooperativa] F[örbundet]s småskrifter 3.)

MALMSTRÖM, E. Femtio års fälttåg. Frälsningsarmén i Sverige 1882—1932. Sthlm 1932.

NATIONERNAS FÖRBUND. *Economic committee. Sub-committee of experts for the unification of customs tariff nomenclature.*
Draft customs nomenclature. Vol. 1. Geneva 1931. (Publ. 1931: 2 B. 25/1.)

NEDERLÄNDERNA. *Departement van economische zaken en arbeid.*
Centraal verslag der arbeidsinspectie. 1931. 's-Gravenh. 1932.
Uittreksel uit het verslag van den hoofdingenieur-directeur voor het stoomwezen over de jaren 1929—31. 's-Gravenh. 1932.
Verslag over het haventoezicht. 1931. 's-Gravenh. 1932.

NEW YORK. *Metropolitan life insurance company.*
A series on social insurance. Monograph. New York [1932].
8. British experience with unemployment insurance. A summary of evidence taken by the Royal commission on unemployment insurance. Part 2. Extent and character of the British unemployment problem.

NORGE.
Norges offisielle statistikk. Rekke 8. Oslo 1932.
194. Landbruksareal og husdyrhold 1932.
195. Norges civile, geistlige, rettslige og militære inndeling 1 juli 1932.
— Kjelinspektören.
Beretning fra fabrikktilsynets kjelkontroll. 1931. Oslo 1932.
— Kretssykekassenes landsforening.
Landsmötet i Trondheim 1.—3. sept. 1932. Referat. Oslo [1932].

PALM, A. Hvad vil socialdemokraterna? Föredrag i Malmö d. 6 nov. 1881. Med inledning och kommentarer av *J. Lindgren*. Sthlm 1932. (Skrifter utg. av Arbetarnas kulturhistoriska sällskap. Bd 3: 3.)

PUBLIKATIONER, Statens järnvägars. Sthlm 1932.
Maskinavdelningens, förrådsavdelningens och huvudverkstädernas berättelser för år 1931.

RIKSGÄLDSKONTORET.
Årsbok utarb. inom Riksgäldskontorets kameralbyrå. Årg. 12 (budgetåret 1931/32). Sthlm 1932.

[RIKSRÄKENSKAPSVERKET.]
Utdrag ur rikshuvudboken. Budgetåret 1931/32. Sthlm 1932.

SILLÉNKOMMUNISTERNA — arbetarrörelsens förstörare. Tvenne bolsjevikdokument. Sthlm 1932.

SKATTEBETALARNAS FÖRENING.
Meddelanden. Sthlm 1932.
33. *Birch-Lindgren, G.* Sahlgrenska sjukhusets byggnadsfråga. Kritisk granskning av den föreliggande utredningen, på uppdrag av Skattebetalarnas förening verkställd.

STATISTIK, Stockholms stads. Sthlm 1932.
8. Hälso- och sjukvård.
Berättelse från Stockholms stads hälsovårdsnämnd jämte översikt av stadens sanitära statistik. Årg. 54 (1931). Ny följd 27. Utarb. av *E. Rietz & J. Guinchard*.

STATISTIK, Sveriges officiella. Sthlm 1932.
[Allmänna väg- och vattenbyggnader.]
Allmänna väg- och vattenbyggnader år 1931. Av K. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.
Hälso- och sjukvård.
Det civila veterinärväsendet år 1931. Av K. medicinalstyrelsen.
[Lantmäteri.]
Lantmäteri år 1931. Av K. lantmäteristyrelsen.

STATSKONTORET, K.
Utdrag ur de under Kungl. statskontorets förvaltning stående fonders och diverse medels räkenskaper för budgetåret 1931/32. Sthlm 1932.

STOCKHOLMS STADS BYGGNADSNÄMND.
Årsberättelse. Årg. 16 (1931). Sthlm 1932.

STORBRITANNIEN. Royal commission on unemployment insurance.
Final report. Lond. 1932.
— Royal economic society.
Memorandum. Issued by arrangement with the London and Cambridge economic service. Lond. 1932.
38. Report on current economic conditions Oct. 1932.

[SUNDSTRÖM, O. V.] Ådalens samorganisation av Sv. sågverksindustriarbetareförbundet. En minnesskrift till tjugofemårsjubileet 1906—31. Utg. av samorganisationens styrelse. Sollefteå 1932.

SÅGVERKSINDUSTRIARBETAREFÖRBUNDET, Svenska. Berättelse. 1931. Gävle 1932.
Utredning rörande frågan om sammanslagning av Sv. sågverksindustri-, Sv. pappersindustri- och Sv. skogs- och flottningsarbetareförbunden. Gävle 1932.

UNDÉN, Ö. Från arbetsdomstolens praxis. Upps. 1932. (Uppsala universitets årsskrift 1932.)

UTREDNINGAR, Statens offentliga, 1932. Sthlm 1932.
23. Utredning och förslag angående de civila tjänsteläkarnas ställning i städer och stadsliknande samhällen. [Avg. d. 15 okt. 1932.] Av tillkallade sakkunniga. (S.)
24. Normalbestämmelser för leverans och provning av cement (cementbestämmelser) samt för byggnadsverk av betong och armerad betong (betongbestämmelser). Fastställda av ... (4:e uppl.) jämte tilläggsbestämmelser (tillägg nr 1). Fastställda ... (3:e uppl.). (K.)
25. Statens organisationsnämnd. Betänkande med plan för statens byggnadsverksamhet under närmast kommande tioårsperiod. [Avg. d. 25 okt. 1932.] (F.)
26. Uppskattning av Sveriges skogstillgångar verkställd åren 1923—29. Redogörelse avg. [d. 31 okt. 1932] av Riksskogstaxeringsnämnden.
27. Betänkande angående reformering av vikariatssystemet vid häradsrätterna. Avg. [d. 17 nov. 1932] av inom justitiedepartementet tillkallade sakkunniga. (Ju.)

WORK PERIODS, Shorter, in industry. New York 1932. (National industrial conference board.)

Nytillkomna tidskrifter.

INDUSTRITJÄNSTEMANNEN. Organ för Svenska industritjänstemanna-förbundet. Sthlm.

S. A. C.:s [Sveriges arbetares centralorganisation] meddelanden. Sthlm.

Författningar rörande sociala frågor.

I Svensk författningssamling har under tiden 11 november—10 december 1932 bl. a. publicerats:

N:r		Daterad
514.	K. kung. om viss ändring i kung. d. 9 nov. 1928 (nr 429) angående anmälan om olycksfall i arbete m. m.	24 nov.

Sakregister till Sociala Meddelanden 1923—1932.[1]

(Siffror med fetstil angiva årgång, efterföljande siffror sida, t. ex. **26**, 137 = årg. 1926, s. 137.)

Affärsanställda. Arbets- och löneförhållanden: **26**, 137.
Internationella arbetsbyråns kommitté för frågor rörande »anställda»: **31**, 557.
Se även *Arbetsavtal, Arbetslösheten, Arbetstid.*

Alkoholförbrukning, se *Rusdrycksförsäljning.*

Alkoholistvården och nykterhetsnämndernas verksamhet: **25**, 779. — Socialstyrelsens utlåtande över förslaget till lagstiftning om alkoholistvård: **30**, 532. — Alkoholistvårdens anslagsbehov: **30**, 779.

Norge. Lag om nykterhetsnämnder och behandling av alkoholister: **32**, 605.

Schweiz. Alkoholistvården: **23**, 658.

Alkoholmissbruk, se *Fylleri.*

Allmän tjänst. Befattningshavare i statens och de större städernas tjänst 1919—1924: **25**, 930. — Anställnings- och avlöningsförhållandena för lägre personal i allmän tjänst: **31**, 895.

Anläggningsarbetare, se *Väg- och vattenbyggnader.*

Arbetarattachéer i Mexiko: **25**, 752.

Arbetarsemester, se *Semester.*

Arbetarskydd. Förslag till reviderad arbetarskyddslag: **25**, 1041. — Arbetarskyddslagen inför omarbetning: **31**, 3. — Ändringarna i arbetarskyddslagen: **31**, 383, 630. — Ökat statsbidrag åt föreningen för arbetarskydd: **28**, 889.
Internationella arbetsbyråns kommitté för arbetarskydd: **29**, 993; **31**, 30. — Internationella arbetsbyråns kommitté för frågan om automatisk koppling av järnvägsvagnar: **31**, 804; **32**, 858.

Japan. Arbetarskyddslagstiftning: **26**, 730.
Se även *Blyfaran, Fartygsinspektionen, Livräddningsanordningar, Minderåriga, Mjältbrand, Olycksfall, Yrkesinspektionen, Yrkessjukdomar.*

Arbetets frihet, se *Arbetsinställelser, Föreningsrätt.*

Arbetsavtal. Socialstyrelsens yttrande angående reglering av förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare: **31**, 286. — Utredning rörande anställdas arbetsavtal: **31**, 560, 634.
Se även *Läkarvård, Skogsarbetare.*

Arbetsbyrån, Internationella. Publikationsserier: **26**, 195. — Nya publikationer: **25**, 756, 951, 1047; **26**, 403, 648; **27**, 146, 239, 992; **28**, 14, 202; **29**, 131, 455, 702; **30**, 303, 413, 486, 553, 734, 884, 989; **31**, 32, 225, 304, 558, 1012; **32**, 47, 158, 245, 391.
Styrelsesammanträden år 1923: **23**, 329, 518, 664, 1002; — år 1924: **24**, 223, 413, 555, 912; — år 1925: **25**, 142, 392, 941; — år 1926: **26**, 243, 393, 488, 907; — år 1927: **27**, 136, 301, 901; — år 1928: **28**, 199, 456, 608, 883; — år 1929: **29**, 288, 623, 992; — år 1930: **30**, 284, 480, 647, 734, 882; — år 1931: **31**, 223, 486, 918; — år 1932: **32**, 154, 389, 672, 731, 856.
Undersökningar under *1928*: **29**, *130*; — under *1929*: **30**, *158*; — under *1930*: **31**, 155; — under 1931: **32**, 239.
Albert Thomas död: **32**, 387.
Förbindelserna mellan Japan och internationella arbetsbyrån: **23**, 518.
Se även *Arbetskonferensen* samt, ifråga om speciella ärenden, resp. ämnesord.

Arbetsdomare, se *Skiljedom.*

Arbetsdomstolen. Socialstyrelsens utlåtande över utkasten till lagar om kollektivavtal och arbetsdomstolar: **27**, 219. — Lagarna om kollektivavtal och om arbetsdomstol: **28**, 439. — Ar-

[1] För årg. 1903—1922 föreligger ett gemensamt sakregister, vilket som bilaga ingår i Statistiska Meddelanden, Ser. F. Band 23.

betsdomstolens första sammanträde: **29**, 147. — Arbetsdomstolens domar: **29**, 147, 229, 390, 469, 519, 632, 711, 781, 900, 998; **30**, *1 (bil.). — Arbetsdomstolens verksamhet 1929—1931: **32**, 309.

Arbetseffektivitet. Storbritannien. Vetenskapliga undersökningar rörande arbetseffektiviteten: **23**, 576.

Arbetsfred. Ny utredning rörande frågan om arbetsfredens främjande: **26**, 245. — Arbetsfredslagstiftningen: **27**, 141. (Se vidare *Arbetsdomstolen.*)

Arbetsfredskonferensen i Stockholm: **28**, 985; **29**, 3. — Arbetsfredsdelegationens rapport: **29**, 739. — Permanenta arbetsfredskommittén: **30**, 866.

Amerikas förenta stater. Arbetsfredsfrågan: **27**, 144.

Danmark. Arbetskommissionens betänkande: **26**, 912. — Arbetskommissionen upplöst: **27**, 228.

Nederländerna. Samarbete mellan arbetsgivare och arbetare: **28**, 272.

Storbritannien. Arbetsfredsfrågan: **27**, 143. — Arbetet på samförstånd inom den engelska industrien: **29**, 11; **30**, 403.

Se även Medling, Skiljedom.

Arbetsförmedling, Sveriges offentliga, åren 1902—1922: **23**, 730; — år 1922: **23**, 251; — år 1923: **24**, 179; — år 1924: **25**, 185; — år 1925: **26**, 221; — år 1926: **27**, 105; — år 1927: **28**, 89; — år 1928: **29**, 105; — år 1929: **30**, 145; — år 1930: **31**, 118; — år 1931: **32**, 132. *Månadsstatistik* i varje häfte.

De offentliga arbetsförmedlingsanstalternas inkomster och utgifter år 1922: **23**, 727; — år 1923: **24**, 733; — år 1924: **25**, 749; — år 1925: **26**, 695; — år 1926: **27**, 697; — år 1927: **28**, 673; — år 1928: **29**, 691; — år 1929: **30**, 636; — år 1930: **31**, 553; — år 1931: **32**, 525.

Den privata arbetsförmedlingen under år 1922: **23**, 370; — år 1923: **24**, 777; — år 1924: **25**, 364; — år 1925: **26**, 305; — år 1926: **27**, 403; — år 1927: **28**, 272; — år 1928: **29**, 291; — år 1929: **30**, 492; — år 1930: **31**, 492; — år 1931: **32**, 482.

Distriktskonferenser inom den offentliga arbetsförmedlingen: **23**, 733. — Ny arbetsförmedlingsanstalt: **23**, 62. — Ungdomsförmedling och yrkesvalsbyrå i Stockholm: **24**, 494. — Ungdomens yrkesval och arbetsförmedling i Stockholm: **26**, 604. — Arbetsförmedlingen och ungdomen: **27**, 211. — Centraliserad handläggning av ärenden rörande kommissionärsrättigheter: **27**, 47. — Arbetsförmedlingskonferens den 8—10 dec. 1927: **28**, 163. — Konferens angående ungdomsförmedling: **29**, 457. — Särskilda åtgärder för anvisande av jordbruksarbete åt städernas arbetslösa: **29**, 359. — Arbetsförmedlingskonferensen inom stockholmsdistriktet den 16—17 augusti 1930: **30**, 683. — Utredning rörande arbetsförmedlingen i Sverige: **32**, 248.

Den offentliga arbetsförmedlingen och dess organisation i olika länder: **23**, 48.

Amerikas förenta stater. Enhetligt arbetsförmedlingssystem: **32**, 161. — Förnyad motion om offentlig arbetsförmedling: **32**, 397.

Danmark. Den offentliga arbetsförmedlingen 1922/23: **23**, 666; — 1923/24: **24**, 557; — 1924/25: **25**, 557; — 1925 26: **26**, 549.

Finland. Den offentliga arbetsförmedlingen 1913—1922: **23**, 667; — år 1923: **24**, 557; — år 1924: **25**, 659.

Frankrike. Arbetsförmedlingen och kontrollen över utländska arbetare: **23**, 326. — Ett franskt arbetsråd: **25**, 396.

Italien. Arbetsförmedlingstvång för industrien: **32**, 306.

Nederländerna. Ny lag om offentlig arbetsförmedling: **31**, 396.

Norge. Den offentliga arbetsförmedlingen år 1922: **23**, 665; — år 1923: **24**, 556; — år 1924: **25**, 556. — Förslag till ny arbetsförmedlingslag: **25**, 297.

Ryssland. Arbetsförmedling efter klasspolitiska linjer: **30**, 305. — Arbetsförmedlingstvångets avskaffande: **32**, 55. — Rekrytering av jordbruksarbetare till industrien: **32**, 297.

Spanien. Offentlig arbetsförmedling: **32**, 396.

Storbritannien. Den offentliga arbetsförmedlingen: **32**, 300.

Tyskland. Den nya lagen om arbetsförmedling och arbetslöshetsförsäkring: **27**, 987. — Avskaffandet av enskild platsförmedlingsverksamhet: **31**, 307.

Se även *Arbetsmarknaden, Sjuksköterskebyråerna, Sjömansyrket, Svenskbyborna.*

Arbetsgivarföreningar. Svenska arbetsgivarföreningen år 1922: **23**, 599; — år 1923: **24**, 497; — år 1924: **25**, 495; — år 1925: **26**, 489; — år 1926: **27**, 488; — år 1927: **28**, 462; — år 1928: **29**, 463; — år 1929: **30**, 556; — år 1930: **31**, 495; — år 1931: **32**, 485.

Amerikas förenta stater. Arbetsgivarnas organisationsväsen: **23**, 974.

Arbetsinställelser i Sverige år 1922: **23**, 539; — år 1923: **24**, 620; — år 1924: **25**, 892; — år 1925: **26**, 977; — år 1926: **27**, 974; — år 1927: **28**, 667; — år 1928: **29**, 685; — år 1929: **30**, 772; — år 1930: **31**, 905; — år 1931: **32**, 841.

Konflikten vid järnbruken: **23**, 720. — Förlusten av arbetsdagar genom strejker och lockouter: **28**, 207. — Neutralitet för utomstående vid arbetskonflikter: **29**, 450.

Arbetsinställelser i utlandet under 1925: **26**, 1003; — 1926: **27**, 997; — 1927: **28**, 986; — 1928: **29**, 995; — 1929: **30**, 890; — 1930: **31**, 1017; — 1931: **32**, 862.

Arbetsinställelser [i Australien, Norge och Tyskland] i trots av tvångsskiljedom: **29**, 37.

Amerikas förenta stater. Arbetsinställelser år 1922: **23**, 1008; — år 1923: **24**, 652; — år 1924: **25**, 948. — Strejk vid stenkolsgruvorna: **23**, 853. — Jury vid blockadmål: **25**, 37.

Australien. Arbetsinställelser år 1922: **23**, 853; — år 1923: **24**, 793; — år 1924: **25**, 949.

Belgien. Arbetsinställelser år 1922: **23**, 601; — år 1923: **24**, 792; — år 1924: **25**, 947.

Danmark. Arbetsinställelser år 1923: **24**, 791; — år 1924: **25**, 945. — Den stora arbetskonflikten under våren 1925: **25**, 661.

Estland. Arbetsinställelser år 1924: **25**, 946.

Finland. Arbetsinställelser år 1922: **23**, 399; — år 1923: **24**, 791; — år 1924: **25**, 946.

Frankrike. Arbetsinställelser och medling i arbetstvister år 1919: **23**, 333. — Arbetsinställelser åren 1920—1922: **25**, 300.

Indien. Arbetsinställelser år 1922: **23**, 602.

Italien. Arbetsinställelser under åren 1881—1922: **23**, 601; — 1914—1923: **24**, 980.

Kanada. Arbetsinställelser år 1922: **23**, 601; — år 1923: **24**, 793; — år 1924: **25**, 948.

Nederländerna. Arbetsinställelser år 1923: **24**, 792; — år 1924: **25**, 947.

Norge. Arbetsinställelser och medling i arbetstvister år 1921: **23**, 332. — Arbetsinställelser år 1922: **24**, 147; — år 1923: **25**, 37. — De stora arbetskonflikterna: **24**, 215. — Arbetsstridens avslutning: **24**, 537.

Storbritannien. Arbetsinställelser år 1922: **23**, 225; — år 1923: **24**, 792; — år 1924: **25**, 947. — Järnvägs- och dockarbetarstrejkerna: **24**, 201. — Trafikstrejken i London och dess närmaste följdverkningar: **24**, 481. — Striden om kolgruvorna: **26**, 398. — Generalstrejken: **26**, 614. — Den engelska kolkonflikten: **27**, 27.

Tjeckoslovakien. Arbetsinställelser år 1922: **23**, 671.

Tyskland. Arbetsinställelser år 1921: **23**, 400; — år 1922: **23**, 672; — år 1923: **24**, 653.

Österrike. Bankmannastrejken i Wien: **24**, 298.

Se även *Föreningsrätt.*

Arbetskommissionen (i Danmark), se *Arbetsfred.*

Arbetskonferensen. Fjärde internationella arbetskonferensen i Genève: **23**, 3; — femte: **23**, 1002, 1035; — sjätte: **24**, 675, 883; — sjunde: **25**, 605, 683; — åttonde: **26**, 675; — nionde: **26**, 755, 857; — tionde: **27**, 659, 825, 923; — elfte: **28**, 723, 836; — tolfte: **29**, 513; **30**, 3; — trettonde: **30**, 18; — fjortonde: **30**, 763; — femtonde: **31**, 625; — sextonde: **32**, 472.

Program för 1925 års arbetskonferens: **25**, 32. — Förberedelsearbetet för 1928 års arbetskonferens: **28**, 270. — En ny metod för språksvårigheternas lösande vid arbetskonferenserna: **28**, 460. — Internationella arbetskonferensens sammanträden 1929 [Dagordning]: **28**, 882. — Direktörens rapport till arbetskonferensens fjortonde sammanträde: **30**, 552. — Dagordningen för arbetskonferensens sextonde sammanträde: **32**, 242.

Sveriges delegation vid arbetskonferensen år 1924: **24**, 413; — år 1925: **25**, 392; — år 1926: **26**, 393; — år 1928: **28**, 400. — Sveriges representation vid arbetskonferensens trettonde sammanträde: **29**, 775; — fjortonde: **30**, 486; — femtonde: **31**, 405.

Se även *Arbetsbyrån, Arbetslagstiftning* samt, ifråga om speciella ärenden, resp. ämnesord.

Arbetskonflikter, se *Arbetsinställelser, Föreningsrätt, Vräkningar.*

Arbetskonventioner, Arbetslagstiftning. Internationella arbetsorganisationens konventioner: **23**, 292. — Arbetskonferensernas resultat i lagstiftningen: **25**, 374, 834; **26**, 907. — Den internationella arbetslagstiftningens framsteg under 1927: **28**, 138; — förra halvåret 1928: **28**, 609; — under 1928: **29**, 128; — under 1929: **30**, 156; — under 1930: **31**, 153; — under 1931: **32**, 47.

Den norska regeringens ställning till vissa av internationella arbetskonferensen antagna konventionsförslag och rekommendationer: **27**, 755.

Se även *Mellanfolkliga domstolen, Sociallagstiftning.*

Arbetslöner. Arbetslönernas fluktuationer i Sverige åren 1913—1922: **23**, 547; — åren 1913—1923: **24**, 454; — åren 1913—1924: **25**, 419; — åren 1913—1925: **26**, 368; — åren 1913—1926: **27**, 475; — åren 1913—1927: **28**, 403; — åren 1913—1928: **29**, 419; — åren 1913—1929: **30**, 443; — åren 1913—1930: **31**, 451; — åren 1913—1931: **32**, 435.

Löneutvecklingen inom olika näringsgrenar under åren 1913—1922: **24**, 345; — åren 1913—1923: **24**, 755; — åren 1913—1924: **25**, 717; — åren 1913—1925: **26**, 771; — åren 1913—1926: **27**, 843; — åren 1913—1927: **28**, 915; — åren 1913—1928: **29**, 841. — Arbetslöner i Sverige år 1929: **31**, 187; — år 1930: **31**, 976. — Lönestatistisk årsbok 1931: **32**, 861. — Fluktuationerna i arbetslöner per år och timme under perioden 1913—1923: **24**, 910.

Svenska arbetsgivarföreningens lönestatistiska årsbok 1921: **23**, 740. — Arbetslönernas storlek i förhållande till industriens tillverkningsvärde: **23**, 965. — Avtalsenliga löner och faktiska löneinkomster för vissa arbetargrupper i Stockholm, Göteborg och Malmö: **29**, 499. — Förslag till omläggning av socialstyrelsens lönestatistik: **32**, 53.

Lönestatistiken i vissa främmande länder: **27**, 380, 618. — Arbetslönernas förändringar i olika länder under åren 1914—1922: **23**, 845. — Löneutvecklingen i olika länder 1913—1928: **29**, 878; — åren 1913—1929: **30**, 701; — under 1930: **31**, 803; — under 1931: **32**, 654.

Amerikas förenta stater. Arbetslöner och levnadskostnader 1922: **23**, 63; — år 1923: **24**, 293; — år 1924: **25**, 215. — Löner, arbetstid och arbetarantal i industrien 1914—1923: **23**, 819; — andra kvart. 1923: **23**, 1081. — Löner, arbetstid och arbetstillgång i industrien under januari 1924: **24**, 478. — Arbetslöner och arbetstider i storindustrien: **25**, 293. — Löneutvecklingen i storindustrien: **26**, 730. — Löneutvecklingen under 1925: **26**, 47; — under 1926: **27**, 137. — Amerikanska arbetarfederationens lönepolitik: **27**, 760. — Löneutvecklingen i den amerikanska industrien: **29**, 143. — Tio års löneutveckling inom den amerikanska storindustrien: **30**, 416.

Danmark. Arbetslönerna under 1922, tredje kvart.: **23**, 395; — fjärde kvart.: **23**, 667; — 1923, första kvart.: **23**, 911; — andra kvart.: **24**, 141; — tredje kvart.: **24**, 494; — fjärde kvart.: **24**, 649; — 1924, första kvart.: **25**, 32; — tredje kvart.: **25**, 217; — 1925, första kvart.: **25**, 752; — tredje kvart.: **26**, 244; — 1926, första kvart.: **26**, 801; — andra kvart.: **27**, 47; — tredje kvart.: **27**, 302; — år 1927: **28**, 460; — år 1928: **29**, 514.

Frankrike. Löneutvecklingen under åren 1911—1924: **25**, 216; — år 1925: **26**, 394; — år 1926: **27**, 302.

Kanada. Lönenivåns förändringar år 1922: **23**, 124; — under 1923: **24**, 223. — Löneutvecklingen under 1924: **25**, 215; — under 1925: **26**, 395; — under 1926: **27**, 229.

Norge. Löneförhållanden bland privatanställda: **27**, 761.

Schweiz. Löneutvecklingen under 1931: **32**, 732.

Storbritannien. Arbetslönerna i sept. 1922: **23**, 63; — sept. 1923: **23**, 1003. — Löneutvecklingen under 1924: **25**, 215; — under 1925: **26**, 395; — under 1926: **27**, 138.

Tyskland. Premielönsystemet: **23**, 60. — Avtalsenliga arbetslöner 1922, okt.: **23**, 63; — dec.: **23**, 221; — 1923, febr.: **23**, 395; — juli: **23**, 847; — under 1923: **24**, 224. — Löneutvecklingen under 1924: **25**, 216; — under 1925: **26**, 244; — under 1926: **27**, 229. — Lagstiftning rörande lönestatistik: **27**, 705.

Se även *Familjelön, Försvarsväsen, Hotell- och restaurangpersonalen, Jordbruk, Järnvägsbyggnadsarbeten, Kollektivavtal, Reallön, Sjömansyrket, Skogsarbetare, Statstjänstemän, Tobaksindustri, Vattenfallsverk, Väg- och vattenbyggnader, Vägarbetare.*

Arbetslösheten under år 1922: **23**, 243; — år 1923: **24**, 89; — år 1924: **25**, 90; — år 1925: **26**, 105; — år 1926: **27**, 201; — år 1927: **28**, 175; — år 1928: **29**, 196; — år 1929: **30**, 187; — år 1930: **31**, 179; — år 1931: **32**, 195.

Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna: *Månadsstatistik i varje häfte.*

Statens arbetslöshetskommissions verksamhet: *Månadsstatistik i varje häfte.*

Arbetslöshetskommissionens yttrande om hjälpverksamheten under år 1923: **23**, 32. — Förslaget om arbetslöshetsförsäkring: **23**, 93. — Fackförbundens bestämmelser om arbetslöshets understöd: **23**, 115. — Socialstyrelsens utlåtande över förslaget om arbetslöshetsförsäkring: **23**, 283. — Svensk-dansk överenskommelse om arbetslöshetshjälp: **23**, 222. — Hjälpverksamheten för de arbetslösa under år 1922: **23**, 331. — Arbetslöshetsfrågan vid 1923 års riksdag: **23**, 347, 559. — Arbetslöshetskommissionens omorganisation: **23**, 913. — Arbetslöshetsfrågan vid 1924 års riksdag: **24**, 533. — Arbetslösa järnvägsmän till tullverket: **24**, 737. — Kommunala understöd till nödhjälpsarbetare och genom konflikt arbetslösa: **24**, 37. — Prejudikat angående kommunalt arbetslöshetsanslag: **25**, 399. — Arbetslöshetssakkunnigas betänkande: **25**, 823. — Arbetslöshetskonferens i Stockholm i december 1925: **25**, 1041. — Socialstyrelsens yttrande i arbetslöshetsfrågan: **26**, 26. — Nya arbetslöshetssakkunniga: **26**, 47. — Nya sakkunniga för utredning angående arbetslöshetsförsäkring: **26**, 396. — Nödhjälpsarbetarnas yrkesfördelning och personliga förhållanden: **26**, 211, 965. — Den kommunala arbetslöshetspolitiken i Stockholm: **26**, 306. — Kommunernas arbetslöshetsutgifter under åren 1914—1924: **26**, 999. — Utredning om arbetslöshetens karaktär och orsaker: **27**, 206. — Arbetstillgången och arbetslöshetshjälpen: **27**, 739. — Arbetslöshetsräkningen den 5 maj 1927: **28**, 243. — Lokalundersökningar i samband med 1927 års arbetslöshetsräkning: **28**, 433. — Arbetslöshetssakkunnigas betänkande rörande arbetslöshetsförsäkring m. m.: **28**, 343. — Stadskonferens för frågan om arbetslöshetsförsäkring: **28**, 776. — Nödhjälpsarbetenas stamkunder: **28**, 689. — Regeringsrättens utslag i fråga om grunder för meddelande av kommunalt arbetslöshetsunderstöd: **29**, 44. — Arbetslöshetens säsongfluktuationer: **29**, 191. — Omsättningen bland nödhjälpsarbetarna: **29**, 203. — Berättelse över arbetslöshetskommissionens verksamhet 1914—1924: **29**, 626. — Utredning rörande arbetslöshetsförsäkringen m. m.: **30**, 162. — Klientelet vid de statliga reservarbetena under år 1929: **30**, 191. — Socialstyrelsens yttrande rörande hjälp åt arbetslösa svenskar i Kanada m. m.: **30**, 614. — Utredning angående allmänna arbeten till motverkande av arbetslösheten: **30**, 888. — Arbetslöshetens motverkande genom allmänna arbeten [beredskapsarbeten]: **31**, 133, 631. — Socialstyrelsens och kommerskollegii utlåtande angående stöd åt trävaruindustrien i Kalix: **31**, 215. — Arbetslösheten inom olika yrkes- och åldersgrupper: **31**, 361. — Socialstyrelsens utlåtande över 1928 års betänkande angående arbetslöshetsförsäkring m. m.: **31**, 515. — Arbetslöshetsutredningens betänkande I: **31**, 691. — Förslag till åtgärder mot ungdomsarbetslösheten: **31**, 1014. — Den offentliga arbetslöshetshjälpen inom olika yrkesgrupper: **32**, 440. — Arbetsförtjänster och administrationskostnader vid arbetslöshetskommissionens reservarbeten: **32**, 446. — Offentliga anordningar i Sverige för hjälp åt arbetslösa, särskilt medelst allmänna arbeten: **32**, 507.

Arbetslösheten i utlandet. *Månadsstatistik i varje häfte.*

Kampen mot arbetslösheten i olika länder: **23**, 126. — Internationella föreningen för arbetslöshetens bekämpande: **23**, 223. — En internationell utredning om arbetslösheten: **24**, 738. — Arbetslösheten i olika länder och åtgärderna däremot: **30**, 979. — Arbetslöshetsförsäkringens utbredning i utlandet: **31**, 307. — Arbetslöshet och allmänna arbeten [internationella arbetsbyråns undersökning]: **31**, 385. — Arbetslöshetsfrågans nuvarande läge i världen: **31**, 996. — Arbetslöner — arbetslöshet — arbetslöshetsförsäkring: **32**, 207. — Uttalanden av [internationella] arbetslöshetskommittén angående arbetslösheten bland affärs- och kontorsanställda: **32**, 388. — Internationell planläggning av allmänna arbeten: **32**, 484. — Frågan om internationella allmänna arbeten: **32**, 861.

Amerikas förenta stater. Arbetslösheten i New York: **23**, 332. — Arbetslösheten: **30**, 308. — Arbetslösheten vid 1930 års folkräkning: **30**, 799. — Kommittéförslag rörande planering av nödhjälpsarbeten: **30**, 800. — En amerikansk arbetslöshetsförsäkringskommission: **32**, 538. — Amerikansk nödhjälpslag: **32**, 675. — Lag om obligatorisk arbetslöshetsförsäkring i Wisconsin: **32**, 307.

Danmark. Arbetslöshetsförsäkringen 1922/23: **24**, 144. — Arbetslöshetslagstiftningen: **24**, 410. — Kristidsunderstöd åt industrien: **26**, 169, 1001. — Revision av arbetslöshetslagstiftningen: **27**, 751. — Lag om utsträckt arbetslöshetshjälp: **31**, 1015. — Ny arbetslöshetslagstiftning: **32**, 673.

Finland. Nya bestämmelser om statens åtgärder mot arbetslösheten: **30**, 798; **31**, 751; **32**, 677. — Förslag om beredskapsarbeten: **32**, 677.

Frankrike. Arbetslösheten: **27**, 139. — Arbetslöshetsstatistiken: **31**, 395. — Reformering av den frivilliga arbetslöshetsförsäkringen: **31**, 395. — Statsbidrag till understöd åt arbetslösa: **32**, 295. — Höjning av statsbidraget till arbetslöshetskassorna: **32**, 481. — Förlängd understödsperiod i arbetslöshetskassor: **32**, 732.

Italien. Arbetslöshetens bekämpande: **30**, 496. — Regeringens arbetslöshetspolitik: **30**, 794.

Japan. Ersättning vid arbetslöshet på grund av rustningsminskningarna: **23**, 223.

Kanada. *Arbetslöshetsfrågan*: **24**, 782.

Lettland. Lag om arbetslöshetens bekämpande: **32**, 160. — Åtgärder mot arbetslösheten: **32**, 676.

Norge. Arbetslösheten: **23**, 397. — Arbetslöshetsförsäkringens omorganisation: **23**, 1097. — Arbetslöshetsförsäkringen: **26**, 397. — Förslag om arbetslöshetsförsäkring: **29**, 459. — Arbetslöshetsräkningen i januari 1931: **32**, 25. — *Begränsning av statsbidraget till arbetslöshetskassorna*: **32**, 395.

Ryssland. Arbetslösheten och dess bekämpande: **27**, 486.

Schweiz. Hjälpverksamheten för de arbetslösa: **23**, 387. — Ny arbetslöshetslag: **24**, 976. — Krisunderstöd åt exportindustrien: **32**, 396.

Spanien. Arbetslöshetsförsäkring: **31**, 830. — Arbetslösheten: **32**, 249.

Storbritannien. Frågan om arbetslöshetsförsäkring på industriell basis: **23**, 117. — Arbetslöshetsfrågans nya läge: **23**, 755. — Arbetslösheten och de nya riktlinjerna för dess bekämpande: **23**, 1084. — Frågan om arbetslöshetsförsäkring för hemarbetare: **23**, 914. — Arbetsgivarnas program för arbetslöshetsförsäkringens organisation: **24**, 283. — Undersökning rörande arbetslöshetsklientelet: **24**, 414; **25**, 660. — Undersökning rörande arbetslöshetsförsäkringens verkningar: **26**, 169. — Undersökning rörande de arbetslöshetsförsäkrade: **27**, 230. — Kommittébetänkande rörande arbetslöshetsförsäkringen: **27**, 232. — Åtgärder mot arbetslösheten bland ungdomen: **27**, 140. — Förslag till ändring i lagen om arbetslöshetsförsäkring: **27**, 997. — *Undersökning rörande arbetslöshetsklientelet i april 1927*: **28**, 370. — *Den nya lagen om* arbetslöshetsförsäkring: **28**, 129. — Arbetslöshet och arbetslöshetspolitik: **29**, 772. — Ändring av engelska lagen om arbetslöshetsförsäkring: **29**, 459. — Nya ändringar i arbetslöshetsförsäkringslagen: **30**, 238. — Ökad lånerätt för arbetslöshetsförsäkringen: **30**, 494. — Förslag om nya riktlinjer för arbetslöshetspolitiken: **30**, 495. — Arbetslöshetsförsäkringens finanser: **31**, 397. — Regeringens arbetslöshetspolitik: **31**, 471. — Arbetslöshetsförsäkringskommissionens betänkande: **31**, 653. — Arbetslöshetsförsäkringen: **31**, 738. — Arbetslöshetsförsäkringens nedskärning: **31**, 829. — *Arbetslöshetsförsäkringens nuvarande läge*: **32**, 41. — Verkningarna av den skärpta arbetslöshetslagstiftningen: **32**, 248. — Underhusets arbetslöshetsdebatt i november 1932: **32**, 852.

Tyskland. *Förslag till arbetslöshetsförsäkring*: **27**, 233. — Planläggningen av allmänna arbeten: **27**, 627. — Den nya lagen om arbetsförmedling och arbetslöshetsförsäkring: **27**, 987. — Förlängt krisunderstöd: **28**, 891. — Understöd vid säsongarbetslöshet: **29**, 204. — Förslag till ändring av lagen om arbetslöshetsförsäkring: **29**, 618. — Begränsning av krisunderstödet: **29**, 777. — Ändring av lagen om arbetslöshetsförsäkring: **29**, 994. — Riksregeringens arbetsanskaffningsprogram: **30**, 797. — *Arbetslöshetskommissionens betänkande*: **31**, 644. — Nya bestämmelser rörande arbetslöshetsförsäkringen: **32**, 34. — De arbetslösas fördelning på olika understödsformer: **32**, 306.

Österrike. Arbetslöshetsförsäkringen: **32**, 537.

Se även *Arbetsförmedling*, *Arbetsmarknaden*, *Arbetsransonering*, *Ingenjörer*, *Steninköpskommitté*.

Arbetsmarknaden [enligt arbetsförmedlingsanstalternas rapporter]: *Månadsöversikt å första sidan i varje häfte.*

Arbetstillgången enligt uppgifter från industriidkare m. fl., fjärde kvart. 1922: **23**, 171; — år 1923 (kvartalsstatistik): **23**, 443, 715, 955; **24**, 83; — år 1924: **24**, 339, 595, 835; **25**, 83; — år 1925: **25**, 339, 595, 875; **26**, 99; — år 1926: **26**, 355, 595, 851; **27**, 99; — år 1927: **27**, 355, 595, 819; **28**, 83; — år 1928: **28**, 323, 563, 819; **29**, 99; — år 1929: **29**, 339, 579, 835; **30**, 83; — år 1930: **30**, 363, 603, 843; **31**, 83; — år 1931: **31**, 355, 603, 875; **32**, 115; — år 1932: **32**, 355, 571, 763.

Arbetstillgångens växlingar 1915—1925: **25**, 880. — Arbetskraftens rörlighet och metoderna för dess beräkning: **26**, 361. — Arbetskraftens rörlighet på den svenska arbetsmarknaden: **26**, 142. — Arbetstillgången inom jordbruket i slutet av år 1926: **27**, 285. — Läget å ungdomens arbetsmarknad: **28**, 827.

Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet: *Månadsstatistik i varje häfte* fr. o. m. 1926, nr 3.

Amerikas förenta stater. Arbetsmarknaden 1922, okt.: **23**, 65; — nov.: **23**, 126; — 1923, april: **23**, 598; — juni: **23**, 777. — Arbetsmarknaden under första halvåret 1924: **24**, 737. — En amerikansk arbetsmarknadsindex: **24**, 141. — Verkningarna av börskrisen i New York på arbetsmarknaden: **30**, 239. — Lag om officiell arbetsmarknadsstatistik: **30**, 799.

Brasilien. Arbetsmarknaden: **31**, 157.

Danmark. Arbetsmarknaden 1925, jan.: **25**, 219; — febr.: **25**, 299.

Kanada. Arbetsmarknadens läge: **30**, 240.

Ryssland. Arbetsmarknadens nya organisation: **31**, 292.

Schweiz. Skyddsåtgärder för arbetsmarknaden: **23**, 581.

Storbritannien. Ställningen på arbetsmarknaden: **30**, 307.

Månadsstatistik rörande arbetsmarknaden i Storbritannien och Tyskland i varje häfte t. o. m. 1926, nr 2. (För tiden därefter se »*Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet*».)

Se även *Jordbruk*, *Sjömansyrket*.

Arbetsorganisationen, Internationella. Redogörelse för internationella arbetsorganisationen: **28**, 502. — Expertkommissionen för granskning av medlemsstaternas årsrapporter: **31**, 490.

Se även *Arbetsbyrån*, *Arbetskonferensen*, *Europeiska unionen*.

Arbetsransonering. Amerikas förenta stater. Experiment med periodiskt ombyte av arbetskraft: **32**, 398.

Tyskland. Bestämmelser om s. k. arbetsransonering: **23**, 661.

Arbetsråd, se *Arbetsförmedling*, *Arbetstid*, *Sociallagstiftning*.

Arbetsrätt, se *Sociallagstiftning*.

Arbetstid. Den nya arbetstidslagen: **23**, 551. — Revisionen av bagerilagen: **23**, 176. — Arbetstiden vid yrkesmässig automobiltrafik: **25**, 271. — Socialstyrelsens förslag rörande arbetstidslagstiftningen: **25**, 1043. — Verkningarna av åttatimmarslagen och bagerilagen: **26**, 129. — Arbetstidslagen och arbetsrådet: **27**, 628. — Framställning från kommerskollegium och socialstyrelsen angående sjöarbetstidslagen: **30**, 293. — Facklig undersökning rörande arbetstiden i vissa industrier: **31**, 34. — Arbetstidsförhållandena vid varmbadinrättningar år 1930: **31**, 701. — Undersökning angående sjukhuspersonalens arbetstidsförhållanden: **31**, 955. — Socialstyrelsens yttrande om reglering av arbetstiden i jordbruket: **32**, 213. — Arbetstids- och personalinskränkningar inom industrien under mars 1932: **32**, 361. — Arbetstidsförhållandena för personal å fattigvårds- och därmed jämförliga anstalter: **32**, 449. — Arbetstidsförhållandena för personal å sinnessjukhus och därmed jämförliga anstalter: **32**, 827.

Åttatimmarsdagen i olika länder: **24**, 913. — Stormakternas anslutning till arbetstidskonventionen: **24**, 789. — Arbetstidskonferensen i London: **26**, 277. — [Arbetsbyråns] Redogörelse för arbetstiden för privatanställda: **29**, 380. — Internationella arbetsbyråns rapport rörande arbetstiden för »anställda»: **30**, 484. — Arbetstidens minskning såsom medel mot arbetslösheten: **32**, 55.

Amerikas förenta stater. Tolvtimmarsdagen inom stålindustrien: **23**, 751. — Övergången till åtta timmars arbetsdag inom stålindustrien: **23**, 849. — Fyrtiofyra timmars arbetsvecka för arbetare anställda av amerikanska förbundsregeringen: **30**, 737.

Australien. Återgång från 44 till 48 timmars arbetsvecka i Nya Syd-Wales: **23**, 399.
Belgien. Utsträckt tillämpning av arbetstidslagen: **23**, 521. — Arbetstidsfrågan: **24**, 226.
Finland. Arbetstidslagstiftningen: **24**, 39.
Frankrike. Villkorlig ratifikation av åttatimmarskonventionen: **27**, 304.
Italien. Åttatimmarsdag: **23**, 521.
Jugoslavien. Socialpolitisk konferens i Belgrad: **23**, 518.
Polen. Arbetstid å inre vattenvägar: **31**, 399.
Schweiz. Arbetstidslagstiftningen: **23**, 383. — Folkomröstning om arbetstiden: **24**, 227.
Spanien. Arbetstiden ombord å fartyg i spansk kustfart: **31**, 398. — Arbetstidens reglering: **31**, 831.
Storbritannien. Arbetstidsfrågans läge: **23**, 309. — Regeringens förslag om arbetstidens reglering: **30**, 497. — Förslaget till arbetstidslag: **30**, 735. — Förslag om arbetstidens reglering för affär-anställda: **30**, 736. — Förslag om begränsning av arbetstiden för minderåriga inom oskyddade yrken: **32**, 399.
Tyskland. Arbetstiden inom industrien i maj 1924: **24**, 739. — Arbetstidslagstiftningen: **24**, 144. — Arbetstidsfrågans läge: **27**, 48. — Arbetstidsundersökning: **27**, 303. — Treskiftsystem inom stålindustrien: **28**, 206. — Arbetstidens reducering: **32**, 308.
Se även *Arbetslöner*, *Hotell- och restaurangpersonalen*, *Kolgruveindustrien*, *Kvinnor*, *Veckovila*.

Arbetstillgång, se *Arbetsmarknaden*, *Jordbruk*, *Sjömansyrket*.
Arbetstillstånd, se *Ut- och invandring*.
Arbetstjänst. Tyskland. Den frivilliga arbetstjänsten: **32**, 666.
Arrendelagstiftning, se *Vanhävdslagstiftning*.
Bagerilagen, se *Arbetstid*.
Barnarbete, se *Minderåriga*.
Barnaskydd. Socialstyrelsens utlåtande rörande barnavårdslagstiftningen: **23**, 638.
Första allmänna barnaskyddskongressen i Genève: **25**, 834. — Nationernas förbunds kommission för kvinno- och barnaskydd: **29**, 460. — Nationernas förbunds kommitté för barnaskydd: **31**, 494.
Storbritannien. Förslag till barnavårdslag: **32**, 250.
Se även *Minderåriga*.

Befolkningskonferens. Internationella befolkningskonferensen i Genève: **27**, 626, 744.
Beklädnadsarbetare. Finland. Beklädnadsarbetarnas arbetsförhållanden: **27**, 626.
Bisysslor. Utredningen rörande statstjänstemännens bisysslor: **28**, 485.
Tyskland. Regeringsingripande mot löntagare med dubbelinkomster: **26**, 910.
Blindvård. Socialstyrelsens utlåtande över blindvårdssakkunnigas betänkande: **32**, 219.
Blyfaran från motorbränsle: **30**, 649.
Bostadsföreningar. Kooperativa bostadsföretag i Stockholm vid årsskiftet 1925—1926: **27**, 548. — Utlåtande och förslag om lagstiftning rörande bostadsföreningar: **28**, 483.
Bostadsförhållanden. Förhållandena på bostadsmarknaden vid 1922 års oktoberflyttning: **23**, 25. — Ställningen på bostadsmarknaden vid hyresstegringslagstiftningens upphörande den 1 okt. 1923: **23**, 877. — Bostadstillgång och husvillhet i svenska stadssamhällen vid oktoberflyttningen 1924: **24**, 894. — Bostadsmarknaden i Sveriges större städer vid aprilflyttningen 1925: **25**, 530. — Bostadsmarknaden i rikets städer vid oktoberflyttningen 1925: **25**, 971; — aprilflyttningen 1926: **26**, 465; — oktoberflyttningen 1926: **26**, 947; — aprilflyttningen 1927: **27**, 468; — oktoberflyttningen 1927: **27**, 935; — aprilflyttningen 1928: **28**, 337; — oktoberflyttningen 1928: **28**, 871; — aprilflyttningen 1929: **29**, 364; — oktoberflyttningen 1929: **29**, 951; — oktoberflyttningen 1930: **30**, 851; — oktoberflyttningen 1931: **31**, 889; — oktoberflyttningen 1932: **32**, 777.
Undersökning rörande vissa bostadslösa i Stockholm, Göteborg och Malmö: **24**, 515. — Utredning rörande bostadsbehovet i Stockholm: **24**, 914. — Allmänna bostadsräkningen år 1920: **24**, 629. — Bostadsinspektionen på landsbygden, dess organisation och verksamhet: **27**, 515. — Bostadsstandarden i rikets stadssamhällen enligt 1926 års hyresräkning: **28**, 411. —

Socialstyrelsens yttrande över motionen om lantarbetarnas bostadsförhållanden: **30**, 286. — Lantarbetarnas bostadsförhållanden: **31**, 89. — Ny utredning om lantarbetarnas bostadsförhållanden: **31**, 227.

Internationella stadsbyggnadsutställningen och stadsbyggnadskongressen i Göteborg: **23**, 849. — Europas bostadsproblem: **25**, 376. — Bostadsstatistiken i vissa främmande länder: **28**, 187. — Internationell förening för bostadsväsen: **29**, 205. — Internationell bostads- och stadsplanekongress i *Rom*: **29**, 515.

Amerikas förenta stater. Bostadsstudier: **23**, 824. — Bostadsbristen: **24**, 784.

Danmark. Läget på bostadsmarknaden i oktober 1923: **23**, 1099; — april 1924: **24**, 558; — oktober 1924: **25**, 34.

Frankrike. Halvkommunalt bolag för uppförande av medelklassbostäder i Paris: **24**, 195. — Den nya bostadslagstiftningen: **28**, 877.

Norge. Bostadsförhållandena i de norska städerna i december 1920: **23**, 851.

Se även *Byggnadsverksamheten*, *Hyresförhållanden*, *Hyreslagstiftning*.

Bostadskredit. Utredning om bostadskreditens ordnande: **26**, 397. — Bostadskreditsakkunnigas betänkande: **28**, 408. — Bostadskreditkassan: **29**, 612.

Bostadsproduktion, se *Byggnadsverksamheten*.

Brödsädesreglering. Tyskland. Brödsädesregleringens upphävande: **23**, 670.

Byggnadsarbetare. Tyskland. Åtgärder mot bristen på byggnadsarbetare: **23**, 61.

Byggnadsbyrå, Statens. Verksamheten 1917—1922: **23**, 668; — 1917—1923: **24**, 496. — Åtgärder för bostadskulturens höjande: **23**, 816.

Byggnadsverksamheten i rikets stadssamhällen år 1922: **23**, 1067; — år 1923: **24**, 704; — år 1924: **25**, 977; — år 1925: **26**, 881; — år 1926: **27**, 942; — år 1927: **28**, 950; — år 1928: **29**, 931. — Byggnadsverksamheten [i städer m. fl. samhällen] år 1929: **30**, 941; — år 1930: **31**, 779; — år 1931: **32**, 699.

Byggnadsverksamheten i rikets större städer år 1922: **23**, 364; — år 1923: **24**, 254; — år 1924: **25**, 254; — år 1925: **26**, 280; — år 1926: **27**, 280; — år 1927: **28**, 252; — år 1928: **29**, 259; — år 1929: **30**, 280; — år 1930: **31**, 275; — år 1931: **32**, 275.

Bostadsproduktionen under år 1926 inom Stockholm jämte förortsområde: **27**, 361; — år 1927: **28**, 329; — år 1928: **29**, 370; — år 1929: **30**, 369; — år 1930: **31**, 461; — år 1931: **32**, 366.

Statistik över byggnadsverksamheten i vissa främmande länder: **26**, 285. — Statistik över bostadsproduktionen i vissa främmande länder: **32**, 528.

Amerikas förenta stater. Några iakttagelser rörande byggnads- och bostadsförhållanden: **28**, 113. — Bostadsproduktionen: **29**, 708.

Belgien. Den statsunderstödda bostadsproduktionen: **29**, 516.

Storbritannien. Nedsättning i statsbidraget till byggnadsverksamheten: **29**, 206. — Bostadsproduktionen: **29**, 707.

Tyskland. Byggnadsverksamheten i Preussen 1919—1922: **24**, 294. — Bostadsproduktionen år 1928: **29**, 706.

Centrala skiljenämnden, se *Skiljedom*.

Civilanställning av manskap vid försvarsväsendet: **31**, 828.

Driftsnämnder. Driftsnämnder vid de kommunala verken i Göteborg: **27**, 227. — Regeringsrättens utslag i fråga om lagligheten av beslut om kommunala driftsnämnder: **29**, 139.

Danmark. Lagförslaget om driftsnämnder: **25**, 494.

Se även *Industriell demokrati*.

Dubbelinkomster, se *Bisysslor*.

Dyrortsgruppering. Dyrortstillägg och dyrortsgruppering enligt förslaget till lönereglering för lärare: **24**, 643. — Dyrortsgruppering för det skattefria avdraget: **25**, 299, 358. — De nya dyrortsgrupperingarna: **28**, 462. — Socialstyrelsens förslag angående utförandet av de nya dyrortsgrupperingarna: **28**, 740. — Utförandet av 1924 års dyrortsgrupperingar: **28**, 758. — Dyrortsgrupperingsarbetet påbörjas: **29**, 293. — Dyrortsgruppering för de skattefria avdragen: **30**, 448. — Utredning om grunderna för dyrortsgrupperingsarbetet: **32**, 251.

Finland. Ny dyrortsgruppering: **28**, 371. — Ny undersökning av den relativa dyrheten å olika orter: **30**, 498.

Se även *Levnadskostnader, Skattetrycket.*

Egnahemsverksamheten. Socialstyrelsens yttrande rörande egnahemsverksamheten: **28**, 169. — Egnahemsnämndernas sammansättning: **29**, 611.

Ekonomiska föreningar, se *Kooperation.*

Ekonomiska kommittén. Folkförbundets och internationella arbetsbyråns blandade kommitté för ekonomiska kriser: **26**, 308. — Nationernas förbunds ekonomiska kommitté om läget på världsmarknaden: **32**, 535.

Ekonomiskt råd i Storbritannien: **30**, 304.

Emigrationen, se *Ut- och invandring.*

Ensittarlagens tillämpning gentemot staten eller kommuner: **29**, 209. — Ändringar i ensittarlagen: **29**, 609.

Europeiska unionen. Internationella arbetsorganisationen och studiekommissionen för den europeiska unionen: **31**, 822.

Fackföreningsrörelsen. Fackförbundens omorganisation enligt industriförbundsprincipen: **25**, 546.

Den internationella fackföreningsrörelsen under år 1922: **23**, 914. — Fackföreningsrörelsen i olika länder år 1922: **24**, 498; — år 1923: **25**, 496; — år 1924: **26**, 732; — vid 1928 års ingång: **29**, 461; — vid 1929 års ingång: **30**, 554.

Internationella fackföreningskongressen i Wien: **24**, 295. — Fackföreningsinternationalens fjärde ordinarie kongress: **27**, 765. — Den internationella kvinnliga fackföreningskommitténs konferens i Paris: **27**, 767. — Internationell fackföreningsrörelse bland privatanställda: **27**, 488. — Fackföreningsinternationalens ekonomiska kongress i Genève i april 1932: **32**, 485.

Amerikas förenta stater. Fackföreningsrörelsen: **27**, 407.

Italien. Omgestaltningen av det fackliga organisationsväsendet: **29**, 207.

Norge. Industriförbundsprincipens genomförande: **23**, 915.

Ryssland. Fackföreningsrörelsen: **27**, 706. — Nyorientering inom fackföreningsrörelsen: **32**, 58.

Storbritannien. Fackföreningsrörelsen år 1921: **23**, 126; — år 1922: **23**, 1006; — år 1923: **24**, 977; — år 1924: **25**, 1043; — år 1925: **26**, 1002; — år 1927: **29**, 207; — år 1929: **30**, 889; — år 1930: **31**, 1016. — Fackföreningskongressen i Plymouth: **23**, 997.

Se även *Föreningsrätt, Landsorganisationen.*

Familjelön. Belgien. Lagförslag om lönetillskott för familjeförsörjare: **30**, 237.

Frankrike. Förslag till lag om familjelön: **29**, 457. — Lag om familjetillägg till lönen: **32**, 304.

Farleder (internationella), se *Sjömansyrket.*

Fartygsinspektionen. Förslaget om fartygsinspektionens nedskärning: **25**, 210. — Socialstyrelsens ställning till fartygsinspektionen: **29**, 202.

Fattigvården i Sverige år 1921: **23**, 599; — år 1922: **24**, 145; — år 1924: **27**, 763; — åren 1925 och 1926: **28**, 691. — Ordnandet av fattigvården bland lapparna: **25**, 219. — Plan för länens uppdelning i fattigvårdsområden: **29**, 279.

Fiskets avkastning i Sverige år 1921: **23**, 669.

Flyktingar. Nationernas förbund och flyktingsproblemet: **30**, 885. — Den grekiska flyktingsbyråns avveckling: **31**, 38.

Folkräkningen (31 dec. 1920). Folkmängdens fördelning efter hushåll i Sverige: **24**, 35.

Folktandvård. Betänkande angående ordnande av folktandvård: **28**, 883.

Fylleri. Omläggning av statistiken över fylleriförseelserna: **23**, 128. — Kontrollstyrelsens utlåtande angående lagstiftningen mot fylleri och dryckenskap: **23**, 803. — Förslag till ny lagstiftning mot alkoholmissbruk: **26**, 914. — Socialstyrelsens utlåtande över lagförslaget rörande åtgärder mot dryckenskap och fylleri: **27**, 688.

Fylleriförseelserna under åren 1917—1922: **24**, 939. — Fylleriförseelserna och deras orsaker, fjärde kvart. 1922: **23**, 268; — år 1923 (kvartalsstatistik): **23**, 449, 736, 960; **24**, 120; — år 1924: **24**, 406, 601, 901; **25**, 137; — första o. andra kvart. 1925: **25**, 345, 601. — Fylleriförseelser och spritsmuggling, tredje o. fjärde kvart. 1925: **25**, 906; **26**, 109; — år 1926: **26**, 373, 609, 876; **27**, 121; — år 1927: **27**, 375, 606, 888; **28**, 106; — år 1928: **28**, 351, 595, 831;

29, 122; — år 1929: **29**, 348, 599, 885; **30**, 137; — år 1930: **30**, 378, 609, 877; **31**, 148; — år 1931: **31**, 372, 609, 913: **32**, 146; — år 1932: **32**, 376, 577, 769.

Norge. Alkoholstatistik: **30**, 651.

Fängelsearbete. Internationella arbetsbyråns utredning rörande fängelsearbetet: **32**, 390.

Förbudslagstiftning, se *Rusdrycksförbud.*

Föreningsrätt. Amerikas förenta stater. Lag till skydd för föreningsrätten: **32**, 679.

Danmark. Lagen om skydd för arbetets frihet: **29**, 382.

Storbritannien. Förslag till revision av fackföreningslagstiftningen: **27**, 405. — Den nya lagen om arbetstvister och fackföreningar: **27**, 753.

Österrike. Antiterrorlagen: **30**, 417.

Se även *Arbetsinställelser.*

Författningar rörande sociala frågor: *Förteckning å sista sidan i varje häfte.*

Förhandlingsordning vid kooperativa företag: **26**, 802.

Norge. Förslag till förhandlingsordning för statstjänstemännen: **25**, 496.

Förlikningsmän. Statens förlikningsmäns verksamhet år 1922: **23**, 545; — år 1923: **24**, 627; — år 1924: **25**, 898; — år 1925: **26**, 982; — år 1926: **27**, 980; — år 1927: **28**, 825; — år 1928: **29**, 990; — år 1929: **30**, 849; — år 1930: **31**, 912; — år 1931: **32**, 839.

Se även *Medling.*

Försvarsberedskap. Den ekonomiska försvarsberedskapen: **27**, 134.

Försvarsväsen. Löneförhållandena för försvarsväsendets civila arbetare: **27**, 291.

Se även *Civilanställning.*

Glasbruk, se *Veckovila.*

Gruvdrift, se *Kolgruveindustrien, Olycksfall, Pensionsförsäkring, Yrkesinspektionen.*

Hotell- och restaurangpersonalens sammansättning och arbetstidsförhållanden vid företag av olika slag: **30**, 89. — Hotell- och restaurangpersonalens arbetsvillkor 1929/1930: **31**, 725.

Hushållskostnader, se *Levnadskostnader.*

Husligt arbete. Socialstyrelsens yttrande angående utredning av arbetsförhållandena inom det husliga arbetet: **31**, 367, 635.

Hyresförhållandena för vissa tjänstemän under hyresåret 1924/25: **25**, 243; — 1928/29: **30**, 457. — Hyresräkningen år 1924: **25**, 933; **26**, 899; — år 1926: **27**, 893; — år 1928: **30**, 211, 267. — En kompletterande bostadsundersökning i Malmö: **26**, 297.

Danmark. Bostadshyrorna år 1922: **23**, 850.

Hyreslagstiftning. Revisionen av hyreslagstiftningen: **23**, 18, 355. — Hyresnämndernas verksamhet under år 1921: **23**, 183. — Översikt över hyresnämndernas verksamhet under åren 1917—1923: **24**, 100. — Frågan om reglering av enskild hyresförmedlingsverksamhet: **23**, 1098. — Hyresvärds skyldighet att anmäla hyresledighet: **23**, 1063. — Nya bestämmelser om anmälan av hyresledighet: **24**, 731. — Anmälningsskyldigheten beträffande hyresledighet: **25**, 943. — Hyresrättens reformering: **26**, 3.

Internationella fastighetsägarkongressen i Paris: **23**, 1093.

Danmark. Förlängd giltighet för bostadslagen: **23**, 668.

Frankrike. Kristidens hyresreglering: **24**, 485. — Hyreslagstiftningen: **26**, 550.

Storbritannien. Frågan om hyresregleringens avveckling: **23**, 376. — Hyresreglering och bostadsproduktion: **23**, 833.

Hyresräkning, se *Hyresförhållanden.*

Hälsovård. Nationernas förbunds kommitté för frågan om hälsovårdscentra på landsbygden: **31**, 496. — Konferens rörande hygienen på landsbygden: **31**, 399. — Den europeiska konferensen rörande hygienen på landsbygden: **31**, 752.

Se även *Läkarvård, Sjömansyrket, Socialmedicin, Yrkessjukdomar.*

Immigration, se *Ut- och invandring.*

Industriell demokrati vid arbetartryckerierna: **26**, 167.

Den industriella demokratien i Norge, England, Tjeckoslovakien och Österrike: **25**, 273. — Den industriella demokratiens problem: **25**, 483.

Amerikas förenta stater. Industriell demokrati: **25**, 383.

Tyskland. Den industriella demokratiens utveckling: **23**, 324.
Se även *Driftsnämnder.*

Industriell hygien, se *Arbetarskydd, Yrkessjukdomar.*

Industrien i Sverige år 1921: **23**, 649; — år 1922: **24**, 269; — år 1923: **25**, 367; — år 1924: **26**, 386; — år 1925: **27**, 368; — år 1926: **28**, 356; — år 1927: **29**, 353; — år 1928: **30**, 383; — år 1929: **31**, 377; — år 1930: **32**, 381.

Norge. Industristatistiken: **24**, 36.

Ryssland. Arbetsförhållandena inom industrien i Leningrad: **25**, 1036.

Industristater. De åtta mest betydande industristaterna: **23**, 220.

Infödingsarbete, Kommittén för: **32**, 860.
Se även *Tvångsarbete.*

Ingenjörer. Arbetsanvisning för svenska ingenjörer i Förenta staterna: **24**, 555. — Statsunderstöd till svenska ingenjörsföreningen i New York: **24**, 969. — Arbetslösheten på ingenjörsbanan: **24**, 974. — De nyexaminerade ingenjörerna på arbetsmarknaden: **25**, 143.

Intagningsnämnd. Socialstyrelsens utlåtande rörande ifrågasatt inrättande av intagningsnämnder för vissa interneringsmål: **30**, 973.

Intellektuella arbetare. Internationella arbetsbyråns kommitté för frågor rörande intellektuella arbetare: **29**, 993; **31**, 556.

Invandring, se *Ut- och invandring.*

Jordbruk. Arbetartillgång, arbetstid och arbetslön inom Sveriges jordbruk år 1921: **23**, 83; — år 1922: **24**, 259; — år 1923: **24**, 931; — år 1924: **25**, 900; — år 1925: **27**, 13; — år 1926: **27**, 982; — år 1927: **28**, 969; — år 1928: **29**, 957 (åren 1929—1930, se *Arbetslöner*).
Lantarbetarnas löneförhållanden (prel. uppg.) år 1922: **23**, 90; — år 1923: **24**, 112; — år 1924: **25**, 97; — år 1925: **26**, 43; — år 1926: **27**, 9. — Arbetstillgång och arbetslön inom jordbruket år 1927: **28**, 3; — år 1928: **29**, 30; — år 1929: **30**, 127; — år 1930: **31**, 109; — år 1931: **32**, 121. — Arbetarfrågan inom det svenska jordbruket: **32**, 639.
Internationell kommitté för lantarbetarfrågor: **23**, 62. — Fjortonde internationella jordbrukskongressen: **29**, 703. — Internationella arbetsbyråns rådgivande jordbrukskommission: **31**, 31.

Amerikas förenta stater. Lantarbetarnas arbets- och löneförhållanden: **23**, 299. — Arbetslönerna inom jordbruket 1913—1923: **24**, 141.

Danmark. Arbetslöner inom jordbruket år 1921: **23**, 296.

Storbritannien. Förslag till ny lantarbetarlag: **24**, 494. — Lantarbetarlönerna 1921—1923: **24**, 225.
Se även *Arbetstid, Kollektivavtal, Kolonisation, Statarklassen.*

Jordkommissionen. Nybyggesverksamhet och statsorganisation för sociala jordfrågor (Utlåtande över jordkommissionens betänkande): **23**, 205. — Jordkommissionens sista arbetsresultat: **23**, 629.

Jordreformen i Finland år 1922: **23**, 571.

Järnvägsbyggnadsarbeten, Statens. Löneförhållanden år 1922: **23**, 461.
Se även *Väg- och vattenbyggnader.*

Järnvägsvagnar, Automatisk koppling av, se *Arbetarskydd.*

Kolgruveindustrien. Arbetsvillkoren i stenkolsgruvorna: **29**, 513. — Internationella arbetsbyråns kommitté för kolfrågan: **29**, 623. — Kolkonferensen i Genève den 16—18 januari 1930: **30**, 160. — Internationella arbetsbyråns rapport rörande arbetstidens reglering inom kolgruveindustrien: **30**, 481. — Rapport [från internationella arbetsbyrån] rörande arbetstidens reglering inom kolgruveindustrien: **31**, 489. — Konventionsförslaget angående arbetstiden i kolgruvor: **32**, 157. — Den internationella organisationen av kolmarknaden: **32**, 228.

Storbritannien. Kolfrågan under 1930: **31**, 17. — Läget inom kolindustrien: **31**, 744. — Reorganisationen av kolindustrien: **31**, 817; **32**, 673.
Se även *Arbetsinställelser.*

Kollektivavtal i Sverige år 1922: **23**, 453; — år 1923: **24**, 613; — år 1924: **25**, 886; — år 1925: **26**, 980; — år 1926: **27**, 977; — år 1927: **28**, 670; — år 1928: **29**, 688; — år 1929: **30**, 690; — år 1930: **31**, 908; — år 1931: **32**, 635.

Kollektivavtalens lönesatser under fjärde kvart. 1922: **23**, 202; — 1923, första kvart.: **23**, 360; — andra kvart.: **23**, 619; — tredje kvart.: **23**, 875; — fjärde kvart.: **24**, 10; — 1924, första kvart.: **24**, 280; — andra kvart.: **24**, 532; — tredje kvart.: **24**, 781; — fjärde kvart.: **25**, 22; — 1925, första kvart.: **25**, 259; — andra och tredje kvart.: **25**, 827; — fjärde kvart.: **26**, 46; — 1926, första kvart.: **26**, 275; — andra och tredje kvart.: **26**, 905; — fjärde kvart.: **27**, 45; — 1927, första kvart.: **27**, 294; — andra och tredje kvart.: **27**, 899; — fjärde kvart.: **28**, 111; — 1928, första kvart.: **28**, 269; — andra och tredje kvart.: **28**, 773; — fjärde kvart.: **29**, 27; — 1929, första kvart.: **29**, 278. — Kollektivavtalen under andra och tredje kvart. 1929: **29**, 759; — fjärde kvart.: **30**, 33; — 1930, första kvart.: **30**, 290; — andra kvart.: **30**, 549; — tredje kvart.: **30**, 777; — fjärde kvart.: **31**, 7; — 1931, första kvart.: **31**, 281; — andra och tredje kvart.: **31**, 809; — fjärde kvart.: **32**, 24; — 1932, första kvart.: **32**, 288; — andra och tredje kvart.: **32**, 725.

Socialstyrelsens utlåtande rörande kollektivavtalets tillämpning inom jordbruket: **29**, 982. — Lagarna om kollektivavtal och om arbetsdomstol, se *Arbetsdomstolen*.

Kollektivavtal i utlandet under 1925: **26**, 1004; — under 1926: **27**, 999; — under 1927: **28**, 988; — under 1928: **29**, 997; — under 1929: **30**, 990.

Finland. Lagstiftningen om kollektivavtal: **24**, 227. — Den kollektiva avtalsrörelsen: 26, 489.

Frankrike. Kollektivavtal år 1921: **23**, 65; — år 1923: **24**, 789; — år 1924: **25**, 754.

Italien. Förenings- och avtalslagstiftningen: **26**, 490.

Nederländerna. Kollektivavtal vid årsskiftet 1921/22: **23**, 127. — Kollektivavtal den 1 juni 1924: **25**, 558.

Norge. Kollektivavtal år 1921: **23**, 332; — år 1922: **24**, 146; — år 1923: **25**, 35.

Tyskland. Kollektivavtal år 1921: **23**, 522; — år 1922: **24**, 790; — år 1923: **25**, 35. — Avtalsstatistikens omläggning: **32**, 31.

Se även *Föreningsrätt*.

Kolonisation. Socialstyrelsens utlåtande angående kolonisationsfrågan i Norrland: **23**, 38. — Kolonisationen å kronoparkerna: **24**, 905. — Kolonisationsverksamheten i Norrland och Dalarne: **29**, 611.

Argentina. Jordbrukskolonisation: **27**, 628.

Se även *Jordkommissionen, Jordreformen*.

Kommunalförvaltning. De sociala arbetsuppgifternas centralisering i kommunalförvaltningen: **24**, 250.

Se även *Allmän tjänst*.

Konventioner (Int. arbetsorganisationens), se *Arbetslagstiftning*.

Kooperation. Kooperativ verksamhet i Sverige 1920—23: **25**, 533; — år 1924: **26**, 479; — år 1925: **27**, 540; — år 1926: **28**, 429; — år 1927: **29**, 429; — år 1928: **30**, 470; — år 1929: **31**, 447; — år 1930: **32**, 203.

Kooperativa förbundets verksamhet år 1922: **23**, 744; — år 1923: **24**, 446; — år 1924: **25**, 542; — år 1925: **26**, 545; — år 1926: **27**, 544; — år 1927: **28**, 498; — år 1928: **29**, 502; — år 1929: **30**, 528; — år 1930: **31**, 443; — år 1931: **32**, 468.

Kooperativa förbundets tjugufemte kongress: **24**, 651. — De ekonomiska föreningarnas sparkasserörelse: **24**, 435. — Förslag till viss ändring i lagen om ekonomiska föreningar: **27**, 1000. — Förslag till lagstiftning om ekonomiska föreningars rätt att driva inlåningsrörelse: **29**, 694.

Utvecklingen inom några utländska kooperativa partihandelsföreningar: **23**, 852. — Konsumentkooperationens ställning i olika länder: **26**, 732; **27**, 548. — Lagstiftning m. m. rörande kooperationen i främmande länder: **28**, 9, 363.

Internationella kommittén för interkooperativa förbindelser: **31**, 308; **32**, 59.

Amerikas förenta stater. Konsumentkooperationen: **27**, 489.

Norge. Förslag till lag om kooperativa föreningar: **26**, 642.

Ryssland. Skärpt tillsyn över de kooperativa föreningarna: **30**, 738.

Schweiz. Löneтvist vid konsumtionsföreningen i Basel: **26**, 492.

Tyskland. Ändringar i lagen om kooperativa föreningar: **23**, 56.

Se även *Bostadsföreningar, Förhandlingsordning*.

Kvinnor. Kvinnors och minderårigas användande inom industrien i Sverige år 1921: **23**, 652; — år 1922: **24**, 272; — år 1923: **25**, 370; — år 1924: **26**, 389; — år 1925: **27**, 371; — år 1926: **28**, 359; — år 1927: **29**, 355; — år 1928: **30**, 385; — år 1929: **31**, 379; — år 1930: **32**, 383.

De kvinnliga statsfunktionärernas löne- och pensionsvillkor (Socialstyrelsens utlåtande): **24**, 243. — Kvinnliga arbetares löneinkomster inom olika industrigrenar och ortsgrupper år 1924: **26**, 159; — år 1925: **27**, 21. — Förbudet mot kvinnors nattarbete: **27**, 3. — Socialstyrelsens förslag till åtgärder mot handeln med kvinnor och barn: **30**, 710.

Rapport [från internationella arbetsbyrån] rörande frågan om revision av konventionen angående kvinnors nattarbete: **31**, 488.

Frankrike. Frågan om halv arbetstid för gifta kvinnor: **31**, 34.

Storbritannien. Arbetarskyddets inverkan på kvinnans arbetsmarknad: **30**, 490.

Tyskland. Gift kvinnas rätt till anställning: **32**, 304.

Se även *Moderskapsskydd.*

Landsorganisationen i Sverige år 1922: **23**, 599; — 1898—1923: **24**, 146; — år 1923: **24**, 296; — under 1924: **25**, 401; — under 1925: **26**, 309; — under 1926: **27**, 405; — under 1927: **28**, 275; — under 1928: **29**, 381; — under 1929: **30**, 309; — under 1930: **31**, 307; — under 1931: **32**, 308. — Landsorganisationen och Sveriges arbetares centralorganisation: **29**, 439.

Lantarbetare, se *Bostadsförhållanden, Jordbruk, Legostadgan, Statarklassen, Vräkningar.*

Lastlinjekonventionen, Internationella: **31**, 7. — Ratificeringen av sjöfartssäkerhets- och lastlinjekonventionerna: **32**, 159.

Storbritannien. Frågan om ratifikation av sjösäkerhets- och lastlinjekonventionerna: **32**, 52, 394.

Lastning, se *Livräddningsanordningar, Olycksfall.*

Legostadgan. Socialstyrelsens utredning rörande legostadgan: **25**, 1004. — Legostadgans upphävande: **26**, 601.

Levnadskostnader: fjärde kvart. 1922: **23**, 139; — år 1923 (kvartalsstatistik): **23**, 413, 685, 925; **24**, 54; — år 1924: **24**, 311, 567, 807; **25**, 55; — år 1925: **25**, 311, 567, 847; **26**, 71; — år 1926: **26**, 318, 559, 815; **27**, 61; — år 1927: **27**, 318, 559, 784; **28**, 48; — år 1928: **28**, 286, 528, 786; **29**, 61; — år 1929: **29**, 302, 544, 800; **30**, 48; — år 1930: **30**, 326, 568, 810; **31**, 48; — år 1931: **31**, 320, 570, 842; **32**, 70; — år 1932: **32**, 324, 548, 741.

Undersökning av levnadskostnaderna inom ett jordbrukarhushåll och ett löntagarehushåll: **23**, 600. — Levnadskostnaderna på landsbygden: **24**, 3. — Levnadskostnaderna i städer och industriorter på landsbygden omkring 1923: **26**, 435. — Tullarnas och accisernas betydelse för levnadskostnaderna: **26**, 171. — Levnadskostnader och löner sedan 1860-talet: **27**, 401. — Socialstyrelsens bostads- och levnadskostnadsundersökningar: **29**, 443. — Förändringar i socialstyrelsens prisstatistik och indexberäkningar: **32**, 318.

Livsmedelspriser och levnadskostnader i skilda län: **24**, 640; — under våren 1927: **27**, 602. — Levnadskostnadernas förändringar i Sverige och utlandet: **24**, 60, 278, 530, 779; — **25**, 20, 264, 550, 837; — **26**, 48, 342, 584, 840; — **27**, 86, 343, 565, 809; — **28**, 73, 311, 553, 810; — **29**, 86, 327, 568, 824; — **30**, 72, 350, 592, 912; — **31**, 170, 425, 682, 945; — **32**, 182, 422, 626, 814.

Amerikas förenta stater. Revision av indexberäkningarna över grosshandelspriscrnas förändringar: **28**, 22.

Danmark. 1922 års levnadskostnadsundersökning: **24**, 191.

Italien. Offentlig priskontroll: **27**, 144.

Tyskland. Levnadskostnadernas stegring: **23**, 66. — Metoder att mäta levnadskostnaderna: **23**, 810. — Prisfallets inverkan på levnadskostnaderna inom olika yrkes- och inkomstgrupper: **31**, 402. — Hushållskostnadsundersökningarna 1927/28: **32**, 844.

Se även *Dyrortsgruppering, Livsmedelspriser, Skattetrycket, Socialstatistik.*

Levnadsstandard. Arbetarnas levnadsstandard i valutasvaga länder: **25**, 552.

Se även *Reallön.*

Litteraturöversikt: 32, 95, 183, 263, 343, 423, 496, 562, 627, 690, 753, 815, 881.

Se även *Tidskriftsöversikt.*

Livräddningsanordningar vid lastning och lossning av fartyg: **23**, 372.
Livsmedelspriser i Sverige: *Månadsstatistik i varje häfte.*
Näringsvärde och pris å viktigare födoämnen: **27**, 129; — år 1927: **28**, 258; — år 1928: **29**, 186; — år 1929: **30**, 206; — år 1930: **31**, 202; — år 1931: **32**, 199. — Prisbildningen på brödmarknaden: **32**, 539.
Minuthandelspriser å livsmedel i Stockholm, Kristiania (Oslo) och Köpenhamn: **23**, 814; **24**, 276, 899; **25**, 266; **26**, 50, 734; **27**, 305; **28**, 276; **29**, 210; **30**, 241. — Levnadskostnader och livsmedelspriser i Stockholm, Oslo och Köpenhamn: **31**, 228.
Kanada. Livsmedelspriser: **29**, 708.
Se även *Levnadskostnader, Mellanhandssystem.*
Läkarundersökning, se *Arbetarskydd, Minderåriga, Sjukförsäkring.*
Läkarvård bekostad enligt arbetsavtal: **31**, 265.
Se även *Sjukförsäkring.*
Lärare, se *Dyrortsgruppering.*
Lärlingsfrågan. Utlåtande i lärlingsfrågan: **27**, 259.
Lönekommitté [1928 års]. Socialstyrelsens utlåtande över lönekommitténs betänkande: **30**, 964.
Löner, se *Arbetslöner, Reallön.*
Lösdrivare. Förslag till lag om lösdrivares behandling: **23**, 799. — Socialstyrelsens utlåtande rörande lösdrivarvården: **24**, 367. — Utvidgning av statens tvångsarbetsanstalt: **24**, 973. — Undersökning rörande manliga tvångsarbetare i Sverige år 1923: **24**, 377. — Undersökning rörande kvinnliga tvångsarbetare i Sverige åren 1916—1924: **25**, 103, 163. — Socialstyrelsens utlåtande rörande lösdrivarlagen: **26**, 984. — Förslag till ny lösdrivarlag: **29**, 506. — Socialstyrelsens yttrande rörande lösdrivarlagstiftningen: **29**, 963.
Se även *Intagningsnämnd, Vanartslagstiftningen.*
Markegång. Socialstyrelsens yttrande rörande markegången: **30**, 389.
Medborgarskap. Amerikas förenta stater. Lättnader i vissa fall för förvärv av medborgarskap. **29**, 468.
Medling i arbetstvister. Socialstyrelsens yttrande över motion rörande ändring av lagen om medling i arbetstvister: **31**, 284, 635.
Bibliografi rörande medlingsväsen i utlandet: **27**, 397.
Danmark. Ny medlingslag: **27**, 304.
Frankrike. Förslag om obligatorisk medling i arbetstvister: **29**, 465. — Lag om obligatorisk medling i arbetstvister: **29**, 779.
Se även *Förlikningsmän, Skiljedom.*
Mellanfolkliga domstolens avdelning för arbetsfrågor: **25**, 32. — Mellanfolkliga domstolens utslag i frågan om arbetsgivarlagstiftningen: **26**, 728.
Mellanhandssystem. Socialstyrelsens utlåtande om mellanhandssystemet inom livsmedelshandeln: **23**, 35.
Tyskland. Minskning av mellanhandsvinsten å livsmedel: **31**, 15.
Minderåriga. Kroppsutvecklingen hos minderåriga industriarbetare: **25**, 992. — Socialstyrelsens utlåtande angående kostnaderna för läkarbesiktning av minderåriga industriarbetare: **30**, 705. — Ny kungörelse angående minderårigs användande till vissa farliga arbeten: **30**, 872. — Ändring i kungörelsen om minderårigs användande till vissa farliga arbeten: **31**, 886.
Amerikas förenta stater. Lagstiftning mot barnarbete: **24**, 649.
Kina. Barnarbetet: **25**, 395.
Se även *Arbetstid, Barnaskydd, Kvinnor.*
Mjältbrand. Internationella mjältbrandskommitténs rapport: **23**, 843.
Moderskapsskydd. Betänkande angående moderskapsskydd: **29**, 986. — Socialstyrelsens utlåtande över betänkandet angående moderskapsskydd: **30**, 545. — Moderskapsförsäkringen i registrerade sjukkassor år 1929: **31**, 194.
Nattarbete, se *Arbetstid, Kvinnor.*
Nybyggesverksamhet, se *Jordkommissionen.*
Nykterhetsnämnder, se *Alkoholistvården.*
Näringsvärde, se *Livsmedelspriser.*

Nödförordningen. Den tyska nödförordningen den 5 juni 1931: **31**, 747; — den 8 december 1931: **32**, 231; — den 14 juni 1932: **32**, 662; — den 4 sept. 1932: **32**, 782.

Nödhjälpsarbete, se *Arbetslösheten.*

Olycksfall i arbete år 1919: **23**, 289; — år 1920: **24**, 12; — år 1921: **24**, 774; — år 1922: **25**, 938; — år 1923: **26**, 962; — år 1924: **27**, 958; — år 1925: **28**, 982; — år 1926: **29**, 762; — år 1927: **30**, 775; — år 1928: **31**, 731; — år 1929: **32**, 774.

Olycksfall vid lastning och lossning av fartyg år 1922: **23**, 512; — år 1923: **24**, 461; — år 1924: **25**, 424; — år 1925: **26**, 483; — år 1926: **27**, 480; — åren 1916—1926: **27**, 536; — år 1927: **28**, 446; — år 1928: **29**, 509; — år 1929: **30**, 523; — år 1930: **31**, 456; — år 1931: **32**, 465.

Olycksfall inom sjömansyrket år 1922: **23**, 889; — år 1923: **24**, 719; — år 1924: **25**, 800; — år 1925: **26**, 953; — år 1926: **27**, 961; — år 1927: **28**, 977; — år 1928: **29**, 765; — år 1929: **30**, 857; — år 1930: **31**, 989; — år 1931: **32**, 641.

Rapporter från yrkesinspektörerna angående svårare olycksfall i arbete: **23**, 130, 228, 402, 675, 860, 1018; — **24**, 41, 299, 418, 658, 797, 982; — **25**, 40, 225, 363, 403, 667, 839; — **26**, 248, 408, 653, 924, 1005; — **27**, 158, 236, 308, 410, 491, 632, 717, 770; — **28**, 27, 219, 374, 506, 697; — **29**, 155, 235, 386, 475, 533, 637, 719; — **30**, 245, 313, 502, 557, 655, 741, 896, 993; — angående mera beaktansvärda olycksfall eller olyckstillbud: **31**, 233, 407, 663, 753, 927; — **32**, 163, 405, 609, 797, 865.

Olycksfall vid de skånska stenkolsgruvorna 1921—1923: **24**, 637. — Några erinringar rörande orsakerna till olycksfall i arbete: **25**, 349. — Olycksfall vid gruvdriften inom östra bergmästardistriktet 1903—1922: **25**, 995.

Internationell konferens rörande olycksfall och yrkessjukdomar: **31**, 826.

Olycksfallsförsäkring. Sakkunniga för olycksfalls- och sjukförsäkringen: **25**, 945. — Bestämmelserna om livränta till föräldrar: **25**, 1044. — Olycksfallsförsäkringens omorganisation: **26**, 53. — Föreslagen omorganisation av den sociala olycksfallsförsäkringen: **26**, 644. — Ifrågasatt ändring av bestämmelserna rörande försäkring för olycksfall utom arbetet: **29**, 607.

Danmark. Olycksfallsförsäkringens 25-årsjubileum: **23**, 225.

Storbritannien. Den nya lagen om ersättning för olycksfall i arbete: **24**, 125.

Tyskland. Utvidgning av olycksfallsförsäkringen: **29**, 214.

Se även *Riksförsäkringsanstalten, Socialförsäkring.*

Pantlånerörelse. Kontrollen över pantlånerörelsen: **24**, 459. — Socialstyrelsens förslag till förordning angående idkande av pantlånerörelse: **30**, 714.

Pensionsförsäkring. Pensionsstyrelsens årsberättelse för 1921: **23**, 779; — för 1922: **24**, 229; — för 1923: **25**, 224; — för 1924: **26**, 246; — för 1925: **27**, 307; — för 1926: **28**, 142; — för 1927: **29**, 146; — för 1928: **30**, 165; — för 1929: **31**, 232. — Pensionsförsäkringen år 1930: **31**, 1019.

Folkpensionernas utbetalningsterminer: **25**, 39. — Sjömanspensioneringen: **25**, 201. — Ny pensionsförsäkringskommitté: **28**, 588.

Amerikas förenta stater. Pensionsförsäkringslagstiftningen: **30**, 310.

Danmark. Nytt förslag om ålderdomspensionering: **26**, 645.

Frankrike. Krigspensionerna: **23**, 227. — Pensionsförsäkringen för gruvarbetare: **23**, 674.

Ryssland. Ålderdomspensionering: **29**, 779.

Schweiz. Folkomröstning om ålderdomsförsäkringen: **26**, 174. — Ålderdomsförsäkringslagens fall: **32**, 60.

Storbritannien. Sjömanspensionering i Storbritannien och Irland: **23**, 515. — Det nya pensionsförsäkringsförslaget: **25**, 500. — Den nya pensionsförsäkringslagen: **25**, 755. — Ändring av lagen om änke-, barn- och ålderdomspensionering: **30**, 38.

Se även *Socialförsäkring.*

Pensionsålder. Frågan om pensionsåldern för vissa statstjänstemän: **31**, 305.

Se även *Kvinnor.*

Planhushållning. Världskongress rörande socialekonomisk planhushållning: **31**, 491.

Premielönsystemet, se *Arbetslöner.*

Privatanställda, se *Affärsanställda, Arbetslöner, Fackföreningsrörelsen.*

Produktionskostnader, se *Arbetslöner, Yrkesinspektionen.*

Produktionsundersökning. Internationella *arbetsbyråns undersökning rörande produktionen*: **23**, 911.

Rasbiologiska institutet. Antropologisk undersökning av svenska folkets raskännetecken: **27**, 227.

Reallön. Undersökning rörande reallönens relativa storlek i olika huvudstäder: **23**, 906. — Arbetslönernas köpkraft i olika länder: **25**, 3, 142, 397. — Internationella statistiska institutets resolution i fråga om statistik angående reallöner: **28**, 687. — Reallönerna i olika länder: **30**, 31, 491, 886. — Den internationella reallönestatistiken: **31**, 619.

Tyskland. Arbetslönernas köpkraft: **23**, 916.

Se även *Arbetslöner*, *Levnadsstandard*.

Riksdagen. Sociala frågor vid 1923 års riksdag: **23**, 621; — 1924 års riksdag: **24**, 605; — 1925 års riksdag: **25**, 652; — 1926 års riksdag: **26**, 719; — 1927 års riksdag: **27**, 611; — 1928 års riksdag: **28**, 600, 676; — 1929 års riksdag: **29**, 604; — 1930 års riksdag: **30**, 625; — 1931 års riksdag: **31**, 630; — 1932 års riksdag: **32**, 588.

Riksförsäkringsanstalten. Årsberättelse för 1921: **23**, 224; — för 1922: **23**, 1100; — för 1923: **25**, 36; — för 1924: **26**, 54; — för 1925: **27**, 50; — för 1926: **28**, 25; — för 1927: **29**, 145; — för 1928: **30**, 37; — för 1929: **31**, 35; — för 1930: **32**, 162.

Riksnäringsråd. Tyskland. Omorganisation av riksnäringsrådet: **27**, 46.

Rusdrycksförbud. Amerikas förenta stater. Förbudslagstiftningens genomförande: **31**, 230.

Finland. Brott mot förbudslagen: **23**, 778; — under 1924: **25**, 220.

Kanada. Rusdrycksförbudet i Manitoba upphävt: **23**, 917. — Förbudsomröstning i Alberta: **23**, 1099.

Norge. Regeringsförslag om rusdrycksförbudets upphävande: **24**, 296.

Rusdrycksförsäljning. Spritdrycksförsäljningen år 1921: **23**, 66; — år 1922: **23**, 1006. — Rusdrycksförsäljningen år 1923: **24**, 977; — år 1924: **25**, 943; — år 1925: **26**, 803; — år 1926: **27**, 768; — år 1927: **28**, 776; — år 1928: **29**, 897; — år 1929: **30**, 892; — år 1930: **31**, 923; — år 1931: **32**, 793.

Socialstyrelsens yttrande om starkölsförbudet: **23**, 129. — Kontrollstyrelsens utlåtande rörande maximigränsen för utminutering: **26**, 378. — Omsättnings- och utskänkningsskatten å spritdrycker: **29**, 609.

Alkoholförbrukningen i olika länder efter världskriget: **28**, 24.

Danmark. Ny rusdrycksförsäljningslag: **24**, 500. — Den danska nykterhetsrörelsens rusdrycksprogram: **30**, 893.

Schweiz. Spritdrycksomröstningen: **23**, 656.

Rysslandssvenskarna. Hjälpverksamheten bland rysslandssvenskarna: **30**, 554.

Se även *Svenskbyborna*.

Semester. Socialstyrelsens yttrande över motionen rörande arbetarsemester: **30**, 226. — Semesterfrågan för industriens arbetare [i olika länder]: **30**, 300.

Sinnessjukvård. Socialstyrelsens utlåtande över sinnessjuksakkunnigas betänkande: **28**, 22. — Revision av sinnessjuklagstiftningen: **29**, 613.

Se även *Arbetstid*.

Sjukförsäkring. Sjukförsäkringsfrågan: **23**, 1052. — Förbättrad revision av sjukkassor: **25**, 12. — Sakkunniga för olycksfalls- och sjukförsäkringen: **25**, 945. — Sjukförsäkringens omorganisationsfråga: **25**, 1044; **26**, 50. — Förslag till omorganisation av sjukkasseväsendet: **27**, 51. — Socialstyrelsen om sjukkasseväsendets omorganisation: **27**, 145. — Sjukkassorna under influensaepidemien första kvartalet 1927: **27**, 531. — Kommunbidrag till registrerade sjukkassor åren 1925—1927: **28**, 263. — Kostnaderna för den obligatoriska sjukförsäkringen: **28**, 569. — Yttrande av socialstyrelsen i sjukförsäkringsfrågan: **28**, 988. — Sjukkassornas skatteplikt: **28**, 692. — Ny utredning om sjukförsäkringen: **29**, 283. — Betänkande ang. en reformerad sjukförsäkring: **29**, 882. — Nya sjukförsäkringssakkunniga: **30**, 739. — Det nya förslaget till sjukförsäkring: **31**, 196. — Obligatorisk och icke obligatorisk läkarvård i registrerade sjukkassor år 1929: **31**, 266. — Sjukvårdsförsäkringens ställning i sjukförsäkringsförslaget: **31** 269. — Sjukkasseväsendets reformering: **31**, 435.

Registrerade sjukkassors verksamhet åren 1919—1921: **25**, 268; — åren 1922—1924: **26**,

300; — åren 1925—1927: **29**, 345; — år 1925: **27**, 296; — år 1926: **28**, 178; — år 1927: **29**, 22; — år 1928: **30**, 118; — år 1929: **31**, 138; — år 1930: **32**, 290.

Sjukkasserörelsens utbredning vid slutet av år 1924: **26**, 232; — vid slutet av år 1927: **29**, 424.

Sjukkassornas medlemsantal den 1 januari 1927: **27**, 550; — vid årsskiftet 1927—1928: **28**, 505. — Registrerade sjukkassor [medlemsantal] år 1928: **29**, 627; — år 1929: **30**, 557; — år 1930: **31**, 561; — år 1931: **32**, 606.

Det första nordiska sjukförsäkringsmötet i Kristiania den 20—22 augusti 1923: **23**, 808. — Internationella läkarföreningen och sjukförsäkringen: **29**, 214. — Fjärde internationella sjukförsäkringskongressen: **31**, 36.

Danmark. Läkarna som intygsgivare rörande sjukdom och invaliditet: **26**, 916. — Ändringar i sjukkasselagen: **29**, 628.

Finland. Förslag till obligatorisk sjukförsäkring: **26**, 492. — Proposition till riksdagen om obligatorisk sjukförsäkring: **27**, 234.

Italien. Förslag till obligatorisk sjukförsäkring: **29**, 615.

Nederländerna. Obligatorisk sjukförsäkring: **30**, 297.

Norge. Nedsättning av statsbidraget till sjukkassorna: **27**, 1002. — Förslag till ny lag om sjukförsäkring: **30**, 418.

Rumänien. Depressionens inverkan på sjukförsäkringens finanser: **32**, 401.

Storbritannien. Minskning i statsbidraget till sjuk- och invaliditetsförsäkringen: **23**, 55. — Undersökning av sjukligheten i de engelska sjukkassorna: **30**, 499.

Tyskland. Reformprogram för sjukförsäkringen: **30**, 311. — Sjukförsäkringsreformen: **31**, 10

Se även *Moderskapsskydd, Socialförsäkring.*

Sjukhuspersonal, se *Arbetstid.*

Sjuksköterskebyråerna och deras verksamhet under år 1922: **23**, 844; — år 1923: **24**, 736; — år 1924: **25**, 396; — år 1925: **26**, 549; — år 1926: **27**, 404; — år 1927: **28**, 274; — år 1928: **29**, 292; — år 1929: **30**, 494; — år 1930: **31**, 493; — år 1931: **32**, 483.

Sjöfartskommissionen. Paritetiska sjöfartskommissionens sammanträde: **27**, 135. — Paritetiska sjöfartskommissionen: **28**, 368. — Paritetiska sjöfartskommissionens sammanträde: **29**, 453.

Sjömansyrket. Arbetsförmedlingen av sjömän under år 1922: **23**, 262. — Arbetstillgången under år 1922: **23**, 264. — Arbetstillgången [och arbetsförmedlingen] under år 1923: **24**, 94; — år 1924: **25**, 94; — år 1925: **26**, 206; — år 1926: **27**, 116; — år 1927: **28**, 100; — år 1928: **29**, 116; — år 1929: **30**, 123; — år 1930: **31**, 130; — år 1931: **32**, 128.

Svenska och engelska sjöfolkshyror: **23**, 595. — Löneförhållandena inom sjömansyrket: **26**, 705; **28**, 20. — Socialstyrelsens utlåtande angående utbetalande av sjömans intjänta hyra: **31**, 206. — Utredning om skydd åt sjömän vid besök i främmande hamnar: **31**, 559. — Nödställda svenska sjömän i vissa främmande hamnar: **31**, 985.

Internationell rödakorskonferens för främjande av sjömännens hälsovård: **26**, 729. — Den förestående internationella sjömanskonferensen [int. arbetskonferensens trettonde sammanträde]: **29**, 702. — Internationell konferens rörande sjömäns hälsa och välfärd: **29**, 705. — Exportkommittén för arbetsförhållanden å internationella farleder: **30**, 989.

Belgien. Ny förordning för sjömäns uppehåll i Belgien: **31**, 661.

Danmark o. Norge. Sjömanslagstiftningen: **23**, 595.

Finland. Sjömanslagstiftningen: **24**, 555.

Storbritannien. Konferens om hälsovårdsfrågor för sjömän: **29**, 705.

Se även *Arbetstid, Olycksfall, Pensionsförsäkring.*

Sjösäkerhet. Internationell sjösäkerhetskonferens i London: **29**, 704.

Se även *Lastlinjekonventionen.*

Skattetrycket å olika orter år 1929: **30**, 923.

Skiljedom. Centrala skiljenämndens beslut: **23**, 602, 856, 1012, 1101; — **24**, 45, 740, 795, 987; — **25**, 44, 146, 228, 761, 1054; — **26**, 55, 253, 918, 1007; — **27**, 147, 709; — **28**, 29, 212, 375, 509, 613, 695; — **29**, 46, 150, 218.

Särskilda skiljedomare i arbetstvister år 1922: **23**, 671. — Arbetsdomarnas verksamhet under åren 1923—1927: **28**, 610.

Amerikas förenta stater. Den omtvistade industridomstolen i Kansas: **23**, 1009.
Danmark. Skiljedomstol för statstjänstemännen: **26**, 913.
Norge. Skiljedomslagens tillämpning: **23**, 68. — Skiljedomstolens utslag om oktoberregistreringen: **23**, 226. — Skiljedomslagstiftningens avskrivning: **23**, 400. — Medlingslagstiftningen: **25**, 496. — Arbetsfredsfrågan: **27**, 748. — Skiljedoms- och amnestilagstiftningen: **29**, 465.
Nya Zeeland. Övergång till fakultativ skiljedom: **32**, 726.
Ryssland. Medling och skiljedom vid avtalstvister år 1922: **23**, 672.
Tyskland. Nya bestämmelser om skiljedom i arbetstvister: **31**, 401.
Se även *Arbetsinställelser*.
Skogsarbetare. Löneförhållanden vintern 1922/23: **23**, 275; — 1923/24: **24**, 116; — 1924/25: **25**, 197; — 1925/26: **26**, 217; — 1926/27: **27**, 197; — 1927/28: **28**, 183; — 1928/29: **29**, 182; — 1929/30: **30**, 203, 697; — 1930/31: **31**, 183; — 1931/32: **32**, 283.
Överenskommelse angående kontraktsbestämmelser m. m. vid skogsavverkningar: **23**, 795. — Skogsarbetarnas proviantering- och matlagningsförhållanden: **29**, 265, 769.
Finland. Skogsarbetarnas löner: **32**, 247.
Se även *Yrkesinspektionen*.
Småbruksrörelsen i Danmark: **26**, 1002.
Se även *Egnahemsverksamheten*, *Kolonisation*.
Social handbok: 26, 304.
Social utställning. Social utställning och social vecka i Helsingfors: **28**, 20. — Anslag till Helsingforsutställningen i augusti 1928: **28**, 369. — Den sociala utställningen och sociala veckan i Helsingfors: **28**, 884.
Sociala frågor, se *Sociallagstiftning*.
Socialförsäkring. Socialstyrelsens utlåtande angående socialförsäkringens organisation: **25**, 436. — Den sociala försäkrings- och hjälpverksamhetens organisation: **29**, 433.
Sammanträde inom internationella arbetsbyrån med socialförsäkringsexperter: **31**, 825. — Sammanträde för hälsovårdsfrågor i samband med socialförsäkringen: **32**, 859. — Expertsammanträde för frågan om pensionsrätt vid arbetares flyttning: **32**, 241. — Eksem och neuros — ett socialförsäkringsproblem: **32**, 539.
Australien. Förslag till socialförsäkring: **29**, 199.
Danmark. Nedskärning av kostnaderna för socialförsäkringen: **27**, 1001.
Frankrike. Kritiken av regeringsförslaget om socialförsäkring: **23**, 327. — Socialförsäkringsfrågan: **24**, 297, 500. — Den nya socialförsäkringslagen: **28**, 449. — Förslag till ändringar i den franska socialförsäkringslagen: **29**, 620. — Den nya franska socialförsäkringslagen: **30**, 639. — Lagförslag om definition av begreppet »löntagare» enligt nya socialförsäkringslagen: **32**, 486.
Polen. Förslag om utbyggnad av socialförsäkringen: **29**, 465. — Socialförsäkringens omorganisation: **31**, 300. — Socialförsäkringens läge: **32**, 400.
Ryssland. Socialförsäkringen: **32**, 643.
Tjeckoslovakien. Den nya socialförsäkringslagen: **25**, 386. — Ändringar i socialförsäkringslagen: **29**, 212.
Tyskland. Näringslivets belastning genom socialförsäkringen: **24**, 979. — Frågan om en omorganisation av socialförsäkringen: **25**, 289. — Socialförsäkringens finansiella ställning: **29**, 382. — Ändringar i den tyska riksförsäkringslagen: **29**, 629.
Österrike. Socialförsäkringen: **26**, 173. — Socialförsäkring för praktiserande jurister: **26**, 400.
Se även *de särskilda försäkringsgrenarna*.
Socialförvaltning, se *Sociallagstiftning*.
Socialisering. Socialiseringsnämndens förslag angående statens järnvägar: **24**, 467.
Ryssland. Privatkapitalets ställning inom Rysslands industri och jordbruk: **27**, 485.
Sociallagstiftning. Ny publikation angående de sociala förhållandena i Sverige: **28**, 502; **32**, 732.
Det nordiska socialpolitiska samarbetet: **26**, 800. — Nordisk socialpolitisk konferens i Stockholm: **28**, 985. — Nordiskt socialpolitiskt expertmöte i Stockholm: **30**, 490.
Sociala frågor vid nationernas förbunds åttonde församling: **27**, 901; — nionde församling: **28**, 985.

Internationella arbetsbyråns kommitté för undersökning av de sociala utgifternas storlek: **29**, 624.
Belgiens allmänna utveckling sedan kriget: **25**, 296.
Brasilien. Arbetsrådet: **23**, 843.
Danmark. Sociallagstiftningen: **25**, 32.
Finland. Arbetsgivaroffensiv mot sociallagstiftningen: **32**, 481.
Italien. Indragning av socialministeriet: **23**, 595. — Den italienska fascismens »Carta del Lavoro»: **27**, 483.
Japan. De sociala ärendenas beredning: **23**, 124.
Mexikos nya arbetslag: **32**, 152.
Polen. Ett polskt arbetsråd: **27**, 996.
Rumänien. Ny arbetslagstiftning: **23**, 665. — Omorganisation av socialförvaltningen: **24**, 37.
Ryssland. Industriens sociala belastning: **26**, 394. — Ändringar i arbetarlagstiftningen: **26**, 728. — Lagstiftning om arbetares ansvarighet för arbetsgivaren tillfogade förluster: **29**, 625.
Tyskland. Arbetet för en enhetlig arbetsrätt: **23**, 58. — Opposition mot den nytyska socialpolitiken: **23**, 590. — Riksarbetsförvaltningen: **23**, 660.
Se även *Arbetslagstiftning* (internationell), *Författningar*, *Riksdagen*.

Socialmedicin. Universitetsundervisning i socialmedicin: **31**, 143.
Se även *Hälsovård*, *Yrkessjukdomar*.

Socialpolitik, se *Sociallagstiftning*.

Socialpolitiska delegationen. Den återupprättade delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet: **27**, 704.

Socialstatistik. Internationella socialstatistiska konferensen i Genève: **23**, 1042. — Resultaten av den första internationella socialstatistiska konferensen: **25**, 555. — Andra socialstatistiska konferensen i Genève: **25**, 296, 515. — Den tredje internationella socialstatistiska konferensen i Genève: **27**, 179. — Fjärde socialstatistiska konferensen: **31**, 303, 614. — Nordiska socialstatistiska mötet i Helsingfors den 21—22 aug. 1928: **28**, 886. — Internationell konferens rörande statistik över arbetslöner och arbetstid: **29**, 143. — Internationella arbetsbyråns kommitté för löne- och levnadskostnadsstatistik: **31**, 30; **32**, 672.
Finland. Socialstatistikens ställning inom förvaltningen: **25**, 392. — En byrå för social forskning och statistik vid socialministeriet: **28**, 503.

Socialt arbete. Internationell konferens för socialt arbete i Paris: **28**, 140. — Samarbetskommitté för internationellt socialt arbete: **32**, 51.
Se även *Kommunalförvaltning*, *Social utställning*, *Sociallagstiftning*.

Socialt framåtskridande. Internationella föreningen för socialt framåtskridande: **25**, 941. — Internationella föreningens för socialt framåtskridande sammanträde i Wien: **27**, 877.

Sockerbetsodling. Sockerbetsodlingens arbetarfråga i Sverige och Danmark: **24**, 841.

Sockerförbrukningen i svenska stadssamhällen: **30**, 23.

Sparbank. Sparbanksinsättarnas yrkesfördelning 1912—1922: **24**, 475.

Sparkasserörelse, se *Kooperation*.

Sparsamhet. Frankrike. Propagandan för sparsamhet i statsförvaltningen och administrativa reformer: **23**, 991.

Spritdrycksförsäljning, se *Rusdrycksförsäljning*.

Spritsmuggling. Statistiska uppgifter till belysning av spritsmugglingen till Sverige: **25**, 744.
Norge. Spritsmugglingen: **23**, 777.
Se även *Fylleri*, *Rusdrycksförbud*.

Stadsbyggnadskongress, Stadsplanekongress, se *Bostadsförhållanden*.

Statarklassen. En socialstatistisk undersökning rörande statarklassen i Södermanland: **31**, 810.

Statistik. Nordiskt statistikermöte i Stockholm: **27**, 760.
Internationell ekonomisk-statistisk konferens: **29**, 141. — Statistiska institutets internationella kongress i Warschau: **29**, 775. — Internationella statistiska institutets session i Madrid: **31**, 922.
Se även *Reallön*, *Socialstatistik*.

Statstjänstemän. Storbritannien. Statstjänstemännens lönevillkor: **23**, 1004.
Se även *Allmän tjänst, Bisysslor, Förhandlingsordning, Kvinnor, Pensionsålder.*
Steninköpskommitté, Statens: **31**, 826.
Steriliseringen. Utredning i steriliseringsfrågan: **28**, 140. — Förslag till steriliseringslag: **29**, 585. — Socialstyrelsens utlåtande över förslaget till steriliseringslag: **31**, 1008.
Stiftelser. Tillsyn över stiftelser: **29**, 613.
Strejker, se *Arbetsinställelser, Föreningsrätt.*
Studenter. Amerikas förenta stater. Studenter som kroppsarbetare: **27**, 548.
Norge. Studenternas ekonomiska förhållanden: **25**, 558.
Svenskbyborna. Den offentliga arbetsförmedlingens svenskbyexpedition: **29**, 776. — Utplaceringen av svenskbyborna: **30**, 36.
Textilindustri. Internationella arbetsbyråns kommitté för undersökning av textilindustrien: **29**, 624; **31**, 922.
Indien. Arbetsförhållandena inom textilindustrien: **27**, 758.
Tidskriftsöversikt i varje häfte fr. o. m. årg. 1926, nr 2.
Tobaksindustri. Arbets- och löneförhållanden vid Svenska tobaksmonopolet år 1922: **23**, 474. — Arbetsförhållandena vid Svenska tobaksmonopolet 1915—1923: **24**, 450.
Tuberkulosdödligheten i Sverige 1911—1922: **24**, 651.
Tullar, se *Levnadskostnader.*
Tvångsarbete. Redogörelse för tvångsarbete bland infödda arbetare: **29**, 379.
Förenta staterna och tvångsarbetet [bland infödda arbetare]: **29**, 456.
Se även *Lösdrivare.*
Understödsföreningar. Ömsesidig återförsäkring mellan understödsföreningar: **23**, 281. — Registrerade understödsföreningar åren 1916—1920: **23**, 478; — åren 1921—1925: **27**, 435. — Registrerade understödsföreningars verksamhet under år 1928: **30**, 474.
Ungdomsarbetslöshet, se *Arbetslösheten*
Ut- och invandring år 1922: **23**, 855; — år 1923: **24**, 656; — år 1924: **25**, 754; — år 1925: **26**, 805; — år 1926: **27**, 769; — år 1927: **28**, 694; — år 1928: **29**, 710; — år 1929: **30**, 652; — år 1930: **31**, 832; — år 1931: **32**, 679.
Utvandringen till främmande världsdelar år 1922: **23**, 265; — år 1923: **24**, 97; — år 1924: **25**, 100; — år 1925: **26**, 157; — år 1926: **27**, 127; — år 1927: **28**, 104; — år 1928: **29**, 120; — år 1929: **30**, 143; — år 1930: **31**, 116; — år 1931: **32**, 144. — Kvartalsstatistik år 1923: **23**, 524, 854, 1009; — år 1924: **24**, 416, 655, 915; — år 1925: **25**, 401, 663, 949; — år 1926: **26**, 401, 646, 917; — år 1927: **27**, 408, 630, 902; — år 1928: **28**, 371, 611, 891; — år 1929: **29**, 384, 629, 898; — år 1930: **30**, 419, 653, 894; — år 1931: **31**, 403, 661, 924; — år 1932: **32**, 402, 607, 795.
Övervakandet av utlänningar i riket: **23**, 1059; **24**, 965; **26**, 806. — Statsåtgärder till stöd för svenska utvandrare: **23**, 561. — Svenska Amerikalinjens emigranter 1922/23: **24**, 163. — Kontrollen över värnpliktigas utvandring: **24**, 739. — Svenskarna i utlandet: **25**, 300. — Nationalföreningen mot emigrationen omorganiseras: **25**, 1045. — Värvning av svenska arbetare till Frankrike: **26**, 494. — Socialstyrelsens förslag till åtgärder beträffande emigrationen: **28**, 209. — Överläggning inom socialdepartementet rörande anordningar för upplysning beträffande svenskars utkomstmöjligheter i utlandet: **29**, 179.
Internationell översikt av emigrationslagstiftningen: **23**, 69. — Internationell ut- och invandringskonferens i Rom år 1924: **23** 673; **24**, 700. — Utlänningskontrollen i vissa länder: **26**, 515. — Det mellanstatliga folkutbytet inom Europa: **26**, 533. — Den andra internationella emigrations- och immigrationskonferensen i Havana: **28**, 505. — Konferens ifråga om transitkort för emigranter: **29**, 466, 630. — Ut- och invandringslagstiftningen efter kriget: **30**, 411. — Konferens rörande emigrantskydd: **30**, 992. — Världskrisen i ut- och invandringsstatistikens belysning: **32**, 599. — Internationell konferens för vandringsstatistik: **32**, 794.
Amerikas förenta stater. Invandringen under senare halvåret 1922: **23**, 226; — första kvart. 1923: **23**, 523; — budgetåret 1922/23: **23**, 749; — tredje kvart. 1923: **23**, 1011; — senare halvåret 1923: **24**, 148; — första kvart. 1924: **24**, 417. — Invandringen under budgetåret 1923/24 samt de nya årskvoterna för 1924/25: **24**, 646, 916. — In- och utvandringen under tredje

kvart. 1924: **25**, 38; — senare halvåret 1924: **25**, 222; — första kvart. 1925: **25**, 498; — fiskalåret 1924/25: **25**, 830; — tredje kvart. 1925: **25**, 1046; — senare halvåret 1925: **26**, 247; — första kvart. 1926: **26**, 494; — fiskalåret 1925/26: **26**, 698; — senare halvåret 1926: **27**, 235; — fiskalåret 1926/27: **27**, 700; — senare halvåret 1927: **28**, 211; —fiskalåret 1927/28: **28**, 683: — senare halvåret 1928: **29**, 217; — fiskalåret 1928/29: **29**, 698; — senare halvåret 1929: **30**, 244; — fiskalåret 1929/30: **30**, 730; — senare halvåret 1930: **31**, 310; — fiskalåret 1930/31: **31**, 734; — år 1931: **32**, 252; — fiskalåret 1931/32: **32**, 659.

Immigrationsproblemet: **23**, 900. — Återutvandring: **23**, 968. — Invandringskontrollen: **24**, 176. — Debatten om invandringslagstiftningen: **24**, 288. — Den nya invandringslagen: **24**, 501, 541, 648. — Varning mot försök till olaglig invandring: **24**, 970. — Invandringsöverskottet: **24**, 980. — Invandringsinspektionens årsrapport: **25**, 221. — Verkningarna av invandringslagen: **25**, 498. — Förslag till ändringar i invandringslagen: **26**, 166. — Emigrantkontrollen i europeiska hamnar: **26**, 702. — Lättnader i invandringsbestämmelserna för krigsveteraner: **26**, 734. — Förslag om begränsning av invandringen från andra amerikanska stater: **27**, 707. — Domstolsutslag rörande immigrationen: **29**, 217. — Den nya kvotlagen: **29**, 385. — Immigrationen över Kanada till Förenta staterna: **29**, 517. — Ansökningar om *immigrationsvisum*: **30**, 39. — *Förslag om nya invandringsrestriktioner*: **30**, 500. — Förslag till ytterligare begränsning av immigrationen: **30**, 801. — Ytterligare invandringsrestriktioner: **30**, 991. — Förslag om invandringsförbud: **31**, 37. — Frågan om invandringsförbud: **31**, 405. — Skärpt lagstiftning mot utländska musiker: **32**, 403.

Argentina. Invandringsförhållandena: **31**, 311.

Australien. Svenskarna i Australien: **23**, 1011. — Regeringen begränsar invandringen: **31**, 39.

Brasilien. Invandringslagstiftningen: **25**, 499.

Danmark. Utvandringen år 1923: **24**, 228; — år 1924: **25**, 145; — år 1925: **26**, 174; — år 1926: **27**, 235; — år 1927: **28**, 210; — år 1928: **29**, 216; — år 1929: **30**, 243; — år 1930: **31**, 310.

Förslag till ny utvandringslag: **28**, 210.

Estland. Kontrollen över arbetssökande utlänningar: **27**, 631.

Frankrike. Arbetsförmedlingen och kontrollen över utländska arbetare: **23**, 326.

Island. Kontrollen över arbetssökande utlänningar: **27**, 631.

Italien. Emigrationen: **24**, 24. — Omsvängning i emigrationspolitiken: **27**, 1002. — Regeringens emigrationspolitik: **30**, 739.

Kanada. Invandringen budgetåret 1921/22: **23**, 333; — 1922/23: **24**, 40; — 1923/24: **25**, 302; — *1926/27*: **28**, *373*; — *1928/29*: **29**, *518*; — 1929/30: **30**, 740. — *Invandringspolitik*: **23**, 68, 401, 674. — Den svenska invandringen jan. 1923—mars 1924: **24**, 656. — Invandringslagstiftningen: **24**, 794. — Kanada som invandringsland: **24**, 218; **25**, 619. — Invandringsrestriktioner: **29**, 385. — Försämrade arbetsutsikter för invandrare: **29**, 631. — Nya riktlinjer för immigrationspolitiken: **30**, 501. — Nya begränsningar av invandringen: **30**, 741.

Mexiko som invandringsland: **23**, 304.

Norge. Utvandringen år 1923: **24**, 228; — år 1924: **25**, 223; — år 1925: **26**, 247; — år 1926: **27**, 235; — år 1927: **28**, 210; — år 1928: **29**, 217; — år 1929: **30**, 244; — år 1930: **31**, 310. — Upplysnings- och vägledningskontor i Kanada för norska utvandrare: **27**, 631. — Utvandringskontrollen: **31**, 309.

Nya Zeeland. Skandinaverna å Nya Zeeland: **25**, 664.

Polen. Kontroll över arbetssökande utlänningar: **27**, 708.

Schweiz. Emigrationslagstiftningen: **23**, 587. — Emigrationsfrågan och emigrationspolitiken: **24**, 15.

Spanien. Ny emigrationslagstiftning: **28**, 26.

Storbritannien. Arbetstillstånd för utlänningar: **29**, 467. — Den [statsunderstödda] engelska utvandringen till Kanada under 1929: **30**, 801.

Sydafrika. Invandringsrestriktioner: **24**, 417; **30**, 420.

Tyskland. Kontrollen över utländska arbetare: **23**, 221.

Se även *Medborgarskap*.

Vanartslagstiftningen: **31**, 641.
Se även *Intagningsnämnd, Lösdrivare.*
Vanhävdslagstiftning. Förslag om vanhävds- och arrendelagstiftning: **26**, 910.
Varmbadinrättningar, se *Arbetstid.*
Vattenfallsverk. Löneförhållanden vid statens vattenfallsverks byggnadsföretag år 1922: **23**, 466.
Se även *Väg- och vattenbyggnader.*
Veckovila. Internationella arbetsbyråns kommitté för frågan om veckovila i glasbruk: **31**, 557.
Belgien. Förslag om utsträckt veckovila: **30**, 737.
Frankrike. Förslag om veckovila för privatchaufförer: **30**, 737.
Ryssland. Den oavbrutna arbetsveckan: **30**, 650. — Förslag om oavbruten arbetsvecka i ryska företag: **29**, 778. — Återgång till gemensam vilodag: **32**, 56.
Vinstandelssystem. Tyskland. Vinstandelsfrågan: **23**, 976.
Vräkningar i Sverige åren 1923 och 1924: **25**, 911. — Socialstyrelsens yttrande över motionen om skydd mot vräkning vid arbetskonflikter: **30**, 230.
Väg- och vattenbyggnader. Löner och levnadskostnader inom väg- och vattenbyggnadsfacket: **24**, 527. — Löneförhållanden vid statens järnvägsbyggnader och statens vattenfallsverks byggnadsföretag år 1924: **25**, 427. — Löneförhållandena för statens järnvägars och statens vattenfallsverks anläggningsarbetare m. fl under år 1925: **26**, 470; — år 1926: **27**, 523.
Vägarbetare. Vägarbetarnas arbets- och löneförhållanden: **29**, 659. — Arbetsförtjänster vid vägunderhållsarbete år 1930: **30**, 693; — sommaren 1931: **31**, 881; — sommaren 1932: **32**, 720.
Värnpliktiga. Förbud mot värnpliktigs skiljande från civil anställning: **23**, 279.
Se även *Ut- och invandring.*
Yrkesfördelning, se *Sparbank.*
Yrkesinspektionens verksamhet år 1922, fjärde kvart.: **23**, 242; — år 1923 (kvartalsstatistik): **23**, 525, 781, 1021; **24**, 149; — år 1924: **24**, 421, 661, 917; **25**, 149; — år 1925: **25**, 405, 669, 957; **26**, 175; — år 1926: **26**, 414, 655, 927; **27**, 159; — år 1927: **27**, 415, 640, 904; **28**, 143; — år 1928: **28**, 390, 632, 893; **29**, 159; — år 1929: **29**, 406, 648, 918; **30**, 174; — år 1930: **30**, 430, 665, 901; **31**, 159; — år 1931: **31**, 406, 671, 926; **32**, 171; — år 1932: **32**, 404, 608, 796.
Allmänna principer för yrkesinspektionens organisation: **23**, 775. — Säkerhetstillsynen inom gruvdriften: **25**, 17. — Yrkesinspektionens strävanden och industriens produktionskostnader: **26**, 115. — Kommerskollegii och socialstyrelsens utlåtande angående effektivare inspektion inom gruvindustrien: **28**, 492. — Skogs- och flottledsinspektionens effektivitet: **29**, 270, 604. — Förslag om stärkande av den skogliga yrkesinspektionens effektivitet: **29**, 890. — Yrkesinspektionens effektivisering: **32**, 3.
Nordiska yrkesinspektörsmötet i Helsingfors i aug. 1928: **28**, 888.
Belgien. Lagförslag om arbetardelegerade för inspektion vid kolgruvor: **23**, 665.
Se även *Fartygsinspektionen, Olycksfall.*
Yrkessjukdomar. Lagförslag angående ersättning för yrkessjukdomar: **28**, 643. — Försäkring för yrkessjukdomar: **29**, 607. — Utredning och förslag angående obligatoriska läkarundersökningar av arbetare i hälsofarliga arbeten: **32**, 582.
Kampen mot yrkessjukdomarna [Int. arbetsbyråns rådgivande kommitté]: **23**, 1003. — Sammanträde med experter inom korresponderande kommittén för industriell hygien: **28**, 458. — Internationella arbetsbyråns kommitté för industriell hygien: **30**, 485. — Internationella kommissionen för yrkessjukdomar: **29**, 456. — Maskinskrivningsarbetet ur yrkeshygienisk synpunkt: **32**, 604.
Se även *Olycksfall.*
Yrkesval, se *Arbetsförmedling.*
Ålderdomsförsäkring, se *Pensionsförsäkring.*
Åldersfördelningen bland Sveriges organiserade arbetare: **31**, 259.

Stockholm 1933. Kgl. Boktr. P. A. Norstedt & Söner 313214